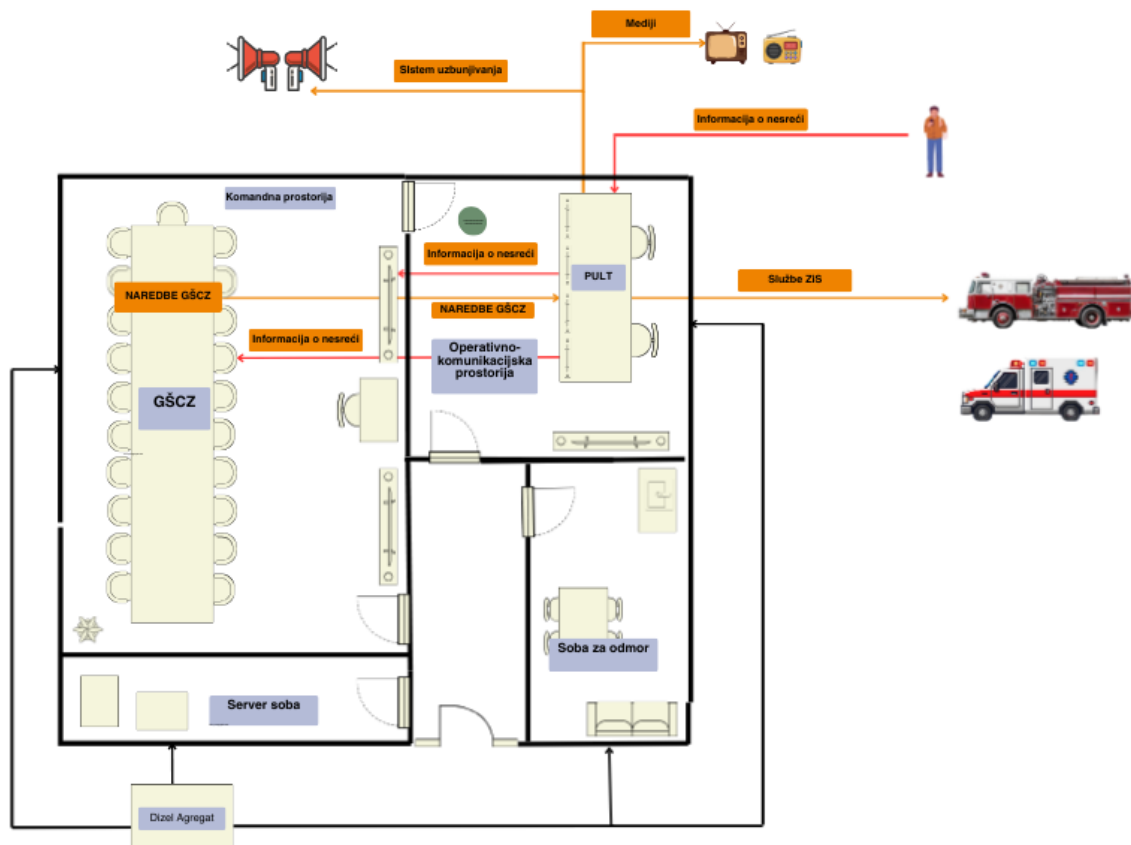

DOKUMENT

O OPERATIVNOM CENTRU CIVILNE ZAŠTITE

DOKUMENT I

Decembar, 2025. godine

Dokument o Operativnom centru civilne zaštite

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Sadržaj

I. UVOD	1
Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji	1
Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli	2
II. OPERATIVNI CENTAR CIVILNE ZAŠTITE	7
Mjere, postupci i zadaci Operativnog centra civilne zaštite o načinu prikupljanja podataka o pojavama ili nastanku prirodnih ili drugih nesreća na području grada Tuzle	7
Redoslijed dostavljanja podataka nadležnim gradskim organima, Kantonalnom operativnom centru civilne zaštite i Federalnom operativnom centru civilne zaštite.....	8
Sadržaj i način korištenja veza potrebnih za rukovođenje u akcijama zaštite i spašavanja.....	9
Sistem i postupci uzbunjivanja	11
PRILOZI.....	14
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA	36
Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća	36
Ograničenja plana zaštite i spašavanja	39
Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja	39

I. UVOD

Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla izrađen je u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11). Cilj ovog Plana je uspostavljanje jedinstvenog, funkcionalnog i koordinisanog sistema djelovanja nadležnih organa, službi za upravu, jedinica civilne zaštite, javnih i privatnih pravnih lica, mjesnih zajednica i građana u sprječavanju nastanka nesreća, spašavanju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara te saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

Plan je strukturiran na osnovu propisanih sadržaja i obuhvata operativne, organizacione i tehničke mjere koje se provode u sve tri faze djelovanja: **preventivna zaštita, spašavanje, i otklanjanje posljedica.**

Plan obuhvata sljedeće osnovne dokumente:

1. **Dokument o Operativnom centru civilne zaštite Grada Tuzla** – definiše način prikupljanja, obrade i prijenosa informacija o nesrećama te uspostavljanje komunikacijskih sistema neophodnih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
2. **Dokument o aktiviranju, mobilizaciji i angažovanju snaga i sredstava** – propisuje postupke mobilizacije jedinica civilne zaštite, angažovanja gradskih službi i korištenja materijalno-tehničkih sredstava;
3. **Dokument o zadacima organa Gradske uprave, službi i mjesnih zajednica** – detaljno prikazuje obaveze u fazama preventivnog djelovanja, postupanja u nesreći i otklanjanja posljedica;
4. **Dokument o mjerama zaštite i spašavanja** – razrađuje mjere, postupke i zadatke za sve identificirane rizike, a u skladu s Procjenom ugroženosti Grada Tuzla;
5. **Dokument o informisanju građana i javnosti** – utvrđuje načine, sredstva i nadležne subjekte u sistemu pravovremenog obavješćavanja stanovništva i
6. **Dokument o načinu saradnje** sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i oružanim snagama BiH.

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja ključni strateški i operativni dokument kojim se obezbjeđuje integrisan pristup upravljanju rizicima i djelotvoran odgovor na sve vrste prirodnih i drugih nesreća, sa ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoline.

Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji

Procjena ugroženosti predstavlja temeljni dokument na kojem se zasniva Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla. U skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja, identifikovani su ključni prirodni i drugi rizici koji mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš na području grada. Svaki rizik je analiziran prema vjerovatnoći pojave, intenzitetu mogućih posljedica i kapacitetima za odgovor, te je svrstano u četiri prioriteta nivoa djelovanja.

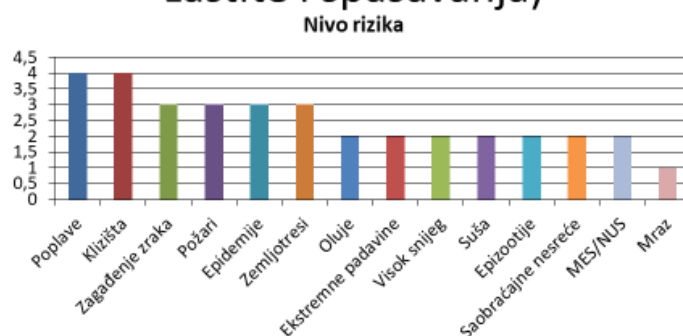
Pregled rizika obuhvata prirodne nesreće (poplave, klizišta, zemljotresi, oluje, suša, ekstremne padavine, snijeg, epidemije i epizootije), tehničko-tehnološke i infrastrukturne incidente te eksplozivne i opasne materije i druge nesreće (veliki požari, zagađenje zraka, velike saobraćajne nesreće (MES/NUS). Za svaki rizik definisane su preventivne mjere, mjere spašavanja u fazi odgovora te aktivnosti otklanjanja posljedica i oporavka.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Rizici sa **najvišim prioritetom** (poplave i klizišta) zahtijevaju kontinuirani geološki, hidrološki i infrastrukturni nadzor zbog učestalosti i težine posljedica koje mogu izazvati. Rizici visokog prioriteta (zagađenje zraka, požari, epidemije, zemljotresi) imaju značajan potencijal ugrožavanja života i imovine, dok srednji prioriteti (suša, oluje, ekstremne padavine, epizootije, velike nesreće, MES/NUS) zahtijevaju plansko praćenje, pravovremenu aktivaciju nadležnih službi i razvijene kapacitete za spašavanje.

Ovaj pregled ključnih prijetnji predstavlja osnovu za planiranje mjera zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – **preventivna zaštita, spašavanje i otklanjanje posljedica** – te omogućava usklađenu, efikasnu i ciljanu primjenu operativnih i tehničkih resursa Grada Tuzla u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Nivoi rizika – Ključne prijetnje (Plan zaštite i spašavanja)

Slika 1. Nivoi rizika za ključne prijetnje

Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli

Organizacija sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla zasniva se na načelima jasno definisanih nadležnosti, hijerarhijske strukture rukovođenja i uspostavljenih komunikacijskih tokova koji omogućavaju blagovremeno donošenje odluka, mobilizaciju snaga i koordinaciju svih subjekata sistema.

Nadležnosti u oblasti zaštite i spašavanja uređene su Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i federalnim i kantonalnim podzakonskim propisima.

U okviru grada Tuzla nadležnosti su raspoređene na sljedeći način:

- **Gradonačelnik:** komandant Gradskog štaba civilne zaštite; donosi naredbe, odluke i zaključke, proglašava i ukida stanje nesreće, aktivira operativne snage i koordinira rad svih subjekata,
- **Gradski štab civilne zaštite:** operativno rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, izdaje naredbe, koordinira sve službe i institucije, organizuje procjenu šteta i upravlja resursima,
- **Služba civilne zaštite Grada Tuzla:** stručna i operativna služba koja planira, prati, koordinira i nadzire provođenje mjera zaštite i spašavanja, vodi Operativni centar civilne zaštite i osigurava kontinuirano prikupljanje podataka,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Gradske službe za upravu:** provode mjere zaštite i spašavanja u domenu svojih redovnih nadležnosti, obezbjeđuju tehničku, logističku i administrativnu podršku i učestvuju u procjeni šteta,
- **Javna i komunalna preduzeća:** odgovorna za sanaciju i održavanje komunalne infrastrukture, hitne intervencije, logističku podršku i osiguranje osnovnih usluga (voda, odvodnja, grijanje, javna rasvjeta, saobraćaj),
- **Mjesne zajednice i povjerenici civilne zaštite:** prikupljaju informacije s terena, obavještavaju stanovništvo, organizuju lokalnu logistiku, pružaju podršku evakuaciji i procjeni šteta,
- **Pravna lica i ustanove:** dužna su provoditi interne planove zaštite i spašavanja, staviti na raspolaganje opremu i resurse, obezbijediti kontinuitet svojih funkcija od javnog značaja,
- **Građani:** dužni su postupati prema mjerama nadležnih organa, pružiti pomoć u skladu s mogućnostima i čuvati ličnu i zajedničku sigurnost.

Struktura civilne zaštite u Gradu Tuzla

Sistem civilne zaštite organizovan je kao mreža operativnih tijela, jedinica i službi koje djeluju koordinisano prema fazama djelovanja (preventiva – spašavanje – otklanjanje posljedica). Strukturu čine:

1. **Gradski štab civilne zaštite** – centralno rukovodeće tijelo,
2. **Služba civilne zaštite** – operativno-tehnički organ uprave, vodi Operativni centar 24/7,
3. **Specijalizirane jedinice civilne zaštite** – Na području Grada Tuzla djeluju tri specijalizirane jedinice civilne zaštite koje se angažuju u složenim i tehnički zahtjevnim situacijama. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije zadužena je za spašavanje u uslovima industrijskih i tehničkih požara, potragu i spašavanje iz ruševina te spašavanje na vodi i pod vodom. Jedinica za potrage i spašavanje provodi terenske potrage, učestvuje u lociranju nestalih osoba i pruža podršku drugim službama u situacijama kada su građani odsječeni ili ugroženi. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze osigurava komunikacijsku podršku sistemu zaštite i spašavanja kroz uspostavljanje, održavanje i upravljanje radio-mrežom, repetitorima i komunikacijskim vezama između terena i Operativnog centra. Zajedno, ove specijalizirane jedinice predstavljaju ključni operativni kapacitet Grada Tuzla za odgovore na hitne situacije,
4. **Službe zaštite i spašavanja** – Na području Grada Tuzla djeluje sedam službi zaštite i spašavanja koje predstavljaju ključne operativne kapacitete u svim vrstama prirodnih i drugih nesreća. Služba za medicinsku pomoć (Dom zdravlja Tuzla) obavlja zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih, pruža hitnu medicinsku pomoć i podršku evakuisanima. Služba za čistoću (JKP Komunalac) provodi čišćenje javnih površina, uklanjanje otpada i sprovođenje higijensko–epidemioloških mjera. Služba za asanaciju terena (JKP Komemorativni centar) obavlja poslove sahranjivanja poginulih i uklanjanja uginulih životinja u kriznim situacijama. Veterinarska služba (Gradska veterinarska stanica Tuzla) uključena je u zaštitu i spašavanje životinja, nadzor nad zoonozama i sprečavanje širenja bolesti. Služba za vodosnabdijevanje (JKP Vodovod i kanalizacija) osigurava funkcionisanje vodovodne mreže i snabdijevanje stanovništva vodom u vanrednim okolnostima. Službe za zbrinjavanje Crvenog križa pružaju zdravstveno–socijalnu i humanitarnu pomoć, organizuju prihvatne centre, distribuiraju pomoć i učestvuju u traženju nestalih, dok Služba za informisanje (RTV 7) obezbjeđuje pravovremeno informisanje građana o mjerama, preporukama i stanju na terenu. Zajedno, ove službe čine integralni dio operativnog sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

5. **Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama** – veza između stanovništva i Operativnog centra, prvi izvor informacija i pomoć kod evakuacije i distribucije pomoći.
6. **Krizni i operativni timovi** – formiraju se prema vrsti rizika (klizišta, epidemije, požari, poplave, zagađenje zraka, zemljotresi).

Struktura je organizovana tako da omogućava brzo donošenje odluka, vertikalnu i horizontalnu koordinaciju, te mobilizaciju dostupnih resursa u najkraćem roku.

Komunikacijski tokovi u sistemu zaštite i spašavanja

Efikasan odgovor na nesreće zavisi od pouzdane, brze i tačne komunikacije između svih subjekata sistema. Komunikacijski tokovi uspostavljaju se prema pravilima iz Pravilnika o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite.

Glavne komunikacijske linije uključuju:

1. Operativni centar civilne zaštite (OC CZ)

- prima dojavu o nesrećama (112, 123, policija, građani, MZ-e),
- vodi evidenciju događaja i prenosi informacije GŠCZ-u i nadležnim službama,
- uspostavlja vezu s kantonalnim OC-om, OC-om FBiH i drugim institucijama,
- održava stalnu radio-vezu sa jedinicama CZ, vatrogasnom jedinicom, policijom i komunalnim službama.

2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

Slika 2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

3. Komunikacija u horizontali (operativna koordinacija)

- između jedinica CZ, vatrogasne jedinice, hitne pomoći, policije, komunalnih preduzeća, Crvenog križa, zdravstvenih ustanova,
- razmjena informacija putem radio-veza, mobilnih aplikacija, službenih telefonskih linija i pisanih izvještaja.

4. Komunikacija sa višim nivoima vlasti

Gradski štab civilne zaštite i Operativni centar civilne zaštite komuniciraju sa:

- Kantonalnim štabom civilne zaštite,
- Federalnom upravom civilne zaštite,
- institucijama za vodoprivredu, zdravstvo, meteorologiju i hidrologiju,
- susjednim općinama (uključujući RS) u skladu s dokumentom o međusobnoj saradnji.

Cilj sistema zaštite i spašavanja

Cilj organizacije sistema zaštite i spašavanja je:

- osigurati pravovremenu reakciju na sve vrste rizika,
- zaštititi živote, imovinu i okoliš,
- osigurati funkcionisanje kritičnih službi,
- omogućiti kontinuitet rukovođenja i komunikacije u vanrednim situacijama,
- smanjiti posljedice nesreća i ubrzati povratak u normalno stanje.

Cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzle organiziran je u šest knjiga, odnosno dokumenata (I-VI).

Na početku svakog dokumenta, prije oblasti koju obrađuje dat je zajednički uvodni dio koji obuhvata popis pojedinačnih dokumenata Plana, pregled ključnih prijetnji, odnosno ugroženosti grada Tuzle od prirodnih i drugih nesreća iz dokumenta Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća sa procjenom rizika, te organizaciju sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli, sa navedenim nadležnostima, struktorom civilne zaštite i komunikacijskim tokovima.

Na kraju uvodnog dijela dat je pregledan popis navedenih šest dokumenata (I-VI) sa suštinskim opisom sadržaja istog.

Na kraju svakog od dokumenata (I-VI) data su zajednička zaključna razmatranja za cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 1. Popis dokumenata Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

R.br.	Poglavlje / Dokument	Opis sadržaja
1	Uvod	Pravna osnova, cilj i struktura Plana
2	Procjena rizika – pregled ključnih prijetnji	Sažetak relevantnih prijetnji iz Procjene ugroženosti
3	Organizacija sistema zaštite i spašavanja	Nadležnosti, struktura CZ, komunikacijski tokovi
4	Dokument I – Operativni centar civilne zaštite	Funkcionisanje OC CZ, prijem i prijenos informacija, komunikacije
5	Dokument II – Aktiviranje, mobilizacija i angažovanje snaga i sredstava	Postupci mobilizacije, nivo aktiviranja, angažovanje snaga i opreme
6	Dokument III – Zadaci organa uprave, službi i MZ u provođenju mjera	Faza prevencije, faza spašavanja, faza otklanjanja posljedica
7	Dokument IV – Mjere zaštite i spašavanja	Mjere, postupci i zadaci po vrstama rizika (poplave, klizišta, zemljotresi, suša, epidemije itd.)
8	Dokument V – Informisanje građana i javnosti	Način obavješćavanja, izvori informacija, komunikacijski kanali
9	Dokument VI – Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine	Razmjena informacija, zajedničke aktivnosti i pružanje pomoći
10	Zaključna razmatranja	Prijedlozi za unapređenje sistema
11	Prilozi	
	Dokument I	
	Dokument II	
	Dokument III	
	Dokument IV	

II. OPERATIVNI CENTAR CIVILNE ZAŠTITE

Operativni centar civilne zaštite Grada Tuzla predstavlja centralno komunikacijsko, nadzorno i koordinacijsko mjesto sistema zaštite i spašavanja. Njegova osnovna uloga je stalno praćenje stanja na terenu, prikupljanje, obrada i distribucija informacija o prirodnim i drugim nesrećama, te pružanje operativne podrške Gradskom štabu civilne zaštite u procesu donošenja odluka.

OC CZ obezbjeđuje 24-satni rad, održava komunikacijske veze sa svim subjektima zaštite i spašavanja (gradske službe, javna preduzeća, hitne službe, policija, zdravstvene ustanove, mjesne zajednice, specijalizirane jedinice, povjerenici civilne zaštite), te osigurava neprekidnu razmjenu informacija i blagovremeno upozoravanje stanovništva.

Kroz svoje funkcije – nadzor, koordinaciju, informisanje, mobilizaciju i izvještavanje – Operativni centar predstavlja ključnu tačku upravljanja tokom svih faza djelovanja: preventivne aktivnosti, hitni odgovor/spašavanje te otklanjanje posljedica i oporavak. Njegova efikasnost direktno utiče na brzinu i usklađenost reakcije svih struktura zaštite i spašavanja, kao i na zaštitu života i imovine stanovništva.

Mjere, postupci i zadaci Operativnog centra civilne zaštite o načinu prikupljanja podataka o pojavama ili nastanku prirodnih ili drugih nesreća na području grada Tuzle

Mjere, postupci i zadaci Operativnog centra civilne zaštite o načinu prikupljanja podataka o pojavama ili nastanku prirodnih ili drugih nesreća, redoslijed dostavljanja tih podataka nadležnim gradskim organima, Kantonalnom i Federalnom operativnom centru

Prikupljanje podataka o pojavama i opasnostima

Operativni centar civilne zaštite Grada Tuzla, u skladu sa Pravilnikom o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 2/2019), obavlja kontinuirano prikupljanje, praćenje i evidentiranje svih podataka koji se odnose na:

- prirodne pojave (padavine, porast vodostaja, klizišta, odroni, jaki vjetrovi, potresi i dr.),
- tehničko-tehnološke incidente i kvarove,
- pojave koje mogu ugroziti život i zdravlje ljudi,
- stanje kritične infrastrukture,
- sve druge pojave koje mogu dovesti do prirodne ili druge nesreće.

Izvori informacija

Informacije se prikupljaju od:

- građana putem telefona i drugih kanala,
Profesionalne vatrogasne jedinice i dobrovoljnih vatrogasnih društava;
- mjesnih zajednica i predstavnika mjesnih zajednica,
- gradskih službi za upravu Grada Tuzla,
- policije, hitne pomoći, komunalnih preduzeća,
- nadležnih kantonalnih i federalnih institucija,
- vlastitih veza, radiomreža, sistema za uzbunjivanje i nadzor,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- putem stalnog praćenja redovnih informativnih TV i radio programa.

Postupak dežurnog operativca Operativnog centra civilne zaštite nakon prijema informacije

Dežurni operativac Operativnog centra civilne zaštite, u skladu s odredbama Pravilnika o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite, dužan je osigurati pravovremeno evidentiranje, provjeru, obradu i dostavljanje informacija nadležnim organima, kao i preduzimanje drugih radnji potrebnih za funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja. Proces postupanja je standardiziran i obuhvata niz jasno definisanih aktivnosti s ciljem osiguranja tačnosti, dostupnosti i potpunosti podataka o opasnostima i nesrećama.

Tabela 2. Koraci koje dežurni operativac provodi nakon prijema informacije

Korak 1	Radnja dežurnog operativca nakon prijema informacije 2
1	Evidentira primljenu informaciju kao službeni zabilješku na propisanom obrascu (Prilog 1) ako je primljena telefonom, radio-uređajem ili u obliku video-snimka.
2	Odmah upiše informaciju ili akt u Djelovodnik informacija i akata.
3	Ako je informacija dobijena praćenjem TV ili radio programa, odmah traži zvaničnu potvrdu informacije od nadležnih davaoca informacija.
4	Razvrstava informaciju na redovnu ili vanrednu i priprema je za uključivanje u odgovarajući izvještaj operativnog centra.
5	Dostavlja informaciju nadležnim subjektima u skladu s vrstom informacije i nivoom nadležnosti (općinske službe, kantonalni OC, FOC, štabovi CZ).
6	Ako informacija može izazvati paniku, mešetarenje ili druge neželjene pojave, odmah obavještava rukovodioca nadležnog organa civilne zaštite ili općinskog načelnika, radi odluke o daljem
7	U slučaju pojave opasnosti ili nesreće, uspostavlja i održava neprekidnu komunikaciju s davaocem informacije, sve dok nesreća ili opasnost traje.
8	Učestvuje u izradi vanrednih izvještaja (u prva 4 sata i dalje periodično) i redovnih dnevnih izvještaja te osigurava njihovo dostavljanje u propisanim rokovima.
9	Nakon izrade izvještaja i evidentiranja u Djelovodnik, provodi arhiviranje kompletne dokumentacije (zabilješke, kopije poruka, lista adresa za dostavu).
10	Po ovlaštenju, daje informacije medijima, sačinjava službeni zabilješku o datoj informaciji i obavještava rukovodioca nadležnog organa civilne zaštite.
11	Ako OC nije nadležan za primljenu informaciju, postupa prema Zakonu o upravnom postupku (prosljeđivanje nadležnom organu, obavještavanje podnosioca).

Postupanje dežurnog operativca predstavlja ključni dio funkcionisanja sistema civilne zaštite, jer od brzine i tačnosti obrade informacija zavisi efikasnost reakcije nadležnih organa u slučaju opasnosti ili nesreće. Standardizirani koraci osiguravaju da nijedna informacija ne ostane nezabilježena, da se blagovremeno proslijedi nadležnim strukturama te da se o svim događajima vodi uredna službena evidencija. Ovakav proces rada omogućava operativnim centrima grada/kantona/Federacije da funkcionišu kao cjelovit informacijsko-komunikacijski sistem u službi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Redoslijed dostavljanja podataka nadležnim gradskim organima, Kantonalnom operativnom centru civilne zaštite i Federalnom operativnom centru civilne zaštite

Operativni centar grada, nakon prijema, obrade i evidentiranja redovne ili vanredne informacije, dužan je osigurati dostavljanje podataka nadležnim subjektima u jasno utvrđenom redoslijedu, u skladu sa nivoima nadležnosti i vrstom događaja. Redoslijed dostave osigurava pravovremeno informisanje organa koji učestvuju u donošenju odluka i provođenju mjera zaštite i spašavanja.

Redoslijed dostave informacija

1. Gradske službe za upravu
 - Službama čija se nadležnost direktno odnosi na sadržaj informacije (komunalna, urbanizam, društvene djelatnosti, inspekcije itd.)
2. Rukovodilac gradske službe civilne zaštite
 - Radi koordinacije, daljih naređenja i aktiviranja resursa.
3. Gradonačelnik
 - Obavezno se obavještava o svim pojavama koje mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra ili funkcionisanje organa uprave.
4. Kantonalni operativni centar civilne zaštite
 - Dostavlja se svaka redovna i vanredna informacija u skladu sa propisanim rokovima i procedurama,
 - Kantonalni OC predstavlja viši nivo komandovanja i koordinacije,
 - Objedinjene informacije prosljeđuje Federalnom operativnom centru, kada je to potrebno.
5. Operativni centri susjednih općina/gradova (kada postoji mogućnost širenja opasnosti)
 - Obavještavanje se vrši po nalogu rukovodioca službe civilne zaštite grada,
 - Obavezno se obavještavaju kada incident može ugroziti područja izvan teritorije grada,
 - Informacija mora biti sažeta, jasna i odmah upućena.
6. Nadležni organi susjednih država (samo ako postoji prekogranična opasnost)
 - Obavezno obavještavanje kada opasnost ili posljedice incidenta mogu preći državnu granicu,
 - Obavještava se najbliži odgovarajući organ civilne zaštite susjedne države,
 - Postupak se provodi u skladu s međunarodnim pravilima i bilateralnim sporazumima.

Sadržaj i način korištenja veza potrebnih za rukovođenje u akcijama zaštite i spašavanja

Sistem veza predstavlja osnovni nosilac rukovođenja i koordinacije u akcijama zaštite i spašavanja. Efikasnost komunikacije direktno utiče na brzinu reagovanja, tačnost informacija i usklađenost djelovanja svih subjekata koji učestvuju u sistemu zaštite i spašavanja grada. Radi osiguranja pouzdanog funkcionisanja, komunikacijski sistem obuhvata različite vrste veza – od standardnih telekomunikacijskih kanala do specijaliziranih radio-sistema i sirenskog uzbunjivanja. Veze se koriste u redovnim i vanrednim uslovima rada, uz jasno definisane procedure i prioritete.

Prikaz u nastavku daje organizovan i tabelarni pregled sadržaja, strukture i načina korištenja svih veza potrebnih za rukovođenje u akcijama zaštite i spašavanja, sa ciljem osiguranja jedinstvenog, funkcionalnog i neprekinutog sistema komunikacije.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 3. Vrste veza koje se koriste u sistemu zaštite i spašavanja

Vrsta veze 1	Opis i namjena 2
Telefonske veze (fiksne i mobilne)	Osnovni način komunikacije; uključuje i besplatni broj 121 za dojavu opasnosti i nesreća.
Radio-veze	Primarna operativna komunikacija između OC-a, vatrogasaca, policije, hitne pomoći, komunalnih službi i drugih subjekata.
Informatičke/digitalne veze	E-mail, informacije kroz elektronske sisteme, pristup Centralnoj bazi podataka o nesrećama.
Veze preko OKC BiH – 112	Razmjena podataka između svih nivoa vlasti u BiH i međunarodne komunikacije.
Sirenjski sistem i javno uzbunjivanje	Emisija signala uzbunjivanja: „Upozorenje na nadolazeću opasnost“, „Neposredna opasnost“, „Prestanak opasnosti“, „Vatrogasna uzbuna“.
Mediji i javno informisanje	TV, radio, web stranice, društvene mreže; namijenjeni informisanju građana.

Tabela 4. Subjekti povezani u sistem veza Operativnog centra Grada

Subjekt 1	Uloga u sistemu veza 2
Gradske službe za upravu	Prijem i obrada podataka iz svoje oblasti; izvršavanje naloga CZ.
Profesionalna vatrogasna jedinica	Operativna intervencija; radio-veze i novi podaci sa terena.
Policajska uprava	Obavješćavanje, osiguranje područja, regulacija saobraćaja, koordinacija.
Hitna medicinska pomoć	Prijava povrijeđenih, medicinske posljedice, transport.
Komunalne službe i javna preduzeća	Intervencije na infrastrukturi (voda, struja, saobraćaj, javna rasvjeta).
Pravna lica od značaja za ZIS	Obavješćavanja i operativna podrška (npr. industrijski subjekti).
Kantonalni operativni centar CZ	Primanje i distribucija podataka višem nivou; usklađivanje rada.
Operativno-komunikacijski centar 112	Vanredne situacije, međunarodna razmjena, državne strukture.
Susjedne općine/gradovi	Razmjena informacija u prekograničnim i širećim opasnostima.

Tabela 5. Način korištenja veza – redovni režim

Aktivnost 1	Opis korištenja veza u redovnim okolnostima 2
Prikupljanje informacija	Telefonske, radio i digitalne veze koriste se za svakodnevno prikupljanje podataka.
Evidentiranje	Sve informacije se upisuju u Djelovodnik i arhiviraju.
Razmjena podataka	Redovni izvještaji dostavljaju se kantonalnom OC-u i relevantnim službama.
Komunikacija sa subjektima	Održava se osnovna komunikacija sa svim subjektima uključenim u sistem.

Tabela 6. Način korištenja veza – vanredni režim

Aktivnost u vanrednoj situaciji 1	Način korištenja veza 2
Neprekidna komunikacija	OC održava stalnu vezu sa davaocima informacija (telefon, radio, digitalno).
Hitno prikupljanje podataka	Prioritetna upotreba radio-veza i direktnih linija.
Koordinacija subjekata	Prijenos naređenja i uputa putem svih dostupnih komunikacija.
Aktiviranje uzbunjivanja	Korištenje sirena i javnih obavješćenja prema nalogu rukovodioca CZ.
Izvješćavanje viših nivoa	Hitno slanje informacija kantonalnom OC-u i drugim nadležnim organima.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 7. Prioriteti u korištenju sistema veza

Prioritet	Opis
1	2
1. Spašavanje ljudi	Sve komunikacije usmjerene na hitne operacije, koordinaciju timova i intervencije.
2. Koordinacija subjekata ZIS	Brza razmjena podataka i upućivanje naređenja subjektima operativnog djelovanja.
3. Informisanje viših nivoa CZ	Obavezna i hitna dostava podataka prema kantonu, Federaciji i OKC 112.
4. Informisanje javnosti	Kroz medije, sirene, web-stranice i druge kanale komunikacije.

Tabela 8. Tehnički zahtjevi za funkcionisanje sistema veza

Element sistema veza	Zahtjev
1	2
Električno napajanje	Osnovni priključak + agregat + UPS (rezervno napajanje).
Komunikacijske mreže	LAN, WAN i radio-mreže koje povezuju sve važne subjekte.
Rezervni sistemi	Tehničko rješenje za prekid ili otežan rad osnovnih komunikacija.
Informatička oprema	Računarska oprema i programski alati za analizu i pohranu podataka.
Skalabilnost	Oprema mora omogućavati tehnološki rast i nadogradnju.
Prostorije	Ograničen pristup prema propisima.

Tabela 9. Dokumentovanje komunikacija

Tip dokumenta	Šta sadrži / način evidentiranja
1	2
Službena zabilježka	Sve informacije primljene telefonom, radio-vezom ili TV/radio praćenjem.
Djelovodnik	Evidencija svih primljenih i poslanih informacija i akata.
Arhivska knjiga	Dugoročno čuvanje dokumentacije.
Prilozi izvještajima	Izvodi komunikacija, liste adresa, kopije poruka, faksova itd.

Pouzdan funkcionisanje sistema veza predstavlja ključni preduslov za uspješno rukovođenje i koordinaciju napora svih subjekata zaštite i spašavanja. Jasno definisani oblici komunikacije, utvrđene procedure, prioriteti i tehnički zahtjevi omogućavaju operativnom centru grada i svim učesnicima u sistemu da pravovremeno razmjenjuju informacije, izdaju naredbe i reaguju na sve vrste prirodnih i drugih nesreća.

Standardizovan pristup komunikacijama osigurava visoku efikasnost u fazama pripravnosti, odgovora i oporavka, te doprinosi zaštiti života ljudi, materijalnih dobara i infrastrukture na području grada.

Sistem i postupci uzbunjivanja

Uzbunjivanje stanovništva predstavlja ključni element sistema zaštite i spašavanja, jer omogućava pravovremeno prenošenje informacija o opasnostima koje mogu ugroziti živote ljudi, materijalna dobra i infrastrukturu. Postupci uzbunjivanja provode se na osnovu propisanih signala, nadležnosti i procedura koje osiguravaju da informacije budu brzo, tačno i razumljivo prenesene stanovništvu.

Tabelarni pregled u nastavku daje sistematizovan prikaz vrsta signala, nadležnosti, aktivnosti operativnog centra i obaveza građana, čime se obezbjeđuje standardizovan, efikasan i koordinisan proces uzbunjivanja na području grada.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 10. Vrste signala za uzbunjivanje

Signal 1	Način oglašavanja 2	Namjena / Situacije u kojima se koristi 3
Upozorenje na nadolazeću opasnost	60 sekundi – kombinacija jednoličnog i zavijajućeg tona (20 s jednolični + 20 s zavijajući + 20 s jednolični)	Najava opasnosti koja se približava, ali ne zahtijeva trenutnu reakciju (požar u širenju, plavni val u prilazu, oluja, zagađenje).
Neposredna opasnost	60 sekundi – neprekidni zavijajući ton	Kada opasnost direktno prijeti životima i imovini (veliki požar, plavni talas od prelijevanja/rušenja brane, hemijski incident, radioaktivni oblak).
Prestanak opasnosti	60 sekundi – jednolični ton	Obavješćavanje da je opasnost završena; koristi se i za testiranje sistema.
Vatrogasna uzbuna	90 sekundi – tri jednolična tona po 20 sekundi sa pauzama od 15 sekundi	Hitno okupljanje vatrogasnih jedinica i snaga zaštite i spašavanja.

Tabela 11. Nadležnosti za upravljanje emitovanjem signala

Organ / Subjekt 1	Odgovornost / Nadležnost 2
Operativni centar grada	Primarno upravlja emitovanjem signala putem sistema za uzbunjivanje.
Kantonalni OC	Preuzima emitovanje signala kada gradski OC ne radi (ako tehnički moguće).
Rukovodilac Službe CZ grada	Daje nalog za emitovanje signala „Upozorenje na nadolazeću opasnost“ i „Neposredna opasnost“.

Tabela 12. Postupci Operativnog centra nakon emitovanja signala

Signal 1	Obavezni postupci Operativnog centra grada 2
Upozorenje na nadolazeću opasnost	Emitovati saopštenje putem medija; navesti vrstu opasnosti, razvoj situacije i pripremne mjere stanovništva.
Neposredna opasnost	Hitno saopštenje putem medija; definisati ugroženo područje; dati jasne upute o evakuaciji ili mjerama zaštite; stalno ažurirati informaciju.
Prestanak opasnosti	Emitovati signal; objaviti završno saopštenje; informisati stanovništvo o daljim uputama i mjerama oporavka.
Vatrogasna uzbuna	Obavijestiti vatrogasnu jedinicu i druge relevantne subjekte; evidentirati aktivaciju.

Tabela 13. Specifični postupci uzbunjivanja prema vrsti opasnosti

Vrsta opasnosti 1	Obavezne mjere OC-a grada nakon emitovanja signala 2
Plavni talas (pucanje/prelivanje brane)	Odmah obavijestiti nizvodne općine/gradove; objaviti pravac kretanja talasa; naložiti hitne mjere evakuacije.
Veliki požar	Informisati o pravcu širenja; navesti ugrožena naselja; dati smjernice za evakuaciju i zaštitu od dima.
Hemijski incident	Naveći vrstu supstance; dati instrukcije o zatvaranju prostora, izbjegavanju izlaganja, korištenju zaštitnih sredstava.
Radioaktivni oblak	Uputiti stanovništvo u skloništa; preporučiti RHB mjere zaštite; zabraniti kretanje na otvorenom.
Ratne opasnosti	Naveći moguće ciljeve napada; preporučiti hitne mjere sklanjanja; dati upute radnim kolektivima i stanovništvu.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 14. Obaveze građana na znak uzbunjivanja

Signal 1	Postupci stanovništva 2
Upozorenje na nadolazeću opasnost	Pratiti upute OC-a; pripremiti lične stvari; izvršiti preventivne radnje (isključiti instalacije, zatvoriti prozore).
Neposredna opasnost	Preduzeti hitne mjere zaštite; napustiti ugroženo područje; koristiti zaštitna sredstva; postupati po planu evakuacije.
Prestanak opasnosti	Napustiti skloništa; uključiti se u aktivnosti oporavka; pratiti daljnje upute.
Vatrogasna uzbuna	Nema reakcije stanovništva osim po nalogu CZ; signal namijenjen vatrogascima.

Tabela 15. Testiranje i tehničko održavanje sistema uzbunjivanja

Aktivnost 1	Opis 2
Redovno testiranje sirena	Svakog prvog u mjesecu u 12:00 sati emitovanjem signala „Prestanak opasnosti“.
Obavješćavanje stanovništva	Građani se obavješćavaju najmanje 48 sati prije testiranja.
Otklanjanje kvarova	Neispravnosti sirena moraju se otkloniti u najkraćem roku.
Evidentiranje	Sve aktivnosti bilježe se u službene zabilješke.

Tabela 16. Dokumentovanje postupaka uzbunjivanja

Dokument 1	Sadržaj / Namjena 2
Službena zabilješka	Vrijeme aktiviranja, nalogodavac, vrsta signala, obrazloženje.
Dnevnik rada OC-a	Sve komunikacije, odluke i postupci tokom uzbunjivanja.
Izvještaj o događaju	Tok i završetak opasnosti, analizirani učinci uzbunjivanja.
Arhiva OC-a	Dugoročno čuvanje dokumentacije o svim uzbunjivanjima.

Uspostavljen i jasno definisan sistem uzbunjivanja omogućava brzo reagovanje i pravilno postupanje stanovništva u trenucima kada svaka sekunda može biti presudna. Provedene procedure, propisani signali i obaveze nadležnih organa stvaraju osnovu za efikasnu koordinaciju svih službi zaštite i spašavanja.

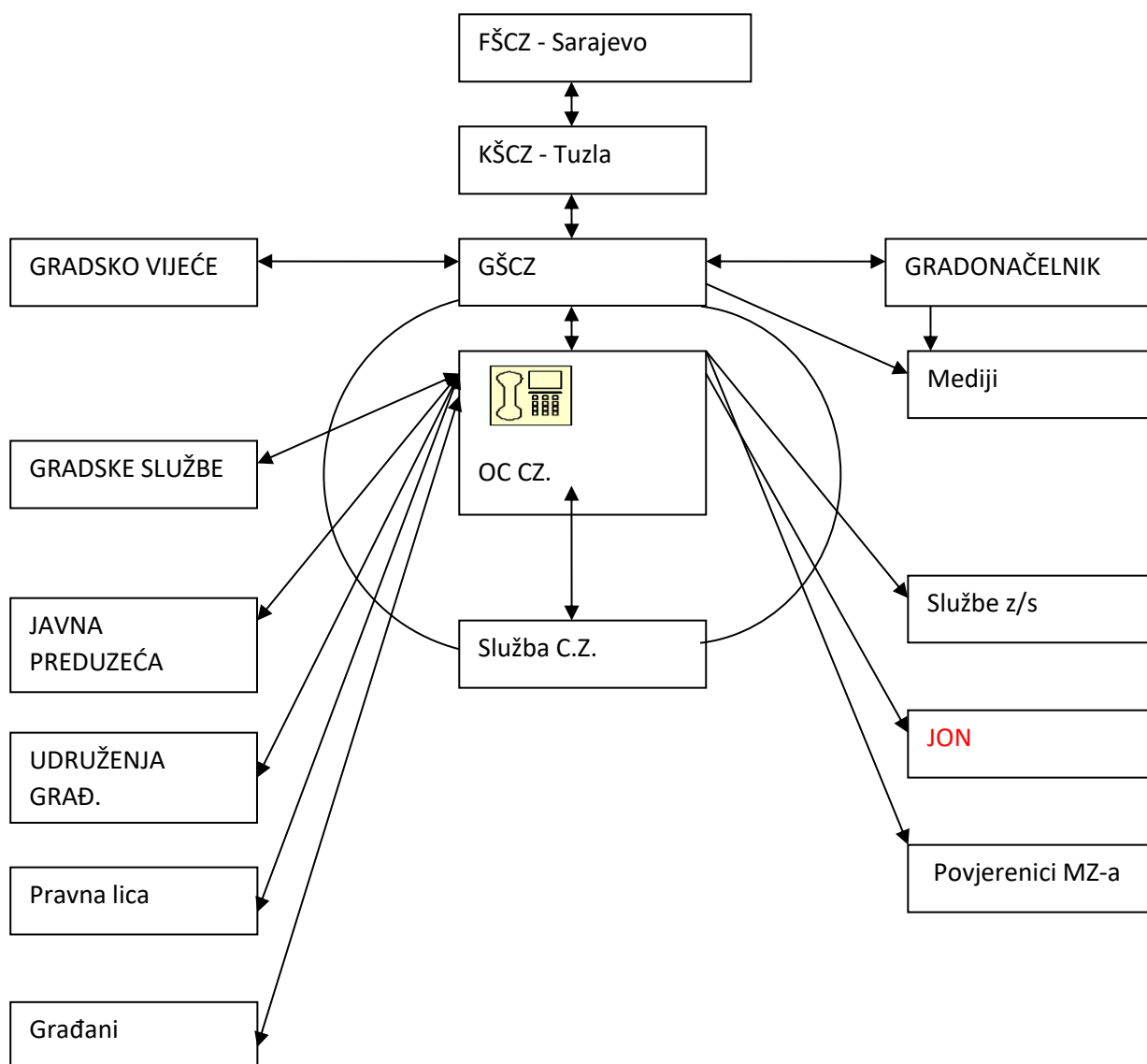
Pravilno korištenje sistema uzbunjivanja doprinosi smanjenju posljedica prirodnih i drugih nesreća, jačanju sigurnosti građana i unapređenju ukupne spremnosti zajednice za odgovor na vanredne situacije.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

PRILOZI

DOKUMENT I

1. Šema telefonskih veza

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

2. Telefonski imenik

Telefonski imenik

R/b	NAZIV SUBJEKTA	IME I PREZIME	FUNKCIJA	T E L E F O N I		
				URED	FAX	MOBITEL
1	FUCZ SARAJEVO	Aldin Brašnjć	Privremeno postavljeni direktor	033 779-451	033 779-499	061-639-355
2		Sadmir Husanović	Zamj.dir.	033 779-498	-//-	
3		Dalila Efendić	Pom. Dir.	033 779-466	-//-	
4	KUCZ -TUZLA	Fazlić Mirsad	Direktor	035 277 – 542		061 130-804
5	CZ TUZLA	Mirela Uljić	Šef službe	035 307-540	05 307-540	061 731-309
6	CZ BANOVIĆI	Fuad Brigić	Šef službe	035 743 -471	035 743-472	061 191-382
7	CZ ČELIĆ	Nerrmin Okanović	Šef odjeljenja CZ	035 668 – 655	035 660 – 894	061 727-602
8	CZ DOBOJ I.	Salih Šišić	Stručni saradnik za mjere zaštite i spašavanja++	035 720 -098		062-098-706
9	CZ GRADAČAC	Isam Sendić	Šef službe	035 816-985	035 817 – 302	061-720-259
10	CZ KALESIJA	Ismet Mešić	Šef službe	035 367-707	035 637-286	061-496-326
11	CZ GRAČANICA	Mustafa Bajić	Šef službe	035 706 – 345	035 706 – 345	061 705-301
12	CZ KLADANJ	Senad Šarić	Šef službe	035 628 -480	035 628 –480	062 305-389
13	CZ LUKAVAC	Edin Hamzić	Šef službe	035 366-705	035 366-703	061-292-368
14	CZ SAPNA	Hamid Omerović	Šef službe	035 599-551	035 599-555	062-196-495 061-857-060
15	CZ TEOČAK	Amir Šabačkić	Šef službe	035 755 – 886	035 755 – 319	061-894-778
16	CZ ŽIVINICE	Alija Čehajić	Šef službe	035 774 – 496	035 773 – 399	061-296-859
17	CZ SREBRENİK	Nermin Jašarević	Šef službe	035 366-436	035 369-163	062-196-736
18	Vatrogasna jedinica	Jasmin Jahić	Starješina profesionalne vatrogasne jedinice	035 296-031	061-280-179	
19	Policijska stanica	Siniša Vareškić	Načelnik PU Tuzla		061-195-287	
20	Hitna služba D.Z.	DR. Lejla Kuluglija Memišević	Šef službe hitne pomoći	124	061-179-519	
21	Elektrodistribucija	Adamir Jahić	Direktor	035 304 -300		
22	Veterinarska stanica	Ferizbegović Jasmin	Direktor	035 364- 561	061 130 823	
23	MUP-a TK Tuzla	Siniša Vareškić	035 365-390			061-195-287
24	PU „Istok“ Tuzla	Mehmed Efendić	035 365-320			061-733-055
25	PU „Centar“ Tuzla	Vedad Mujkić	035 365-393			061-725-259
26	PU „Zapad“ Tuzla	Ervin Ibrahimović	035 365-310			062-013-951
27	PTT Tuzla		308-116			308-116
28	BH Telekom – Direkcija Tuzla	Jasenka Topić	361-000			
29	JP RTV 7 Tuzla	Damir Čilimković	035 366-650			
30	TV SLON	Damir Đapo	035 205-205			063-454-823

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

P r e g l e d telefonskih brojeva javnih preduzeća i ustanova

R/b	JKP „Komunalac“ Tuzla	035 302-505	035 302-556
1	JKP SKPC „MEJDAN“ D.O.O. TUZLA	035 228-825	035 228-826
2	JKP „KOMEMORATIVNI CENTAR“ TUZLA	035 360-910	035 264-270
3	JKP „PANONIKA“	035 246-711	035 247-710
4	RPC „LIPNICA“	035 806-371	035 806-371
5	TRŽNICE PIJACE D.O.O.	035 307-900	035 252-026
6	BIT CENTAR	035 304-650	035 258-280
7	JU GRADSKE APOTEKE TUZLA	035 280-783	035 280-782
8	JKP „SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE“	035 360-888	035 246-665
9	JU GRADSKI STADION TUŠANJ	035 281-400	035 281-400
10	CENTRALNO GRIJANJE	035 321-600	035 281-391
11	JP DIREKCIJA ZA IZGRADNJU DOO TUZLA	035 301-100	035 301-150
12	JU NARODNO POZORIŠTE TUZLA	035 251-646	035 251-645
13	JU MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA TUZLA	035 276-150	035 276-150
14	JU NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA DERVIŠ SUŠIĆ TUZA	035 272-626	035 266-343
15	JU ZA PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE NAŠE DIJETE	035 369-923	035-369-921
16	JU DOM MLADIH TUZLA	035 362-620	035 250-406
17	DOM PENZIONERA TUZLA	035 270-002	035 270-005
18	CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	035 369-010	
19	JKP VODOVOD I KANALIZACIJA TUZLA	035 369-800	035 369-800
20	JZU Doma zdravlja sa poliklinikom „Dr. Mustafa Šehović“ Tuzla	035 368-411	035 368-411
21	JP „Veterinarska stanica“ Tuzla	035 207-004	035 207-210

3. Shema radio-veza i Plan rada za radio mrežu

Grad Tuzla ima formiranu specijaliziranu jedinicu za uspostavljanje i održavanje radio veze. Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze Grada Tuzla predstavlja posebno organiziranu, obučenu i tehnički opremljenu strukturu civilne zaštite, čija je osnovna uloga obezbjeđenje pouzdane komunikacije u svim fazama djelovanja sistema zaštite i spašavanja. Jedinica djeluje u sastavu grada i stavlja se u pripravnost ili aktivira po nalogu rukovodioca Službe civilne zaštite ili Gradskog štaba civilne zaštite.

Jedinicu čine osposobljeni pripadnici sa znanjima iz oblasti radio-komunikacija, koji raspolažu prenosnim, mobilnim i baznim radio-stanicama, kao i opremom za uspostavljanje privremenih komunikacijskih tačaka, repetitora i rezervnih veza. Sastoji se od više timova (uključujući timove Radio kluba Tuzla, Kreka i Lipnica), koji su sposobni brzo rasporediti komunikacijske resurse na terenu – u zonama nesreće, komandnim mjestima i punktovima za prijem informacija.

Njene ključne nadležnosti uključuju:

- uspostavljanje i održavanje stalne radio-veze između Operativnog centra CZ i struktura na terenu,
- instalaciju, konfiguraciju i nadzor repetitorskih sistema i alternativnih kanala komunikacije,
- obezbjeđivanje rezervnih veza u slučaju pada mobilne, fiksne ili internet komunikacije,
- tehničku podršku službama i štabovima civilne zaštite u korištenju radio-opreme,
- praćenje, bilježenje i dokumentovanje radio-saobraćaja u skladu s propisima,
- učestvovanje u obukama, testovima mreže i provjerama spremnosti radio-opreme.

Specijalizirana jedinica predstavlja ključnu komponentu operativnog funkcionisanja sistema zaštite i spašavanja, jer omogućava da informacije budu dostavljene brzo, sigurno i pouzdano, čak i u uslovima kada su drugi komunikacijski sistemi oštećeni, preopterećeni ili potpuno van funkcije. Time osigurava kontinuitet komandovanja i koordinacije, što je presudno za efikasno upravljanje nesrećama.

Radio-mreža Grada Tuzla uspostavlja se radi obezbjeđenja pouzdane, neprekidne i sigurnosne komunikacije između Operativnog centra civilne zaštite, Štaba civilne zaštite i svih službi zaštite i spašavanja koje učestvuju u provođenju mjera u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Komunikacija se odvija u VHF i UHF opsegu, putem direktnih kanala i preko lokalnih repetitora, uz podršku radio-klubova grada koji obezbjeđuju tehničku podršku, proširenje dometa i rezervnu vezu u slučaju prekida telekomunikacijskih sistema.

Nosilac rukovođenja radio-komunikacijama je Operativni centar civilne zaštite, koji održava vezu sa Štabom civilne zaštite Tuzla i svim specijalizovanim službama: medicinske pomoći, komunalnih službi, vodosnabdijevanja, službi asanacije, zaštite životinja, službe za informisanje i ubrinjavanje.

Radio-amateri i radio-klubovi (Tuzla, Kreka, Lipnica) obezbjeđuju stabilnu mrežu, nadzor nad repetitorom i redundansu komunikacije u slučaju velikih nesreća kao što su zemljotresi, poplave ili tehničko-tehnološke nesreće.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Shema radio veza

Legenda:

- 0 Gradski Štab civilne zaštite Tuzla
- 4 Služba za medicinsku pomoć
- 5 Služba za čistoću
- 6 Služba za asanaciju terena
- 7 Služba za zaštitu i spašavanje životinja
- 8 Služba za vodosnabdjevanje
- 9 Služba za informisanje
- Služba radio-amatera
- 1 Radio klub Kreka
- 23 Radio klub Tuzla
- 10 Radio klub Lipnica
- Služba za zbrinjavanje
- Repetitor
- VHF - UHF

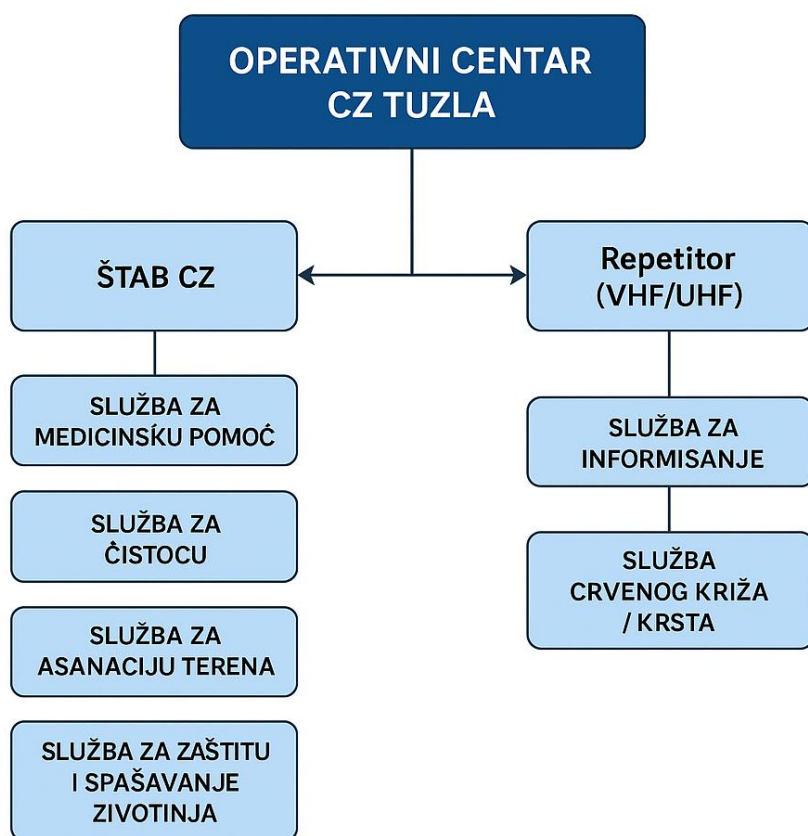
Ovaj raspored radio-veza određuje koji su učesnici međusobno povezani, kojim putem komuniciraju, te predstavlja osnovni operativni okvir za radio-saobraćaj u hitnim situacijama.

TABELARNI PRIKAZ RASPOREDA RADIO-VEZA

Red. br.	Učesnik / služba	Vrsta veze	Opseg / kanal	Veza uspostavlja sa	Napomena
1	2	3	4	5	6
1	Operativni centar CZ Tuzla	Bazna stanica	VHF / UHF	Sve službe u tabeli	Centralna tačka veze, 24/7
2	Gradski štab civilne zaštite Tuzla	Bazna stanica	VHF	OC CZ	Komandna veza, prioritet
3	Služba za medicinsku pomoć	Mobilna + ručna	VHF	Štab CZ, OC CZ	Hitne intervencije
4	Služba za čistoću	Mobilna	VHF	Štab CZ	Terenske aktivnosti
5	Služba za asanaciju terena	Mobilna + ručna	VHF	Štab CZ	Sanacija nakon nesreće
6	Služba za zaštitu i spašavanje životinja-veterinarska služba	Mobilna	UHF	Štab CZ	Incidenti sa životinjama
7	Služba za vodosnabdjevanje	Mobilna + ručna	VHF	Štab CZ, OC CZ	Kvarovi, prekidi, hitne mjere
8	Služba za informisanje	Ručna	UHF	OC CZ	Obavještanje, mediji

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Red. br.	Učesnik / služba	Vrsta veze	Opseg / kanal	Veza uspostavlja sa	Napomena
1	2	3	4	5	6
9	Služba za zbrinjavanje	Ručna	VHF	Štab CZ	Pomoć stanovništvu
10	Služba radio-amatera	Bazna	VHF	OC CZ, Repetitor	Rezervna i proširena veza
11	Radio klub Tuzla	Bazna	VHF	Repetitor, OC CZ	Održavanje opreme
12	Radio klub Kreka	Bazna	VHF	Repetitor, OC CZ	Dodatni kapacitet veze
13	Radio klub Lipnica	Bazna	VHF	Repetitor, OC CZ	Lokalno pokrivanje
14	Repetitor (Tuzla)	Infrastruktura	VHF	Radio klubovi + OC	Širenje dometa mreže
15	Ostale organizacije (po potrebi)	Mobilna	VHF	OC CZ	Angažuju se po aktivaciji

Planovi rada za radio mrežu

Planom rada za radio mrežu utvrđuju se osnovna pravila funkcionisanja radio-mreže Grada Tuzla u stanju prirodnih i drugih nesreća.

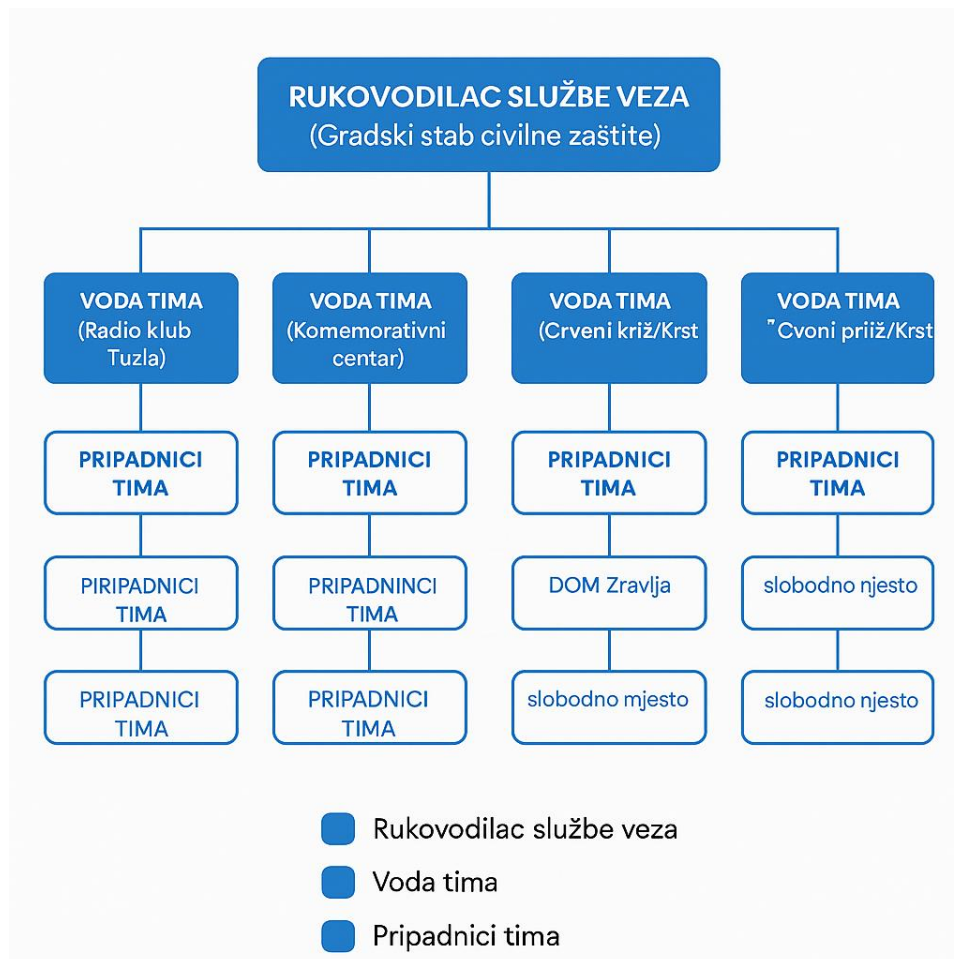
Plan definiše način uspostave veza, rukovođenje radio-saobraćajem, tok informacija, prioritet komunikacija, vođenje evidencija i osnovne obaveze učesnika u mreži.

Organizacija radio-mreže

Radio-mreža se organizuje kao jedinstveni sistem veze civilne zaštite koji obuhvata:

- Operativni centar CZ,
- Štab civilne zaštite,
- Službe zaštite i spašavanja (medicinska pomoć, zbrinjavanje, čistoća, asanacija terena, zaštita životinja, vodosnabdijevanje, informisanje),
- Radio-amaterski klubovi (Radio klub Tuzla, Kreka, Lipnica),
- Ostale subjekte po potrebi (Komemorativni centar, Komunalac, Veterinarska stanica, Dom zdravlja, Crveni križ).

Organizacijski odnosi i linije rukovođenja prikazani su u Šemi rukovođenja vezama.

Način uspostave i održavanja radio-veza

- Komunikacija se obavlja u **VHF i UHF opsegu**, direktno ili putem repetitora.
- OC CZ ima pravo prioriteta i upravlja kompletnim radio-saobraćajem.
- Svi učesnici koriste propisane kanale i pozivne oznake, u skladu sa internim pravilima službe.
- Svaka služba osigurava najmanje jednog obučenog radio-operatera.

Pravila rada i ponašanja u radio-mreži

1. Komunikacija mora biti kratka, jasna i sažeta,
2. Operator uvijek prvo izgovara pozivni znak onoga koga zove, zatim svoj,
3. Zabranjeno je korištenje mreže za neoperativne informacije,
4. Prioritet imaju:
 1. hitne situacije (povrede, ugroženi životi),
 2. naredbe Gradskog štaba civilne zaštite,
 3. izvještaji sa terena,
 4. logistika.
5. U slučaju pada mreže, prelazi se na simplex vezu ili se aktivira radio-amaterska mreža kao rezerva.

Evidentiranje komunikacije

Za vođenje radio-saobraćaja obavezno je korištenje: Dnevnika rada radio-operatera.

Sva ostvarena korespondencija upisuje se u obrazac: datum, vrijeme, pozivni znak, kvalitet veze i sadržaj poruke u obrascu Dnevnik rada.

Knjiga telegrama

Za prijem i otpremu službenih telegrama koristi se propisana forma: vrijeme prijema, vrijeme otpreme, pošiljalac, primalac, oznaka O/P, prema obrascu: Knjiga telegrama.

Aktiviranje radio-mreže u nesreći

Radio-mreža se aktivira:

- odmah nakon dojave o nesreći,
- prema nalogu rukovodioca Službe civilne zaštite,
- automatski u slučaju prekida drugih sredstava komunikacije.

Prioritetna veza uspostavlja se između:

1. Operativnog centra civilne zaštite
2. Gradskog štaba civilne zaštite
3. Terenskih službi

Ostale službe se priključuju po potrebi.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Rezervna i alternativna rješenja

U slučaju kvara, preopterećenja ili prekida sistema:

- koristi se radio-amaterska mreža i repetitori radio klubova,
- prelazi se na alternativne kanale,
- koriste se mobilne i prijenosne stanice raspoređene u službama.

Održavanje i provjera ispravnosti

- Sve radio-stanice moraju biti testirane barem jednom mjesečno,
- Repetitor se kontroliše redovno od strane radio-klubova,
- Operatori moraju biti osposobljeni za rad i vođenje propisanih knjiga.

4. Lična i materijalna formacija Operativnog centra civilne zaštite Grada Tuzla

Lična formacija

Spisak pripadnika (r/b – prezime i ime, adresa, telefoni)

r/b	Prezime i ime	Adresa stanovanja	Telefon (fiksni)	Telefon (mobilni)
1	Mahmudbegović Samir	ZAVNOBIH 9	307-559	063-818-602
2	H. Mehmedović Emir	Dragiše Trifkovića 11	307-559	061-885-613
3	Hasanefendić Haris	Jalska 16	307-559	062-348-483
4	Stjepić Srđan	M. Maka Dizdara 82	307-559	063-039-014

Materijalna formacija

R/B	Naziv / vrsta sredstva – opreme	Po formaciji	Jed. mjere	Ima
1	Prostorija, po pravilu najmanje 30 m ² , namjenski urađena kao dvije radne prostorije	1–2	20 m ²	10 m ²
2	Telefonska linija ISDN (paket: dvije digitalne i jedna analogna linija)	1	—	1
3	Radio uređaj KT	1	—	0
4	Radio uređaj UKT	1	—	2
5	Radio stanice	Po procjeni	—	2
6	Štampač, skener, fax	1	—	2
7	Telefonski aparat	2	—	2
8	Operativno–komunikacijski pult	1	—	1
9	Radni sto i odgovarajući broj stolica	1	kpl	1
10	TV prijemnik	1	—	1
11	Radio prijemnik	1	—	1
12	Uređaj za neprekidno napajanje	1	—	1
13	Topografska karta BiH 1:200000	1	—	0
15	Topografska karta kantona 1:50000	1	—	0
14	Topografska karta kantona 1:25000	1	—	0
15	Agregat odgovarajuće snage	1	—	0
16	Akumulatorska baterija za alternativno napajanje	2–5	—	0
17	Kontrolna jedinica za aktiviranje sirena	1	—	1
18	Sirene sa radio komunikacijskim uređajem za uzbunjivanje	36	—	4
19	GPS uređaj (WGS-84)	1	—	0
20	Ručna prenosna sirena	1	—	0

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Pregled telefonskih brojeva gradskih operativnih centara na području Kantona, Kantonalnog i Federalnog operativnog centra civilne zaštite

R/B	OPERATIVNI CENTRI CIVILNE ZAŠTITE	IME I PREZIME OPERATIVCA	BROJ MOB TELEFONA I CENTRA.
1.	FEDERALNI CENTAR - FOCZ	ISMET SENDIĆ, DAMIR BILOŠ	061-147-232; 061-935-997 033/767 -530;
2.	KANTONALNI CENTAR KOCZ	SALIH STRAŠEVIĆ	061 146 -582 i 035 361-160
3.	OCZ – TUZLA	SAMIR MAHMUDBEGOVIĆ	063-818-602; 035 307-559
4.	OCZ – SREBRENİK	MEVLUDIN VELIĆ	061-739-757; 035-366-471
5.	OCZ – GRAČANICA	HASAN HASIĆ	062-454-591 , i 035 706 – 985
6.	OCZ – KALESIJA	Vatrogasna jedinica	035-367-749 i 035 367-748
7.	OCZ – KLADANJ	FUAD MUHIĆ	061 294-340 i 035 628 – 480
8.	OCZ – BANOVIĆI	NAMIR KURTIĆ	062-167-245 035; 743-471
9.	OCZ – GRADAČAC	SAMIR DŽAFEROVIĆ	061 969 – 705 i 035 816 – 985
10.	OCZ – ŽIVINICE	SANELA ALJIĆ	061-688-533 i 035 774-496
11.	OCZ – ČELIĆ	ENES LIVADIĆ	061-727-602; 035-668-684
12.	OCZ – TEOČAK	SEMIR MULAOSMANOVIĆ	062-618-260 i 035 755-319
13.	OCZ – SAPNA	MIRZET HALILOVIĆ	061-857-060 i 035 599 – 537
14.	OCZ – LUKAVAC	NEDŽAD BURGIĆ	061-833-505 i 035 553-663
15.	OCZ - DOBOJ ISTOK	SALIH ŠIŠIĆ	060-356-1503 i 035 720-908

Pregled telefonskih brojeva gradskih/općinskih operativnih centara na području Tuzlanskog kantona, Kantonalnog i Federalnog operativnog centra civilne zaštite

R/B	OPERATIVNI CENTRI CIVILNE ZAŠTITE	IME I PREZIME OPERATIVCA	BROJ MOB TELEFONA I CENTRA.
1.	FEDERALNI CENTAR - FOCZ	ISMET SENDIĆ, DAMIR BILOŠ	033/767 – 530
2.	KANTONALNI CENTAR KOCZ	SALIH STRAŠEVIĆ	061 146 -582 i 361-160
3.	OCZ – TUZLA	SAMIR MAHMUDBEGOVIĆ	307-559 063-818-602
4.	OCZ – SREBRENİK	MEVLUDIN VELIĆ	061-739-757
5.	OCZ – GRAČANICA	HASAN HASIĆ	062-454-591 , i 706 – 985
6.	OCZ – KALESIJA	Vatrogasna jedinica	035-367-749 i 367-748
7.	OCZ – KLADANJ	FUAD MUHIĆ	061 294-340 i 628 – 480
8.	OCZ – BANOVIĆI	NAMIR KURTIĆ	062-167-245
9.	OCZ – GRADAČAC	SAMIR DŽAFEROVIĆ	061 969 – 705 i 816 – 985
10.	OCZ – ŽIVINICE	SANELA ALJIĆ	061-688-533 i 774-496
11.	OCZ – ČELIĆ	ENES LIVADIĆ	061-727-602
12.	OCZ – TEOČAK	SEMIR MULAOSMANOVIĆ	062-618-260 i 755-319
13.	OCZ – SAPNA	MIRZET HALILOVIĆ	061-857-060 i 599 – 537
14.	OCZ – LUKAVAC	NEDŽAD BURGIĆ	061-833-505 i 553-663
15.	OCZ - DOBOJ ISTOK	SALIH ŠIŠIĆ	060-356-1503 i 720-908

5. Postojeće stanje i šema instaliranih sirena, radio i TV stanica i razglasnih stanica koje će se koristiti za obavješćavanje i uzbunjivanje stanovništva

Prema Glavnom projektu integrisanog sistema radio komunikacija i Sistema za oglašavanje i uzbunjivanje građana Grada Tuzla (u daljem tekstu: SOUG), koji je za potrebe Službe civilne zaštite Grada Tuzla izradila kompanija MIBO Komunikacije, odabrane su lokacije za instaliranje sirena.

Sistemi sirena imaju dvostruku funkciju:

- mogućnost uzbunjivanja stanovništva u slučaju prirodnih i drugih nesreća,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- mogućnost daljinskog oglašavanja i emitovanja glasovnih poruka putem mikrofona, bilo za sve lokacije istovremeno ili za pojedinačne lokacije koje budu odabrane u datom trenutku.

Sirenama se upravlja daljinski putem aplikacije Vektra, koja je instalirana na kontrolnoj jedinici – računaru u Operativnom centru Službe civilne zaštite.

SOUG će pokrivati sljedeće mjesne zajednice Grada Tuzla: Batva, Brčanska Malta Centar, Breške, Bukinje, Dobrnja, Dokanj, Donja Obodnica, Dragunja, Gornja Tuzla, Gornja Obodnica, Gornja Lipnica, Grabovica, Husino, Jala, Kula, Kiseljak, Lipnica, Ljubače, Mosnik, Mramor, Novi Grad I, Novi Grad II, Par Selo, Pasci Gornji, Požarnica, Sjenjak, Slavinovići, Slatina, Solana, Srednja Lipnica, Simin Han, Šići Brod, Stari Grad, Ši Selo, Tušanj.

SOUG omogućava potpuni nadzor nad instaliranom opremom na svim lokacijama, uključujući mogućnost daljinskog utvrđivanja eventualnih kvarova. Svaka lokacija je opremljena pomoćnim napajanjem u vidu akumulatora, što omogućava rad sistema i u slučaju prekida napajanja električnom energijom sa glavnog izvora.

Glavni projekat predviđa instaliranje ukupno 36 sirena na sljedećim lokacijama:

R/B	LOKACIJA	Nivo Signala (dBm)	Posrednik
1.	01-Vrtić Pčelica	-78.97	RR Ilinčica
2.	02 - OŠ Brčanska Malta	-55.17	RR Ilinčica
3.	03 - MZ Breške	-93.25	RR Ilinčica
4.	04 - MZ Bukinje	-99.64	RR Ilinčica
5.	05 - MZ Dobrnja	-94.19	RR Majevisa
6.	06 - MZ Dokanj	-95.38	RR Ilinčica
7.	07 - MZ Donja Obodnica	-69.75	RR Majevisa
8.	08 - PŠ Dragunja Donja	-80.38	RR Majevisa
9.	09 - Dom kulture Gornja Tuzla	-92.51	RR Ilinčica
10.	10 - Pumpna stanica Tetima	-93.49	RR Ilinčica
11.	11 - MZ Gornja Obodnica	-90.57	RR Ilinčica
12.	12 - MZ Gornja Lipnica	-93.20	RR Majevisa
13.	13 - MZ Grabovica	-93.54	RR Ilinčica
14.	14 - Dom Husinske bune	-97.14	RR Ilinčica
15.	15 - Pašagina vila	-62.05	RR Ilinčica
16.	16 - JKP Komunalac	-88.91	RR Ilinčica
17.	17 - PVJ Tuzla Ispostava 'Kreka'	-82.77	RR Ilinčica
18.	18 - Društveni centar Kiseljak	-91.50	RR Majevisa
19.	19 - Razvojno-poduzetnički centar Tuzla - 'Inkubator' Lipnica	-89.37	RR Majevisa
20.	20 - Društveni dom u Ljepunicama	-90.10	RR Ilinčica

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	LOKACIJA	Nivo Signala (dBm)	Posrednik
21.	21 - Dom Milešići	-87.56	RR Majevisa
22.	22 - MZ Ljubače	-92.45	RR Ilinčica
23.	23 - MZ Mramor	-89.84	RR Majevisa
24.	24 - MZ Par Selo	-73.30	RR Ilinčica
25.	25 - MZ Pasci Gornji	-88.98	RR Ilinčica
26.	26 - MZ Požarnica	-73.01	RR Ilinčica
27.	27 - OŠ Slavinovići	-61.20	RR Ilinčica
28.	28 - MZ Simin Han	-67.44	RR Ilinčica
29.	29 - Spomen dom Moluhe	-79.20	RR Ilinčica
30.	30 - Novo naselje D-blok Solina	-60.36	RR Ilinčica
31.	31 - MZ Solina	-64.46	RR Ilinčica
32.	32 - MZ Srednja Lipnica	-85.85	RR Majevisa
33.	33 - MZ Stari Grad	-51.73	RR Ilinčica
34.	34 - Dnevni Centar Koraci nade	-50.63	RR Ilinčica
35.	35 - MZ Šiški Brod	-94.55	RR Ilinčica
36.	36 - Upravna zgrada Rudnika soli Tuzla	-84.66	RR Ilinčica

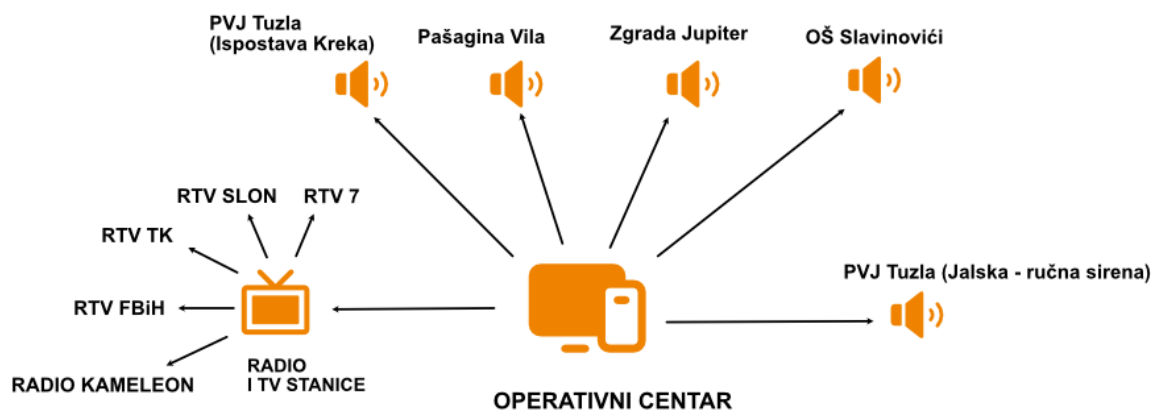
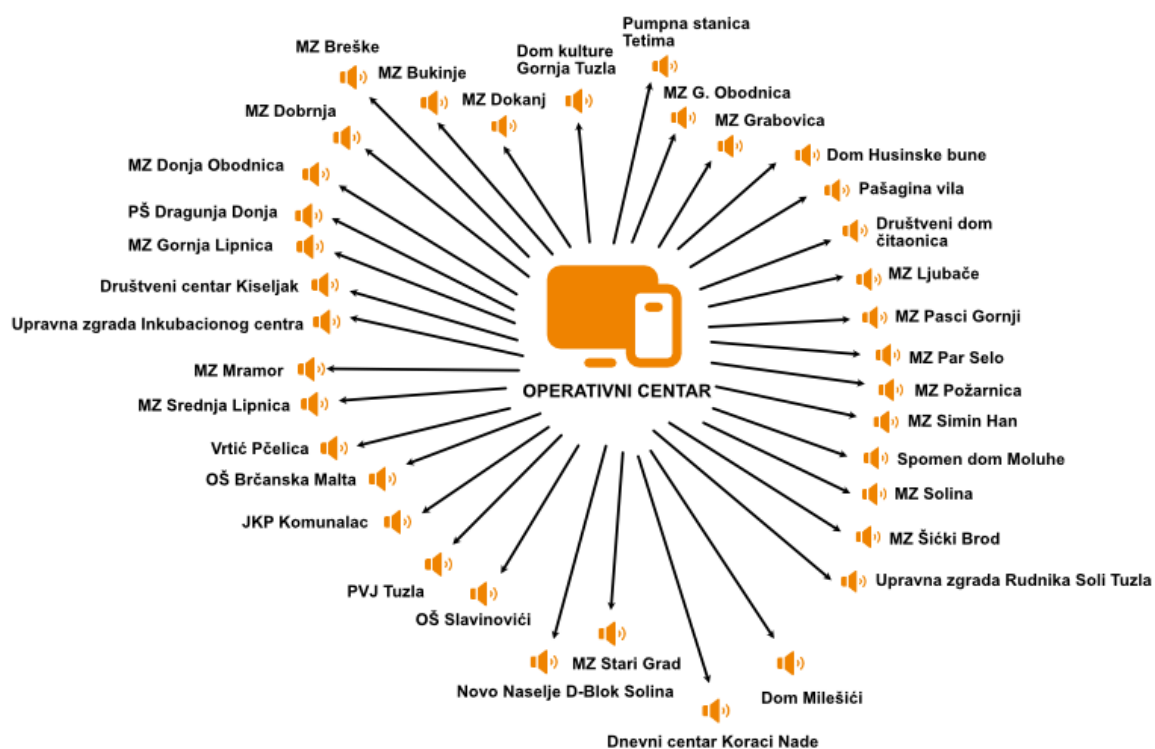
Ovaj sistem bi osigurao pravovremeno uzbunjivanje stanovništva i efikasno vođenje akcija zaštite i spašavanja na području Grada Tuzla.

Postojeće stanje instaliranih sirena te radio i TV stanica i stanica koje se koriste za oglašavanje/plasiranje bitnih informacija kada je sistem zaštite i spašavanja u pitanju je sljedeće:

Od ukupno 5 instaliranih sirena 4 su povezane na daljinsko uključanje s Operativnim centrom i sve su u funkcionalnom stanju. Ove sirene su instalirane na objektima u: naselje Slavinovići – zgrada Osnovne škole, zgrada Jupiter, objekat Pašagina Vila, objekat profesionalne vatrogasne jedinice „Centar“, ulica Jalska br.7 (ova sirena se pokreće ručno i nije povezana u novi sistem) i na objektu vatrogasne ispostave „Kreka“. Pored navedenog, dvije sirene su instalirane kod pravnih lica: Termoelektrana i Solana, koje prema saznanjima Službe civilne zaštite nisu u funkciji.

Sistem sirena i radio-relejnih veza na području Grada Tuzla predstavlja osnovni alat za brzo i efikasno uzbunjivanje stanovništva u slučaju opasnosti. Većina sirena je povezana na daljinski sistem upravljanja, što omogućava Operativnom centru da odmah aktivira signal upozorenja i time skрати vrijeme reakcije. Iako je opći nivo funkcionalnosti zadovoljavajući, pojedine sirene — posebno one u vlasništvu pravnih lica — nisu u funkciji te predstavljaju rizik u procesu pravovremenog informisanja građana. Potrebno je nastaviti s održavanjem, modernizacijom i uključivanjem svih sirena u jedinstven sistem kako bi se osigurala maksimalna pokrivenost teritorije grada i pouzdano funkcionisanje sistema uzbunjivanja.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

6. Lista pitanja za rad Operativnog centra civilne zaštite i način rada centra I način rada

Lista pitanja predstavlja standardizirani skup podataka koje su davaoci informacija dužni dostaviti Operativnom centru civilne zaštite. Ona omogućava prikupljanje potpunih, tačnih i usporedivih informacija o svim vrstama prirodnih i drugih nesreća na području grada. Ova lista služi kao osnov za izradu redovnih i vanrednih izvještaja, unos podataka u Centralnu bazu i za operativno donošenje odluka.

Tabela - Opšta lista pitanja – primjenjiva na sve vrste prirodnih i drugih nesreća

Redni broj	Pitanje / traženi podatak	Opis / pojašnjenje
1	Vrsta nesreće	Naziv i osnovna identifikacija (požar, poplava, zemljotres, klizište, hemijski incident itd.).
2	Vrijeme nastanka	Tačan datum i sat kada je nesreća nastala ili je uočena opasnost.
3	Lokacija	Grad, naselje, ulica, objekti, područje koje je zahvaćeno.
4	Uzrok nesreće	Prirodni, tehnički, ljudski faktor ili kombinacija.
5	Posljedice po ljude	Broj poginulih, teže i lakše povrijeđenih, nestalih, evakuisanih.
6	Posljedice po imovinu	Šteta na stambenim objektima, infrastrukturi, industriji, javnim objektima.
7	Posljedice po okoliš	Zagađenje voda, tla, zraka, širenje hemijskih materija itd.
8	Trenutni razvoj događaja	Da li se nesreća širi, smanjuje, stabilizira.
9	Poduzete mjere	Intervencije službi: gašenje, spašavanje, evakuacija, sanacija.
10	Angažovane snage	Vatrogasci, hitna pomoć, policija, CZ jedinice, komunalne službe.
11	Oprema i sredstva u upotrebi	Vozila, pumpe, čamci, mehanizacija, RHB oprema itd.
12	Nedostajuća sredstva	Šta je potrebno hitno dopremiti (ljudi, oprema, vozila).
13	Preporučene mjere	Od davalaca informacija: šta treba hitno uraditi.
14	Opasnosti za širenje	Da li nesreća ugrožava okolna područja, općine, države.
15	Izvor informacije	Ko dostavlja podatke (služba, građanin, pravno lice).

Lista pitanja po vrstama prirodnih i drugih nesreća

Vrsta nesreće	Podaci koje OC mora prikupiti
Zemljotres	– Područje zahvaćeno zemljotresom (grad, naselja, općine) – Intenzitet zemljotresa i lokacija epicentra – Okviran broj zatrpanih i nestalih – Broj evakuisanih – Preduzete mjere na sanaciji i spašavanju
Poplave	– Broj poplavljenih stambenih objekata – Broj poplavljenih objekata pravnih lica – Broj ugroženih objekata i ljudi – Broj nastradalih i evakuisanih – Broj evakuisanih vraćenih u domove – Ugrožena/nastradala stoka – Oštećene komunikacije (dužina) – Prekid drumskog i željezničkog saobraćaja – Poplavljene poljoprivredne površine (hektari) – Štete na elektrodistributivnoj mreži – Štete na vodovodu – Štete na hidroelektranama – Štete na telekomunikacijama – Tendencije rasta ili opadanja vodostaja – Prekid rada privrednih subjekata

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta nesreće	Podaci koje OC mora prikupiti
	– Obustava rada škola – Preduzete mjere sanacije
Požari	– Ugroženi objekti i površina zahvaćena požarom – Vrsta požara – Angažovane snage i sredstva – Broj evakuisanih i lokacije – Broj povrijeđenih/nastradalih
Klizišta, lavine, nanosi	– Mjesto i područje zahvaćeno – Broj ugroženih domaćinstava – Površina klizišta (m²) – Broj ugroženih objekata pravnih lica – Broj ugroženih stambenih objekata – Broj evakuisanih/povrijeđenih – Oštećeni putevi (dužina) – Preduzete mjere saniranja
Nagomilavanje leda	– Rijeke zahvaćene ledom (dužina ledene brane) – Putevi/mostovi blokirani ledom – Posljedice (izlivanja, havarije) – Preduzete mjere saniranja
Olujni vjetar, grom, snijeg, mraz, suša, magla	– Broj ugroženih/povrijeđenih/poginulih – Utjecaj na normalan život – Oštećeni objekti – Mere otklanjanja posljedica
Saobraćajni udesi	– Mjesto i vrijeme udesa – Broj ugroženih/povrijeđenih/poginulih – Da li su prevožene opasne materije – Preduzete mjere sanacije
Rudarske nesreće	– Broj poginulih/povrijeđenih – Posljedice eksplozije/rušenja – Mjere saniranja
Opasne materije	– Područje incidenta – Vrsta, količina i uzrok ispuštanja – Kontaminirana površina (m²) – Ugroženi vodotoci/izvorišta – Broj zatrovanih – Mere dekontaminacije
Zagađenje okoliša	– Vrsta i količina zagađenja – Uzrok zagađenja – Obim i područje zagađenja – Broj zatrovanih – Utjecaj na okoliš – Mjere sanacije
Brane – rušenje/prelivanje	– Naziv brane i akumulacije – Broj ugroženih/povrijeđenih – Nastale posljedice – Mere otklanjanja posljedica
Havarije u postrojenjima	– Naziv pravnog lica i objekta – Postojanje opasnih materija – Posljedice po zdravlje ljudi – Mere sanacije
Epidemije	– Kada i gdje su otkrivene – Broj oboljelih – Vrsta bolesti – Uzrok (ako je poznat) – Mere sprječavanja širenja
Epizootije	– Vrsta bolesti – Broj zaraženih/uginulih životinja – Uvođenje karantina

**PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE**

Vrsta nesreće	Podaci koje OC mora prikupiti
	– Mjere sprečavanja širenja – Opasnost po ljude
Epifitije	– Vrsta biljne bolesti – Lokacije i kulture zahvaćene – Površina (ha) – Uzrok pojave – Mere sprečavanja širenja
RHB kontaminacija	– Područje i objekti zahvaćeni – Vrsta kontaminacije – Površina (m²) – Broj kontaminiranih ljudi – Mere dekontaminacije
Trovanja hranom/vodom	– Kada i gdje se pojavilo – Broj zatrovanih (lakše/teže) – Uzrok trovanja – Mere otklanjanja uzroka – Broj hospitaliziranih i preminulih
Oštećenja infrastrukture	– Koja mreža je pogođena – Obim i trajanje prekida – Mere normalizacije
NUS – neeksplozivna sredstva	– Mjesto, vrsta i količina NUS-a – Sigurnosne mjere – Ko uklanja/uništava NUS – Podaci o povrijeđenima
Terorističke aktivnosti	– Lokacija – Broj povrijeđenih/poginulih – Materijalna šteta – Mjere hitnog reagovanja

Dodatna pitanja za velike nesreće (po Pravilniku – za izvještaj u prva 4 sata)

Pitanje	Opis
Osnovna procjena broja ugroženih	Koliko ljudi je direktno pogođeno nesrećom.
Potreba za evakuacijom	Da li je provedena ili se planira evakuacija.
Hitni problemi na terenu	Prekinute komunikacije, nestanak vode/struje, urušeni objekti.
Hitni zahtjevi prema višim nivoima	Da li je potrebno angažovanje kantonalnih / federalnih snaga.

Način rada operativnog centra prema Listi pitanja

Faza rada OC-a	Radnje prema Listi pitanja
Prijem informacije	Unos početnih podataka, popunjavanje osnovnih pitanja.
Provjera informacije	Kontakt s davaocem, dopuna liste pitanja, pribavljanje dokaza.
Obrada informacije	Grupisanje podataka u redovni ili vanredni izvještaj.
Dostavljanje	Prosljeđivanje podataka gradskim, kantonalnim i po potrebi federalnim organima.
Unošenje u bazu podataka	Svi odgovori iz Liste pitanja unose se u Centralnu bazu.
Ažuriranje	Svaka dopuna informacije dopunjava i Listu pitanja.
Arhiviranje	Lista pitanja + zabilješke + izvještaji se arhiviraju prema propisu.

Lista pitanja predstavlja osnovni operativni alat za rad Operativnog centra civilne zaštite, jer omogućava standardizovano prikupljanje informacija o svim vrstama nesreća. Sistematska primjena ove liste povećava tačnost podataka, ubrzava izradu izvještaja, poboljšava komunikaciju između nivoa vlasti i olakšava donošenje hitnih i tačnih odluka. Time se jača cjelokupni sistem civilne zaštite grada i omogućava efikasniji odgovor na prirodne i druge nesreće.

Aktivnosti na razvoju kapaciteta Operativnog centra Grada Tuzle

1. Komandno-komunikacijski centar

Komandno-komunikacijski centar predstavlja modernu nadogradnju Operativnog centra Grada Tuzla i njegov osnovni cilj je:

- prikupljanje informacija od pravnih i fizičkih lica te svih koji vrše dojavu informacija,
- ažuriranje stvarnog stanja na terenu putem GIS aplikacije,
- upravljanje i koordinacija između Gradskog štaba civilne zaštite i svih Službi zaštite i spašavanja, kao i drugih subjekata koji učestvuju u akcijama zaštite i spašavanja.

Zbog zadaća koje obavlja, Komandni centar mora ispunjavati određene tehničke karakteristike kako bi mogao neometano funkcionirati u svim uvjetima, uključujući nestanak električne energije i druge posljedice prirodnih i drugih nesreća.

Preporučena struktura Komandnog centra uključuje minimalno četiri prostorije:

1. Komandna prostorija – sala za članove Gradskog štaba civilne zaštite (minimalno 90–120 m²)

- Namještaj za članove Gradskog štaba i goste po potrebi, klimatizirana prostorija,
- Na zidovima 2 ili više velikih monitora sa opcijom dijeljenja ekrana za prikaz GIS aplikacije i trenutnog stanja na terenu,
- Minimalno tri računara sa ekranima/monitorima za administrativno-tehničke zadatke, multifunkcionalni printer/kopir/skener, snimač razgovora,
- Povezanost sa LAN/Wi-Fi mrežom i internetom, te automatsko arhiviranje podataka na serveru u Server sali.

2. Operativno-komunikacijska prostorija (minimalno 50 m²)

- Namještaj: moderni radni pult sa ugrađenim priključcima (monitor, USB, LAN/Wi-Fi, DVI, VGA, HDMI), minimalno dvije radne stolice/fotelje,
- Dva računara sa po dva monitora (ukupno četiri monitora) radi multitasking operacija,
- ISDN linija sa četiri telefona (2 digitalna, 2 klasična), 1–2 fiksne digitalne radio stanice, 1–2 ručne radio stanice, laptop, 2 multifunkcionalna printer/kopir/skener uređaja, radio i TV uređaj, snimač razgovora,
- LAN mreža minimalno 5. kategorije (RJ45) i Wi-Fi,
- GIS aplikacija za praćenje poziva i evidentiranje stanja u realnom vremenu, dijeljenje ekrana sa Komandnom prostorijom, povezivanje sa serverom radi backup-a,
- Dvije UPS jedinice za napajanje barem jednog računara i multifunkcionalnog printera u slučaju nestanka električne energije,
- Prostorija klimatizirana i opremljena osnovnom zaštitom od požara.

3. Server sala (16–20 m²)

- Prostorija bez prozora sa jednim vratima, antistatički pod, klimatizirana,
- Smješteni svi elektronski uređaji potrebni za rad Komandnog i Operativno-komunikacijskog centra,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Glavna linija za internet i moderna LAN mreža 5. kategorije povezana sa ostalim prostorijama,
- Dodatno napajanje putem dizel agregata za slučajeve prekida električne energije,
- Sistem vatrodojave i osnovna zaštita od požara,

4. Soba za odmor (minimalno 30 m²)

- Minimalno dva kreveta, jedan stol, četiri stolice,
- Prostorija namijenjena odmoru i pauzama članova Gradskog štaba i operativaca tijekom redovnog rada ili u vanrednim situacijama.

Napajanje i sigurnost:

- Instalacija dizel agregata veće snage van objekta, povezanog sa naponskom mrežom Komandnog centra, koji se automatski uključuje nakon prekida glavnog napajanja,
- Mogućnost spajanja pokretnog agregata u slučaju potrebe dodatnog napajanja.

Ovim tehničkim i organizacijskim rješenjima Komandno-komunikacijski centar osigurava efikasno prikupljanje, obradu i distribuciju informacija te koordinaciju svih aktivnosti zaštite i spašavanja na području Grada Tuzla.

Materijalna formacija potrebna za implementaciju Komandnog centra:

R/B	NAZIV-VRSTA SREDSTVA / OPREME	PO FORMACIJI	Jed. mjere
1	2	3	4
1.	Komandna prostorija (za GŠCZ i ostala lica)	1	90-120m ²
2.	Operativno – komunikacijska prostorija (Operativni centar)	1	50-100m ²
3.	Server sala	1	16-20m ²
4.	Soba za odmor	1	20-30m ²
5.	Radni Stolovi	10 kom	
6.	Stolice	30-40 kom	
7.	Radne fotelje za operativni centar	2	
8.	Pult za operativni centar	1	
9.	Digitalni Telefon	2	
10.	Analogni telefon	2	
11.	Računar	5	
12.	Snimač razgovora	1	
13.	Snimač razgovora za telefonsku centralu	1	
14.	Server sa pratećom opremom	1	
15.	Multifunkcionalni printer/kopir/skener/fax	3	
16.	Monitor/televizor (dijagonale preko 50 inča)	4	
17.	Monitor (24 inča)	6	
18.	Digitalna radio stanica	2	
19.	Ručna radio stanica	2	
20.	UPS (uređaj za neprekidno napajanje)	2	
21.	Dizel agregat	1	
22.	Klima uređaj	4	
23.	Radio prijemnik	1	
24.	TV Prijemnik	1	
25.	Topografska karta (četverbojna) područja kantona razmjera 1:25000 po sekcijama s administrativno-teritorijalnim linijama po mjesnim zajednicama		
26.	Kontrolna jedinica/računar za aktiviranje sirena za davanje zvučnih signala i glasovno oglašavanje predviđenih za	1	

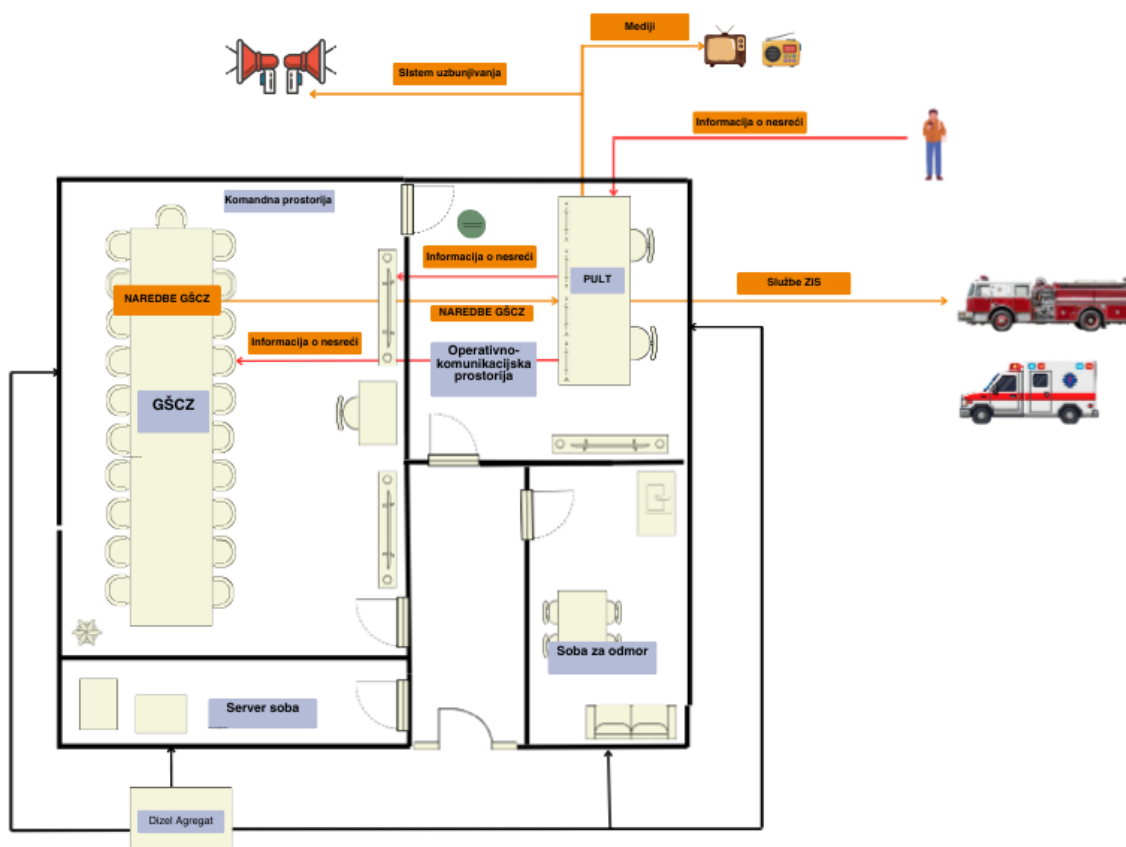
PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	NAZIV-VRSTA SREDSTVA / OPREME	PO FORMACIJI	Jed. mjere
1	2	3	4
	uzbunjivanje stanovništva u slučaju opasnosti od prirodne i druge nesreće		
27	Sirene za davanje zvučnih signala predviđenih za uzbunjivanje stanovništva u slučaju opasnosti od prirodne i druge nesreće sa radio komunikacijskim uređajem	36	
28	GPS uređaj za očitavanje geografskih koordinata uz pomoć satelitskog sistema po WGS-84	1	
29	Ručna prenosna sirena za alternativni način davanja zvučnih signala	1	

Opisani Komandno-komunikacijski centar, sistem oglašavanja i uzbunjivanja građana (SOUG), te funkcije Operativnog centra Grada Tuzle osigurao bi efikasno prikupljanje, obradu i distribuciju informacija, koordinaciju i upravljanje u akcijama zaštite i spašavanja na području Grada Tuzla.

Svi predviđeni tehnički i organizacijski elementi u potpunosti su usklađeni sa važećim zakonima, pravilnicima i uredbama, a predviđena tehnička rješenja omogućavaju neprekidan rad sistema u vanrednim uslovima.

Ovaj dokument predstavlja osnovu za daljnje unapređenje sistema zaštite i spašavanja, uključujući koordinaciju sa kantonalnim i federalnim organima, te stalno usavršavanje komunikacijsko-informacijske infrastrukture.

Opisani Komandno-komunikacijski centar

2. Uspostavljanje, vođenje i održavanje Centralne baze podataka o prirodnim i drugim nesrećama

Centralna baza podataka o prirodnim i drugim nesrećama predstavlja jedinstven informacijski sistem koji omogućava prikupljanje, pohranu, obradu i razmjenu podataka značajnih za funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja. Uspostavljanje i održavanje baze omogućava brzu dostupnost informacija o svim vrstama opasnosti i nesreća, čime se podržava donošenje odluka, operativni rad službi i planiranje preventivnih i interventnih mjera.

Centralna baza služi kao zvanična i pouzdana platforma za prikupljanje informacija sa svih nivoa – grada, kantona i Federacije – te omogućava standardiziran pristup podacima u realnom vremenu.

Osnovne funkcije Centralne baze podataka

Funkcija baze 1	Opis 2
Prikupljanje podataka	Automatsko i ručno evidentiranje informacija o svim vrstama prirodnih i drugih nesreća.
Pohrana i arhiviranje	Dugoročno čuvanje podataka prema standardima Federacije BiH.
Obrada i analiza	Pretvaranje podataka u izvještaje, grafikone i operativne informacije.
Razmjena informacija	Omogućava razmjenu sa gradskim, kantonalnim i federalnim organima te OC BiH – 112.
Podrška odlučivanju	Osnov za operativne, planske i strateške odluke u zaštiti i spašavanju.

Nadležnosti za uspostavljanje i održavanje baze podataka

Nivo nadležnosti 1	Odgovornosti 2
Federalna uprava civilne zaštite (FOC)	Uspostavlja, vodi i održava Centralnu bazu; administrira korisnike; vrši tehničku podršku; obezbjeđuje backup i integritet podataka.
Kantonalna uprava civilne zaštite	Unosi podatke o nesrećama na području kantona; verifikuje podatke iz gradova/općina; održava kontinuitet razmjene.
Gradska služba civilne zaštite	Unosi podatke sa područja grada prema Listi pitanja; osigurava tačnost, potpunost i ažurnost informacija; održava komunikaciju sa kantonalnim OC-om.
Operativni centar grada	Vrši svakodnevni unos i ažuriranje informacija; dokumentuje sve događaje i izvještaje; učestvuje u održavanju integriteta baze.

Vrste podataka koji se unose u Centralnu bazu podataka

Kategorija podataka 1	Opis sadržaja 2
Podaci o opasnostima	Informacije o pojavama koje mogu dovesti do nesreće (prirodne, tehničke, ekološke).
Podaci o nastalim nesrećama	Vrsta, vrijeme, lokacija, uzroci, obim štete, posljedice po ljude i infrastrukturu.
Podaci o angažovanim snagama	Koje jedinice su aktivirane, broj ljudi, oprema, resursi.
Podaci o mjerama i aktivnostima	Preduzete mjere zaštite i spašavanja, evakuacije, intervencije.
Izvještaji i dopune	Redovni, vanredni i završni izvještaji OC-a grada.
Podaci nakon prestanka nesreće	Procjene šteta, faza oporavka, sanacione mjere.

Tehnički zahtjevi za funkcionisanje Centralne baze podataka

Zahtjev 1	Opis 2
Pouzdana napajanje	Električna mreža + agregat + UPS kako bi se spriječio gubitak podataka.
Standardizirani informacijski sistem	LAN, WAN i kompatibilna softverska rješenja koja omogućavaju razmjenu.
Sigurnosne procedure	Zaštita pristupa, korisničke autorizacije, enkripcija i sigurnosni protokoli.
Backup i obnova podataka	Redovno kreiranje sigurnosnih kopija i mogućnost brzog povrata baze.
Skalabilnost	Sistem mora omogućavati tehničke i funkcionalne nadogradnje.

Pravila pristupa i autorizacije

Nivo pristupa 1	Ko ima pravo? 2	Obim ovlaštenja 3
Administratorski nivo (FOC)	Federalna uprava civilne zaštite	Upravljanje sistemom, autorizacija korisnika, nadzor, tehnička podešavanja.
Operativni nivo (kanton)	Kantonalni operativni centri	Unos i potvrda podataka sa područja kantona; uvid u podatke gradova.
Lokalni nivo (grad)	Gradski OC i CZ	Unos podataka, pregled i izrada izvještaja za područje grada.
Korisnički nivo	Ovlaštene institucije	Pregled relevantnih podataka prema odobrenju rukovodioca.

Postupci vođenja i održavanja baze

- Stalno unošenje informacija o svim prijavama, događajima, opasnostima i nesrećama.
- Redovna provjera tačnosti podataka od strane operativnog centra i gradske CZ.
- Dnevno ažuriranje redovnih i vanrednih izvještaja.
- Održavanje komunikacije sa kantonalnim OC-om radi razmjene podataka.
- Pravovremeno arhiviranje svih unesenih dokumenata.
- Prijava tehničkih problema Federalnoj upravi CZ radi njihove sanacije.
- Poštivanje sigurnosnih politika pristupa i rukovanja podacima.

Centralna baza podataka predstavlja ključni element informacionog sistema zaštite i spašavanja, jer omogućava transparentno, tačno i blagovremeno evidentiranje svih podataka o opasnostima i nesrećama. Redovno vođenje baze povećava efikasnost rada operativnih centara, ubrzava donošenje odluka, poboljšava koordinaciju između nivoa vlasti i omogućava kvalitetno planiranje preventivnih mjera.

Radi unapređenja funkcionalnosti centralne baze podataka i kvalitetnije operativne procjene stanja na terenu, preporučuje se postupno uvezivanje GIS baze podataka Službe civilne zaštite <https://gis.ba/webcity/#/viewer/openlayers/356> sa radom Operativnog centra Grada.

Uvezivanje se može ostvariti kroz omogućavanje operativnog pristupa GIS aplikaciji, razmjenu podataka između OC-a i GIS administratora, te integraciju lokacijskih informacija o nesrećama direktno u GIS sistem.

Time bi Operativni centar u realnom vremenu imao uvid u prostorne i katastarske podatke, zone rizika, kritične objekte i raspoložive resurse, što značajno unapređuje odlučivanje i planiranje intervencija.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja temeljni dokument kojim se uređuje organizacija, nadležnosti, postupci, mjere, nosioci aktivnosti i resursi za djelovanje u slučajevima prirodnih i drugih nesreća. Izradom ovog Plana izvršena je sveobuhvatna analiza ugroženosti od 15 identificiranih rizika, te su definisani preventivni, operativni i sanacioni mehanizmi djelovanja s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara, okoliša i infrastrukture.

Plan uspostavlja jasan okvir nadležnosti Gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, Službe civilne zaštite, nadležnih gradskih službi, javnih komunalnih preduzeća, pravnih lica, ustanova, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji učestvuju u sistemu zaštite i spašavanja. Definisane mjere i postupci zasnovani su na važećim propisima Federacije BiH, Tuzlanskog kantona i Grada Tuzla, kao i na preporukama stručnih institucija i najboljih praksi upravljanja rizicima.

Plan naglašava značaj:

- pravovremenog planiranja i provođenja preventivnih mjera,
- efikasne aktivacije operativnih snaga u fazi spašavanja,
- koordinisanog djelovanja u fazi otklanjanja posljedica,
- kontinuiranog razvoja kapaciteta i unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Posebna pažnja usmjerena je na integraciju lokalnih resursa, međusobnu saradnju svih subjekata, blagovremeno informisanje stanovništva, zaštitu ranjivih kategorija, te održavanje funkcionalnosti kritične infrastrukture u svim fazama djelovanja.

Provođenje ovog Plana zahtijeva:

- redovno ažuriranje podataka, resursa i kontakt tačaka,
- usklađivanje operativnih aktivnosti sa promjenama rizika i stanjem na terenu,
- periodičnu obuku, vježbe i provjeru spremnosti svih struktura civilne zaštite,
- praćenje realizacije mjera i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

Plan je podlozan redovnom ažuriranju koje se vrši kada se u Procjeni ugroženosti ili u Programu razvoja zaštite i spašavanja izvrše odgovarajuće izmjene suštinskog karaktera koje utiču na promjenu rješenja definisanih ovim planom (član 66. Uredbe), a u skladu sa razvojem grada, novim propisima, tehnološkim napretkom i iskustvima stečenim u stvarnim situacijama i vježbama.

Provođenjem Plana, Grad Tuzla osigurava organizovan, efikasan i održiv odgovor na prirodne i druge nesreće, jača otpornost zajednice i doprinosi sigurnom i stabilnom okruženju za život i rad svih građana.

Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla, pored svoje osnovne operativne funkcije u organizaciji i provođenju mjera zaštite i spašavanja, ima i značajnu stratešku ulogu u sistemu zaštite i spašavanja. Na osnovu Procjene ugroženosti, identifikovanih 15 vrsta rizika te definisanih mjera u fazama prevencije, spašavanja i otklanjanja posljedica, Plan predstavlja osnov za dugoročno usmjeravanje razvoja kapaciteta, ulaganja i jačanja otpornosti zajednice.

Sektorske procjene obrađene u okviru Procjene ugroženosti – koje obuhvataju saobraćajnu, elektroenergetsku i telekomunikacijsku infrastrukturu, vodosnabdijevanje, toplifikaciju, upravljanje otpadom, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, poljoprivredu, zaštitu tla i bioraznolikosti, kao i druge oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje – predstavljaju ključni okvir za identifikaciju ranjivosti i definisanje prioriteta djelovanja.

Radi efikasnog smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, ove sektorske analize trebaju biti integralni dio strateških i planskih dokumenata Grada Tuzle, uključujući Prostorni plan, Strategiju razvoja Grada Tuzle i druge relevantne razvojne i planske dokumente. Na taj način osigurava se sistemski pristup jačanju otpornosti infrastrukture i zajednice, te usklađivanje preventivnih, operativnih i sanacionih mjera sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada.

Sektorski prioriteti za smanjenje rizika od katastrofa

Uzimajući u obzir sve obrađene prirodne, tehničko-tehnološke i druge opasnosti, kao i definisane mjere preventivne zaštite, zaštite i spašavanja te otklanjanja posljedica, utvrđeni su sljedeći sektorski prioriteti, koji predstavljaju osnovu za planiranje budućih aktivnosti i usmjeravanje finansijskih i materijalnih resursa u sistemu zaštite i spašavanja Grada Tuzla:

1. Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti

Kontinuirano planiranje i realizacija preventivnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje vjerovatnoće nastanka prirodnih i drugih nesreća, kao i na ublažavanje njihovih mogućih posljedica.

2. Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite

Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga civilne zaštite radi osiguranja njihove pune spremnosti i efikasnog djelovanja u svim fazama zaštite i spašavanja.

3. Obuke i edukacija operativnih snaga

Provođenje sistematskih obuka, specijalističkih edukacija i redovnih vježbi za sve operativne snage zaštite i spašavanja s ciljem podizanja profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.

4. Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja

Brza, koordinirana i pravovremena primjena hitnih mjera tokom nastanka nesreća radi minimiziranja posljedica po ljude, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš.

5. Jačanje svijesti i angažmana zajednice

Aktivno uključivanje građana kroz edukativne kampanje, volonterske programe i sistem informisanja, s ciljem povećanja kolektivne otpornosti i sigurnosti zajednice.

6. Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturom

Provođenje redovnih i interventnih aktivnosti na održavanju i sanaciji ugroženih područja, uključujući regulaciju vodotoka, sanaciju klizišta i druge mjere koje smanjuju rizik od nastanka nesreća.

7. Dodatne sektorske mjere i primjena savremenih tehnologija

Razvoj i primjena GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, unapređenje sistema komandovanja i rukovođenja, te jačanje organizacionih i tehničkih kapaciteta Gradskog štaba civilne zaštite i Službe civilne zaštite.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritetne sektorske mjere zaštite i spašavanja

Kategorija mjere	Opis mjere
Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti	Preventivne aktivnosti u cilju smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća.
Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite	Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga (vozila, pumpe, čamci, komunikacijska oprema, specijalizovana oprema) kako bi se osigurala njihova spremnost i efikasnost u svim fazama zaštite i spašavanja.
Obuke i edukacija operativnih snaga	Sistematske obuke, specijalističke edukacije i redovne vježbe za sve operativne snage zaštite i spašavanja, podizanje profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.
Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja	Brza i koordinirana primjena hitnih mjera tokom nesreća: evakuacija, spašavanje, gašenje požara, medicinska pomoć, privremena zaštita infrastrukture, minimiziranje posljedica po ljude i imovinu.
Jačanje svijesti i angažmana zajednice	Edukativne kampanje, volonterski programi i sistem informiranja građana, što povećava kolektivnu otpornost i sigurnost u zajednici.
Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturuom	Redovne intervencije poput čišćenja i regulacije riječnih korita, trajna i interventna sanacija klizišta i drugih ugroženih lokaliteta, smanjenje vjerovatnoće nastanka nesreća i ublažavanje posljedica.
Interventna sanacija klizišta	Stabilizacija aktiviranih klizišta: drenaža, uklanjanje opasnih masa, privremeni i trajni zaštitni radovi.
Čišćenje i regulacija riječnih korita	Uklanjanje naplavina, mulja, drveća i otpada iz korita; tehnička regulacija tokova; osiguranje protočnosti; smanjenje rizika od poplava.
Mobilno snabdijevanje pitkom vodom	Dostava zdravstveno ispravne pitke vode cisternama u naseljima pogođenim nestašicom vode, s prioritetom na ranjive kategorije stanovništva i područja bez alternativnih izvora.
Saniranje šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom	Popravke i obnova infrastrukture, objekata, komunalnih sistema i drugih ugroženih resursa nakon nesreća.
Dodatne sektorske mjere i tehnologije	Razvoj GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, formiranje i opremanje komandnog centra Gradskog štaba civilne zaštite, te druge organizacione i tehničke aktivnosti koje podržavaju efikasnu zaštitu i smanjenje rizika od katastrofa.

Značaj sektorskih prioriteta za provođenje plana

Utvrđeni sektorski i strateški prioriteti predstavljaju temelj za:

- plansko i transparentno korištenje namjenskih sredstava zaštite i spašavanja,
- usmjeravanje razvoja kapaciteta civilne zaštite,
- unapređenje koordinacije između gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata,
- jačanje otpornosti zajednice na prirodne i druge nesreće.

Njihova implementacija omogućava da se mjere zaštite i spašavanja provode planski, preventivno i u skladu sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada Tuzle, čime se osigurava održiv, efikasan i zakonit sistem zaštite i spašavanja.

Ograničenja plana zaštite i spašavanja

Iako Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja sveobuhvatan dokument koji definiše organizaciju, nadležnosti, mjere, postupke i resurse za djelovanje u prirodnim i drugim nesrećama, njegova primjena ima određena ograničenja koja proizlaze iz:

1. Dinamičnosti rizika i klimatskih promjena

Rizici poput poplava, klizišta, ekstremnih temperatura i olujnih nepogoda mijenjaju se pod uticajem klimatskih promjena, što može zahtijevati brže prilagođavanje mjera nego što je to predviđeno redovnim procesom ažuriranja Plana.

2. Ograničenosti materijalno-tehničkih i ljudskih resursa

Grad ne posjeduje sve potrebne kapacitete za djelovanje u najtežim scenarijima (specijalizovana oprema, rezervne lokacije, napredni komunikacijski sistemi), što može uticati na brzinu i obim intervencija.

3. Zavisnosti od vanjskih institucija i viših nivoa vlasti

U slučajevima velikih nesreća neophodna je podrška kantonalnih, federalnih i drugih institucija, pri čemu dinamika njihove intervencije može utjecati na ukupnu efikasnost odgovora.

4. Finansijskih ograničenja i budžetskih procedura

Planirani razvoj kapaciteta, nabavka opreme i ulaganja u infrastrukturu zavise od raspoloživih sredstava. Budžetska ograničenja mogu odgoditi ili usporiti realizaciju predviđenih mjera.

5. Varijabilnosti podataka i potrebi za kontinuiranim ažuriranjem

Dio podataka (stanovništvo, stanja infrastrukture, lokacije resursa, kapaciteti pravnih lica) podložan je čestim promjenama, što iziskuje stalno usklađivanje Plana.

6. Ograničene mogućnosti predviđanja intenziteta pojedinih nesreća

Bez obzira na kvalitet planiranja, intenzitet i obim određenih nesreća (npr. zemljotresi, ekstremne padavine, industrijski incidenti) mogu premašiti planirane kapacitete.

Ograničenja naglašavaju potrebu za fleksibilnim, prilagodljivim i koordiniranim pristupom, kontinuiranim unapređenjem i razvojem operativnih struktura i resursa civilne zaštite.

Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja

Na osnovu analize postojećih kapaciteta, identifikovanih rizika i provedene obrade 15 vrsta opasnosti, preporučuje se sljedeće:

1. Jačanje preventivnih kapaciteta

- kontinuirano unapređenje Procjene ugroženosti,
- razvoj naprednijih meteoroloških i monitoring sistema,
- izrada specifičnih operativnih planova za visokorizične lokacije.

2. Unapređenje opremljenosti i materijalnih resursa

- nabavka savremene komunikacijske opreme,
- jačanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kroz novu mehanizaciju i alate,
- razvoj mobilnih kapaciteta za logistiku, smještaj i sanaciju.

3. Razvoj ljudskih resursa

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- redovne obuke i vježbe svih operativnih struktura,
- specijalizirane obuke za tehnološke nesreće, potrage i spašavanje, poplave, potrese,
- edukacija povjerenika CZ i pripadnika MZ.

4. Unapređenje sistema informisanja i komunikacije

- modernizacija sirena, SMS sistema i digitalnih platformi,
- bolje povezivanje OC CZ sa drugim institucijama i operaterima infrastrukture,
- integracija GIS sistema za upravljanje incidentima.

5. Jačanje saradnje između institucija

- unapređenje koordinacije s kantonalnim i federalnim institucijama,
- uspostava posebnih protokola saradnje sa javnim komunalnim preduzećima,
- uključivanje akademskih i stručnih institucija u analize rizika.

6. Jačanje otpornosti zajednice

- veća uključenost MZ-a i građana u pripremu i odgovor,
- edukativne kampanje o samozaštiti,
- razvoj volonterskih mreža u kriznim situacijama.

Navedena ograničenja dodatno potvrđuju potrebu za planskim utvrđivanjem strateških i sektorskih prioriteta, kao i za kontinuiranim jačanjem kapaciteta sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla.

Lista propisa korištenih u izradi Plana

1. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/09 i 77/25)
3. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11);
4. Uredba o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04 i 38/06);
5. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 58/06, 40/10, 14/12, 66/12, 11/17, 20/20, 43/21 i 18/23);
6. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 52/22 i 42/23);
7. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06, 5/07 i 32/14);
8. Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/19);
9. Plan interventnih mjera u slučajevima iznimne zagađenosti zraka na području Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 7/21)

DOKUMENT

O AKTIVIRANJU, MOBILIZACIJI I ANGAŽOVANJU SNAGA I SREDSTAVA

DOKUMENT II

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Sadržaj

I. UVOD	1
Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji	1
Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli	2
II. AKTIVIRANJE, MOBILIZACIJA I ANGAŽOVANJE SNAGA I SREDSTAVA.....	7
Aktiviranje i mobilizacija snaga	7
Situacije u kojima se mobilizuju specijalizovane jedinice civilne zaštite	12
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA.....	19
Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća	20
Ograničenja plana zaštite i spašavanja.....	22
Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja	23

I. UVOD

Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla izrađen je u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11). Cilj ovog Plana je uspostavljanje jedinstvenog, funkcionalnog i koordinisanog sistema djelovanja nadležnih organa, službi za upravu, jedinica civilne zaštite, javnih i privatnih pravnih lica, mjesnih zajednica i građana u sprječavanju nastanka nesreća, spašavanju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara te saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

Plan je strukturiran na osnovu propisanih sadržaja i obuhvata operativne, organizacione i tehničke mjere koje se provode u sve tri faze djelovanja: preventivna zaštita, spašavanje, i otklanjanje posljedica.

Plan obuhvata sljedeće osnovne dokumente:

1. **Dokument o Operativnom centru civilne zaštite Grada Tuzla** – definiše način prikupljanja, obrade i prijenosa informacija o nesrećama te uspostavljanje komunikacijskih sistema neophodnih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
2. **Dokument o aktiviranju, mobilizaciji i angažovanju snaga i sredstava** – propisuje postupke mobilizacije jedinica civilne zaštite, angažovanja gradskih službi i korištenja materijalno-tehničkih sredstava;
3. **Dokument o zadacima organa Gradske uprave, službi i mjesnih zajednica** – detaljno prikazuje obaveze u fazama preventivnog djelovanja, postupanja u nesreći i otklanjanja posljedica;
4. **Dokument o mjerama zaštite i spašavanja** – razrađuje mjere, postupke i zadatke za sve identificirane rizike, a u skladu s Procjenom ugroženosti Grada Tuzla;
5. **Dokument o informisanju građana i javnosti** – utvrđuje načine, sredstva i nadležne subjekte u sistemu pravovremenog obavješćavanja stanovništva i
6. **Dokument o načinu saradnje** sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i oružanim snagama BiH.

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja ključni strateški i operativni dokument kojim se obezbjeđuje integrisan pristup upravljanju rizicima i djelotvoran odgovor na sve vrste prirodnih i drugih nesreća, sa ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoline.

Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji

Procjena ugroženosti predstavlja temeljni dokument na kojem se zasniva Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla. U skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja, identifikovani su ključni prirodni i drugi rizici koji mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš na području grada. Svaki rizik je analiziran prema vjerovatnoći pojave, intenzitetu mogućih posljedica i kapacitetima za odgovor, te je svrstano u četiri prioriteta nivoa djelovanja.

Pregled rizika obuhvata prirodne nesreće (poplave, klizišta, zemljotresi, oluje, suša, ekstremne padavine, snijeg, epidemije i epizootije), tehničko-tehnološke i infrastrukturne incidente te eksplozivne i opasne materije i druge nesreće (veliki požari, zagađenje zraka, velike

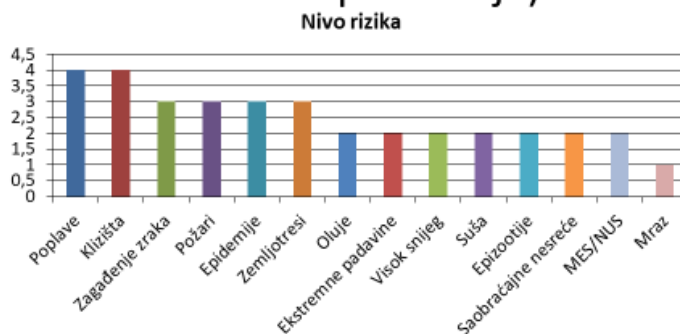
PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

saobraćajne nesreće (MES/NUS). Za svaki rizik definisane su preventivne mjere, mjere spašavanja u fazi odgovora te aktivnosti otklanjanja posljedica i oporavka.

Rizici sa **najvišim prioritetom** (poplave i klizišta) zahtijevaju kontinuirani geološki, hidrološki i infrastrukturni nadzor zbog učestalosti i težine posljedica koje mogu izazvati. Rizici visokog prioriteta (zagađenje zraka, požari, epidemije, zemljotresi) imaju značajan potencijal ugrožavanja života i imovine, dok srednji prioriteti (suša, oluje, ekstremne padavine, epizootije, velike nesreće, MES/NUS) zahtijevaju plansko praćenje, pravovremenu aktivaciju nadležnih službi i razvijene kapacitete za spašavanje.

Ovaj pregled ključnih prijetnji predstavlja osnovu za planiranje mjera zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – preventivna zaštita, spašavanje i otklanjanje posljedica – te omogućava usklađenu, efikasnu i ciljanu primjenu operativnih i tehničkih resursa Grada Tuzla u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Nivoi rizika – Ključne prijetnje (Plan zaštite i spašavanja)

Slika 1. Nivoi rizika za ključne prijetnje

Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli

Organizacija sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla zasniva se na načelima jasno definisanih nadležnosti, hijerarhijske strukture rukovođenja i uspostavljenih komunikacijskih tokova koji omogućavaju blagovremeno donošenje odluka, mobilizaciju snaga i koordinaciju svih subjekata sistema.

Nadležnosti u oblasti zaštite i spašavanja uređene su Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i federalnim i kantonalnim podzakonskim propisima.

U okviru grada Tuzla nadležnosti su raspoređene na sljedeći način:

- **Gradonačelnik:** komandant Gradskog štaba civilne zaštite; donosi naredbe, odluke i zaključke, proglašava i ukida stanje nesreće, aktivira operativne snage i koordinira rad svih subjekata,
- **Gradski štab civilne zaštite:** operativno rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, izdaje naredbe, koordinira sve službe i institucije, organizuje procjenu šteta i upravlja resursima,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Služba civilne zaštite Grada Tuzla:** stručna i operativna služba koja planira, prati, koordinira i nadzire provođenje mjera zaštite i spašavanja, vodi Operativni centar civilne zaštite i osigurava kontinuirano prikupljanje podataka,
- **Gradske službe za upravu:** provode mjere zaštite i spašavanja u domenu svojih redovnih nadležnosti, obezbjeđuju tehničku, logističku i administrativnu podršku i učestvuju u procjeni šteta,
- **Javna i komunalna preduzeća:** odgovorna za sanaciju i održavanje komunalne infrastrukture, hitne intervencije, logističku podršku i osiguranje osnovnih usluga (voda, odvodnja, grijanje, javna rasvjeta, saobraćaj),
- **Mjesne zajednice i povjerenici civilne zaštite:** prikupljaju informacije s terena, obavještavaju stanovništvo, organizuju lokalnu logistiku, pružaju podršku evakuaciji i procjeni šteta,
- **Pravna lica i ustanove:** dužna su provoditi interne planove zaštite i spašavanja, staviti na raspolaganje opremu i resurse, obezbijediti kontinuitet svojih funkcija od javnog značaja,
- **Građani:** dužni su postupati prema mjerama nadležnih organa, pružiti pomoć u skladu s mogućnostima i čuvati ličnu i zajedničku sigurnost.

Struktura civilne zaštite u Gradu Tuzla

Sistem civilne zaštite organizovan je kao mreža operativnih tijela, jedinica i službi koje djeluju koordinisano prema fazama djelovanja (preventiva – spašavanje – otklanjanje posljedica). Strukturu čine:

1. **Gradski štab civilne zaštite** – centralno rukovodeće tijelo,
2. **Služba civilne zaštite** – operativno-tehnički organ uprave, vodi Operativni centar 24/7,
3. **Specijalizirane jedinice civilne zaštite** – Na području Grada Tuzla djeluju tri specijalizirane jedinice civilne zaštite koje se angažuju u složenim i tehnički zahtjevnim situacijama. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije zadužena je za spašavanje u uslovima industrijskih i tehničkih požara, potragu i spašavanje iz ruševina te spašavanje na vodi i pod vodom. Jedinica za potrage i spašavanje provodi terenske potrage, učestvuje u lociranju nestalih osoba i pruža podršku drugim službama u situacijama kada su građani odsječeni ili ugroženi. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze osigurava komunikacijsku podršku sistemu zaštite i spašavanja kroz uspostavljanje, održavanje i upravljanje radio-mrežom, repetitorima i komunikacijskim vezama između terena i Operativnog centra. Zajedno, ove specijalizirane jedinice predstavljaju ključni operativni kapacitet Grada Tuzla za odgovore na hitne situacije,
4. **Službe zaštite i spašavanja** – Na području Grada Tuzla djeluje sedam službi zaštite i spašavanja koje predstavljaju ključne operativne kapacitete u svim vrstama prirodnih i drugih nesreća. Služba za medicinsku pomoć (Dom zdravlja Tuzla) obavlja zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih, pruža hitnu medicinsku pomoć i podršku evakuisanima. Služba za čistoću (JKP Komunalac) provodi čišćenje javnih površina, uklanjanje otpada i sprovođenje higijensko-epidemioloških mjera. Služba za asanaciju terena (JKP Komemorativni centar) obavlja poslove sahranjivanja poginulih i uklanjanja uginulih životinja u kriznim situacijama. Veterinarska služba (Gradska veterinarska stanica Tuzla) uključena je u zaštitu i spašavanje životinja, nadzor nad zoonozama i sprečavanje širenja bolesti. Služba za vodosnabdijevanje (JKP Vodovod i kanalizacija) osigurava funkcionisanje vodovodne mreže i snabdijevanje stanovništva vodom u vanrednim okolnostima. Službe za zbrinjavanje Crvenog križa pružaju zdravstveno-socijalnu i humanitarnu pomoć, organizuju prihvatne centre, distribuiraju pomoć i učestvuju u

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

traženju nestalih, dok Služba za informisanje (RTV 7) obezbjeđuje pravovremeno informisanje građana o mjerama, preporukama i stanju na terenu. Zajedno, ove službe čine integralni dio operativnog sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla,

5. **Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama** – veza između stanovništva i Operativnog centra, prvi izvor informacija i pomoć kod evakuacije i distribucije pomoći.
6. **Krizni i operativni timovi** – formiraju se prema vrsti rizika (klizišta, epidemije, požari, poplave, zagađenje zraka, zemljotresi).

Struktura je organizovana tako da omogućava brzo donošenje odluka, vertikalnu i horizontalnu koordinaciju, te mobilizaciju dostupnih resursa u najkraćem roku.

Komunikacijski tokovi u sistemu zaštite i spašavanja

Efikan odgovor na nesreće zavisi od pouzdane, brze i tačne komunikacije između svih subjekata sistema. Komunikacijski tokovi uspostavljaju se prema pravilima iz Pravilnika o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite.

Glavne komunikacijske linije uključuju:

1. Operativni centar civilne zaštite (OC CZ)

- prima dojave o nesrećama (112, 123, policija, građani, MZ-e),
- vodi evidenciju događaja i prenosi informacije GŠCZ-u i nadležnim službama,
- uspostavlja vezu s kantonalnim OC-om, OC-om FBiH i drugim institucijama,
- održava stalnu radio-vezu sa jedinicama CZ, vatrogasnom jedinicom, policijom i komunalnim službama.

2. Komunikacija u vertikali rukovođenja

Slika 2. Komunikacija u vertikali rukovođenja

3. Komunikacija u horizontali (operativna koordinacija)

- između jedinica CZ, vatrogasne jedinice, hitne pomoći, policije, komunalnih preduzeća, Crvenog križa, zdravstvenih ustanova,
- razmjena informacija putem radio-veza, mobilnih aplikacija, službenih telefonskih linija i pisanih izvještaja.

4. Komunikacija sa višim nivoima vlasti

Gradski štab civilne zaštite i Operativni centar civilne zaštite komuniciraju sa:

- Kantonalnim štabom civilne zaštite,
- Federalnom upravom civilne zaštite,
- institucijama za vodoprivredu, zdravstvo, meteorologiju i hidrologiju,
- susjednim općinama (uključujući RS) u skladu s dokumentom o međusobnoj saradnji.

Cilj sistema zaštite i spašavanja

Cilj organizacije sistema zaštite i spašavanja je:

- osigurati pravovremenu reakciju na sve vrste rizika,
- zaštititi živote, imovinu i okoliš,
- osigurati funkcionisanje kritičnih službi,
- omogućiti kontinuitet rukovođenja i komunikacije u vanrednim situacijama,
- smanjiti posljedice nesreća i ubrzati povratak u normalno stanje.

Cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzle organiziran je u šest knjiga, odnosno dokumenata (I-VI).

Na početku svakog dokumenta, prije oblasti koju obrađuje dat je zajednički uvodni dio koji obuhvata popis pojedinačnih dokumenata Plana, pregled ključnih prijetnji, odnosno ugroženosti grada Tuzle od prirodnih i drugih nesreća iz dokumenta Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća sa procjenom rizika, te organizaciju sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli, sa navedenim nadležnostima, struktorom civilne zaštite i komunikacijskim tokovima.

Na kraju uvodnog dijela dat je pregledan popis navedenih šest dokumenata (I-VI) sa suštinskim opisom sadržaja istog.

Na kraju svakog od dokumenata (I-VI) data su zajednička zaključna razmatranja za cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 1. Popis dokumenata Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

R.br.	Poglavlje / Dokument	Opis sadržaja
1	Uvod	Pravna osnova, cilj i struktura Plana
2	Procjena rizika – pregled ključnih prijetnji	Sažetak relevantnih prijetnji iz Procjene ugroženosti
3	Organizacija sistema zaštite i spašavanja	Nadležnosti, struktura CZ, komunikacijski tokovi
4	Dokument I – Operativni centar civilne zaštite	Funkcionisanje OC CZ, prijem i prijenos informacija, komunikacije
5	Dokument II – Aktiviranje, mobilizacija i angažovanje snaga i sredstava	Postupci mobilizacije, nivo aktiviranja, angažovanje snaga i opreme
6	Dokument III – Zadaci organa uprave, službi i MZ u provođenju mjera	Faza prevencije, faza spašavanja, faza otklanjanja posljedica
7	Dokument IV – Mjere zaštite i spašavanja	Mjere, postupci i zadaci po vrstama rizika (poplave, klizišta, zemljotresi, suša, epidemije itd.)
8	Dokument V – Informisanje građana i javnosti	Način obavješćavanja, izvori informacija, komunikacijski kanali
9	Dokument VI – Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine	Razmjena informacija, zajedničke aktivnosti i pružanje pomoći
10	Zaključna razmatranja	Prijedlozi za unapređenje sistema
11	Prilozi	
	Dokument I	
	Dokument II	
	Dokument III	
	Dokument IV	

II. AKTIVIRANJE, MOBILIZACIJA I ANGAŽOVANJE SNAGA I SREDSTAVA

Dokument o aktiviranju, mobilizaciji i angažovanju snaga i sredstava predstavlja sastavni dio Plana zaštite i spašavanja Grada i uređuje način postupanja operativnih snaga civilne zaštite u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Dokument jasno definira strukture koje se aktiviraju i mobiliziraju, njihov redoslijed angažovanja, te nadležnosti i odgovornosti u procesu zaštite i spašavanja.

Ovaj dokument obuhvata sljedeće subjekte zaštite i spašavanja:

- Gradski štab civilne zaštite, kao operativno-stručni organ rukovođenja akcijama;
- Povjerenike civilne zaštite u mjesnim zajednicama;
- Jedinice civilne zaštite opće i specijalizirane namjene, uključujući redoslijed njihovog aktiviranja i mobilizacije;
- Gradske službe zaštite i spašavanja, koje djeluju po nalogu Štaba civilne zaštite;
- Način izuzimanja materijalnih sredstava od građana i pravnih lica potrebnih za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

Dokument je izrađen u skladu sa sljedećim propisima:

1. Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Pravilnikom o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 5/07 i 32/14);
3. Pravilnikom o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 52/22 i 42/23);
4. Uredbom o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04 i 38/06).

Aktiviranje i mobilizacija snaga

a) Aktiviranje Gradskog štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite aktivira se u sljedećim slučajevima:

- Kada prijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće;
- Kada je proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće;
- U fazi otklanjanja posljedica nesreće;
- Tokom održavanja vježbi civilne zaštite;
- U uslovima ratnog stanja.

b) Aktiviranje i mobilizacija povjerenika civilne zaštite

Povjerenici civilne zaštite mobiliziraju se kada:

- Postoji opasnost od nastanka nesreće, a nije potrebno aktivirati Štab civilne zaštite;
- Je proglašeno stanje nesreće na području Grada;
- Se vrše aktivnosti otklanjanja posljedica nesreće.

c) Mobilizacija gradskih jedinica civilne zaštite opće namjene¹

Mobilizacija jedinica vrši se:

- Kada se uoči opasnost ili pojava koja može dovesti do nesreće;
- Kada prijeti neposredna opasnost, a aktiviranje Štaba nije neophodno;
- Kada je proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće;
- Kada su ugroženi objekti i materijalna dobra od značaja;
- Tokom održavanja obuka, vježbi i u ratnom stanju;
- Kada je potrebno izvršiti složenije zadatke zaštite i spašavanja uz primjenu specijalizirane opreme i stručnog kadra.

d) Aktiviranje jedinica specijalizirane namjene

Jedinice specijalizirane namjene aktiviraju se za tehnički zahtjevne i specifične zadatke zaštite i spašavanja (ruševine, tehničke intervencije, potraga i spašavanje, voda i podvodne aktivnosti i drugo).

e) Angažovanje gradskih službi zaštite i spašavanja

Službe zaštite i spašavanja angažuju se:

- U situacijama neposredne opasnosti;
- Kada je proglašeno stanje nesreće;
- Tokom izvođenja vježbi i treninga;
- U ratnom stanju.

Izuzimanje materijalnih sredstava

Materijalna sredstva od građana i pravnih lica izuzimaju se:

- U slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće;
- Preventivno radi sprječavanja nastanka nesreće;
- Tokom izvođenja vježbi civilne zaštite, u skladu sa Uredbom.

Dodatne aktivnosti

U cilju jačanja kapaciteta zaštite i spašavanja, Plan predviđa i:

- Formiranje Službe za spašavanje iz ruševina;
- Imenovanje 40 povjerenika civilne zaštite u mjesnim zajednicama;
- Formiranje 10 jedinica civilne zaštite opće namjene u mjesnim zajednicama;
- Formiranje jedinice opće namjene u zgradi Gradske uprave;
- Angažman 100 volontera koji se po potrebi mobiliziraju.

¹ Ove jedinice nisu formirane u Gradu Tuzli

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Aktiviranje Gradskog štaba civilne zaštite

SITUACIJA 1 – Prijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće

Aktivnost	Mjere, postupci i zadaci	Način izvršenja	Izvršilac	Rok
Razmatranje pripreme za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja	- Procjena situacije i predlaganje preventivnih mjera u oblastima komunalne infrastrukture, saobraćaja, energetike, vodosnabdijevanja, telekomunikacija i stanovanja. - Provjera raspoloživih finansijskih sredstava i mogućnosti hitnog angažovanja. - Analiza stanja opremljenosti snaga CZ i resursa pravnih lica i građana. - Stavljanje u pripravnost službi zaštite i spašavanja i jedinica CZ specijalizovane namjene. - Informisanje građana o mjerama lične i uzajamne zaštite.	Po pozivu rukovodioca Službe civilne zaštite (načelnika Gradskog štaba CZ)	Gradski štab CZ	Sve dok opasnost postoji ili do odluke gradonačelnika

SITUACIJA 2 – Proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće

Aktivnost	Mjere, postupci i zadaci	Način izvršenja	Izvršilac	Rok
Rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja	- Procjenjuje stanje i predlaže gradonačelniku donošenje odluke o proglašenju nesreće. - Donosi odluke o angažovanju snaga CZ, organa uprave, pravnih lica i građana. - Donosi naredbe za provođenje mjera iz Plana zaštite i spašavanja (evakuacija, zbrinjavanje, obustava saobraćaja...). - Koordinira regulisanje saobraćaja, uspostavljanje alternativnih pravaca i telekomunikacija. - Određuje lokacije za prihvati i smještaj ugroženih. - Organizuje pružanje medicinske pomoći i aktiviranje zdravstvenih kapaciteta. - Organizuje psihosocijalnu pomoć. - Donosi odluke o korištenju sredstava posebne naknade. - Usmjerava i raspoređuje snage i sredstva na najkritičnija područja. - Donosi naredbu o izuzimanju MTS-a i opreme od pravnih lica i građana. - Procjenjuje potrebu traženja pomoći od OS BiH.	Po pozivu načelnika Gradskog štaba CZ	Gradski štab CZ	Štab djeluje neprekidno do odluke o prestanku nesreće

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

SITUACIJA 3 – Otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće

Aktivnost	Mjere, postupci i zadaci	Način izvršenja	Izvršilac	Rok
Organizacija i rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja u fazi sanacije	- Procjenjuje stanje na terenu i potrebe za nastavak angažovanja. - Donosi naredbe o provođenju mjera zaštite i spašavanja (povratak evakuisanih, sanacija infrastrukture...). - Koordinira rad svih učesnika angažovanih u sanaciji. - Prikuplja podatke o štetama radi analiza. - Organizuje prikupljanje i distribuciju pomoći. - Predlaže gradonačelniku mjere finansijske podrške. - Donosi naredbe o demobilizaciji kada redovne službe mogu preuzeti djelovanje. - Koordinira sa organima TK i FBiH. - Predlaže odluku o prestanku stanja nesreće.	Zaduženi članovi Štaba i rukovodioci jedinica	Gradski štab CZ	Do donošenja odluke o prestanku nesreće

SITUACIJA 4 – Vježbe civilne zaštite ili ratno stanje

Aktivnost	Mjere, postupci i zadaci	Način izvršenja	Izvršilac	Rok
Aktiviranje Gradskog štaba CZ u posebnom režimu	- Aktiviranje prema scenariju vježbi ili ratnog stanja. - Testiranje funkcionalnosti Operativnog centra i komunikacijskih sistema. - Provjera spremnosti jedinica CZ, službi zaštite i spašavanja i drugih subjekata. - Uvježbavanje koordinacije sa državnim, kantonalnim i privatnim sektorom.	Prema scenariju vježbe ili ratnim procedurama	Gradski štab CZ	Prema planu vježbi ili potrebama sistema

Utvrđene mjere, postupci i zadaci za aktiviranje Gradskog štaba civilne zaštite i povjerenika civilne zaštite predstavljaju ključni element funkcionalnog i efikasnog sistema zaštite i spašavanja na području Grada Tuzle. Jasno definisani uslovi aktiviranja, nadležnosti i obaveze svakog subjekta osiguravaju pravovremeno donošenje odluka, jedinstveno rukovođenje i koordinisano djelovanje svih operativnih kapaciteta.

Primjena ovog dokumenta omogućava:

- brzu reakciju u situacijama prijetnje i nastanka nesreće,
- optimalno korištenje raspoloživih ljudskih i materijalnih resursa,
- usklađen rad operativnih snaga, organa uprave i službi zaštite i spašavanja,
- smanjenje posljedica prirodnih i drugih nesreća po živote ljudi, imovinu i infrastrukturu,

- uspostavljanje jasnog sistema komandovanja i komunikacije u svim fazama nesreće.

U konačnici, primjena propisanih procedura doprinosi ukupnoj sigurnosti zajednice i jačanju otpornosti Grada Tuzle na rizike i posljedice nesreća.

Aktiviranje povjerenika civilne zaštite

Povjerenici civilne zaštite predstavljaju ključnu kariku između građana i struktura civilne zaštite. Njihovo pravovremeno aktiviranje obezbjeđuje organizovan, koordinisan i efikasan odgovor lokalne zajednice u svim fazama prirodnih i drugih nesreća. Aktiviraju se u tri osnovne situacije:

Neposredna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće

(bez aktiviranja Gradskog štaba CZ)

Mjere, postupci i zadaci:

- Povjerenici procjenjuju situaciju i provode organizacione mjere za pripremu građana za ličnu i uzajamnu zaštitu.
- Osposobljavaju građane da zaštite vlastiti život i zdravlje, život svojih porodica i imovinu, kao i da učestvuju u pružanju pomoći i spašavanju.
- Upoznaju građane sa mjerama prevencije i mjerama za ublažavanje posljedica eventualne nesreće.
- Održavaju stalnu saradnju sa Službom civilne zaštite Grada Tuzle radi rješavanja pitanja značajnih za zaštitu i spašavanje.
- Koordiniraju provođenje preventivnih mjera u cilju smanjenja rizika i sprečavanja nastanka nesreće.

2. Proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće

U ovoj situaciji povjerenici civilne zaštite djeluju po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite.

Mjere, postupci i zadaci:

- Provođe naredbe Gradskog štaba CZ u domenu lične i uzajamne zaštite građana.
- Usmjeravaju građane da preduzmu mjere zaštite svojih porodica i imovine.
- Koordiniraju odaziv građana na pozive službe civilne zaštite za pomoć, spašavanje i druge zadatke.
- Učestvuju u organizaciji zbrinjavanja ugroženih i stradalih građana.
- Osiguravaju da građani stave na raspolaganje sredstva i opremu potrebnu za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

3. Otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće

Povjerenici provode aktivnosti sanacije po naredbi Gradskog štaba civilne zaštite.

Mjere, postupci i zadaci:

- Organizuju građane da aktivno učestvuju u sanaciji posljedica nesreće na području njihove imovine i lokalne zajednice.
- Koordiniraju rad građana u čišćenju terena, uklanjanju materijalne štete i normalizaciji uslova života.
- Usklađuju aktivnosti sa Službom civilne zaštite tokom čitavog perioda sanacije i

- Poduzimaju mjere, postupke i zadatke koje odredi Gradski štab civilne zaštite.

1. Način mobilizacije gradskih jedinica civilne zaštite specijalizovane namjene i redoslijed izvršenja mobilizacije tih jedinica

Mobilizacija jedinica civilne zaštite predstavlja organizovan, planski i zakonski utemeljen proces stavljanja ljudstva, opreme i sredstava u stanje pune operativne spremnosti, radi izvršavanja zadataka zaštite i spašavanja. Ovaj proces provodi se u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i odredbama članova 35. do 39 Pravilnika o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite.

Cilj mobilizacije je osigurati:

- blagovremenu reakciju,
- efikasno upravljanje raspoloživim kapacitetima,
- brzo i pravovremeno angažovanje jedinica prema stepenu ugroženosti i vrsti prijetnje.

Redoslijed mobilizacije utvrđuje Gradski štab civilne zaštite, u koordinaciji sa Načelnikom Gradskog štaba, u skladu sa propisanim procedurama i operativnim planovima.

Situacije u kojima se mobilizuju specijalizovane jedinice civilne zaštite

Specijalizovane jedinice civilne zaštite grada Tuzle su:

1. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije
2. Jedinica za potrage i spašavanje
3. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze

Ove jedinice mobilizuju se u sljedećim situacijama:

1. Primijećena opasnost ili pojava koja može dovesti do nesreće

– Jedinice se angažuju radi preventivnih mjera, procjene opasnosti i podrške drugim strukturama na terenu.

2. Neposredna prijetnja nastanka nesreće

– Mobilizacija se provodi kada nije neophodno aktivirati Gradski štab CZ, ali je potreban brz izlazak jedinica i operativna intervencija.

3. Proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće

– Jedinice se angažuju na spašavanju ljudi, zaštiti materijalnih dobara, stabilizaciji terena i provođenju hitnih mjera zaštite i spašavanja.

4. Ugrožena imovina organa uprave, javnih preduzeća ili pravnih lica

– Jedinice se mobilizuju radi zaštite kritične infrastrukture i očuvanja imovine.

5. Vježbe i obuke civilne zaštite

– Aktiviraju se prema scenarijima vježbi radi provjere funkcionisanja sistema i operativne spremnosti.

6. Složeni i tehnički zahtjevni zadaci

– Intervencije u ruševinama, industrijskim udesima, akcije na vodi i pod vodom, uslovi ekstremnih vremenskih nepogoda i zahtjevne potrage.

Sve naredbe o mobilizaciji donosi **Gradski štab civilne zaštite**, u skladu sa svojim ovlaštenjima.

Rukovodilac Službe civilne zaštite – **Načelnik Gradskog štaba civilne zaštite** – zadužen je za:

- provođenje naredbi Gradskog štaba,
- operativnu koordinaciju mobilizacije,
- aktiviranje specijalizovanih jedinica civilne zaštite i gradskih službi zaštite i spašavanja,
- informisanje i vođenje evidencija o preduzetim mjerama.

2. Mobilizacija jedinica civilne zaštite opće namjene

Grad Tuzla trenutno nema formirane jedinice civilne zaštite opće namjene.

3. Mobilizacija jedinica civilne zaštite specijalizovane namjene

Specijalizovane jedinice grada Tuzla:

1. **Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije**
(3 tima – 44 pripadnika)
Zadaci: spašavanje iz industrijskih požara, ruševina, intervencije na vodi i pod vodom.
2. **Jedinica za potrage i spašavanje**
(2 tima – 12 pripadnika)
Zadaci: potraga i spašavanje u nepristupačnim terenima i visinama.
3. **Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze**
(4 tima – 23 pripadnika)
Zadaci: uspostavljanje alternativne veze, komunikacija sa OC-om, podrška štabovima.

Aktiviranje

- Aktivira ih Rukovodilac Službe CZ, na osnovu naredbe Gradskog štaba,
- Angažman traje **do opoziva**,
- Jedinice djeluju koordinirano sa službama zaštite i spašavanja.

4. Način angažovanja gradskih službi zaštite i spašavanja

U Gradu Tuzla, službe zaštite i spašavanja su:

1. Služba za medicinsku pomoć – formirana u JZNU Dom zdravlja „Dr Mustafa Šehović“ Tuzla (7 timova – 36 pripadnika)
2. Služba za čistoću – formirana u JKP „Komunalac“ d.o.o. Tuzla (3 tima – 20 pripadnika)
3. Služba za asanaciju terena – formirana u JKP „Komemorativni centar“ d.o.o. Tuzla (3 tima – 14 pripadnika)
4. Veterinarska služba – formirana u JP Gradska veterinarska stanica d.o.o. Tuzla. (3 tima – 11 pripadnika)
5. Služba za vodosnadbijevanje – formirana u JKP “Vodovod i kanalizacija” d.o.o. Tuzla (6 timova – 26 pripadnika)
6. Služba za zbrinjavanje- formirana u Crvenom križu/krstu Grada Tuzle (4 tima – 18 pripadnika)

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

7. Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva – formirana u JP Radio-televizija 7 d.o.o. Tuzla (3 tima – 15 pripadnika)

Aktiviraju se:

1. U slučaju neposredne opasnosti (bez aktiviranja Štaba)

- Postupaju po nalogu Službe CZ
- Provode preventivne i tehničke mjere zaštite

2. Kada prijeti neposredna opasnost od nesreće

- Aktiviraju se radi sprečavanja ili ublažavanja posljedica
- Postupaju prema ugovornim obavezama

3. Kada je proglašeno stanje nesreće

- Službe provode sve mjere spašavanja, zbrinjavanja i zaštite stanovništva
- Aktivne su do izdavanja naredbe o prestanku angažovanja

4. U toku vježbi i ratnog stanja

- Aktiviraju se prema scenariju vježbe
- Testiraju komunikacije i operativne procedure

TABELA — Pregled specijalizovanih jedinica CZ grada Tuzle

R.br.	Naziv jedinice	Zadaci	Broj timova	Broj pripadnika
1	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	- spašavanje iz industrijskih požara - potraga i spašavanje iz ruševina - spašavanje na vodi i pod vodom	3	44
2	Jedinica za potrage i spašavanje	- potraga i spašavanje u nepristupačnom terenu - spašavanje na visinama	2	12
3	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze	- komunikacija sa OC-om - uspostavljanje alternativnih i rezervnih veza	4	23

TABELA - Način mobilizacije specijalizovanih jedinica civilne zaštite

Element	Opis
Pravni osnov	- Zakon o zaštiti i spašavanju i odredbe članova 35. do 39. Pravilnika o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite
Cilj mobilizacije	- blagovremena reakcija - efikasno upravljanje kapacitetima - brzo i pravovremeno angažovanje jedinica
Organ koji donosi naredbe o mobilizaciji	Gradski štab civilne zaštite
Organ koji sprovodi mobilizaciju	- Rukovodilac Službe CZ - Načelnik Gradskog štaba – provodi naredbe Štaba – koordinira mobilizaciju – aktivira jedinice – vodi evidencije i informisanje
Specijalizovane jedinice koje se mobilizuju	1. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije 2. Jedinica za potrage i spašavanje 3. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze
Situacije u kojima se jedinice mobilizuju	1. Primijećena opasnost – preventivne mjere, procjena, podrška službama 2. Neposredna prijetnja – hitna reakcija bez aktiviranja Štaba

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Element	Opis
	3. Proglašeno stanje nesreće – spašavanje ljudi, imovine i infrastrukture 4. Ugrožena imovina – zaštita kritične infrastrukture 5. Vježbe i obuke – provjera sistema i spremnosti 6. Tehničko-zahjevni zadaci – ruševine, industrijski udesi, voda/podvodne intervencije, ekstremni uslovi

Aktiviranje svih jedinica:

- po naredbi Gradskog štaba CZ
- provodi Načelnik Gradskog štaba
- angažman traje do opoziva

TABELA 3 — Mobilizacija jedinica civilne zaštite opće namjene

Element	Opis
Status jedinica opće namjene	Grad Tuzla nema formirane jedinice civilne zaštite opće namjene.
Napomena	Ova kategorija se ostavlja u Planu kao zakonska mogućnost za buduće formiranje jedinica opće namjene.

TABELA 4 — Način angažovanja gradskih službi zaštite i spašavanja

Naziv službe	Zadaci	Broj timova	Broj pripadnika
Služba medicinske pomoći – Dom zdravlja	Zdravstveno zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih	7	36
Služba za čistoću – Komunalac	Čišćenje, sanacija vodotoka, higijensko–epidemiološke mjere	3	20
Služba za asanaciju terena – Komemorativni centar	Sahranjivanje poginulih, uklanjanje uginulih životinja	3	14
Veterinarska služba	Zaštita i spašavanje životinja	3	11
Služba za vodosnabdijevanje – ViK	Osposobljavanje vodovoda, mreže i snabdijevanja vodom	6	26
Službe Crvenog križa	Humanitarna pomoć, socijalna podrška, potraga za nestalima, prva pomoć	4	18
Služba informisanja – RTV 7	Informisanje sa pogođenog područja i emitovanje mjera zaštite	3	15

Situacije u kojima se gradske službe aktiviraju

Situacija	Način angažovanja
Neposredna opasnost (bez aktiviranja Štaba)	- po nalogu Službe CZ preventivne i tehničke mjere
Prijetnja nastanka nesreće	- aktiviranje prema ugovornim obavezama - sprječavanje ili ublažavanje posljedica
Proglašeno stanje nesreće	- angažovanje službi - spašavanje, zbrinjavanje, sanacija - rad do izdavanja naredbe o prestanku stanja nesreće
Vježbe civilne zaštite	- prema scenariju vježbe - testiranje komunikacija i procedura

Mobilizacija specijalizovanih jedinica civilne zaštite i angažovanje službi zaštite i spašavanja zasniva se na jasno propisanim procedurama i nadležnostima, što omogućava pravovremenu i koordinisanu reakciju u svim fazama prirodnih i drugih nesreća. Uspostavljeni model rukovođenja, u kojem Gradski štab civilne zaštite donosi naredbe, a Načelnik štaba organizuje

njihovo izvršenje, osigurava jedinstveno djelovanje operativnih struktura i efikasno korištenje raspoloživih kapaciteta.

Specijalizovane jedinice civilne zaštite i gradske službe zaštite i spašavanja čine osnovu operativne spremnosti grada i sposobne su odgovoriti na različite vrste prijetnji. Njihovo zajedničko djelovanje doprinosi zaštiti života i zdravlja ljudi, očuvanju materijalnih dobara i bržoj stabilizaciji uslova na pogođenim područjima. Ovim se uspostavlja pouzdan i funkcionalan sistem zaštite i spašavanja Grada Tuzle, prilagođen savremenim rizicima i potrebama zajednice.

Preporuke

- Obezbjediti redovno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika specijalizovanih jedinica civilne zaštite, posebno u oblastima tehničkog spašavanja, rada u ruševinama i komunikacijskih sistema,
- Unaprijediti opremu jedinica i službi zaštite i spašavanja, u skladu s procijenjenim rizicima i standardima zaštite i spašavanja.
- Uspostaviti i održavati stalnu koordinaciju između Gradskog štaba civilne zaštite, operativnog centra i svih službi uključenih u sistem zaštite i spašavanja.
- Redovno provoditi zajedničke vježbe i simulacijske aktivnosti radi provjere spremnosti, funkcionalnosti sistema i interoperabilnosti između svih struktura.
- Unaprijediti sistem informisanja građana o mjerama samozaštite i postupanju u slučaju nesreće, uključujući modernizaciju komunikacijskih kanala.
- Osnažiti kapacitete Operativnog centra grada kroz razvoj i primjenu modernih informacionih tehnologija za praćenje događaja, prikupljanje podataka i upravljanje intervencijama.

Način izuzimanja materijalnih sredstava od građana i pravnih lica sa područja grada koja su potrebna za civilnu zaštitu

U sistemu zaštite i spašavanja važnu ulogu imaju materijalna sredstva, oprema i stručni resursi privrednih društava, drugih pravnih lica i građana. Njihova angažovanost postaje ključna u situacijama kada kapaciteti redovnih službi nisu dovoljni ili su djelimično onesposobljeni. Privredna društva i pravna lica, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, dužna su učestvovati u sistemu zaštite i spašavanja, izrađivati planove zaštite i stavljati na raspolaganje opremu i obučeno osoblje. Građani, individualno ili kroz mjesne zajednice i volonterske timove, također su značajan resurs za brzu i efikasnu reakciju u kriznim situacijama.

Za optimalno angažovanje ovih resursa potrebno je:

- uspostaviti i redovno ažurirati baze podataka o dostupnoj opremi i stručnim kadrovima u privrednim društvima, pravnim licima i među građanima,
- zaključiti sporazume o saradnji sa ključnim privrednim subjektima – organizovati vježbe i simulacije radi provjere spremnosti i koordinacije privatnog sektora i građana,
- razviti jasne protokole i procedure za mobilizaciju resursa u slučaju nesreće – promovisati društvenu odgovornost i podsticati uključivanje kroz stimulativne mjere i druge oblike podrške

Način izuzimanja materijalnih sredstava

Izuzimanje materijalnih sredstava od građana, pravnih lica i drugih subjekata provodi se radi osiguranja resursa potrebnih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara. Aktiviranje materijalnih sredstava provodi se na osnovu naredbi Gradskog štaba civilne zaštite, u zavisnosti od vrste opasnosti i stanja na terenu.

Izuzimanje materijalnih sredstava u situaciji neposredne opasnosti

- vrši se identifikacija i mobilizacija raspoloživih materijalnih sredstava, opreme i stručnih kadrova koji mogu biti korišteni za zaštitu i spašavanje.
- Izuzimanje obuhvata angažovanje građevinskih mašina, cisterni, agregata, pumpnih sistema, transportnih vozila, specijalne opreme i drugih sredstava potrebnih za preventivno djelovanje.

Građani se mogu angažovati kao volonteri ili kroz strukture civilne zaštite. Izuzimanje traje od izdavanja naredbe Gradskog štaba CZ do prestanka potrebe za korištenjem sredstava.

Izuzimanje sredstava za preventivne mjere u slučaju neposredne prijetnje nesreće, u situacijama prijeteće opasnosti, aktivira se privatni sektor i raspoloživa oprema u cilju realizacije preventivnih mjera.

Izuzimanje obuhvata postavljanje agregata, privremenih pumpnih sistema, obezbjeđenje sanduka s pijeskom, transport opreme i koordinaciju sa stručnim kadrovima.

Aktiviranje se vrši po nalogu Gradskog štaba CZ i traje dok opasnost postoji ili dok Gradonačelnik ne donese odluku o prestanku aktivnosti.

Izuzimanje sredstava za intervenciju u situaciji proglašene nesreće

U slučaju proglašene prirodne ili druge nesreće provodi se hitno i prošireno izuzimanje resursa radi podrške operativnim snagama i službama zaštite i spašavanja.

Izuzimanje obuhvata opremu za stabilizaciju terena, tehničku opremu, transportna vozila, mašine, specijalizirane alate i druge resurse neophodne u akcijama spašavanja. Ove aktivnosti provode se po naredbi Gradskog štaba CZ i traju do odluke o prestanku stanja nesreće.

Izuzimanje materijalnih sredstava za potrebe vježbi civilne zaštite

Izuzetno, određena materijalnih sredstava koja su stvarno neophodna mogu se izuzimati za slučaj korištenja u vježbama civilne zaštite, o čemu odlučuje Gradski štab civilne zaštite uz prethodnu suglasnost kantonalne uprave civilne zaštite.

Ove aktivnosti uključuju testiranje opreme, komunikacijskih sistema, transportnih kapaciteta i drugih resursa, kao i provjeru protočnosti procedura mobilizacije.

Angažovanje sredstava traje prema scenariju vježbe i provodi se prema naredbi Gradskog štaba civilne zaštite.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Pregled materijalno-tehničkih sredstava (MTS) koja se mogu izuzimati za potrebe civilne zaštite, sa procijenjenom dostupnošću po sektorima

R.br .	Kategorija MTS	Vrste sredstava / opreme	Namjena	Dostupnost – javne službe ²	Dostupnost – privatne firme	Dostupnost – građani
1	Građevinske mašine i oprema	Bageri, rovokopači, utovarivači, mini-bageri, buldožeri, autodizalice	Uklanjanje ruševina, radovi na klizištima, izgradnja barijera	Srednja	Visoka (građevinske firme)	Niska
2	Transportna vozila	Teretna vozila, kiper kamioni, cisterne, kombi vozila, 4x4 vozila	Transport opreme, vode, ljudi, logistika	Srednja	Visoka	Srednja (manja teretna vozila i 4x4)
3	Mehanizacija za vodu i odvodnju	Motopumpe, visokopacitetne pumpe, cisterne, crijeva	Borba protiv poplava, odvodnjavanje	Visoka (ViK, komunalna služba)	Srednja	Niska–srednja (male pumpe)
4	Energetska oprema	Agregati, kablovi, reflektori	Napajanje terena, kritičnih objekata	Srednja	Visoka	Srednja (manji agregati)
5	Oprema za čišćenje i održavanje	Mašine za čišćenje, oprema za uklanjanje otpada	Sanacija i prevencija širenja zaraze	Visoka	Srednja	Niska
6	Zaštitna i tehnička oprema	Zaštitna odijela, rukavice, čizme, šljemovi, alati	Zaštita operativnih snaga	Visoka	Srednja	Srednja
7	Oprema za rad na vodi i pod vodom	Čamci, motorni čamci, prsluci, ronilačka oprema	Spašavanje na vodi	Srednja (vatrogasci, GSS)	Niska	Srednja (čamci građana)
8	Specijalizovana oprema	Hidraulične makaze, termalne kamere, detektori života	Spašavanje iz ruševina	Srednja	Niska	Niska
9	Komunikacijska oprema	Radio-stanice, repetitori, antene	Koordinacija i veza	Visoka (radio klubovi, službe)	Niska	Niska–srednja
10	Oprema za privremeni smještaj	Šatori, poljske postelje, vreće za spavanje	Zbrinjavanje stanovništva	Srednja	Srednja	Srednja–visoka

² Prikazana dostupnost predstavlja orijentacionu procjenu i ne zamjenjuje zvanične evidencije koje vode javne službe, privredni subjekti i Služba civilne zaštite.

Tačne informacije o raspoloživim sredstvima, količinama, lokacijama i kontakt osobama utvrđuju se:

- kroz redovne ažurirane evidencije Službe civilne zaštite,
- putem sporazuma o saradnji s pravnim licima,
- kroz podatke koje dostavljaju nadležne javne ustanove i preduzeća,

Ova tabela se koristi isključivo kao planski orijentir, a ne kao zvanična lista raspoložive opreme.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br .	Kategorija MTS	Vrste sredstava / opreme	Namjena	Dostupnost – javne službe ²	Dostupnost – privatne firme	Dostupnost – građani
11	Oprema za pitku vodu i higijenu	Cisterne, rezervoari, kanisteri, higijenski setovi	Vodosnabdijevanje i higijena	Visoka	Srednja	Srednja
12	Poljoprivredna i komunalna mehanizacija	Traktori, prikolice, motorne pile	Radovi na terenu, logistika	Srednja	Srednja	Visoka (posebno u prigradskim MZ)
13	Logistička oprema	Stolovi, cerade, grijalice, alati	Uspostavljanje centara i logističkih baza	Srednja	Srednja	Srednja
14	Oprema za zbrinjavanje životinja	Transportne kutije, ograde, dezinfekcijska sredstva	Zaštita životinja	Srednja (veterinarske službe)	Srednja	Niska–srednja
15	Medicinska oprema (osnovna)	Nosila, sanitetski materijal, AED uređaji	Hitna pomoć	Visoka	Srednja	Niska

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja temeljni dokument kojim se uređuje organizacija, nadležnosti, postupci, mjere, nosioci aktivnosti i resursi za djelovanje u slučajevima prirodnih i drugih nesreća. Izradom ovog Plana izvršena je sveobuhvatna analiza ugroženosti od 15 identificiranih rizika, te su definisani preventivni, operativni i sanacioni mehanizmi djelovanja s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara, okoliša i infrastrukture.

Plan uspostavlja jasan okvir nadležnosti Gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, Službe civilne zaštite, nadležnih gradskih službi, javnih komunalnih preduzeća, pravnih lica, ustanova, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji učestvuju u sistemu zaštite i spašavanja. Definisane mjere i postupci zasnovani su na važećim propisima Federacije BiH, Tuzlanskog kantona i Grada Tuzla, kao i na preporukama stručnih institucija i najboljih praksi upravljanja rizicima.

Plan naglašava značaj:

- pravovremenog planiranja i provođenja preventivnih mjera,
- efikasne aktivacije operativnih snaga u fazi spašavanja,
- koordinisanog djelovanja u fazi otklanjanja posljedica,
- kontinuiranog razvoja kapaciteta i unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Posebna pažnja usmjerena je na integraciju lokalnih resursa, međusobnu saradnju svih subjekata, blagovremeno informisanje stanovništva, zaštitu ranjivih kategorija, te održavanje funkcionalnosti kritične infrastrukture u svim fazama djelovanja.

Provođenje ovog Plana zahtijeva:

- redovno ažuriranje podataka, resursa i kontakt tačaka,
- usklađivanje operativnih aktivnosti sa promjenama rizika i stanjem na terenu,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- periodičnu obuku, vježbe i provjeru spremnosti svih struktura civilne zaštite,
- praćenje realizacije mjera i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

Plan je podložan redovnom ažuriranju koje se vrši kada se u Procjeni ugroženosti ili u Programu razvoja zaštite i spašavanja izvrše odgovarajuće izmjene suštinskog karaktera koje utiču na promjenu rješenja definisanih ovim planom (član 66. Uredbe), a u skladu sa razvojem grada, novim propisima, tehnološkim napretkom i iskustvima stečenim u stvarnim situacijama i vježbama.

Provođenjem Plana, Grad Tuzla osigurava organizovan, efikasan i održiv odgovor na prirodne i druge nesreće, jača otpornost zajednice i doprinosi sigurnom i stabilnom okruženju za život i rad svih građana.

Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla, pored svoje osnovne operativne funkcije u organizaciji i provođenju mjera zaštite i spašavanja, ima i značajnu stratešku ulogu u sistemu zaštite i spašavanja. Na osnovu Procjene ugroženosti, identifikovanih 15 vrsta rizika te definisanih mjera u fazama prevencije, spašavanja i otklanjanja posljedica, Plan predstavlja osnov za dugoročno usmjeravanje razvoja kapaciteta, ulaganja i jačanja otpornosti zajednice.

Sektorske procjene obrađene u okviru Procjene ugroženosti – koje obuhvataju saobraćajnu, elektroenergetsku i telekomunikacijsku infrastrukturu, vodosnabdijevanje, toplifikaciju, upravljanje otpadom, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, poljoprivredu, zaštitu tla i bioraznolikosti, kao i druge oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje – predstavljaju ključni okvir za identifikaciju ranjivosti i definisanje prioriteta djelovanja.

Radi efikasnog smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, ove sektorske analize trebaju biti integralni dio strateških i planskih dokumenata Grada Tuzle, uključujući Prostorni plan, Strategiju razvoja Grada Tuzle i druge relevantne razvojne i planske dokumente. Na taj način osigurava se sistemski pristup jačanju otpornosti infrastrukture i zajednice, te usklađivanje preventivnih, operativnih i sanacionih mjera sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada.

Sektorski prioriteti za smanjenje rizika od katastrofa

Uzimajući u obzir sve obrađene prirodne, tehničko-tehnološke i druge opasnosti, kao i definisane mjere preventivne zaštite, zaštite i spašavanja te otklanjanja posljedica, utvrđeni su sljedeći sektorski prioriteti, koji predstavljaju osnovu za planiranje budućih aktivnosti i usmjeravanje finansijskih i materijalnih resursa u sistemu zaštite i spašavanja Grada Tuzla:

1. Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti

Kontinuirano planiranje i realizacija preventivnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje vjerovatnoće nastanka prirodnih i drugih nesreća, kao i na ublažavanje njihovih mogućih posljedica.

2. Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite

Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga civilne zaštite radi osiguranja njihove pune spremnosti i efikasnog djelovanja u svim fazama zaštite i spašavanja.

3. Obuke i edukacija operativnih snaga

Provođenje sistematskih obuka, specijalističkih edukacija i redovnih vježbi za sve operativne snage zaštite i spašavanja s ciljem podizanja profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

4. Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja

Brza, koordinirana i pravovremena primjena hitnih mjera tokom nastanka nesreća radi minimiziranja posljedica po ljude, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš.

5. Jačanje svijesti i angažmana zajednice

Aktivno uključivanje građana kroz edukativne kampanje, volonterske programe i sistem informisanja, s ciljem povećanja kolektivne otpornosti i sigurnosti zajednice.

6. Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturuom

Provođenje redovnih i interventnih aktivnosti na održavanju i sanaciji ugroženih područja, uključujući regulaciju vodotoka, sanaciju klizišta i druge mjere koje smanjuju rizik od nastanka nesreća.

7. Dodatne sektorske mjere i primjena savremenih tehnologija

Razvoj i primjena GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, unapređenje sistema komandovanja i rukovođenja, te jačanje organizacionih i tehničkih kapaciteta Gradskog štaba civilne zaštite i Službe civilne zaštite.

Prioritetne sektorske mjere zaštite i spašavanja

Kategorija mjere	Opis mjere
Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti	Preventivne aktivnosti u cilju smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća.
Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite	Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga (vozila, pumpe, čamci, komunikacijska oprema, specijalizovana oprema) kako bi se osigurala njihova spremnost i efikasnost u svim fazama zaštite i spašavanja.
Obuke i edukacija operativnih snaga	Sistematske obuke, specijalističke edukacije i redovne vježbe za sve operativne snage zaštite i spašavanja, podizanje profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.
Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja	Brza i koordinirana primjena hitnih mjera tokom nesreća: evakuacija, spašavanje, gašenje požara, medicinska pomoć, privremena zaštita infrastrukture, minimiziranje posljedica po ljude i imovinu.
Jačanje svijesti i angažmana zajednice	Edukativne kampanje, volonterski programi i sistem informiranja građana, što povećava kolektivnu otpornost i sigurnost u zajednici.
Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturuom	Redovne intervencije poput čišćenja i regulacije riječnih korita, trajna i interventna sanacija klizišta i drugih ugroženih lokaliteta, smanjenje vjerovatnoće nastanka nesreća i ublažavanje posljedica.
Interventna sanacija klizišta	Stabilizacija aktiviranih klizišta: drenaža, uklanjanje opasnih masa, privremeni i trajni zaštitni radovi.
Čišćenje i regulacija riječnih korita	Uklanjanje naplavina, mulja, drveća i otpada iz korita; tehnička regulacija tokova; osiguranje protočnosti; smanjenje rizika od poplava.
Mobilno snabdijevanje pitkom vodom	Dostava zdravstveno ispravne pitke vode cisternama u naseljima pogođenim nestašicom vode, s prioritetom na ranjive kategorije stanovništva i područja bez alternativnih izvora.
Saniranje šteta nastalih prirodnim i drugom nesrećom	Popravke i obnova infrastrukture, objekata, komunalnih sistema i drugih ugroženih resursa nakon nesreća.
Dodatne sektorske mjere i	Razvoj GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, formiranje i opremanje komandnog centra Gradskog štaba civilne zaštite, te druge organizacione i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Kategorija mjere	Opis mjere
tehnologije	tehničke aktivnosti koje podržavaju efikasnu zaštitu i smanjenje rizika od katastrofa.

Značaj sektorskih prioriteta za provođenje plana

Utvrđeni sektorski i strateški prioriteti predstavljaju temelj za:

- plansko i transparentno korištenje namjenskih sredstava zaštite i spašavanja,
- usmjeravanje razvoja kapaciteta civilne zaštite,
- unapređenje koordinacije između gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata,
- jačanje otpornosti zajednice na prirodne i druge nesreće.

Njihova implementacija omogućava da se mjere zaštite i spašavanja provode planski, preventivno i u skladu sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada Tuzle, čime se osigurava održiv, efikasan i zakonit sistem zaštite i spašavanja.

Ograničenja plana zaštite i spašavanja

Iako Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja sveobuhvatan dokument koji definiše organizaciju, nadležnosti, mjere, postupke i resurse za djelovanje u prirodnim i drugim nesrećama, njegova primjena ima određena ograničenja koja proizlaze iz:

1. Dinamičnosti rizika i klimatskih promjena

Rizici poput poplava, klizišta, ekstremnih temperatura i olujnih nepogoda mijenjaju se pod uticajem klimatskih promjena, što može zahtijevati brže prilagođavanje mjera nego što je to predviđeno redovnim procesom ažuriranja Plana.

2. Ograničenosti materijalno-tehničkih i ljudskih resursa

Grad ne posjeduje sve potrebne kapacitete za djelovanje u najtežim scenarijima (specijalizovana oprema, rezervne lokacije, napredni komunikacijski sistemi), što može uticati na brzinu i obim intervencija.

3. Zavisnosti od vanjskih institucija i viših nivoa vlasti

U slučajevima velikih nesreća neophodna je podrška kantonalnih, federalnih i drugih institucija, pri čemu dinamika njihove intervencije može utjecati na ukupnu efikasnost odgovora.

4. Finansijskih ograničenja i budžetskih procedura

Planirani razvoj kapaciteta, nabavka opreme i ulaganja u infrastrukturu zavise od raspoloživih sredstava. Budžetska ograničenja mogu odgoditi ili usporiti realizaciju predviđenih mjera.

5. Varijabilnosti podataka i potrebi za kontinuiranim ažuriranjem

Dio podataka (stanovništvo, stanja infrastrukture, lokacije resursa, kapaciteti pravnih lica) podložan je čestim promjenama, što iziskuje stalno usklađivanje Plana.

6. Ograničene mogućnosti predviđanja intenziteta pojedinih nesreća

Bez obzira na kvalitet planiranja, intenzitet i obim određenih nesreća (npr. zemljotresi, ekstremne padavine, industrijski incidenti) mogu premašiti planirane kapacitete.

Ograničenja naglašavaju potrebu za fleksibilnim, prilagodljivim i koordiniranim pristupom, kontinuiranim unapređenjem i razvojem operativnih struktura i resursa civilne zaštite.

Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja

Na osnovu analize postojećih kapaciteta, identifikovanih rizika i provedene obrade 15 vrsta opasnosti, preporučuje se sljedeće:

1. Jačanje preventivnih kapaciteta

- kontinuirano unapređenje Procjene ugroženosti,
- razvoj naprednijih meteoroloških i monitoring sistema,
- izrada specifičnih operativnih planova za visokorizične lokacije.

2. Unapređenje opremljenosti i materijalnih resursa

- nabavka savremene komunikacijske opreme,
- jačanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kroz novu mehanizaciju i alate,
- razvoj mobilnih kapaciteta za logistiku, smještaj i sanaciju.

3. Razvoj ljudskih resursa

- redovne obuke i vježbe svih operativnih struktura,
- specijalizirane obuke za tehnološke nesreće, potrage i spašavanje, poplave, potrese,
- edukacija povjerenika CZ i pripadnika MZ.

4. Unapređenje sistema informisanja i komunikacije

- modernizacija sirena, SMS sistema i digitalnih platformi,
- bolje povezivanje OC CZ sa drugim institucijama i operaterima infrastrukture,
- integracija GIS sistema za upravljanje incidentima.

5. Jačanje saradnje između institucija

- unapređenje koordinacije s kantonalnim i federalnim institucijama,
- uspostava posebnih protokola saradnje sa javnim komunalnim preduzećima,
- uključivanje akademskih i stručnih institucija u analize rizika.

6. Jačanje otpornosti zajednice

- veća uključenost MZ-a i građana u pripremu i odgovor,
- edukativne kampanje o samozaštiti,
- razvoj volonterskih mreža u kriznim situacijama.

Navedena ograničenja dodatno potvrđuju potrebu za planskim utvrđivanjem strateških i sektorskih prioriteta, kao i za kontinuiranim jačanjem kapaciteta sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla.

Lista propisa korištenih u izradi Plana

5. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
6. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/09 i 77/25)
7. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11);
8. Uredba o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04 i 38/06);
9. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 58/06, 40/10, 14/12, 66/12, 11/17, 20/20, 43/21 i 18/23);
10. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 52/22 i 42/23);
11. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06, 5/07 i 32/14);
12. Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/19);
13. Plan interventnih mjera u slučajevima iznimne zagađenosti zraka na području Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 7/21)

Dokument II
PRILOZI

1. Riješenje o imenovanju Komandanta, načelnika i članova Gradskog štaba civilne zaštite sa njihovim adresama i brojevima telefona¹

Na osnovu člana 116. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10), člana 4. i 5. Pravilnika o načinu rada i funkcioniranju štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 77/06, 5/07 i 32/14) i člana 14. Odluke o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Gradu Tuzli („Službeni glasnik općine Tuzla“, broj: 8/08, 4/11 i 1/13 i „Službeni glasnik Grada Tuzle“, broj: 1/17, 9/19 i 6/23), na prijedlog Službe civilne zaštite, Gradonačelnik Grada Tuzle d o n o s i :

R J E Š E N J E o postavljenju komandanta, načelnika i članova Gradskog štaba civilne zaštite

I

Za komandanta Gradskog štaba civilne zaštite Tuzla, postavlja se:
Zijad Lugavić, Gradonačelnik Grada Tuzle,

Za načelnika Gradskog štaba civilne zaštite Tuzla, postavlja se :
Mirela Uljić, Pomoćnik gradonačelnika za Službu civilne zaštite ,

Za članove Gradskog štaba civilne zaštite Tuzla, postavljaju se:

- 1. Snežana Divković**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za budžet i finansije,
- 2. Miralem Mulać**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica,
- 3. Mediha Nuhbegović**, Rukovodilac stručne Službe Gradskog vijeća Tuzla,
- 4. Aleksandra Azinović Trakilović**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za inspeksijske poslove,
- 5. Alma Halilović**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu,
- 6. Admira Atić-Tupković**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za boračko invalidsku zaštitu, stambene poslove i integraciju raseljenih lica
- 7. Fahrudin Delić**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za prostorno uređenje i zaštitu okoline,
- 8. Asja Kravić**, Rukovodilac stručne službe za poslove gradonačelnika,
- 9. Asja Redžić**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za kulturu, mlade i socijalnu zaštitu,
- 10. Siniša Vareškić**, Načelnik Policijske uprave Tuzla glavni inspektor,
- 11. Jasmina Hasanefendić Šimleša**, Pomoćnik gradonačelnika za Službu za geodetske i imovinsko- pravne poslove,
- 12. Selma Imamović**, Direktorica Upravne organizacije Zavod za urbanizam,
- 13. Zinka Imamović**, Služba civilne zaštite,
- 14. Sead Mustajbašić**, Služba civilne zaštite,
- 15. Ivka Marić**, Služba civilne zaštite,
- 16. Jasmin Jahić**, Profesionalna vatrogasna jedinica Tuzla
- 17. Sead Hasić**, Sekretar Crvenog križa/krsta Tuzla
- 18. Almir Šuta**, Sekretar organa državne službe.

Administrativne, materijalno-tehničke i druge poslove vezane za potrebe Gradskog štaba civilne zaštite obavljat će **Sanela Pirić**, namještenik u Službi civilne zaštite Tuzla, sekretar.

II

Danom donošenja ovog Rješenja prestaje da važi Rješenje o postavljenju komandanta, načelnika i članova Gradskog štaba civilne zaštite („Službeni glasnik Grada Tuzle“, broj: 6/23, 8/23 i 3/24)

III

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenom glasniku Grada Tuzle“.

**GRADONAČELNIK
Dr.sci Zijad Lugavić dipl.ecc**

¹ Rješenje objavljeno u „Službenom glasniku Grada Tuzle“, broj 12/25 i 15/25

R.BR	IME I PREZIME ČLANA OŠCZ	FUNKCIJA	NAZIV SLUŽBE ILI DRUGOG ORGANA	ADRESA STANOVANJA	TELEFON	
1.	ZIJAD LIUGAVIĆ	KOMANDANT	GRADONAČELNIK	Armije BiH 5	035/307-310	062-346-345
2.	MIRELA ULJIĆ	NAČELNIK	Služba civilne zaštite GRADA Tuzla	Goste Lazarevića 192	035/307-540	061-731-309
3.	SNEŽANA DIVKOVIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba za budžet i finansije		035/307-366	061-880-253
4.	MIRALEM MULAČ	ČLAN ŠTABA	Služba za komunalne posl., izg. i posl. MZ-a	Novo Naqselje 53	035/307-340	061-737-334
5.	JASAMINA HASANEFENDI Ć ŠIMLEŠA	ČLAN ŠTABA	Služba za geodetske i imov. Pravne posl.	I. Mujezinovića 33	035/307-420	061-161-303
6.	FAHRUDIN DELIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba za prostorno uređ. i zaštitu okoline	Zlokovac	035/307-450	061-178-308
7.	ADMIRA ATIĆ- TUPKOVIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba za biz stambene poslove i integraciju raseljenih lica	Š. Zahirovića 2/42	035/260-401	061-896-700
8.	ALEKSANDRA AZINOVIĆ TRAKILOVIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba za inspeksijske poslove	Armij BiH 10	035/307-490	062-341-065
9.	ALMA HALILOVIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba za razvoj I poduzetništvo	SLATINA 3	035/307-380	061-728-620
10.	MEDIHA NUHBEGOVIĆ	ČLAN ŠTABA	Stručna služba vijeće	Slatina 10 6/123	035/307-300	061-143-140
11.	SINIŠA VAREŠKIĆ	ČLAN ŠTABA	Policajska uprava Tuzla	A. Alije Izetbegovića 3A/b	035/365-390	061-195-287
12.	ASJA KRAVIĆ	ČLAN ŠTABA	Stručna Služba za poslove gradonačelnika	Stupine	035/307-306	061-101-554
13.	ASJA REDŽIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba za kulturu, mlade i socijalnu zaštitu	Izeta Sarajlića F/6	035/307-327	061-182-997
14.	SEAD HASIĆ	ČLAN ŠTABA	Crveni Križ Općine Tuzla	Avdibašići 37	035/252-198	061-148-727
15.	SELMA IMAMOVIĆ	ČLAN ŠTABA	Upravna organizacija Zavod za urbanizam	Amalije Lebeničnik2/25	035/252-038	061-168-720
16.	JASMIN JAHIĆ	ČLAN ŠTABA	Vatrogasna Jedinica Tuzla	H. Mešića do 106	035/364-476	061-280-179
17.	IVKA MARIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba civilne zaštite	Ive Keroševića bb Husino	035/307-547	061-193-641
18.	ZINKA IMAMOVIĆ	ČLAN ŠTABA	Služba civilne zaštite	A.A.Izetbegovića 18	035/307-543	063-692-655
19.	SEAD MUSTAJBAŠIĆ	ČLANA ŠTABA	Služba civilne zaštite ”	O. Keršovanija 81	035/307-550	061-392-092
20.	ALMIR ŠUTA	ČLAN ŠTABA	Sekretar organa državne službe	Izeta Sarajlića 5c	035/307-303	061-728-878
21.	SANELA PIRIĆ	SEKRETAR	Služba civilne zaštite općine Tuzla	Batva 42	035/307-540	066-336-337

2. PREGLED POVJERENIKA CIVILNE ZAŠTITE SA NJIHOVIM ADRESAMA I BROJEVIMA TELEFONA², čiji se podaci daju u sljedećoj tabeli:

Pregled predsjednika i članova savjeta Mjesnih zajednica sa podacima o njihovim adresama i brojevima telefona (fiksni /mobilni)

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
BATVA				
1	Predsjednik	Gavranović Sulejman	061-895-400	Ive Andrića 65A
2	Član	Žilić Ćazim	061-088-342	Paša Bunar 22
3	Član	Ćatović Amir	062-115-006	Paša Bunar 105/42
4	Član	Gavranović Zehrudin	061-888-651	Ive Andrića 123
5	Član	Tomić Amalija	060-3333-155	Paša Bunar bb
6	Član	Kremić Almir	062-556-254	Rudarska 33
7	Član	Morankić Ibrahim	062-193-911	Ivana Markovića Irca 9
BRČANSKA MALTA				
1	Predsjednik	Sinanović Fahrudin	061-733-183	Armije RBiH br.9
2	Član	Kapetanović Halima	062-138-244	Armije RBiH br.190
3	Član	Šljivić Dževad	061-134-864	Armije RBiH br.3
4	Član	Đozić Tarik	060-317-8662	Armije RBiH br.25
5	Član	Ikinić Admir	062-266-072	Dedino Brdo br.15
6	Član	Bašić Samil	061-938-402	Armije RBiH br.10
7	Član	Smajić Anel	061-290-514	Badre br.53
BREŠKE				
1	Predsjednik	Stojak Stijepo	063-999-482	Breške 114

² Povjerenici civilne zaštite po mjesnim zajednicama nisu imenovani. Predsjednici i članovi Savjeta MZ-a , u skladu sa Statutom grada Tuzla obavljaju i poslove koji se odnose na zaštitu i spašavanje

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
2	Član	Nikolić Drago	062-425-284	Donje Breške 59
3	Član	Šabanović Ibrahim	061-280-531	Breške 169
4	Član	Džafić Vernes	061-943-525	17.Maja 133, naselje Breške
5	Član	Ivičić Tomo	061-093-205	Donje Breške 69 do
BUKINJE				
1	Predsjednik	Stojak Goran	061-351-144	21.Decembar 93
2	Član	Šimić Pejo	061-859-496	Fra Blaža Josića 221
3	Član	Šimić Ljubica	062-196-260	21.Decembar 9
4	Član	Mehmedinović Melisa	061-746-676	Branilaca Tuzle 36
5	Član	Čomerović Asmir	062-653-057	Branilaca Tuzle 25
6	Član	Marjanović Siniša	061-139-178	Fra Blaža Josića 72
7	Član	Džafić Suad	062-401-737	Branilaca Tuzle 54
CENTAR				
1	Predsjednik	Avdić Alma	062-939-762	Prof.dr.Ibre Pašića 89
2	Član	Iljazagić Edina	061-669-741	Bogumilska 16b
3	Član	Hadžiselimović Asim	061-960-195	Franjevačka 4
4	Član	Kalaba Emir	064-405-3211	Kojšino 66
5	Član	Mehanović Mufid	061-954-824	Muharema Fizovića Fiska 30
6	Član	Koval Aleksandar	063-023-442	Kojšino 136
7	Član	Biberović Osman	060-316-8318	Igmanskog Marša 19
DOBRNJA				
1	Predsjednik	Kunosić Derviš	061-300-467	Dobrnja do br.105
2	Član	Junuzović Ahmudin	061-639-197	Dobrnja 45
3	Član	Bajrić Amel	060-327-3898	Dobrnja 68
4	Član	Suljendić Enver	061-194-201	Premينو
5	Član	Galčević Samir	061-830-265	Dobrnja bb

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
6	Član	Selimović Novalija	062-201-447	Dobrnja 270
7	Član	Bečić Zehrudin	062-018-152	Dobrnja 283
DOKANJ				
1	Predsjednik	Brčina Saša	062-278-111	Crno Blato 117
2	Član	Marijanović Viktor	062-653-319	Dokanj 288
3	Član	Hidanović Semin	062-795-038	Dokanj-Hidani do 188
4	Član	Osmanović Senad	061-407-692	Crno Blato 25
5	Član	Džaferagić Mustafa	061-659-393	Novo Naselje 83
6	Član	Banović Josip	061-856-480	Dokanj 195
7	Član	Hidanović Sadil	062-764-883	Dokanj-Hidani bb
DONJA OBODNICA				
1	Predsjednik	Softić Ajdin	061-707-480	Donja Obodnica br.9
2	Član	Joldić Mehmed	062-768-484	Donja Obodnica br.70
3	Član	Mešaljić Fehrat	061-666-519	Donja Obodnica bb
4	Član	Ahmetović Ademir	062-139-949	Donja Obodnica br.49
5	Član	Džafić Armin	061-636-051	Donja Obodnica br.51
DRAGUNJA				
1	Predsjednik	Hodžić Zejnil	061-628-332	Osoje br.2
2	Član	Kovačević Jasmin	062-404-139	čeka se razrješenje člana
3	Član	Kurahović Adis	064-401-6188	Donja Dragunja 13
4	Član	Salkić Nermin	063-765-663	Osoje bb
5	Član	Musić Admir	060-3287-955	Donja Dragunja 186
6	Član	Mujkić Sabit	062-518-128	Osoje 48
7	Član	Ivanić Marko	061-716-300	Donja Dragunja bb
GORNJA TUZLA				

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
1	Predsjednik	Mehmedović Maida	061-423-888	Gornjotuzlanskog odreda br.3
2	Član	Žunić Ekrem	061-635-122	Abdurahmana Saračevića Ace do 104
3	Član	Topić Refik	061-729-338	Hadžihuseinova mahala 20
4	Član	H.Beganović Sejid	061-234-843	Abdurahmana Saračevića Ace 53
5	Član	Mušanović Ćazim	062-803-907	Bosanska do br.92
6	Član	Muslić Muharem	061-804-326	Abdurahmana Saračevića Ace 34
7	Član	Jašarević Sead	061-960-605	Balibegova 40
GORNJA OBODNICA				
1	Predsjednik	Pejić Niko	061-282-645	Marinovići br.37
2	Član	Stjepanović Pejo	035-812-118	Pavići br.1
3	Član	Mrkonjić Ivo	061-298-219	Dvor 14
4	Član	Andrić Niko	061-961-423	Gornja Obodnica br.14
5	Član	Nikić Franjo	061-873-881	Lameše 38
GORNJA LIPNICA				
1	Predsjednik	Deljić Admir	061-659-615	Tuzlanskog partizanskog odreda 31
2	Član	Marković Božo	035-805-113	Matići br.61
3	Član	Malkočević Mirsad	062-103-044	Tuzlanskog partizanskog odreda bb
4	Član	Husagić Muris	061-510-977	Ćazima Alića 106
5	Član	Dadanović Fatima	060-350-7875	Stjepana Matijevića bb
6	Član	Divković Marko	062-925-448	Tuzlanskog partizanskog odreda do 98
7	Član	Divković Jelica	066-877-686	Tisovac bb
GRABOVICA				
1	Predsjednik	Žigić Sead	061-830-824	Donja Grabovica 197
2	Član	Pranjić Denis	061-875-626	Srednja Grabovica 133

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
3	Član	Pranjić Tomislav	061-650-026	Donja Grabovica 41
4	Član	Šljivić Asmir	064-455-6301	Donja Grabovica 230
5	Član	Bekić Mustafa	061-651-552	Donja Grabovica 253
6	Član	Selimi Jasmin	062-274-996	Donja Grabovica 252
7	Član	Andrić Smilja	060-393-4691	Srednja Grabovica 171
HUSINO				
1	Predsjednik	Kikanović Ševal	061-681-418	Bone Markovića 3
2	Član	Marjanović Davor	066-905-011	Ive Keroševića 8
3	Član	Brkić Ivana	062-882-946	Ilije Blaževića 13
4	Član	Pranjić Marko	061-151-077	Pranjići 32
5	Član	Kikanović Omer	061-820-334	Cerik 16
6	Član	Tadić Slavko	061-733-299	Ilije Blaževića 36
7	Član	Ostojić Suzana	061-869-850	Husinske bune 21
JALA				
1	Predsjednik	Begtašagić Enes	066-617-563	Gornje Brdo 12
2	Član	Jahić Nedim	061-957-586	Dr.M.Šerbića br.6
3	Član	Arnaut Hajra	062-102-978	Muharema Medžića br.32
4	Član	Avdić Ademir	061-830-794	Vrapče br.30
5	Član	Arnaut Faris	066-374-949	Put Viništa br.7
6	Član	Kovač Eldar	061-716-948	Vukovarska br.211
7	Član	Tadić Mehinović Emanuela	061-594-895	Jalska br.3
KULA				
1	Predsjednik	Nalić Stana	061-636-055	Kula 57
2	Član	Mandžo Husnija	061-963-943	Medenice 25-C
3	Član	Džolota Murat	062-351-324	Muratbega Zaimovića 29
4	Član	Sultanić Džana	062-865-716	Put Ilinčica 17

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
5	Član	Ramadanović Emir	060-319-6118	Put Ilinčica do br.7
6	Član	Mujčinović Salih	062-326-194	Put Breza 36
7	Član	Zulić Enis	061-507-905	Medenice 15
	KREKA			
1	Predsjednik	Granić Nermin	061-642-461	Pavla Goranina Ilije br.107
2	Član	Gutić Edin	062-767-244	Pavla Goranina Ilije bb
3	Član	Tanović Faruk	062-008-315	Krojčica br.221
4	Član	Nukić Semir	060-313-2914	Pavla Goranina Ilije br.133
5	Član	Terzić Mirsada	062-599-220	Pavla Goranina Ilije do br.133
6	Član	Biberović Ševal	060-342-3560	Krojčica br.27
7	Član	Ćivić Šefik	065-525-698	Husinskih rudara br.4
	KISELJAK			
1	Predsjednik	Mehmedinović Hamid	062-251-286	Ševara 159
2	Član	Mehmedinović Admir	062-510-410	Ševar 135
3	Član	Grbić Aladin	061-424-832	Breze 113
4	Član	Grbić Mersudin	061-258-796	Ševar 31
5	Član	Mehmedinović Enver	062-974-663	Ševar 125
6	Član	Đaković Dragan	065-678-101	Poljana 258
7	Član	Mujić Nermin	062-760-561	Omladinskih radnih brigada 46
	LIPNICA			
1	Predsjednik	Sadiković Alija	061-956-607	Ćazima Alića 35
2	Član	Kovačević Ademir	061-477-123	Ćazima Alića 68
3	Član	Djedović Aldin	062-911-715	Tuzlanskog partizanskog odreda 67
4	Član	Hasanović Ernes	063-990-119	Stjepana Matijevića do 75
5	Član	Čolić Miralem	061-643-902	Proleterskih Brigada 48
6	Član	Marinović Darko	061-262-243	Proleterskih Brigada 3

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
7	Član	Halilović Sead	061-747-292	Proleterskih Brigada 58
	LJEPUNICE			
1	Predsjednik	Dautović Nesib	061-855-501	Milešići bb
2	Član	Dautović Asmir	062-250-936	Milešići 34
3	Član	Smajić Nisad	067-121-8495	Milešići 58
4	Član	Marković Dominko	062-930-131	Brgule do br.55
5	Član	Halilović Safer	062-345-700	Milešići bb
6	Član	Jokić Ilija	061-292-111	Brgule 67
7	Član	Ivaković Stjepan	035-384-194	Ljepunice 161
	LJUBAČE			
1	Predsjednik	Marković Marinko	061-193-407	Ljubače 72
2	Član	Grgić Mario	061-410-806	Morančani 44
3	Član	Kovačević Marko	061-878-737	Ljubače 40
4	Član	Kovačević Dalibor	061-739-683	Ljubače 23
5	Član	Matuzović Božo	061-138-478	Ljubače 84
6	Član	Fehratović Mevludin	061-391-857	Ljubače 200
7	Član	Stjepić Božo	061-708-287	Morančani 23
	MOSNIK			
1	Predsjednik	Mujkanović Izudin	060-317-6232	Muhsina Rizvića br.10
2	Član	Fuljacan Advija	061-888-100	Branislava Nušića do 131
3	Član	Muminović Azur	061-940-880	Zlatana Mešića 21
4	Član	Kunić Azra	062-070-505	Amalije Lebanićnik 10
5	Član	Brkić Džafer	060-320-0967	Branislava Nušića do 42
6	Član	Mešić Indira	061-732-800	Amalije Lebanićnik do 18
7	Član	Hodžić Mirsad	062-495-911	Zlatana Mešića 105
	MEJDAN			

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
1	Predsjednik	Okanović Džana	062-860-238	Mustafe Hukića br.21
2	Član	Atlić Dževad	061-315-544	Mustafe Hukića br.21
3	Član	Begić Almasa	062-925-958	Donji Mosnik 15
4	Član	Mrkaljević Fehmo	061-676-366	Mustafe Hukića br.15
5	Član	Šahinagić Adisa	061-827-420	9.maja br.5
	MRAMOR			
1	Predsjednik	Kišić Bersem	062-389-063	Omladinska do 29
2	Član	H. Mustafić Jasmin	061-293-954	Marina Glava br.21
3	Član	Junuzović Jasmina	062-037-635	Arifa Redžića 13
4	Član	Mahmutović Miralem	060-307-9797	Omladinska bb
5	Član	Selimović Mevludin	060-306-4487	Omladinska br.3
6	Član	Ćorić Jasmin	061-561-608	Marina Glava br.115
7	Član	Jašarević Mustajbašić Amira	065-071-026	26.Augusta br.42
	NOVI GRAD I			
1	Predsjednik	Bećirević Smajo	061-682-812	Dr.Rose Hadživukovića br.10
2	Član	Džindo Džemal	062-709-504	Maršala Tita br.76/2
3	Član	Gotovušić Asmir	062-456-044	Maršala Tita br.86/3
4	Član	Delalić Amir	062-594-358	Dragiše Trifkovića br.4
5	Član	Mašić Nina	064-401-9699	Vladimira Nadzora br.2
6	Član	Kalajlić Safija	061-899-561	Aleja Alije Izetbegovića br.31
7	Član	Ćatibušić Selma	061-040-999	Maršala Tita br.78
	NOVI GRAD II			
1	Predsjednik	Tufekčić Sead	062-991-504	Aleja Alije Izetbegovića br.24
2	Član	Muharemagić Edin	061-957-147	Aleja Alije Izetbegovića br. 3-D
3	Član	Kunić Senaid	062-947-776	Aleja Alije Izetbegovića br.9

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
4	Član	Mašić Dina	064-446-4669	Vladimira Nadzora br.2
5	Član	Nedžibović Jasmina	066-900-797	Aleja Alije Izetbegovića br.27
	PAR SELO			
1	Predsjednik	Tomić Marko	061-148-362	Par Selo br.175A
2	Član	Putić Danica	061-917-653	Par Selo br.174
3	Član	Divković Radan	061-720-808	Pasci Donji br.129
4	Član	Stjepić Božo	061-280-382	Orašje br.72
5	Član	Pranjić Ruža	061-733-147	Ivana Markovića Irca 1B
6	Član	Andrić Biljana	061-151-068	Orašje do br.143
7	Član	Hasančević Muamera	062-458-533	Ismeta Mujezinovića br.24
	PASCI GORNJI			
1	Predsjednik	Avdić Senaid	062-471-914	Dobrovoljačka Petrovice br.14
2	Član	Salihović Miralem	062-967-697	Donje Petrovice br.16
3	Član	Mujabašić Nusmir	062-861-290	Dobrovoljačka br.118
4	Član	Bajramović Amila	061-630-028	Mahmuzići br.6
5	Član	Đulović Mujaga	061-814-682	Gornji Pasci br.5
6	Član	Mujabašić Emir	061-656-030	Bundići bb, G.Pasci
7	Član	Hurić Dino	060-339-3874	Donje Petrovice br.14, Hurići
	POŽARNICA			
1	Predsjednik	Modraković Simika	061-955-424	Vis bb
2	Član	Pantić Željko	065-228-226	Kovačevo Selo bb
3	Član	Smajić Mujo	062-559-041	Seljublje - Luka br.1
4	Član	Jovanović Feđa	062-107-860	Ismeta Mujezinovića 38
5	Član	Čerkić Zijad	061-567-882	Hajrudina Mešića do br.145
	SJENJAK			
1	Predsjednik	Mitrović Slavica	063-364-880	Ismeta Mujezinovića br.35

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
2	Član	Ulemić Sedat	060-304-5149	Ismeta Mujezinovića br.36
3	Član	Husejnović Adnan	063-899-614	Ismeta Mujezinovića br.16
4	Član	Hamzabegović Nijaz	061-954-154	Ismeta Mujezinovića II L-1
5	Član	Poljo Emir	061-338-822	Ismeta Mujezinovića br.20
6	Član	Isabegović Mubera	061-784-487	Ismeta Mujezinovića br.51
7	Član	Mešić Nadil	062-447-627	Fočanska bb
	SLAVINOVIĆI			
1	Predsjednik	Pašić Mirsad	061-440-206	Goste Lazarvića br.170
2	Član	Imamović Azra	061-283-492	Izeta Sarajlića br.35
3	Član	Aščić Mubera	061-675-851	Branilaca BiH br.7
4	Član	Omerbegović Mevsudin	061-135-905	15.Maja br.2, Kula F
5	Član	Omerbegović Ermin	061-892-839	Slavinovićkog odreda 1992, br.156
6	Član	Alić Zec Jasmina	066-163-307	Talijani br.25
7	Član	Mustačević Amer	061-645-105	Izeta Sarajlića C10
	SIMIN HAN			
1	Predsjednik	Salihović Mevludin	061-168-455	Gornji Čaklovići do br.119
2	Član	Hasić Esmina	061-831-164	Hajrudina Mešića 145
3	Član	Lolić Ajdin	060-345-4298	Gornji Čaklovići do br.50
4	Član	Haračić Hasib	066-242-434	Donji Čaklovići 6
5	Član	Ramić Nermina	065-412-693	Tanovići 42
6	Član	Bišić Mirnes	062-170-345	Oslobodilaca 59
7	Član	Haračić Safet	061-282-563	Tanovići 57
	SLATINA			
1	Predsjednik	Ismajlovski Redžep	061-729-324	Albina Herljevića br.6
2	Član	Ustavdić Mirsada	060-304-9589	Preminula
3	Član	Ibeljić Vesna	061-831-002	Albina Herljevića br.37

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
4	Član	Brkić Jakub	061-657-856	Albina Herljevića br.7
5	Član	Osmanagić Dino	062-767-549	Kraljice Katarine 10
6	Član	Pirić Midhat	061-721-011	Albina Herljevića br.3
7	Član	Hrnčić Mirza	061-392-417	Slatina 18
	SOLANA			
1	Predsjednik	Jogunčić Mirsad	061-163-905	Damira Hadžibeganovića 44
2	Član	Osmanović Sakib	062-117-804	Fikreta Salihovića-Fikre 202
3	Član	Ćivić Almir	061-879-904	Fikreta Salihovića-Fikre bb
4	Član	Hodžić Amela	060-338-4925	Mije Keroševića-Guje 20
5	Član	Omazić Šekib	060-301-1364	Fikreta Salihovića-Fikre 202
6	Član	Hasić Muaz	062-260-774	Save Kovačevića 27
7	Član	Joldić Ismar	061-661-015	Fikreta Salihovića-Fikre bb
	SOLINA			
1	Predsjednik	Jogunčić Jasmin	061-711-980	Veljka Lukića br.123
2	Član	Đokić Radislav	061-728-362	115 HVO br.172
3	Član	Hukić Nadira	063-575-806	Mala Solina br.142
4	Član	Malikić Ademir	060-327-5228	22.Maja br.1
5	Član	Bašić Zijad	061-553-821	115 HVO br.54
6	Član	Balkan Isa	061-650-805	Brđani do br.30
7	Član	Novalić Edo	061-328-997	Novo Naselje 19/12
	SREDNJA LIPNICA			
1	Predsjednik	Jurić Anto	061-892-816	Srednja Lipnica 102
2	Član	Đurić Tomo	061-288-291	Srednja Lipnica 58
3	Član	Đurić Anto	061-732-891	Peje Markovića 54

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
4	Član	Džafić Amar	062-797-689	Proleterskih Brigada 54
5	Član	Mandić Ivan	062-322-386	Srednja Lipnica 54
	STARI GRAD			
1	Predsjednik	Selesković Rasema	061-936-889	Dragiše Trifkovića br.9
2	Član	Berbić Amir	061-077-073	Titova 159
3	Član	Salihović Senad	061-160-887	II Tuzlanske Brigade br.46
4	Član	Mehmedović Hasan	061-880-391	Šetalište slana Banja br.2
5	Član	Jašarević Denis	061-875-940	II Tuzlanske Brigade br.2
6	Član	Šimić Radojka	061-411-939	Mirze Delibašića 11
7	Član	Smajić Amira	061-194-422	Tuzlasnke Brigade br.4
	ŠI SELO			
1	Predsjednik	Jasak Zoran		Mehmedalije Maka Dizdara 74/6
2	Član	Altumbabić Nedim	062-430-203	Mehmedalije Maka Dizdara 3/3
3	Član	Čolaković Elvira	062-168-217	Mehmedalije Maka Dizdara 54/2
4	Član	Grebović Midhat	061-736-146	17.Septembra br.13
5	Član	Bonić Nina	062-242-102	Vukovarska 14
6	Član	Krezović Edin	061-869-692	Dine Hasića 20
7	Član	Šabić Mirsad	061-348-019	Zlokovac 4b 3-11
	ŠIĆKI BROD			
1	Predsjednik	Husemanović Armin	061-961-640	Šići 158
2	Član	Džinić Jasmin	062-155-146	Plane 13
3	Član	Žilić Muhamed	061-142-225	21.aprila br.52
4	Član	Ibrahimović Eldin	062-938-907	Plane bb
5	Član	Dorić Asef	061-567-305	21.aprila br.88
6	Član	Suljić Adnan	061-675-353	Šići 66

Broj članova savjeta	Mjesno područje MJESNA ZAJEDNICA	Prezime i ime	Broj telefona	Adresa
7	Član	Bećirović Hariz	062-790-094	Plane 109
	TUŠANJ			
1	Predsjednik	Hasanagić Nehru	061-428-323	Mandići 87
2	Član	Kurtalić Huso	063-973-280	Murata Priganice 37
3	Član	Galić Emir	062-848-077	Dragodol 17
4	Član	Dedajić Avdo	061-830-808	Tušanj 5
5	Član	Zonić Nesib	061-951-810	Rovine 16
6	Član	Cipurković Amel	062-266-370	Tušanj 82
7	Član	Zonić Nedžad	061-581-584	Isaka Samokovlije 6

3. Pregled specijalizovanih jedinica civilne zaštite sa podacima o ljudstvu raspoređenom u te jedinice, njihovim adresama i brojevima telefona

Specijalizovana mješovita jedinica za hitne intervencije

Naziv jedinice civilne zaštite	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije		Starješina jedinice	1	VSS	Mustajbašić Sead	Otokara Kešovaniya br. 81 061/392-092
		Građevinac	1	VSS	Halilović Emina	Bramilaca BiH br. 15 061/637-023
		Vozač – kurir	1	SSS	Malagić Elvir	Uzeira Mehičića 108 063-039-878
		UKUPNO	3			
	1. TIM ZA SPASAVANJE LJUDI IZ SPECIFIČNIH INDUSTRIJSKIH POŽARA	Komandir tima	1	VSS	Jahić (Kadro) Jasmin	Amalije Lebenačnik 2 061-280-179
		Medicinska struka	1	SSS (Vozač "B" kategorije)	Hasanbašić Eldin	Branilaca Bosne 29 062-686-000
		Vatrogasac - vozač	1	SSS (Vozač "C" kategorije)	Jahić (Abdurahman) Jasmin	Ismeta Mujezinovića 31 061-194-066
		Vatrogasac	1	SSS	Brković Selver	Slavinovičkog odreda 20 061-567-870
		Vatrogasac	1	SSS	Mehanović Mirza	Aleja Alije Izetbegovića 7 061-423-238
		Vatrogasac	1	SSS	Kurtić Nedim	Rudarska 47 060-317-5501
		Vatrogasac	1	SSS	Hadžiabdić Zlatan	Gornjotuzlanskog odreda 061-407-763

Naziv jedinice civilne zaštite	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Vatrogasac	1	SSS	Zaimović Harun	Fride Laufer 9 062-901-610
		Vatrogasac	1	VSS	Mašić Harun	Izeta Sarajlića E/3F 061-084-390
		Vatrogasac	1	VSS	Zonić Emir	Mirze Hadžimehmedovića br. 2 062-460-438
		Vatrogasac	1	SSS	Sarajlić Amar	Donje brdo 53 061-041-542
		Vatrogasac	1	SSS	Zvezdan Jurić	Husinskih rudara 70 061329-254
		UKUPNO U TIMU	12			
	2. TIM ZA POTRAGE I SPAŠAVANJE IZ RUŠEVINA	Komandir tima	1	VSS	Čeliković Adnan	115 HVO brigade 108 063-666-888
		Spasilac	1	SSS	Matanović Antonio	Crno blato br 13 060-313-3035
		Spasilac	1	SSS	Antonio Zahirović	Mehmedalije Maka Dizdara B 1 061-020-855
		Spasilac	1	SSS	Poljić Dino	Požarnica Bojići bb
		Spasilac	1	SSS	Saletović Mensur	Damira Hadžibeganovića 8 061-779-274
		Spasilac	1	SSS	Muharem Muslić	Ace Saračevića 54 061-804-326

Naziv jedinice civilne zaštite	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Spasilac, rukovaoc građevinskih mašina	1	SSS	Gazija Jasmin	Radojke Lakić br. 8 061-891-891
		Spasilac, rukovaoc građ. mašina	1	SSS	Banović Saša	Dokanj 20 062-101-544
		Spasilac, vozač teretnih vozila	1	SSS	Đulabić Marko	Đure Đakovića 15 061-356-684
		Spasilac	1	KV	Sinanović Asmir	Milice Koserić 40 062-860-321
		Spasilac	1	SSS	Galić Emir	Dragodol 1 062-848-077
		Spasilac	1	SSS	Hajrudin Požegić	Donji Rainci bb 061-845-594
		Spasilac	1	SSS	Mulać Amir	I Tuzlanske brigade broj 8 060-309-1653
		Spasilac	1	SSS	Ikanović Amir	Muharema Fizovića Fiska 19 062-610-690
		Spasilac	1	SSS	Srđan Stjepić	M. Maka Dizdara 82 063-039-014
		Spasilac	1	SSS	Altumbabić Nedim	Stupine B3/3 062-430-203
		Spasilac	1	SSS	Mahmutbegović Samir	ZAVNOBIH-a br. 9 063/818-602
		Spasilac	1	SSS	H.Mehmedović Emir	Dragiše Trifkovića br. 11 061/885-613

Naziv jedinice civilne zaštite	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Spasilac	1	SSS	Hasanefendić Haris	Jalska br. 16 062/348-483
		Spasilac	1	VSS	Ahmetagić Senad	Rudarska br. 45 061/253-915
		Spasilac	1	VSS	Nedeljko Čajić	Par selo bb 061-287-580
		Spasilac	1	SSS	Mevkić Dino	Dragodol br 77 061-661-122
		Spasilac	1	SSS	Jahić Dino	Ismeta Mujezinovića 31 061-721-569
		Spasilac	1	SSS	Brković Dizdarević Neda	Ismeta Mujezinovića 29 061-888-460
		Spasilac	1	SSS	Isaković Emil	21 Aprila 66 060-353-8101
		UKUPNO	25			
	3. TIM ZA SPASAVANJE NA VODI I POD VODOM	Komandir tima	1	VSS	Habul Jasmin	Batva br. 6 061/728-672
		Instruktor ronilac	1	SSS	Hadžimehić Maja	061-080-010
		Ronilac	1	SSS	Lolić Maid	Ismeta Mujezinovića 47 061-960-581
		Ronilac	1	SSS	Ovčina Edin	Đape br. 35 060-341-8379
		UKUPNO	4			

Naziv jedinice civilne zaštite	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		UKUPNO JEDINICA	44			

Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze	KOMANDA SLUŽBE	Rukovodilac Službe	1	VSS	Zahirović Antonio	Mehmedalije Maka Dizdara B 1 061-020-855
		Zamjenik rukovodioca Službe	1	VSS	Zildžić Mirsad	Fra Grge Martića 26 062-718-221
	Tim za radio mrežu za opasnost	Vođa tima	1	SSS	Gutić Kabir	Mehmedalije Maka Dizdara 35 061-296-660
		Član tima – radioamater	1	SSS	Vokić Samir	Branislava Nušića 149 061-390-331
		Član tima – radioamater	1	SSS	Zahirović Mirsad	Ćazima Alića br4. Lipnica 062-950-652
		UKUPNO	3			
	Tim za uspostavu veze između Službi zaštite i spašavanja	Vođa tima	1	SSS	Hodžić Jasmin	VIII Hrvatske brigade br.9 061-171-264
		Član tima zadužen za - Službu za medicinsku pomoć	1	SSS	Omerčić Zlatan	Brdo Čikma 10 061-869-825
		Član tima zadužen za - Službu za čistoću	1	SSS	Bešlagić Adin	Donji Mosnik 40 065-094-079

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Član tima zadužen za - Službu za asanaciju terena	1	SSS	Muslić Fadil	Veljka Lukića 29 062-151-157
		Član tima zadužen za - Službu za zaštitu i spašavanje životinja	1	SSS	Baraković Mirsad	Ive Andrića 99 061-300-980
		Član tima zadužen za - Službu za vodosnabdijevanje	1	SSS	Dedić Almir	Veljka Lukića Kurjaka 165 063-039
		Član tima zadužen za - Službu za infor. i masovnu eduk. stan	1	SSS	Hukić Edi	Hukići 27 060-327-6440
		Član tima zadužen za - Službu Crvenog križa/krsta	1	SSS	Jahić Dino	Ismeta Mujezinovića 31 061-421-569
		Član tima zadužen za - Grosku službu spašavanja	1	SSS	Isaković Emil	21 aprila Šićki brod 66 060-353-8101
		UKUPNO	9			
	Tim za uspostavu veze sa ostalim službama u okviru sistema zaštite i spašavanja	Vođa tima	1	SSS	Muratović Aziz	Miroslava Krleže 6 061-148-646
		Član tima - radioamater	1	SSS	Gadžo Almir	Miroslava Krleže 11 062-560-120
		Član tima – radioamater	1	SSS	Čolić Josip	Bosanskih franjevac 64 Bukinje 062-333-521
		Član tima - radioamater	1	SSS	Džafić Nuraga	Obodnica Donja 9 061-845-706
		UKUPNO	4			
	Tim za logističku podršku	Vođa tima	1	SSS	Krivošija Samir	Aleja Alije Izetbegovića 20/VI

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
						061-539-806
		Član tima - radioamater	1	SSS	Mulahalilović Zikret	Izeta Sarajlića C10/L3
		UKUPNO	2			
		UKUPNO U SLUŽBI	20			

Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
Specijalizirana jedinica za potrebe I spašavanje		Rukovodilac Službe	1	Gorski spasilac – Instruktor gorskog spašavanja		
		Zamjenik rukovodioca službe	1	Gorski spasilac – Instruktor gorskog spašavanja		
	Tim 1 – Tim za spašavanje sa visokih zgrada u urbanim sredinama	Vođa tima	1	Gorski spasilac	Isaković Emil	21 Aprila 66 060-353-8101
		Spasilac	1	Gorski spasilac	Jahić Dino	Ismeta Mujezinovića 31 061-721-569
		Spasilac	1	Gorski spasilac	Enes Mekić	Jalska 40
		Spasilac	1	Gorski spasilac - pripravnik	Tarik Džambić	Tušanj 16 060- 339- 9399

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Medicinar	1	SSS/VŠS/VSS medicinske struke	Emrulović Harun	Dr. Mustafe Mujbegovića 24 064-439-6048
		UKUPNO	5			
	Tim 2 – Tim za potragu i spašavanje iz nepristupačnih terena	Vođa tima	1	Gorski spasilac	Jahić Jasmin	Ismeta Mujezinovića 31 061-194-066
		Spasilac	1	Gorski spasilac	Dizdarević Brković Neda	Ismeta Mujezinovića 29 061-888-460
		Spasilac	1	Gorski spasilac	Huremović Kenan	Fride Laufer 6 064-412-9953
		Spasilac	1	Gorski spasilac	Atiković Haris	Rate Dugonjića 49 064-434-2657
		Spasilac	1	Gorski spasilac pripravnik	Hodžić Ajla	Hasana Brkića 5 062-827-288
		Medicinar	1	SSS/VŠS/VSS medicinske struke	Joldić Dženita	Tuzlanske brigade 50 062-766-100
		Vozač – pomoćni spasilac	1	Spasilac početnik	Mujanović Zehrudin	Tuzlanske brigade 3 062-006-581
		UKUPNO	7			
		UKUPNO U SLUŽBI	12			

4. Pregled gradskih službi za zaštitu i spašavanje sa podacima o rukovodiocima tih službi i podacima o ljudstvu raspoređenom u te službe i njihovim brojevima telefona, adresama i sjedištu službi

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
Služba za medicinsku pomoć	JZNU Dom zdravlja Tuzla „Dr. Mustafa Šehović“ Tuzla	RUKOVODILAC SLUŽBE	1	VSS- ljekar	Dr.Lejla Kuluglija Načelnica hitne pomoći	Mustafe Hukića 7 061-179-519
	1. Tim za medicinsku trijažu	Vođa tima – ljekar	1	VSS-	Hamzić Azra	Izeta Sarajlića bb 063-213-344
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Urošević Zlatko	Krečanska 061-632-740
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Hasanović Amar	Pašabunar 060339-1450
		Član tima - med tehničar	1	med tehničar	Hasnović Edin	Šljivice 34 061-940-440
		Član tima - vozač med. tehničar	1	SSS - vozač med. tehničar	Mujkanović Mustafa	Žarka Vukovića 061-284-222
		UKUPNO U TIMU	5			
	2. Tim za medicinsku trijažu	Vođa tima – ljekar	1	VSS-	Jamaković Ajna	I Inženjerijske brigade 12 061-253-477
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Dugalić Ramo	M.Trifunovića Uče 062-235-707
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Šimić Stefan	Stupine 063-039-880
		Član tima - med tehničar	1	med tehničar	Ahmetović Mirza	Mije Keroševića 061-845-412
		Član tima - vozač med. tehničar	1	SSS - vozač med. tehničar	Dadanović Nedim	Slatina 13 062-344-395
		UKUPNO U TIMU	5			
	3. Tim za sanitetsku evakuaciju	Vođa tima – ljekar	1	VSS-	Džindovski Nedžada	Titova 68 061-294-222

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Beganlić Nermin	Albina Herljevića 8 061-830-872
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Kulić Adnan	Tojšići 061-429-374
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Jasmina Čeliković	115 HVO 108 060-358-2301
		Član tima - vozač med. tehničar	1	SSS - vozač med. tehničar	Armin Begić	Ivana Ribara 13 061-658-014
		UKUPNO U TIMU	5			
	4. Tim za sanitetsku evakuaciju	Vođa tima – ljekar	1	VSS	Morić Emina	Stupine 061282-111
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Delić Isak	18. Hrvatske brigade do 8 061-651-802
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Lokmić Hasan	Čaklovići 061-960-749
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Kucalović Mirela	Križani bb 061-986-828
		Član tima - vozač med. tehničar	1	SSS - vozač med. tehničar	DŽombić Damir	2 Tuzlanske brigade 061-295-034-1
		UKUPNO U TIMU	5			
	5. Tim za sanitetsku evakuaciju	Vođa tima – ljekar	1	VSS	Zahirović Maida	Šaban Zahirovića 061-989-618
		Član tima - med tehničar	1	VŠS - med tehničar	Gutić Šefik	Međaš bb 061-962-424
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Jusufović Damir	Slavinovići 061-979-510

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Ahčić senad	Gornj Tuzla 061-651-535
		Član tima - vozač med. tehničar	1	SSS - vozač med. tehničar	Kapetanović Halid	Armije BiH 061-380-637
		UKUPNO U TIMU	5			
	6. Tim za opću- medicinsku pomoć	Vođa tima – ljekar	1	VSS-	Zubčević Dino	Albina Herljevića 062-276-764
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Halilović Mirza	Vladimira Nazora 062-610-895
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Sultanić Jakub	Put Ilinčica bb 060-326-9592
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Fočaković Emir	Armije BiH 10 061-962-348
		Član tima - vozač med. tehničar	1	SSS - vozač med. tehničar	Mujkić Almir	Armije BiH bb 061-725-925
		UKUPNO U TIMU	5			
	7. Tim za opće- medicinsku pomoć	Vođa tima – ljekar	1	VSS-	Spahić Lejla	Grabovica bb 062-100-861
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Husić Sanel	Krojčica bb 061-895-785
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Agić Selma	Branilaca Bosne bb 062-492-135
		Član tima - med tehničar	1	SSS - med tehničar	Dizdarević Hamzalija	Kojšino 060-300-5212
		Član tima - vozač med. tehničar	1	SSS - vozač med. tehničar	Tadić Renato	Mosnik 062-213-310

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		UKUPNO U TIMU	5			
		Ukupno u Službi	36			
Služba za čistoću	JKP „Komunalac TUZLA	Rukovodilac Službe	1	VSS	Čeliković Adnan	115 HVO brigade 108 063-666-888
	1. TIM za čišćenje javnih površina	Vođa tima	1	Poslovoda u higijeni grada, SSS	Požegić Hajrudin	Rainci Donji bb 061-845-594
		Vozač	1	Vozač u higijeni grada, KV	Emrah Hodžić	Save Kovačevića 86 067-037-110
			1	Vozač u higijeni grada, KV	Nedžad Gušić	Fikreta Salihovića Fikre do br. 7 061-641-745
		Komunalni radnik	1	Radnik u higijeni grada, NK	Isaković Ajdin	Fočanska br. 61 062-151-464
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Salihović Edin	Admira Dedića br.26 060-323-2941
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Sinanović Asmir	Milice Koserić br. 40 062-860-321
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Barenović Jovan	Blagoja Parovića 47 066-378-146
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Musić Kasim	Zates bb Kalesija 061-704-529
		UKUPNO U TIMU	8			
	2. TIM za provođenje higijensko-epidemioloških mjera zaštite	Vođa tima-Vozač	1	VSS stručni sradnik za analitičko planske poslove	Gazija Jasmin	Radojke Lakić br. 8 061-891-891

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Pomoćni radnik	1	Radnik u higijeni grada, NK	Boris Divković	Stari Mramor br. 20 063-269-142
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Sabahudin Katanić	Dragodol 57 061-854-841
		UKUPNO U TIMU	3			
	3. TIM za čišćenje i sanaciju vodotoka na pogodnom području	Vođa tima	1	Rukovodilac RJ higijena grada SSS	Tufekčić Mirnes	18. Hrvatske brigade 218 061-770-593
		Vozač	1	Vozač u higijeni grada, KV	Hodžić Elvis	Hukići Slavinovići do br. 48 064-412-1712
		Vozač	1	Vozač u higijeni grada, KV	Đulabić Marko	Kosci br. 32 061-318-124
		Vozač	1	Rukovaoc građevinskih mašina, KV	Selimović Davor	Đure Đakovića 15 061-356-684
		Pomoćni radnik	1	Radnik u higijeni grada, NK	Osmić Hasan	Birčanskog odreda 189 062-129-433
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Mumić Elvis	Alekse Šantića 107 B 061-954-502
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Avdić Fahrudin	Petrovice Gornje Kalesija 061-677-352
			1	Radnik u higijeni grada, NK	Jahić Šerif	Dolovi br. 132 061-960-177
		UKUPNO U TIMU	8			
		Ukupno u Službi	20			

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
Služba za asanaciju terena	JKP „Komemorativni centar“ Tuzla	Rukovodilac Službe	1	VSS – dipl. krim	Latifagić Faruk	Pazar 24 061-104-484
	1. TIM ZA PRIKUPLJANJE I TRANSPORT POGINULIH	Vođa tima - vozač	1	SSS saobraćajni smjer	Azabagić Eldar	Gornje Brdo 061-694-986
		Pomoćni radnici	1	NK / PK	Salkanović Munib	Brđani 035-360-910
			1	NK / PK	Jahić Eldar	Dolovi 102 061-287-578
		UKUPNO U TIMU	3			
	2. TIM ZA UREĐIVANJE MJESTA ZA SAHRANJIVANJE LJUDI I SAHRANJIVANJE POGINULIH I UMRILIH	Vođa tima	1	VSS	Hajdarhodžić Amer	Š. Zahirovića 5 061-265-221
		Vozač	1	SSS saobraćajni smjer	Joldić Senad	Dokanj do br. 2 061-291-795
		Pomoćni radnik	1	NK / PK	Telarević Mensur	Miladije bb 062-103943
		Pomoćni radnik	1	NK / PK	Ahmetović Samir	Pasci bb 061-657-793
		Pomoćni radnik	1	NK / PK	Stojak Marinko	Požarnica bb 066-426-117
		UKUPNO U TIMU	5			
	3. TIM ZA ZAKOPAVANJE ŽIVOTINJA ILI DRUGIH BIOGENIH OTPADAKA ILI NJHOVO SPALJIVANJE	Vođa tima	1	VŠS	Hasanbegović Senad	Fočanska 53 061-056-190
		Vozač	1	SSS saobraćajni smjer	Đulović Jasmin	Pasci bb 061-472-991

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Pomoćni radnik	1	NK / PK	Jović Dragan	Carka Bašča 062-104-994
			1	NK / PK	Ramić Almir	Slavinovići 062-101-172
			1	NK / PK	Begović Almir	Mosnik 061-040-807
		UKUPNO U TIMU	5			
		Ukupno u Službi	14			
Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	JP „Veterinaska stanica“ Tuzla	Rukovodilac Službe	1	Dr veterine	Ferizbegović Jasmin	I. Mujezinovića 30 061-130-823
	1. TIM ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŽIVOTINJA	Vođa tima	1	VSS– dr.vet.med.	Purdić Mersed	Krečanska 21 061-101-384
		Veterinarski bolničar	1	SSS – veterinarski bolničar	Hećimović Midhat	Ratka Vpkića 9 061-988-688
		Pomoćni radnik	1	SSS ili NSS	Karić Salih	Badre 12 061-101-486
		UKUPNO:	3			
	2. TIM ZA SUZBIJANJE I ISKORIJEŃAVANJE ZARAZNIH, PARAZITNIH, UZGOJNIH I DRUGIH MASOVNIH BOLESTI ŽIVOTINJA	Vođa tima - Dr veterine	1	Dr.vet.emd.	Omerbegović Asmir	Slavinovići-Luke 1 061-101-427
		Vet. tehničar	1	SSS - veterinarski ili poljoprivredni tehničar	Gutić Mujdanović Jasmin	Donji Mosnik 79 061-100-193
		Pomoćni radnik	1	SSS - veterinarski tehničar	Tirić Alija	Žarka Vukovića Pucara bb 061-642-305

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		UKUPNO	3			
	3. TIM ZA ZBRINJAVANJE POVRRIJEĐENIH I UGROŽENIH ŽIVOTINJA I IZMIJEŠTANJE ŽIVOTINJA NA SIGURNIJA PODRUČJA	Vođa tima	1	Dr.vet.med.	Dževad Džindo	Panorama 40 061-813-777
		Vozač	1	SSS	Ferizbegović Emir	Ismeta Mujezinovića 30 061-141-131
			1	SSS	Karić Enes	Badre 12 061-178-384
		UKUPNO:	3			
		Ukupno u Službi	10			
Služba za vodosnabdijevanje	JKP „Vodovod i kanalizacija“ Tuzla	Rukovodilac službe	1	Ruko. pogona za održ. vod. mreže i mehanizacije	Hadžinurbegović Sejfudin	Aleja Bosanskih valadara br. 31 062-151-666
		Zamjenik rukovodioca službe	1	Rukovodilac pogona za održavanje kanalizacije	Numanović Salih	Narodnog Fronta br.3 061-186-246
	I. Tim za osposobljavanje objekata vodosnabdijevanja i vodovodne mreže	Vođa tima vodoinstalater	1	VKV vodoinstalater	Bašić Samir	Brđani br. 80 064-480-797
		Član tima-monter	1	KV vodoinstalater	Mujkanović Dževad	Gornje Vukovije bb 061-476-871
		Član tima -pomoćni radnik	1	PK	Osmančević Ahmet	Safvet Bega Bašagića br. 26 063-025-124
		Član tima-pomoćni radnik	1	NK	Halidović Mirsad	Dolovi br. 1 061-420-594

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Član tima-rukovaoc građevinskim mašinama	1	VKV	Bundić Zlatko	Velka Lukića br.88 061-265-772
		Član tima-vozač teretnih vozila	1	KV	Hajdarević Kemal	Vikaljska br.65 062-107-430
		UKUPNO U TIMU	6			
	II. Tim za osposobljavanje objekata vodosnabdijevanja i vodovodne mreže	Voda tima-vodoinstalater	1	VKV vodoinstalater	Bešlić Hajrudin	Meškovići bb 062-957-794
		Član tima-monter	1	KV vodoinstalater	Rahmanović Enes	Gornji Pasci br.25 061-089-524
		Član tima-pomoćni radnik	1	PK	Avdić Aldin	Gornji Rainci bb 061-673-360
		Član tima-pomoćni radnik	1	NK	Fejzić Mensud	Gornji Pasci br.35 062-250-652
		Član tima-rukovaoc građevinskim mašinama	1	VKV	Suljagić Samir	Armije R BiH 486 062-560-820
		Član tima -vozač teretnih vozila	1	KV	Bešlić Eldin	Meškovići bb 062-572-469
		UKUPNO U TIMU	6			
	III. Tim za osposobljavanje objekata vodosnabdijevanja i vodovodne mreže	Voda tima - vodoinstalater	1	VKV vodoinstalater	Bukvarević Admir	Donje Hrasno bb 061-478-934
		Član tima-monter	1	KV vodoinstalater	Bukvar Salko	Gornji Rainci bb 060-359-1393
		Član tima-pomoćni radnik	1	PK	Jaganjac Alen	Dragodol br. 2 061-047-760
		Član tima -pomoćni radnik	1	NK	Avdić Irmel	Bime Adžajlića 45 063-039-399

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Član tima -rukovaoc građevinskim mašinama	1	VKV	Sultanić Midhat	Albina i Franje Herljevića br.29 061-465-895
		Član tima-vozač teretnih vozila	1	KV	Begunić Redžep	Grabovica Donja br.262 062-210-797
		UKUPNO U TIMU	6			
	IV. Tim za snabdijevanje vodom stanovništva	Vođa tima-vozač teretnih vozila	1	KV	Andrić Mirko	Srednja Grabovica br.184 062-939-423 061-101-213
		Član tima-pomoćni radnik	1	NK	Halilović Elvis	Gornji Pasci br.113 061-834-502
		UKUPNO U TIMU	2			
	V. Tim za snabdijevanje vodom stanovništva	Vođa tima-vozač teretnih vozila	1	KV	Bosankić Midhat	Gornji Pasci br.112 061-051-269
		Član tima-pomoćni radnik	1	NK	Selmani Anel	Majevičkih brigada br. 35 060-34-87-397
		UKUPNO U TIMU	2			
	VI. Tim za snabdijevanje vodom stanovništva	Vođa tima-vozač teretnih vozila	1	KV	Tufekčić Darko	Husinske partizanske čete br. 39 061-651-861 061-051-398
		Član tima-pomoćni radnik	1	NK	Dropić Dženan	Alije Ibrića br. 24 062-250-097
		UKUPNO U TIMU	2			
		SVEGA U SLUŽBI	26			

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
Služba za zbrinjavanje		Rukovodilac Službe	1	VSS	Musić Jasmina	M. Maka Dizdara 16/1 061-394-977
	1. Tim za zdravstveno-socijalnu i humanitarnu pomoć stanovništvu smještenom u prihvatne centre u slučaju prirodnih ili drugih nepogoda - epidemija i drugih većih nesreća	Voda tima	1	VSS	Demirović Čajlaković Amela	Put Križani 062-136-553
		Član tima	1	SSS	Mujkić Merlina	G. Lazarevića 174 060-302-3905
		Član tima	1	SSS	Dizdarević Mirzeta	Uzeira Mehičića 164 061-874-430
		Član tima	1	SSS	Salamović Mirela	Crno Blato 29 061-666-219
		UKUPNO U TIMU	4			
	2. Tim za prikupljanje, prihvati i raspoređivanje humanitarne pomoći, prevoz dobrovoljnih davalaca krvi i invalidnih lica i starijih osoba	Voda tima- vozač	1	SSS -vozač	Krvavac Zlatko	17. Septembar 45 061-395-177
		Član tima	1	SSS	Džafić Esmin	060-328-3467
		Član tima	1	VSS	Demirović Vildana	G. Lazarevića 166 062-891-187
		Član tima	1	SSS	Hasić Mediha	O.R.B. do broja 84 Šarenjak Živinice 062-634-965
		Član tima	1	SSS	Ožegović Lejla	Bistarac Gornji bb 061-3-231-983
		Član tima	1	SSS	Kadrić Merima	Kadrići bb 060-325-4606

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		UKUPNO U TIMU	6			
	3. Tim za traženje nestalih osoba i obnavljanje porodičnih veza (Služba traženja i OPV)	Voda tima	1	SSS	Čajić Amra	Dr. F.Idrizbegovića 32 062-966-550
		član tima	1	SSS	Karić Mirel	A.Saračevića Ace 87 G.Tuzla 061-663-188
		UKUPNO U TIMU	2			
	4. Tim za spašavanje i zbrinjavanje stanovništva (prva pomoć)	Voda tima- vozač	1	SSS	Bratovčić Sabina	Dr. Isaka Samokovlije 062-633-644
		član tima	1	SSS	Mandžukić Naida	Bosanska 105. G Tuzla 063-999-525
		član tima	1	SSS	Jašarević Fatima	M. Hajdarevića 58 062-541-323
		član tima	1	SSS	Agić Admira	Dubnica bb Kalesija 75260 062-903-153
		član tima	1	SSS	Mujkić Mirzeta	Osoje 27 062-130-615
		UKUPNO U TIMU	5			
		SVEGA U SLUŽBI	18			
Službe za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva		Rukovodilac Službe	1	VSS Direktor	Čilinković Damir	Rudarska 37 061-733-665
	Tim za prenos informacija do građana sa pogođenog područja	Voda tima	1	VSS, Urednik Tv programa	Ahmetović Senada	Mehmeda ef. Azapagića 27 061-393-257

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
		Voda tima	1	VSS, novinar-urednik	Krdžalić Irma	Miroslava Krležice 17 062-064-684
		vozač	1	SSS, Kamerman	Pašanović Fatima	Brđani 238 061-502-874
		UKUPNO U TIMU	3			
	Tim za prenos informacija do građana sa pogođenog područja	Voda tima	1	VSS, Novinar - urednik	Bakić Edin	Rudarska 57 061-743-464
		Voda tima	1	VSS, Novinar - urednik	Andrić Aleksandra	Izeta Sarajlića 16 061-810-576
		Vozač	1	Kamerman	Hukić Dino	Hukići 27 067-1283-700
			1	Kamerman	Hurić Mirzet	Pavla Goranina 7 061-149-828
		UKUPNO U TIMU	4			
	Tim za prenos informacija o preduzimanju mjera zaštite i spašavanja	Voda tima	1	VSS , Gl. i odgovorni urednik VSS,	Huremović Jasmina	I. Mujezinovića 31 061-720-646
		Voda tima	1	Urednik radija	Kalesić Azra	3.Tuzlanske brigade 36, 061-295-140
		vozač	1	VSS,Ruk. Teh. Sektora SSS	Džindo Jasenko	Armije R BiH 10 061-178-668
			1	<u>Koordinator za održavanje SSS,</u>	Lekić Mladen	Fra Grge Martića 21 064-4321-690
			1	SSS, Realizator TV programa	Marković Boris	Husinske partizanske čete 061-896-840
			1	Montažer SSS,	Ibrišimović Senad	M.Maka Dizdara 3 066-532-600

Naziv službe za zaštitu i spašavanje	Rukovodilac Službe	Funkcija	Broj pripadnika	Kvalifikacije	Prezime i ime	Adresa / Broj telefona
			1	Realizator radio programa	Merić Mirzet	Tušanj 5 061-733-470
		UKUPNO U TIMU	7			
		SVEGA U SLUŽBI	15			

6. Materijalna formacija gradskih specijalizovanih jedinica civilne zaštite i jedinica civilne zaštite opće namjene

MATERIJALNA FORMACIJA MJEŠOVITE SPECIJALIZIRANE JEDINICE CIVILNE ZAŠTITE ZA HITNE INTERVENCIJE

Red. br.	OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	Jedinica mjere	KOLIČINA
	ZAJEDNIČKA OPREMA		
1	Agregat FH 4001 7,5kw 230V	komada	3
2	Reflektor LED 50W	komada	10
3	Kompresor za punjenje boca	komada	2
4	Šator sa opremom	komada	2
5	Profesionalni set za ličnu zaštitu (jakne, košulje, hlače, kape, rukavice, kaiševi, čizme, prsluci, ruksaci, kacige)	komada	44
6	Profesionalni set lične opreme	komada	44
7	Dron profesionalni sa termalnom kamerom	komada	2
8	Pribor za jelo	komplet	44
9	Oprema za komandira	komplet	4
10	Komplet za ličnu RHB zaštitu	komplet	44
11	Endoskopska kamera	komada	2
12	Plinski, elektro ili benzin/dizel grijači za šator	komada	10

1.TIM ZA SPAŠAVANJE LJUDI IZ SPECIFIČNIH INDUSTRIJSKIH POŽARA

Red. br.	OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	Jedinica mjere	KOLIČINA
1	Vatrogasno vozilo -Kombi za prevoz vatrogasaca	komada	2
2	Kombinovano vatrogasno vozilo	komada	2
3	Vatrogasno vozilo za šumske požare Quad 4x4 sa rezervoarom vode do 200 litara	komada	2
4	Vatrogasna cisterna sa pumpom za vodu	komada	1
5	Prijenosna vatrogasna pumpa PMP 800 l – monitor top	komada	2
6	Usisna cijev "A" (ø 110 mm)	komada	6
7	Usisna cijev "B" (ø 75 mm)	komada	6
8	Usisna cijev "C" (ø 52 mm)	komada	6
9	Usisna sitka ø 52 mm	komada	2
10	Usisna sitka ø 75 mm	komada	2
11	Usisna sitka ø 110 mm	komada	2
12	Tlačna cijev "C" (ø 52 mm)	komada	10
13	Tlačna cijev "B" (ø 75 mm)	komada	10
14	Tlačna cijev "D" (ø 25-38 mm)	komada	18
15	Univerzalna mlaznica "C"	komada	6
16	Univerzalna mlaznica "B"	komada	6
17	Univerzalna mlaznica "D"	komada	6
18	Razdjelnica - trodjelna	komada	2
19	Razdjelnica - dvodijelna	komada	2
20	Prijelazne spojnice B/C	komada	4
21	Prijelazne spojnice C/D	komada	4
22	Držači za cijevi	komada	6
23	Univerzalni ključ za spojnice	komada	6
24	Sabirnica	komada	1

25	Hidrantski nastavak – dvokraki	komada	3
26	Ključ za hidrant	komada	3
27	Torbica s poveznicama za cijev	komada	3
28	Uže s torbicom za vezanje usisnog voda	komada	3
29	Komandno vozilo sa radio-stanicom UKV	komada	1
30	Terensko vozilo-pickup 4x4	komada	2
31	Vatrogasno vozilo za spašavanje sa visina	komada	1
32	Komplet vodoinstalaterskog alata	komplet	1
33	Prijenosni aparat za gašenje pjenom	komada	3
34	Mlaznica za zračnu pjenu	komada	2
35	Zaštitno aluminizirano odijelo za prilaz vatri	komada	3
36	Pjenilo (ekstrakt) kanister (50 kom * 20 litara)	litara	1000
37	Komplet automehaničarskog alata	komplet	2
38	Hemijska vatrogasna prikolica S-250	komada	1
39	Prijevozni aparat za gašenje CO2 (30 kg)	komada	1
40	Prijevozni aparat CO2 (2x30 kg)	komada	1
41	Vatrogasna autocisterna (5 - 8000 l) ili vatrogasna traktorska prikolica	komada	1
42	Prijenosni elektroagregat (10kW)	komada	1
43	Ljestve prisanjače	komada	2
44	Ljestve kukače	komada	3
45	Ljestve mornarske (10 – 20 m)	komada	2
46	Reflektor	komada	6
47	Ručna reflektor lampa	komada	10
48	Komandni dozimetar	komada	1
49	Hemijski detektor	komada	1
50	Radiološki detektor	komada	1
51	Čitač ličnog dozimetra	komada	1
52	Detektor plina	komada	3
53	Stanica za kalibraciju detektora plina	komada	1
54	Penjačko uže (15 – 30 m)	komada	2
55	Nosila trodjelna sklopiva - aluminijska	komada	3
56	Torba bolničara	komplet	2
57	Uskočnica (uskočni jastuk za spašavanje)	komada	2
58	Naprtnjača V-25	komada	18
59	Motorna pila za drvo	komada	5
60	Metlarica	komada	25
61	Alat za kopanje i raščišćavanje	komplet	8
62	Megafon tranzistorski	komada	4
63	Vatrogasne ljestve na vozilu	komada	1
64	Spusnica zatvorena 30 – 50 m	komada	1
65	Izolacioni aparat na komprimirani zrak	komada	5
66	Rezervne boce za izolacione aparate	komada	5
67	Radio uređaj UKV (prenosni)	komada	5
68	Komplet profesionalnog električarskog alata u torbi	komplet	1
69	Multifunkcionalni alat T1	komada	4

2.TIM ZA POTRAGE I SPAŠAVANJE IZ RUŠEVINA

Red. br.	OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	Jedinica mjere	KOLIČINA
1	Termalna kamera (ručna mala)	komada	10
2	Dušek za spašavanje(vatrogasni)	komada	5
3	Ruksaci	komada	25

4	Teretno vozilo – kamion kiper sa kranom	komada	1
5	Ručna baterija (lampa) za vanjsku upotrebu	komada	10
6	Električna brusilica	komada	5
7	ACU brusilica	komada	1
8	ACU bušilica	komada	1
9	Motorna pila/testera (lanac pile)	komada	7
10	Električna bušilica	komada	4
11	Bušilica za štemanje	komada	2
12	Motorni rezač TS-420	komada	2
13	Rezne ploče za beton FI-350	komada	2
14	Rezne ploče za metal FI-350	komada	10
15	Električni čekić GSH 7VC pneumatski	komada	2
16	Vrh električnog čekića	komada	2
17	Termalna kamera	komada	2
18	Vetter podizači od 8-12 bara ,akumulatorski kompresor, cijevi za punjenje (2x10m) baterije 54 volta, kom 2, punjač kontrolni element i ruksak za nošenje	komplet	2

3. TIM ZA SPAŠAVANJE NA VODI I POD VODOM

Red. br.	OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	Jedinica mjere	KOLIČINA
1	Ronilačka oprema	komplet	5
2	Radio uređaj UKV (prenosni)	komada	5
3	Megafon tranzistorski	komada	1
4	Gumene čizme	par	5
5	Gumene tehničke rukavice	par	5
6	Džepna signalna lampa	komada	5
7	Komplet opreme za spašavanje na vodi i pod vodom	komplet	3
8	Teretno vozilo (do 5 tona)	komada	1
9	Terensko vozilo	komada	2
10	Prikolica za prevoz čamca	komada	3
11	Torba bolničara	komplet	1
12	Nosila trodjelna sklapajuća	komada	6
13	Skela sa motorom ili na sajlu	komplet	2
14	Čamac sa motorom	komplet	4
15	Prijenosni agregat do 15 kW	komada	1
16	Komandni dozimetar	komada	1
17	Pumpa plutajuća	komada	10
18	Termovizijska kamera komplet sa vezicom, karabinjerom i futrolom	komada	2
19	Plinski, elektro ili benzin/dizel grijači za šator	komada	10
20	Pumpa za prljavu vodu sa pratećom opremom (crijeva, usisna korpa)	komada	4

MATERIJALNA FORACIJA SPECIJALIZIRANE JEDINICE ZA POTRAGE I SPAŠAVANJE

Oprema materijalno tehnicka sredstva	jedinica mjere	kolicina
Uže statičko 10,5 mm 200 m	Kom	1
Spinalna daska	Kom	1

Oprema materijalno tehnička sredstva	jedinica mjere	kolicina
Odjeća i obuća GSS	kpl	12
Osnovna lična oprema spasioca na kopnu	Kpl	12
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	6
Mobilna radio stanica za vozilo	kom	2
Mobilni repetitor	kom	2
Kombi vozilo	Kom	1
Terensko vozilo	kom	1
UTV (kvad) vozilo	kom	1
Prikolica za vozilo	Kom	1
Višenamjensko spasilačko nosilo za kopneni i vertikalni transport – UT 2000	Set	1
Lako rolano nosilo višenamjensko	Set	1
Jurišno nosilo	Kom	1
Vreća za transport poginulih	Kom	5
Spasilački trokut	Kom	3
Udarna bušilica baterijska sa rezervnom baterijom	Set	1
Ekspanzivni vijak 10mm + pločica	Kom	20
Set ključeva	Set	1
Ručni spiter	Kom	1
Stjenski spitovi	Kom	10
Stjenski čekić	Kom	2
Set klinova stjenskih	Set	1
Karabineri ovalni sa zaključavanjem – kolektivna oprema	Kom	40
Karabineri kruškasti sa zaključavanjem – kolektivna oprema	Kom	40
Karabiner AmD	Kom	1

Oprema materijalno tehnička sredstva	jedinica mjere	kolicina
Sidrišna ploča L	Kom	3
Sidrišna ploča M	Kom	2
Sidrišna ploča S	Kom	2
Dvojna kolotura visoke efikasnosti -tandem	Kom	2
Dvostruka kolotura	Kom	2
Spasilačka kolotura visoke efikasnosti (jednostruka)	Kom	6
Kompaktna kolotura (jednostruka)	Kom	6
Obrtna kolotura visoke efikasnosti	Kom	2
Kolotura sa blokerom za dizanje tereta - Protraxion	Kom	4
Torbe za užad – 22- 30L	Kom	4
Ruksak za uže i opremu	Kom	4
Pomoćno uže – prusika 7 mm	Metara	100
Transportna torba 65L	Kom	2
Uže statičko 11mm 100m	Kom	4
Uže dinamičko 9,5 – 10mm, 60m	Kom	2
Kolut dinamičkog užeta za rifuzu, 100m	Kom	1
Zaštita za uže roler	Kom	2
Zaštita za uže navlaka	Kom	4
Cjevasta traka slobodnih krajeva, navoj	Metara	100
Traka najlonska 120cm	Kom	10
Traka najlonska 150cm	Kom	10
Traka Dynema 120cm	Kom	1

Oprema materijalno tehnicka sredstva	jedinica mjere	kolicina
Traka Dynema, 90cm	Kom	1
Bloker za uže (štipavac) bez zubaca - rescuender	Kom	4
Pojas radni za napredovanje po užetu	Kom	5
Višedirekcijski karabiner za pojas	Kom	1
Dvodjelni radni pojas	Kom	4
Set za osigurane puteve (Via Ferrata set)	Kom	5
Dvostruka pupčana sa šok apsorberom i MGO kukama	Kom	5
Sprava za spuštanje reverso	Kom	5
Sprava za spuštanje osmica	Kom	1
Sprava za spuštanje „pločica“	Kom	10
Sprava za spuštanje sa auto stop – Stop descender	Kom	5
Sprava za spuštanje sa auto stop – ID	Kom	4
Sprava za spuštanje sa auto stop – RIG	Kom	5
Sprava za spuštanje i dizanje– Maestro	Kom	4
ASAP – auto zaustavljač pada na užetu	Kom	2
Apsorber za ASAP nosivosti do 250kg	Kom	2
Swivel	Kom	4
Karabiner sa frikcijskim dodatkom za spuštalice	Kom	10
Prsten za pojas i opremu	Kom	10
Grilon 5m	Kom	5
Jag sistem 5m	Kom	1

Oprema materijalno tehnička sredstva	jedinica mjere	kolicina
Kaciga za unesrećenog sa punim vizirom	Kom	1
Lapotp	Kom	1
GPS	Kom	6
Vezica za bacanje i teg	Set	1
Turne skije sa pomičnim vezovima	Par	4
Kože (cucki) za turne skije	Par	4
Turne pancerice	Par	4
Skijaška kaciga	kom	4
Dereze	Par	4
Cepin	Kom	4
Snježna sonda	Kom	4
Snježna lopata	Kom	4
Krplje	Kom	4
Lavinski primporedajnik	Kom	2
Torba medicinska - ruksak	Kom	1
Vakum madrac	Kom	1
Lopatasta nosila		1
Blokovi za imobilizaciju glave	Set	1
Šanc spinalni okovratnik	Kom	2
Spider strap remenovi	Kom	1
Vakum udlage za ruke i noge	Set	1
SAM splint – fleksibilne udlage	Kom	10
Balon za oživljavanje	Kom	1
Pulsoximetar	Kom	1
Zaštitna džepna maska za reanimaciju	Kom	10

Oprema materijalno tehnička sredstva	jedinica mjere	kolicina
KED – Prsluk za imobilizaciju i izvlačenje	Kom	1
„Astro“ folija za utopljavanje	Kom	10
Višekratna instant topla pakovanja	Kom	5
Instant hladna pakovanja	Kom	10
Boca za kisik 2L	Kom	1
Ručni aspirator za izvlačenje otrova	Kom	2
Makaze zakrivljene	Kom	1
Prvi zavoj	Kom	20
Orofarangealni tubus set	Kom	1
Nazofarangealni tubus	Kom	2
Kohezivni zavoj	Kom	15
Elastični zavoj	Kom	15
Torbice za lične setove spasilaca	Kom	10
Gaze i zavoji – potrošni materijal	Set	1
Mjerač pritiska	Kom	1
Kutija za potrošeni materijal	Kom	1
Agregat	Kom	1
Mačeta	Kom	5
Šator komandni	Kom	1
Druga spasilačka oprema		

MATERIJALNA FORMACIJA SPECIJALIZIRANE JEDINICE ZA USPOSTAVLJANJE ODRŽAVANJE RADIO VEZE

Oprema materijalno tehnička sredstva	jedinica mjere	kolicina
Uniforma	Komad	25

Oprema materijalno tehnička sredstva	jedinica mjere	kolicina
Majica sa oznakom Službe	Komad	25
Repetitor fixni 2m	Komad	1
Repetitor fixni 70cm	Komad	1
Ručna radio stanica DMR 2m/70cm	Komad	25
Rezervna baterija za ručnu radio stanicu	Komad	25
Slušalica sa mikrofonom - Finger PTT za ručne stanice	Komad	25
Mikrofon sa zvučnikom za ručne stanice	Komad	25
Bazna stanica all mode all band	Komad	3
Ispravljač 13,8V 50A	Komad	3
Antenski rotator do 200kg sa kontrolnom glavom i kablom	Komad	3
Coaxialni kabal 50 OHM, 100m	Komad	3
Pojačalo 2m, 300W	Komad	3
Antena za 50MHz band 500W	Komad	3
Antena YAGI za 2m band, 11 el, 500W	Komad	3
Antena YAGI za 70cm band, 23 el, 500W	Komad	3
EFHW antena 160-10m, 2KW	Komad	3

Oprema materijalno tehnicka sredstva	jedinica mjere	kolicina
Antena switcher 6xPL	Komad	3
Slušalice naglavne sa mikrofonom 3,5mm jack	Komad	3
Mobilni repetitor 2m	Komad	1
Mobilna radio stanica 2m/70cm	Komad	5
Mobilni repetitor 70cm	Komad	1
Prenosni battery box sa pripadajućim baterijama	Komad	3
Solarni panel fleksibilni	Komad	3
Agregat 5KW, monofazni	Komad	3
Produžni kabal 50m, 3x2,5mm	Komad	3
Produžni kabal 4m, 3x2,5mm sa 5 utičnica FUSED	Komad	6
UTP kabal CAT-6 100m	Komad	3
Konektor RJ-45	Komad	30
Konetori PL M	Komad	30
Konetori N type M	Komad	30
Konetori PL F	Komad	30
Konetori N type F	Komad	30
Adapter SMA M to N F	Komad	30
Adapter SMA M to PL F	Komad	30
Adapter PL M to N F	Komad	30
Adapter N M to PF F	Komad	30
Antenski stup pneumatski	Komad	3

Oprema materijalno tehnička sredstva	jedinica mjere	kolicina
Antenski stup brzomontažni fiberglass	Komad	3
Auto starter sa kompresorom	Komad	3
Antena za repetitor, 2m/70cm	Komad	3
Mobilna antena 2m/70cm	Komad	5
Vertikalna antena HF multiband, bez radijale	Komad	3
Antena analizator 5Khz - 3GHz	Komad	3
Morse keyer obični	Komad	3
Laptop 256 SSD, 8GB RAM, 15'	Komad	3
Šator štabni	Komad	3
Rasklopivi sto	Komad	3
Rasklopive stolice	Komad	6
Poljski krevet	Komad	3
Linear HF 1KW	Komad	3
Linear 70cm 300W	Komad	3
Antena HF beam triband 4 elementa	Komad	2
Terensko vozilo za mobilni tim	Komad	1
Terensko vozilo - kombi za pokretni centar veze	Komad	1

7. Pregled materijalno – tehničkih sredstava i opreme koja će se izuzimati od građana i pravnih lica za potrebe jedinica civilne zaštite specijalizovane i opće namjene i gradskih službi zaštite i spašavanja

**PREGLED
MATERIJALNO TEHNIČKIH SREDSTAVA I OPREME U VLASNIŠTVU PRAVNIH LICA**

CRVENI KRIŽ/KRST GRADA TUZLA, ul. Džafer Mahala br. 15, tel: 035/252-198

Vozilo	Marka	namjena
Putničko auto	DACIA LOGAN	putničko
Putničko auto	VOLKSWAGEN UP	putničko
Putničko auto	OPEL ZAFIRA	putničko
Putničko auto	DACIA SANDERO	putničko
Putničko auto	DACIA STEPWAY	putničko
Putničko auto	DACIA SANDERO	putničko

JZNU DOM ZDRAVLJA „DR. MUSTAFA ŠEHOVIĆ“ TUZLA, ul. A. Herljevića br.1, tel: 035/368-411

Vozilo	Marka	namjena
Putničko auto	FORD TRANZIT 2.2 TDI	putničko
Kombi	KOMBI VW T4 2.5 TDI	putničko
Putničko auto	LADA NIVA 2121 1.7	putničko
Sanitetsko vozilo	SANITET CITROEN CS	putničko
Sanitetsko vozilo	SANITET CITROEN JUMPER	putničko
Sanitetsko vozilo	SANITET FIAT DUCATO 15 230 BG	putničko
Sanitetsko vozilo	VW SANITET 2.0 TDI	putničko
Putničko auto	ŠKODA FABIA KOMBI ELEGANC	putničko
Putničko auto	ŠKODA FABIA 1.0	putničko
Putničko auto	ŠKODA FELICIA LX 1.9D	putničko
Putničko auto	ŠKODA OCTAVIA COMBI 1.9 TDI	putničko
Terenac	TERETNO VOZ. CITROEN JUMPER	putničko
Terenac	TERETNO VOZILO VW 2.4 D	putničko
Putničko auto	VW CADDY GP 1.6 TDI	putničko
Sanitetsko vozilo	VW KOMBI T5 GP DIJALIZA	putničko
Sanitetsko vozilo	VW SANITET TS	putničko

JKP „KOMEMORATIVNI CENTAR“ DOO TUZLA, ul. Kojšino br. 31, tel: 035/360-910

Vozilo	Marka	namjena
Kamion	Renault Trafic	teretno
Kamion	Renault Trafic	teretno
Kamion	Renault Trafic	teretno
Kamion	Renault Trafic	teretno
Kamion	Renault Trafic	teretno
Kamion	MAN N18	teretno
Kamion	MAN 8.163	teretno
Kamion	MERCEDES BENZ VITO 109 CDI	teretno
Kamion	MERCEDES BENZ SPRINTER	teretno
Bager	JCB 8030	ostalo
Traktor	TOMO VINKOVIĆ	ostalo

JKP KOMUNALAC TUZLA, ul. 4. Aprila br. 7A, tel: 035/302-555

Vozilo	Marka	namjena
Kamion	MERCEDES 16-17	cisterna
Kamion	MERCEDES 12-13	cisterna
Kamion	VOLVO	cisterna
Kamion	IVECO IG90EL2CA	cisterna
Kamion	MERCEDES 16-22	cisterna
Kamion	MERCEDES KUKA 19-14 K	tehničko

Vozilo	Marka	namjena
Kamion	KUKA CITY CAT	tehničko
Kamion	MAN	tehničko
Kamion	MAN 18-222 FK	tehničko
Kamion	MAN T31 19-364	tehničko
Kamion	MAN 18-222 FK	tehničko
Kamion	MERCEDES	tehničko
Kamion	DAF	tehničko
Kamion	SCANIA	tehničko
Kamion	SCANIA	tehničko
Kamion	DAF	tehničko
Kamion	DAF	tehničko
Kamion	DAF	tehničko
Kamion	DAF 45-160	tehničko
Kamion	DAF 45-160	tehničko
Kamion	DAF 55-250	tehničko
Kamion	DAF 55-250	tehničko
Kamion	DAF 55-250	tehničko
Kamion	DAF 55-250	tehničko
Kamion	DAF 55-250	tehničko
Kamion	DAF 55-250	tehničko
Kamion	DAF 55-250	tehničko
Kamion	MERCEDES 930.03	tehničko
Kamion	MAN 18-255	tehničko
Kamion	RENAULT	tehničko
Kamion	MAN	tehničko
Ostalo	BULDOŽER FIAT HITACHI D180	tehničko
Ostalo	BULDOŽER CAT	tehničko
Kamion	KIPER MERCEDES ATEGO	tehničko
Kamion	KIPER IVECO	tehničko
Kamion	KIPER IVECO 180E25	tehničko
Kamion	KIPER KAMION UNIMOG 405/40	tehničko
Kamion	KOMPAKTOR TANA	tehničko
Kamion	NAVLAKAČ IVECO AD260S45V	tehničko
Ostalo	PRIKOLICA TEHNOSTROJ ETK 400	tehničko
Ostalo	PRIKOLICA TEHNOSTROJ ETK 400	tehničko
Ostalo	PRIKOLICA SOPSTVENA IZRADA	tehničko
Putničko auto	ŠKODA FABIA 1.9 SDI	putničko
Putničko auto	ŠKODA OCTAVIA SLX 1.9 TDI	putničko
Putničko auto	RENAULT SCENIC	putničko

Vozilo	Marka	namjena
Kamion	FORD FMD6 TRANSIT	teretno
Kamion	MERCEDES SPRINTER	teretno
Kamion	RENAULT	teretno
Kamion	KIA 2500 PU/DC	teretno
Kamion	WV CADDY	teretno
Kamion	MERCEDES ATEGO	teretno
Kamion	FORD TRANZIT	teretno
Kamion	MERCEDES 515	teretno
Kamion	ŠKODA	teretno
Kamion	DACIA	teretno
Pick-up	DACIA	teretno
Pick-up	RENAULT KANGO	teretno
Pick-up	PIC-FURGON CITROEN	teretno
Pick-up	WV CADDY	teretno
Pick-up	VW POLO PICK-UP	teretno
Kamion	UTOVARIVAČ WOLF WL200	teretno
Kamion	UTOVARIVAČ RL-50	teretno
Kamion	UTOVARIVAČ JCB	teretno

JKP VODOVOD I KANALIZACIJA TUZLA, ul. 2. Oktobra br. 1, tel: 035/369-844

Vozilo	Marka	namjena
Putničko auto	Škoda fabia 1.4 MPI	putničko
Putničko auto	Škoda fabia 1.4 MPI	putničko
Putničko auto	Škoda octavia 1.9	putničko
Putničko auto	Škoda fabia sedan	putničko
Putničko auto	VW CADDY MAXI	putničko
Putničko auto	VW CADDY MAXI	putničko
Putničko auto	Renault captur	putničko
Putničko auto	Renault captur	putničko
Putničko auto	Opel vivaro	putničko
Putničko auto	KIA SPORTAGE	putničko
Putničko auto	RENAULT CLIO	putničko
Putničko auto	RENAULT CLIO	putničko
Putničko auto	RENAULT CLIO	putničko
Putničko auto	DACIA SANDERO	putničko
Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	teretno
Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	teretno
Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	teretno
Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	teretno
Ostalo	VW CADDY	teretno

Vozilo	Marka	namjena
Terenac	VW TRANSPORTER	teretno
Terenac	VW T5 TRANSPORTER	teretno
Terenac	VW CRAFTER	teretno
Terenac	ŠKODA PRAKTIK	teretno
Terenac	ŠKODA PRAKTIK	teretno
Terenac	RENAULT MASTER	teretno
Terenac	VW CADDY	teretno
Terenac	VW CADDY	teretno
Terenac	VW CADDY	teretno
Terenac	VW CRAFTER	teretno
Terenac	MAN L20	teretno
Terenac	VOLVO 8t	teretno
Terenac	VOLVO 8t	teretno
Terenac	VOLVO 8t	teretno
Terenac	IVECO	teretno
Terenac	IVECO	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	MERCEDES SPRINTER	teretno
Terenac	VW CRAFTER	teretno
Terenac	IVECO	teretno
Terenac	IVECO	teretno
Ostalo	MAN TGL 18 8m3	ostalo
Ostalo	MAN TGL 18 CANAL JET 6M3	ostalo
Ostalo	MAN TGL 10 CANAL JET 3M3	ostalo
Ostalo	MAN TGL 10 VACUUM JET 3M3	ostalo
Ostalo	IVECO DAILY KORPA 14M	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA JCB HYDRODIG	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 3CX	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 4CX	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 4CX	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA JCB GUSJENIČAR	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA WACKER NEUSON	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 4CX	ostalo
Ostalo	RADNA MAŠINA CATERPILAR	ostalo

Vozilo	Marka	namjena
Ostalo	RADNA MAŠINA VALJAK DYNAPAC	ostalo

RTV 7 TUZLA, ul.Mirze Delibašića br. 4, tel: 035/366-666

Vozilo	Marka	namjena
Putničko auto	ŠKODA FABIA	putničko

JP „GRADSKA VETERINARSKA STANICA“ TUZLA, ul. 21. Decembra br. 4, tel: 035/207-211

Vozilo	Marka	namjena
Putničko auto	Škoda octavia	putničko
Putničko auto	Renault fluence	putničko
Putničko auto	Peugeot PARTNER	putničko

PROFESIONALNA VATROGASNA JEDINICA TUZLA

Vozilo	Marka	namjena
Putničko auto	DACIA DUSTER SD	putničko
Ostalo	MERCEDES 1213 (FAP)	ostalo
Vatrogasna cisterna	TAM	cisterna
Ostalo	MERCEDES - BENZ - AUTOMOBIL TEH. VOZILO	tehničko
Ostalo	TAM - AUTOMOBIL VATROGASNI NAVALNI	tehničko
Terenac	CITROEN	teretno
Kamion	IVECO	auto- ljestva
Putničko auto	VOLKSWAGEN - KOMBI	putničko
Ostalo	MERCEDES - BENZ	ostalo
Ostalo	MAN - VATROGASNO VOZILO	ostalo
Vatrogasna cisterna	MERCEDES - BENZ	cisterna

Tabela – Materijalno-tehnička sredstva struktura civilne zaštite

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
1	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Agregat do 30 kW	Grad Tuzla	kom	5
2	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Ručni mikrofoni za radio uređaj UKV	Grad Tuzla	kom	6
3	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	UPS	Grad Tuzla	kom	2
4	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Megafon	Grad Tuzla	kom	1
5	GRADSKI ŠTAB	Punjač baterije za radio uređaj	Grad Tuzla	kom	4

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	CIVILNE ZAŠTITE	UKV			
6	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Laserski metar	Grad Tuzla	kom	1
7	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Mikrofonski stalak sklopivi	Grad Tuzla	kom	3
8	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	UHF/Bežični mikrofonski sistem	Grad Tuzla	kom	3
9	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Ruter	Grad Tuzla	kom	2
10	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Televizor	Grad Tuzla	kom	1
11	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Prenosni PC (laptop) sa pripadajućom opremom	Grad Tuzla	kom	21
12	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Kopir aparat	Grad Tuzla	kom	1
13	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Fotoaparat	Grad Tuzla	kom	1
14	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Prikolica teretna do 1 tone	Grad Tuzla	kom	1
15	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Kompresor	Grad Tuzla	kom	1
16	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Putnički automobil	Grad Tuzla	kom	5
17	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Vozilo – kombi do 9 osoba	Grad Tuzla	kom	1
18	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Stamb.kontejner sa mokrim čvorom	Grad Tuzla	kom	4
19	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Isušivač vlage manji	Grad Tuzla	kom	5
20	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Isušivač vlage profesionalni	Grad Tuzla	kom	2
21	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Pumpa za prljavu vodu	Grad Tuzla	kom	2
22	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Visokotlačna pumpa sa opremom, modul - brzi mlaz	Grad Tuzla	kom	1
23	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Kamion - cisterna za vodu	Grad Tuzla	kom	1
24	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Motorna pila	Grad Tuzla	kom	2
25	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Uređaj za pomicanje vozila	Grad Tuzla	kpl	4
26	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Utikač za simultano punjenja električnih vozila	Grad Tuzla	kom	2
27	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Motorni sjekač za željezo	Grad Tuzla	kom	1
28	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Brusni parač	Grad Tuzla	kom	2
29	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Motorna puhaljka	Grad Tuzla	kom	4
30	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Atomizer-motorna prskalica	Grad Tuzla	kom	2
31	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Kresač grana	Grad Tuzla	kom	2

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
32	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Lednonosiva puhaljka	Grad Tuzla	kom	2
33	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Rezačica	Grad Tuzla	kom	1
34	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Šator komandni-pneumatski	Grad Tuzla	kom	2
35	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Poljski kreveti rasklopivi, u torbi - aluminijski	Grad Tuzla	kom	4
36	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Klupe	Grad Tuzla	kom	2
37	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Mobilna kuhinja	Grad Tuzla	kom	1
38	GRADSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE	Termalna kamera	Grad Tuzla	kom	1
39	SLUŽBA CIVILNE ZAŠTITE	DACIA DUSTER SD	Grad Tuzla	kom	1
40	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	MERCEDES 1213 (FAP)	Grad Tuzla	kom	1
41	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	TAM Vatrogasna cisterna	Grad Tuzla	kom	1
42	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	MERCEDES - BENZ - AUTOMOBIL TEH. VOZILO	Grad Tuzla	kom	1
43	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	TAM - AUTOMOBIL VATROGASNI NAVALNI	Grad Tuzla	kom	1
44	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	CITROEN Terenac	Grad Tuzla	kom	1
45	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	IVECO Kamion	Grad Tuzla	kom	1
46	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	VOLKSWAGEN - KOMBI	Grad Tuzla	kom	1
47	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	MERCEDES - BENZ	Grad Tuzla	kom	1
48	Profesionalna vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	MAN - VATROGASNO VOZILO	Grad Tuzla	kom	1
49	Profesionalna	MERCEDES - BENZ	Grad Tuzla	kom	1

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	vatrogasna jedinica u Službi civilne zaštite Grada Tuzla	Vatrogasna cisterna			
50	Služba za zbrinjavanje	Komandni šator	Grad Tuzla	kom	1
51	Služba za zbrinjavanje	Šator za smještaj ljudi	Grad Tuzla	kom	1
52	Služba za zbrinjavanje	Šator za trpezariju	Grad Tuzla	kom	1
53	Služba za zbrinjavanje	Šator izviđač	Grad Tuzla	kom	28
54	Služba za zbrinjavanje	Mobilna radio stanica	Grad Tuzla	kom	1
55	Služba za zbrinjavanje	Bežične radio stanice - motorole	Grad Tuzla	kom	15
56	Služba za zbrinjavanje	Megafon	Grad Tuzla	kom	3
57	Služba za zbrinjavanje	Trpezarijski sto	Grad Tuzla	kom	8
58	Služba za zbrinjavanje	Klupa za trpezarijski sto	Grad Tuzla	kom	15
59	Služba za zbrinjavanje	Poljski ležaj	Grad Tuzla	kom	44
60	Služba za zbrinjavanje	Razglas (Yamaha)	Grad Tuzla	kom	1
61	Služba za zbrinjavanje	Putničko kombi vozilo za prevoz DDK i MTS	Grad Tuzla	kom	1
62	Služba za zbrinjavanje	Putničko vozilo Dacia Logan, prevoz ekipe prve pomoći	Grad Tuzla	kom	1
63	Služba za zbrinjavanje	Čebad	Grad Tuzla	kom	500
64	Služba za zbrinjavanje	Agregat	Grad Tuzla	kom	2
65	Služba za zbrinjavanje	Kanister PVC	Grad Tuzla	kom	50
66	Služba za zbrinjavanje	Vreće za spavanje	Grad Tuzla	kom	18
67	Služba za zbrinjavanje	Nosila preklopna	Grad Tuzla	kom	5
68	Služba za zbrinjavanje	Nosila PVC prenosna	Grad Tuzla	kom	5
69	Služba za zbrinjavanje	Nosila alu loptasta poduhvatna	Grad Tuzla	kom	1
70	Služba za zbrinjavanje	Ventilator sa vodenom parom	Grad Tuzla	kom	2
71	Služba za zbrinjavanje	Specijalno kombi vozilo za evakuaciju i prevoz invalidnih lica i starih osoba	Grad Tuzla	kom	1
72	Služba za zbrinjavanje	Šljem/kaciga	Grad Tuzla	kom	12
73	Služba za zbrinjavanje	Čeona lampa	Grad Tuzla	kom	12
74	Služba za zbrinjavanje	Uniforme	Grad Tuzla	kom	12
75	Služba za zbrinjavanje	Ruksak sa sanitetskim materijalom za prvu pomoć	Grad Tuzla	kom	12
76	Služba za zbrinjavanje	Navigacija za kombi vozilo	Grad Tuzla	kom	1
77	Služba za zbrinjavanje	Tablet za prikupljanje podataka sa terena	Grad Tuzla	kom	7
78	Služba za zbrinjavanje	Kuhinjska poljska -manja	Grad Tuzla	kom	1
79	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Uže statičko 10,5 mm 200 m	Grad Tuzla	kom	1
80	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Osnovna lična oprema spasioca na kopnu	Grad Tuzla	kpl	Djelimično popunjeno
81	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Višenamjensko spasilačko nosilo za kopneno i vertikalni transport – UT 2000	Grad Tuzla	set	1
82	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Spasilački trokut	Grad Tuzla	kom	1
83	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Udarne bušilice baterijske sa rezervnom baterijom	Grad Tuzla	set	1
84	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Stjenski čekić	Grad Tuzla	kom	1
85	Specijalizirana jedinica	Karabineri ovalni sa	Grad Tuzla	kom	20

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	za potrage i spašavanje	zaključavanjem – kolektivna oprema			
86	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Karabineri kruškasti sa zaključavanjem – kolektivna oprema	Grad Tuzla	kom	10
87	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Karabiner AmD	Grad Tuzla	kom	1
88	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Sidrišna ploča L	Grad Tuzla	kom	2
89	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Dvojna kolotura visoke efikasnosti -tandem	Grad Tuzla	kom	1
90	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Spasilačka kolotura visoke efikasnosti (jednostruka)	Grad Tuzla	kom	3
91	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Kolotura sa blokerom za dizanje tereta - Protraxion	Grad Tuzla	kom	1
92	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Torbe za užad – 22- 30L	Grad Tuzla	kom	3
93	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Uže statičko 11mm 100m	Grad Tuzla	kom	1
94	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Uže dinamičko 9,5 – 10mm, 60m	Grad Tuzla	kom	1
95	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Cjevasta traka slobodnih krajeva, navoj	Grad Tuzla	m	50
96	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Traka najlonska 120cm	Grad Tuzla	kom	4
97	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Traka Dynema 120cm	Grad Tuzla	kom	1
98	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Traka Dynema, 90cm	Grad Tuzla	kom	1
99	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Bloker za uže (štipavac) bez zubaca - rescuecender	Grad Tuzla	kom	1
100	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Pojas radni za napredovanje po užetu	Grad Tuzla	kom	5
101	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Višedirekcijski karabiner za pojas	Grad Tuzla	kom	1
102	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Set za osigurane puteve (Via Ferrata set)	Grad Tuzla	kom	2
103	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Sprava za spuštanje reverso	Grad Tuzla	kom	1
104	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Sprava za spuštanje osmica	Grad Tuzla	kom	1
105	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	GPS	Grad Tuzla	kom	3
106	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Torba medicinska - ruksak	Grad Tuzla	kom	1
107	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Šanc spinalni okovratnik	Grad Tuzla	kom	1
108	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	SAM splint – fleksibilne udlage	Grad Tuzla	kom	3
109	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	„Astro“ folija za utopljanje	Grad Tuzla	kom	3
110	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Makaze zakrivljene	Grad Tuzla	kom	1

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
111	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Gaze i zavoji – potrošni materijal	Grad Tuzla	set	1
112	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Mjerač pritiska	Grad Tuzla	kom	1
113	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Kutija za potrošeni materijal	Grad Tuzla	kom	1
114	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Mačeta	Grad Tuzla	kom	1
115	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Druga spasilačka oprema	Grad Tuzla		Prema potrebi
116	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Vatrogasne ljestve na vozilu	Grad Tuzla	kom	1
117	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Kompresor za punjenje boca/flaši	Grad Tuzla	kom	1
118	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Šator sa opremom	Grad Tuzla	kom	2
119	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Profesionalni set za ličnu zaštitu (jakne, košulje, hlače, kape, rukavice, kaiševi, čizme, prsluci, ruksaci, kacige)	Grad Tuzla	kom	30
120	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Kombinovano vatrogasno vozilo	Grad Tuzla	kom	2
121	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Vatrogasna cisterna sa pumpom za vodu	Grad Tuzla	kom	1
122	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Terensko vozilo-pickap 4x4	Grad Tuzla	kom	1
123	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Ručna reflektor lampa	Grad Tuzla	kom	10
124	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Detektor plina	Grad Tuzla	kom	1
125	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Torba bolničara	Grad Tuzla	kom	1
126	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne	Motorna pila za drvo	Grad Tuzla	kom	5

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	intervencije				
127	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Megafon tranzistorski	Grad Tuzla	kom	1
128	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Izolacioni aparat na komprimirani zrak	Grad Tuzla	kom	1
129	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Rezervne boce za izolacione aparate	Grad Tuzla	kom	1
130	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Radio uređaj UKV (prenosni)	Grad Tuzla	kom	0
131	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Teretno vozilo – kamion kiper sa kranom	Grad Tuzla	kom	1
132	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Električna brusilica	Grad Tuzla	kom	2
133	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	ACU brusilica	Grad Tuzla	kom	1
134	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	ACU bušilica	Grad Tuzla	kom	1
135	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Motorna pila/testera (lanac pile)	Grad Tuzla	kom	2
136	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Električna bušilica	Grad Tuzla	kom	2
137	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Bušilica za štemanja	Grad Tuzla	kom	2
138	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Motorni rezač TS-420	Grad Tuzla	kom	1
139	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Rezne ploče za beton FI-350	Grad Tuzla	kom	2

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
140	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Rezne ploče za metal FI-350	Grad Tuzla	kom	10
141	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Električni čekić GSH 7VC pneumatski	Grad Tuzla	kom	2
142	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Vrh električnog čekića	Grad Tuzla	kom	2
143	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Prikolica za prevoz čamca	Grad Tuzla	kom	2
144	Mješovita specijalizirana jedinica civilne zaštite za hitne intervencije	Čamac sa motorom	Grad Tuzla	kom	2
145	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Repetitor fiksni 2m	Grad Tuzla	kom	1
146	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Repetitor fiksni 70cm	Grad Tuzla	kom	1
147	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Ručna radio stanica DMR 2m/70cm	Grad Tuzla	kom	19
148	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Bazna stanica all mode all band	Grad Tuzla	kom	3
149	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Ispravljač 13,8V 50A	Grad Tuzla	kom	1
150	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Antenski rotator do 200kg sa kontrolnom glavom i kabelom	Grad Tuzla	kom	3
151	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Coaxialni kabal 50 OHM, 100m	Grad Tuzla	kom	2
152	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Pojačalo 2m, 300W	Grad Tuzla	kom	2
153	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Antena za 50MHz band 500W	Grad Tuzla	kom	1
154	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Antena YAGI za 2m band, 11 el, 500W	Grad Tuzla	kom	2
155	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Antena YAGI za 70cm band, 23 el, 500W	Grad Tuzla	kom	1

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
156	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	EFHW antena 160-10m, 2KW	Grad Tuzla	kom	2
157	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Antena switcher 6xPL	Grad Tuzla	kom	1
158	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Slušalice naglavne sa mikrofonom 3,5mm jack	Grad Tuzla	kom	1
159	Specijalizirana jedinica za uspostavljanje i održavanje veze	Linear HF 1KW	Grad Tuzla	kom	1
160	Služba za asanaciju terena	Terensko vozilo	Grad Tuzla	kom	1
161	Služba za asanaciju terena	Teretno vozilo do 2 tone	Grad Tuzla	kom	1
162	Služba za asanaciju terena	Kombinovana mašina	Grad Tuzla	kom	1
163	Služba za asanaciju terena	Mini bager	Grad Tuzla	kom	1
164	Služba za asanaciju terena	Traktor sa prednjim plugom	Grad Tuzla	kom	1
165	Služba za asanaciju terena	Plug za čišćenje snijega	Grad Tuzla	kom	2
166	Služba za asanaciju terena	Rotacioni posipač soli	Grad Tuzla	kom	1
167	Služba za asanaciju terena	Bager ICB	Grad Tuzla	kom	1
168	Služba za asanaciju terena	Kombi vozilo	Grad Tuzla	kom	3
169	Služba za asanaciju terena	Kamion kiper MAN - veliki	Grad Tuzla	kom	1
170	Služba za čistoću	Odjeća i obuća CZ	Grad Tuzla	kpl	3
171	Služba za čistoću	Kiper kamion	Grad Tuzla	kom	2
172	Služba za čistoću	Oprema za zimsko održavanje saobraćajnica (snježni plug, rotacioni silosni posipač soli, priključna ploča)	Grad Tuzla	kpl	2
173	Služba za čistoću	Autocisterna za transport tehničke vode i pranje saobraćajnica	Grad Tuzla	kom	2
174	Služba za čistoću	Traktor - veliki	Grad Tuzla	kom	4
175	Služba za čistoću	Prikolica za traktor za transport rastresitog otpada	Grad Tuzla	kom	1
176	Služba za čistoću	Traktorska pumpa za iscrpavanje vode sa pratećom opremom	Grad Tuzla	kom	2
177	Služba za čistoću	Oprema za zimsko održavanje saobraćajnica (snježni plug, vučni posipač soli, priključna ploča)	Grad Tuzla	kpl	4
178	Služba za čistoću	Traktor + oprema za zimsko održavanje trotoara, šetnica i	Grad Tuzla	kom	3

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
		užih gradskih ulica (plug + vučni posipač)			
179	Služba za čistoću	Kiper kamion - putar	Grad Tuzla	kom	1
180	Služba za čistoću	Pick-up vozilo za ophodnju terena i transport sitnijeg MTS-a	Grad Tuzla	kom	1
181	Služba za čistoću	Pick-up vozilo sa termokingom za provođenje higijensko-epidemioloških mjera zaštite	Grad Tuzla	kom	1
182	Služba za čistoću	Mašina za punjenje vreća pijeskom za potrebe izrade obaloutvrda sa pratećom opremom (agregat)	Grad Tuzla	kom	1
183	Služba za čistoću	Aparat (kliješta) za vezivanje	Grad Tuzla	kom	1
184	Služba za čistoću	Autopodizač – kamion za transport građevinskog otpada u kontejnerima	Grad Tuzla	kom	1
185	Služba za medicinsku pomoć	Ručna radio stanica	Grad Tuzla	kom	10
186	Služba za medicinsku pomoć	Fiksna radio stanica	Grad Tuzla	kom	1
187	Služba za medicinsku pomoć	Mobilna radio stanica	Grad Tuzla	kom	4
188	Služba za medicinsku pomoć	Punjač baterija za motorolu	Grad Tuzla	kom	10
189	Služba za medicinsku pomoć	Terensko vozilo	Grad Tuzla	kom	1
190	Služba za medicinsku pomoć	Vozilo za prevoz oboljelih	Grad Tuzla	kom	1
191	Služba za medicinsku pomoć	Sklopiva nosila	Grad Tuzla	kom	6
192	Služba za medicinsku pomoć	Set udloga	Grad Tuzla	kom	6
193	Služba za medicinsku pomoć	Stiffneck – tvrdi okovratnici	Grad Tuzla	kom	6
194	Služba za medicinsku pomoć	Defibrilatori	Grad Tuzla	kom	6
195	Služba za medicinsku pomoć	Aspiratori	Grad Tuzla	kom	6
196	Služba za medicinsku pomoć	Spinalna daska	Grad Tuzla	kom	6
197	Služba za medicinsku pomoć	Ampulariji	Grad Tuzla	kom	6
198	Služba za medicinsku pomoć	Torba ljekara	Grad Tuzla	kom	6
199	Služba za medicinsku pomoć	EKG	Grad Tuzla	kom	6
200	Služba za medicinsku pomoć	Set za reanimaciju	Grad Tuzla	kom	6
201	Služba za medicinsku pomoć	Set za porod	Grad Tuzla	kom	6
202	Služba za medicinsku pomoć	Sanitetska vozila	Grad Tuzla	kom	7
203	Služba za	Motorna pumpa	Grad Tuzla	kom	1

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	vodosnabdijevanje				
204	Služba za vodosnabdijevanje	Odjeća i obuća	Grad Tuzla	kpl	26
205	Služba za vodosnabdijevanje	Pribor za jelo	Grad Tuzla	kpl	26
206	Služba za vodosnabdijevanje	Terensko vozilo	Grad Tuzla	kom	3
207	Služba za vodosnabdijevanje	Teretno vozilo	Grad Tuzla	kom	3
208	Služba za vodosnabdijevanje	Utovarivač rovokopač - točkaš	Grad Tuzla	kom	3
209	Služba za vodosnabdijevanje	Građevinska kaciga	Grad Tuzla	kom	20
210	Služba za vodosnabdijevanje	Zaštitne rukavice kožne	Grad Tuzla	kom	26
211	Služba za vodosnabdijevanje	Gumene čizme	Grad Tuzla	kom	20
212	Služba za vodosnabdijevanje	Kante za vodu 10 l	Grad Tuzla	kom	1
213	Služba za vodosnabdijevanje	Alat za kopanje i raščišćavanje	Grad Tuzla	kpl	4
214	Služba za vodosnabdijevanje	Kamion VOMA za pročišćavanje	Grad Tuzla	kom	1
215	Služba za vodosnabdijevanje	Kamion za usisavanje nečistoća	Grad Tuzla	kom	1
216	Služba za vodosnabdijevanje	Kombinovani kamion sa visokim pritiskom i vakum sistemom	Grad Tuzla	kom	1
217	Služba za vodosnabdijevanje	Cisterna za vodu	Grad Tuzla	kom	2
218	Služba za vodosnabdijevanje	Vozilo za rad na visini	Grad Tuzla	kom	1
219	Služba za vodosnabdijevanje	Kamion do 2 t	Grad Tuzla	kom	2
220	Služba za vodosnabdijevanje	Motorna pumpa muljna - 5 l/s	Grad Tuzla	kom	2
221	Služba za vodosnabdijevanje	Rezačica za asfalt	Grad Tuzla	kom	1
222	Služba za vodosnabdijevanje	Motorni sjekač - parač	Grad Tuzla	kom	1
223	Služba za vodosnabdijevanje	Komplet vodoinstalaterskog alata	Grad Tuzla	kom	3
224	Služba za vodosnabdijevanje	Hlor	Grad Tuzla	t	2
225	Služba za vodosnabdijevanje	Rezačica za asfalt	Grad Tuzla	kom	1
226	Služba za vodosnabdijevanje	Motorni sjekač - parač	Grad Tuzla	kom	2
227	Služba za vodosnabdijevanje	Utovarivač rovokopač - točkaš	Grad Tuzla	kom	1
228	Služba za vodosnabdijevanje	Utovarivač točkaš	Grad Tuzla	kom	1
229	Služba za	Teretno vozilo	Grad Tuzla	kom	1

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	vodosnabdijevanje				
230	Služba za vodosnabdijevanje	Labudica - priključno vozilo	Grad Tuzla	kom	1
231	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Torba veterinarska sa instrumentima	Grad Tuzla	kpl	2
232	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Torba veterinarskog tehničara	Grad Tuzla	kpl	2
233	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	PVC vreća	Grad Tuzla	kom	100
234	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Zaštitne čizme, gumene	Grad Tuzla	par	8
235	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Zaštitne rukavice, gumene	Grad Tuzla	par	8
236	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Pregača gumena	Grad Tuzla	kom	3
237	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Deterdžent	Grad Tuzla	kg	1
238	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Kante za vodu 10 l	Grad Tuzla	kom	5
239	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Sapun	Grad Tuzla	kg	15
240	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Krpe raznih veličina	Grad Tuzla	kg	1
241	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Četke	Grad Tuzla	kom	5
242	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Akumulatorska svjetiljka	Grad Tuzla	kom	1
243	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Leđne pumpe za dezinfekciju	Grad Tuzla	kom	1
244	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Ručna prskalice	Grad Tuzla	kom	5
245	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Sjekira	Grad Tuzla	kom	2
246	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Leđna motorna prskalice	Grad Tuzla	kom	3
247	Služba za zaštitu i spašavanje životinja –	Vapno	Grad Tuzla	kg	1

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	veterinarska služba				
248	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Hirurška oprema	Grad Tuzla	kpl	1
249	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Analajzer krvi (QBC)	Grad Tuzla	kom	1
250	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Trihinoskop	Grad Tuzla	kom	1
251	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Terensko – tovarno vozilo	Grad Tuzla	kom	1
252	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Sanitetsko vozilo	Grad Tuzla	kom	1
253	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Specijalno kombi vozilo	Grad Tuzla	kom	1
254	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Sanitetsko vozilo	Grad Tuzla	kom	1
255	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	RT-PCR sistem – tim za zdravstvenu zaštitu životinja	Grad Tuzla	kom	1
256	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Oprema za kontrolu mikrobiološke ispravnosti vode	Grad Tuzla	kom	1
257	Služba za zaštitu i spašavanje životinja – veterinarska služba	Terensko vozilo	Grad Tuzla	kom	2
258	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Putničko vozilo	Grad Tuzla	kom	2
259	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Kamera Sony PMX-EX1 sa pratećom opremom	Grad Tuzla	kom	1
260	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Oprema za prenos podataka putem interneta	Grad Tuzla	kom	1
261	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za slanje slike i tona putem GSM mreže - Avivest Diming sa dekoderom	Grad Tuzla	kom	1
262	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	TV Philips 32	Grad Tuzla	kom	1
263	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Sony PXW kamera	Grad Tuzla	kom	3
264	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Audio mikseta - Soundcraft RW	Grad Tuzla	kom	2
265	Služba za informisanje	Video kartica - DATA VIDEO	Grad Tuzla	kom	1

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
	i masovnu edukaciju stanovništva				
266	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za distribuciju HDMI podataka - Konepro-sp video	Grad Tuzla	kom	1
267	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Video kartica - Blackmagic DeckLink	Grad Tuzla	kom	1
268	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za konvertovanje video signala SDI u HDMI - Blackmagic Micro	Grad Tuzla	kom	3
269	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Monitor za kameru vari/zoo/LILIPUT	Grad Tuzla	kom	4
270	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Mikrofon AKG	Grad Tuzla	kom	2
271	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Dijelovi za dron - baterija DJI + motor	Grad Tuzla	kom	1
272	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za uključanje u TV program putem Skype-a - Quicklink TX	Grad Tuzla	kom	1
273	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za miksanje video sadržaja - Blackmagic Smart Video Hub	Grad Tuzla	kom	1
274	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Mikrofon - AKG C 417 PP	Grad Tuzla	kom	3
275	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Mikrofon - Sennheiser e 835-s	Grad Tuzla	kom	3
276	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Snimač video sadržaja - Blackmagic HyperDeck	Grad Tuzla	kom	1
277	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Kompjuteri - radna stanica	Grad Tuzla	kom	10
278	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za konverziju video signala - Blackmagic Mini Converter	Grad Tuzla	kom	3
279	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za emitovanje i snimanje video sadržaja - Playbox hdchb-1r-4	Grad Tuzla	kom	1
280	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Televizor - Samsung UE55TU7022	Grad Tuzla	kom	2
281	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Kamera - Sony PXW - Z190V/C	Grad Tuzla	kom	3
282	Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva	Uređaj za slanje slike i zvuka bežičnom tehnologijom na daljinama do 150 m (5,1-5,9	Grad Tuzla	kom	4

R/B	Strukture civilne zaštite	Materijalno-tehnička sredstva	Vlasništvo	Jedinica mjere	Količina
		GHz) - SWIT FLOW500TX + 4RX			

Tabela – Vozila i radne mašine pravnih lica koja se mogu angažovati u zaštiti i spašavanju

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
1	JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Putničko auto	Škoda octavia	2007	putničko	Ne	
2	JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Putničko auto	Renault fluence	2011	putničko	Ne	
3	JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Putničko auto	Peugeot PARTNER	2008	putničko	Ne	800 kg
4	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	Renault Trafic	2010	teretno	Ne	1045 kg
5	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	Renault Trafic	2009	teretno	Ne	1045 kg
6	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	Renault Trafic	2018	teretno	Ne	700 kg
7	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	Renault Trafic		teretno	Ne	680 kg
8	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	Renault Trafic	2013	teretno	Ne	930 kg
9	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	MAN N18	2008	teretno	Ne	8980 kg
10	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	MAN 8.163	1999	teretno	Ne	3880 kg
11	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	MERCEDES BENZ VITO 109 CDI	2009	teretno	Ne	790 kg
12	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Kamion	MERCEDES BENZ SPRINTER	1998	teretno	Ne	2290 kg
13	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Bager	JCB 8030	2006	ostalo	Ne	bager mini
14	JKP Komemorati. centar d.o.o. Tuzla	Traktor	TOMO VINKOVIĆ		ostalo	Ne	traktor mini
15	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	Škoda fabia 1.4 MPI	2006	putničko	Ne	
16	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	Škoda fabia 1.4 MPI	2002	putničko	Ne	
17	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	Škoda octavia 1.9	2009	putničko	Ne	
18	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	Škoda fabia sedan	2007	putničko	Ne	
19	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	VW CADDY MAXI	2009	putničko	Ne	
20	JKP Vodovod i	Putničko	VW CADDY	2001	putničko	Ne	

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
	kanalizaci. d.o.o. Tuzla	auto	MAXI				
21	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	Renault captur	2013	putničko	Ne	
22	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	Renault captur	2013	putničko	Ne	
23	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	Opel vivaro	2018	putničko	Ne	
24	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	KIA SPORTAGE	2018	putničko	Ne	
25	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	RENAULT CLIO	2014	putničko	Ne	
26	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	RENAULT CLIO	2014	putničko	Ne	
27	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	RENAULT CLIO	2014	putničko	Ne	
28	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Putničko auto	DACIA SANDERO	2019	putničko	Ne	
29	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	2011	teretno	Ne	495
30	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	2011	teretno	Ne	495
31	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	2011	teretno	Ne	495
32	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	VW POLO 1.2 TDI	2011	teretno	Ne	495
33	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	VW CADDY	2002	teretno	Ne	550
34	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW TRANSPORTER	2003	teretno	Ne	933
35	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW T5 TRANSPORTER	2006	teretno	Ne	1033
36	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW CRAFTER	2012	teretno	Ne	814
37	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	ŠKODA PRAKTIK	2008	teretno	Ne	560
38	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	ŠKODA PRAKTIK	2008	teretno	Ne	560
39	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	RENAULT MASTER	2012	teretno	Ne	1351

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
	Tuzla						
40	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW CADDY	2014	teretno	Ne	813
41	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW CADDY	2011	teretno	Ne	741
42	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW CADDY	2014	teretno	Ne	741
43	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW CRAFTER	2008	teretno	Ne	1200
44	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MAN L20	2002	teretno	Ne	3300
45	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VOLVO 8t	2000	teretno	Ne	8450
46	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VOLVO 8t	2000	teretno	Ne	8000
47	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VOLVO 8t	2000	teretno	Ne	8000
48	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	IVECO	2019	teretno	Ne	4750
49	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	IVECO	2019	teretno	Ne	3380
50	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2008	teretno	Ne	915
51	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2006	teretno	Ne	1331
52	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2010	teretno	Ne	1040
53	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2011	teretno	Ne	1360
54	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2011	teretno	Ne	1144
55	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2011	teretno	Ne	1144
56	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2011	teretno	Ne	1424
57	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	MERCEDES SPRINTER	2011	teretno	Ne	1565
58	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	VW CRAFTER	2012	teretno	Ne	1314

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
59	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	IVECO	1996	teretno	Ne	7000
60	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Terenac	IVECO	2018	teretno	Ne	7800
61	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	MAN TGL 18 8m3	2018	ostalo	Ne	4860
62	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	MAN TGL 18 CANAL JET 6M3	2018	ostalo	Ne	9820
63	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	MAN TGL 10 CANAL JET 3M3	2018	ostalo	Ne	3580
64	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	MAN TGL 10 VACUUM JET 3M3	2018	ostalo	Ne	4100
65	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	IVECO DAILY KORPA 14M	2018	ostalo	Ne	240
66	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA JCB HYDRODIG	2019	ostalo	Ne	
67	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 3CX	2019	ostalo	Ne	
68	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 4CX	2019	ostalo	Ne	
69	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 4CX	2008	ostalo	Ne	
70	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA JCB GUSJENIČAR	2019	ostalo	Ne	
71	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA WACKER NEUSON	2019	ostalo	Ne	
72	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA JCB 4CX	2007	ostalo	Ne	
73	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA CATERPILAR	1986	ostalo	Ne	
74	JKP Vodovod i kanalizaci. d.o.o. Tuzla	Ostalo	RADNA MAŠINA VALJAK DYNAPAC	2008	ostalo	Ne	
75	Crveni križ/krst Garada Tuzla	Putničko auto	DACIA LOGAN	2014	putničko	Ne	
76	Crveni križ/krst Garada Tuzla	Putničko auto	VOLKSWAGEN UP	2018	putničko	Ne	
77	Crveni križ/krst Garada Tuzla	Putničko auto	OPEL ZAFIRA	2001	putničko	Ne	
78	Crveni križ/krst Garada Tuzla	Putničko auto	DACIA SANDERO	2020	putničko	Ne	
79	Crveni križ/krst Garada Tuzla	Putničko auto	DACIA STEPWAY	2019	putničko	Ne	

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
80	Crveni križ/krst Garada Tuzla	Putničko auto	DACIA SANDERO	2017	putničko	Ne	
81	RTV 7	Putničko auto	ŠKODA FABIA		putničko	Ne	
82	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES 16-17	1983	cisterna	Ne	8060
83	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES 12-13	1986	cisterna	Ne	6000
84	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	VOLVO	2000	cisterna	Ne	5317
85	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	IVECO IG90EL2CA	2014	cisterna	Ne	8500
86	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES 16-22	1982	cisterna	Ne	8000
87	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES KUKA 19-14 K	1988	tehničko	Ne	1850
88	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	KUKA CITY CAT	2007	tehničko	Ne	960
89	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MAN	2004	tehničko	Ne	3530
90	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MAN 18-222 FK	1995	tehničko	Ne	8960
91	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MAN T31 19-364	1995	tehničko	Ne	8040
92	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MAN 18-222 FK	1995	tehničko	Ne	8880
93	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES	2006	tehničko	Ne	8900
94	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF	2020	tehničko	Ne	6010
95	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	SCANIA	2000	tehničko	Ne	6930
96	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	SCANIA	2000	tehničko	Ne	6930
97	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF	2001	tehničko	Ne	9455
98	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF	2001	tehničko	Ne	9455
99	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF	2001	tehničko	Ne	9455
100	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 45-160	2008	tehničko	Ne	4690
101	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 45-160	2008	tehničko	Ne	5000
102	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	6400
103	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	6400
104	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	6400
105	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	6400
106	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	6400
107	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	6400
108	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	6400

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
109	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DAF 55-250	2009	tehničko	Ne	7317
110	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES 930.03	2007	tehničko	Ne	6200
111	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MAN 18-255	2001	tehničko	Ne	7065
112	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	RENAULT	2004	tehničko	Ne	5520
113	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MAN	2002	tehničko	Ne	9300
114	JKP Komunalac Tuzla	Ostalo	BULDOŽER FIAT HITACHI D180	2001	tehničko		
115	JKP Komunalac Tuzla	Ostalo	BULDOŽER CAT	2009	tehničko		
116	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	KIPER MERCEDES ATEGO		tehničko		
117	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	KIPER IVECO	2006	tehničko	Ne	3630
118	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	KIPER IVECO 180E25	2011	tehničko	Ne	11258
119	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	KIPER KAMION UNIMOG 405/40	2005	tehničko	Ne	7100
120	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	KOMPAKTOR TANA	2009	tehničko		
121	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	NAVLAKAČ IVECO AD260S45V	2010	tehničko	Ne	15500
122	JKP Komunalac Tuzla	Ostalo	PRIKOLICA TEHNOSTROJ ETK 400	2015	tehničko	Ne	3800
123	JKP Komunalac Tuzla	Ostalo	PRIKOLICA TEHNOSTROJ ETK 400	2009	tehničko	Ne	5000
124	JKP Komunalac Tuzla	Ostalo	PRIKOLICA SOPSTVENA IZRADA		tehničko		
125	JKP Komunalac Tuzla	Putničko auto	ŠKODA FABIA 1.9 SDI	2004	putničko	Ne	
126	JKP Komunalac Tuzla	Putničko auto	ŠKODA OCTAVIA SLX 1.9 TDI	2009	putničko		
127	JKP Komunalac Tuzla	Putničko auto	RENAULT SCENIC	2005	putničko		
128	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	FORD FMD6 TRANSIT	2013	teretno	Ne	920
129	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES SPRINTER	2008	teretno	Ne	1400
130	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	RENAULT	2007	teretno	Ne	1820
131	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	KIA 2500 PU/DC	2006	teretno	Ne	1470
132	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	WV CADDY	2007	teretno	Ne	425
133	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES ATEGO	2004	teretno	Ne	170
134	JKP Komunalac	Kamion	FORD TRANZIT	2005	teretno	Ne	66

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
	Tuzla						
135	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	MERCEDES 515	2008	teretno	Ne	2690
136	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	ŠKODA	2010	teretno	Ne	565
137	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	DACIA	2016	teretno	Ne	753
138	JKP Komunalac Tuzla	Pick-up	DACIA	2018	teretno	Ne	640
139	JKP Komunalac Tuzla	Pick-up	RENAULT KANGO	2012	teretno	Ne	497
140	JKP Komunalac Tuzla	Pick-up	PIC-FURGON CITROEN	2004	teretno	Ne	770
141	JKP Komunalac Tuzla	Pick-up	WV CADDY	2010	teretno	Ne	781
142	JKP Komunalac Tuzla	Pick-up	VW POLO PICK-UP	2002	teretno	Ne	500
143	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	UTOVARIVAČ WOLF WL200	2020	teretno	Ne	6000
144	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	UTOVARIVAČ RL-50	1998	teretno	Ne	
145	JKP Komunalac Tuzla	Kamion	UTOVARIVAČ JCB	2009	teretno	Ne	1000
146	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Putničko auto	FORD TRANZIT 2.2 TDI	2011	putničko	Ne	
147	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Ostalo	KOMBI VW T4 2.5 TDI	2008	putničko	Ne	
148	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Putničko auto	LADA NIVA 2121 1.7	2012	putničko	Ne	
149	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Sanitetsko vozilo	SANITET CITROEN CS	2007	putničko	Ne	
150	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Sanitetsko vozilo	SANITET CITROEN JUMPER	2009	putničko	Ne	585
151	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Sanitetsko vozilo	SANITET FIAT DUCATO 15 230 BG	1996	putničko	Ne	580
152	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Sanitetsko vozilo	VW SANITET 2.0 TDI	2018	putničko	Ne	584
153	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Putničko auto	ŠKODA FABIA KOMBI ELEGANC	2005	putničko	Ne	
154	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Putničko auto	ŠKODA FABIA 1.0	2017	putničko	Ne	
155	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Putničko auto	ŠKODA FELICIA LX 1.9D	2000	putničko	Ne	
156	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Putničko auto	ŠKODA OCTAVIA COMBI 1.9 TDI	2007	putničko	Ne	
157	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Terenac	TERETNO VOZ. CITROEN JUMPER	2005	putničko	Ne	1000
158	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Terenac	TERETNO VOZILO VW 2.4 D	1999	putničko	Ne	900
159	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Putničko auto	VW CADDY GP 1.6 TDI	2011	putničko	Ne	

R/B	Naziv institucije	Vrsta sredstva	Marka/Tip	Godina proizvodnje	Namjena	Radio veza (fiksna)	Nosivost / prtljažni prostor
160	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Sanitetsko vozilo	VW KOMBI T5 GP DIJALIZA	2014	putničko	Ne	
161	JZNU Dom zdravlja Tuzla	Sanitetsko vozilo	VW SANITET TS	2008	putničko	Ne	585

DOKUMENT

O ZADACIMA ORGANA UPRAVE GRADA TUZLA NA PROVOĐENJU AKTIVNOSTI NA ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

DOKUMENT III

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Sadržaj

I. UVOD	1
Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji	1
Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli	2
II. DOKUMENT O ZADACIMA ORGANA UPRAVE GRADA TUZLA NA PROVOĐENJU AKTIVNOSTI NA ZAŠTITI I SPAŠAVANJU	7
Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite	7
Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika	11
Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu na izvršavanju zadataka iz oblasti zaštite i spašavanja	15
Mjere, postupci i zadaci Službe civilne zaštite u fazi preventivne zaštite, fazi spašavanja i fazi otklanjanja posljedica	17
Mjere, postupci i zadaci mjesnih zajednica na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja	19
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA	21
Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća	22
Ograničenja plana zaštite i spašavanja	25
Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja	25

I. UVOD

Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla izrađen je u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11). Cilj ovog Plana je uspostavljanje jedinstvenog, funkcionalnog i koordinisanog sistema djelovanja nadležnih organa, službi za upravu, jedinica civilne zaštite, javnih i privatnih pravnih lica, mjesnih zajednica i građana u sprječavanju nastanka nesreća, spašavanju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara te saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

Plan je strukturiran na osnovu propisanih sadržaja i obuhvata operativne, organizacione i tehničke mjere koje se provode u sve tri faze djelovanja: preventivna zaštita, spašavanje, i otklanjanje posljedica.

Plan obuhvata sljedeće osnovne dokumente:

1. **Dokument o Operativnom centru civilne zaštite Grada Tuzla** – definiše način prikupljanja, obrade i prijenosa informacija o nesrećama te uspostavljanje komunikacijskih sistema neophodnih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
2. **Dokument o aktiviranju, mobilizaciji i angažovanju snaga i sredstava** – propisuje postupke mobilizacije jedinica civilne zaštite, angažovanja gradskih službi i korištenja materijalno-tehničkih sredstava;
3. **Dokument o zadacima organa Gradske uprave, službi i mjesnih zajednica** – detaljno prikazuje obaveze u fazama preventivnog djelovanja, postupanja u nesreći i otklanjanja posljedica;
4. **Dokument o mjerama zaštite i spašavanja** – razrađuje mjere, postupke i zadatke za sve identificirane rizike, a u skladu s Procjenom ugroženosti Grada Tuzla;
5. **Dokument o informisanju građana i javnosti** – utvrđuje načine, sredstva i nadležne subjekte u sistemu pravovremenog obavješćavanja stanovništva i
6. **Dokument o načinu saradnje** sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i oružanim snagama BiH.

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja ključni strateški i operativni dokument kojim se obezbjeđuje integrisan pristup upravljanju rizicima i djelotvoran odgovor na sve vrste prirodnih i drugih nesreća, sa ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoline.

Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji

Procjena ugroženosti predstavlja temeljni dokument na kojem se zasniva Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla. U skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja, identifikovani su ključni prirodni i drugi rizici koji mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš na području grada. Svaki rizik je analiziran prema vjerovatnoći pojave, intenzitetu mogućih posljedica i kapacitetima za odgovor, te je svrstano u četiri prioriteta nivoa djelovanja.

Pregled rizika obuhvata prirodne nesreće (poplave, klizišta, zemljotresi, oluje, suša, ekstremne padavine, snijeg, epidemije i epizootije), tehničko-tehnološke i infrastrukturne incidente te

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

eksplozivne i opasne materije i druge nesreće (veliki požari, zagađenje zraka, velike saobraćajne nesreće (MES/NUS). Za svaki rizik definisane su preventivne mjere, mjere spašavanja u fazi odgovora te aktivnosti otklanjanja posljedica i oporavka.

Rizici sa **najvišim prioritetom** (poplave i klizišta) zahtijevaju kontinuirani geološki, hidrološki i infrastrukturni nadzor zbog učestalosti i težine posljedica koje mogu izazvati. Rizici visokog prioritetnog nivoa (zagađenje zraka, požari, epidemije, zemljotresi) imaju značajan potencijal ugrožavanja života i imovine, dok srednji prioriteti (suša, oluje, ekstremne padavine, epizootije, velike nesreće, MES/NUS) zahtijevaju plansko praćenje, pravovremenu aktivaciju nadležnih službi i razvijene kapacitete za spašavanje.

Ovaj pregled ključnih prijetnji predstavlja osnovu za planiranje mjera zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – preventivna zaštita, spašavanje i otklanjanje posljedica – te omogućava usklađenu, efikasnu i ciljanu primjenu operativnih i tehničkih resursa Grada Tuzla u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Nivoi rizika – Ključne prijetnje (Plan zaštite i spašavanja)

Slika 1. Nivoi rizika za ključne prijetnje

Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli

Organizacija sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla zasniva se na načelima jasno definisanih nadležnosti, hijerarhijske strukture rukovođenja i uspostavljenih komunikacijskih tokova koji omogućavaju blagovremeno donošenje odluka, mobilizaciju snaga i koordinaciju svih subjekata sistema.

Nadležnosti u oblasti zaštite i spašavanja uređene su Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i federalnim i kantonalnim podzakonskim propisima.

U okviru grada Tuzla nadležnosti su raspoređene na sljedeći način:

- **Gradonačelnik:** komandant Gradskog štaba civilne zaštite; donosi naredbe, odluke i zaključke, proglašava i ukida stanje nesreće, aktivira operativne snage i koordinira rad svih subjekata,
- **Gradski štab civilne zaštite:** operativno rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, izdaje naredbe, koordinira sve službe i institucije, organizuje procjenu šteta i upravlja resursima,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Služba civilne zaštite Grada Tuzla:** stručna i operativna služba koja planira, prati, koordinira i nadzire provođenje mjera zaštite i spašavanja, vodi Operativni centar civilne zaštite i osigurava kontinuirano prikupljanje podataka,
- **Gradske službe za upravu:** provode mjere zaštite i spašavanja u domenu svojih redovnih nadležnosti, obezbjeđuju tehničku, logističku i administrativnu podršku i učestvuju u procjeni šteta,
- **Javna i komunalna preduzeća:** odgovorna za sanaciju i održavanje komunalne infrastrukture, hitne intervencije, logističku podršku i osiguranje osnovnih usluga (voda, odvodnja, grijanje, javna rasvjeta, saobraćaj),
- **Mjesne zajednice i povjerenici civilne zaštite:** prikupljaju informacije s terena, obavještavaju stanovništvo, organizuju lokalnu logistiku, pružaju podršku evakuaciji i procjeni šteta,
- **Pravna lica i ustanove:** dužna su provoditi interne planove zaštite i spašavanja, staviti na raspolaganje opremu i resurse, obezbijediti kontinuitet svojih funkcija od javnog značaja,
- **Građani:** dužni su postupati prema mjerama nadležnih organa, pružiti pomoć u skladu s mogućnostima i čuvati ličnu i zajedničku sigurnost.

Struktura civilne zaštite u Gradu Tuzla

Sistem civilne zaštite organizovan je kao mreža operativnih tijela, jedinica i službi koje djeluju koordinisano prema fazama djelovanja (preventiva – spašavanje – otklanjanje posljedica). Strukturu čine:

1. **Gradski štab civilne zaštite** – centralno rukovodeće tijelo,
2. **Služba civilne zaštite** – operativno-tehnički organ uprave, vodi Operativni centar 24/7,
3. **Specijalizirane jedinice civilne zaštite** – Na području Grada Tuzla djeluju tri specijalizirane jedinice civilne zaštite koje se angažuju u složenim i tehnički zahtjevnim situacijama. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije zadužena je za spašavanje u uslovima industrijskih i tehničkih požara, potragu i spašavanje iz ruševina te spašavanje na vodi i pod vodom. Jedinica za potrage i spašavanje provodi terenske potrage, učestvuje u lociranju nestalih osoba i pruža podršku drugim službama u situacijama kada su građani odsječeni ili ugroženi. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze osigurava komunikacijsku podršku sistemu zaštite i spašavanja kroz uspostavljanje, održavanje i upravljanje radio-mrežom, repetitorima i komunikacijskim vezama između terena i Operativnog centra. Zajedno, ove specijalizirane jedinice predstavljaju ključni operativni kapacitet Grada Tuzla za odgovore na hitne situacije,
4. **Službe zaštite i spašavanja** – Na području Grada Tuzla djeluje sedam službi zaštite i spašavanja koje predstavljaju ključne operativne kapacitete u svim vrstama prirodnih i drugih nesreća. Služba za medicinsku pomoć (Dom zdravlja Tuzla) obavlja zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih, pruža hitnu medicinsku pomoć i podršku evakuisanima. Služba za čistoću (JKP Komunalac) provodi čišćenje javnih površina, uklanjanje otpada i sprovođenje higijensko-epidemioloških mjera. Služba za asanaciju terena (JKP Komemorativni centar) obavlja poslove sahranjivanja poginulih i uklanjanja uginulih životinja u kriznim situacijama. Veterinarska služba (Gradska veterinarska stanica Tuzla) uključena je u zaštitu i spašavanje životinja, nadzor nad zoonozama i sprečavanje širenja bolesti. Služba za vodosnabdijevanje (JKP Vodovod i kanalizacija) osigurava funkcionisanje vodovodne mreže i snabdijevanje stanovništva vodom u vanrednim okolnostima. Službe za zbrinjavanje Crvenog križa pružaju zdravstveno-socijalnu i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

humanitarnu pomoć, organizuju prihvatne centre, distribuiraju pomoć i učestvuju u traženju nestalih, dok Služba za informisanje (RTV 7) obezbjeđuje pravovremeno informisanje građana o mjerama, preporukama i stanju na terenu. Zajedno, ove službe čine integralni dio operativnog sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla,

5. **Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama** – veza između stanovništva i Operativnog centra, prvi izvor informacija i pomoć kod evakuacije i distribucije pomoći.
6. **Krizni i operativni timovi** – formiraju se prema vrsti rizika (klizišta, epidemije, požari, poplave, zagađenje zraka, zemljotresi).

Struktura je organizovana tako da omogućava brzo donošenje odluka, vertikalnu i horizontalnu koordinaciju, te mobilizaciju dostupnih resursa u najkraćem roku.

Komunikacijski tokovi u sistemu zaštite i spašavanja

Efikasan odgovor na nesreće zavisi od pouzdane, brze i tačne komunikacije između svih subjekata sistema. Komunikacijski tokovi uspostavljaju se prema pravilima iz Pravilnika o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite.

Glavne komunikacijske linije uključuju:

1. Operativni centar civilne zaštite (OC CZ)

- prima dojave o nesrećama (112, 123, policija, građani, MZ-e),
- vodi evidenciju događaja i prenosi informacije GŠCZ-u i nadležnim službama,
- uspostavlja vezu s kantonalnim OC-om, OC-om FBiH i drugim institucijama,
- održava stalnu radio-vezu sa jedinicama CZ, vatrogasnom jedinicom, policijom i komunalnim službama.

2. Komunikacija u vertikali rukovođenja

Slika 2. Komunikacija u vertikali rukovođenja

3. Komunikacija u horizontali (operativna koordinacija)

- između jedinica CZ, vatrogasne jedinice, hitne pomoći, policije, komunalnih preduzeća, Crvenog križa, zdravstvenih ustanova,
- razmjena informacija putem radio-veza, mobilnih aplikacija, službenih telefonskih linija i pisanih izvještaja.

4. Komunikacija sa višim nivoima vlasti

Gradski štab civilne zaštite i Operativni centar civilne zaštite komuniciraju sa:

- Kantonalnim štabom civilne zaštite,
- Federalnom upravom civilne zaštite,
- institucijama za vodoprivredu, zdravstvo, meteorologiju i hidrologiju,
- susjednim općinama (uključujući RS) u skladu s dokumentom o međusobnoj saradnji.

Cilj sistema zaštite i spašavanja

Cilj organizacije sistema zaštite i spašavanja je:

- osigurati pravovremenu reakciju na sve vrste rizika,
- zaštititi živote, imovinu i okoliš,
- osigurati funkcionisanje kritičnih službi,
- omogućiti kontinuitet rukovođenja i komunikacije u vanrednim situacijama,
- smanjiti posljedice nesreća i ubrzati povratak u normalno stanje.

Cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzle organiziran je u šest knjiga, odnosno dokumenata (I-VI).

Na početku svakog dokumenta, prije oblasti koju obrađuje dat je zajednički uvodni dio koji obuhvata popis pojedinačnih dokumenata Plana, pregled ključnih prijetnji, odnosno ugroženosti grada Tuzle od prirodnih i drugih nesreća iz dokumenta Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća sa procjenom rizika, te organizaciju sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli, sa navedenim nadležnostima, struktorom civilne zaštite i komunikacijskim tokovima.

Na kraju uvodnog dijela dat je pregledan popis navedenih šest dokumenata (I-VI) sa suštinskim opisom sadržaja istog.

Na kraju svakog od dokumenata (I-VI) data su zajednička zaključna razmatranja za cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 1. Popis dokumenata Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

R.br.	Poglavlje / Dokument	Opis sadržaja
1	Uvod	Pravna osnova, cilj i struktura Plana
2	Procjena rizika – pregled ključnih prijetnji	Sažetak relevantnih prijetnji iz Procjene ugroženosti
3	Organizacija sistema zaštite i spašavanja	Nadležnosti, struktura CZ, komunikacijski tokovi
4	Dokument I – Operativni centar civilne zaštite	Funkcionisanje OC CZ, prijem i prijenos informacija, komunikacije
5	Dokument II – Aktiviranje, mobilizacija i angažovanje snaga i sredstava	Postupci mobilizacije, nivo aktiviranja, angažovanje snaga i opreme
6	Dokument III – Zadaci organa uprave, službi i MZ u provođenju mjera	Faza prevencije, faza spašavanja, faza otklanjanja posljedica
7	Dokument IV – Mjere zaštite i spašavanja	Mjere, postupci i zadaci po vrstama rizika (poplave, klizišta, zemljotresi, suša, epidemije itd.)
8	Dokument V – Informisanje građana i javnosti	Način obavješćavanja, izvori informacija, komunikacijski kanali
9	Dokument VI – Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine	Razmjena informacija, zajedničke aktivnosti i pružanje pomoći
10	Zaključna razmatranja	Prijedlozi za unapređenje sistema
11	Prilozi	
	Dokument I	
	Dokument II	
	Dokument III	
	Dokument IV	

II. DOKUMENT O ZADACIMA ORGANA UPRAVE GRADA TUZLA NA PROVOĐENJU AKTIVNOSTI NA ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Dokument o zadacima gradskih organa na provođenju aktivnosti na zaštiti i spašavanju predstavlja operativno-organizacijski okvir kojim se uređuju uloge, obaveze i međusobne veze svih gradskih struktura uključenih u sistem zaštite i spašavanja. Njegova osnovna svrha je da:

- precizno definiše ko, kada i na koji način provodi mjere zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – preventivnu, fazu spašavanja i fazu otklanjanja posljedica;
- obezbijedi koordinisan rad gradskih organa uprave, službi zaštite i spašavanja, javnih preduzeća, ustanova, operativnih snaga zaštite i spašavanja i drugih subjekata od značaja za ovaj sistem;
- razjasni uloge Gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, Službe civilne zaštite i drugih službi, kako bi se osigurala pravovremena i efikasna reakcija na nesreće;
- omogućiti da se sve aktivnosti planiraju, organizuju i provode u cilju smanjenja rizika od katastrofa.

Dokument obuhvata zadatke u oblasti:

- rukovođenja i komandovanja,
- koordinacije operativnih snaga,
- mobilizacije resursa,
- informisanja i izvještavanja,
- logistike i podrške,
- održavanja kritičnih funkcija grada,
- te angažovanja javnih preduzeća, ustanova, mjesnih zajednica i pravnih lica.

Ovaj dokument predstavlja ključni instrument za organizovanje sistema zaštite i spašavanja na nivou grada, jer omogućava efikasno djelovanje svih nadležnih struktura u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite predstavlja operativno-stručni organ koji rukovodi svim aktivnostima zaštite i spašavanja na području grada Tuzle. U slučaju prirodnih i drugih nesreća, Štab procjenjuje stanje na terenu, donosi odluke o aktiviranju i angažovanju potrebnih snaga, izdaje naredbe za provođenje mjera zaštite i spašavanja, te koordinira rad gradskih službi, javnih preduzeća, zdravstvenih ustanova, humanitarnih organizacija i drugih subjekata uključenih u odgovor na nesreću. Štab osigurava usklađeno djelovanje Operativnog centra civilne zaštite, upravlja materijalno-tehničkim resursima, određuje prioritetne zadatke, te donosi ključne odluke o evakuaciji, zbrinjavanju stanovništva i hitnim intervencijama na infrastrukturnim i kritičnim objektima.

Istovremeno, Gradski štab civilne zaštite odgovoran je za informisanje građana i nadležnih institucija, kao i za kontinuirano praćenje provođenja naređenih mjera i nadzor nad izvršiocima. Štab zahtijeva izvještaje o realizaciji zadataka, identifikuje probleme u funkcionalnosti sistema zaštite i spašavanja, te preduzima korektivne mjere kako bi se obezbijedila efikasnost i sigurnost operacija. Po završetku hitnih aktivnosti, Štab učestvuje u planiranju oporavka, analizi provedenih mjera i pripremi prijedloga za unapređenje sistema zaštite i spašavanja, osiguravajući tako koordinisan, pravovremen i efikasan odgovor na sve vrste nesreća.

Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi preventivne zaštite

Gradski štab civilne zaštite u fazi preventivne zaštite obavlja planske, koordinacione i nadzorne poslove s ciljem smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća i jačanja spremnosti sistema zaštite i spašavanja na području grada Tuzla. U obavljanju ovih poslova Gradski štab civilne zaštite se oslanja na Službu civilne zaštite kao stručnu službu Gradskog štaba civilne zaštite i na ostale gradske službe za upravu, javna preduzeća, ustanove i druge subjekte.

Mjere, postupci i zadaci **Gradskog štaba civilne zaštite** u fazi preventivne zaštite obuhvataju:

- razmatranje i usvajanje prijedloga Službe civilne zaštite u vezi sa pripremama za zaštitu i spašavanje na području grada,
- razmatranje i predlaganje Gradonačelniku donošenja i ažuriranja dokumenata iz oblasti zaštite i spašavanja (procjena ugroženosti, plan zaštite i spašavanja, godišnji i srednjoročni planovi opremanja, programi obuke),
- analiziranje stanja prirodnih i drugih opasnosti na području grada (klizišta, poplave, požari, tehničko-tehnološke nesreće, zagađenja, udari vjetera, snijeg, suša i sl.) na osnovu izvještaja nadležnih gradskih službi, javnih preduzeća i drugih subjekata,
- predlaganje preventivnih mjera nadležnim gradskim službama za upravu, javnim preduzećima i drugim subjektima, u okvirima njihove nadležnosti (komunalna infrastruktura, vodosnabdijevanje, kanalizacija, saobraćajnice, stabilnost objekata, zaštita okoliša, zdravstvo, socijalna zaštita itd.),
- usmjeravanje Službe civilne zaštite na kontinuirano praćenje stanja pripremljenosti struktura civilne zaštite,
- utvrđivanje prioriteta preventivnih aktivnosti na osnovu procjene ugroženosti (zahvati na sanaciji terena, uređenju vodotoka, interventnih sanacija klizišta, održavanju komunalne infrastrukture, održavanju i opremanju skloništa i drugih objekata za sklanjanje ljudi),
- razmatranje prijedloga finansiranja preventivnih mjera iz budžeta grada i sredstava zaštite i spašavanja, te dostavljanje obrazloženih prijedloga Gradonačelniku i Službi za budžet i finansije,
- razmatranje godišnjih i periodičnih izvještaja Službe civilne zaštite o stanju pripremljenosti, realiziranim mjerama preventivne zaštite, provedenim obukama, vježbama i uloznim sredstvima,
- iniciranje izrade i provođenje zajedničkih vježbi gradskih struktura zaštite i spašavanja, javnih preduzeća i drugih subjekata, sa naglaskom na scenarije preventivnog djelovanja i spremnosti,
- praćenje i razmatranje izvještaja inspekcijskih organa o stanju u oblastima značajnim za sprječavanje nesreća (građevinska, komunalna, sanitarna, tržišna, turističko-ugostiteljska i druge oblasti) i predlaganje odgovarajućih mjera,
- usmjeravanje aktivnosti na prikupljanju, obradi i razmjeni podataka sa kantonalnim i federalnim organima i službama civilne zaštite, kao i drugim institucijama nadležnim za pojedine vrste rizika,
- davanje preporuka Gradonačelniku za zaključenje sporazuma i ugovora o saradnji sa javnim preduzećima, ustanovama i privatnim subjektima radi obezbjeđenja materijalno-tehničkih sredstava i stručnih kadrova za potrebe preventivne zaštite i eventualnog izuzimanja materijalnih sredstava u slučaju potrebe,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- iniciranje i podrška aktivnostima na informisanju javnosti o rizicima, preventivnim mjerama i obavezama građana, u saradnji sa Službom za informisanje grada, drugim sredstvima javnog informisanja, mjesnim zajednicama i drugim subjektima.

Na taj način Gradski štab civilne zaštite obezbjeđuje objedinjeno preventivno planiranje, usklađeno djelovanje svih gradskih službi i pravovremeno preduzimanje mjera koje smanjuju mogućnost nastanka prirodnih i drugih nesreća ili ublažavaju njihove posljedice.

Tabela 1. Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite - Faza preventivne zaštite

MJERE, POSTUPCI I ZADACI GRADSKOG ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE	SARADNJA	IZVRŠIOCI	FINANSIRANJE	NAČIN IZVRŠENJA
1	2	3	4	5
- prati i procjenjuje rizična područja i izvore opasnosti u gradu - učestvuje u izradi i ažuriranju planova zaštite i spašavanja - predlaže mjere za smanjenje rizika i jačanje preventivnog djelovanja - inicira od službi i preduzeća izradu i realizaciju preventivnih aktivnosti - prati stanje pripremljenosti operativnih snaga, - daje prijedloge za organizovanje obuka, vježbi i jačanje kapaciteta struktura zaštite i spašavanja - razmatra informacije, analize i izvještaje nadležnih službi o preventivnim mjerama	gradske službe, javna preduzeća, ustanove, stručne institucije	gradske službe, javna preduzeća, jedinice CZ, službe zaštite i spašavanja	budžet grada, sredstva za zaštitu i spašavanje i drugi izvori finansiranja	koordinacija, nadzor, praćenje realizacije planova

Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi spašavanja

Gradski štab civilne zaštite u fazi spašavanja usmjerava sve aktivnosti na hitnu zaštitu života ljudi, brzu intervenciju i stabilizaciju situacije na ugroženom području. Zadaci uključuju:

- procjenjivanje stanja na terenu i utvrđivanje prioriteta spašavanja,
- donošenje naredbi o angažovanju specijalizovanih jedinica, službi zaštite i spašavanja, javnih preduzeća i drugih struktura zaštite i spašavanja,
- organizovanje i koordinisanje svih akcija spašavanja na ugroženom području,
- organizovanje medicinske pomoći, logistike, transporta i komunikacija,
- obezbjeđenje privremenih smještaja, hrane, vode i osnovnih potreba za ugroženo stanovništvo,
- izdavanje naredbi za privremenu obustavu saobraćaja, ograničenja kretanja ili druge restriktivne mjere,
- koordinaciju aktivnosti sa zdravstvenim ustanovama, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i drugim organizacijama,
- upravljanje informacijama i osiguranje pravovremenog informisanja javnosti,
- održavanje stalne komunikacije sa kantonalnim i federalnim organima zaštite i spašavanja radi traženja dodatne pomoći,
- uspostavljanje 24-satnog dežurstva i operativnog praćenja stanja sve dok traje nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 2. Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite - Faza spašavanja

MJERE, POSTUPCI I ZADACI GRADSKOG ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE	SARADNJA	IZVRŠIOCI	FINANSIRANJE	NAČIN IZVRŠENJA
- procjenjuje stanje i određuje prioritete spašavanja - donosi naredbe o angažovanju specijalizovanih jedinica i službi - organizuje i koordinira sve akcije spašavanja - donosi smjernice za evakuaciju, zbrinjavanje i zaštitu kritične infrastrukture - organizuje medicinsku pomoć, logistiku, komunikacije i transport - obezbjeđuje privremeni smještaj i osnovne potrebe stanovništva - koordinira rad komunalnih, zdravstvenih i humanitarnih struktura - upravlja informacijama i obezbjeđuje pravovremeno informisanje javnosti - održava vezu sa kantonalnim i federalnim organima radi traženja pomoći - uvodi 24-satno dežurstvo i operativni monitoring stanja	sve gradske službe, javna preduzeća, zdravstvene ustanove, Crveni križ, MUP, hitne službe	jedinice civilne zaštite, službe spašavanja, javna preduzeća, institucije	budžet grada, sredstva za zaštitu i spašavanje	Operativno rukovođenje, stalna koordinacija

Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica Gradski štab civilne zaštite rukovodi organizovanim aktivnostima sanacije, uspostave funkcija grada i povratka u normalne životne uslove.

Zadaci uključuju:

- razmatra procjenu ukupnih posljedica nesreće i procjenu šteta,
- predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o proglašenju prestanka stanja nesreće,
- organizovanje hitne sanacije infrastrukture, objekata i terena,
- uklanjanje urušenih objekata, otklanjanje klizišta i drugih izvora rizika,
- koordinaciju zbrinjavanja stanovništva koje se ne može vratiti svojim domovima,
- nadzor nad distribucijom i korištenjem humanitarne pomoći,
- koordinaciju sa javnim preduzećima i službama na uspostavi osnovnih komunalnih funkcija,
- davanje prijedloga za mjere trajne sanacije i obnove područja,
- iniciranje analiza izvještaja radi unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Tabela 3. Mjere, postupci i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite - Faza otklanjanja posljedica

**PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE**

MJERE, POSTUPCI I ZADACI GRADSKOG ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE	SARADNJA	IZVRŠIOCI	FINANSIRANJE	NAČIN IZVRŠENJA
1	2	3	4	5
- razmatra procjenu posljedica i izvještaje o štetama - donosi naredbe o nastavku ili demobilizaciji snaga - organizuje hitnu sanaciju objekata, infrastrukture i terena - pokreće aktivnosti uklanjanja ruševina, klizišta i drugih opasnosti - koordinira zbrinjavanje stanovništva koje nema uslove za povratak - nadzire distribuciju humanitarne pomoći i privremenih resursa - koordinira rad komunalnih i drugih službi na normalizaciji usluga - predlaže mjere trajne sanacije i obnove - inicira izradu analiza i izvještaja radi unapređenja sistema zaštite - predlaže prestanak stanja nesreće kada se steknu uslovi	gradske službe, javna preduzeća, humanitarne organizacije, zdravstvene ustanove, MZ	jedinice CZ, komunalne službe, stručne komisije, preduzeća	budžet grada, sredstva za zaštitu i spašavanje, drugi izvori	kroz organizovane sanacijske aktivnosti, nadzor i koordinaciju

Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika

Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika u fazi preventivne zaštite

Gradonačelnik, kao rukovodilac gradskih službi, ima ključnu ulogu u stvaranju uslova za funkcionisanje sistema preventivne zaštite na području grada. U fazi preventivne zaštite Gradonačelnik obavlja sljedeće osnovne mjere, postupke i zadatke:

- putem Službe civilne zaštite i drugih nadležnih službi prati stanje pripremljenosti sistema zaštite i spašavanja, te zahtijeva redovne izvještaje o realizaciji preventivnih mjera,
- donosi akte iz svoje nadležnosti kojima se uređuju pojedina pitanja od značaja za preventivnu zaštitu (programi mjera i aktivnosti gradskih službi, nalozi za izradu i dopunu planova, odluke o prioritetnim projektima za smanjenje rizika itd.),
- obezbjeđuje sredstva u budžetu grada i posebnim namjenskim fondovima za realizaciju preventivnih mjera i projekata iz oblasti zaštite i spašavanja, u saradnji sa Službom za budžet i finansije i Službom civilne zaštite,
- utvrđuje nadležnim gradskim službama i javnim preduzećima da u okviru svojih djelokruga rada planiraju i realizuju mjere koje doprinose smanjenju rizika (uređenje i održavanje komunalne infrastrukture, uređenje i zaštita vodotoka, održavanje putne infrastrukture, sanacija klizišta, uređenje prostora, zaštita okoliša, unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite stanovništva itd.),
- podstiče i odobrava realizaciju projekata jačanja otpornosti lokalne zajednice (projekti sa međunarodnim organizacijama, višim nivoima vlasti, nevladinim organizacijama i privatnim sektorom), koji se odnose na smanjenje rizika od katastrofa,
- donosi odluke o organizovanju, podršci i realizaciji edukativnih kampanja za stanovništvo, privredne subjekte i ustanove o preventivnim mjerama i spremnosti na nesreće, u saradnji

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

sa Službom civilne zaštite, Službom za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu, Centrom za socijalni rad i drugim službama,

- osigurava da Služba civilne zaštite redovno izrađuje i ažurira evidencije i baze podataka o resursima, materijalno-tehničkim sredstvima, strukturama civilne zaštite, službama zaštite i spašavanja, te da se ti podaci koriste u planiranju preventivnih mjera,
- podstiče saradnju gradskih službi sa kantonalnim i federalnim organima, naučnim i stručnim institucijama, javnim preduzećima, ustanovama i organizacijama radi razmjene podataka, iskustava i dobre prakse u oblasti upravljanja rizicima,
- osigurava da informacije od značaja za preventivnu zaštitu budu dostupne javnosti putem službenih kanala Grada Tuzla (web stranica, saopštenja, javne rasprave, informativne emisije i druge forme javnog informisanja),
- obezbjeđuje funkcionalno povezivanje svih gradskih službi, usmjeravanje resursa i stvaranje institucionalnih uslova za efikasno provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja na području grada.

Tabela 4. Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika - Faza preventive zaštite

MJERE, POSTUPCI I ZADACI GRADONAČELNIKA	SARADNJA	IZVRŠIOCI	FINANSIRANJE	NAČIN IZVRŠENJA
1	2	3	4	5
- obezbjeđuje rad svih gradskih službi u skladu s planovima zaštite i spašavanja - prati pripremljenost sistema CZ kroz izvještaje nadležnih službi - donosi akte iz svoje nadležnosti za jačanje preventivne zaštite - obezbjeđuje budžetska i namjenska sredstva za preventivne mjere - nalaže službama i javnim preduzećima provođenje mjera smanjenja rizika - podstiče i odobrava projekte jačanja otpornosti zajednice - donosi odluke o edukativnim kampanjama i podizanju svijesti građana - obezbjeđuje da Služba CZ vodi i ažurira sve evidencije i baze podataka - podstiče saradnju svih relevantnih institucija na polju upravljanja rizicima - obezbjeđuje informisanje javnosti o preventivnim mjerama - osigurava funkcionalno povezivanje svih aktera preventivne zaštite	gradske službe, javna preduzeća, ustanove, nevladine organizacije	gradske službe, javna preduzeća, ustanove	budžet grada, sredstva za zaštitu i spašavanje i drugi izvori finansiranja	koordinacijom upravljanjem, i nadzorom

Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika u fazi spašavanja

Gradonačelnik, u fazi spašavanja obavlja rukovodne, koordinacione i izvršne poslove u okviru svojih nadležnosti. Njegovi zadaci uključuju:

- na prijedlog Gradskog štaba civilne zaštite donosi odluku o proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće,
- koordinacija rada gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata uključenih u provođenje mjera spašavanja,
- osiguravanje potrebnih finansijskih, tehničkih i logističkih resursa za djelovanje Gradskog štaba civilne zaštite, specijalizovanih jedinica civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja,
- upućivanje zahtjeva višim nivoima vlasti i nadležnim organima civilne zaštite za dodatnu pomoć, snage i sredstva, u skladu sa procedurama,
- davanje smjernica rukovodiocima gradskih službi, javnih preduzeća i ustanova o prilagođavanju režima rada uslovima nesreće i potrebama sistema zaštite i spašavanja,
- obezbjeđenje tačnog i pravovremenog informisanja javnosti o mjerama zaštite i spašavanja, obavezama građana i preporukama nadležnih organa,
- usmjeravanje mjera za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva (djeca, starije osobe, osobe sa invaliditetom, socijalno ugroženi i dr.),
- redovno informisanje Gradskog vijeća o stanju na terenu, posljedicama nesreće, preduzetim mjerama i potrebama za dodatnim sredstvima i podrškom.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 5. Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika - Faza spašavanja

MJERE, POSTUPCI I ZADACI GRADONAČELNIKA	SARADNJA	IZVRŠIOCI	FINANSIRANJE	NAČIN IZVRŠENJA
1	2	3	4	5
- donosi odluku o proglašenju stanja nesreće na prijedlog Gradskog štaba, - koordinira rad svim službama, preduzećima i ustanovama tokom spašavanja, - osigurava finansijske, tehničke i logističke resurse, - upućuje zahtjeve višim nivoima vlasti za dodatne resurse, - daje smjernice službama za prilagođavanje režima rada uslovima nesreće, - obezbjeđuje informisanje javnosti o mjerama i obavezama, - usmjerava mjere zaštite ranjivih grupa - informiše Gradsko vijeće o stanju, potrebama i mjerama koje se provode	Javna preduzeća i ustanove, viši nivoi vlasti	gradske službe, CZ jedinice, javna preduzeća	budžet grada, sredstva za zaštitu i spašavanje	Koordinacija

Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica Gradonačelnik usmjerava aktivnosti lokalne samouprave prema obnovi i povratku u normalno funkcionisanje. Zadaci uključuju:

- donošenje odluka i prioriteta za sanaciju i obnovu objekata i infrastrukture,
- obezbjeđenje finansijskih sredstava za programe sanacije i obnove,
- koordinaciju gradskih službi, javnih preduzeća i ustanova u realizaciji sanacionih aktivnosti,
- iniciranje projekata za smanjenje rizika i povećanje otpornosti grada,
- donošenje odluka o ukidanju ili nastavku privremenih mjera uvedenih tokom nesreće,
- omogućavanje potpune procjene šteta i izradu konačnih izvještaja,
- podsticanje programa pomoći za pogođena domaćinstva i pravna lica,
- uključivanje mjesnih zajednica, nevladinog sektora i javnosti u procese obnove,
- predlaganje izmjena planskih i normativnih dokumenata na osnovu naučenih lekcija,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- donošenje odluke o prestanku stanja prirodne ili druge nesreće kada se steknu uslovi.

Tabela 6. Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika - Faza otklanjanja posljedica

MJERE, POSTUPCI I ZADACI GRADONAČELNIKA	SARADNJA	IZVRŠIOCI	FINANSIRANJE	NAČIN IZVRŠENJA
1	2	3	4	5
- donosi odluke o prioritetima sanacije i obnove, - obezbjeđuje finansiranje sanacionih aktivnosti, - koordinira gradske službe i preduzeća u realizaciji sanacije, - inicira projekte trajne sanacije i smanjenja rizika, - donosi odluke o ukidanju ili nastavku privremenih mjera, - obezbjeđuje procjenu šteta i pripremu završnih izvještaja - podstiče programe pomoći stanovništvu i privrednim subjektima, - uključuje MZ, NVO i građane u procese obnove, - predlaže izmjene planskih akata na osnovu naučenih lekcija, - donosi odluku o prestanku stanja nesreće kada se steknu uslovi	gradske službe, javna preduzeća, humanitarne organizacije, mjesne zajednice	gradske službe, javna preduzeća, stručni timovi	budžet grada, sredstva za zaštitu i spašavanje, eksterni projekti	kroz odluke, koordinaciju, planiranje i upravljanje obnovom

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu na izvršavanju zadataka iz oblasti zaštite i spašavanja

Gradske službe za upravu, u okviru svog djelokruga rada, učestvuju u planiranju, pripremi, organizovanju i provođenju mjera zaštite i spašavanja i obavezne su da postupaju prema naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i Gradonačelnika. Njihovi zadaci obuhvataju sve tri faze upravljanja nesrećama kako slijedi:

Faza preventivne zaštite

U fazi preventivne zaštite, gradske službe za upravu provode mjere koje doprinose smanjenju rizika i spremnosti sistema zaštite i spašavanja. Njihovi zadaci uključuju:

- U saradnji sa Službom civilne zaštite učestvuju u izradi planskih dokumenata zaštite i spašavanja,
- obezbjeđivanje primjene planova, programa i mjera iz oblasti zaštite i spašavanja u sektorima za koje su nadležne,
- praćenje stanja rizika i ranjivosti na području grada i dostavljanje informacija Službi civilne zaštite,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- izradu sektorskih planova, analiza, operativnih procedura i godišnjih programa aktivnosti vezanih za zaštitu i spašavanje,
- učestvovanje u provođenju preventivnih mjera, tehničkog uređenja, regulisanja prostora i nadzora nad komunalnim infrastrukturnim sistemima,
- provođenje inspekcijskih nadzora (službe koje imaju ovlaštenje) i dostavljanje nalaza radi planiranja preventivnih mjera,
- saradnju sa Službom civilne zaštite na planiranju vježbi, edukacija i jačanju kapaciteta,
- vođenje evidencija o opremi, resursima, vozilima, mehanizaciji i kadru koji se može angažovati u sistemu zaštite i spašavanja,
- pružanje tehničke podrške u identifikaciji rizika i pripremi projekata smanjenja rizika od katastrofa,
- pripremu sektorskih mjera za zaštitu kritične infrastrukture (vodovod, putevi, energija, zdravstvo, socijalna zaštita i dr.),
- provođenje aktivnosti informisanja stanovništva u okviru svojih nadležnosti,
- učestvovanje u radu stručnih timova, komisija i radnih grupa vezanih za preventivnu zaštitu,
- osiguravanje spremnosti službe za rad u vanrednim okolnostima, uključujući dežurstva, evidencije i operativnu komunikaciju.

Faza spašavanja

U fazi spašavanja, gradske službe za upravu djeluju operativno u skladu s naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i Gradonačelnika. Njihovi zadaci uključuju:

- hitno angažovanje raspoloživog kadra, opreme i resursa iz djelokruga službe prema nalogu Gradskog štaba civilne zaštite,
- učešće u koordinaciji operativnih aktivnosti na terenu u oblastima infrastrukture, komunalnih sistema, zdravstva, socijalne pomoći, informisanja i dr.,
- pružanje podrške specijalizovanim jedinicama civilne zaštite i službama zaštite i spašavanja,
- osiguravanje tehničke i logističke podrške akcijama spašavanja (transport, komunikacije, pristupni putevi, mehanizacija, dokumentacija i sl.),
- učestvovanje u organizaciji evakuacije i zbrinjavanja stanovništva (smještaj, voda, hrana, socijalna i zdravstvena podrška),
- provođenje aktivnosti uređenja terena, privremenih sanacija, postavljanja barijera, uklanjanja prepreka i obezbjeđenja kritičnih tačaka,
- osiguravanje stalnog protoka informacija prema Službi civilne zaštite i Gradskom štabu civilne zaštite,
- dostavljanje izvještaja o stanju u sektoru, štetama, kapacitetima i potrebnim mjerama,
- učešće u informisanju stanovništva i distribuciji zvaničnih uputa u okviru nadležnosti službe,
- obezbjeđivanje operativnog funkcionisanja službe u uslovima nesreće (dežurstva, prioritetni radni režimi, posebne procedure),

- učestvovanje u uspostavi alternativnih rješenja za komunalne, zdravstvene, socijalne, informativne i prostorno-plansko-tehničke funkcije,
- saradnju sa javnim preduzećima i ustanovama radi realizacije hitnih mjera spašavanja.

Faza otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica, gradske službe za upravu preduzimaju sektorske mjere za sanaciju i obnovu područja zahvaćenih nesrećom. Njihovi zadaci uključuju:

- učešće u procjeni šteta, izradi izvještaja i dostavljanju podataka Službi civilne zaštite i Gradskom štabu civilne zaštite,
- učestvovanje u sanaciji infrastrukture, objekata, komunalnih sistema, životne sredine i drugih sektorskih resursa,
- izradu prijedloga projekata sanacije i obnove u svojim oblastima nadležnosti,
- koordinaciju sanacionih radova sa javnim preduzećima, ustanovama, izvođačima radova i drugim subjektima,
- nadzor nad realizacijom privremenih i trajnih rješenja (putevi, vodotoci, objekti, kanali, klizišta, stabilizacija terena i dr.),
- obavljanje poslova socijalne podrške, zdravstvene zaštite, informisanja, urbanizma i drugih funkcija prema potrebama stanovništva,
- vođenje evidencija o utrošenim resursima, sredstvima, opremi i realizaciji sanacionih radova,
- učestvovanje u raspodjeli humanitarne pomoći i podršci ugroženim kategorijama stanovništva,
- dostavljanje prijedloga za trajnu sanaciju i smanjenje rizika u budućnosti,
- učestvovanje u radu komisija za utvrđivanje šteta i pripremu tehničke dokumentacije,
- provođenje aktivnosti vraćanja sektorskih funkcija u normalan režim rada,
- aktivnu saradnju sa mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama i stručnim institucijama u procesima obnove,
- dostavljanje završnih izvještaja o provedenim mjerama, troškovima i prijedlozima za unapređenje sistema zaštite i spašavanja.

Mjere, postupci i zadaci Službe civilne zaštite u fazi preventivne zaštite, fazi spašavanja i fazi otklanjanja posljedica

Mjere, postupci i zadaci Službe civilne zaštite u fazi preventivne zaštite

Služba civilne zaštite ima ključnu ulogu u pripremi sistema zaštite i spašavanja i jačanju otpornosti grada na prirodne i druge nesreće.

U fazi preventivne zaštite provodi sljedeće aktivnosti:

- priprema, ažurira i izrađuje plan zaštite i spašavanja i procjenu ugroženosti,
- prati stanje rizika, ranjivih područja i kritične infrastrukture i daje prijedloge mjera,
- vodi evidencije o opremi, skloništima, strukturama civilne zaštite, materijalno-tehničkim sredstvima i operativnim kapacitetima,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- organizuje obuku, osposobljavanje i učešće pripadnika jedinica civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja,
- organizuje edukaciju građana o ličnoj i uzajamnoj zaštiti,
- priprema i realizuje vježbe provjere funkcionalnosti sistema zaštite i spašavanja,
- daje prijedloge projekata za smanjenje rizika, sanaciju klizišta, uređenje terena i unapređenje infrastrukture,
- održava redovnu komunikaciju sa kantonalnim i federalnim organima civilne zaštite,
- obavlja interventne mjere sanacije terena radi sprečavanja većih posljedica,
- priprema i dostavlja izvještaje Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite o stanju spremnosti sistema zaštite i spašavanja,
- učestvuje u radu komisija, stručnih timova i radnih grupa povezanih s upravljanjem rizicima,
- informiše javnost o važnim preventivnim mjerama i aktivnostima u saradnji sa službama informisanja,
- obezbjeđuje funkcionalnost dežurnih linija, operativnog centra i sistema obavještanja i uzbunjivanja.

Mjere, postupci i zadaci Službe civilne zaštite u fazi spašavanja

U fazi spašavanja Služba civilne zaštite obavlja operativne, koordinacione i stručne zadatke s ciljem zaštite života ljudi, materijalnih dobara i stabilizacije stanja na ugroženom području.

Aktivnosti uključuju:

- aktivira i koordinira, specijalizovane jedinice civilne zaštite i druge operativne snage, na osnovu naredbi Gradskog štaba civilne zaštite,
- uspostavlja rad Operativnog centra i 24-satnog dežurstva,
- organizuje prikupljanje, obradu i dostavljanje informacija Gradskom štabu civilne zaštite,
- osigurava funkcionalnu vezu i komunikaciju između svih učesnika u spašavanju,
- angažuje opremu, materijalno-tehnička sredstva i ljudstvo u skladu sa naredbama Gradskog štaba,
- koordinira aktivnosti specijalizovanih jedinica i službi zaštite i spašavanja,
- provodi interventne mjere zaštite i spašavanja na terenu (sanacije, privremene konstrukcije, postavljanje barijera, angažman mehanizacije i dr.),
- organizuje evakuaciju, prijem i zbrinjavanje stanovništva u saradnji sa drugim službama,
- vodi propisane evidencije o angažovanju snaga, upotrebi sredstava i izvršenim mjerama spašavanja,
- obezbjeđuje monitoring situacije na terenu i procjenjuje potrebu za dodatnim snagama ili sredstvima,
- organizuje komunikaciju sa drugim nivoima vlasti radi traženja pomoći po propisanim procedurama,
- učestvuje u informisanju javnosti u dijelu svojih nadležnosti,

- izrađuje izvještaje o toku i rezultatima akcija spašavanja.

Mjere, postupci i zadaci Službe civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica Služba civilne zaštite rukovodi i učestvuje u aktivnostima sanacije, obnove i povratka u normalno stanje na ugroženim područjima. Zadužena je za:

- prikupljanje, obradu i dostavljanje podataka o štetama Gradskom štabu, Gradonačelniku i Gradskom vijeću,
- organizovanje komisija za procjenu šteta i koordiniranje njihovog rada,
- učestvovanje u planiranju i provođenju hitnih mjera sanacije objekata, puteva, infrastrukture,
- koordinaciju distribucije humanitarne pomoći i druge vrste pomoći ugroženom stanovništvu,
- učestvovanje u zbrinjavanju i privremenom smještaju stanovništva koje ne može biti vraćeno u svoje domove,
- evidentiranje i raspoređivanje opreme, resursa i sredstava angažovanih tokom sanacije,
- praćenje i ocjenjivanje stanja na terenu radi predlaganja dugoročnih mjera sanacije,
- pripremu prijedloga za obnovu infrastrukture i smanjenje rizika nakon nesreće,
- izradu izvještaja o provedenim aktivnostima, troškovima i potrebama za dodatnom podrškom,
- saradnju sa stručnim institucijama, nadležnim organima i međunarodnim organizacijama u projektima obnove,
- informisanje javnosti o toku sanacije i preporukama za građane,
- iniciranje unapređenja planova zaštite i spašavanja na osnovu naučenih lekcija,
- učestvovanje u aktivnostima demobilizacije operativnih snaga i povratka sistema u redovno stanje.

Mjere, postupci i zadaci mjesnih zajednica na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja

Mjesne zajednice predstavljaju važan dio sistema zaštite i spašavanja na području grada. Njihova uloga obuhvata operativnu podršku, komunikaciju s građanima, praćenje stanja na terenu i učestvovanje u provođenju mjera koje nalažu Gradski štab civilne zaštite, Gradonačelnik i nadležne gradske službe.

Zadaci mjesnih zajednica obuhvataju sljedeće mjere i postupke:

U fazi preventivne zaštite

U fazi preventivne zaštite mjesne zajednice obavljaju aktivnosti koje doprinose prepoznavanju rizika i pripremi stanovništva. Njihovi zadaci obuhvataju:

- praćenje stanja na terenu i evidencija potencijalnih rizika (klizišta, potoci, kritični putni pravci, zapušteni objekti i sl.),
- dostavljanje obavještenja i prijedloga nadležnim gradskim službama i Službi civilne zaštite o uočenim rizicima,
- saradnju sa građanima na identifikaciji problema i potreba u oblasti zaštite i spašavanja,
- učešće u izradi i ažuriranju planova zaštite i spašavanja na nivou mjesne zajednice,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- organizovanje tribina, obavješćavanja i edukativnih aktivnosti za stanovništvo o preventivnim mjerama i ponašanju u nesrećama,
- učestvovanje u pripremama za vježbe civilne zaštite i obuku povjerenika CZ,
- vođenje evidencija o raspoloživim lokalnim resursima, sredstvima, mehanizaciji i dobrovoljcima,
- saradnju sa javnim preduzećima i službama na uređenju komunalne infrastrukture, vodotoka, puteva i prostora,
- učestvovanje u redovnim aktivnostima održavanja javnih površina i kritičnih tačaka koje mogu povećati rizik od nesreća,
- komunikaciju sa stanovništvom o mjerama koje donose gradske službe i Gradski štab civilne zaštite.

U fazi spašavanja

U fazi spašavanja mjesne zajednice učestvuju u hitnim mjerama koje imaju za cilj zaštitu života ljudi i stabilizaciju situacije na terenu. Njihovi zadaci uključuju:

- obavljanje neposredne komunikacije sa stanovništvom o naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i mjerama spašavanja,
- učestvovanje u organizovanju i provođenju evakuacije stanovništva (okupljanje, upućivanje i pomoć ugroženim osobama),
- identifikaciju ranjivih grupa (starije osobe, bolesni, osobe sa invaliditetom, samohrana domaćinstva) i dostavljanje podataka operativnim službama,
- koordinaciju sa Službom civilne zaštite, policijom, vatrogascima, ekipama hitne pomoći i komunalnim službama,
- angažovanje lokalnih resursa i dobrovoljaca radi pomoći u spašavanju i logističkoj podršci,
- obezbjeđivanje pristupa kritičnim tačkama (otvaranje puteva, uklanjanje manjih prepreka, organizacija transporta unutar mjesne zajednice),
- organizovanje privremenih punktova za distribuciju vode, hrane, higijenskih potrepština i pomoći stanovništvu,
- prikupljanje informacija o stanju na terenu, potrebama i oštećenjima i dostavljanje istih nadležnim službama,
- pomoć u evidentiranju evakuisanih lica, nestalih osoba i pogođenih domaćinstava,
- učestvovanje u provođenju mjera javnog informisanja u saradnji sa gradskim službama i lokalnim medijima.

U fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica mjesne zajednice imaju značajnu ulogu u organizovanju aktivnosti sanacije i povratka stanovništva u normalne uslove života. Njihovi zadaci obuhvataju:

- saradnju sa nadležnim službama u procjeni šteta i identifikaciji najugroženijih domaćinstava,
- dostavljanje informacija o oštećenoj infrastrukturi (putevi, vodovod, rasvjeta, komunalna oprema),
- koordinaciju dobrovoljnih aktivnosti stanovništva u čišćenju i uređenju javnih površina,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- organizovanje lokalnih punktova za podjelu pomoći i humanitarnih sredstava,
- saradnju sa javnim preduzećima na sanaciji infrastrukture,
- podršku pogođenim porodicama u pribavljanju dokumenata, prijava šteta, komunikaciji s institucijama i dr.,
- učestvovanje u stambenom zbrinjavanju privremeno raseljenih osoba (informacije, logistika, komunikacija),
- učestvovanje u realizaciji projekata obnove i sanacije na nivou mjesne zajednice,
- učestvovanje u radnim grupama, komisijama i sastancima vezanim za obnovu i smanjenje budućih rizika,
- praćenje realizacije radova i dostavljanje izvještaja Službi civilne zaštite i Gradskom štabu civilne zaštite,
- informisanje stanovništva o preporukama, aktivnostima i mjerama koje se odnose na obnovu i povratak u normalno stanje.

**ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA
ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA**

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja temeljni dokument kojim se uređuje organizacija, nadležnosti, postupci, mjere, nosioci aktivnosti i resursi za djelovanje u slučajevima prirodnih i drugih nesreća. Izradom ovog Plana izvršena je sveobuhvatna analiza ugroženosti od 15 identificiranih rizika, te su definisani preventivni, operativni i sanacioni mehanizmi djelovanja s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara, okoliša i infrastrukture.

Plan uspostavlja jasan okvir nadležnosti Gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, Službe civilne zaštite, nadležnih gradskih službi, javnih komunalnih preduzeća, pravnih lica, ustanova, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji učestvuju u sistemu zaštite i spašavanja. Definisane mjere i postupci zasnovani su na važećim propisima Federacije BiH, Tuzlanskog kantona i Grada Tuzla, kao i na preporukama stručnih institucija i najboljih praksi upravljanja rizicima.

Plan naglašava značaj:

- pravovremenog planiranja i provođenja preventivnih mjera,
- efikasne aktivacije operativnih snaga u fazi spašavanja,
- koordinisanog djelovanja u fazi otklanjanja posljedica,
- kontinuiranog razvoja kapaciteta i unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Posebna pažnja usmjerena je na integraciju lokalnih resursa, međusobnu saradnju svih subjekata, blagovremeno informisanje stanovništva, zaštitu ranjivih kategorija, te održavanje funkcionalnosti kritične infrastrukture u svim fazama djelovanja.

Provođenje ovog Plana zahtijeva:

- redovno ažuriranje podataka, resursa i kontakt tačaka,
- usklađivanje operativnih aktivnosti sa promjenama rizika i stanjem na terenu,
- periodičnu obuku, vježbe i provjeru spremnosti svih struktura civilne zaštite,
- praćenje realizacije mjera i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

Plan je podložan redovnom ažuriranju koje se vrši kada se u Procjeni ugroženosti ili u Programu razvoja zaštite i spašavanja izvrše odgovarajuće izmjene suštinskog karaktera koje utiču na promjenu rješenja definisanih ovim planom (član 66. Uredbe), a u skladu sa razvojem grada, novim propisima, tehnološkim napretkom i iskustvima stečenim u stvarnim situacijama i vježbama.

Provođenjem Plana, Grad Tuzla osigurava organizovan, efikasan i održiv odgovor na prirodne i druge nesreće, jača otpornost zajednice i doprinosi sigurnom i stabilnom okruženju za život i rad svih građana.

Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla, pored svoje osnovne operativne funkcije u organizaciji i provođenju mjera zaštite i spašavanja, ima i značajnu stratešku ulogu u sistemu zaštite i spašavanja. Na osnovu Procjene ugroženosti, identifikovanih 15 vrsta rizika te definisanih mjera u fazama prevencije, spašavanja i otklanjanja posljedica, Plan predstavlja osnov za dugoročno usmjeravanje razvoja kapaciteta, ulaganja i jačanja otpornosti zajednice.

Sektorske procjene obrađene u okviru Procjene ugroženosti – koje obuhvataju saobraćajnu, elektroenergetsku i telekomunikacijsku infrastrukturu, vodosnabdijevanje, toplifikaciju, upravljanje otpadom, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, poljoprivredu, zaštitu tla i bioraznolikosti, kao i druge oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje – predstavljaju ključni okvir za identifikaciju ranjivosti i definisanje prioriteta djelovanja.

Radi efikasnog smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, ove sektorske analize trebaju biti integralni dio strateških i planskih dokumenata Grada Tuzle, uključujući Prostorni plan, Strategiju razvoja Grada Tuzle i druge relevantne razvojne i planske dokumente. Na taj način osigurava se sistemski pristup jačanju otpornosti infrastrukture i zajednice, te usklađivanje preventivnih, operativnih i sanacionih mjera sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada.

Sektorski prioriteti za smanjenje rizika od katastrofa

Uzimajući u obzir sve obrađene prirodne, tehničko-tehnološke i druge opasnosti, kao i definisane mjere preventivne zaštite, zaštite i spašavanja te otklanjanja posljedica, utvrđeni su sljedeći sektorski prioriteti, koji predstavljaju osnovu za planiranje budućih aktivnosti i usmjeravanje finansijskih i materijalnih resursa u sistemu zaštite i spašavanja Grada Tuzla:

1. Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti

Kontinuirano planiranje i realizacija preventivnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje vjerovatnoće nastanka prirodnih i drugih nesreća, kao i na ublažavanje njihovih mogućih posljedica.

2. Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite

Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga civilne zaštite radi osiguranja njihove pune spremnosti i efikasnog djelovanja u svim fazama zaštite i spašavanja.

3. Obuke i edukacija operativnih snaga

Provođenje sistematskih obuka, specijalističkih edukacija i redovnih vježbi za sve operativne snage zaštite i spašavanja s ciljem podizanja profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.

4. Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja

Brza, koordinirana i pravovremena primjena hitnih mjera tokom nastanka nesreća radi minimiziranja posljedica po ljude, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš.

5. Jačanje svijesti i angažmana zajednice

Aktivno uključivanje građana kroz edukativne kampanje, volonterske programe i sistem informisanja, s ciljem povećanja kolektivne otpornosti i sigurnosti zajednice.

6. Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturuom

Provođenje redovnih i interventnih aktivnosti na održavanju i sanaciji ugroženih područja, uključujući regulaciju vodotoka, sanaciju klizišta i druge mjere koje smanjuju rizik od nastanka nesreća.

7. Dodatne sektorske mjere i primjena savremenih tehnologija

Razvoj i primjena GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, unapređenje sistema komandovanja i rukovođenja, te jačanje organizacionih i tehničkih kapaciteta Gradskog štaba civilne zaštite i Službe civilne zaštite.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritetne sektorske mjere zaštite i spašavanja

Kategorija mjere	Opis mjere
Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti	Preventivne aktivnosti u cilju smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća.
Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite	Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga (vozila, pumpe, čamci, komunikacijska oprema, specijalizovana oprema) kako bi se osigurala njihova spremnost i efikasnost u svim fazama zaštite i spašavanja.
Obuke i edukacija operativnih snaga	Sistematske obuke, specijalističke edukacije i redovne vježbe za sve operativne snage zaštite i spašavanja, podizanje profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.
Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja	Brza i koordinirana primjena hitnih mjera tokom nesreća: evakuacija, spašavanje, gašenje požara, medicinska pomoć, privremena zaštita infrastrukture, minimiziranje posljedica po ljude i imovinu.
Jačanje svijesti i angažmana zajednice	Edukativne kampanje, volonterski programi i sistem informiranja građana, što povećava kolektivnu otpornost i sigurnost u zajednici.
Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturuom	Redovne intervencije poput čišćenja i regulacije riječnih korita, trajna i interventna sanacija klizišta i drugih ugroženih lokaliteta, smanjenje vjerovatnoće nastanka nesreća i ublažavanje posljedica.
Interventna sanacija klizišta	Stabilizacija aktiviranih klizišta: drenaža, uklanjanje opasnih masa, privremeni i trajni zaštitni radovi.
Čišćenje i regulacija riječnih korita	Uklanjanje naplavina, mulja, drveća i otpada iz korita; tehnička regulacija tokova; osiguranje protočnosti; smanjenje rizika od poplava.
Mobilno snabdijevanje pitkom vodom	Dostava zdravstveno ispravne pitke vode cisternama u naseljima pogođenim nestašicom vode, s prioritetom na ranjive kategorije stanovništva i područja bez alternativnih izvora.
Saniranje šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom	Popravke i obnova infrastrukture, objekata, komunalnih sistema i drugih ugroženih resursa nakon nesreća.
Dodatne sektorske mjere i tehnologije	Razvoj GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, formiranje i opremanje komandnog centra Gradskog štaba civilne zaštite, te druge organizacione i tehničke aktivnosti koje podržavaju efikasnu zaštitu i smanjenje rizika od katastrofa.

Značaj sektorskih prioriteta za provođenje plana

Utvrđeni sektorski i strateški prioriteti predstavljaju temelj za:

- plansko i transparentno korištenje namjenskih sredstava zaštite i spašavanja,
- usmjeravanje razvoja kapaciteta civilne zaštite,
- unapređenje koordinacije između gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata,
- jačanje otpornosti zajednice na prirodne i druge nesreće.

Njihova implementacija omogućava da se mjere zaštite i spašavanja provode planski, preventivno i u skladu sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada Tuzle, čime se osigurava održiv, efikasan i zakonit sistem zaštite i spašavanja.

Ograničenja plana zaštite i spašavanja

Iako Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja sveobuhvatan dokument koji definiše organizaciju, nadležnosti, mjere, postupke i resurse za djelovanje u prirodnim i drugim nesrećama, njegova primjena ima određena ograničenja koja proizlaze iz:

1. Dinamičnosti rizika i klimatskih promjena

Rizici poput poplava, klizišta, ekstremnih temperatura i olujnih nepogoda mijenjaju se pod uticajem klimatskih promjena, što može zahtijevati brže prilagođavanje mjera nego što je to predviđeno redovnim procesom ažuriranja Plana.

2. Ograničenosti materijalno-tehničkih i ljudskih resursa

Grad ne posjeduje sve potrebne kapacitete za djelovanje u najtežim scenarijima (specijalizovana oprema, rezervne lokacije, napredni komunikacijski sistemi), što može uticati na brzinu i obim intervencija.

3. Zavisnosti od vanjskih institucija i viših nivoa vlasti

U slučajevima velikih nesreća neophodna je podrška kantonalnih, federalnih i drugih institucija, pri čemu dinamika njihove intervencije može utjecati na ukupnu efikasnost odgovora.

4. Finansijskih ograničenja i budžetskih procedura

Planirani razvoj kapaciteta, nabavka opreme i ulaganja u infrastrukturu zavise od raspoloživih sredstava. Budžetska ograničenja mogu odgoditi ili usporiti realizaciju predviđenih mjera.

5. Varijabilnosti podataka i potrebi za kontinuiranim ažuriranjem

Dio podataka (stanovništvo, stanja infrastrukture, lokacije resursa, kapaciteti pravnih lica) podložan je čestim promjenama, što iziskuje stalno usklađivanje Plana.

6. Ograničene mogućnosti predviđanja intenziteta pojedinih nesreća

Bez obzira na kvalitet planiranja, intenzitet i obim određenih nesreća (npr. zemljotresi, ekstremne padavine, industrijski incidenti) mogu premašiti planirane kapacitete.

Ograničenja naglašavaju potrebu za fleksibilnim, prilagodljivim i koordiniranim pristupom, kontinuiranim unapređenjem i razvojem operativnih struktura i resursa civilne zaštite.

Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja

Na osnovu analize postojećih kapaciteta, identifikovanih rizika i provedene obrade 15 vrsta opasnosti, preporučuje se sljedeće:

1. Jačanje preventivnih kapaciteta

- kontinuirano unapređenje Procjene ugroženosti,
- razvoj naprednijih meteoroloških i monitoring sistema,
- izrada specifičnih operativnih planova za visokorizične lokacije.

2. Unapređenje opremljenosti i materijalnih resursa

- nabavka savremene komunikacijske opreme,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- jačanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kroz novu mehanizaciju i alate,
- razvoj mobilnih kapaciteta za logistiku, smještaj i sanaciju.

3. Razvoj ljudskih resursa

- redovne obuke i vježbe svih operativnih struktura,
- specijalizirane obuke za tehnološke nesreće, potrage i spašavanje, poplave, potrese,
- edukacija povjerenika CZ i pripadnika MZ.

4. Unapređenje sistema informisanja i komunikacije

- modernizacija sirena, SMS sistema i digitalnih platformi,
- bolje povezivanje OC CZ sa drugim institucijama i operaterima infrastrukture,
- integracija GIS sistema za upravljanje incidentima.

5. Jačanje saradnje između institucija

- unapređenje koordinacije s kantonalnim i federalnim institucijama,
- uspostava posebnih protokola saradnje sa javnim komunalnim preduzećima,
- uključivanje akademskih i stručnih institucija u analize rizika.

6. Jačanje otpornosti zajednice

- veća uključenost MZ-a i građana u pripremu i odgovor,
- edukativne kampanje o samozaštiti,
- razvoj volonterskih mreža u kriznim situacijama.

Navedena ograničenja dodatno potvrđuju potrebu za planskim utvrđivanjem strateških i sektorskih prioriteta, kao i za kontinuiranim jačanjem kapaciteta sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla.

Lista propisa korištenih u izradi Plana

1. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/09 i 77/25)
3. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11);
4. Uredba o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04 i 38/06);
5. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 58/06, 40/10, 14/12, 66/12, 11/17, 20/20, 43/21 i 18/23);
6. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 52/22 i 42/23);
7. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06, 5/07 i 32/14);
8. Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/19);
9. Plan interventnih mjera u slučajevima iznimne zagađenosti zraka na području Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 7/21)

Dokument III
PRILOZI

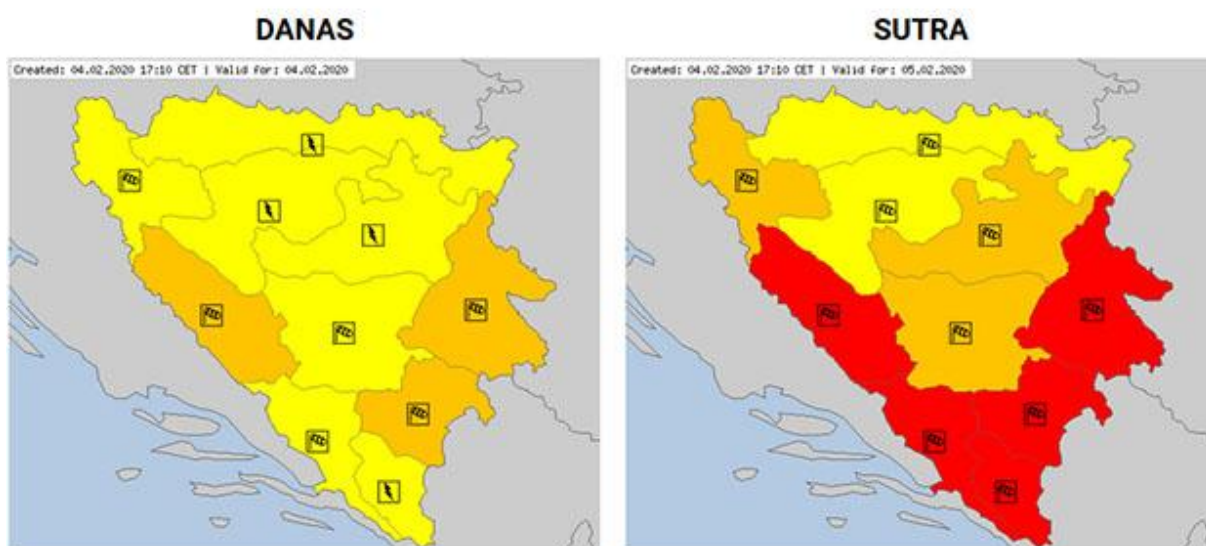
1. Pregled Gradskih službi za upravljanje, sa podacima o rukovodiocima tih službi i njihovim adresama i brojevima telefona (fiksni/mobilni)

R/B	OPĆINSKA SLUŽBA ZA UPRAVLJANJE	RUKOVOĐIOCI SLUŽBE	ADRESA RUKOVOĐIOCA	BROJ TELEFONA (POSLOVNI)	BROJ TELEFONA(KUĆNI I MOBILNI)
1	Služba za budžet i finansije	Snežana Divković	Tomislava Ramljaka 17	035 307-360	061-880-253
2	Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu	Alma Halilović	Slatina 3	035 307-380	061-728-620
3	Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica	Miralem Mulać	Novo Naselje 53	035 307-340	061-737-334
4	Služba za boračko invalidsku zaštitu stambene poslove i integraciju raseljenih lica	Atić-Tupković Admira	Š.Zahirovića 2/24	035 -307-560	061-896-700
5	Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline	Fahrudin Delić	Zlokovac	035 307-450	061-178-308
6	Služba za geodetske poslove i imovinsko pravne poslove	Jasmina Hasanefendić Šimleša		035 307-420	061-161-303
7	Služba za inspeksijske poslove	Aleksandra Azinović Trakilović	Armije BiH br. 10	035 307-490	062-341-065
8	Služba za opću upravu i zajedničke poslove	Džindo Mersiha	Stupine A-1	035 307 320	061-722-751
9	Stručna Služba gradskog vijeća	Mediha Nuhbegović	Slatina 10/6/123	035 307-300	061-143-140
10	Služba civilne zaštite	Uljić Mirela	Goste Lazarevića 192	035-307-540	061-731-309
11	Stručna Služna za poslove gradonačelnika	Asja Kravić	Stupine	035-307-306	061-101-554
12	Služba za kulturu, sport mlade i socijalnu zaštitu	Asja Redžić	Izeta Sarajlića F/6	035-307-327	061-182-997
13	Služba za internu reviziju	Mirela Karić		035-307-318	
14	Upravna organizacija Zavod za urbanizam	Selma Imamović direktorica	Amalije Lebanić 2/25	035-307-522	061-168-720
15	Gradsko pravobranilaštvo	Gradski Pravobranilac Nina Popić Nežirović	Albina Herljevića 37	035-307-592	061-179-562

2. Pregled (spisak) sekretara MZ-a sa podacima o njihovim adresama i brojevima telefona (fiksni i mobilni)

R.br.	NAZIV MJESNE ZAJEDNICE	SEKRETAR	BROJ TELEFONA (MJESNA ZAJEDNICA)	BROJ TELEFONA (KUĆNI I MOBILNI)
1.	Batva	Trakilović Palma	035 281-219	064-411-2230
2.	Brčanska Malta	Franjić Ljuba	035 251-592	063-283-685
3.	Breške	Banović Mirjana	035 812-022	063-992-462
4.	Bukinje	Đuzel Farza	035 207-007	061-759-982
5.	Centar	Đuzel Farza	035 252-468	061-759-982
6.	Dobrnja	Bajrić Amela	035 388-500	061-558-043
7.	Dokanj	Banović Mirjana	035-295-244	063-992-462
8.	Donja Obodnica	Saletović Sadija	035 386-262	062-006-112
9.	Dragunja	Bajrić Amela	035 801-548	061-558-043
10.	G.Tuzla	Čatić Elmir	035 390-242	062 -744-873
11.	G.Obodnica	Saletović Sadija	035 812-086	062-006-112
12.	G.Lipnica	Djedović Admir	035 806-100	062-910-559
13.	Grabovica	Perić Tanja	035 271-264	062 549-303
14.	Husino	Đaković Snežana	035 803-025	061 255-928
15.	Jala	Treakilović Palma	035 296-461	064-411-2230
16.	Kula	Perić Tanja	035 294-319	062 549-303
17.	Kreka	Stojić Nada	035 398-135	062-285-744
18.	Kiseljak	Đaković Snežana	035 382-190	061 255-928
19.	Lipnica	Halilović Senada	035 806-101	061 588-379
20.	Ljepunice	Bajrić Amela	035 384-151	062 558-043
21.	Ljubače	Šehić Manuela	035 808-214	061-954-406
22.	Mosnik	Hasanović Suvada	035 228-721	062 966-916
23.	Mejdan	Šehić Manuela	035 228-482	061-954-406
24.	Mramor	Husić Amir	035 810-250	061-041-574
25.	N.Grad I	Nikolić Suzana	035 273-426	063 475-429
26.	N.Grad II	Franjić Ljuba	035 250-579	063-283-658
27.	Par Selo	Stojić Nada	035 208-432	062-285-774
28.	Pasci Gornji	Đulić Enes	035 206-125	061-802-440
29.	Sjenjak	Franjić Ljuba	035 272-456	063-283-658
30.	Slavinovići	Đulić Enes	035 225-862	061-802-440
31.	Simin Han	Čatić Vahidin	035 393-311	060-341-5934
32.	Slatina	Čatić Elmir	035 298-056	062-744-873
33.	Solana	Hasanović Suvada	035 290-633	062-966-916
34.	Solina	Husić Amir	035 268-534	061-041-574
35.	S.Lipnica	Mrkaljević Naila	035 806-103	060-316-8956
36.	Stari Grad	Mrkaljević Naila	035 255-452	060-316-8956
37.	Ši Selo	Tubić Sandra	035 204-609	066-604-600
38.	Šićki Brod	Djedović Admir.	035 215-110	062-910-559
39.	Tušanjski	Tubić Sandra	035 289-474	066-604-600
40.	Požarnica	Čatić Vahidin	035 393-311	060-341-5934

DOKUMENT
O MJERAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
DOKUMENT IV

Decembar 2025. godine

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Sadržaj

I.	UVOD	1
	Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji	1
	Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli	2
II.	DOKUMENT MJERAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	7
	POPLAVE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	7
	POPLAVE – FAZA SPAŠAVANJA	14
	POPLAVE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	30
	KLIZANJE TLA I ODRONI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	40
	KLIZANJE TLA I ODRONI - FAZA SPAŠAVANJA	51
	KLIZANJE TLA I ODRONI - FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	68
	EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	79
	EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI – FAZA SPAŠAVANJA	83
	EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	91
	ZEMLJOTRESI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	94
	ZEMLJOTRESI – FAZA SPAŠAVANJA	99
	ZEMLJOTRESI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	115
	OLUJA I OLUJNI VJETAR – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	124
	OLUJA I OLUJNI VJETAR – FAZA SPAŠAVANJA	129
	OLUJA I OLUJNI VJETAR – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	138
	GRAD/TUČA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	143
	GRAD/TUČA – FAZA SPAŠAVANJA	148
	GRAD/TUČA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	157
	VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	162
	VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI – FAZA SPAŠAVANJA	166
	VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	175
	SUŠA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	178
	SUŠA – FAZA SPAŠAVANJA	185
	SUŠA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	202
	EPIZOOTIJE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	211
	EPIZOOTIJE – FAZA SPAŠAVANJA	215
	EPIZOOTIJE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	222
	MRAZ I HLADNOĆA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	226
	MRAZ I HLADNOĆA – FAZA SPAŠAVANJA	232
	MRAZ I HLADNOĆA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	243
	TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	252

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE – FAZA SPAŠAVANJA.....	257
TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA.....	269
POŽARI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	273
POŽARI – FAZA SPAŠAVANJA.....	279
POŽARI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA.....	294
ZAGAĐENJE ZRAKA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE.....	303
ZAGAĐENJE ZRAKA – FAZA SPAŠAVANJA	309
ZAGAĐENJE ZRAKA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA	322
VELIKE SAOBRAĆAJNE NESREĆE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE.....	330
VELIKE SAOBRAĆAJNE NESREĆE – FAZA SPAŠAVANJA	336
VELIKE SAOBRAĆAJNE NESREĆE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA.....	347
ZAGAĐENOST MINSKO-EKSPLOZIVNIM I NEEKSPLODIRANIM UBOJNIM SREDSTVIMA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	354
ZAGAĐENOST MINSKO-EKSPLOZIVNIM I NEEKSPLODIRANIM UBOJNIM SREDSTVIMA – FAZA SPAŠAVANJA.....	358
ZAGAĐENOST MINSKO-EKSPLOZIVNIM I NEEKSPLODIRANIM UBOJNIM SREDSTVIMA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA.....	363
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA.....	370
Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća	370
Ograničenja plana zaštite i spašavanja.....	373
Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja.....	373

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

I. UVOD

Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla izrađen je u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11). Cilj ovog Plana je uspostavljanje jedinstvenog, funkcionalnog i koordinisanog sistema djelovanja nadležnih organa, službi za upravu, jedinica civilne zaštite, javnih i privatnih pravnih lica, mjesnih zajednica i građana u sprječavanju nastanka nesreća, spašavanju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara te saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

Plan je strukturiran na osnovu propisanih sadržaja i obuhvata operativne, organizacione i tehničke mjere koje se provode u sve tri faze djelovanja: preventivna zaštita, spašavanje, i otklanjanje posljedica.

Plan obuhvata sljedeće osnovne dokumente:

1. **Dokument o Operativnom centru civilne zaštite Grada Tuzla** – definiše način prikupljanja, obrade i prijenosa informacija o nesrećama te uspostavljanje komunikacijskih sistema neophodnih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
2. **Dokument o aktiviranju, mobilizaciji i angažovanju snaga i sredstava** – propisuje postupke mobilizacije jedinica civilne zaštite, angažovanja gradskih službi i korištenja materijalno-tehničkih sredstava;
3. **Dokument o zadacima organa Gradske uprave, službi i mjesnih zajednica** – detaljno prikazuje obaveze u fazama preventivnog djelovanja, postupanja u nesreći i otklanjanja posljedica;
4. **Dokument o mjerama zaštite i spašavanja** – razrađuje mjere, postupke i zadatke za sve identificirane rizike, a u skladu s Procjenom ugroženosti Grada Tuzla;
5. **Dokument o informisanju građana i javnosti** – utvrđuje načine, sredstva i nadležne subjekte u sistemu pravovremenog obavješćavanja stanovništva i
6. **Dokument o načinu saradnje** sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i oružanim snagama BiH.

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja ključni strateški i operativni dokument kojim se obezbjeđuje integrisan pristup upravljanju rizicima i djelotvoran odgovor na sve vrste prirodnih i drugih nesreća, sa ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoline.

Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji

Procjena ugroženosti predstavlja temeljni dokument na kojem se zasniva Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla. U skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja, identifikovani su ključni prirodni i drugi rizici koji mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš na području grada. Svaki rizik je analiziran prema vjerovatnoći pojave, intenzitetu mogućih posljedica i kapacitetima za odgovor, te je svrstano u četiri prioriteta nivoa djelovanja.

Pregled rizika obuhvata prirodne nesreće (poplave, klizišta, zemljotresi, oluje, suša, ekstremne padavine, snijeg, epidemije i epizootije), tehničko-tehnološke i infrastrukturne incidente te eksplozivne i opasne materije i druge nesreće (veliki požari, zagađenje zraka, velike

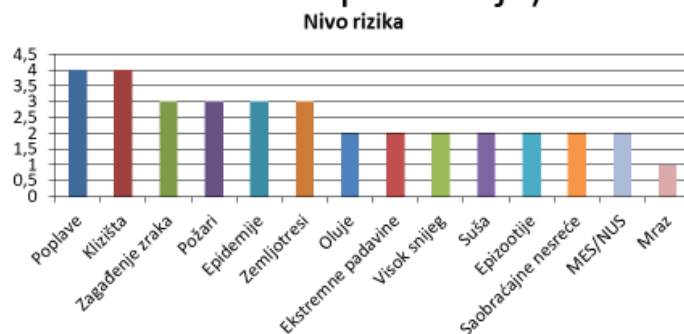
PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

saobraćajne nesreće (MES/NUS). Za svaki rizik definisane su preventivne mjere, mjere spašavanja u fazi odgovora te aktivnosti otklanjanja posljedica i oporavka.

Rizici sa **najvišim prioritetom** (poplave i klizišta) zahtijevaju kontinuirani geološki, hidrološki i infrastrukturni nadzor zbog učestalosti i težine posljedica koje mogu izazvati. Rizici visokog prioriteta (zagađenje zraka, požari, epidemije, zemljotresi) imaju značajan potencijal ugrožavanja života i imovine, dok srednji prioriteti (suša, oluje, ekstremne padavine, epizootije, velike nesreće, MES/NUS) zahtijevaju plansko praćenje, pravovremenu aktivaciju nadležnih službi i razvijene kapacitete za spašavanje.

Ovaj pregled ključnih prijetnji predstavlja osnovu za planiranje mjera zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – preventivna zaštita, spašavanje i otklanjanje posljedica – te omogućava usklađenu, efikasnu i ciljanu primjenu operativnih i tehničkih resursa Grada Tuzla u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Nivoi rizika – Ključne prijetnje (Plan zaštite i spašavanja)

Slika 1. Nivoi rizika za ključne prijetnje

Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli

Organizacija sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla zasniva se na načelima jasno definisanih nadležnosti, hijerarhijske strukture rukovođenja i uspostavljenih komunikacijskih tokova koji omogućavaju blagovremeno donošenje odluka, mobilizaciju snaga i koordinaciju svih subjekata sistema.

Nadležnosti u oblasti zaštite i spašavanja uređene su Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i federalnim i kantonalnim podzakonskim propisima.

U okviru grada Tuzla nadležnosti su raspoređene na sljedeći način:

- **Gradonačelnik:** komandant Gradskog štaba civilne zaštite; donosi naredbe, odluke i zaključke, proglašava i ukida stanje nesreće, aktivira operativne snage i koordinira rad svih subjekata,
- **Gradski štab civilne zaštite:** operativno rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, izdaje naredbe, koordinira sve službe i institucije, organizuje procjenu šteta i upravlja resursima,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Služba civilne zaštite Grada Tuzla:** stručna i operativna služba koja planira, prati, koordinira i nadzire provođenje mjera zaštite i spašavanja, vodi Operativni centar civilne zaštite i osigurava kontinuirano prikupljanje podataka,
- **Gradske službe za upravu:** provode mjere zaštite i spašavanja u domenu svojih redovnih nadležnosti, obezbjeđuju tehničku, logističku i administrativnu podršku i učestvuju u procjeni šteta,
- **Javna i komunalna preduzeća:** odgovorna za sanaciju i održavanje komunalne infrastrukture, hitne intervencije, logističku podršku i osiguranje osnovnih usluga (voda, odvodnja, grijanje, javna rasvjeta, saobraćaj),
- **Mjesne zajednice i povjerenici civilne zaštite:** prikupljaju informacije s terena, obavještavaju stanovništvo, organizuju lokalnu logistiku, pružaju podršku evakuaciji i procjeni šteta,
- **Pravna lica i ustanove:** dužna su provoditi interne planove zaštite i spašavanja, staviti na raspolaganje opremu i resurse, obezbijediti kontinuitet svojih funkcija od javnog značaja,
- **Građani:** dužni su postupati prema mjerama nadležnih organa, pružiti pomoć u skladu s mogućnostima i čuvati ličnu i zajedničku sigurnost.

Struktura civilne zaštite u Gradu Tuzla

Sistem civilne zaštite organizovan je kao mreža operativnih tijela, jedinica i službi koje djeluju koordinisano prema fazama djelovanja (preventiva – spašavanje – otklanjanje posljedica). Strukturu čine:

1. **Gradski štab civilne zaštite** – centralno rukovodeće tijelo,
2. **Služba civilne zaštite** – operativno-tehnički organ uprave, vodi Operativni centar 24/7,
3. **Specijalizirane jedinice civilne zaštite** – Na području Grada Tuzla djeluju tri specijalizirane jedinice civilne zaštite koje se angažuju u složenim i tehnički zahtjevnim situacijama. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije zadužena je za spašavanje u uslovima industrijskih i tehničkih požara, potragu i spašavanje iz ruševina te spašavanje na vodi i pod vodom. Jedinica za potrage i spašavanje provodi terenske potrage, učestvuje u lociranju nestalih osoba i pruža podršku drugim službama u situacijama kada su građani odsječeni ili ugroženi. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze osigurava komunikacijsku podršku sistemu zaštite i spašavanja kroz uspostavljanje, održavanje i upravljanje radio-mrežom, repetitorima i komunikacijskim vezama između terena i Operativnog centra. Zajedno, ove specijalizirane jedinice predstavljaju ključni operativni kapacitet Grada Tuzla za odgovore na hitne situacije,
4. **Službe zaštite i spašavanja** – Na području Grada Tuzla djeluje sedam službi zaštite i spašavanja koje predstavljaju ključne operativne kapacitete u svim vrstama prirodnih i drugih nesreća. Služba za medicinsku pomoć (Dom zdravlja Tuzla) obavlja zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih, pruža hitnu medicinsku pomoć i podršku evakuisanima. Služba za čistoću (JKP Komunalac) provodi čišćenje javnih površina, uklanjanje otpada i sprovođenje higijensko–epidemioloških mjera. Služba za asanaciju terena (JKP Komemorativni centar) obavlja poslove sahranjivanja poginulih i uklanjanja uginulih životinja u kriznim situacijama. Veterinarska služba (Gradska veterinarska stanica Tuzla) uključena je u zaštitu i spašavanje životinja, nadzor nad zoonozama i sprečavanje širenja bolesti. Služba za vodosnabdijevanje (JKP Vodovod i kanalizacija) osigurava funkcionisanje vodovodne mreže i snabdijevanje stanovništva vodom u vanrednim okolnostima. Službe za zbrinjavanje Crvenog križa pružaju zdravstveno–socijalnu i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

humanitarnu pomoć, organizuju prihvatne centre, distribuiraju pomoć i učestvuju u traženju nestalih, dok Služba za informisanje (RTV 7) obezbjeđuje pravovremeno informisanje građana o mjerama, preporukama i stanju na terenu. Zajedno, ove službe čine integralni dio operativnog sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla,

5. **Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama** – veza između stanovništva i Operativnog centra, prvi izvor informacija i pomoć kod evakuacije i distribucije pomoći.
6. **Krizni i operativni timovi** – formiraju se prema vrsti rizika (klizišta, epidemije, požari, poplave, zagađenje zraka, zemljotresi).

Struktura je organizovana tako da omogućava brzo donošenje odluka, vertikalnu i horizontalnu koordinaciju, te mobilizaciju dostupnih resursa u najkraćem roku.

Komunikacijski tokovi u sistemu zaštite i spašavanja

Efikasan odgovor na nesreće zavisi od pouzdane, brze i tačne komunikacije između svih subjekata sistema. Komunikacijski tokovi uspostavljaju se prema pravilima iz Pravilnika o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite.

Glavne komunikacijske linije uključuju:

1. Operativni centar civilne zaštite (OC CZ)

- prima dojave o nesrećama (112, 123, policija, građani, MZ-e),
- vodi evidenciju događaja i prenosi informacije GŠCZ-u i nadležnim službama,
- uspostavlja vezu s kantonalnim OC-om, OC-om FBiH i drugim institucijama,
- održava stalnu radio-vezu sa jedinicama CZ, vatrogasnom jedinicom, policijom i komunalnim službama.

2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

Slika 2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

3. Komunikacija u horizontali (operativna koordinacija)

- između jedinica CZ, vatrogasne jedinice, hitne pomoći, policije, komunalnih preduzeća, Crvenog križa, zdravstvenih ustanova,
- razmjena informacija putem radio-veza, mobilnih aplikacija, službenih telefonskih linija i pisanih izvještaja.

4. Komunikacija sa višim nivoima vlasti

Gradski štab civilne zaštite i Operativni centar civilne zaštite komuniciraju sa:

- Kantonalnim štabom civilne zaštite,
- Federalnom upravom civilne zaštite,
- institucijama za vodoprivredu, zdravstvo, meteorologiju i hidrologiju,
- susjednim općinama (uključujući RS) u skladu s dokumentom o međusobnoj saradnji.

Cilj sistema zaštite i spašavanja

Cilj organizacije sistema zaštite i spašavanja je:

- osigurati pravovremenu reakciju na sve vrste rizika,
- zaštititi živote, imovinu i okoliš,
- osigurati funkcionisanje kritičnih službi,
- omogućiti kontinuitet rukovođenja i komunikacije u vanrednim situacijama,
- smanjiti posljedice nesreća i ubrzati povratak u normalno stanje.

Cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzle organiziran je u šest knjiga, odnosno dokumenata (I-VI).

Na početku svakog dokumenta, prije oblasti koju obrađuje dat je zajednički uvodni dio koji obuhvata popis pojedinačnih dokumenata Plana, pregled ključnih prijetnji, odnosno ugroženosti grada Tuzle od prirodnih i drugih nesreća iz dokumenta Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća sa procjenom rizika, te organizaciju sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli, sa navedenim nadležnostima, struktorom civilne zaštite i komunikacijskim tokovima.

Na kraju uvodnog dijela dat je pregledan popis navedenih šest dokumenata (I-VI) sa suštinskim opisom sadržaja istog.

Na kraju svakog od dokumenata (I-VI) data su zajednička zaključna razmatranja za cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 1. Popis dokumenata Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

R.br.	Poglavlje / Dokument	Opis sadržaja
1	Uvod	Pravna osnova, cilj i struktura Plana
2	Procjena rizika – pregled ključnih prijetnji	Sažetak relevantnih prijetnji iz Procjene ugroženosti
3	Organizacija sistema zaštite i spašavanja	Nadležnosti, struktura CZ, komunikacijski tokovi
4	Dokument I – Operativni centar civilne zaštite	Funkcionisanje OC CZ, prijem i prijenos informacija, komunikacije
5	Dokument II – Aktiviranje, mobilizacija i angažovanje snaga i sredstava	Postupci mobilizacije, nivo aktiviranja, angažovanje snaga i opreme
6	Dokument III – Zadaci organa uprave, službi i MZ u provođenju mjera	Faza prevencije, faza spašavanja, faza otklanjanja posljedica
7	Dokument IV – Mjere zaštite i spašavanja	Mjere, postupci i zadaci po vrstama rizika (poplave, klizišta, zemljotresi, suša, epidemije itd.)
8	Dokument V – Informisanje građana i javnosti	Način obavješćavanja, izvori informacija, komunikacijski kanali
9	Dokument VI – Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine	Razmjena informacija, zajedničke aktivnosti i pružanje pomoći
10	Zaključna razmatranja	Prijedlozi za unapređenje sistema
11	Prilozi	
	Dokument I	
	Dokument II	
	Dokument III	
	Dokument IV	

II. DOKUMENT MJERAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Dokument IV Plana zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja središnji operativni dio Plana, u kojem su razrađene mjere, postupci i zadaci zaštite i spašavanja za svaku pojedinačnu vrstu prirodne, tehničko-tehnološke i druge opasnosti identifikovane u Procjeni ugroženosti Grada Tuzla.

U okviru ovog dokumenta obrađeno je 15 vrsta opasnosti, pri čemu je svaka opasnost predstavljena kao poseban, samostalan dokument, izrađen u skladu sa jedinstvenom metodološkom strukturom i važećim propisima. Ovakav pristup omogućava detaljnu, preglednu i funkcionalnu razradu mjera, uz jasno definisanje nosilaca aktivnosti, faza djelovanja, resursa i procedura za svaku vrstu nesreće.

Svaki od 15 poddokumenata u okviru Dokumenta IV obuhvata:

- opis i karakteristike konkretne vrste opasnosti na području Grada Tuzla,
- analizu mogućih uzroka i posljedica,
- mjere preventivne zaštite,
- mjere i postupke u fazi spašavanja,
- mjere sanacije i otklanjanja posljedica,
- nosioce i izvršiocje aktivnosti u sistemu zaštite i spašavanja.

Dokument IV je izrađen u neposrednoj vezi sa Procjenom ugroženosti Grada Tuzla i Dokumentima I, II i III ovog Plana, te zajedno s njima čini jedinstvenu i funkcionalnu cjelinu sistema zaštite i spašavanja.

Podjela Dokumenta IV na više samostalnih dokumenata omogućava njegovu fleksibilnu primjenu i lakše ažuriranje, budući da se izmjene mogu vršiti na nivou pojedinačne vrste opasnosti, bez potrebe za izmjenom kompletnog Plana. Ovakva struktura posebno je značajna u uslovima promjenjivih rizika, klimatskih promjena i tehnološkog razvoja.

Mjere definisane u Dokumentu IV predstavljaju osnov za operativno djelovanje nadležnih subjekata u svim fazama zaštite i spašavanja, kao i za planiranje, raspoređivanje i korištenje materijalnih, ljudskih i finansijskih resursa sistema civilne zaštite Grada Tuzla.

POPLAVE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, poplave predstavljaju jedan od najznačajnijih i najopasnijih rizika, posebno u nizinskim područjima uz rijeku Jalu i njene pritoke. Za razliku od difuznih rizika poput epidemija, poplave su prostorno ograničene, ali kada se pojave – njihovi učinci su iznenadni, intenzivni i razorni, sa značajnim posljedicama za stanovništvo, infrastrukturu, privredu i okoliš.

Zbog učestalosti, prostorne rasprostranjenosti i težine posljedica, poplave su kategorizirane kao **VRLO VISOK RIZIK**, uz sljedeće ključne faktore:

Vjerovatnoća pojave – Visoka

Poplave se javljaju relativno često, naročito tokom perioda obilnih padavina. Najugroženija područja obuhvataju:

- urbano jezgro Tuzle,
- Slavinoviće, Stupine, Simin Han, Gornju Tuzlu, Bukinje,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- nizinske zone uz rijeku Jalu i njene pritoke,
- područja uz Joševicu (Lipnica, Lipnica Donja, Rapače),
- područja uz Mramorski potok (Milešići, Brgule, Kalajevo).

Težina posljedica – Vrlo visoka

Poplave mogu prouzrokovati:

- značajna oštećenja ili uništavanje stambenih i poslovnih objekata, puteva, mostova i komunalnih sistema,
- ozbiljno ugrožavanje života i zdravlja stanovništva,
- prekid svakodnevnih aktivnosti i radnih procesa,
- potrebu za evakuacijom i privremenim zbrinjavanjem,
- ozbiljne i dugotrajne ekonomske gubitke.

Prostorno ograničene, ali visokog intenziteta

Iako se poplave ne šire na cijelu teritoriju grada, u pogođenim zonama mogu uzrokovati katastrofalne posljedice u vrlo kratkom vremenu, naročito u blizini riječnih korita gdje je rizik ekstremno visok.

Zbog kombinacije visoke vjerovatnoće pojave i vrlo teških posljedica, poplave su svrstane u **PRIORITET 1**, zajedno s klizištima.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza preventivne zaštite obuhvata skup mjera koje se provode kontinuirano s ciljem smanjenja vjerovatnoće nastanka prirodnih i drugih nesreća, kao i ublažavanja njihovih mogućih posljedica. U skladu sa Procjenom ugroženosti Grada Tuzla, poplave predstavljaju rizik vrlo visokog prioriteta, te se u ovoj fazi posebno akcentiraju tehničke, institucionalne i mjere pripreme domaćinstava, kao i ekonomske mjere koje doprinose unapređenju otpornosti lokalne zajednice i prikazane su u tabeli:

Faza	Kategorija mjere	Opis mjere
Preventivna zaštita	Tehničke preventivne mjere	Uređenje i čišćenje riječnih korita i odvodnih kanala radi sprečavanja zagušenja i nekontrolisanog izlivanja voda.
		Održavanje nasipa, propusta i sistema odvodnje u cilju osiguranja hidrotehničke funkcionalnosti.
		Instaliranje kišomjernih i hidroloških stanica te sistema ranog upozoravanja radi blagovremenog informisanja.
	Institucionalne mjere	Ograničenja u urbanističkom planiranju u plavnim zonama i kontrola gradnje.
		Izrada, ažuriranje i sprovođenje planova zaštite i spašavanja.
		Edukacija građana (letci, radionice, simulacije evakuacije).
		Saradnja i koordinacija s mjesnim zajednicama.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija mjere	Opis mjere
	Mjere pripreme domaćinstava	Priprema torbe za hitne slučajeve (voda, hrana, lijekovi, dokumenti).
		Podizanje vrijednih predmeta iz prizemlja i podruma u rizičnim periodima.
		Nabavka i priprema vreća s pijeskom radi privremenog utvrđivanja objekata.
		Upoznavanje sa lokalnim planovima evakuacije i sigurnim pravcima kretanja.
	Ekonomske mjere	Preporuka građanima i pravnim licima da zaključe polise osiguranja imovine od poplava.

Preventivne mjere predstavljaju osnovni stub sistema zaštite i spašavanja. Njihov kontinuitet, pravovremeno provođenje i puni angažman institucija i stanovništva ključni su za smanjenje rizika od poplava. Ove mjere stvaraju preduslove za efikasno reagovanje u narednim fazama – spašavanju i otklanjanju posljedica, te ubrzavaju oporavak nakon nesreće.

Izvršioci – gradske službe za upravo, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju preventivne mjere zaštite od poplava

Preventivna zaštita od poplava zahtijeva koordinisan rad svih nadležnih gradskih službi, javnih preduzeća, pravnih lica i drugih institucija koje su obavezne da u okviru svojih redovnih djelatnosti provode mjere uređenja, održavanja i nadzora vodnih i odvodnih sistema. Uspješnost preventivnih aktivnosti u velikoj mjeri zavisi od pravovremene mobilizacije materijalno-tehničkih sredstava, stručnog kadra i finansijskih resursa.

Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima ključnu ulogu u organizovanju, koordiniranju i nadzoru nad sprovođenjem preventivnih mjera. Ona identifikuje kritične tačke, pokreće aktivnosti kod nadležnih službi, prati realizaciju radova, te osigurava da izvršioci blagovremeno preduzimaju mjere u skladu sa procijenjenim rizicima. Obezbjedenje potrebne opreme, održavanje infrastrukture i stalno praćenje stanja vodotoka predstavljaju osnovu efikasnog i održivog sistema zaštite od poplava.

U nastavku se daje pregled preeventivnih mjera, izvršilaca, radova i izvora finansiranja neophodnih za realizaciju tih mjera.

Tabela – Pregled preventivnih mjera, izvršioci, radovi i izvori finansiranja

R/B	Mjera / Aktivnost	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
1	Uređenje i čišćenje korita rijeka i kanala	Služba CZ; Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica	Bageri, kamioni, ručni alati	Budžet Grada Tuzla ¹	Koordinacija, nadzor, planiranje prioriteta
2	Održavanje nasipa i propusta	Služba komunalne poslove, izgradnju i	Mehanizacija, geotehnička oprema	Budžet, javna preduzeća	Nadzor, iniciranje radova, izvještavanje

¹ Budžetska pozicija Službe civilne zaštite i sredstva posebne naknade za zaštitu i spašavanje

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

		poslove mjesnih zajednica			
3	Instaliranje kišomjernih stanica	Služba CZ	Senzori, IT oprema	Budžet, međunarodni projekti	Tehničko praćenje, upravljanje sistemom upozoravanja
4	Uređenje obala i regulacija bujičnih tokova	Služba komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica	Građevinska mehanizacija	Budžet, projekti	Koordinacija i izvještavanje o napretku
5	Postavljanje i održavanje pumpnih stanica, agregata	Služba civilne zaštite – Profesionalna vatrogasna jedinica	Pumpne stanice, crijeva	Budžet Grada-sredstva zaštite i spašavanja	Raspodjela i kontrola stanja opreme
6	Priprema i distribucija vreća s pijeskom	Mjesne zajednice; građani	Vreće, pijesak, alat	Budžet, MZ, građani	Usmjeravanje i logistička podrška
7	Edukacija stanovništva	Služba CZ; MZ	Letci, promotivni materijal	Budžet CZ	Organizacija, provođenje, izvještavanje
8	Monitoring kritičnih lokacija	Služba CZ	Vozila, komunikacijska oprema	Budžet	Redovni obilazak, analiza i procjena

Pregled preventivnih mjera, izvršilaca, materijalno-tehničkih sredstava i izvora finansiranja prikazan u tabeli predstavlja osnovu za organizovano, pravovremeno i efikasno djelovanje u zaštiti od poplava. Jasno definisane nadležnosti gradskih službi, mjesnih zajednica, javnih preduzeća i građana omogućavaju brže provođenje radova, bolju kontrolu rizika i smanjenje mogućnosti nastanka šteta. Kontinuirana koordinacija i nadzor Službe civilne zaštite osiguravaju da se mjere provode u skladu s procijenjenim opasnostima i raspoloživim resursima, čime se jača ukupna otpornost lokalne zajednice i unapređuje spremnost sistema zaštite i spašavanja.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Uspješno provođenje preventivnih mjera zaštite od prirodnih i drugih nesreća podrazumijeva plansko i racionalno korištenje raspoloživih materijalno-tehničkih sredstava, specijalizirane opreme i mehanizacije, uz jasno definisane izvore finansiranja za realizaciju planiranih aktivnosti. Preventivna zaštita obuhvata niz tehničkih, organizacionih i nadzornih aktivnosti na kritičnim lokacijama, održavanju infrastrukture, sistemima monitoringa i drugim elementima zaštite, pri čemu se koriste sredstva i resursi u vlasništvu Grada Tuzla, javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica, u skladu s njihovim zakonskim nadležnostima i redovnim djelatnostima.

Materijalno-tehnička sredstva i opremu koriste nadležne gradske službe, javna i komunalna preduzeća, specijalizirane jedinice civilne zaštite i ugovoreni izvođači radova, svako u okviru svoje nadležnosti, dok Služba civilne zaštite Grada Tuzla vrši poslove planiranja, koordinacije,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

praćenja i usklađivanja angažovanja raspoloživih kapaciteta u cilju efikasne provedbe preventivnih mjera. Finansiranje nabavke, održavanja i korištenja materijalno-tehničkih sredstava osigurava se iz Budžeta Grada Tuzla, sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje, budžeta javnih preduzeća i ustanova, kao i iz programa, projekata i donatorskih sredstava viših nivoa vlasti i međunarodnih organizacija, u skladu s važećim propisima i planskim dokumentima.

Obezbjedenje potrebnih sredstava i njihovo racionalno korištenje predstavljaju ključni preduslov efikasnog funkcionisanja sistema preventivne zaštite.

Tabela – Materijalno–tehnička sredstva i oprema za provođenje preventivnih mjera zaštite od poplava

R/B	Vrsta materijalno–tehničkog sredstva / opreme	Namjena u preventivnoj zaštiti od poplava	Izvršioci	Izvori finansiranja
1	Građevinska mehanizacija (bageri, rovokopači, mini–bageri)	Čišćenje i produbljivanje korita rijeka, uklanjanje nanosa, otvaranje odvodnih kanala	Služba civilne zaštite, JKP-a, građevinske firme, ugovorene firme	Budžetski izvori - Budžet Grada Tuzla - Sredstva namijenjena zaštiti i spašavanju (posebna budžetska pozicija) - Budžeti javnih preduzeća i ustanova - Budžet Tuzlanskog kantona (sufinansiranje) - Budžet Federacije BiH (donacije i sufinansiranje)
2	Kiper kamioni i transportna vozila	Odvoz šljunka, mulja, zemljanog materijala i otpada iz korita i kanala	Komunalna preduzeća; građevinske firme	
3	Pumpne stanice i mobilne pumpe	Preventivno pražnjenje kritičnih lokacija, održavanje propusta, ublažavanje podizanja nivoa voda	Služba CZ; Profesionalna vatrogasna jedinica	
4	Agregati za električnu energiju	Napajanje pumpi i opreme u slučajevima pada napona ili prekida napajanja	Služba CZ; PVJ	Projekti i donatorska sredstva - Međunarodni donatorski programi - Projekti međunarodnih organizacija (UNDP, EU, IPA i sl.) - Grantovi nevladinih organizacija - Posebni razvojni i infrastrukturni projekti
5	Ručni alati (lopate, pijuci, krampovi)	Ručno čišćenje propusta, kanala, odvodnih mreža i kritičnih manjih lokacija	Mjesne zajednice; građani; komunalna preduzeća	
6	Vreće s pijeskom	Izgradnja privremenih nasipa, zaštita stambenih i pomoćnih objekata, odbrana od prodora vode	Služba CZ; MZ; građani	
7	Geomaterijali (folije, gabionske mreže)	Ojačanje obala, sprečavanje erozije, stabilizacija kritičnih tačaka	Ugovorene firme; komunalna preduzeća	Ostali izvori - Sredstva privrednih društava po osnovu angažmana i ugovornih obaveza - Ekonomsko-socijalni fondovi i posebne namjenske pomoći
8	Komunikacijska oprema (radio-stanice,	Stabilna komunikacija operativnih timova i dojava ugroženih zona	Služba CZ; radio amateri	

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Vrsta materijalno-tehničkog sredstva / opreme	Namjena u preventivnoj zaštiti od poplava	Izvršioci	Izvori finansiranja
	repetitori, mobilne veze)			
9	IT oprema i monitoring sistemi (kišomjerne stanice, vodomjerne letve, senzori, GIS)	Praćenje hidroloških parametara, analiza rizika i rano upozoravanje	Služba CZ; stručne institucije	
10	Zaštitna i lična oprema (čizme, rukavice, lampe, prsluci)	Zaštita radnika i volontera u operativnom radu na terenu	Služba CZ; komunalne službe	
11	Vozila 4x4 i terenska vozila	Pristup kritičnim lokacijama, obilazak terena i transport opreme	Služba CZ; komunalna preduzeća	
12	Šatori, cerade i montažni objekti	Privremena zaštita opreme, uspostava punktova za rad terenskih timova	Služba CZ; MZ	

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima ključnu ulogu u organizovanju, koordinisanju i nadzoru nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja. Kao stručna i operativna služba, ona obezbjeđuje da nadležni izvršioci blagovremeno i u skladu sa zakonom provode planirane aktivnosti, te da su sve strukture sistema zaštite i spašavanja funkcionalno povezane. U okviru svojih nadležnosti, Služba civilne zaštite obavlja poslove koordinacije, usmjeravanja i praćenja rada službi, preduzeća i drugih subjekata koji imaju zakonsku obavezu izvršavanja mjera zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – preventivnoj, operativnoj (spašavanje) i fazi otklanjanja posljedica.

Koordinacija i angažovanje izvršilaca

Služba civilne zaštite:

Služba civilne zaštite:

- koordinira aktivnosti svih subjekata uključenih u provođenje mjera zaštite i spašavanja (gradske službe za upravu, javna i komunalna preduzeća, javne ustanove, mjesne zajednice, operativne snage civilne zaštite i druge nadležne institucije), u skladu s Planom zaštite i spašavanja i odlukama Gradskog štaba civilne zaštite;
- daje smjernice i operativne upute za angažovanje izvršilaca, u zavisnosti od vrste, obima i intenziteta opasnosti, u okviru svojih zakonskih ovlaštenja;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pokreće postupke angažovanja dodatnih resursa i kapaciteta kada raspoloživi kapaciteti gradskih službi i drugih subjekata nisu dovoljni, u skladu s važećim propisima;
- usklađuje aktivnosti na terenu između struktura zaštite i spašavanja radi izbjegavanja preklapanja nadležnosti, racionalnog korištenja resursa i pravovremenog provođenja mjera;
- obezbjeđuje prikupljanje i prenos informacija sa terena prema Gradskom štabu civilne zaštite radi donošenja blagovremenih i utemeljenih odluka;
- u skladu s važećim propisima i odlukama nadležnih organa, zaključuje ugovore i sporazume sa pravnim licima za realizaciju preventivnih mjera zaštite i spašavanja, te prati njihovu realizaciju;
- vrši nadzor nad izvođenjem ugovorenih preventivnih mjera, u saradnji s nadležnim gradskim službama i drugim ovlaštenim organima;
- priprema i dostavlja redovne i periodične izvještaje Gradonačelniku, Gradskom štabu civilne zaštite i Gradskom vijeću o realizovanim preventivnim mjerama, stepenu izvršenja planiranih aktivnosti, utrošku sredstava i uočenim potrebama za unapređenje sistema zaštite i spašavanja.

Način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem planiranih mjera

Služba civilne zaštite:

- kontroliše blagovremeno izvršavanje obaveza i kvalitet urađenih radova;
- traži pisane i usmene izvještaje od svih izvršilaca o statusu provođenja mjera;
- evidentira uočene nedostatke, odstupanja ili neizvršavanje mjera te predlaže korektivne mjere i postupke;
- prati angažovanje materijalno-tehničkih sredstava i racionalnost trošenja finansijskih resursa;
- vrši terenske obilaske radi provjere stanja, dokumentovanja situacije i sagledavanja potreba za dodatnim intervencijama;
- informiše Gradski štab civilne zaštite o svim uočenim odstupanjima i problemima koji mogu utjecati na efikasnost sistema.

Rokovi i način izvještavanja Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite ima obavezu da:

- kontinuirano, u skladu sa planiranim rokovima, dostavlja izvještaje Gradonačelniku o stanju u oblasti zaštite i spašavanja, realizaciji mjera i identifikovanim problemima;
- vanredno izvještava Gradonačelnika i Gradski štab u slučaju pojave opasnosti, pogoršanja situacije ili ugrožavanja života i imovine stanovništva;
- periodično izvještava Gradsko vijeće, najmanje jednom godišnje ili po potrebi, o provođenju planiranih mjera i stepenu spremnosti sistema zaštite i spašavanja;
- priprema analize, informativne biltene i tematske izvještaje koji sadrže pregled izvršenih radova, utrošenih sredstava, angažovane opreme i preduzetih mjera;
- izvještava o eventualnim problemima u provođenju mjera, sa prijedlogom rješenja i preporukama za unapređenje sistema.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Kroz koordinaciju izvršilaca, kontinuirani nadzor i redovno izvještavanje, Služba civilne zaštite obezbjeđuje da se sve mjere zaštite i spašavanja provode blagovremeno, efikasno i u skladu s nadležnostima.

POPLAVE – FAZA SPAŠAVANJA

Tokom djelovanja poplava, faza spašavanja predstavlja ključnu fazu upravljanja nesrećom, u kojoj se preduzimaju hitne mjere radi zaštite života ljudi, smještaja evakuisanih, osiguranja osnovnih usluga i sprečavanja dodatnih šteta. Mjere spašavanja uključuju koordinisane akcije operativnih snaga, jedinica civilne zaštite, policije, vatrogasaca, zdravstvenih institucija, službi komunalne infrastrukture i mobilisanih građana.

Faza spašavanja obuhvata evakuaciju stanovništva, spašavanje na vodi i iz ugroženih objekata, uspostavljanje prihvatnih centara, aktiviranje sistema javnog informisanja, te hitno djelovanje operativnih timova radi sprječavanja ugrožavanja života i velikih materijalnih gubitaka.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere u fazi spašavanja odnose se na hitne intervencije koje se provode neposredno nakon nastanka poplave ili kada je poplava u toku, radi zaštite ljudi, životinja i materijalnih dobara. Ove mjere se provode uz maksimalnu angažovanost svih operativnih snaga.

Tabela – Mjere spašavanja

Faza	Kategorija	Opis mjera
Faza spašavanja	Mjere odgovora	- Evakuacija stanovništva i materijalnih dobara - Aktivacija operativnih snaga zaštite i spašavanja, policije - Spašavanje na vodi i iz poplavljenih područja - Uspostava prihvatnih centara za evakuisane osobe - Informisanje javnosti putem zvaničnih kanala

Opis mjera

- Evakuacija stanovništva i imovine: Provođenje potpune, djelimične ili prijevremene evakuacije sa najugroženijih područja, uključujući bolesne, djecu, starija lica i osobe sa invaliditetom.
- Spašavanje na vodi: Korištenje čamaca, plovila, konopa i zaštitne opreme radi izvlačenja osoba iz poplavljenih domova.
- Uspostava prihvatnih centara: Priprema škola, dvorana i objekata za privremeni smještaj ljudstva – prihvatni centri.
- Aktivacija operativnih snaga: Policija, vatrogasci, hitna pomoć, jedinice civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja.
- Informisanje stanovništva: Korištenje sirena, medija, društvenih mreža i Operativnog centra 121.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju mjere zaštite i spašavanja

Mjere	Nosioci posla (rukovođenje, odlučivanje)	Izvršioci	Način provođenja mjere
Obavješćavanje, uzbuđivanje i informisanje stanovništva	Služba civilne zaštite	Operativni centar CZ, mediji, policija, komunalna preduzeća	Aktiviranje sirena i sistema javnog obavješćavanja; emitovanje uputstava i upozorenja građanima; kontinuirano informisanje o kretanju vodostaja i područjima rizika
Evakuacija ljudi, životinja i materijalnih dobara	Služba civilne zaštite	Policija, Služba CZ, Služba za zbrinjavanje, nadležne gradske službe, MZ-e, Veterinarska služba	Organizovana evakuacija čamcima, vozilima i drugim sredstvima; usmjeravanje stanovništva prema sigurnim zonama i prihvatnim centrima
Zbrinjavanje ugroženih i povrijeđenih osoba	Služba civilne zaštite u saradnji sa nadležnim službama	Služba za zbrinjavanje, Crveni križ, zdravstvene ustanove, Centar za socijalni rad	Prihvat i smještaj evakuisanih u privremene centre; obezbjeđenje hrane, vode, odjeće, higijenskih setova i psihosocijalne podrške
Spašavanje na vodi i iz poplavljenih objekata	Služba civilne zaštite	Profesionalna vatrogasna jedinica, specijalizirane jedinice civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja	Upotreba čamaca, plovila, užadi, zaštitne opreme; izvlačenje osoba iz poplavljenih domova; pristup izolovanim lokacijama i tehničke intervencije
Prva medicinska pomoć i hitni medicinski transport	JZNU Dom zdravlja	Služba medicinske pomoći	Hitna medicinska intervencija; stabilizacija povrijeđenih; transport u zdravstvene ustanove
Zaštita i spašavanje od urušavanja objekata usljed vode	Služba civilne zaštite	Mješovita jedinica za hitne intervencije, građevinske firme, policija	Pregled poplavljenih objekata, obezbjeđenje zona, ulazak spasilačkih timova samo kada je sigurno; uklanjanje opasnih elemenata
Zaštita i spašavanje životinja i stočnog fonda	Služba civilne zaštite, Veterinarska služba	Veterinarska služba, MZ-e, vlasnici životinja	Evakuacija stoke, obezbjeđenje privremenog smještaja; osiguranje hrane i veterinarskog nadzora
Izmještanje opasnih materija (hemikalija, zapaljivih tečnosti)	Služba civilne zaštite- PVJ	Profesionalna vatrogasna jedinica, specijalizirane službe, industrijska preduzeća	Uklanjanje, neutralizacija i sigurno premještanje materija koje plove ili se šire vodom; sprečavanje ekološke kontaminacije
Privremeno obezbjeđivanje i zatvaranje poplavljenih područja	Policija / Služba za inspeksijske poslove	Policija, Služba za inspeksijske poslove	Postavljanje barijera, regulacija saobraćaja, zabrana pristupa opasnim zonama, obezbjeđenje kritičnih tačaka

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Mjere	Nosioci posla (rukovođenje, odlučivanje)	Izvršioci	Način provođenja mjere
Uspostavljanje alternativnih komunikacija i pristupnih puteva	Služba civilne zaštite, Služba za komunalne poslove	Služba za komunalne poslove, građevinske firme	Aktiviranje privremenih puteva; uspostava mostića, pontona, alternativnih prolaza radi pristupa ekipama spašavanja
Asanacija terena u funkciji spašavanja (uklanjanje vode i nanosa)	Služba za čistoću, Služba za asanaciju terena	Služba za čistoću, JKP Komunalac, Služba za asanaciju	Uklanjanje nanosa, mulja i otpada; ispumpavanje vode; čišćenje prilaza radi nesmetanog kretanja ekipa

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Sredstva civilne zaštite koja se angažuju u slučaju poplava obuhvataju specijalizovanu opremu i mehanizaciju neophodnu za spašavanje ljudi iz poplavljenih područja, evakuaciju, ispumpavanje vode, zaštitu objekata i infrastrukture te osiguravanje osnovnih uslova života za pogođeno stanovništvo. U fokusu su sredstva koja omogućavaju brz pristup ugroženim zonama, evakuaciju stanovništva i životinja, tehničku pomoć u stabilizaciji terena te pravovremeno otklanjanje neposrednih opasnosti.

Oprema koja se koristi uključuje različite vrste čamaca i plovila namijenjenih za evakuaciju i transport, pumpe velikog i malog kapaciteta za ispumpavanje vode, agregate za napajanje kritičnih lokacija, rasvjetne sisteme za rad tokom noći, vreće s pijeskom i druge zaštitne materijale za izgradnju privremenih barijera. Također se koriste vozila s pogonom 4x4, specijalizovana vatrogasna oprema, komunikacijski sistemi i ručni alati potrebni za uklanjanje prepreka i otklanjanje posljedica poplava.

Radio-komunikaciona sredstva, sistemi javnog obavješćavanja i mobilna IT oprema omogućavaju efikasnu koordinaciju svih učesnika na terenu. Pored tehničke opreme, važnu ulogu ima i oprema za smještaj evakuisanih lica – šatori, poljski kreveti, zaštitna oprema, ogrtači, cerade i osnovne potrepštine.

Ukupno, ova sredstva omogućavaju hitan odgovor u uslovima poplavne opasnosti, zaštitu života i zdravlja ljudi, stabilizaciju pogođenih područja, sprečavanje prodora vode i minimiziranje materijalnih šteta. Oprema za spašavanje kod poplava obuhvata:

- Čamce, plovila, motorne čamce i spasilačku opremu za rad na vodi;
- Pumpe za vodu (potopne, motorne, visokog kapaciteta), crijeva i drenažne sisteme;
- Vozila za evakuaciju, terenska vozila i vatrogasna vozila;
- Agregate za napajanje električnom energijom, mobilne rasvjetne jedinice;
- Vreće s pijeskom, zečje nasipe i ostali materijal za privremene barijere i zaštitu;
- Ručne alate (lopate, sjekire, pijuci) i zaštitnu opremu;
- Šatore, cerade, krevete, deke i opremu za privremeni smještaj evakuisanih;
- Radio-komunikacijska sredstva i sisteme veze za koordinaciju spašavanja.

Ovaj skup sredstava omogućava djelovanje u otežanim uslovima, evakuaciju stanovništva, uspostavljanje privremenog smještaja, hitne tehničke intervencije i zaštitu ključne infrastrukture u slučajevima poplava.

Mjere postupci i zadaci gradonačelnika, gradskih službi za upravu, pravna lica i drugih izvršioca koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

U fazi spašavanja kod poplava neophodna je vertikalna i horizontalna koordinacija svih nadležnih institucija. Funkcionisanje hitnog odgovora zavisi od pravovremenog djelovanja gradonačelnika, gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća, pravnih lica od javnog značaja, mjesnih zajednica i građana. Uloge i zadaci svakog subjekta jasno su definisani kako bi se obezbijedila efikasnost, sigurnost i kontinuitet rada u uslovima prirodne nesreće.

Gradonačelnik

Gradonačelnik, kao izvršni organ Grada Tuzla, ima ključnu ulogu u donošenju odluka i obezbjeđivanju uslova za funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja u slučaju poplava. U skladu sa zakonom i na prijedlog Gradskog štaba civilne zaštite, Gradonačelnik preduzima sljedeće aktivnosti:

- donosi odluku o proglašenju stanja prirodne nesreće – poplava, odnosno o prestanku tog stanja, na osnovu prijedloga Gradskog štaba civilne zaštite;
- osigurava političku, institucionalnu i administrativnu podršku radu Gradskog štaba civilne zaštite i nadležnih gradskih službi;
- usklađuje djelovanje gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća u izvršavanju zadataka iz njihove redovne nadležnosti, a koji su od značaja za zaštitu i spašavanje od poplava;
- ostvaruje saradnju i komunikaciju sa kantonalnim, federalnim i drugim nadležnim organima radi traženja dodatne stručne, materijalno-tehničke i finansijske pomoći;
- obezbjeđuje potrebna finansijska sredstva i logističku podršku za provođenje hitnih mjera zaštite i spašavanja, u skladu s važećim propisima i budžetskim mogućnostima;
- usmjerava gradske službe u izvršavanju obaveza iz oblasti komunalnih, infrastrukturnih, zdravstvenih, socijalnih i drugih djelatnosti koje su od značaja za ublažavanje posljedica poplava;
- osigurava pravovremeno i tačno informisanje javnosti o stanju ugroženosti, preduzetim mjerama, preporukama za postupanje i mjerama lične i kolektivne zaštite stanovništva.

Gradske službe za upravu

Gradske službe za upravu djeluju operativno, po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite, te obavljaju sljedeće zadatke:

- tehničku, organizacionu i logističku podršku operativnim snagama zaštite i spašavanja,
- pripremu dokumentacije, izvještaja i analiza,
- angažovanje opreme i kadra iz nadležnosti službe,
- koordinaciju evakuacije, smještaja i zbrinjavanja stanovništva,
- obezbjeđenje pristupnih puteva, uklanjanje prepreka i privremene sanacije,
- stalnu komunikaciju i razmjenu informacija s Operativnim centrom civilne zaštite,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- doprinos informisanju građana kroz zvanične kanale Grada Tuzla,
- osiguranje neprekidnog funkcionisanja službe u vanrednim uslovima.

Javna komunalna preduzeća

U poplavama imaju ključnu operativnu ulogu jer osiguravaju infrastrukturu i komunalne sisteme:

- uklanjanje prepreka, nanosnog materijala i oštećenih dijelova komunikacija,
- održavanje i zaštita vodovodnog i kanizacionog sistema,
- ispumpavanje vode i sanacija kritičnih lokacija,
- uspostava alternativnih pravaca za vozila hitnih službi,
- podrška evakuaciji i transportu.

Pravna lica

Pravna lica koja obavljaju vitalne usluge obavezna su provoditi mjere zaštite i spašavanja u svom sektoru:

- osiguranje stabilnosti sistema vodosnabdijevanja, elektrodistribucije, grijanja i telekomunikacija,
- mobilizacija stručnih timova i provođenje vanrednih procedura,
- saradnja sa Službom civilne zaštite radi ublažavanja rizika za stanovništvo i infrastrukturu.

Mjesne zajednice i građani

Mjesne zajednice i građani su prvi izvor informacija i podrške u ranim fazama poplava:

- pomoć kod evakuacije stanovništva i imovine,
- organizacija lokalnih prihvatnih prostora,
- priprema zaštitnih barijera (vreće s pijeskom, privremene brane),
- saradnja sa povjerenicima civilne zaštite i nadležnim službama.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima ključnu operativno-koordinacionu i stručnu ulogu u fazi spašavanja od poplava, djelujući u skladu sa odlukama Gradskog štaba civilne zaštite i važećim propisima. U ovoj fazi Služba civilne zaštite obavlja sljedeće poslove:

- aktivira Operativni centar civilne zaštite i uspostavlja 24-satni režim dežurstva, praćenja stanja i prijema informacija sa terena;
- koordinira djelovanje svih subjekata uključenih u aktivnosti spašavanja (gradske službe, javna i komunalna preduzeća, jedinice civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne institucije);
- organizuje i angažuje jedinice civilne zaštite, specijalizovane timove i raspoloživu materijalno-tehničku opremu, u skladu s nalogima Gradskog štaba civilne zaštite;
- provodi i koordinira hitne operativne mjere zaštite i spašavanja, uključujući:
 - pružanje podrške evakuaciji i zbrinjavanju ugroženog stanovništva,
 - ispumpavanje vode iz poplavljenih objekata i prostora,
 - postavljanje privremenih zaštitnih barijera (vreće s pijeskom, nasipi),

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- tehničke intervencije radi zaštite ljudi, objekata i infrastrukture;
- prikuplja, obrađuje i sistematizuje informacije sa terena te ih redovno i vanredno dostavlja Gradskom štabu civilne zaštite radi donošenja pravovremenih odluka;
- osigurava neprekidnu komunikaciju između svih učesnika na terenu i nadležnih organa viših nivoa vlasti;
- vodi propisane evidencije, dokumentaciju i operativne izvještaje o angažovanim snagama, sredstvima, provedenim mjerama i uočenim problemima;
- učestvuje u informisanju javnosti i davanju upozorenja stanovništvu, u saradnji s Gradskim štabom civilne zaštite i nadležnim službama za informisanje.

Tabela – Mjere, zadaci i način realizacije mjera u akcijama spašavanja tokom poplava

Izvršilac	Zadaci	Način realizacije
Gradonačelnik	Proglašava stanje prirodne nesreće	koordinira rad službi i preduzeća; obezbjeđuje resurse
Gradske službe za upravu	Tehnička, organizaciona i logistička podrška; priprema dokumentacije i operativnih naloga	Priprema izvještaja i analiza; operativno postupanje prema uputama Gradskog štaba CZ
Javna i komunalna preduzeća	Uklanjanje prepreka, ispumpavanje vode, održavanje infrastrukture, hitne intervencije	Angažuju mehanizaciju, ljudstvo i opremu; obavljaju stalne terenske intervencije
Pravna lica	Obezbjedenje stabilnosti vitalnih sistema (voda, struja, zdravstvo, telekomunikacije)	Primjena vanrednih procedura; mobilizacija stručnih timova; saradnja sa CZ
Mjesne zajednice i građani	Evakuacija, priprema prostora, podrška ugroženima; lokalna logistika	Direktna saradnja s povjerenicima i službom CZ; organizacija privremenog smještaja i pomoći
Služba civilne zaštite	Aktivira Operativni centar CZ; usmjerava operativne snage; koordinira sve učesnike; provodi hitne mjere	Uspostavlja komunikaciju, vodi evidencije, prikuplja podatke; organizuje evakuaciju i intervencije

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla u slučaju poplava

Građani predstavljaju važan resurs u sistemu zaštite i spašavanja, posebno u situacijama poplava kada je potrebno brzo djelovanje, izgradnja privremenih barijera, pomoć u evakuaciji i distribuciji pomoći. Mobilizacija građana zasniva se na pravovremenoj aktivaciji, edukaciji, organizaciji i koordinaciji sa Službom civilne zaštite, mjesnim zajednicama i drugim nadležnim subjektima.

Organizacija mobilizacije

Edukacija i priprema građana

- redovno organizovanje edukacija o postupanju u slučaju poplava, evakuacije, pravilne upotrebe sredstava za zaštitu (vreće s pijeskom, pumpe, barijere),
- distribucija uputstava o samopomoći, zaštitnim mjerama i ponašanju u slučaju izlivanja rijeka, bujičnih tokova ili podzemnih voda,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- promocija pripreme domaćinstava (zalihe pitke vode, hrane, lijekova, ličnih dokumenata, baterijskih lampi i radio-uređaja).

Formiranje volonterskih jedinica

- organizacija volonterskih grupa po mjesnim zajednicama,
- registrovanje volontera, evidentiranje raspoložive opreme i sredstava (vozila, čamci, alati),

Plan mobilizacije i poziva

- aktivacija građana putem sirena, SMS poruka, lokalnih medija i obavještenja mjesnih zajednica,
- određivanje prioriteta djelovanja (zaštita nasipa, punjenje i postavljanje vreća, pomoć pri evakuaciji, ispumpavanje vode),
- obavezna koordinacija sa Službom civilne zaštite i komunalnim službama.

Uključivanje resursa građana

- angažovanje privatnih čamaca, pumpi, vozila, agregata i alata,
- raspodjela građana i opreme prema najkritičnijim lokacijama,
- praćenje i evidentiranje utrošenih sredstava i angažovanja u skladu sa propisima.

Nadzor i evaluacija

- Služba civilne zaštite nadzire rad volontera, način korištenja resursa i poštovanje sigurnosnih procedura,
- izrada izvještaja o provedenoj mobilizaciji i izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća,
- analiza iskustava i poboljšanje procedura za buduće poplavne situacije.

Tabela – Mobilizacija građana u slučaju poplava

Aktivnost	Ko učestvuje	Način mobilizacije	Oprema
Izgradnja zaštitnih barijera (vreće s pijeskom, zečiji nasipi)	Građani, MZ, jedinice CZ	Poziv CZ i MZ-a, obavještenja putem medija i sirena	Vreće s pijeskom, lopate, rukavice, folije, alati
Pomoć pri evakuaciji stanovništva i životinja	Volonteri, građani sa čamcima i vozilima	Evidencija i raspored preko CZ i MZ-a	Čamci, prsluci za spašavanje, signalizacija
Ispumpavanje vode iz objekata	Građani–volonteri, jedinice CZ, komunalne službe	Aktivacija prema procjeni CZ	Pumpe, crijeva, agregati, zaštitna oprema
Distribucija hrane, vode i humanitarne pomoći	Volonteri, Crveni križ, MZ, građani	Koordinacija preko CZ i Crvenog križa	Vozila, paketi pomoći, oprema za transport
Postavljanje privremenih prelaza i sigurnosnih zona	Volonteri, komunalne službe	Uključivanje po pozivu CZ	Daske, palete, označavanje, svjetlosna signalizacija
Podrška ugroženim domaćinstvima (čišćenje, zaštita imovine)	Građani, volonteri MZ	Organizovani punktovi MZ-a	Ručni alati, sanitarni materijal, dezinfekciona sredstva

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Organizacija mobilizacije građana u slučaju poplava

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Pripremna	Edukacija građana i volontera	Služba CZ, MZ, NVO	Edukativni materijali, oprema za trening	Budžet grada, donacije, projekti	Organizuje i vodi edukacije
Organizacija	Formiranje volonterskih jedinica	Služba CZ, MZ	Evidencija, komunikaciona oprema	Budžet grada	Registracija i koordinacija volontera
Mobilizacija	Aktiviranje i raspodjela građana	Volonteri, komunalne službe	Vozila, alati, zaštitna oprema	Budžet grada, lokalni resursi	Koordinacija, kontrola sigurnosti
Učešće	Pomoć na ugroženim područjima	Građani-volonteri	Hrana, voda, prva pomoć, pumpne stanice, transport	Donacije, lokalni resursi	Operativni nadzor i vođenje evidencija
Evaluacija	Procjena efikasnosti mobilizacije	Služba CZ	Dokumentacija, IT oprema	Budžet grada	Izrada izvještaja, unapređenje procedura

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena poplavom i određivanje prioriteta, redoslijeda u izmještanju

Poplave mogu ugroziti širok spektar materijalnih dobara, uključujući dokumentaciju, medicinsku opremu, vozila, infrastrukturu, kulturna dobra i privatnu imovinu. Njihovo pravovremeno izmještanje je ključno za očuvanje funkcionalnosti sistema grada, zaštitu javnih institucija i smanjenje materijalnih šteta. Prioriteti izmještanja određuju se na osnovu značaja dobara za funkcionisanje zajednice, njihove zamjenjivosti i stepena rizika kojem su izložena.

Materijalna dobra i prioriteti izmještanja

1. Prvi prioritet – kritična i osjetljiva dobra

U prvu kategoriju spadaju dobra čije oštećenje može dovesti do gubitka ključnih funkcija sistema ili ugroziti živote:

- Važna dokumentacija i informatička oprema (matične knjige, arhive, baze podataka, serveri),
- Medicinska i životno važna oprema (respiratori, medicinski aparati, lijekovi),
- Sredstva komunikacije i upravljanja (radio-stanice, mobilni uređaji operativnih službi),
- Finansijska i administrativna dokumentacija.

Ova dobra se izmještaju **odmah** po izdavanju upozorenja na opasnost.

2. Drugi prioritet – vitalna javna dobra

Ova kategorija obuhvata dobra neophodna za očuvanje kulturnih i obrazovnih funkcija zajednice:

- Kulturno-historijska dobra (umjetnine, arhivska građa, muzejski eksponati),

- Školska dokumentacija i arhivi,
- Oprema javnih ustanova.

Izmještanje se vrši po stabilizaciji prvog prioriteta.

3. Treći prioritet – mehanizacija i vozila

Obuhvata sredstva čije potapanje može uzrokovati velike ekonomske gubitke:

- Vozila javnih službi i građana,
- Specijalizovana mehanizacija (kamioni, rovokopači, traktori),
- Radne mašine industrijskih i komunalnih preduzeća.

Izmještanje se vrši u visinske, suhe i sigurne zone.

4. Četvrti prioritet – privatna i ekonomska dobra

Obuhvata imovinu za čije izmještanje je potrebna dodatna logistika i vrijeme:

- robne zalihe trgovina,
- industrijska oprema i materijali,
- oprema domaćinstava većeg volumena.

Izmještanju se kada su prioritetne aktivnosti završene.

5. Peti prioritet – ostala i zamjenjiva dobra

- manje vrijedna oprema,
- namještaj,
- oprema koja ne utiče na javne funkcije.

Premještanju se prema kapacitetima, bez štete po realizaciju aktivnosti viših prioriteta.

Redoslijed izmještanja (procedura)

- Aktivacija Gradskog štaba civilne zaštite,
- Procjena ugroženosti i identifikacija materijalnih dobara na rizičnim lokacijama,
- Primjena prioriteta i raspored snaga za izmještanje,
- Organizacija transporta, skladištenja i obezbjeđenja dobara,
- Evidentiranje izmještene imovine, mjesta skladištenja i odgovornog subjekta,
- Kontinuirana koordinacija sa službama komunalne infrastrukture, MZ-ima i policijom.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju poplava

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Primjeri	Način izmještanja	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva
1	Dokumentacija i kritična oprema	Matične knjige, arhivi, serveri, medicinska oprema	Hitno izmještanje u suhe i sigurne prostore	Služba CZ, Služba za opću upravu, zdravstvene ustanove	Transportna vozila, zaštitne kutije, vodonepropusna ambalaža
2	Kulturna i javna dobra	Muzejski eksponati, arhivska građa, školska dokumentacija	Premještanje u muzeje, arhive ili sigurne depoe	Kulturne ustanove, škole, Služba CZ	Zaštitni materijal, specijalne kutije, vozila
3	Mehanizacija i vozila	Kamioni, radne mašine, službena vozila	Premještanje ka visinskim zonama	Komunalna preduzeća, privatna preduzeća, Služba CZ	Kamioni, auto-dizalice, vučna vozila
4	Privatna i ekonomska dobra	Trgovinska roba, industrijska oprema, poljoprivredna sredstva	Transport u sigurnije skladišne prostore	Kompanije, komunalna služba, MZ, vlasnici	Prikolice, viljuškari, zaštitna folija
5	Ostala i zamjenjiva dobra	Namještaj, kućanski uređaji, manja oprema	Premještanje prema kapacitetima	Vlasnici, MZ, volonteri	Vozila, radna snaga, skladišni kontejneri

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U slučaju prirodnih ili drugih nesreća, obezbjeđivanje smještaja i ishrane za pripadnike jedinica civilne zaštite i građane angažovane na zaštiti i spašavanju predstavlja ključni operativni zadatak. Efikasna logistička podrška omogućava neprekidan rad jedinica na terenu, smanjuje zamor, povećava sigurnost i osigurava održivost aktivnosti spašavanja i otklanjanja posljedica nesreće.

Organizacija smještaja i ishrane vrši se prema unaprijed utvrđenim planovima, raspoloživim kapacitetima i naredbi Gradskog štaba civilne zaštite.

Organizacija smještaja i ishrane angažovanih snaga i ugroženog stanovništva

U slučaju prirodnih i drugih nesreća, organizacija smještaja i ishrane predstavlja ključnu logističku funkciju čiji je cilj obezbijediti osnovne uslove za boravak ugroženih građana, kao i nesmetan rad operativnih snaga civilne zaštite. Ove aktivnosti provode se koordinisano, u skladu sa raspoloživim kapacitetima na području grada i procjenom operativnog štaba civilne zaštite.

Organizacija smještaja

Smještaj se obezbjeđuje u objektima i kapacitetima koji mogu pružiti minimalne uslove sigurnosti, higijene i funkcionisanja, a biraju se prema mogućnosti brzog stavljanja u upotrebu i dostupnosti logističke podrške.

Lokacije za smještaj

Javni objekti

Koriste se kao osnovni kapaciteti zbog velike površine, dostupne infrastrukture i mogućnosti brze adaptacije:

- škole,
- sportske dvorane,
- domovi kulture,
- prostorije mjesnih zajednica,
- studentski domovi.

Privremeni kapaciteti

Aktiviraju se kada postojeći objekti nisu dovoljni ili kada se radi o udaljenim područjima:

- šatori,
- montažni objekti,
- kontejnerski smještaj.

Privatni objekti po potrebi i uz saglasnost vlasnika

Koriste se u izuzetnim situacijama radi povećanja kapaciteta:

- hoteli,
- moteli,
- prenoćišta.

Standardi smještaja

Osnovni standardi koji se obavezno osiguravaju prilikom prihvata:

- Osnovni ležaj i pokrivači za svaku osobu.
- Minimalni higijenski standardi – pristup sanitarnim čvorovima i vodi.
- Izolacija za posebno osjetljive grupe, po uputama zdravstvenih službi.
- Odvojeni funkcionalni prostori.

Odgovorne institucije

Za organizaciju, uspostavljanje i upravljanje smještajem odgovorni su:

- Služba civilne zaštite,
- Služba za komunalne poslove,
- Služba za zbrinjavanje grada Tuzla,
- Uprave javnih objekata određenih za smještaj,
- Komunalna preduzeća (higijena, voda, grijanje, odvoz otpada).

Ove institucije rade usklađeno pod rukovođenjem Gradskog štaba civilne zaštite.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Organizacija ishrane

Ishrana angažovanih snaga i ugroženog stanovništva obezbjeđuje se u skladu sa vrstom nesreće, lokacijom, vremenskim uslovima i trajanjem operacija. Cilj je osigurati redovnu, sigurnu i nutritivno adekvatnu ishranu svim kategorijama korisnika.

Vrste ishrane

- Topli obroci
- Hladni obroci / suhi paketi
- flaširana voda.

Izvori pripreme hrane

Hrana se priprema na više mjesta, u zavisnosti od hitnosti i logističkih mogućnosti:

- organizovane kuhinje,
- školske i industrijske kuhinje,
- ugovoreni ugostiteljski objekti,
- mobilne terenske kuhinje.

Distribucija hrane

Distribucija se vrši na jedan ili više načina, u zavisnosti od situacije i raspoloživih kapaciteta:

- direktno na punktovima ishrane u objektima smještaja,
- dostavom terenskim vozilima do lokacija angažovanih jedinica,
- distribucijom preko organizovanih volonterskih timova, posebno u područjima otežanog pristupa.

Tabela - Organizacija smještaja

Element organizacije	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Identifikacija smještajnih kapaciteta	Popis objekata i kapaciteta po mjesnim zajednicama	Služba CZ, MZ, obrazovne ustanove	Registar objekata, planovi smještaja	Budžet Grada	Koordinacija i aktivacija objekata
Obezbjeđivanje prostora	Priprema prostora za prihvatanje angažovanih osoba	Služba civilne zaštite, gradske službe za upravu, uprave objekata (škole, domovi, sportske dvorane), javna komunalna preduzeća	Ležajevi, pokrivači, grijanje	Budžet Grada	Nadzor uređenja i kontrole smještaja
Privremeni smještaj	Postavljanje šatora i montažnih objekata	Služba CZ-specijalizirane jedinice	Šatori, kreveti, mobilni WC	Budžet Grada, pomoć viših nivoa	Organizacija i raspored

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Element organizacije	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Upravljanje smještajem	Evidencija osoba, rotacija, sigurnost	Uprave objekata, MZ, policija	Kompjuteri, evidencioni listovi	Budžet, donacije	Centralna koordinacija

Tabela - Organizacija ishrane

Aktivnost	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Priprema hrane	Mobilne kuhinje, škole, ugostitelji	Služba za zbrinjavanje, škole, restorani	Kuhinje, posuđe, plinski uređaji	Budžet Grada, donacije	Usmjeravanje i nadzor
Distribucija obroka	Dostava hrane angažovanim	CZ, volonteri, komunalna preduzeća	Vozila, termo posude	Budžet, donacije	Koordinacija distribucije
Posebni režimi ishrane	Hrana za bolesne i lica sa alergijama	Zdravstvene ustanove, Crveni križ	Specijalne namirnice	Budžet, donacije	Evidencija i prioriteta
Higijenski standardi	Kontrola kvaliteta	Inspektorat, Crveni križ	Testovi, zaštitna oprema	Budžet	Kontrola sigurnosti

Organizacija smještaja i ishrane u vanrednim situacijama jedan je od ključnih logističkih zadataka koji osigurava kontinuitet rada operativnih snaga zaštite i spašavanja i angažovanih građana. Planirana, pravovremena i koordinisana implementacija ovih mjera direktno utiče na efikasnost operacija zaštite i spašavanja i minimiziranje posljedica nesreće.

Analizom raspoloživih smještajnih kapaciteta koji uključuju:

- objekte kulture po mjesnim zajednicama i matične urede i
- hotela, motela i pansiona na području Grada Tuzla

utvrđeno je da se smještaj evakuisanog stanovništva i operativnih jedinica civilne zaštite može organizovati kroz dvije definisane varijante.

1. Prva varijanta – najpogodniji i prioritetni objekti

U prvu varijantu svrstani su objekti koji raspolažu najvećim kapacitetima, adekvatnom infrastrukturom, pristupačnošću i mogućnošću pružanja logističke i operativne podrške. To uključuje:

- **Objekte kulture u mjesnim zajednicama:** Gornja Tuzla, Husino, Gornja Lipnica, Donja Obodnica, Dokanj i Solana – objekti koji svojim dimenzijama, pristupnim putevima, rasporedom prostorija i tehničkim mogućnostima omogućavaju smještaj većeg broja evakuisanih i pružanje integralne podrške (ishrana, osnovna logistika, korespondencija s nadležnim službama).

- **Hotelske kapacitete:** Hoteli Mellain, Tehnograd, Salis i motel Rudar – objekti sa visokim standardima smještaja, velikim brojem soba, dobrom logističkom povezanošću i mogućnošću brzog angažmana u kriznim situacijama.

Ovi objekti predstavljaju glavne smještajne centre, gdje je moguće planirati veće smještajne zone, baziranje operativnih timova i centralizovanu podršku evakuisanima.

2. Druga varijanta – sekundarni i dopunski objekti

Sekundarni objekti koriste se kada su prioritetni kapaciteti popunjeni ili kada je potrebno rasporediti manji broj evakuisanih i timova na više lokacija. U ovu kategoriju spadaju:

- **Objekti kulture srednjeg kapaciteta:** Breške, Dragunja, Lipnica, Mramor, Novi Grad I/II – koji se mogu koristiti u ograničenom obimu, kao dopunski smještaj, logistička podrška, koordinacioni punktovi ili skladišni prostori.
- **Srednji hoteli i manji pansioni:** Pogodni za kraći boravak manjih grupa, specijaliziranih timova, pojedinačnih intervencionih jedinica i hitnih slučajeva, zbog ograničenog broja kapaciteta.

Ovi objekti omogućavaju fleksibilnu raspodjelu smještaja i mogu se aktivirati prema potrebama situacije, uz prethodnu logističku pripremu.

Razvrstavanje objekata u prioritetne i sekundarne kapacitete omogućava Gradu Tuzli da efikasno planira smještaj, optimizira dostupne resurse i osigura brzu reakciju u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Redovno ažuriranje podataka o objektima, usklađivanje s vlasnicima i procjena tehničke ispravnosti ključni su za punu operativnu spremnost.

Iako je izvršeno razvrstavanje objekata u prioritetne i sekundarne kapacitete, svi podaci o privremenim smještajnim kapacitetima trenutno nisu u potpunosti dostupni niti konačno verifikovani. Zbog toga se ukazuje potreba za izradu operativnih planova provođenja mjera evakuacije i zbrinjavanja, koji će detaljno definisati dostupne objekte, kapacitete, način aktivacije i raspored smještaja. Ovi planovi će se ažurirati u skladu s promjenama na terenu i novim informacijama kako bi se osigurala puna funkcionalnost i spremnost sistema zaštite i spašavanja.

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupku po naredbama Štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite predstavlja centralno operativno tijelo za rukovođenje, koordinaciju i nadzor nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja u slučaju poplava i drugih nesreća na području grada Tuzla. U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, Štab je odgovoran za donošenje odluka, izdavanje naredbi, aktiviranje resursa i rukovođenje svim subjektima koji učestvuju u akcijama zaštite i spašavanja.

Efikasnost djelovanja Gradskog štaba civilne zaštite zasniva se na jasno definisanim zadacima, procedurama i obavezama svih službi i pravnih subjekata koji su dužni postupati po naredbama Štaba. U nastavku se daju mjere, postupci i nadležnosti koje se primjenjuju prije, tokom i nakon djelovanja poplava.

Organizacija i rukovođenje – zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja kod poplava

Gradski štab civilne zaštite realizuje sljedeće zadatke:

Operativno rukovođenje i donošenje odluka

- predlaže proglašenje stanja prirodne nesreće usljed poplava;
- donosi odluke i naredbe o evakuaciji stanovništva iz ugroženih poplavnih zona;
- aktivira plan zaštite i spašavanja za poplave i operativne strukture zaštite i spašavanja;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- usmjerava prioritete u spašavanju ljudi, životinja, materijalnih dobara i zaštiti kritične infrastrukture (vodovod, elektro, putevi).

Koordinacija učesnika

- koordinira rad svih gradskih službi za upravu, javnih preduzeća, pravnih i fizičkih lica uključenih u odgovor na poplave;
- uspostavlja vezu sa kantonalnim, entitetskim i državnim institucijama nadležnim za vodoprivredu, hidrološki nadzor i civilnu zaštitu;
- organizuje saradnju sa hitnom medicinskom pomoći, policijom, vatrogasnim jedinicama, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i nevladinim organizacijama.

Aktiviranje resursa

- mobilizira operativne snage zaštite i spašavanja, javna komunalna preduzeća, prijevoznike, građevinske firme i specijalizirane timove;
- naređuje angažovanje čamaca, pumpi, agregata, mehanizacije, vozila i druge opreme potrebne za intervencije u poplavljenim područjima;
- po potrebi upućuje zahtjeve za pomoć višim nivoima vlasti (Tuzlanski kanton, Federacija BiH).

Nadzor nad provođenjem mjera

- prati izvršenje zadataka na terenu i procjenjuje efikasnost provođenja mjera zaštite i spašavanja;
- donosi korektivne mjere, preusmjeravanje resursa i promjenu prioriteta u zavisnosti od kretanja vodostaja i širenja poplavnih zona;
- osigurava kontinuirano informisanje javnosti i institucija o stanju, mjerama i preporukama.

Mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite tokom poplava

Tokom djelovanja poplava Gradski štab civilne zaštite usmjerava sve aktivnosti na hitnu zaštitu života, brzu intervenciju i stabilizaciju situacije na ugroženom području. Zadaci uključuju:

- procjenjivanje stanja na terenu, nivoa vodostaja i ugroženih područja;
- donošenje naredbi o angažovanju specijaliziranih jedinica (spašavanje na vodi, vatrogasne jedinice, komunalne službe);
- organizovanje i koordinisanje svih akcija spašavanja na poplavljenom području;
- donošenje smjernica za evakuaciju stanovništva, zbrinjavanje evakuisanih i zaštitu kritične infrastrukture (nasipi, mostovi, vodovod, kanalizacija);
- organizovanje ispumpavanja vode, postavljanja zaštitnih barijera i privremenih nasipa;
- organizovanje medicinske pomoći, logistike, transporta i komunikacija;
- obezbjeđenje privremenih smještaja, hrane, vode i osnovnih potreba za ugroženo stanovništvo;
- izdavanje naredbi za privremenu obustavu saobraćaja, zatvaranje puteva i drugih rizičnih pravaca;
- koordinaciju aktivnosti sa zdravstvenim ustanovama, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i drugim organizacijama;
- upravljanje informacijama i osiguranje pravovremenog informisanja javnosti;
- održavanje stalne komunikacije sa kantonalnim i federalnim organima zaštite i spašavanja radi traženja dodatne pomoći;
- uspostavljanje 24-satnog dežurstva i operativnog praćenja stanja sve dok traje nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite

Gradske službe za upravu obavezne su:

provoditi naredbe Gradskog štaba civilne zaštite bez odlaganja;

- stavljati na raspolaganje personalne, tehničke i logističke resurse (vozila, opremu, prostorije);
- vršiti procjenu i izvještavanje o stanju u sektorima iz svoje nadležnosti (infrastruktura, socijalni, finansije, urbanizam, komunalne djelatnosti);
- učestvovati u koordinacionim sastancima i operativnim timovima koje formira GŠCZ;
- organizovati rad službi u vanrednim uslovima (dežurstva, produženi rad, prioritetne linije rada);
- dostavljati dnevne i vanredne izvještaje Štabu o izvršenju mjera i uočenim problemima;
- sarađivati s javnim preduzećima, nevladinim organizacijama i mjesnim zajednicama na terenu.

Pravna lica (javna i privatna) dužna su:

- staviti na raspolaganje mehanizaciju, opremu, transportna sredstva i tehničke resurse za akcije spašavanja i sanacije nakon poplava;
- pružiti logističku podršku (smještaj, ishrana, skladišni kapaciteti, transport);
- obavještavati Štab o stanju u pogonima, mogućim rizicima (hemikalije, skladišta, postrojenja) i kapacitetima za podršku;
- obezbijediti stabilnost usluga od kritičnog značaja (električna energija, voda, plin, telekomunikacije, zdravstvene usluge);
- učestvovati u akcijama sanacije, čišćenja i otklanjanja posljedica poplave;
- aktivirati interne planove zaštite i spašavanja i uskladiti ih sa naredbama GŠCZ.

Tabela – Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupku po naredbama Štaba civilne zaštite

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Operativno rukovođenje	Donošenje odluka i naredbi, aktivacija planova za poplave, određivanje prioriteta djelovanja	Gradski štab civilne zaštite	Rukovođenje i nadzor nad svim subjektima sistema zaštite i spašavanja
2	Evakuacija i spašavanje	Organizacija evakuacije stanovništva, pomoć ugroženima, spašavanje na vodi i iz poplavljenih objekata	Gradske službe za upravu, Služba CZ, MZ-e, Crveni križ, vatrogasna jedinica, specijalizovane jedinice	Koordinacija akcija, usmjeravanje resursa, određivanje prioriteta evakuacije
3	Medicinska pomoć	Mobilizacija medicinskih timova, organizacija punktova za prvu pomoć, transport povrijeđenih i ugroženih	JZNU Dom zdravlja, hitna pomoć, zdravstvene ustanove	Usmjeravanje prioriteta zbrinjavanja, koordinacija sa zdravstvenim sektorom

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioци	Uloga GŠCZ
4	Javna sigurnost	Osiguranje ugroženih područja, kontrola kretanja, zatvaranje opasnih ruta	Policija, inspekcijske službe	Donošenje odluka o restrikcijama i zonama zabrane kretanja
5	Infrastruktura i komunalni sistemi	Sanacija vodovoda, kanalizacije, elektro-mreže, puteva i nasipa, ispumpavanje vode	Komunalna preduzeća, javna preduzeća, specijalizovane firme	Nadzor nad redoslijedom zadataka, usmjeravanje mehanizacije na prioritete lokacije
6	Logistika i zbrinjavanje	Osiguranje smještaja, ishrane, vode, osnovnih potrepština i opreme za evakuisano stanovništvo	Služba civilne zaštite, Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu, Crveni križ, druga pravna lica	Koordinacija smještaja i pomoći, nadzor nad distribucijom resursa
7	Informisanje javnosti	Upozorenja, saopštenja, medijske objave, komunikacija sa građanima	Služba civilne zaštite, Služba za opću upravu, RTV 7 i drugi mediji	Validacija informacija, jedinstveno informisanje javnosti
8	Procjena šteta i izvještavanje	Izrada dnevnih i konačnih izvještaja o stanju, posljedicama i mjerama; procjena šteta	Gradske službe, komisije za procjenu štete, javna preduzeća	Analiza stanja, planiranje daljih mjera, izvještavanje Gradonačelnika i štabova civilne zaštite viših nivoa vlasti

POPLAVE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica predstavlja završnu i jednu od najzahtjevnijih faza upravljanja nesrećom izazvanom poplavama. Ona počinje nakon povlačenja vode i stabilizacije situacije na terenu, a obuhvata aktivnosti koje imaju za cilj normalizaciju života, procjenu šteta, obnovu infrastrukture, pružanje pomoći stanovništvu te vraćanje pogođenih područja u funkcionalno stanje. U ovoj fazi posebno je važna koordinacija svih nadležnih službi, preduzeća, institucija i operativnih snaga kako bi proces oporavka bio sistematičan, siguran i efikasan.

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u fazi otklanjanja posljedica , izvršioци – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza otklanjanja posljedica poplava obuhvata skup mjera koje se provode nakon povlačenja vode s ciljem potpune sanacije terena, obnove funkcionalnosti infrastrukture, zaštite zdravlja stanovništva i normalizacije uslova života. Aktivnosti se realizuju koordinacijom Službe civilne zaštite Grada Tuzla, gradskih službi za upravu, javnih preduzeća, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji su prema propisima obavezni učestvovati u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

Mjere uključuju asanaciju terena, obnovu infrastrukture, procjenu šteta, distribuciju pomoći, psihosocijalnu podršku stanovništvu te organizovani povratak evakuisanih osoba, uz stalno održavanje kritičnih funkcija zajednice.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

TABELA – Mjere otklanjanja posljedica poplava

R.br.	Mjera / Aktivnost	Izvršioци / nadležni subjekti	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja
1	Asanacija terena (čišćenje, dezinfekcija, uklanjanje mulja i otpada)	Služba za asanaciju, Služba za čistoću, MZ-e, volonteri	Mehanizacija, cisterne, dezinfekcijska sredstva, pumpe, ručni alati	Budžet Grada; Sredstva za zaštitu i spašavanje; Budžeti JP; Donatorski programi
2	Sanacija oštećene infrastrukture (putevi, mostovi, elektro i vodovodni sistemi)	JKP Vodovod i kanalizacija, Elektro distribucija, Služba za komunalne poslove, građevinske firme	Bageri, rovokopači, vozila, cjevovodi, kablovi, pumpe	Budžet Grada; Kantonalni i federalni budžet; Međunarodni projekti
3	Procjena šteta i izrada izvještaja	Gradska komisija za procjenu šteta, Služba CZ, MZ-e	IT oprema, obrasci, baze podataka	Budžet Grada; Sredstva za zaštitu i spašavanje
4	Distribucija jednokratne pomoći, humanitarnih paketa i podrška obnovi domaćinstava	Služba za zbrinjavanje, Služba CZ, Centar za socijalni rad, humanitarne organizacije	Hrana, voda, higijenski paketi, materijali za obnovu	Budžet socijalne zaštite; Donatorski programi; Federalni i kantonalni fondovi
5	Psihosocijalna podrška pogođenom stanovništvu	Centar za mentalno zdravlje, Centar za socijalni rad, NVO sektor, CK	Timovi psihologa, prostorije za razgovore, mobilni timovi	Budžet socijalne zaštite; Donatori; Međunarodni projekti
6	Organizovan povratak evakuisanih lica u domove kada su uslovi sigurni	Služba CZ, MZ-e, socijalne službe, policija	Transportna sredstva, zaštitna oprema, komunikaciona oprema	Budžet Grada; Budžeti JP-a; Sredstva za zaštitu i spašavanje

Tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u slučaju nastanka poplava u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Materijalno-tehnička sredstva u vlasništvu građana, privatnih preduzeća i drugih pravnih lica predstavljaju važan dodatni kapacitet sistema civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica poplava. Njihovo angažovanje obezbjeđuje bržu sanaciju terena, efikasnije uklanjanje vode i mulja, kao i obnovu osnovnih funkcija u poplavljenim područjima. Sredstva se angažuju prema potrebi, na osnovu naredbe Gradskog štaba civilne zaštite, ugovora ili dobrovoljnog ustupanja.

U nastavku se daje opisni pregled ključnih resursa i njihove namjene:

- Pumpe velike i male snage u vlasništvu građana, industrijskih subjekata i privatnih firmi, koje se koriste za ispuštanje vode iz poplavljenih domaćinstava, podruma, šahtova, poslovnih prostora i javnih objekata, te za ubrzavanje procesa odvodnje na terenu.
- Generatori i agregati, dostupni kod privatnih domaćinstava, firmi i trgovaca opremom, koji omogućavaju napajanje pumpi, rasvjetnih tijela, komunikacijske opreme i privremenih punktova u područjima gdje je došlo do prekida električne energije.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Kiper kamioni i transportna vozila u vlasništvu građevinskih firmi i prevoznika, namijenjeni odvozu mulja, otpada, naplavina, oštećenog materijala i kabastih predmeta iz poplavljenih naselja.
- Građevinska mehanizacija (bageri, rovokopači, utovarivači, mini-bageri), koju posjeduju privatne građevinske firme, a koristi se za uklanjanje nanosa, oštećenog zemljišta, krupnih prepreka, kao i za uređenje i pročišćavanje kanala i puteva.
- Ručni alati (lopate, metle, grablje, kolica), u vlasništvu građana, komunalnih radnika i volontera, koji se koriste tokom asanacije terena, čišćenja mulja, pranja površina i uklanjanja manjih prepreka.
- Motorne i ručne prskalice za dezinfekciju, dostupne kod privrednih subjekata, poljoprivrednih proizvođača i NVO organizacija, koje se koriste za dezinfekciju poplavljenih objekata, dvorišta, ulica i javnih površina, radi sprječavanja širenja zaraza.
- Čamci, pontoni i plovila u vlasništvu ribolovnih društava, sportskih klubova i privatnih osoba, koji se koriste u početnoj fazi poplava, ali i u fazi otklanjanja posljedica za transport materijala, dostavu pomoći i pristup poplavljenim zonama koje su još uvijek nedostupne kopnom.
- Vozila sa pogonom 4x4, koja posjeduju građani i privatne firme, a koja olakšavaju prevoz osoblja, opreme i materijala do teško dostupnih i potopljenih područja.
- Šatori, cerade i privremene konstrukcije, u vlasništvu planinarskih društava, privatnih firmi i građana, koji se koriste za privremeni smještaj, zaštićene radne zone, skladištenje opreme i privremene punktove za distribuciju pomoći.
- Pijesak, vreće za pijesak i zaštitni materijal, kojima raspolažu građevinske firme, trgovački centri i domaćinstva, a koji se koriste za izradu privremenih barijera, nasipa i zaštitnih prepreka radi sprečavanja naknadnih prodora vode.
- Specijalizovana oprema za nadzor i dokumentovanje stanja (dronovi, kamere, termo-senzori), koju posjeduju privatne firme, udruženja i građani, pogodna za procjenu oštećenja, mapiranje ugroženih površina i evidenciju šteta.

Ove kategorije materijalno-tehničkih sredstava predstavljaju vrijedan resurs u procesu oporavka nakon poplava i značajno doprinose blagovremenoj sanaciji stanja, uz učinkovitije angažovanje profesionalnih i dobrovoljnih struktura civilne zaštite

Materijalno-tehnička sredstva koja posjeduju građani, privatna preduzeća i druge organizacije predstavljaju važan dodatni kapacitet u fazi otklanjanja posljedica poplava. Njihovo angažovanje omogućava brže ispumpavanje vode, asanaciju terena, obnovu oštećene infrastrukture, pristup teško dostupnim područjima i distribuciju pomoći stanovništvu. Oprema i mehanizacija angažuju se prema potrebi, po naredbi Gradskog štaba civilne zaštite, putem ugovora ili dobrovoljnog ustupanja.

TABELA – Materijalno-tehnička sredstva u otklanjanju posljedica poplava (u vlasništvu građana i pravnih lica)

R/B	Vrsta materijalno-tehničkog sredstva	Vlasnik	Mogućnost angažovanja	Namjena u otklanjanju posljedica POPLAVA
1	Pumpe i crpke (male i velike snage)	Privatna domaćinstva, firme, industrijski subjekti	Privremeno ustupanje / po pozivu GŠCZ	Ispumpavanje vode iz podruma, objekata, šahtova, kanala i poplavljenih površina

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Vrsta materijalno– tehničkog sredstva	Vlasnik	Mogućnost angažovanja	Namjena u otklanjanju posljedica POPLAVA
2	Agregati i generatori	Građani, privatne firme, trgovački subjekti	Privremeno ustupanje	Napajanje pumpi, rasvjete, komunikacija i punktova u područjima bez električne energije
3	Kiper kamioni i teretna vozila	Građevinske i transportne firme	Po ugovoru / naredbi GŠCZ	Odvoz mulja, otpada, naplavina i oštećenog materijala iz poplavljenih zona
4	Građevinska mekhanizacija (bageri, rovokopači, utovarivači, mini–bageri)	Građevinske firme, privatni vlasnici	Po ugovoru / privremeno angažovanje	Uklanjanje naplavljenog materijala, otvaranje kanala, čišćenje puteva i priprema terena
5	Ručni alati (lopate, metle, grablje, kolica)	Građani, volonteri, zanatlije	Dobrovoljno angažovanje	Asanacija terena, uklanjanje mulja, otpada i manjih prepreka
6	Motorne i ručne prskalice za dezinfekciju	Poljoprivrednici, privatne firme, NVO	Privremeno ustupanje	Dezinfekcija objekata, domaćinstava, ulica i javnih površina radi sprečavanja zaraza
7	Čamci, pontoni i plovila	Ribolovna društva, sportski klubovi, građani	Po pozivu / dobrovoljno	Transport ljudi i opreme, dostava pomoći, pristup područjima koja su još pod vodom
8	Vozila sa pogonom 4x4	Građani, prevoznici, privatne firme	Dobrovoljno ustupanje	Transport materijala, opreme i ekipa u teško prohodna i poplavom oštećena područja
9	Šatori, cerade i privremene konstrukcije	Planinarska društva, privatne firme, građani	Privremeno ustupanje	Privremeni punktovi za rad, skladištenje opreme i pomoć evakuisanim licima
10	Pijesak, vreće za pijesak i zaštitni materijal	Građevinske firme, trgovački centri, domaćinstva	Komercijalno / po zahtjevu	Izrada privremenih barijera, zaštita objekata, sprečavanje ponovnog prodora vode
11	Prikolice i vučna sredstva	Građani, privatne firme	Po pozivu / po ugovoru	Transport opreme, hrane, pomoći i uklanjanje kabastog otpada
12	Specijalizovana oprema (dronovi, kamere, termo-senzori)	Privatne firme, udruženja, građani	Po pozivu, uz stručno rukovanje	Procjena šteta, dokumentovanje, nadzor terena i identifikacija kritičnih tačaka nakon povlačenja vode

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica poplava

Faza otklanjanja posljedica poplava obuhvata mjere oporavka i sanacije kojima se vrši uklanjanje vode i nanosa, dezinfekcija terena, obnova infrastrukture i vraćanje zajednice u funkcionalno stanje. Aktivnosti provode gradske službe za upravu, mjesne zajednice, pravna lica i druge nadležne institucije u saradnji sa Službom civilne zaštite, koja koordinira sve procese sanacije, procjene šteta i distribucije pomoći.

Cilj faze je uspostava sigurnosti, obnova komunalnih, zdravstvenih i operativnih funkcija te podrška stanovništvu i privredi na pogođenim područjima.

Mjere oporavka i sanacije

Mjere koje se provode u fazi otklanjanja posljedica poplava obuhvataju:

- Asanaciju terena (uklanjanje mulja, otpada, dezinfekcija površina i objekata)
- Sanaciju komunalne i putne infrastrukture (putevi, mostovi, propusti, vodovod, kanalizacija, elektrodistribucija)
- Procjenu šteta, izradu izvještaja i tehničke dokumentacije
- Distribuciju jednokratne i humanitarne pomoći pogođenom stanovništvu
- Obnovu domova i objekata od značaja
- Psihosocijalnu podršku pogođenim osobama
- Organizovani povratak evakuisanih lica nakon procjene sigurnosti objekata i terena

Kritične funkcije koje se moraju održavati

Tokom faze otklanjanja posljedica neophodno je osigurati kontinuitet:

- vodosnabdijevanja i elektrodistribucije,
- zdravstvenih i hitnih medicinskih usluga,
- rada operativnih službi civilne zaštite i komunalnih sistema,
- funkcionisanja informaciono-komunikacionog sistema i javnog informisanja,
- koordinacije između službi, pravnih lica i mjesnih zajednica.

Zadaci gradskih službi za upravu

U fazi otklanjanja posljedica poplava, gradske službe preduzimaju sektorske mjere usmjerene na sanaciju, obnovu i normalizaciju uslova života i rada. Njihovi opšti zadaci uključuju:

- učešće u procjeni šteta i dostavljanju izvještaja Gradskom štabu, Gradonačelniku i Gradskom vijeću,
- izradu sektorskih izvještaja i tehničke dokumentacije,
- učešće u sanaciji infrastrukture i objekata u nadležnosti službe,
- koordinaciju radova sa javnim preduzećima i izvođačima,
- nadzor realizacije privremenih i trajnih rješenja,
- učešće u raspodjeli humanitarne pomoći i podršci stanovništvu,
- vođenje evidencija o utrošenim resursima,
- dostavljanje prijedloga za smanjenje rizika i buduće preventivne mjere,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- aktivnu saradnju sa mjesnim zajednicama, pravnim licima i drugim institucijama,
- dostavljanje završnih izvještaja Štabu i Gradonačelniku.

Uloga pojedinačnih gradskih službi u sanaciji posljedica poplava

Služba civilne zaštite

- rukovodi i koordinira sve hitne sanacione aktivnosti,
- prikuplja i obrađuje podatke o štetama, organizuje komisije za procjenu štete,
- učestvuje u planiranju i realizaciji radova na sanaciji objekata i infrastrukture,
- koordinira distribuciju pomoći i privremeni smještaj stanovništva,
- vodi evidenciju o angažovanju opreme i resursa,
- organizuje komunikaciju između učesnika sanacije,
- izrađuje izvještaje o toku sanacije i potrebama za dodatnom podrškom.

Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica

- čišćenje i sanacija puteva, mostova, odvodnih sistema i javnih površina,
- uklanjanje nanosa, mulja, smeća i opasnih materijala,
- organizovanje hitnih intervencija u saradnji sa JKP,
- tehnička podrška i obezbjeđivanje mehanizacije.

Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline

- procjena utjecaja poplava na građevinske objekte, zemljište i okoliš,
- izdavanje dozvola za obnovu objekata,
- koordinacija sa geološkim i infrastrukturnim sektorima,
- priprema prijedloga za prilagodbu planske dokumentacije.

Služba za budžet i finansije

- obračun, praćenje i raspodjela sredstava za sanaciju,
- obrada zahtjeva za jednokratnu pomoć,
- finansijsko praćenje projekata obnove.

Služba za inspeksijske poslove

- kontrola sigurnosti objekata zahvaćenih poplavom,
- nadzor nad uklanjanjem opasnog materijala i ruševina,
- kontrola sanacije komunalnih sistema.

Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu

- podrška poljoprivrednim domaćinstvima i privredi,
- procjena šteta na usjevima, stočnom fondu i objektima,
- koordinacija psihosocijalne i logističke pomoći.

Služba za boračko–invalidsku zaštitu, povratak i integraciju raseljenih lica

- evidencija i podrška ranjivim kategorijama,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinacija sa Centrom za socijalni rad i Crvenim križem,
- organizacija smještaja pogođenih porodica.

Služba za geodetske i imovinsko–pravne poslove

- priprema geodetskih podloga i izlazak na teren,
- provjera granica i katastarskih podataka u pogođenim zonama,
- vođenje evidencije o oštećenoj gradskoj imovini.

Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu

- organizacija privremenih smještajnih kapaciteta,
- podrška mladima i osjetljivim grupama,
- učešće u psihosocijalnoj pomoći i informisanju.

Služba za opću upravu

- administrativna i logistička podrška štabu,
- koordinacija komunikacije sa mjesnim zajednicama i građanima,
- rad sa prijavama i informacijama građana.

Stručna služba za zajedničke poslove

- tehnička i logistička podrška svim službama,
- organizacija prevoza, skladištenja i distribucije materijala,
- osiguranje prostorija i opreme za operativni rad.

Zavod za urbanizam

- analiza lokacija pogođenih poplavama i prijedlog planskih mjera,
- saradnja sa stručnim timovima na planiranju sanacije,
- priprema trajnih rješenja za smanjenje budućih rizika.

Zadaci mjesnih zajednica:

Komunikacija i koordinacija

- obavješćavanje stanovništva o aktivnostima sanacije i procedurama povratka u domove,
- posredovanje između građana i gradskih službi,
- organizacija logističke pomoći (voda, hrana, higijena).

Evidentiranje šteta

- prikupljanje prijava o oštećenju objekata, infrastrukture i imovine,
- dostavljanje izvještaja Gradskom štabu CZ, Gradonačelniku i Gradskom vijeću.

Zadaci pravnih lica:

Građevinske firme

- uklanjanje mulja, otpada, urušenih dijelova,
- osiguravanje objekata i izrada privremenih konstrukcija,
- obnova i izgradnja odvodnih sistema.

Javna komunalna preduzeća:

- obnova vodovoda, kanalizacije i elektrodistribucije,
- čišćenje javnih površina, mostova, propusta,
- hitne popravke infrastrukture.

Energetske i telekom kompanije:

- uspostava elektro napajanja i komunikacionih sistema,
- privremena rješenja napajanja (agregati).

Privatni subjekti:

- pružanje mehanizacije, transportnih sredstava i opreme prema nalogu GŠCZ.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica poplava

U fazi otklanjanja posljedica poplava Gradski štab civilne zaštite nastavlja sa aktivnostima organizacije i rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja te poduzima sljedeće zadatke i mjere:

- razmatra procjenu ukupnih posljedica poplava i izvještaje o štetama na objektima, infrastrukturi, poljoprivredi i okolišu,
- predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o proglašenju prestanka stanja nesreće, kada se za to steknu uslovi,
- organizuje hitnu sanaciju infrastrukture, objekata i terena pogođenih poplavama (putevi, mostovi, nasipi, propusti, vodovodna i kanalizaciona mreža),
- koordinira uklanjanje zaostale vode, mulja, nanosa, otpada i drugih posljedica poplava,
- usmjerava aktivnosti na asanaciji terena (čišćenje, pranje, dezinfekcija prostora i objekata),
- koordinira zbrinjavanje stanovništva koje se privremeno ne može vratiti u svoje domove, uključujući privremeni smještaj, ishranu i osnovne higijenske uslove,
- vrši nadzor nad distribucijom, korištenjem i evidentiranjem humanitarne pomoći i drugih vidova materijalne podrške,
- organizuje i usklađuje rad javnih preduzeća i drugih službi na uspostavi osnovnih komunalnih funkcija (vodosnabdijevanje, odvodnja, odvoz otpada, javna rasvjeta),
- organizuje prikupljanje podataka o štetama, pripremu zbirnih izvještaja i dostavljanje istih Gradonačelniku, Gradskom vijeću i nadležnim višim nivoima vlasti,
- daje prijedloge za mjere trajne sanacije i obnove poplavom pogođenih područja, uključujući infrastrukturne projekte i mjere smanjenja budućih rizika,
- inicira izradu analiza, izvještaja i prijedloga za unapređenje sistema zaštite i spašavanja od poplava na osnovu naučenih lekcija iz nastale nesreće.

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika civilne zaštite) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su stvoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada ne prijete opasnost od daljeg djelovanja prirodnih i drugih nesreća i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini vršiti gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite – Gradski štab civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite i povjerenici civilne zaštite – provode niz koordinisanih aktivnosti nakon povlačenja vode i stabilizacije stanja na ugroženim područjima, sve do trenutka kada su stvoreni uslovi za normalizaciju života i rada i kada daljnje aktivnosti u cijelosti mogu preuzeti nadležne gradske službe u okviru redovnih nadležnosti.

Njihove aktivnosti u fazi otklanjanja posljedica poplava obuhvataju sljedeće:

Praćenje stanja terena, vodostaja i procjena rizika:

- kontinuirano praćenje vodostaja rijeka, potoka, kanala i stanja nasipa, propusta i odvodnih sistema,
- prikupljanje informacija od građana, komunalnih službi, stručnih službi i terenskih ekipa,
- izvještavanje o eventualnim sekundarnim rizicima (pojava novih izlivanja, oštećenja nasipa, podlokanja objekata),
- povjerenici civilne zaštite obilaze teren u mjesnim zajednicama i izvještavaju o stanju voda, oštećenjima objekata, puteva i poljoprivrednih površina.

Osiguranje ugroženog područja:

- postavljanje upozoravajućih oznaka, traka i barijera radi zabrane pristupa poplavljenim ili podlokanim objektima i nestabilnim površinama,
- obezbjeđivanje mostova, propusta i klizišta nastalih kao posljedica erozije nakon poplava,
- uspostavljanje kontrolisanih zona pristupa za ekipe koje obavljaju sanaciju, dezinfekciju i tehničke radove.

Učešće u evakuaciji, zbrinjavanju i pružanju pomoći stanovništvu:

- pomoć u zbrinjavanju i privremenom smještaju stanovništva čiji domovi nisu uslovni za boravak,
- distribucija humanitarne pomoći (hrana, pitka voda, higijenski paketi, odjeća, osnovne potrepštine) u saradnji s Crvenim križem i drugim organizacijama,
- evidencija raseljenih i evakuisanih osoba u saradnji sa Centrom za socijalni rad, službama Grada i povjerenicima civilne zaštite,
- logistička podrška za transport ljudi, opreme i pomoći.

Učešće u raščišćavanju terena i tehničkim intervencijama:

- pomoć u uklanjanju mulja, otpada, naplavina i drugih nanosa sa puteva, javnih površina, objekata i okoliša,
- podrška komunalnim i građevinskim službama pri uspostavi prohodnosti putnih pravaca,
- učešće u radovima privremenog osposobljavanja odvodnih kanala i propusta, u skladu sa uputama stručnih službi.

Tehnička i logistička podrška stručnim službama:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pomoć komisijama i stručnim timovima prilikom obilaska terena i procjene štete,
- osiguranje pristupa terenskim vozilima, mehanizaciji i ekipama za sanaciju,
- logistička podrška (usmjeravanje, komunikacija, informisanje).

Informisanje i komunikacija s lokalnim stanovništvom:

- obavješćavanje stanovništva o toku sanacije, mjerama opreza, načinu prijave štete i mogućnostima pomoći,
- povjerenici civilne zaštite održavaju stalni kontakt sa stanovnicima mjesnih zajednica, preuzimaju prijave, zahtjeve i primjedbe,
- prenos informacija o potrebama i problemima stanovništva Gradskom štabu civilne zaštite i nadležnim službama.

Učestvovanje u procjeni štete:

- pomoć komisijama za procjenu šteta u obilasku domaćinstava, poslovnih objekata, infrastrukture i poljoprivrednih površina,
- prikupljanje podataka od građana o visini vode, vremenu trajanja poplave i nastalim oštećenjima,
- vođenje pomoćnih evidencija i dostavljanje informacija nadležnim gradskim službama.

Očuvanje osnovnih funkcija zajednice:

- pomoć u osiguravanju minimuma funkcionisanja kritičnih službi (voda, struja, odvoz otpada, saobraćaj, komunikacije),
- učešće u organizaciji opskrbe pitkom vodom i osnovnim namirnicama u ugroženim mjesnim zajednicama,
- podrška u obezbjeđenju pristupa zdravstvenim i socijalnim službama.

Koordinacija i saradnja s operativnim službama:

- neprekidna koordinacija sa policijom, hitnom pomoći, vatrogasnom jedinicom, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i drugim akterima na terenu,
- učestvovanje na koordinacionim sastancima operativnih štabova,
- pružanje operativne i logističke podrške tokom zajedničkih intervencija.

Priprema terena za preuzimanje aktivnosti od strane gradskih službi

Snage civilne zaštite ostaju aktivne do momenta kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- ne postoji neposredna opasnost od novog izlivanja ili naglog porasta vodostaja,
- područje je osnovno osigurano i uklonjene su najveće prepreke za kretanje i rad,
- putevi i glavni pristupni pravci su prohodni, a kritična komunalna infrastruktura djelimično ili u dovoljnoj mjeri stabilizovana,
- stanovništvo je privremeno zbrinuto ili se može vratiti u svoje domove uz prihvatljiv nivo sigurnosti,
- stvoreni su uslovi da nadležne gradske službe u okviru svog redovnog djelokruga rada preuzmu dalje aktivnosti trajne sanacije, infrastrukturne obnove i socio–ekonomskog oporavka.

Faza otklanjanja posljedica poplava predstavlja ključni segment sistema zaštite i spašavanja, jer omogućava stabilizaciju pogođenih područja, obnovu osnovnih funkcija zajednice i povratak stanovništva u sigurno okruženje. Učinkovitost ove faze zavisi od koordinisanog djelovanja svih nadležnih službi, komunalnih preduzeća, stručnih institucija, privrednih subjekata i građana. Pravovremena procjena stanja, brzo uklanjanje vode i nanosa, dezinfekcija terena, obnova infrastrukture i socijalna podrška stanovništvu omogućavaju smanjenje dugoročnih posljedica poplava i ubrzavaju normalizaciju života u zajednici. Aktiviranje lokalnih resursa, uključujući materijalno-tehnička sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica, dodatno jača kapacitete grada u vanrednim situacijama. Jasno definisane nadležnosti, dostupnost potrebne opreme i funkcionalna komunikacija između svih učesnika čine osnovu efikasnog i održivog sistema upravljanja rizicima od poplava na području grada Tuzla.

KLIZANJE TLA I ODRONI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, klizišta predstavljaju jedan od najozbiljnijih i najrasprostranjenijih rizika, sa izuzetno visokim potencijalom za ugrožavanje stanovništva, objekata i infrastrukture. Za razliku od naglih pojava poput oluja, klizišta se mogu razvijati sporo i neprimjetno, ali kada dođe do aktiviranja – posljedice su iznenadne, razorne i dugotrajne.

Sa više od 2.100 registrovanih klizišta, koja obuhvataju oko 16,5% teritorije grada, Tuzla spada među najugroženije urbane sredine u Bosni i Hercegovini kada je riječ o ovom tipu prirodne nesreće. Klizišta dominiraju u padinskim i brdskim dijelovima, naročito na terenima gdje su prisutni strmi nagibi, nestabilno tlo, neadekvatna gradnja ili poremećaji u prirodnoj drenaži.

Zbog učestalosti, prostorne raširenosti i ozbiljnosti posljedica, klizišta su kategorizirana kao **VRLO VISOK RIZIK**, s nekoliko ključnih faktora:

Vjerovatnoća pojave – Visoka

Aktiviranje klizišta u Gradu Tuzli je česta pojava, naročito nakon:

- dugotrajnih i obilnih padavina,
- poremećaja u podzemnim vodama,
- neplanske ili tehnički nedovoljno ispitane gradnje,
- zemljanih radova i narušavanja prirodne stabilnosti tla.

Najugroženije zone su padinska područja grada u kojima se kombiniraju geološka nestabilnost i ljudska intervencija bez adekvatnih mjera zaštite.

Težina posljedica – Vrlo visoka

Klizišta mogu dovesti do:

- potpunog urušavanja ili teškog oštećenja stambenih objekata,
- oštećenja puteva, saobraćajnica, mostova i komunalnih mreža,
- prekida saobraćaja i izolacije pojedinih naselja,
- potrebe za hitnom evakuacijom stanovništva,
- visokih direktnih i indirektnih ekonomskih gubitaka,
- dugotrajnih procesa sanacije terena i objekata.

Prostorno široko rasprostranjena, ali neujednačena opasnost

Iako klizišta ne ugrožavaju jednako sve dijelove grada, ispitivanja pokazuju da se nalaze u gotovo svim padinskim područjima, često u blizini objekata ili infrastrukture. Time predstavljaju dugoročni i stalni izazov u prostornom planiranju i upravljanju rizicima.

Zbog kombinacije visoke vjerovatnoće i izuzetno teških posljedica, klizišta su – zajedno s poplavama – svrstana u **PRIORITET 1** djelovanja u sistemu zaštite i spašavanja Grada Tuzla.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere zaštite i spašavanja u slučaju klizišta zasnivaju se na kombinaciji nestrukturnih i strukturnih aktivnosti koje imaju za cilj smanjenje rizika, zaštitu stanovništva i očuvanje materijalnih dobara. Nestrukturne mjere obuhvataju jačanje svijesti stanovništva i operativnih struktura, izradu strateških dokumenata i sistema ranog upozoravanja (Geoalarm), uređenje prostora u skladu s planskom dokumentacijom, sankcionisanje nelegalne gradnje te vođenje katastra klizišta kao glavne baze podataka o rizicima.

Strukturne mjere obuhvataju trajnu i interventnu sanaciju klizišta. Trajna sanacija podrazumijeva primjenu građevinskih tehnika poput potpornih zidova, drenaža i šipova, koje se izvode na osnovu detaljnih geotehničkih istraživanja i projektne dokumentacije. Interventne sanacije provode se prije trajnih rješenja i predstavljaju efikasan model ublažavanja rizika, sprječavajući širenje klizišta, rast materijalne štete i ugrožavanje života.

Gradski štab civilne zaštite je formirao stručni tim koji svake godine utvrđuje listu prioriternih lokacija za interventne sanacije, prema kriterijima ugroženosti ljudi i objekata, promjenama u terenu, prethodnim intervencijama i socijalnoj ranjivosti područja. Lista se ažurira godišnje, na osnovu analiza i raspoloživih sredstava, čime se osigurava plansko i ciljano upravljanje rizicima od klizišta.

LISTA PRIORITETNIH LOKACIJA KLIZIŠTA I DRUGIH EGZOGENO-GEOLOŠKIH PROCESA ZA INTERVENTNE SANACIONE MJERE 2024. GODINI

1. MZ Slavinovići, sanacija klizišta u naselju Hukići do broja 140 (ugrožena putna infrastruktura i vodovodna mreža),
2. MZ Lipnica, interventna sanacija klizišta u jugozapadnom dijelu katoličkog groblja Matići,
3. MZ Batva, interventno rješavanje odvodnje u cilju sprečavanja plavljenja terena u naselju Šljivice,
4. MZ Centar, sanacija labilnih zona u južnom dijelu Jevrejskog groblja,
5. MZ Brčanska Malta, sanacija klizišta ispod bolnice Gradina i u dijelu oštećenih garaža u ulici Alije Isakovića; za ovu lokaciju treba prethodno riješiti imovinsko-pravne odnose i provesti inspekcijski postupak za uklanjanja oštećenih garaža koja su u privatnom vlasništvu,
6. MZ Grabovica, sanacija klizišta na putu prema kapeli,
7. MZ Dokanj, sanacija odrona lokalnog vodotoka u naselju Crno Blato, zaštita 3 objekta,
8. MZ Obodnica Donja, sanacija dva odrona na putu u D. Obodnici,
9. MZ Kula, sanacija klizišta u ulici Kula do broja 57 (zaštita objekta i puta),
10. MZ Kula, sanacija terena i regulisanje površinskih i podzemnih voda u ulici Goli brijeg br. 60 i 68,
11. MZ Dobrnja, interventna sanacija klizišta na lokalitetu Razinoge,
12. MZ Batva, interventna sanacija klizišta u ulici Rudolfa Vikića br.49, II faza,
13. MZ Ši Selo, sanacija klizišta u ulici Panorama do broja 55 (zaštita stambenih objekata i putne infrastrukture),

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

14. MZ Ši Selo, sanacija klizišta u ulici Vukovarska do broja 30 (zaštita stambenih objekata i putne infrastrukture),
15. MZ Centar, Kojšino u ulici Muharema Fizovića Fiska do broja 17,
16. MZ Jala, interventna sanacija klizišta u ulici Put Breze do broja 23.

LISTA PRIORITETNIH LOKACIJA KLIZIŠTA I DRUGIH EGZOGENO-GEOLOŠKIH PROCESA ZA INTERVENTNE SANACIONE MJERE U 2025. GODINI

1. MZ Gornja Obodnica, sanacija odrona na putu u G.Obodnici,
2. MZ Batva, interventno rješavanje odvodnje u cilju sprečavanja plavljenja terena u naselju Šljivice,
3. MZ Centar, sanacija labilnih zona u južnom dijelu Jevrejskog groblja,
4. MZ Brčanska Malta, sanacija klizišta ispod bolnice Gradina i u dijelu oštećenih garaža u ulici Alije Isakovića; za ovu lokaciju treba prethodno riješiti imovinsko-pravne odnose i provesti inspekcijski postupak za uklanjanja oštećenih garaža koja su u privatnom vlasništvu,
5. MZ Grabovica, sanacija klizišta na putu prema kapeli,
6. MZ Dokanj, sanacija odrona lokalnog vodotoka u naselju Crno Blato, zaštita 3 objekta
7. MZ Obodnica Donja, sanacija dva odrona na putu u D. Obodnici,
8. MZ Kula, sanacija klizišta u ulici Kula do broja 57, (zaštita objekta i puta) ,
9. MZ Kula, sanacija terena i regulisanje površinskih i podzemnih voda u ulici Goli brijeg br. 60 i 68,
10. MZ Batva, interventna sanacija klizišta u ulici Rudolfa Vikića br.49, II faza,
11. MZ Ši Selo, sanacija klizišta u ulici Panorama do broja 55 (zaštita stambenih objekata i putne infrastrukture),
12. MZ Ši Selo, sanacija klizišta u ulici Vukovarska do broja 30 (zaštita stambenih objekata i putne infrastrukture),
13. MZ Centar, Kojšino u ulici Muharema Fizovića Fiska do broja 17,
14. MZ Jala, interventna sanacija klizišta u ulici Put Breze do broja 23.
15. MZ Pasci, interventna sanacija klizišta na adresi Smajići bb,
16. MZ Dobrnja, interventna sanacija klizišta u naselju Razinoge II faza.

Radovi na sanaciji klizišta izvođeni su na lokacijama koje su obuhvaćene Listom prioriternih lokacija klizišta i drugih egzogeno-geoloških procesa za interventne sanacione mjere. Sa Liste iz 2024. godine realizirani su radovi na sljedećim lokacijama: MZ Slavinovići, sanacija klizišta u naselju Hukići do broja 140, MZ Lipnica, interventna sanacija klizišta u jugozapadnom dijelu katoličkog groblja Matići, te MZ Dobrnja, interventna sanacija klizišta na lokalitetu Razinoge.

Sa Liste iz 2025. godine izvedeni su radovi na lokacijama MZ Gornja Obodnica, sanacija odrona na putu u Gornjoj Obodnici, MZ Grabovica, sanacija klizišta na putu prema kapeli, MZ Dokanj, sanacija odrona lokalnog vodotoka u naselju Crno Blato (zaštita tri stambena objekta), MZ Obodnica Donja, sanacija dva odrona na putu u Donjoj Obodnici, MZ Ši Selo, sanacija klizišta u ulici Panorama do broja 55, te MZ Jala, interventna sanacija klizišta u ulici Put Breze do broja 23, sve u skladu s planiranim interventnim mjerama i raspoloživim budžetskim sredstvima.

Nestrukturalne mjere u zaštiti od klizišta obuhvataju planiranje prostora, monitoring terena, edukaciju stanovništva i uspostavljanje sistema ranog upozoravanja, a provode se bez izvođenja građevinskih zahvata. One imaju ključnu preventivnu ulogu, jer smanjuju izloženost ljudi i infrastrukture rizicima te doprinose dugoročnoj otpornosti zajednice.

Osnovne nestrukturalne mjere uključuju:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Prostorno-plansko uređenje**, zabranu i ograničavanje gradnje na klizištima, provođenje i nadzor prostorno-planskih dokumenata te uklanjanje nelegalne gradnje na rizičnim područjima.
- **Monitoring i prikupljanje podataka**, kroz praćenje terena, vođenje GIS baze podataka, te uspostavu sistema ranog upozoravanja u područjima sa frekventnim klizištima.
- **Regulatorni i institucionalni okvir**, kojim se uređuje korištenje zemljišta, gradnja i planiranje mjera zaštite.
- **Edukaciju i informisanje stanovništva**, kroz obuke, javne kampanje, uputstva i uključivanje građana i mjesnih zajednica u identifikaciju rizika.
- **Organizacionu pripremu zajednice**, uključujući formiranje lokalnih timova, izradu planova evakuacije i održavanje vježbi.
- **Održivo upravljanje zemljištem**, pošumljavanje, sprečavanje deforestacije i kontrolu zahvata koji narušavaju stabilnost tla.

Grad Tuzla je posebno izložen klizištima zbog geoloških karakteristika terena, obilnih padavina i negativnog uticaja bespravne gradnje. Posljedice uključuju ugrožavanje života, oštećenja objekata i infrastrukture te visok rizik od ponovne aktivacije klizišta. Zbog toga su neophodne kontinuirane preventivne mjere, edukacija stanovništva, uspostava sistema ranog upozoravanja i jačanje lokalnih kapaciteta za odgovor.

U prilogu ove faze daju se:

- Pregled zgrada i drugih objekata na području grada Tuzla u kojima se može organizovati smještaj i ishrana jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zadacima zaštite i spašavanja,
- Spisak pravnih lica i mjesnih zajednica u kojima će se obezbijediti smještaj i ishrana,
- Spisak gradskih službi za upravu koje će biti zadužene za organizaciju smještaja i ishrane i njihovi zadaci na tim poslovima
- Akt o određivanju izvora finansiranja smještaja i ishrane, te
- Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupanju po naredbama Štaba civilne zaštite

Preventivna zaštita od klizišta na području grada Tuzla mora se realizovati kroz institucionalno jasno definisane obaveze i redovne djelatnosti nadležnih gradskih službi. S obzirom da je značajan dio područja grada Tuzle izložen klizištima, a da priroda ovog rizika zahtijeva kontinuiranu i stručnu intervenciju, zadaci usmjereni na identifikaciju, prevenciju i stabilizaciju terena moraju biti integrisani u nadležnosti odgovarajućih službi Gradske uprave Tuzla. Time se osigurava sistemska koordinacija, pravna i operativna odgovornost, te dugoročna održivost preventivnih aktivnosti.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Pregled mjera zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite:

Faza preventivne zaštite	Mjere	Opis / Aktivnosti
Tehničke preventivne mjere	- Kartiranje i identifikacija rizičnih područja	Provođenje preventivnih radova i tehničkih intervencija s ciljem smanjenja rizika od klizišta i odrona.
	- Geotehnička istraživanja i monitoring kretanja tla	
	- Instalacija sistema za rano upozoravanje (senzori)	
	- Redovno održavanje odvodnih sistema i padinskih površina	
	- Stabilizacija padina: potporni zidovi, drenaža, ozelenjavanje	
	- Interventna sanacija aktivnih klizišta (brza stabilizacija radi sprečavanja daljeg širenja)	
	- Trajna sanacija klizišta: projektovana dugoročna rješenja za ugrožene lokacije (građevinsko-tehničke mjere, drenažni sistemi, infrastruktura)	
Institucionalne mjere	- Uključivanje klizišta u prostorno-planske dokumente	Organizacija i regulacija aktivnosti kroz zakonsku i institucionalnu osnovu; povećanje svijesti i spremnosti zajednice.
	- Zabrana gradnje u zonama visokog rizika	
	- Izrada lokalnih planova zaštite i spašavanja	
	- Saradnja s geološkim i građevinskim institucijama	
	- Edukacija građana	
Priprema domaćinstava	- Planiranje evakuacije građana	Aktivnosti pripreme stanovništva za pravovremeni odgovor u slučaju aktiviranja klizišta; smanjenje neposrednog rizika po život i imovinu.
	- Održavanje okoliša i uklanjanje vode s padina	
	- Priprema torbe za hitne slučajeve	
	- Komunikacija s mjesnim zajednicama	

Gradske službe za upravu koje učestvuju u provođenju preventivnih mjera su:

- Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline,
- Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica,
- Služba za inspekcijske poslove i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Služba civilne zaštite,
- uz angažman stručnih geotehničkih i građevinskih institucija prema potrebi, u okviru saradnje i ugovora koje može sklopiti Grad.

Tabela - Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu, pravnih lica i drugih institucija -izvršioci preventivnih mjera

Vrsta mjere	Opis mjere	Nadležna služba / izvršioci
Kartiranje i identifikacija rizičnih područja (evidencija, GIS, katastar klizišta)	Evidentiranje aktivnih/potencijalnih klizišta, vođenje evidencije i ažuriranje podataka	Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline, Služba civilne zaštite
Geotehnička istraživanja i monitoring kretanja tla (senzori, terenska ispitivanja)	Ispitivanja tla, monitoring stanja, instalacija senzora	Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline (uz angažman stručnih geotehničkih firmi)
Održavanje odvodnih sistema i padinskih površina	Čišćenje i održavanje drenaže, odvoda, propusta, padinskih zona	Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica
Stabilizacija padina (potporni zidovi, drenaža, ozelenjavanje)	Izgradnja infrastrukturnih i vegetacionih mjera stabilizacije terena	Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica (u saradnji sa Službom za prostorno uređenje i zaštitu okoline)
Interventna stabilizacija aktivnih klizišta	Hitne sanacije i privremene mjere radi sprječavanja daljeg širenja	Služba civilne zaštite uz koordinaciju Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica Službe za prostorno uređenje i zaštitu okoline
Trajna sanacija klizišta – projektovana dugoročna rješenja	Priprema i realizacija stručnih rješenja za stabilizaciju i sanaciju tla	Koordinacija: Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline, Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica Služba civilne zaštite
Zabrana gradnje u zonama visokog rizika, kontrola prostornog planiranja	Provedba urbanističkih i građevinskih propisa, izdavanje saglasnosti/odluka	Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline (uz inspekcijske nadležnosti)
Edukacija stanovništva i mjesnih zajednica	Informisanje o rizicima, metodama zaštite, prijavi promjena i hitnim postupcima	Služba civilne zaštite, Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline

Preventivne aktivnosti usmjerene na sprječavanje i smanjenje rizika od klizišta zahtijevaju dobro usklađen rad svih nadležnih službi Gradske uprave Tuzla. Jasno definisane obaveze omogućavaju da se mjere planiranja prostora, tehničke intervencije na terenu i kontinuirani monitoring provode pravovremeno i u skladu s propisanim procedurama. Uključivanje preventivnih mjera u redovne djelatnosti službi doprinosi stabilnijem upravljanju prostorom, ranijem prepoznavanju potencijalnih opasnosti te povećanju sigurnosti stanovništva i imovine. Ovakav organizacijski pristup stvara uslove za pravovremeno reagovanje i značajno umanjuje mogućnost nastanka većih šteta u slučaju aktiviranja klizišta.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Koordinacija između:

- Službe za prostorno uređenje i zaštitu okoline koja osigurava prostorno-plansku i stručnu osnovu, evidenciju i kontrole propisa,
- Služba za komunalne poslove koja brine o tehničkoj realizaciji infrastrukturnih i održavajućih radova u terenu i
- Službe civilne zaštite koja ima ključnu ulogu u koordinaciji hitnih intervencija i edukaciji stanovništva,

ostvaruje se kroz redovnu razmjenu informacija, zajedničko planiranje i usklađivanje aktivnosti, pri čemu Služba civilne zaštite usmjerava i povezuje njihove nadležnosti u cilju efikasnog provođenja preventivnih mjera i smanjenja rizika od klizišta.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Uspješna realizacija preventivnih mjera zaštite od klizišta na području grada Tuzle zahtijeva raspoloživa materijalno–tehnička sredstva, adekvatnu mehanizaciju, specijaliziranu opremu i osigurane izvore finansiranja za njihovo održavanje, nabavku i angažovanje. Ova sredstva se koriste za geotehnički monitoring, stabilizaciju terena, održavanje odvodnih sistema, interventne zahvate na kritičnim lokacijama te za izvođenje trajnih sanacionih radova u cilju smanjenja rizika po stanovništvo, objekte i infrastrukturu.

Materijalno–tehničkim sredstvima raspolažu nadležne gradske službe, javna komunalna preduzeća i ovlaštene pravne osobe angažovane na osnovu ugovora sa Gradom Tuzla.

Nadležnosti službi u provođenju preventivnih mjera

Služba civilne zaštite

- Nosilac interventnih aktivnosti u fazi preventivne zaštite kada postoji rizik od aktiviranja klizišta,
- Koordinira rad komunalnih službi, geotehničkih stručnjaka i ugovorenih građevinskih firmi,
- Upravlja angažmanom mehanizacije i opreme za hitnu stabilizaciju terena,

Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica

- Vršiti redovno i interventno održavanje padinskih zona, odvodnih kanala i pristupnih puteva.
- Učestvuje u realizaciji projektovanih trajnih sanacionih mjera na osnovu procjene.

Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline

- Nadležna za geotehnički monitoring, analizu stabilnosti tla i praćenje rizičnih lokacija,
- Koordinira sa ovlaštenim geotehničkim institucijama radi izrade elaborata i mjerenja,
- Učestvuje u planiranju trajnih rješenja (potporni zidovi, drenažni sistemi, geotehnički radovi).

Ugovorena građevinska firma (specijalizovana)

- Angažuje se u slučajevima kada su potrebne složene operacije stabilizacije i sanacije,
- Obezbjeđuje građevinsku mehanizaciju velikog kapaciteta,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Izvodi hitne, privremene i trajne sanacione radove prema nalogu Grada Tuzla, Službe CZ i Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela - Materijalno–tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenju radova radi provođenja mjera

Kategorija opreme	Vrsta / naziv sredstva	Količina	Namjena u interventnim radovima
Teška mehanizacija za sanaciju klizišta	Bageri gusjeničari	2–3 kom	Raščišćavanje, otkopavanje, uklanjanje nestabilnog tla
	Kamioni kiperi	3–5 kom	Transport zemlje, šuta i materijala
	Utovarivači (rovokopači)	2 kom	Iskop, utovar i priprema terena
	Vibro-nabijači (valjci)	1–2 kom	Zbijanje i stabilizacija tla
Privremene stabilizacione mjere	Mreže i armaturna žica	500–1000 m ²	Privremena zaštita padina i sprečavanje odrona
	Beton za ankerisanje i potpore	prema procjeni geologa	Ojačanje kritičnih zona terena
Specijalizirana geotehnička oprema	Oprema za geotehničko bušenje	po potrebi	Izrada bušotina za drenažu i dubinsku stabilizaciju terena
Oprema za hitne odvodne mjere	Pumpe i fleksibilne cijevi	po potrebi	Privremeno odvođenje podzemnih i površinskih voda
Oprema za obezbjeđenje lokacije	Zaštitne barijere, trake, signalizacija	po potrebi	Obezbjeđenje zone klizišta i sigurnosti operatera

Tabela - Izvori finansiranja prema vrsti mehanizacije i opreme

Kategorija opreme / mehanizacije	Oprema / sredstva	Primarni izvor finansiranja	Dodatni izvori finansiranja
Teška građevinska mehanizacija (bageri, rovokopači, vibro-nabijači, kiperi)	Bageri, kiperi, rovokopači, valjci	Budžet Grada Tuzla (komunalne i CZ budžetske pozicije sredstva posebne namjene za zaštite i spašavanje)	Sredstva viših nivoa vlasti (TK, FBiH); projekti (UNDP, IPA)
Privremena stabilizaciona oprema	Mreže, armaturna žica, drvena i metalna potporna konstrukcija	Budžet Grada Tuzla (komunalne i CZ budžetske pozicije)	Donacije humanitarnih i međunarodnih organizacija
Građevinski materijal za hitnu i trajnu sanaciju	Beton, drenažni materijal, geotekstil, gabioni	Budžet Grada (kapitalni projekti)	Regionalni i bilateralni projekti smanjenja rizika
Specijalizirana geotehnička oprema	Oprema za bušenje, drenažu, instrumenti	Ugovorene geotehničke institucije (po projektu)	donacije
Oprema za odvodnju i hitne intervencije	Pumpe, fleksibilne cijevi, agregati	Budžet CZ i komunalnih službi	IPA fondovi, međunarodni grantovi
Oprema za osiguranje terena	Zaštitne barijere, signalizacija	Budžet Grada (komunalne službe)	Donacije i programi sigurnosti zajednica

Služba civilne zaštite, u preventivnoj fazi, koristi opremu i mehanizaciju koju:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- posjeduju gradske službe,
- izvode komunalna i javna preduzeća,
- obezbjeđuju ugovorom angažovane građevinske firme,
- finansiraju više instance vlasti i međunarodni programi, kako u budžetska sredstva Grada Tuzla

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzle koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima centralnu operativno-koordinacionu ulogu u sistemu upravljanja rizikom od klizišta. Njena odgovornost obuhvata planiranje, usklađivanje, praćenje i nadzor provođenja preventivnih mjera, u saradnji sa nadležnim gradskim službama, javnim komunalnim preduzećima, stručnim pravnim licima, nadležnim institucijama i mjesnim zajednicama.

S obzirom na činjenicu da su klizišta na području grada Tuzla prepoznata kao opasnost vrlo visokog rizika, aktivnosti Službe civilne zaštite usmjerene su na kontinuirano praćenje stanja terena, koordinaciju učesnika, iniciranje pravovremenih intervencija i redovno izvještavanje nadležnih organa uprave.

Koordinacija preventivnih aktivnosti

Služba civilne zaštite:

- koordinira rad svih subjekata uključenih u provođenje preventivnih mjera zaštite od klizišta (Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline, Služba za komunalne poslove, javna komunalna preduzeća, stručne građevinske i geološke institucije, mjesne zajednice);
- organizuje zajedničke sastanke i operativne koordinacije radi usklađivanja aktivnosti monitoringa, održavanja padina, sistema odvodnje i drugih rizičnih lokacija;
- prati realizaciju planiranih aktivnosti i osigurava da se mjere provode u skladu sa utvrđenim rokovima, tehničkim standardima i raspoloživim sredstvima.

Organizacija i upravljanje sistemom monitoringa klizišta

Služba civilne zaštite:

- vodi ažurnu evidenciju interventno saniranih lokaliteta;
- u saradnji sa stručnim institucijama i nadležnim gradskim službama inicira uspostavu i održavanje sistema monitoringa (geotehnički senzori, mjerni instrumenti, vizuelni nadzor);
- koordinira terenske obilaske ugroženih područja i izradu stručnih nalaza i izvještaja o stanju stabilnosti terena.

Iniciranje i nadzor interventnih i trajnih sanacija

Služba civilne zaštite:

- na osnovu stručnih mišljenja i prijedloga Stručnog tima za definisanje liste prioriteta za interventnu sanaciju terena, predlaže Gradskom štabu civilne zaštite provođenje interventnih mjera na prioritarnim lokacijama;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinira angažovanje ugovorenih izvođača radova (građevinske firme, stručni nadzor), u skladu sa odlukama nadležnih organa;
- prati realizaciju sanacionih radova i vodi evidenciju o provedenim mjerama;
- osigurava komunikaciju sa stanovništvom na ugroženim lokacijama i daje preporuke za postupanje u cilju lične i imovinske sigurnosti.

Nadzor nad provođenjem preventivnih mjera

Služba civilne zaštite:

- prati izvršavanje obaveza svih subjekata uključenih u provođenje preventivnih mjera zaštite od klizišta;
- vrši terenske provjere i izrađuje službene zabilješke o uočenim nedostacima ili rizicima;
- inicira dopunske, korektivne ili hitne mjere u slučaju povećanja stepena ugroženosti;
- prati realizaciju budžetskih sredstava namijenjenih preventivnoj zaštiti od klizišta.

Edukacija stanovništva i informisanje javnosti

Služba civilne zaštite:

- organizuje edukativne aktivnosti u saradnji sa mjesnim zajednicama i nadležnim službama (prepoznavanje znakova klizišta, postupanje u slučaju pojave pukotina i pomjeranja tla, način prijave);
- priprema i distribuira obavještenja, preporuke i uputstva za građane;
- koordinira informisanje javnosti putem medija, zvanične web-stranice Grada i kanala mjesnih zajednica.

Saradnja sa višim nivoima vlasti i stručnim institucijama

Služba civilne zaštite:

- ostvaruje kontinuiranu saradnju sa Kantonalnom i Federalnom upravom civilne zaštite, geološkim zavodima, projektantskim kućama i naučno-istraživačkim institucijama;
- učestvuje u projektima smanjenja rizika od klizišta;
- priprema i koordinira dokumentaciju za apliciranje na programe finansiranja, projekte i donatorska sredstva.

Izveštavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite je obavezna:

- redovno izvještavati Gradonačelnika o stanju klizišta, realizaciji preventivnih mjera, uočenim problemima i potrebama za dodatnim aktivnostima;
- najmanje jednom godišnje podnijeti izvještaj Gradskom vijeću o stepenu realizacije planiranih interventnih mjera, utrošku sredstava i procjeni rizika na području grada;
- bez odlaganja dostaviti vanredni izvještaj u slučaju naglog aktiviranja klizišta ili pojave novog visokorizičnog lokaliteta.

Tabela – Pregled zadataka Službe civilne zaštite Grada Tuzla u fazi preventivne zaštite od klizišta

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Zadatak / Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Opis nadzora i koordinacije	Rokovi izvještavanja
1	Koordinacija preventivnih aktivnosti	Služba CZ, gradske službe, JKP, MZ	Operativna koordinacija i praćenje realizacije	Redovni Gradonačelniku, godišnje GV
2	Upravljanje sistemom monitoringa klizišta	Služba CZ, geološke i stručne institucije	Praćenje senzora, terenski obilasci	kontinuirano
3	Iniciranje i nadzor sanacija	Služba CZ, izvođači, gradske službe	Praćenje radova i evidencija	Po završetku radova
4	Nadzor provođenja mjera	Služba CZ	Terenske kontrole, zapisnici	redovno / vanredno
5	Edukacija i informisanje	Služba CZ, MZ	Edukacije i informativne aktivnosti	Kontinuirano
6	Saradnja s višim nivoima	Služba CZ, KU CZ, FU CZ	Projekti i finansiranje	Po projektu
7	Izvještavanje	Služba CZ	redovni, godišnji i vanredni izvještaji	Prema dinamici

KLIZANJE TLA I ODRONI - FAZA SPAŠAVANJA

Faza spašavanja predstavlja skup hitnih i neposrednih aktivnosti koje se preduzimaju nakon pojave klizišta ili neposredne opasnosti od njegovog aktiviranja. Cilj je zaštita života i zdravlja građana, sprječavanje daljeg širenja klizišta, obezbjeđenje terena i sanacija uslova kako bi operativne snage mogle bezbjedno djelovati.

Spašavanje se provodi prema naredbama Gradskog štaba civilne zaštite, uz angažovanje profesionalnih i dobrovoljnih operativnih snaga, gradskih službi, komunalnih preduzeća, zdravstvenih ustanova i MZ-a.

U ovoj fazi za svaku mjeru se određuju:

- izvršioci,
- zadaci i postupci,
- materijalno-tehnička sredstva,
- izvori finansiranja.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Za klizišta, kao jednu od prirodnih nesreća definisanih Procjenom ugroženosti, u fazi spašavanja se preduzimaju sljedeće mjere zaštite i spašavanja:

- Obavješćavanje, uzbunjivanje i informisanje stanovništva,
- Evakuacija ljudi, životinja i materijalnih dobara sa ugroženog područja,
- Zbrinjavanje ugroženih i povrijeđenih osoba,
- Spašavanje zatrpanih i odsječenih osoba,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Prva medicinska pomoć i hitni medicinski transport,
- Zaštita i spašavanje od rušenja objekata,
- Zaštita i spašavanje životinja, namirnica i stočnih fondova,
- Izmještanje opasnih materija (ukoliko prijete),
- Privremeno obezbjeđivanje i zatvaranje područja,
- Uspostavljanje alternativnih komunikacija i pristupnih puteva,
- Asanacija terena u funkciji spašavanja (uklanjanje manjih prepreka, odrona, drveća).

Tabela - Mjere spašavanja kod klizišta – nosioci, izvršioci i način provođenja

Mjere	Nosilac posla (rukovođenje, odlučivanje)	Izvršioci	Način provođenja mjere
Obavještanje, uzbunjivanje i informisanje stanovništva	Služba civilne zaštite	Operativni centar CZ, mediji, policija, komunalna preduzeća	Aktiviranje sistema uzbunjivanja, brzo informisanje stanovništva i davanje uputstava
Evakuacija ljudi, životinja i materijalnih dobara	Služba civilne zaštite	Policija, Služba CZ, Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica, veterinarska služba	Organizovana evakuacija prema unaprijed definisanim pravcima i punktovima
Zbrinjavanje ugroženih i povrijeđenih osoba	Služba civilne zaštite u saradnji sa nadležnim službama	Služba za zbrinjavanje, zdravstvene ustanove, Centar za socijalni rad	Smještaj u privremene objekte, obezbjeđenje hrane, vode i osnovne pomoći
Spašavanje zatrpanih i odsječenih osoba	Služba civilne zaštite	Profesionalna vatrogasna jedinica, Mješovita jedinica za hitne intervencije, građevinske firme	Uklanjanje prepreka, pristup terenu, tehničko spašavanje uz specijalnu opremu
Prva medicinska pomoć i hitni medicinski transport	Služba medicinske pomoći	Tereni saniteti, medicinski timovi	Ukazivanje hitne pomoći, stabilizacija povrijeđenih i transport u bolnicu
Zaštita i spašavanje od rušenja objekata	Služba civilne zaštite	Mješovita jedinica za hitne intervencije – tim za spašavanje iz ruševina, građevinske firme, policija	Pregled objekata, obezbjeđenje zona, uklanjanje urušenih elemenata
Zaštita i spašavanje životinja i stočnog fonda	Služba civilne zaštite	Veterinarska služba, MZ-e	Evakuacija životinja, privremeni smještaj, obezbjeđenje hrane i nadzora
Izmještanje opasnih materija	Služba civilne zaštite	Profesionalna vatrogasna jedinica, specijalizirane službe, industrijska preduzeća	Uklanjanje, neutralizacija ili premještanje materija koje prijete dodatnim opasnostima

**PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE**

Privremeno obezbjeđivanje i zatvaranje područja	Policija / Služba civilne zaštite	Policija, Služba za inspeksijske poslove	Postavljanje barijera, regulacija kretanja, obezbjeđenje sigurnosnog perimetra
Uspostavljanje alternativnih komunikacija i pristupnih puteva	Služba civilne zaštite	Služba za komunalne poslove, građevinske firme	Formiranje privremenih puteva za evakuaciju i rad službi spašavanja
Asanacija terena u funkciji spašavanja	Služba civilne zaštite	Služba za asanaciju i Služba za čistoću	Uklanjanje manjih odrona, stabala i prepreka radi omogućavanja pristupa službama

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Sveobuhvatan pregled snaga i sredstava civilne zaštite Grada Tuzla koje se mogu angažovati u fazi spašavanja prikazan je u tabeli. Ovi podaci omogućavaju procjenu operativnih kapaciteta, identifikaciju nosilaca ključnih zadataka i planiranje koordinisanog djelovanja svih učesnika na terenu radi zaštite života, zdravlja i imovine stanovništva.

Tabela - Snage civilne zaštite

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
1	Gradski štab civilne zaštite je operativno-stručni organi koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja	- ODLUČUJE o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na ona područja koja su ugrožena; - NAREĐUJE provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva koje će provoditi te mjere; - USMJERAVA, koordinira i rukovodi akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažovanih na zaštiti i spašavanju na svome području; - RJEŠAVA sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi angažovanja snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana		20
2	Profesionalna vatrogasna jedinica	Podrška u logistici, transportu, tehničkim intervencijama		72
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Spasavanje ljudi iz specifičnih industrijskih požara, potraga i spašavanje iz ruševina i spasavanje na vodi i pod vodom	3	44

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
4	Jedinica za potrage i spašavanje	Spašavanje osoba u nepristupačnim područjima	2	12
5	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze	Logistička komunikacija sa ciljem da hrana, oprema i priodnici stignu što prije stignu na mjesto gdje su potrebni	4	23
6	Služba za medicinsku pomoć – JZNU Dom zdravlja „Dr Mustafa Šehović“ Tuzla	Zdravstveno zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih osoba na području zahvaćenom prirodnim ili drugom nesrećom	7	36
7	Služba za čistoću - Javno komunalno preduzeće „KOMUNALAC“ d.o.o. Tuzla	Čišćenje javnih površina, provođenje higijensko-epidemioloških mjera zaštite i čišćenje i sanaciju vodotoka na pogođenom području	3	20
8	Služba za asanaciju terena – JKP „Komemorativni centar“ Tuzla	Sahranjivanje poginulih i umrlih ljudi i spaljivanje ili zakopavanje uginulih životinja na pogođenom području	3	14
9	Veterinarska Služba – JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Zaštita i spašavanje životinja na pogođenom području	3	11
10	Služba za vodosnadbijevanje- Javno komunalno preduzeće “VODOVOD I KANALIZACIJA” d.o.o. Tuzla	Osposobljavanje objekata vodosnadbijevanja i vodovodne mreže i snadbijevanja vodom stanovništva	6	26
11	Službe za zbrinjavanje formirana u Crvenom križu/krstu grada Tuzla	- Zdravstveno-socijalnu i humanitarnu pomoć stanovništvu smještenom u prihvatne centre - Prikupljanje, prihvati i raspoređivanje humanitarne pomoći, - Traženje nestalih - Spašavanje i zbrinjavanje stanovništva (<u>prva pomoć</u>)	4	18
12	Služba za informisanje – RTV 7	Informisanje sa pogođenog područja, prenos informacija do građana i prenos informacija o mjerama zaštite i spašavanja	3	15
Ukupno timova/pripadnika			38	311

Raspoložive snage i sredstva civilne zaštite Grada Tuzla predstavljaju funkcionalno organizovan i međusobno koordinisan sistem koji omogućava pravovremeno, efikasno i sveobuhvatno djelovanje u fazi spašavanja, uz jasno definisane nadležnosti i operativne kapacitete svih učesnika u zaštiti i spašavanju ljudi, životinja i materijalnih dobara.

Sredstva civilne zaštite koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Sredstva civilne zaštite koja se angažuju u slučaju klizišta obuhvataju specijaliziranu mehanizaciju i opremu neophodnu za stabilizaciju terena, pristup ugroženim lokacijama, evakuaciju stanovništva i otklanjanje neposrednih prepreka. To uključuje bagere, rovokopače, kiper-kamione, utovarivače, vibro-nabijače, opremu za privremenu stabilizaciju padina (mreže, geotekstil, gabioni), pumpe i drenažne sisteme, agregate, rasvjetu, kao i ručne alate potrebne za asanaciju i manipulaciju manjim odronima.

Pored mehanizacije, koriste se i sredstva za spašavanje iz ruševina i tehničke intervencije kako bi se omogućio pristup zatrpanim ili odsječenim osobama. Radio-komunikacijska sredstva i sistemi za obavještanje neophodni su za koordinaciju na terenu. Ukupno, ova sredstva omogućavaju hitno djelovanje u nestabilnim uslovima terena, sprečavanje daljeg širenja klizišta i zaštitu ljudi i materijalnih dobara i obuhvataju:

- Vozila, vatrogasna vozila, terenska vozila,
- Mašine za uklanjanje odrona (bageri, kombinirke, kamioni),
- Sistemi veze, agregati, rasvjetni stubovi, ručni alati,
- Šatori i oprema za prihvrat evakuisanih,
- Oprema za spašavanje u ruševinama.

Mjere, postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršioce koje će preduzimati u akcijama spašavanja na ugroženom području grada i pravna lica

U akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području različiti subjekti i izvršioci imaju jasno definisane uloge koje osiguravaju koordinisano djelovanje, operativnu efikasnost i zaštitu stanovništva. Njihove nadležnosti mogu se opisati na sljedeći način.

Gradonačelnik

Gradonačelnik, kao izvršni organ Grada Tuzla, ima ključnu ulogu u donošenju odluka i obezbjeđivanju uslova za funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja u slučaju klizišta. U skladu sa zakonom i na prijedlog Gradskog štaba civilne zaštite, Gradonačelnik preduzima sljedeće aktivnosti:

- donosi odluku o proglašenju stanja prirodne nesreće – klizišta, odnosno o prestanku tog stanja, na osnovu prijedloga Gradskog štaba civilne zaštite;
- osigurava političku, institucionalnu i administrativnu podršku radu Gradskog štaba civilne zaštite i nadležnih gradskih službi;
- usklađuje djelovanje gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća u izvršavanju zadataka iz njihove redovne nadležnosti, a koji su od značaja za zaštitu i spašavanje od klizišta;
- ostvaruje saradnju i komunikaciju sa kantonalnim, federalnim i drugim nadležnim organima radi traženja dodatne stručne, materijalno-tehničke i finansijske pomoći;
- obezbjeđuje potrebna finansijska sredstva i logističku podršku za provođenje hitnih mjera zaštite i spašavanja, u skladu s važećim propisima i budžetskim mogućnostima;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- usmjerava gradske službe u izvršavanju obaveza iz oblasti komunalnih, infrastrukturnih, zdravstvenih, socijalnih i drugih djelatnosti koje su od značaja za ublažavanje posljedica klizišta;
- osigurava pravovremeno i tačno informisanje javnosti o stanju ugroženosti, preduzetim mjerama, preporukama za postupanje i mjerama lične i kolektivne zaštite stanovništva.

Gradske službe za upravu

U fazi spašavanja, gradske službe za upravu djeluju operativno u skladu s naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i Gradonačelnika. Njihovi zadaci uključuju:

- angažovanje raspoloživog kadra, opreme i resursa iz djelokruga rada službe prema naredbi Gradskog štaba civilne zaštite,
- učešće u koordinaciji operativnih aktivnosti na terenu u oblastima infrastrukture, komunalnih sistema, zdravstva, socijalne pomoći, informisanja i dr.,
- pružanje podrške specijalizovanim jedinicama civilne zaštite i službama zaštite i spašavanja,
- osiguravanje tehničke i logističke podrške akcijama spašavanja (transport, komunikacije, pristupni putevi, mehanizacija, dokumentacija i sl.),
- učestvovanje u organizaciji evakuacije i zbrinjavanja stanovništva (smještaj, voda, hrana, socijalna i zdravstvena podrška),
- provođenje aktivnosti uređenja terena, privremenih sanacija, postavljanja barijera, uklanjanja prepreka i obezbjeđenja kritičnih tačaka,
- osiguravanje stalnog protoka informacija prema Službi civilne zaštite i Gradskom štabu civilne zaštite,
- dostavljanje izvještaja o stanju u sektoru, štetama, kapacitetima i potrebnim mjerama,
- učešće u informisanju stanovništva i distribuciji zvaničnih uputa u okviru nadležnosti službe,
- obezbjeđivanje operativnog funkcionisanja službe u uslovima nesreće (dežurstva, prioritetni radni režimi, posebne procedure),
- učestvovanje u uspostavi alternativnih rješenja za komunalne, zdravstvene, socijalne, informativne i prostorno-plansko-tehničke funkcije,
- saradnju sa javnim preduzećima i ustanovama radi realizacije hitnih mjera spašavanja.

Pravna lica (komunalna preduzeća, zdravstvene ustanove, prevoznici)

- Komunalne službe: uklanjanje prepreka, obnova pristupa puteva i snabdijevanja vodom i strujom,
- Zdravstvene ustanove: mobilizacija medicinskih timova, otvaranje privremenih punktova prve pomoći,
- Transportna i građevinska preduzeća: pomoć pri evakuaciji, sanaciji kritične infrastrukture.

Drugi izvršioci (volonteri, nevladine organizacije)

- Pružanje direktne pomoći stanovništvu (hranom, vodom, zbrinjavanje),
- Podrška Službi civilne zaštite u obavljanju zadataka u pogođenom području,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Edukacija i informisanje građana o sigurnosnim procedurama.

Služba civilne zaštite

- aktivira specijalizovane jedinice civilne zaštite i druge operativne snage, na osnovu naredbi Gradskog štaba civilne zaštite,
- uspostavlja rad Operativnog centra i 24-satnog dežurstva,
- organizuje prikupljanje, obradu i dostavljanje informacija Gradskom štabu civilne zaštite,
- osigurava funkcionalnu vezu i komunikaciju između svih učesnika u spašavanju,
- angažuje opremu, materijalno-tehnička sredstva i ljudstvo u skladu sa naredbama Gradskog štaba,
- koordinira postupanje specijalizovanih jedinica i službi zaštite i spašavanja,
- provodi interventne mjere zaštite i spašavanja na terenu (sanacije, privremene konstrukcije, postavljanje barijera, angažman mehanizacije i dr.),
- organizuje evakuaciju, prijem i zbrinjavanje stanovništva u saradnji sa drugim službama,
- učestvuje u organizovanju medicinske pomoći, logistike, transporta, uzbunjivanja i informisanja,
- učestvuje u zaštiti kritične infrastrukture i objekata od posebnog značaja,
- vodi propisane evidencije o angažovanju snaga, upotrebi sredstava i izvršenim mjerama,
- obezbjeđuje monitoring situacije na terenu i procjenjuje potrebu za dodatnim snagama ili sredstvima,
- organizuje komunikaciju sa drugim nivoima vlasti i službama radi traženja pomoći po propisanim procedurama,
- učestvuje u informisanju javnosti u dijelu svojih nadležnosti,
- izrađuje izvještaje o toku i rezultatima akcija spašavanja.

Mjere, postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršioca koje će preduzimati u akcijama spašavanja na ugroženom području grada i pravna lica obuhvataju planski utvrđene aktivnosti koje se provode radi zaštite ljudi, materijalnih dobara i okoline u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

Ove aktivnosti uključuju organizaciju i rukovođenje odgovorom, blagovremeno informisanje i uzbunjivanje stanovništva, preduzimanje preventivnih i operativnih mjera, pružanje hitne pomoći, evakuaciju i zbrinjavanje ugroženih, sanaciju i otklanjanje posljedica nesreće, te obnavljanje funkcionisanja komunalne i druge infrastrukture. Mjere i postupci se provode u skladu sa nadležnostima svakog subjekta.

Materijalno-tehnička sredstva

Materijalno-tehnička sredstva obuhvataju svu opremu, mehanizaciju i resurse neophodne za sprovođenje mjera zaštite i spašavanja. Uključuju komunikacionu i informatičku opremu, vozila i specijaliziranu mehanizaciju, opremu za spašavanje, medicinsku i zaštitnu opremu, kao i sredstva za pružanje pomoći i zbrinjavanje stanovništva. Ovim sredstvima upravljaju nadležni subjekti u okviru svojih ovlaštenja, a koriste se planski i prema potrebama situacije, uz mogućnost angažovanja dodatnih kapaciteta pravnih lica i drugih organizacija.

Finansiranje aktivnosti zaštite i spašavanja obezbjeđuje se prvenstveno iz **Budžeta Grada Tuzla**, u okviru kojeg se planiraju i koriste namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje. Pored toga, sredstva mogu biti obezbijeđena i putem **donacija**, grantova, humanitarnih fondova, kao i iz drugih dostupnih izvora u skladu sa zakonom. Ovi izvori koriste se za nabavku opreme, realizaciju operativnih zadataka, sanaciju posljedica nesreća i jačanje kapaciteta sistema civilne zaštite.

Uloga Službe civilne zaštite

Služba civilne zaštite ima centralnu i koordinirajuću ulogu u provođenju svih mjera i postupaka zaštite i spašavanja. Ona osigurava organizovano, pravovremeno i usklađeno djelovanje svih subjekata sistema, pruža stručne smjernice i instrukcije, prati stanje na terenu i vrši nadzor nad izvršenjem zadataka. Civilna zaštita koordinira operativne aktivnosti, upravlja resursima, učestvuje u evakuaciji i hitnim intervencijama te kontinuirano informiše nadležne organe i javnost. Njena uloga je da omogući efikasno sprovođenje mjera i da obezbijedi da se sve aktivnosti realizuju u skladu s propisima i planskim dokumentima.

1. Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla u slučaju aktiviranja klizišta

Građani su ključni resurs u zaštiti i spašavanju jer njihova pravovremena mobilizacija može značajno smanjiti posljedice nesreća. Organizacija i način uključivanja građana zasnivaju se na pripremi, edukaciji, planiranju i koordinaciji sa službama civilne zaštite, kako bi u vanrednim situacijama mogli efikasno djelovati u skladu sa svojim kapacitetima i sredstvima.

Organizacija mobilizacije

Edukacija i priprema građana

- Redovno organizovanje radionica i treninga za stanovništvo o postupcima u vanrednim situacijama (klizišta, zemljotres, poplava, požar itd.),
- Distribucija uputstava i vodiča za samopomoć i pružanje prve pomoći,
- Promocija pripreme kućnih skladišta hrane, vode, lijekova i opreme za hitne slučajeve.

Formiranje volonterskih jedinica

- Organizacija lokalnih volonterskih grupa po naseljima i mjesnim zajednicama,
- Registracija volontera i evidentiranje njihovih vještina, kapaciteta i sredstava koja mogu koristiti (vozila, alati, oprema),
- Utvrđivanje lidera volonterskih grupa koji su direktno povezani sa Službom civilne zaštite.

Plan mobilizacije i poziva

- Aktivacija građana putem sirena, SMS poruka, mobilnih aplikacija i lokalnih medija, poziva,
- Utvrđivanje prioriteta djelovanja: hitne medicinske intervencije, evakuacija, zaštita imovine i infrastrukture,
- Jasna procedura koordinacije sa službama civilne zaštite i komunalnim preduzećima.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Uključivanje resursa građana

- Prikupljanje vozila, građevinske opreme, sanitarnih sredstava i drugih materijalnih sredstava u skladu sa planom zaštite i spašavanja,
- Raspodjela građana i sredstava prema potrebama ugroženih područja,
- Redovno izvještavanje o stanju i efektivnosti mobilizacije.

Nadzor i evaluacija

- Služba civilne zaštite nadzire aktivnosti volontera i korištenje njihovih resursa,
- Evidentiranje i izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju mobilizacije i eventualnim problemima,
- Evaluacija i unapređenje planova mobilizacije na osnovu iskustava sa terena.

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Pripremna	Edukacija građana i volontera	Služba civilne zaštite, lokalne zajednice, NVO	Obrazovni materijali, trening oprema	Budžet Grada, donacije, razvojni projekti	Organizacija i vođenje edukacija
Organizacija	Formiranje volonterskih jedinica	Služba civilne zaštite, mjesne zajednice	evidencija, komunikaciona oprema	Budžet Grada	Registracija i koordinacija volontera
Mobilizacija	Aktivacija i raspodjela građana	Volonteri, komunalne službe	Vozila, alati, zaštitna oprema	Budžet Grada, lokalni resursi	Koordinacija aktivnosti, nadzor i sigurnost
Učešće	Pružanje pomoći u ugroženim područjima	Građani-volonteri	Hrana, voda, prva pomoć, transportna sredstva	Donacije, lokalni resursi	Nadzor, pomoć u zadacima, izvještavanje
Evaluacija	Procjena efikasnosti i izvještavanje	Služba civilne zaštite	Dokumentacija, komunikaciona oprema	Budžet Grada	Analiza i poboljšanje planova mobilizacije

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena prirodnom ili drugom nesrećom i određivanje prioriteta, redoslijeda u izmještanju materijalnih dobara

U situacijama aktiviranja klizišta, zaštita materijalnih dobara predstavlja važan segment zaštite i spašavanja, jer njihovo uništenje može dodatno ugroziti funkcionisanje društva, privredu i život građana. Izmještanje materijalnih dobara sa ugroženih područja na sigurnije lokacije zahtijeva jasnu klasifikaciju, prioritizaciju i plan koordinacije sa nadležnim službama.

Materijalna dobra i prioriteti izmještanja

1. Prvi prioritet (kritična infrastruktura i resursi)

- Objekti i sredstva vitalne infrastrukture: električne i vodovodne mreže, komunikacijski uređaji, agregati,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Medicinska oprema i lijekovi: bolnice, domovi zdravlja, apoteke,
- Sigurnosna sredstva: oprema hitnih službi, vozila, komunikacijski uređaji,

Ova dobra se izmještaju odmah po upozorenju na opasnost kako bi se osigurao kontinuitet osnovnih funkcija grada.

2. Drugi prioritet (javna dobra i javni objekti)

- Škole, vrtići, kulturni objekti: biblioteke, muzeji, arhivi,
- Administrativna dokumentacija i podaci: važni spisi, baze podataka, arhive lokalnih službi,

Izmještanje se planira odmah nakon prve faze kritičnih resursa, posebno pred mogućim aktiviranjima klizišta.

3. Treći prioritet (privatna i ekonomska dobra)

- Privatna imovina: vrijedni predmeti, oprema, roba i zalihe u trgovinama ili industriji,
- Poljoprivredna dobra: stoka, sjeme, poljoprivredna mehanizacija, stočna hrana,

Izmještanje se vrši kada je osigurano premještanje kritične infrastrukture i javnih objekata.

4. Četvrti prioritet (manje vrijedna ili zamjenjiva dobra)

- Namještaj, kućanski uređaji i druga materijalna dobra koja ne ugrožavaju život ili javne funkcije,

Izmještanju se prema kapacitetima i resursima dostupnim u okviru lokalne mobilizacije.

Redoslijed izmještanja

1. Aktivacija operativnih snaga zaštite i spašavanja,
2. Brza procjena ugroženosti i identifikacija kritičnih materijalnih dobara,
3. Primjena prioriteta: prvo kritična infrastruktura i medicinska oprema - javni objekti - privatna dobra - ostala oprema,
4. Organizacija transporta, skladištenja i zaštite izmještenih dobara,
5. Kontinuirana koordinacija s gradskim službama i volonterima.

Tabela- Prioriteti izmještanja

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Primjeri	Način izmještanja	Odgovorne službe	Materijalno-tehnička sredstva
1	Kritična infrastruktura i resursi	Elektro- i vodovodna mreža, agregati, komunikacijski uređaji	Transport vozilima, zaštita opreme	Služba civilne zaštite, Elektro distribucija, Vodovod	Kamioni, zaštitna oprema, agregati
2	Javna dobra i administracija	Škole, muzeji, biblioteke, arhive, dokumentacija	Premještanje u skladišta ili sigurnu zonu	Službe obrazovanja, kulturne ustanove, arhivi	Transportna sredstva, zaštitni materijal

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Primjeri	Način izmještanja	Odgovorne službe	Materijalno-tehnička sredstva
3	Privatna i ekonomska dobra	Industrijska oprema, trgovinska roba, poljoprivredna sredstva	Transport i skladištenje u sigurnim zonama	Vlasnici, komunalne službe, volonteri	Kamioni, prikolice, zaštitna folija
4	Manje vrijedna ili zamjenjiva dobra	Namještaj, kućanski uređaji	Premještanje u privremena skladišta	Vlasnici, lokalne zajednice	Vozila, skladišni kontejneri, radna snaga

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U slučaju prirodnih ili drugih nesreća, obezbjeđivanje smještaja i ishrane za pripadnike jedinica civilne zaštite i građane angažovane na zaštiti i spašavanju predstavlja ključni operativni zadatak. Efikasna logistička podrška omogućava neprekidan rad jedinica na terenu, smanjuje zamor, povećava sigurnost i osigurava održivost aktivnosti spašavanja i otklanjanja posljedica nesreće.

Organizacija smještaja i ishrane vrši se prema unaprijed utvrđenim planovima, raspoloživim kapacitetima i naredbi Gradskog štaba civilne zaštite.

Organizacija smještaja i ishrane angažovanih snaga i ugroženog stanovništva

U slučaju prirodnih i drugih nesreća, organizacija smještaja i ishrane predstavlja ključnu logističku funkciju čiji je cilj obezbijediti osnovne uslove za boravak ugroženih građana, kao i nesmetan rad operativnih snaga civilne zaštite. Ove aktivnosti provode se koordinisano, u skladu sa raspoloživim kapacitetima na području grada i procjenom operativnog štaba civilne zaštite.

Organizacija smještaja

Smještaj se obezbjeđuje u objektima i kapacitetima koji mogu pružiti minimalne uslove sigurnosti, higijene i funkcionisanja, a biraju se prema mogućnosti brzog stavljanja u upotrebu i dostupnosti logističke podrške.

Lokacije za smještaj

Javni objekti

Koriste se kao osnovni kapaciteti zbog velike površine, dostupne infrastrukture i mogućnosti brze adaptacije:

- škole,
- sportske dvorane,
- domovi kulture,
- prostorije mjesnih zajednica,
- studentski domovi.

Privremeni kapaciteti

Aktiviraju se kada postojeći objekti nisu dovoljni ili kada se radi o udaljenim područjima:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- šatori civilne zaštite,
- montažni objekti,
- kontejnerski smještaj.

Privatni objekti po potrebi i uz saglasnost vlasnika

Koriste se u izuzetnim situacijama radi povećanja kapaciteta:

- hoteli,
- moteli,
- prenoćišta.

Standardi smještaja

Osnovni standardi koji se obavezno osiguravaju prilikom prihvata:

- Osnovni ležaj i pokrivači za svaku osobu.
- Minimalni higijenski standardi – pristup sanitarnim čvorovima i vodi.
- Izolacija za posebno osjetljive grupe, po uputama zdravstvenih službi.
- Odvojeni funkcionalni prostori

Odgovorne institucije

Za organizaciju, uspostavljanje i upravljanje smještajem odgovorni su:

- Služba civilne zaštite,
- Služba za komunalne poslove,
- Služba za zbrinjavanje grada Tuzla,
- Uprave javnih objekata određenih za smještaj,
- Komunalna preduzeća (higijena, voda, grijanje, odvoz otpada).

Ove institucije rade usklađeno pod rukovođenjem Gradskog štaba civilne zaštite.

Organizacija ishrane

Ishrana angažovanih snaga i ugroženog stanovništva obezbjeđuje se u skladu sa vrstom nesreće, lokacijom, vremenskim uslovima i trajanjem operacija. Cilj je osigurati redovnu, sigurnu i nutritivno adekvatnu ishranu svim kategorijama korisnika.

Vrste ishrane

- Topli obroci
- Hladni obroci / suhi paketi
- flaširana voda.

Izvori pripreme hrane

Hrana se priprema na više mjesta, u zavisnosti od hitnosti i logističkih mogućnosti:

- organizovane kuhinje,
- školske i industrijske kuhinje,
- ugovoreni ugostiteljski objekti,
- mobilne terenske kuhinje

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Distribucija hrane

Distribucija se vrši na jedan ili više načina, u zavisnosti od situacije i raspoloživih kapaciteta:

- direktno na punktovima ishrane u objektima smještaja,
- dostavom terenskim vozilima do lokacija angažovanih jedinica,
- distribucijom preko organizovanih volonterskih timova, posebno u područjima otežanog pristupa.

Tabela - Organizacija smještaja

Element organizacije	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Identifikacija smještajnih kapaciteta	Popis objekata i kapaciteta po mjesnim zajednicama	Služba CZ, MZ, škole	Registar objekata, planovi smještaja	Budžet Grada	Koordinacija i aktivacija objekata
Obezbjedjivanje prostora	Priprema prostora za prihvatanje angažovanih osoba	Služba civilne zaštite, gradske službe za upravu, uprave objekata (škole, domovi, sportske dvorane), javna komunalna preduzeća	Ležajevi, pokrivači, grijanje	Budžet Grada	Nadzor uređenja i kontrole smještaja
Privremeni smještaj	Postavljanje šatora i montažnih objekata	Služba CZ-specijalizirane jedinice	Šatori, kreveti, mobilni WC	Budžet Grada, pomoć viših nivoa	Organizacija i raspored
Upravljanje smještajem	Evidencija osoba, rotacija, sigurnost	Uprave objekata, MZ, policija	Kompjuteri, evidencioni listovi	Budžet, donacije	Centralna koordinacija

Tabela - Organizacija ishrane

Aktivnost	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Priprema hrane	Mobilne kuhinje, škole, ugostitelji	Služba za zbrinjavanje, škole, restorani	Kuhinje, posuđe, plinski uređaji	Budžet Grada, donacije	Usmjeravanje i nadzor
Distribucija obroka	Dostava hrane angažovanim	CZ, volonteri, komunalna preduzeća	Vozila, termo posude	Budžet, donacije	Koordinacija distribucije
Posebni režimi ishrane	Hrana za bolesne, alergije	Zdravstvene ustanove, CK	Specijalne namirnice	Budžet, donacije	Evidencija i prioriteti

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Aktivnost	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Higijenski standardi	Kontrola kvaliteta	Inspektorat, Crveni križ	Testovi, zaštitna oprema	Budžet	Kontrola sigurnosti

Organizacija smještaja i ishrane u vanrednim situacijama jedan je od ključnih logističkih zadataka koji osigurava kontinuitet rada operativnih snaga zaštite i spašavanja i angažovanih građana. Planirana, pravovremena i koordinisana implementacija ovih mjera direktno utiče na efikasnost operacija zaštite i spašavanja i minimiziranje posljedica nesreće.

Analizom raspoloživih smještajnih kapaciteta koji uključuju:

- objekte kulture po mjesnim zajednicama i matične urede i
- hotela, motela i pansiona na području Grada Tuzla

utvrđeno je da se smještaj evakuisanog stanovništva i operativnih jedinica civilne zaštite može organizovati kroz dvije definisane varijante.

1. Prva varijanta – najpogodniji i prioritetni objekti

U prvu varijantu svrstani su objekti koji raspolažu najvećim kapacitetima, adekvatnom infrastrukturom, pristupačnošću i mogućnošću pružanja logističke i operativne podrške. To uključuje:

- **Objekte kulture u mjesnim zajednicama:** Gornja Tuzla, Husino, Gornja Lipnica, Donja Obodnica, Dokanj i Solana – objekti koji svojim dimenzijama, pristupnim putevima, rasporedom prostorija i tehničkim mogućnostima omogućavaju smještaj većeg broja evakuisanih i pružanje integralne podrške (ishrana, osnovna logistika, korespondencija s nadležnim službama).
- **Hotelske kapacitete:** Hoteli Mellain, Tehnograd, Salis i motel Rudar – objekti sa visokim standardima smještaja, velikim brojem soba, dobrom logističkom povezanošću i mogućnošću brzog angažmana u kriznim situacijama.

Ovi objekti predstavljaju glavne smještajne centre, gdje je moguće planirati veće smještajne zone, baziranje operativnih timova i centralizovanu podršku evakuisanima.

2. Druga varijanta – sekundarni i dopunski objekti

Sekundarni objekti koriste se kada su prioritetni kapaciteti popunjeni ili kada je potrebno rasporediti manji broj evakuisanih i timova na više lokacija. U ovu kategoriju spadaju:

- **Objekti kulture srednjeg kapaciteta:** Breške, Dragunja, Lipnica, Mramor, Novi Grad I/II – koji se mogu koristiti u ograničenom obimu, kao dopunski smještaj, logistička podrška, koordinacioni punktovi ili skladišni prostori.
- **Srednji hoteli i manji pansioni:** Pogodni za kraći boravak manjih grupa, specijaliziranih timova, pojedinačnih intervencionih jedinica i hitnih slučajeva, zbog ograničenog broja kapaciteta.

Ovi objekti omogućavaju fleksibilnu raspodjelu smještaja i mogu se aktivirati prema potrebama situacije, uz prethodnu logističku pripremu.

Razvrstavanje objekata u prioritetne i sekundarne kapacitete omogućava Gradu Tuzli da efikasno planira smještaj, optimizira dostupne resurse i osigura brzu reakciju u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Redovno ažuriranje podataka o objektima, usklađivanje s vlasnicima i procjena tehničke ispravnosti ključni su za punu operativnu spremnost.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Iako je izvršeno razvrstavanje objekata u prioritetne i sekundarne kapacitete, svi podaci o privremenim smještajnim kapacitetima trenutno nisu u potpunosti dostupni niti konačno verifikovani. Zbog toga će se, u skladu s potrebama provođenja mjera evakuacije i zbrinjavanja, **naknadno izraditi odgovarajući operativni planovi** koji će detaljno definisati dostupne objekte, kapacitete, način aktivacije i raspored smještaja. Ovi planovi će se ažurirati u skladu s promjenama na terenu i novim informacijama kako bi se osigurala puna funkcionalnost i spremnost sistema zaštite i spašavanja.

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupku po naredbama Štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite predstavlja centralno operativno tijelo za rukovođenje, koordinaciju i nadzor nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla. U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, Štab je odgovoran za donošenje odluka, izdavanje naredbi, aktiviranje resursa i rukovođenje svim subjektima koji učestvuju u akcijama zaštite i spašavanja.

Efikasnost djelovanja Gradskog štaba civilne zaštite zasniva se na jasno definisanim zadacima, procedurama i obavezama svih službi i pravnih subjekata koji su dužni postupati po naredbama Štaba. U nastavku se daju mjere, postupci i nadležnosti koje se primjenjuju prije, tokom i nakon djelovanja prirodnih ili drugih nesreća.

Organizacija i rukovođenje - Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja

Gradski štab civilne zaštite realizuje sljedeće zadatke:

Operativno rukovođenje i donošenje odluka

- predlaže proglašenje stanja prirodne ili druge nesreće,
- Donosi naredbe i usmjerava djelovanje svih operativnih snaga,
- Aktivira plan zaštite i spašavanja te operativne strukture u mjesnim zajednicama,
- Usmjerava prioritete u spašavanju ljudi, materijalnih dobara i infrastrukture.

Koordinacija učesnika

- Koordinira rad svih gradskih službi za upravu, javnih preduzeća, pravnih i fizičkih lica,
- Uspostavlja vezu sa kantonalnim, entitetskim i državnim institucijama,
- Organizuje saradnju sa službama hitne medicinske pomoći, policijom, vatrogasnim jedinicama, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i nevladinim organizacijama.

Aktiviranje resursa

- Mobilizira operativne snage zaštite i spašavanja, javna komunalna preduzeća, privredna društva i specijalizirane timove,
- Naređuje angažovanje opreme, mašina, alata i vozila potrebnih za intervencije,
- Po potrebi upućuje zahtjev za pomoć viših nivoa (Tuzlanskom kantonu, Federaciji BiH).

Nadzor nad provođenjem mjera

- Prati izvršenje zadataka na terenu i procjenjuje efikasnost provođenja mjera,
- Donosi korektivne mjere, reorganizaciju resursa ili promjenu prioriteta,
- Osigurava kontinuirano informisanje javnosti i institucija.

Mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite tokom akcija zaštite i spašavanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tokom djelovanja nesreće Gradski štab civilne zaštite provodi sljedeće mjere:

Gradski štab civilne zaštite u fazi spašavanja usmjerava sve aktivnosti na hitnu zaštitu života ljudi, brzu intervenciju i stabilizaciju situacije na ugroženom području. Zadaci uključuju:

- procjenjivanje stanja na terenu i utvrđivanje prioriteta spašavanja,
- donošenje naredbi o angažovanju specijalizovanih jedinica, službi zaštite i spašavanja, javnih preduzeća i drugih struktura zaštite i spašavanja,
- organizovanje i koordinisanje svih akcija spašavanja na ugroženom području,
- donošenje smjernica za evakuaciju, zbrinjavanje stanovništva i zaštitu kritične infrastrukture,
- organizovanje medicinske pomoći, logistike, transporta i komunikacija,
- obezbjeđenje privremenih smještaja, hrane, vode i osnovnih potreba za ugroženo stanovništvo,
- izdavanje naredbi za privremenu obustavu saobraćaja, ograničenja kretanja ili druge restriktivne mjere,
- koordinaciju aktivnosti sa zdravstvenim ustanovama, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i drugim organizacijama,
- upravljanje informacijama i osiguranje pravovremenog informisanja javnosti,
- održavanje stalne komunikacije sa kantonalnim i federalnim organima zaštite i spašavanja radi traženja dodatne pomoći,
- uspostavljanje 24-satnog dežurstva i operativnog praćenja stanja sve dok traje nesreća.

Obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica

Svi subjekti na području grada obavezni su da postupaju po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite. Obaveze se odnose na gradske službe za upravu, javne ustanove, javna i privatna preduzeća.

Gradske službe za upravu su obavezne:

- Provoditi naredbe Gradskog štaba civilne zaštite bez odlaganja,
- Stavljati na raspolaganje personalne, tehničke i logističke resurse,
- Vršiti procjenu i izvještavanje o stanju u sektorima iz svoje nadležnosti,
- Učestvovati u koordinacionim sastancima i operativnim timovima koje formira Gradski štab civilne zaštite,
- Organizovati rad službi u vanrednim uslovima (dežurstva, produženi rad),
- Dostavljati dnevne i vanredne izvještaje Štabu o izvršenju mjera.

Gradske službe za upravu Grada Tuzla

- Služba za budžet i finansije
- Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu
- Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica
- Služba za boračko-invalidsku zaštitu, povratak i integraciju raseljenih lica
- Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline
- Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove, evidenciju i upravljanje imovinom
- Služba za inspeksijske poslove

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Služba za opću upravu
- Služba civilne zaštite
- Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu

Gradska upravna organizacija:

- Zavod za urbanizam Grada Tuzla

Stručne službe:

- Stručna služba za zajedničke poslove,
- Stručna služba Kabineta gradonačelnika

Uloga i postupanje gradskih službi po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite

Sve gradske službe za upravu obavezne su postupati u skladu sa naredbama, odlukama i zahtjevima Gradskog štaba civilne zaštite, u skladu sa svojim nadležnostima i raspoloživim resursima. Njihovo djelovanje obuhvata:

Operativnu podršku i realizaciju zadataka

Svaka služba izvršava zadatke koji su joj stavljeni u nadležnost, uključujući logističku podršku, administrativne aktivnosti, pripremu dokumentacije, koordinaciju sa drugim subjektima i operativne intervencije na terenu.

Pravovremeno informisanje i izvještavanje

Službe dostavljaju ažurne podatke Službi civilne zaštite i Gradskom štabu, uključujući informacije o stanju na terenu, raspoloživim kapacitetima, potrebnoj opremi i eventualnim preprekama u realizaciji zadataka.

Usklađeno međusobno djelovanje

Službe sarađuju međusobno kako bi se obezbijedio jedinstven i efikasan odgovor, posebno u segmentima infrastrukture, komunalnih usluga, socijalne zaštite, evidencije imovine, urbanizma i logistike.

Podršku u provođenju mjera zaštite i spašavanja

U skladu s naredbama Gradskog štaba, službe učestvuju u implementaciji mjera evakuacije, zbrinjavanja, osiguravanja prostora, dokumentovanja šteta, sanacije terena, obezbjeđenja objekata, socijalne podrške i drugih potrebnih aktivnosti.

Pružanje stručnih i tehničkih rješenja

Službe prema svojoj specijalizaciji daju stručne prijedloge, procjene i tehnička rješenja potrebna za donošenje odluka i realizaciju mjera civilne zaštite.

Obaveze pravnih lica

Pravna lica (javna i privatna) su dužna:

- Staviti na raspolaganje mehanizaciju, opremu, transportna sredstva i tehničke resurse,
- Pružiti logističku podršku (smještaj, ishrana, skladišta, transport),
- Obavještavati Štab o stanju u proizvodnim pogonima i rizicima,
- Obezbijediti stabilnost proizvodnje i usluga od kritičnog značaja (električna energija, voda, plin, telekomunikacije, zdravstvo),
- Učestvovati u akcijama sanacije, čišćenja i otklanjanja posljedica,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Aktivirati interne planove zaštite i spašavanja.

Tabela - Zadaci i obaveze Gradskog štaba civilne zaštite, gradskih službi za upravu i pravnih lica

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Operativno rukovođenje	Donošenje naredbi, aktivacija planova	GŠCZ	Rukovođenje i nadzor
2	Evakuacija i spašavanje	Organizacija evakuacije, transport, zbrinjavanje	Gradske službe za upravu, MZ-e, humanitarne organizacije	Koordinacija akcija
3	Medicinska pomoć	Mobilizacija timova i transport povrijeđenih	Hitna pomoć, bolnice	Usmjeravanje prioriteta
4	Javna sigurnost	Osiguranje područja, kontrola kretanja	Policija	Upravljanje pristupima
5	Infrastruktura	Sanacija vodovoda, struje, puteva	Komunalne službe, JP-a	Nadzor i redosljed zadataka
6	Logistika	Smještaj, ishrana, oprema	Služba civilne zaštite, Služba za zbrinjavanje, humanitarne organizacije	Koordinacija transporta i nabavki
7	Informisanje javnosti	Upozorenja, saopštenja, razglas	Služba za informisanje, mediji	Validacija informacija
8	Izvjštavanje	Dnevni izvještaji o stanju	Gradske službe, JP-a	Analiza i planiranje

Gradski štab civilne zaštite ima centralnu ulogu u organizovanju i vođenju akcija zaštite i spašavanja. Efikasnost njegovog djelovanja zavisi od potpune koordinacije svih gradskih službi i pravnih subjekata, brze razmjene informacija, blagovremenog reagovanja i disciplinskog poštivanja naredbi. Jasno definisane nadležnosti i obaveze stvaraju preduslove za uspješno sprječavanje, ublažavanje i otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

KLIZANJE TLA I ODRONI - FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Mjere otklanjanja posljedica nakon klizišta predstavljaju skup koordinisanih aktivnosti koje se provode nakon spašavanja i stabilizacije terena, s ciljem uspostavljanja sigurnosti, obnove infrastrukture i normalizacije života stanovništva. Proces obuhvata stručne geološke analize, tehničke intervencije, obnovu oštećenih objekata i infrastrukture, te administrativne i finansijske mjere usmjerene na potpuni oporavak pogođenog područja.

Prvi korak podrazumijeva geološku procjenu stabilnosti terena, kojom stručnjaci utvrđuju stepen oštećenja padine, mogućnost ponovne aktivacije i potrebne mjere trajne stabilizacije. Ova procjena uključuje geotehničko mjerenje, analizu pukotina, stanje podzemnih voda i druge parametre neophodne za sigurnu sanaciju.

Nakon utvrđivanja rizika pristupa se uklanjanju oštećenih i opasnih objekata. Objekti koji prijete urušavanjem ili onemogućavaju sanacijske radove moraju biti uklonjeni, a teren očišćen od nestabilnog materijala i ruševina. Time se stvaraju uslovi za siguran rad mašina i stručnog osoblja.

Sljedeći korak je sanacija klizišta kroz trajna, projektovana rješenja. Ove mjere obuhvataju izgradnju potpornih zidova, duboke i površinske drenaže, preusmjeravanje vodotokova, rekonstrukciju padina i druge geotehničke zahvate koji osiguravaju dugoročnu stabilnost i sprječavaju nova aktiviranja klizišta.

Paralelno s tim, vrši se obnova domaćinstava ili njihovo eventualno preseljenje u sigurnije zone, ukoliko geološka procjena pokaže da povratak nije moguć. Ove aktivnosti uključuju izgradnju novih stambenih jedinica, sanaciju postojećih, kao i obezbjeđivanje alternativnog smještaja.

Veliki fokus se stavlja i na obnovu infrastrukture – puteva, vodovoda, kanalizacije, elektro i telekom mreža. Funkcionalnost ovih sistema ključna je za normalizaciju života zajednice. Sanacija infrastrukture se provodi prioritarno, kako bi se omogućilo kretanje hitnih službi i povratak stanovnika.

Nakon tehničkih mjera vrši se procjena i evidentiranje materijalne štete, kroz izradu zapisnika i dokumentacije. Ova procjena služi za planiranje obnove, izradu finansijskih zahtjeva i raspodjelu pomoći.

Konačno, provodi se nadoknada štete stanovništvu i pravnim licima, u skladu s budžetskim mogućnostima lokalnog, kantonalnog i entitetskog nivoa vlasti. Ova mjera je važna za ekonomski oporavak zajednice i omogućava brži povratak normalnim uslovima života.

Kritične funkcije koje se moraju očuvati

U periodu nakon klizišta, određene funkcije sistema moraju ostati neprekidno operativne kako bi se omogućilo efikasno upravljanje, spašavanje i sanacija.

Prva i najvažnija je zdravstvena zaštita i hitna medicinska pomoć. Bolnice, domovi zdravlja i hitne službe moraju biti u punom kapacitetu, jer su povrede, psihološki stres i hronične bolesti česti u vanrednim situacijama. Osigurava se dostupnost osoblja, opreme i lijekova, kao i prioritarno zbrinjavanje povrijeđenih.

Druga kritična funkcija je informisanje i koordinacija službi, koje moraju raditi kroz jedinstveni sistem komunikacije. Pravovremene i tačne informacije sprječavaju paniku, omogućavaju efikasan rad operativnih timova i omogućavaju stanovništvu da dobije pouzdana obavještenja o rizicima, zabrani kretanja i daljim mjerama.

Treća ključna oblast odnosi se na mobilnost hitnih timova. Spasilačke jedinice, vatrogasci, policija, geolozi i komunalne službe moraju imati omogućen nesmetan pristup svim ugroženim lokacijama. Očuvanje prohodnosti puteva i operativnost vozila od suštinske su važnosti za spašavanje života i normalizaciju stanja.

Posebno važna funkcija je kontinuiran rad Gradskog štaba civilne zaštite i operativnih snaga zaštite i spašavanja. Štab mora zadržati punu operativnost kako bi donosio odluke, upravljao resursima i koordinisao sve aktivnosti na terenu.

Očuvanje funkcionalnosti štaba predstavlja centralni element upravljanja kriznom situacijom.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica u slučaju nastanka klizišta

Faza otklanjanja posljedica klizišta obuhvata mjere kojima se stabilizuje teren, sprječava daljnje pomicanje zemljišta, obnavlja oštećena infrastruktura i pruža podršku stanovništvu na pogođenim lokacijama. Aktivnosti se provode koordinacijom Službe civilne zaštite Grada Tuzla, nadležnih službi za upravu, javnih preduzeća, stručnih institucija i drugih subjekata koji su obavezni da u okviru svojih redovnih djelatnosti izvršavaju mjere zaštite i spašavanja.

Mjere otklanjanja posljedica klizišta:

Geološka procjena stabilnosti terena

- Utvrđivanje sigurnosti tla nakon aktiviranja klizišta,
- Procjena rizika od ponovnog pokretanja klizišta,
- Određivanje prioritetnih lokacija za hitnu i dugoročnu sanaciju.

Uklanjanje oštećenih, urušenih i opasnih objekata

- Rušenje objekata koji prijete urušavanjem,
- Uklanjanje blokiranih i oštećenih dijelova konstrukcija.

Interventna stabilizacija aktivnih klizišta

- Postavljanje privremenih potpora, gabiona, vreća sa pijeskom,
- Drenažne intervencije i privremeno preusmjeravanje površinskih voda.

Trajna sanacija klizišta

- Izgradnja potpornih konstrukcija, drenažnih sistema i građevinsko-tehničke mjere dugoročne stabilizacije tla.

Obnova i/ili preseljenje ugroženih domaćinstava

- Privremeno ili trajno izmještanje stanovništva iz zona visokog rizika,
- Zbrinjavanje pogođenih porodica i obezbjeđenje osnovnih potreština.

Obnova infrastrukture oštećene klizištem

- Sanacija puteva, vodovoda, kanalizacije i elektro-komunikacijskih instalacija.
- Obnova pristupnih puteva i javnih površina.

Procjena i evidentiranje materijalne štete

- Detaljna registracija šteta na objektima, zemljištu, infrastrukturi i poljoprivredi.

Nadoknada štete u skladu sa budžetskim mogućnostima

- Finansijska pomoć pogođenim domaćinstvima i pravnim licima,
- Aktiviranje sredstava grada, kantona, Federacije i donatorskih fondova.

Održavanje kritičnih funkcija zajednice

- Obezbjeđenje zdravstvenih usluga, komunalnih djelatnosti i operativnog rukovođenja.

TABELA – Mjere otklanjanja posljedica klizišta

R.br.	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / nadležni subjekti	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja
1	Geološka procjena stabilnosti terena	Stručni timovi geologa, Služba CZ, Služba za prostorno uređenje	Geotehnička oprema, dronovi, senzori	Budžet grada, donatori
2	Uklanjanje oštećenih i opasnih objekata	građevinske firme, jedinice CZ	Bageri, kranovi, alati	Budžet grada i kantona

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Mjera / Aktivnost	Izvršioци / nadležni subjekti	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja
3	Interventna stabilizacija klizišta	Služba CZ, stručni timovi	Gabioni, vreće s pijeskom, drenažni sistemi	Budžet grada, fondovi
4	Trajna sanacija klizišta	Građevinske firme, CZ, stručni timovi geologa	AB konstrukcije, gabioni, drenažni materijal	Investicioni fondovi, budžet
5	Obnova i/ili preseljenje ugroženih domaćinstava	Centar za socijalni rad, MZ-e, Služba za zbrinjavanje, Služba CZ	Smještajni kapaciteti, šatori, osnovne potreštine	Budžet socijalne zaštite, kantonalni i federalni fondovi
6	Obnova oštećene infrastrukture	JKP Vodovod, Elektrodistribucija, putevi	Mehanizacija, cjevovodi, kablovi	Budžet grada, javna preduzeća
7	Procjena i evidentiranje materijalne štete	Gradska komisija za procjenu šteta	IT oprema, baze podataka, terenski timovi	Budžet grada
8	Nadoknada štete	Grad Tuzla, socijalne službe, pravna lica	Finansijska sredstva iz donacija i drugih fondova	Budžet grada, kantona, Federacije
9	Održavanje kritičnih funkcija	Služba CZ, Policija, Hitna pomoć	Komunikaciona oprema, vozila	Budžet grada

TABELA – Materijalno-tehnička sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica koja se mogu koristiti u fazi otklanjanja posljedica klizišta²

R/B	Vrsta materijalno-tehničkog sredstva	Vlasnik	Mogućnost angažovanja	Namjena u otklanjanju posljedica klizišta
1	Građevinska mehanizacija (bageri, rovokopači, mini-bageri)	Građevinske firme, privatni vlasnici	Po ugovoru / naredbi GŠCZ	Uklanjanje odrona, formiranje drenažnih kanala
2	Kiper kamioni	Transportne i građevinske firme	Privremeno angažovanje	Transport zemlje, odrona i materijala
3	Autodizalice / platforme	Specijalizovane firme	Po ugovoru	Manipulacija teških elemenata, uklanjanje opasnih konstrukcija

² Materijalno-tehnička sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica mogu se angažovati u skladu sa Uredbom o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04). Ovaj propis definiše uvjete, postupak i obaveze organa civilne zaštite pri privremenom preuzimanju i korištenju tuđih materijalnih sredstava u vanrednim situacijama, uz nadoknadu štete ili troškova korištenja, a po nalogu nadležnog organa civilne zaštite. Angažovanje se vrši samo kada su od vitalnog značaja za spašavanje života i otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Vrsta materijalno-tehničkog sredstva	Vlasnik	Mogućnost angažovanja	Namjena u otklanjanju posljedica klizišta
4	Ručni alati	Građani, zanatlije	Dobrovoljno	Čišćenje manjih odrona, terenska intervencija
5	Motorne pile	Građani, firme	Dobrovoljno / po naredbi	Uklanjanje oborenog drveća i vegetacije
6	Agregati	Privatna domaćinstva, firme	Privremeno ustupanje	Električno napajanje terenskih timova
7	Pumpe i crpke	Privatna domaćinstva, industrijski subjekti	Privremeno ustupanje	Odvodnja vode iz zasićenih zona
8	Vozila 4x4	Građani, privatne firme	Dobrovoljno	Pristup nepristupačnim lokacijama
9	Kompresori i oprema	Industrijski subjekti	Po zahtjevu	Tehničko osiguranje terena
10	Šatori i cerade	Građani, planinska društva	Po potrebi	Privremeni smještaj i zaštita opreme
11	Građevinski materijal	Trgovci, građevinske firme	Komercijalno / po zahtjevu grada	Izrada potpora i stabilizacionih elemenata
12	Specijalizovana oprema (dronovi, kamere)	Privatne firme, udruženja	Po nalogu i uz stručno rukovanje	Procjena terena, nadzor i dokumentovanje

Tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u slučaju nastanka klizanja tla u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

U fazi otklanjanja posljedica klizanja tla, pored sredstava kojima raspolažu organi i službe civilne zaštite, mogu se angažovati i materijalno-tehnička sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica, u skladu sa važećim propisima, odlukama Gradskog štaba civilne zaštite i zaključenim ugovorima ili naredbama o privremenom korištenju.

Ova sredstva koriste se prvenstveno za:

- raščišćavanje terena i uklanjanje nanosa,
- sanaciju oštećenih objekata i infrastrukture,
- stabilizaciju terena,
- transport materijala, ljudi i opreme,
- izvođenje građevinskih, zemljanih i tehničkih radova.

Tabela – Materijalno-tehnička sredstva građana i pravnih lica za fazu otklanjanja posljedica klizišta

R/B	Vlasnik (građanin / pravno lice)	Vrsta sredstva / opreme	Namjena u fazi otklanjanja posljedica	Jedinica mjere	Procijenjena količina	Način angažovanja
1	Pravna lica (građevinske firme)	Bager (gusjeničar/točkaš)	Uklanjanje odrona, sanacija terena	kom	prema potrebi	Po naredbi Štaba CZ / ugovor

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Vlasnik (građanin / pravno lice)	Vrsta sredstva / opreme	Namjena u fazi otklanjanja posljedica	Jedinica mjere	Procijenjena količina	Način angažovanja
2	Pravna lica	Utovarivač / rovokopač	Utovar i premještanje materijala	kom	prema potrebi	Po naredbi Štaba CZ
3	Pravna lica	Kamion – kiper	Odvoz zemlje, šuta i otpada	kom	prema potrebi	Po naredbi Štaba CZ
4	Pravna lica	Valjak / vibraciona ploča	Zbijanje i stabilizacija tla	kom	prema potrebi	Po naredbi Štaba CZ
5	Pravna lica	Građevinski alat i oprema	Sanacija objekata i infrastrukture	set	prema potrebi	Ugovor / naredba
6	Građani	Traktori sa priključcima	Raščišćavanje i pomoć u sanaciji	kom	prema potrebi	Dobrovoljno / naredba
7	Građani	Motorne pile	Uklanjanje stabala i prepreka	kom	prema potrebi	Dobrovoljno
8	Građani	Ručni alat (lopate, pijuci, kolica)	Ručni radovi i pomoć službama	set	prema potrebi	Dobrovoljno

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

Zadaci gradskih službi za upravu

U fazi otklanjanja posljedica, gradske službe za upravu preduzimaju sektorske mjere za sanaciju i obnovu područja zahvaćenih nesrećom. Njihovi zadaci uključuju:

- učešće u procjeni šteta, izradi izvještaja i dostavljanju podataka Službi civilne zaštite i Gradskom štabu civilne zaštite,
- učestvovanje u sanaciji infrastrukture, objekata, komunalnih sistema, životne sredine i drugih sektorskih resursa,
- izradu prijedloga projekata sanacije i obnove u svojim oblastima nadležnosti,
- koordinaciju sanacionih radova sa javnim preduzećima, ustanovama, izvođačima radova i drugim subjektima,
- nadzor nad realizacijom privremenih i trajnih rješenja (putevi, vodotoci, objekti, kanali, klizišta, stabilizacija terena i dr.),
- obavljanje poslova socijalne podrške, zdravstvene zaštite, informisanja, urbanizma i drugih funkcija prema potrebama stanovništva,
- vođenje evidencija o utrošenim resursima, sredstvima, opremi i realizaciji sanacionih radova,
- učestvovanje u raspodjeli humanitarne pomoći i podršci ugroženim kategorijama stanovništva,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- dostavljanje prijedloga za trajnu sanaciju i smanjenje rizika u budućnosti,
- učestvovanje u radu komisija za utvrđivanje šteta i pripremu tehničke dokumentacije,
- provođenje aktivnosti vraćanja sektorskih funkcija u normalan režim rada,
- aktivnu saradnju sa mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama i stručnim institucijama u procesima obnove,
- dostavljanje završnih izvještaja o provedenim mjerama, troškovima i prijedlozima za unapređenje sistema zaštite i spašavanja.

Služba civilne zaštite

U fazi otklanjanja posljedica Služba civilne zaštite rukovodi i učestvuje u aktivnostima sanacije, obnove i povratka u normalno stanje na ugroženim područjima. Zadužena je za:

- prikupljanje, obradu i dostavljanje podataka o štetama Gradskom štabu civilne zaštite, Gradonačelniku i Gradskom vijeću,
- organizovanje komisija za procjenu šteta i koordiniranje njihovog rada,
- učestvovanje u planiranju i provođenju hitnih mjera sanacije objekata, puteva, infrastrukture i terena,
- koordinaciju distribucije humanitarne pomoći i druge vrste pomoći ugroženom stanovništvu,
- učestvovanje u zbrinjavanju i privremenom smještaju stanovništva koje ne može biti vraćeno u domove,
- evidentiranje i raspoređivanje opreme, resursa i sredstava angažovanih tokom sanacije,
- praćenje i ocjenjivanje stanja na terenu radi predlaganja dugoročnih mjera sanacije,
- pripremu prijedloga za obnovu infrastrukture i smanjenje rizika nakon nesreće,
- izradu izvještaja o provedenim aktivnostima, troškovima i potrebama za dodatnom podrškom,
- saradnju sa stručnim institucijama, nadležnim organima i međunarodnim organizacijama u projektima obnove,
- informisanje javnosti o toku sanacije i preporukama za građane,
- iniciranje unapređenja planova zaštite i spašavanja na osnovu naučenih lekcija,
- učestvovanje u aktivnostima demobilizacije operativnih snaga i povratka sistema u redovno stanje.

Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica

- Sanacija i čišćenje puteva, propusta, kanala i javnih površina,
- Učešće u obnovi komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, odvodnja),
- Koordinacija sa javnim preduzećima o hitnim intervencijama,
- Tehnička podrška i obezbjeđivanje mehanizacije za teren.

Služba za prostorno uređenje i urbanizam

- Uvid u stanje i stabilnost lokacija pogođenih klizištem,
- Zabranjivanje građenja u rizičnim zonama do geološke ocjene,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Izdavanje potrebnih dozvola za obnovu objekata,
- Izrada prijedloga izmjena planske dokumentacije ako je klizište dugoročnog karaktera.

Služba za budžet i finansije

- Obračun i raspodjela sredstava za sanaciju i naknade štete, u skladu sa mogućnostima,
- Evidentiranje troškova intervencija i finansijsko praćenje projekata sanacije,
- Obrada zahtjeva građana za refundaciju ili pomoć.

Služba inspeksijske poslove

- Kontrola sigurnosti objekata nakon oštećenja (procjena da li je objekat upotrebljiv, privremeno upotrebljiv ili neupotrebljiv),
- Nadzor nad uklanjanjem ruševina, prepreka i materijala koji predstavljaju opasnost,
- Praćenje i kontrola sanacije komunalne infrastrukture (putevi, rasvjeta, vodovod, kanalizacija).

Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu

- Organizovanje podrške ugroženim domaćinstvima (smještaj, hrana),
- Učešće u pružanju psihosocijalne pomoći,
- Koordinacija sa centrima socijalne zaštite radi pomoći najugroženijima.

Služba za boračko-invalidsku zaštitu, povratak i integraciju raseljenih lica

- Evidentiranje i identifikacija pripadnika boračkih kategorija, invalida i raseljenih lica pogođenih nesrećom,
- Koordinacija smještaja i pomoći ranjivim kategorijama stanovništva u saradnji sa Centrom za socijalni rad i Crvenim križem,
- Administrativna podrška pogođenim licima pri ostvarivanju prava i pomoći,
- Organizovanje i praćenje povratka raseljenih lica kada se za to steknu sigurnosni uslovi,
- Učešće u komisijama i timovima za procjenu šteta koje se odnose na navedene kategorije stanovništva.

Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove, evidenciju i upravljanje imovinom

- Obezbeđivanje geodetskih podloga i podataka potrebnih za procjenu oštećenja i planiranje sanacije,
- Izlazak na teren radi utvrđivanja granica, katastarskog statusa i provjere pomjeranja zemljišta,
- Vođenje evidencija o oštećenoj gradskoj imovini i priprema dokumentacije za obnovu,
- Priprema i obrada imovinsko-pravnih akata potrebnih za sanaciju, eksproprijaciju ili privremeno korištenje zemljišta,
- Saradnja sa geološkim i građevinskim službama radi usklađivanja podataka i planiranja radova na sanaciji.

Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu

- Organizovanje i prilagođavanje objekata kulture i sporta za privremeni smještaj i prihvatanje stanovništva,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Koordinacija aktivnosti usmjerenih na podršku mladima i osjetljivim grupama pogođenim nesrećom,
- Saradnja sa ustanovama socijalne zaštite radi pružanja pomoći socijalno ugroženim i ranjivim kategorijama,
- Podrška u organizovanju psihosocijalne pomoći u saradnji sa stručnim ustanovama,
- Učešće u aktivnostima informisanja i angažovanja volontera u procesima pomoći.

Služba za informisanje / Press služba

- Pravovremeno obavještavanje javnosti o toku sanacije,
- Koordinacija informacija između službi, mjesnih zajednica i medija,
- Osiguravanje jedinstvenih, tačnih i provjerenih informacija.

Služba za opću upravu

- Organizovanje administrativne i logističke podrške štabu i službama uključenim u otklanjanje posljedica,
- Koordinacija komunikacije između gradskih službi, mjesnih zajednica i građana tokom provođenja mjera,
- Podrška u radu prijemnih i informativnih punktova za stanovništvo,
- Učešće u pripremi izvještaja, akata i drugih službenih dokumenata vezanih za aktivnosti zaštite i spašavanja.

Stručna služba za zajedničke poslove

- Obezbeđivanje logističke i tehničke podrške svim gradskim službama angažovanim u otklanjanju posljedica,
- Upravljanje službenim voznim parkom i dodjela vozila za potrebe hitnih intervencija,
- Osiguranje materijala, zaštitne opreme, kancelarijskog pribora i drugih resursa potrebnih za rad operativnih timova,
- Organizovanje i održavanje službenih prostora, sala i punktova za sastanke, koordinaciju i prihvrat građana,
- Podrška u organizaciji transporta, dostave i logističkih aktivnosti u vezi sa sanacijom i oporavkom.

Zavod za urbanizam Grada Tuzla

- Izrada i dostavljanje prostornih i planskih podloga potrebnih za procjenu oštećenja i planiranje sanacije,
- Analiza utjecaja nesreće na prostorno uređenje i identifikacija zona u kojima je potrebna hitna ili dugoročna intervencija,
- Saradnja sa geološkim, građevinskim i komunalnim službama radi planiranja mjera stabilizacije i obnove,
- Priprema prijedloga privremenih ili trajnih izmjena planske dokumentacije u cilju oporavka pogođenih područja,
- Učešće u stručnim timovima za procjenu rizika, izradu sanacionih rješenja i planiranje sigurnijeg razvoja nakon nesreće.

Zadaci mjesnih zajednica-učešće na terenu

Komunikacija i koordinacija

- Obavješćavanje stanovništva o aktivnostima sanacije i procedurama,
- Koordinacija između građana i gradskih službi (prijave štete, pristup terenu),
- Učešće u logističkim poslovima – distribucija vode, hrane, zaštitne opreme.

Evidentiranje i procjena štete

- Prikupljanje prijava o oštećenju objekata, infrastrukture i imovine,
- Dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite, gradonačelniku i Gradskom vijeću na donošenje.

Zadaci pravnih lica (građevinske firme, komunalna preduzeća i drugi subjekti)

Građevinske firme

- Uklanjanje urušenog materijala (zemlja, kamen, beton),
- Osiguravanje oštećenih objekata i izgradnja privremenih potpornih konstrukcija,
- Izvođenje drenažnih sistema privremenog i trajnog karaktera,
- Priprema terena za trajnu sanaciju.

Javna komunalna preduzeća

- Sanacija i uspostava funkcionisanja vodovodne i kanalizacione mreže,
- Obnova elektro i javne rasvjete u oštećenim zonama,
- Uklanjanje otpada, granja i materijala sa javnih površina,
- Hitne popravke mostova, putnih pravaca i odvodnih sistema,

Privatni subjekti (transportne firme, vlasnici mehanizacije)

Energetske i telekom firme

Brza uspostava elektro napajanja i telekomunikacionih veza,

- Zaštita i popravka kablova i energetske vodova,
- Privremena rješenja napajanja (agregati).

2. Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica Gradski štab civilne zaštite nastavlja sa aktivnostima organizacije i rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja i poduzima sljedeće:

- razmatra procjenu ukupnih posljedica nesreće i evidentiranje šteta,
- predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o proglašenju prestanka stanja nesreće,
- organizovanje hitne sanacije infrastrukture, objekata i terena,
- uklanjanje urušenih objekata, otklanjanje klizišta i drugih izvora rizika,
- koordinaciju zbrinjavanja stanovništva koje se ne može vratiti svojim domovima,
- nadzor nad distribucijom i korištenjem humanitarne pomoći,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinaciju sa javnim preduzećima i službama na uspostavi osnovnih komunalnih funkcija,
- organizovanje prikupljanja podataka o štetama i izrada izvještaja,
- davanje prijedloga za mjere trajne sanacije i obnove područja,
- iniciranje analiza izvještaja radi unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika civilne zaštite) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su stvoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada ne prijete opasnost od daljeg djelovanja prirodnih i drugih nesreća i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini vršiti gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Aktivnosti snaga civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica klizišta

Snage civilne zaštite – Gradski štab civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite i povjerenici civilne zaštite provode niz koordinisanih aktivnosti nakon stabilizacije stanja na terenu, sve do trenutka kada su stvoreni uslovi za povratak stanovništva, normalizaciju života i rada i kada daljnje aktivnosti mogu preuzeti nadležne gradske službe u okviru redovnih nadležnosti.

Njihove aktivnosti obuhvataju sljedeće:

Praćenje stanja terena i procjena rizika

- Kontinuirano nadgledanje pogođenog područja kako bi se spriječile moguće posljedice,
- Prikupljanje informacija od građana, stručnih službi i terenskih timova,
- Povjerenici civilne zaštite obilaze teren i dostavljaju izvještaje o stanju, pukotinama, deformacijama tla i aktivnosti podzemnih voda.

Osiguranje ugroženog područja

- Postavljanje upozoravajućih oznaka, traka i barijera radi zabrane pristupa opasnim zonama,
- Jedinice civilne zaštite obezbjeđuju lokacije gdje postoji rizik od povreda ili urušavanja,
- Uspostavljanje kontrolisanih zona pristupa za stručnjake i mehanizaciju.

Učešće u evakuaciji, zbrinjavanju i pružanju pomoći stanovništvu

- Pomoć u privremenom smještaju stanovništva koje je ostalo bez doma,
- Distribucija humanitarne pomoći i osnovnih potrepština (hrana, voda, lijekovi, odjeća),
- Evidencija raseljenih osoba u saradnji s centrom za socijalni rad i Crvenim križem,
- Pružanje logističke podrške (prevoz, smještaj, komunikacija).

Učešće u raščišćavanju terena i tehničkoj intervenciji

Tehnička i logistička podrška stručnim službama

- Pomoć timovima tokom terenskih procjena stabilnosti,
- Osiguranje pristupa mehanizaciji i stručnom osoblju,

Informisanje i komunikacija s lokalnim stanovništvom

- Obavješćavanje građana o opasnim područjima, planovima sanacije i preporukama za sigurnost,
- Povjerenici civilne zaštite održavaju stalni kontakt sa stanovništvom mjesne zajednice,
- Prijenos informacija o potrebama i problemima stanovništva Štabu civilne zaštite.

Učestvovanje u procjeni štete

- Pomoć komisijama za procjenu šteta u obilasku terena i obezbjeđenje lokacija,
- Prikupljanje podataka od građana o oštećenjima objekata, infrastrukture i imovine,
- Vođenje evidencije i dostavljanje informacija nadležnim službama.

Očuvanje osnovnih funkcija zajednice

- Pomoć u osiguravanju funkcionisanja vitalnih službi (voda, struja, komunikacije, putevi).
- Učešće u hitnim mjerama kako bi se omogućio minimum uslova za život i rad u pogođenim područjima.

Koordinacija i saradnja s operativnim službama

- Neprekidna koordinacija s operativnim snagama, policijom, hitnom pomoći, komunalnim preduzećima,
- Pružanje operativne i logističke podrške tokom zajedničkih aktivnosti.

Priprema terena za preuzimanje aktivnosti od strane gradskih službi

Snage civilne zaštite ostaju aktivne do momenta kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- NE postoji neposredna opasnost od nastanka novih opasnosti;
- osigurano je područje i omogućena minimalna sigurnost stanovništva;
- putevi su prohodni i kritična infrastruktura djelimično stabilizovana;
- stanovništvo je zbrinuto i osigurani su osnovni uslovi za život;

stvoreni su uslovi da gradske službe preuzmu dalje aktivnosti dugotrajne sanacije u okviru svog redovnog djelokruga rada.

EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, epidemije i pandemije predstavljaju prijetnju koja ima široko, difuzno djelovanje i može zahvatiti kompletno stanovništvo, bez obzira na lokaciju, gustinu naseljenosti ili infrastrukturne karakteristike. Za razliku od prostornih rizika poput poplava ili klizišta, epidemije se šire brzo, često neprimjetno i direktno utiču na zdravstveni sistem, radnu snagu, ekonomiju i funkcionisanje ključnih službi.

U tabeli reprezentativnih rizika epidemije su kategorizirane kao **VISOK RIZIK**, što proizlazi iz sljedećih faktora:

- **Vjerovatnoća pojave: srednja** – epidemije se ne javljaju svake godine, ali se periodično ponavljaju (sezonska gripa, COVID-19, ospice, crijevne infekcije, zoonoze).
- **Težina posljedica: visoka** – veliki broj oboljelih, opterećen zdravstveni sistem, prekid obrazovanja i rada, ekonomski pad, porast smrtnosti među rizičnim grupama.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Brzina širenja i nemogućnost potpunog prostornog ograničavanja** povećavaju ukupni rizik.

Zbog kombinacije srednje vjerovatnoće i visokih posljedica, epidemije su svrstane u **PRIORITET 2**, odmah nakon vrlo visokih rizika (poplave, klizišta).

Moguće posljedice epidemija

- Nagli porast broja oboljelih i preopterećenje bolnica,
- Nedostatak medicinske opreme, lijekova i osoblja,
- Zatvaranje škola, vrtića, institucija i smanjenje ekonomskih aktivnosti,
- Poremećaji u lancima snabdijevanja, nestašice osnovnih potrepština,
- Psihološke posljedice usljed izolacije i dugotrajnih restriktivnih mjera,
- Porast mortaliteta u rizičnim grupama (stari, bolesni, iznemogli).

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite

Faza preventivne zaštite obuhvata skup mjera i aktivnosti koje se provode radi sprječavanja pojave epidemija, ranog otkrivanja zaraznih bolesti, smanjenja rizika širenja infekcija i jačanja kapaciteta zdravstvenog sistema i zajednice.

Mjere se provode kontinuirano, u skladu sa propisima iz oblasti javnog zdravstva, zaštite stanovništva od zaraznih bolesti i sistemom civilne zaštite.

Tabela- Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Prevenција	Preventivne mjere u javnom zdravstvu	Kontinuirani epidemiološki nadzor i rano otkrivanje zaraznih bolesti	Dom zdravlja, Zavod za javno zdravstvo – praćenje incidencije i trendova obolijevanja, laboratorijska dijagnostika, epidemiološko izvještavanje; Služba CZ – prikupljanje i prosljeđivanje informacija nadležnim organima
		Vakcinacija stanovništva	Dom zdravlja, Zavod za javno zdravstvo – provođenje redovnog kalendara imunizacije i vanrednih vakcinacija u slučaju povećanog rizika
		Obezbjedenje zdravstvenog nadzora nad rizičnim grupama	Zdravstvene ustanove – praćenje hroničnih bolesnika, starijih osoba, djece i drugih osjetljivih kategorija
	Sanitarno-higijenske mjere	Dezinfekcija javnih prostora, škola, ustanova i javnog prevoza	Komunalne službe, javna i privatna pravna lica – provođenje dezinfekcionih mjera u skladu sa sanitarnim i epidemiološkim protokolima
		Kontrola sigurnosti hrane i vode	Zavod za javno zdravstvo, inspeksijske službe, JKP – monitoring kvaliteta hrane i vode, laboratorijske analize
		Suzbijanje vektora (insekti, glodari)	Komunalne službe i ovlaštena pravna lica – sistematska deratizacija i dezinsekcija
	Edukativne i informativne mjere	Promocija higijene i lične zaštite	Zavod za javno zdravstvo, gradske službe, škole, mediji – kampanje o pranju ruku, respiratornoj higijeni, korištenju zaštitnih sredstava

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
		Informisanje javnosti o zdravstvenim rizicima	Gradske službe, zdravstvene ustanove, mediji – pravovremeno i tačno informisanje građana
	Organizaciono-tehničke mjere	Formiranje i održavanje pripravnosti kriznih i koordinacionih tijela	Grad, Služba CZ – priprema planova, procedura i sistema koordinacije
		Obezbeđenje kapaciteta zdravstvenih ustanova	Zdravstvene ustanove, Grad – praćenje raspoloživih kreveta, medicinske opreme i kadra
		Regulacija okupljanja i kretanja u rizičnim periodima	Policija, Služba CZ – nadzor nad javnim okupljanjima, postupanje prema važećim mjerama
		Ograničenje rada javnih objekata po potrebi	Grad, nadležne inspekcije, pravna lica – privremena ograničenja rada u skladu s epidemiološkom procjenom

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite u slučaju epidemija obuhvataju skup koordinisanih aktivnosti zdravstvenih ustanova, gradskih službi, komunalnih sistema i inspeksijskih organa, usmjerenih na rano otkrivanje rizika, sprječavanje širenja zaraznih bolesti i jačanje kapaciteta zajednice kroz epidemiološki nadzor, higijensko–sanitarne mjere, edukaciju stanovništva i organizaciono-tehničke pripreme za efikasan odgovor.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Materijalno-tehnička sredstva i oprema

Sredstvo / Oprema	Vlasnik	Namjena / Primjena
Dezinfekciona sredstva, sredstva za čišćenje	pravna lica	Dezinfekcija javnih prostora, škola, prevoza
Zaštitne maske, rukavice, viziri	Dom zdravlja, Služba CZ	Lična zaštita osoblja i građana
Medicinska oprema i sanitetski materijal	Dom zdravlja, bolnice	Zbrinjavanje oboljelih, vakcinacija
Vozila Službe CZ i komunalnih službi	Grad	Transport i logistika za dezinfekciju, dostavu medicinskih materijala
Informacijski sistemi i komunikaciona oprema	Grad, Zavod za javno zdravstvo	Praćenje epidemioloških podataka, izvještavanje i koordinacija

Izvori finansiranja: Budžet Grada Tuzla, kantonalni i entitetski fondovi, međunarodne i nevladine organizacije, vlastiti prihodi pravnih lica.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima centralnu koordinacionu i nadzornu ulogu u provođenju mjera zaštite i spašavanja u slučaju epidemija i pandemija, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, propisima iz oblasti zaštite stanovništva od zaraznih bolesti i odlukama nadležnih organa.

U okviru svojih nadležnosti, Služba civilne zaštite organizuje saradnju nadležnih izvršilaca, prati provođenje planiranih mjera, osigurava razmjenu informacija i redovno izvještava

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Gradonačelnika i Gradsko vijeće o stanju, problemima i potrebama zaštite zdravlja stanovništva.

Koordinacija i angažovanje izvršilaca u fazi preventivne zaštite

Služba civilne zaštite obavlja sljedeće zadatke:

- koordinira provođenje preventivnih mjera koje realizuju nadležne zdravstvene ustanove, javna komunalna preduzeća, mjesne zajednice i druga pravna lica, te o njihovoj realizaciji informiše Gradski štab civilne zaštite;
- uspostavlja i održava stalnu razmjenu informacija sa zdravstvenim ustanovama (Dom zdravlja, bolnice, Zavod za javno zdravstvo, laboratorije), u cilju praćenja epidemiološke situacije, prijave sumnjivih slučajeva i primjene epidemioloških preporuka;
- koordinira aktivnosti u obrazovnim, socijalnim i dječijim ustanovama, kroz dostavljanje preporuka, praćenje provođenja higijensko-sanitarnih mjera i posredovanje prema nadležnim institucijama;
- usmjerava komunalne službe na pojačano održavanje higijene, dezinfekciju javnih površina i uklanjanje otpada, na osnovu preporuka zdravstvenih ustanova i zaključaka Gradskog štaba civilne zaštite;
- koordinira rad mjesnih zajednica i povjerenika civilne zaštite u prikupljanju informacija s terena, dostavljanju preporuka stanovništvu, evidentiranju potreba i pružanju podrške rizičnim kategorijama stanovništva.

Nadzor nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja

Služba civilne zaštite osigurava nadzor nad provođenjem mjera kroz:

- kontinuirano praćenje realizacije obaveza nadležnih zdravstvenih ustanova, inspeksijskih organa, komunalnih preduzeća i drugih subjekata uključenih u odgovor na epidemiju;
- praćenje provođenja higijensko-sanitarnih mjera na lokacijama od povećanog epidemiološkog rizika (škole, vrtići, domovi za stare, sportski objekti, javni prevoz);
- prikupljanje i objedinjavanje podataka o epidemiološkoj situaciji, uključujući broj oboljelih, raspoloživost zdravstvenih kapaciteta i potrebe za dodatnim mjerama;
- saradnju sa inspeksijskim i zdravstvenim organima, uključujući zajedničke terenske aktivnosti kada je to potrebno;
- vođenje evidencija o provedenim aktivnostima, uočenim problemima i odstupanjima od planiranih mjera;
- iniciranje korektivnih aktivnosti putem Gradskog štaba civilne zaštite u slučaju utvrđenih nepravilnosti ili kašnjenja u provođenju mjera.

Edukacija, pripravnost i provjera sistema

Služba civilne zaštite:

- učestvuje u organizaciji simulacijskih i terenskih vježbi sa zdravstvenim ustanovama i drugim relevantnim subjektima radi provjere spremnosti sistema;
- priprema i distribuira informativne materijale i preporuke za stanovništvo o mjerama lične zaštite, pravilnom postupanju i dostupnim zdravstvenim i socijalnim uslugama.

Način i rokovi izvještavanja Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite je dužna:

- redovno izvještavati Gradonačelnika i Gradski štab civilne zaštite o epidemiološkoj situaciji, realizaciji mjera i uočenim problemima, a u slučaju pogoršanja stanja i bez odlaganja;
- izrađivati godišnje izvještaje o provođenju mjera preventivne zaštite i dostavljati ih Gradskom vijeću, u skladu sa zakonom;
- u slučaju naglog pogoršanja epidemiološke situacije, dostaviti vanredni izvještaj sa prijedlogom mjera i preporukom za aktiviranje Gradskog štaba civilne zaštite;
- po prestanku epidemiološke opasnosti, sačiniti završni izvještaj sa analizom provedenih mjera, troškova, uočenih slabosti sistema i prijedlozima za unapređenje planskih dokumenata.

Kroz stalnu saradnju sa zdravstvenim ustanovama, komunalnim službama, policijom, obrazovnim i socijalnim institucijama i mjesnim zajednicama, Služba civilne zaštite Grada Tuzla osigurava koordinisano, zakonito i efikasno provođenje mjera zaštite zdravlja stanovništva, pravovremenu razmjenu informacija i stabilno funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja u uslovima epidemija i pandemija.

EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI – FAZA SPAŠAVANJA

Faza spašavanja provodi se kada postoji pojava epidemije ili prijetnja njenog širenja. Cilj je brzo reagovati, izolovati zaražene osobe, osigurati medicinsku pomoć i zaštititi populaciju od daljeg širenja bolesti. Aktivnosti se koordiniraju kroz Službu civilne zaštite Grada Tuzla, zdravstvene ustanove, pravna lica, mjesne zajednice i druge relevantne institucije.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Tabela- Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Spašavanje	Hitne epidemiološke mjere	Izolacija i karantin zaraženih i sumnjivih osoba	Nadležne zdravstvene ustanove (Dom zdravlja, bolnice) i Zavod za javno zdravstvo – utvrđuju potrebu i provode mjere izolacije i karantina; Služba CZ – koordinira logistiku, obezbjeđenje prostora i podršku
		Praćenje kontakata oboljelih i provođenje epidemioloških mjera	Zavod za javno zdravstvo – nosilac epidemiološkog nadzora; Dom zdravlja – zdravstveni nadzor; Služba CZ – podrška u prikupljanju podataka i terenskoj koordinaciji
		Mobilizacija zdravstvenog osoblja i zdravstvenih kapaciteta	Zdravstvene ustanove – angažuju medicinsko osoblje i kapacitete; Grad i Služba CZ – obezbjeđuju logističku, tehničku i organizacionu podršku
		Distribucija lične zaštitne opreme i sredstava za dezinfekciju	Grad i Služba CZ – nabavka i distribucija; zdravstvene ustanove – prioritarna upotreba u zdravstvenom sistemu; komunalne službe i MZ – podrška stanovništvu
		Ograničavanje kretanja, putovanja i javnih okupljanja	Nadležni organi vlasti – donošenje odluka; Policija – kontrola i provođenje mjera; Služba CZ – koordinacija i informisanje

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

		Privremena obustava rada ustanova i javnih aktivnosti	Grad i nadležni organi – donošenje odluka (škole, vrtići, javni događaji); ustanove i pravna lica – provođenje mjera
		Kontinuirano informisanje javnosti	Grad, Služba CZ i zdravstvene ustanove – usklađena, tačna i pravovremena saopštenja o stanju, mjerama i preporukama

Mjere spašavanja u slučaju epidemija fokusiraju se na brzu zdravstvenu intervenciju, izolaciju izvora zaraze i kontrolu širenja infekcije, uz istovremenu mobilizaciju zdravstvenih kapaciteta i regulisanje kretanja stanovništva radi zaštite javnog zdravlja.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Tabela - Snage civilne zaštite

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
1	Gradski štab civilne zaštite je operativno-stručni organi koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja	- ODLUČUJE o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na ona područja koja su ugrožena; - NAREĐUJE provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva koje će provoditi te mjere; - USMJERAVA, koordinira i rukovodi akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažovanih na zaštiti i spašavanju na svome području; - RJEŠAVA sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi angažovanja snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana		20
2	Profesionalna vatrogasna jedinica			72
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Spašavanje ljudi iz specifičnih industrijskih požara, potraga i spašavanje iz ruševina i spasavanje na vodi i pod vodom	3	44
4	Jedinica za potrage i spašavanje		2	12
5	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze		4	23
6	Služba za medicinsku pomoć – JZNU Dom zdravlja „Dr Mustafa Šehović“ Tuzla	Zdravstveno zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih osoba na području zahvaćenom prirodnim ili drugom nesrećom	7	36
7	Služba za čistoću - Javno komunalno preduzeće „KOMUNALAC“ d.o.o. Tuzla	Čišćenje javnih površina, provođenje higijensko-epidemioloških mjera zaštite i čišćenje i sanaciju vodotoka na pogođenom području	3	20

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
8	Služba za asanaciju terena – JKP „Komemorativni centar“ Tuzla	Sahranjivanje poginulih i umrlih ljudi i spaljivanje ili zakopavanje uginulih životinja na pogođenom području	3	14
9	Veterinarska Služba – JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Zaštita i spašavanje životinja na pogođenom području	3	11
10	Služba za vodosnadbijevanje- Javno komunalno preduzeće “VODOVOD I KANALIZACIJA” d.o.o. Tuzla	Osposobljavanje objekata vodosnadbijevanja i vodovodne mreže i snadbijevanja vodom stanovništva	6	26
11	Službe za zbrinjavanje formirana u Crvenom križu/krstu grada Tuzla	- Zdravstveno-socijalnu i humanitarnu pomoć stanovništvu smještenom u prihvatne centre u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih većih nesreća - Prikupljanje, prihvati i raspoređivanje humanitarne pomoći, - Traženje nestalih - Spašavanje i zbrinjavanje stanovništva (prva pomoć)	4	18
12	Služba za informisanje – RTV 7	Informisanje sa pogođenog područja, prenos informacija do građana i prenos informacija o mjerama zaštite i spašavanja	3	15
Ukupno timova/pripadnika			38	311

Snage civilne zaštite Grada Tuzla u slučaju epidemija imaju prvenstveno **koordinacionu, logističku, higijensko-sanitarnu, komunikacijsku i humanitarnu ulogu**, dok su zdravstvene ustanove i epidemiološke službe nosioci stručnih i operativnih medicinskih mjera. Efikasan odgovor na epidemije moguć je samo uz **međusektorsku saradnju, pravovremenu aktivaciju Gradskog štaba civilne zaštite i oslanjanje na kantonalne i federalne zdravstvene kapacitete u slučaju većih epidemija ili pandemija.**

Materijalno–tehnička sredstva snaga civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja u slučaju epidemija

Snage civilne zaštite, u saradnji sa zdravstvenim ustanovama i drugim nadležnim subjektima, koriste sljedeća materijalno–tehnička sredstva u cilju sprečavanja širenja zaraznih bolesti, zaštite stanovništva i pružanja logističke podrške tokom epidemije:

1. Zaštitna medicinska i lična oprema

- zaštitne maske (kirurške i N95/FFP2),
- zaštitne rukavice i jednokratni mantili,
- viziri, zaštitne naočale i kombinezoni,
- sredstva za dezinfekciju ruku i površina,
- zaštitne navlake za obuću i kapuljače.

2. Oprema za dezinfekciju i higijensko–sanitarne mjere

- ručne i motorne prskalice,
- raspršivači i atomizeri,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- sredstva za dezinfekciju (hlorni preparati, alkoholni rastvori),
- oprema za pranje i čišćenje površina,
- kontejnere za infektivni otpad.

3. Oprema za trijažu, privremene punktove i izolaciju

- šatori za privremene trijažne ili izolacione punktove,
- grijna i rashladna oprema za šatorske prostore,
- kreveti, rasklopive klupe, pregrade,
- stojeći dozatori za dezinfekciju,
- zaštitne barijere i pregradne trake.

4. Komunikaciona i informacijska oprema

- radio-stanice, ručne i mobilne,
- mobilni telefoni i tablet uređaji za evidencije,
- laptopi za vođenje podataka o stanju na terenu,
- oprema za razglas i mobilne info-tačke,
- GPS i aplikativni alati za praćenje kontakata (ako se koriste).

5. Oprema za logističku podršku

- vozila za prevoz osoblja i dezinfekcionih ekipa,
- terenska vozila za distribuciju zaštitne opreme i sredstava,
- šatori i montažne konstrukcije za prihvata i registraciju,
- agregati i prijenosna rasvjetna tijela,
- cisternice za snabdijevanje vodom u punktovima.

6. Oprema za medicinsku podršku (u okviru nadležnosti CZ)

- osnovni sanitetski materijal (prva pomoć),
- termometri i infracrveni skeneri za mjerenje temperature,
- sredstva za pakovanje i transport opreme,
- oprema za usmjeravanje građana (stupci, trake, oznake).

Tabela – Materijalno – tehnička sredstva

Kategorija sredstava	Primjeri opreme	Namjena
Zaštitna oprema	maske, rukavice, kombinezoni	Zaštita učesnika i sprečavanje širenja zaraze
Dezinfekcijska oprema	prskalice, dezinfekciona sredstva	Higijena prostora, površina i javnih mjesta
Trijaža / izolacija	šatori, pregrade, kreveti	Organizacija privremenih punktova
Komunikacije	radio-stanice, telefoni	Koordinacija i informisanje
Logistika	vozila, agregati, rasvjeta	Podrška ekipama na terenu
Medicinska podrška	termometri, prva pomoć	Logistička podrška zdravstvenim ustanovama

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravnih lica i drugih izvršioca koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Gradonačelnik

U uslovima epidemije, Gradonačelnik Grada Tuzla, kao izvršni organ vlasti, obavlja poslove pokretanja, obezbjeđenja i političko-upravnog usmjeravanja sistema zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom i na prijedlog nadležnih zdravstvenih institucija i Gradskog štaba civilne zaštite.

Gradonačelnik naročito:

- donosi odluku o proglašenju stanja epidemije na području grada, na prijedlog nadležnih zdravstvenih institucija i Gradskog štaba civilne zaštite;
- aktivira Gradski štab civilne zaštite i osigurava uslove za njegov rad;
- obezbjeđuje da gradske službe za upravu, javna preduzeća i ustanove provode mjere koje su naložene od strane Gradskog štaba civilne zaštite i nadležnih zdravstvenih organa;
- osigurava potrebne finansijske, logističke i materijalno-tehničke resurse za provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- ostvaruje saradnju sa kantonalnim i federalnim organima vlasti radi pribavljanja dodatne zdravstvene, tehničke i logističke pomoći;
- daje opće smjernice za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva (stariji, hronični bolesnici, socijalno ugroženi);
- obezbjeđuje pravovremeno i tačno informisanje javnosti, putem nadležnih službi i u skladu sa zvaničnim informacijama zdravstvenih institucija;
- redovno izvještava Gradsko vijeće o stanju epidemiološke situacije, poduzetim mjerama i potrebama za dodatnom podrškom.

Gradske službe za upravu

U fazi spašavanja tokom epidemije, gradske službe za upravu djeluju u skladu sa naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i u okviru svojih redovnih nadležnosti.

Njihovi zadaci obuhvataju:

- angažovanje raspoloživog kadra, opreme i sredstava radi logističke podrške zdravstvenim ustanovama;
- pružanje podrške mjerama izolacije, karantina, ograničenja okupljanja i kontrole kretanja, u skladu sa nalogima nadležnih organa;
- organizaciju i tehničko uređenje prostora za privremene zdravstvene punktove, izolacione objekte i distribuciju zaštitne opreme;
- podršku u dostavi hrane, lijekova i osnovnih potrepština izolovanom i ugroženom stanovništvu;
- saradnju sa zdravstvenim ustanovama i Zavodom za javno zdravstvo u provođenju dezinfekcije i higijensko-sanitarnih mjera;
- informisanje građana o mjerama i preporukama u okviru svoje nadležnosti;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pripremu i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite o realizaciji mjera i uočenim problemima.

Pravna lica

(zdravstvene ustanove, komunalna preduzeća, prevoznici, privredni subjekti)

- Zdravstvene ustanove: zbrinjavanje oboljelih, uspostava izolacionih kapaciteta, provođenje laboratorijske dijagnostike, mobilizacija medicinskog osoblja i primjena epidemioloških protokola;
- Komunalna preduzeća: pojačana dezinfekcija javnih površina, održavanje higijenske ispravnosti vodosnabdijevanja i kanalizacionih sistema;
- Prevoznici: organizacija transporta medicinskog osoblja, pacijenata i zaštitne opreme;
- Privredni subjekti: prilagođavanje rada epidemiološkim mjerama i pružanje podrške u distribuciji osnovnih sredstava i opreme.

Drugi izvršioci

(volonteri, nevladine organizacije, Crveni križ)

- podrška dostavi hrane, lijekova i osnovnih potrepština osobama u izolaciji ili karantinu;
- pružanje psihosocijalne pomoći;
- pomoć u distribuciji zaštitne opreme i edukaciji stanovništva;
- saradnja sa Službom civilne zaštite na terenu.

Služba civilne zaštite

U fazi spašavanja tokom epidemije, Služba civilne zaštite ima operativno-koordinacionu i logističku ulogu, bez zadiranja u stručne i medicinske nadležnosti zdravstvenih institucija.

Služba civilne zaštite naročito:

- provodi naredbe Gradskog štaba civilne zaštite i aktivira raspoložive operativne strukture (logistika, komunikacije, povjerenici CZ);
- organizuje 24-satni rad Operativnog centra civilne zaštite i prati stanje na terenu;
- koordinira sa zdravstvenim ustanovama u dijelu logističke i tehničke podrške provođenju mjera izolacije, karantina i transporta;
- organizuje distribuciju zaštitne opreme, dezinfekcionih sredstava i drugih materijalno-tehničkih sredstava;
- pruža tehničku podršku prostorima za izolaciju i trijažu (rasvjeta, grijanje, barijere, protok ljudi);
- prikuplja, evidentira i dostavlja podatke o stanju, potrebama i angažovanim resursima Gradskom štabu i nadležnim višim organima;
- učestvuje u informisanju javnosti, u skladu sa instrukcijama Gradskog štaba i nadležnih zdravstvenih institucija.

Mjere, postupci i zadaci svih subjekata u slučaju epidemija usmjereni su na sprečavanje širenja zaraze, zaštitu života i zdravlja stanovništva, očuvanje funkcionalnosti zdravstvenog sistema i osiguranje tačne i pravovremene komunikacije s javnošću.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Efikasan odgovor zavisi od jasne podjele nadležnosti, potpune koordinacije i međusobne saradnje svih izvršilaca.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

U uslovima epidemije mobilizacija građana zasniva se na principima dobrovoljnog angažmana, striktno kontrole epidemioloških rizika i koordinacije sa Službom civilne zaštite i zdravstvenim ustanovama. Građani se uključuju u aktivnosti koje ne ugrožavaju njihovo zdravlje, a doprinose funkcionisanju zajednice i pružanju podrške ranjivim kategorijama.

Mobilizacija se organizuje kroz:

- Mjesne zajednice, koje evidentiraju građane voljne za pružanje pomoći (dostava hrane, lijekova i osnovnih potrepština osobama u izolaciji).
- Volonterske mreže, registrirane i vođene od strane Službe civilne zaštite, uz obaveznu obuku o zaštitnim mjerama.
- Uključivanje građanskih resursa (vozila, informatička oprema, logistična podrška) uz stroge higijensko-epidemiološke protokole.
- Kontrolisani angažman građana, prvenstveno u poslovima podrške (komunikacija, pomoć starijim i nemoćnim osobama, distribucija zaštitnih sredstava), dok se zadaci s direktnim epidemiološkim rizikom povjeravaju zdravstvenim profesionalcima.

Sve aktivnosti se odvijaju prema uputama i nadzoru Službe civilne zaštite i Zavoda za javno zdravstvo, uz obavezno pridržavanje mjera lične i kolektivne zaštite.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena

U situaciji epidemije prioritet je zaštita ključnih materijalnih dobara od kontaminacije, prekida rada zdravstvenog sistema, logističkih zastoja ili nemogućnosti pristupa. Izmještanje materijalnih dobara vrši se selektivno i prema sljedećim prioritetima:

Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju epidemija

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
1	Medicinska oprema, lijekovi i zaštitna sredstva	Obezbjedenje kontinuiteta zdravstvenih usluga; sprečavanje nedostatka kritične opreme	Sigurne zdravstvene ustanove, skladišta ZJZ, rezervni punktovi
2	Važna dokumentacija i podaci zdravstvenih ustanova	Zaštita medicinske dokumentacije i informacionih sistema od kontaminacije i preopterećenja	Digitalna arhiva, sigurni serveri, rezervni administrativni prostori
3	Oprema za dezinfekciju i sanitarni materijal	Osiguranje neometanog provođenja higijensko-epidemioloških mjera	Skladišta komunalnih službi, gradski logistički centri
4	Zalihe hrane i higijenskih potrepština za ranjive grupe	Omogućavanje neprekidne podrške ugroženom stanovništvu i osobama u izolaciji	Humanitarna skladišta, MZ punktovi
5	Računarska oprema i komunikacioni sistemi	Održavanje funkcionisanja kriznih štabova i službi za koordinaciju	sigurni administrativni prostori
6	Oprema mobilnih timova i volontera	Omogućavanje neometanog angažmana timova na terenu	Centralna skladišta CZ i ZJZ

U slučaju epidemija, materijalna dobra se prioritetno izmještaju kako bi se:

- osigurala funkcionalnost zdravstvenog sistema,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- zaštitila ključna medicinska i zaštitna sredstva,
- omogućio kontinuitet rada kriznih struktura,
- spriječila kontaminacija kritičnih resursa,
- obezbijedila podrška ranjivim kategorijama stanovništva,
- održala komunikacija i koordinacija svih učesnika odgovora na epidemiju.

Naglasak je na očuvanju zdravstvenih kapaciteta i kontinuiteta javnih funkcija, a ne na fizičnom izmještanju imovine zbog opasnosti od oštećenja, što je karakteristično za druge vrste nesreća.

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima epidemije organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju vrši se uz striktno poštivanje epidemioloških mjera i preporuka nadležnih zdravstvenih institucija. Smještaj operativnih timova, volontera i mobiliziranih građana organizuje se u objektima koji omogućavaju fizičku distancu, adekvatnu ventilaciju i higijensko-sanitarne uslove, dok se ishrana obezbjeđuje kroz unaprijed zapakovane obroke, distribuirane na način koji sprečava kontakt i mogućnost širenja infekcije.

Služba civilne zaštite u saradnji sa Crvenim križem, zdravstvenim ustanovama i komunalnim službama obezbjeđuje potrebnu zaštitnu opremu, dezinfekciju prostora, uslove za privremeni smještaj radnika, volontera i građana angažovanih u kriznim aktivnostima, te koordinira isporuku hrane i osnovnih potrepština. Prioritet se daje sigurnosti angažovanih lica, organizaciji rada u smjenama i osiguranju izolacijskih prostora za osobe kod kojih se pojave simptomi bolesti.

Ovakva organizacija omogućava kontinuirano, sigurno i efikasno djelovanje svih subjekata uključenih u mjere zaštite i spašavanja tokom trajanja epidemije.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju u slučaju epidemija

R/B	Aktivnost	Izvršioци / Učesnici	Materijalno–tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih snaga	Služba civilne zaštite; Crveni križ; nadležne gradske službe	Privremeni smještajni kapaciteti (sportske dvorane, škole), kreveti, posteljina, higijenski setovi	Smještaj uz striktno poštivanje epidemioloških mjera; fizička distanca; boravak u izolacionim zonama ako je potrebno
2	Smještaj volontera i angažovanih građana	Služba CZ; MZ-e; Crveni križ	Šatori, montažni objekti, izolacione sobe	Obavezna dezinfekcija prostora; evidencija angažovanih lica
3	Organizacija ishrane angažovanih snaga	Crveni križ; Služba CZ; javne kuhinje; pravna lica	Unaprijed zapakovani obroci, voda, jednokratna ambalaža	Distribucija hrane bez kontakta; isporuka na označene punktove
4	Distribucija osnovnih potrepština (voda, hrana, higijena)	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila, oprema za transport, dezinfekciona sredstva	Prioritet ranjivim kategorijama; dostava na kućne adrese tokom zabrane kretanja
5	Obezbjeđenje higijensko–sanitarnih uslova	Komunalne službe; zdravstvene ustanove; Služba CZ	Dezinfekciona sredstva, zaštitna oprema, mobilni toaleti	Redovna dezinfekcija smještajnih objekata i punktova

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno-tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
6	Zaštita angažovanih lica LZO	Služba CZ; zdravstvene ustanove	Maske, rukavice, viziri, skafanderi	Obavezna upotreba lične zaštitne opreme u svim aktivnostima
7	Organizacija rada u smjenama	Služba CZ; štabovi; rukovodioci timova	Operativni planovi, evidencije	Minimiziranje kontakata među timovima; rotacije i kise smjene
8	Uspostava izolacionih prostora za simptomatske osobe	Zdravstvene ustanove; Služba CZ	Izolacione sobe, krevetski kapaciteti, zaštitna oprema	Brza izolacija angažovanih lica koja razviju simptome bolesti
9	Evidencija smještenih i angažovanih osoba	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT oprema, registri, obrasci	Evidencija ulaska/izlaska i praćenje zdravstvenog stanja

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupanju po naredbama štaba civilne zaštite

U slučaju epidemije, Gradski štab civilne zaštite preuzima operativno rukovođenje svim aktivnostima zaštite i spašavanja, koordinira zdravstvene i komunalne službe, donosi naredbe i organizuje provođenje epidemioloških mjera. Štab procjenjuje stanje, usmjerava resurse, osigurava informisanje javnosti i donosi hitne mjere za sprečavanje širenja zaraze.

Gradske službe za upravu dužne su provoditi naredbe Štaba, osigurati logističku i tehničku podršku (prostor, oprema, administracija), organizovati smještaj, socijalnu podršku i pružati operativnu pomoć zdravstvenim ustanovama. Službe vode evidencije, dostavljaju izvještaje i osiguravaju funkcionisanje sektorskih nadležnosti u vanrednim uslovima.

Zdravstvene ustanove i druga pravna lica obavezna su da stave na raspolaganje stručni kadar, kapacitete, medicinsku opremu i provode sve epidemiološke mjere (izolacija, karantin, trijaža, tretman pacijenata). Javna i komunalna preduzeća provode dezinfekciju, održavaju komunalne funkcije, obezbjeđuju vodu i sanitarne uslove.

Svi subjekti dužni su da postupaju po naredbama Štaba civilne zaštite, osiguraju nesmetanu realizaciju mjera i blagovremeno izvještavaju o stanju, potrebama i uočenim rizicima.

EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica epidemija obuhvata aktivnosti koje omogućavaju normalizaciju života i rada na području grada Tuzla, pružanje pomoći pogođenim stanovnicima, te unapređenje budućih planova i mjera zaštite. Cilj je očuvanje kritičnih funkcija, podrška ranjivim kategorijama i obezbjeđenje resursa za nesmetano funkcionisanje grada.

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u u fazi otklanjanja posljedica, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Tabela - Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica

Faza	Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioci / opis zadataka
Otklanjanje posljedica	Socijalna i zdravstvena podrška	Pružanje podrške socijalno ugroženom i pogođenom stanovništvu (distribucija hrane, lijekova, higijenskih	Gradske službe za upravu, Crveni križ, humanitarne i civilne organizacije, mjesne zajednice – identifikacija potreba, organizacija i distribucija pomoći

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioci / opis zadataka
		sredstava i psihosocijalna pomoć)	
	Obezbjedenje osnovnih resursa	Snabdijevanje pitkom vodom, lijekovima i osnovnim medicinskim sredstvima, posebno u područjima sa ograničenim kretanjem	JP Vodovod i kanalizacija – kontinuitet vodosnabdijevanja; Dom zdravlja – zdravstvena dostupnost; Služba civilne zaštite – koordinacija i logistička podrška; komunalna preduzeća
	Normalizacija funkcionisanja sistema	Postepeno ukidanje privremenih mjera i povratak redovnom radu ustanova i službi, uz pojačan zdravstveni i inspekcijски nadzor	Nadležne gradske službe, zdravstvene ustanove, Gradski štab civilne zaštite – koordinacija i praćenje
	Informisanje javnosti	Pravovremeno obavješćavanje građana o prestanku mjera, pravima, dostupnim zdravstvenim i socijalnim uslugama	Grad Tuzla, Služba civilne zaštite, mediji, mjesne zajednice – usklađena, tačna i jedinstvena komunikacija
	Evaluacija i plansko unapređenje	Analiza provedenih mjera, identifikacija slabosti sistema, ažuriranje planova i procedura za buduće epidemije	Gradski štab civilne zaštite, Zavod za javno zdravstvo, Služba civilne zaštite, Gradonačelnik i druge relevantne institucije

Kritične funkcije koje se moraju očuvati

- Funkcionisanje zdravstvenih i hitnih službi (ambulante, bolnice, urgentni timovi).
- Održavanje sigurnog snabdijevanja vodom i hranom za stanovništvo.
- Kontinuirano informisanje i koordinacija sa Službom civilne zaštite i kriznim štabovima.

Tabela - Spisak materijalno-tehničkih sredstava za fazu otklanjanja posljedica

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Sanitetska vozila	Transport medicinskog osoblja i pacijenata	Dom zdravlja, bolnice
Zaštitna oprema (maske, rukavice, odijela)	Zaštita osoblja i stanovništva	Grad, zdravstvene ustanove
Vozila za distribuciju hrane i lijekova	Dostava osnovnih potrepština	Komunalna preduzeća, Služba CZ
Mobilni punktovi za dezinfekciju	Smanjenje rizika širenja zaraze	Služba CZ, MZ
Telekomunikaciona oprema	Informisanje i koordinacija	Grad, MZ, Služba CZ

Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravu, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica,

U fazi otklanjanja posljedica epidemije, gradske službe za upravu, mjesne zajednice i pravna lica provode mjere usmjerene na obnovu normalnog funkcionisanja zajednice i smanjenje dugoročnih zdravstvenih, socijalnih i ekonomskih posljedica. Gradske službe učestvuju u procjeni epidemiološke situacije, izradi izvještaja i provedbi mjera dezinfekcije, revitalizaciji zdravstvenih i komunalnih funkcija, pružanju socijalne podrške i obezbjeđivanju neophodnih uslova za povratak života u redovnu stabilnost.

Mjesne zajednice sarađuju sa građanima, prikupljaju informacije o potrebama stanovništva, organizuju distribuciju pomoći i podržavaju aktivnosti zdravstvenih i komunalnih službi. Pravna lica, posebno zdravstvene ustanove, komunalna i privredna društva, obavezna su da osiguraju kapacitete i resurse za sanaciju posljedica, dezinfekciju, obnovu radnih procesa i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

kontinuitet osnovnih usluga. Sve aktivnosti se izvode koordinirano sa Službom civilne zaštite i prema naredbama Gradskog štaba civilne zaštite.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica epidemije, Gradski štab civilne zaštite koordinira aktivnosti stabilizacije zdravstvenog sistema i povratka zajednice u normalno funkcionisanje. Štab provodi procjenu epidemiološke situacije, razmatra posljedice i donosi mjere za postepeno ukidanje restrikcija, nadzor nad javnim zdravljem i obnovu ključnih usluga. Organizuje i rukovodi dezinfekcijom javnih površina, sanitarno-higijenskim mjerama, distribucijom pomoći i podrškom ranjivim grupama.

Štab osigurava da zdravstvene ustanove, komunalne službe i pravna lica provode sve propisane aktivnosti, nadzire realizaciju mjera i usmjerava resurse prema najugroženijim područjima. U saradnji s nadležnim institucijama priprema izvještaje, daje prijedloge za dugoročne mjere zaštite i unapređenje sistema javnog zdravstva, te donosi odluku o prestanku stanja nesreće kada se ispune potrebni uslovi.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica epidemije

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Procjena epidemiološke situacije	Analiza obolijevanja, praćenje trendova, procjena rizika ponovne transmisije	Zavod za javno zdravstvo, Dom zdravlja	Razmatra izvještaje, koordinira procjenu i daje smjernice za dalje mjere u skladu sa preporukama zdravstvenih institucija
2	Organizacija zdravstvenog odgovora	Stabilizacija rada zdravstvenih ustanova, podrška primarnoj i urgentnoj zdravstvenoj zaštiti	Zdravstvene ustanove, Služba CZ	Koordinira i usmjerava prioritetne aktivnosti i logističke resurse, bez zadiranja u stručne medicinske nadležnosti
3	Sanitarno-higijenske mjere	Dezinfekcija javnih površina, objekata, ustanova i javnog prevoza	Komunalne službe, inspekcijски organi	Donosi zaključke i nadzire sprovođenje mjera u skladu sa važećim propisima
4	Socijalna i humanitarna podrška	Pomoć ranjivim grupama, distribucija hrane, lijekova i osnovnih potrepština	Centar za socijalni rad, Crveni križ, mjesne zajednice	Koordinira raspodjelu pomoći i angažman subjekata zaštite i spašavanja
5	Informisanje i komunikacija	Pravovremena obavještenja, smjernice i javna saopštenja	Press služba, mediji, nadležne institucije	Usklađuje i validira informacije radi jedinstvenog i tačnog informisanja javnosti
6	Upravljanje resursima	Raspodjela zaštitne opreme (PPE), dezinfekcionih sredstava, transporta i ljudstva	Služba CZ, gradske službe	Usmjerava korištenje raspoloživih resursa prema prioritetnim potrebama
7	Regulacija mjera i nadzor	Postepeno ukidanje restriktivnih mjera, nadzor nad radom institucija i javnih okupljanja	Policija, inspekcijски organi	Predlaže i donosi mjere u okviru proglašene nesreće te prati njihovu primjenu
8	Izveštavanje i dokumentovanje	Izrada izvještaja o posljedicama, troškovima i realizovanim mjerama	Gradske službe, zdravstvene ustanove	Razmatra zbirne izvještaje, priprema završne analize i prijedloge za unapređenje sistema

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika CZ) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su svoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini da vrše općinske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite (Gradski štab civilne zaštite, specijalizirane jedinice, službe zaštite i spašavanja i povjerenici civilne zaštite) provode ključne aktivnosti sve do trenutka kada se epidemiološka situacija stabilizuje i kada daljnje poslove mogu preuzeti gradske službe u okviru redovnih nadležnosti. Njihove aktivnosti obuhvataju:

- Praćenje epidemiološke situacije na terenu i prikupljanje informacija o obolijevanju, oporavku i potrebama stanovništva.
- Podršku zdravstvenim ustanovama kroz logistiku, distribuciju opreme, usmjeravanje resursa i pomoć u organizaciji punktova za testiranje, vakcinaciju ili trijažu.
- Zbrinjavanje i asistenciju stanovništvu, posebno ranjivim kategorijama, uključujući dostavu hrane, lijekova i osnovnih potrepština.
- Osiguranje provođenja sanitarno-higijenskih mjera, dezinfekcije javnih površina i objekata od značaja.
- Regulisanje kretanja i nadzor nad primjenom propisanih mjera u saradnji s nadležnim službama i policijom.
- Informisanje lokalnog stanovništva o preporukama, ograničenjima i aktivnostima na terenu putem povjerenika CZ i službenih kanala.
- Učestvovanje u procjeni posljedica i izradi izvještaja o provedenim mjerama i potrebama za daljnjom sanacijom.
- Pripremu prelaska nadležnosti na gradske službe za upravu kada se stabilizuju uslovi i kada daljnje aktivnosti postaju dio redovnog rada sektora zdravstva, komunalnih i socijalnih službi.

Ove aktivnosti se okončavaju kada je opasnost od daljnjeg širenja zaraze otklonjena, zdravstvene ustanove stabilizovane, a stanovništvu obezbijeđeni uslovi za normalizaciju života i rada.

ZEMLJOTRESI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Zemljotres je prirodna pojava koja nastaje naglim, iznenadnim i kratkotrajnim pokretima slojeva zemljine kore, u obliku udara, talasa i podrhtanja koji izazivaju manje ili veće pomicanje tla, uslijed čega dolazi do rušenja i oštećenja objekata, uređaja i drugih dobara, a često uzrokuju povrede i smrt ljudi, kao i ranjavanje i uginuće životinja.

Prema elaboratima istraživanja regionalnih i lokalnih seizmičkih karakteristika terena i karti seizmičke mikroregionizacije za područje grada Tuzle, utvrđene su 3 (tri) seizmičke zone i to:

- zona VIII³ stepena MCS na zapadu Grada
- zona VII⁴ stepena MCS u centralnom dijelu Grada

³ Zemljotres VII stepena MCS (vrlo jaki zemljotres), može izazvati razorna oštećenja, na objektima I grupe, a lakša na objektima II i III grupe

⁴ Zemljotres VII stepena MCS (vrlo jaki zemljotres), može izazvati razorna oštećenja, na objektima I grupe, a lakša na objektima II i III grupe.

- zona VI⁵ stepena MCS u istočnom dijelu Grada

Zona zemljotresa inteziteta VIII stepena MCS (rušilački zemljotres), obuhvata područje svih gradskih mjesnih zajednica (18) gdje živi 69667 stanovnika, te područja mjesnih zajednica: Dragunja, Obodnica Gornja, Obodnica Donja, Breške, Mramor, Dobrnja, Lipnica, Lipnica Gornja, Lipnica Donja, Bukinje, Šićki Brod, Husino, Ljubače, gdje živi ukupno 41312 stanovnika, odnosno oko 24856 domaćinstva.

Zona VIII stepena MCS obuhvata 15,2 % površine ukupnog područja grada Tuzla i 2% površine područja ruralnih mjesnih zajednica. U područjima visokog rizika (VIII zone MCS) živi 37% stanovništava (gradske mjesne zajednice) i 2,33% stanovništva u ruralnom području.

Takav odnos površine i broja stanovnika, uz postojeću gustinu naseljenosti, sistem izgradnje i spratnost objekata, u urbanom dijelu grada – gradsko područje, može imati primarne katastrofalne posljedice po građevine i infrastrukturu izgrađenu od manje otpornog materijala (I grupa)⁶, te ljudske žrtve, i sekundarne katastrofalne posljedice kada će se broj ugroženog stanovništva povećati usljed pratećih opasnosti koje usljed zemljotresa mogu nastati, kao što su eksplozije, požari, poplave, klizišta i odroni, nekontrolirano ispuštanje otrovnih plinova i tvari u okoliš te nastanak epidemija i epizotija.

Raspodjela stanovništva po seizmičkim zonama MCS

Zona MCS	Urbani % unutar zone	Ruralni % unutar zone	Ukupni % stanovništva grada
VI	0%	0,77%	~0,77%
VII	62,8%	96,9%	~61% ukupno (procjena)
VIII	15,2%	2%	37%

Zemljotresi predstavljaju prirodnu prijetnju koja ima značajan potencijal ugrožavanja urbanog dijela Grada Tuzle, posebno gusto naseljenih područja i objekata starije gradnje. Posebno su ugroženi objekti od ključne važnosti za funkcionisanje grada, kao što su škole, vrtići, zdravstvene ustanove, fakulteti i kulturne institucije. Iako se zemljotresi ne javljaju svake godine, njihova pojava je moguća zbog seizmičke aktivnosti u regionu, što ih čini srednje vjerovatnom prijetnjom. Međutim, težina posljedica zemljotresa je vrlo visoka, budući da može doći do rušenja objekata, gubitka ljudskih života, ozbiljnih povreda, te izazivanja sekundarnih nesreća poput požara, eksplozija, klizišta ili lokalnih poplava. Takođe, zemljotresi mogu dovesti do prekida funkcija vitalne infrastrukture, uključujući opskrbu električnom energijom, plinom i vodom, što dodatno otežava život i rad u pogođenim područjima.

Najveći rizik prisutan je u urbanom jezgru Tuzle zbog gustine naseljenosti i starije gradnje, a objekti vitalnih funkcija imaju posebno povećan rizik od oštećenja. Sekundarne opasnosti od zemljotresa dodatno mogu ugroziti stanovništvo i materijalna dobra, dok dugoročni ekonomski

⁵ Zemljotres VI stepena MCS (jaki zemljotres), može prouzrokovati jača oštećenja na objektima I grupe, manja oštećenja na objektima II grupe, dok na objektima III grupe ne bi došlo do oštećenja.

⁶ U odnosu na konstruktivne karakteristike, generalno izgrađeni objekti na području grada Tuzla, mogu se podijeliti u tri grupe i to:

- I – grupa – zgrade od neobrađenog kamena, seoske zgrade od čerpića i naboja
- II – grupa – obične zgrade od opeke, siporex betonski blokovi, od prirodnog i tesanog kamena i zgrade sa djelimično drvenom konstrukcijom,
- III – grupa – zgrade izgrađene od armirano betonske konstrukcije

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

gubici i psihološke posljedice, uključujući traume, stres i anksioznost, mogu trajno uticati na zajednicu.

S obzirom na sve ove faktore, zemljotresi su klasifikovani kao rizik visokog prioriteta (**VISOK, PRIORITET 2**), odmah nakon prostornih rizika poput poplava i klizišta. Njihova složenost i potencijalne posljedice zahtijevaju koordinisani odgovor svih relevantnih službi, uključujući provođenje mjera zaštite i spašavanja, evakuaciju stanovništva, zbrinjavanje ugroženih i stradalih, spašavanje od rušenja objekata, gašenje požara, pružanje prve medicinske pomoći i asanaciju terena.

Ukratko, zemljotresi predstavljaju ozbiljnu prijetnju urbanim područjima grada Tuzle, sa širokim spektrom mogućih posljedica po život ljudi, infrastrukturu, ekonomiju i psihološko stanje stanovništva, zbog čega je pravovremeno planiranje i koordinacija svih službi od ključnog značaja.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Tabela: Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite

Faza	Kategorija	Opis mjera
FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	Tehničke preventivne mjere	- Redovne seizmičke procjene i monitoring građevina, posebno objekata od vitalnog značaja (bolnice, škole, obdaništa)- Sanacija i stabilizacija starih i rizičnih objekata- Primjena seizmički otpornog građevinskog standarda pri novoj izgradnji- Ojačanje kritične infrastrukture (vodovod, elektrodistribucija, komunikacije)- Planiranje evakuacionih puteva i skloništa
	Institucionalne mjere	- Uključivanje zaštite od zemljotresa u prostorno-planske dokumente- Razvoj i ažuriranje lokalnih i kantonalnih planova zaštite i spašavanja- Edukacija stanovništva o rizicima i postupcima u slučaju zemljotresa- Organizovanje redovnih vježbi evakuacije
	Osiguranje i priprema domaćinstava	- Edukacija građana o sigurnom skladištenju i vezivanju namještaja i opreme- Informisanje o kitovima za hitne slučajeve i pripremi osnovnih zaliha hrane, vode i lijekova- Podsticanje polisa osiguranja od zemljotresa

Kako bi se smanjile moguće štete i osiguralo efikasno reagovanje, neophodno je planirati i provoditi preventivne mjere koje obuhvataju tehničke i institucionalne aktivnosti, edukaciju stanovništva, pripremu domaćinstava, kao i planiranje evakuacije i skloništa. Ove mjere zahtijevaju koordinaciju svih relevantnih institucija i službi, posebno Službe civilne zaštite, koja ima ključnu ulogu u nadzoru, koordinaciji i implementaciji preventivnih aktivnosti.

Preventivne mjere za zaštitu i spašavanje od zemljotresa provode se kontinuirano kroz rad gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i ovlaštenih pravnih lica. Mjere obuhvataju procjene rizika, unapređenje građevinske otpornosti, institucionalno planiranje, edukaciju i jačanje spremnosti stanovništva.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tehničke preventivne mjere

Tabela - Tehničke mjere i izvršioci

Mjera	Nosilac posla (planiranje, nadzor, koordinacija)	Izvođači / učesnici	Način provođenja mjere
Redovne seizmičke procjene, monitoring i pregled stabilnosti objekata	Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline; Zavod za urbanizam; Služba civilne zaštite (u dijelu procjene ugroženosti i evidencija) ; Služba za inspekcijske poslove	Ovlaštene stručne organizacije, projektni biro	Periodični pregledi, izrada elaborata, terenske kontrole, vođenje baze rizičnih objekata
Sanacija i stabilizacija starih i rizičnih objekata	Služba za komunalne poslove; Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline; Zavod za urbanizam	Izvođači radova po postupcima javne nabavke; upravitelji objekata	Izrada planova sanacije, izvođenje građevinskih radova, stabilizacija ili uklanjanje objekata visokog rizika
Primjena seizmički otpornog građevinskog standarda	Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline; Služba za inspekcijske poslove	Investitori, projektanti, nadzorni organi	Kontrola projektne dokumentacije, tehnički nadzor i inspekcijski nadzor nad izgradnjom
Ojačanje kritične infrastrukture (vodovod, elektroenergetski sistem, komunikacije, grijanje)	Služba za komunalne poslove	JKP Vodovod i kanalizacija; JKP Centralno grijanje; elektro i telekom operateri; izvođači radova po javnoj nabavci	Modernizacija sistema, redovno održavanje, ugradnja seizmički otpornijih komponenti
Planiranje evakuacionih puteva i skloništa	Služba civilne zaštite; Služba za komunalne poslove; Zavod za urbanizam	Policija; javna komunalna preduzeća; mjesne zajednice	Planiranje, obilježavanje, održavanje i provjera prohodnosti evakuacionih pravaca i prostora za sklanjanje

Institucionalne preventivne mjere

Tabela – Institucionalne mjere i izvršioci

Mjera	Nosilac	Način provođenja
Uključivanje zahtjeva seizmičke zaštite u prostorno-plansku dokumentaciju	Zavod za urbanizam; Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline	Revizija i ažuriranje prostorno-planskih dokumenata u skladu sa važećim propisima
Izrada i redovno ažuriranje planova zaštite i spašavanja	Služba civilne zaštite	Periodično ažuriranje planova, koordinacija sa nadležnim službama i institucijama
Edukacija stanovništva o mjerama zaštite	Služba civilne zaštite; Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu	Kampanje informisanja, radionice, javne prezentacije i medijske objave
Organizovanje i provođenje vježbi evakuacije	Služba civilne zaštite; obrazovne ustanove; javne institucije	Godišnje i tematske vježbe evakuacije i provjere sistema reagovanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Priprema domaćinstava i zajednice

Tabela – Preventivne mjere za stanovništvo

Mjera	Nosilac	Način provođenja
Edukacija stanovništva i domaćinstava o postupanju u slučaju zemljotresa	Služba civilne zaštite	Izrada i distribucija letaka, edukativne kampanje, radionice
Informisanje o osnovnim zalihama i opremi za vanredne situacije	Služba civilne zaštite	Savjeti građanima, edukativni materijali, medijske objave
Podsticanje osiguranja objekata od posljedica zemljotresa	Služba za ekonomski razvoj u saradnji sa Službom civilne zaštite	Saradnja sa osiguravajućim društvima, promotivne i informativne kampanje

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Tabela - Materijalno–tehnička sredstva i oprema i izvori finansiranja

Vrsta MTS	Vršioi obezbjeđenja / korisnici	Izvor finansiranja
Oprema za monitoring (instrumenti, senzori, alati)	Služba civilne zaštite;	Budžet grada; donacije; projekti
Građevinska mehanizacija	javna komunalna preduzeća; privatni sektor	Vlastita sredstva; javna nabavka; ugovori
Oprema za edukaciju i vježbe	Služba civilne zaštite	Budžet; projekti partnera
Oprema za hitne intervencije	Strukture zaštite i spašavanja grada Tuzle	Namjenska sredstva; budžet grada

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Zadaci koje Služba civilne zaštite Grada Tuzla poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca u cilju sprečavanja posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća

U okviru svojih nadležnosti, Služba osigurava **operativnu pripremljenost sistema**, koordinira rad svih uključenih subjekata i pravovremeno informiše Gradonačelnika i Gradsko vijeće o stanju, uočenim problemima i potrebama unapređenja sistema.

Tabela – Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla

Zadatak	Opis izvršenja	Način ostvarivanja nadzora	Rok dinamika izvršenja /
Koordinacija preventivnih aktivnosti	Usklađivanje rada nadležnih gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova, mjesnih zajednica i drugih subjekata uključenih u provođenje mjera zaštite i spašavanja	Redovni koordinacioni sastanci, pisani zahtjevi i izvještaji izvršilaca	Kontinuirano
Nadzor nad provođenjem planiranih mjera	Praćenje realizacije preventivnih, tehničkih i institucionalnih mjera zaštite i spašavanja	Terenske kontrole, analiza dostavljenih izvještaja, saradnja sa inspeksijskim organima	Kvartalno i po potrebi

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Zadatak	Opis izvršenja	Način nadzora	ostvarivanja Rok dinamika izvršenja /
Prikupljanje i objedinjavanje izvještaja izvršilaca	Prikupljanje podataka o stepenu realizacije zadataka, uočenim problemima i potrebama za dodatnim mjerama	Pisani izvještaji nadležnih službi, javnih preduzeća i ustanova	Kvartalno
Izvještavanje Gradonačelnika	Izrada informacija i izvještaja o stanju sistema zaštite i spašavanja, provođenju mjera i predlaganju korektivnih aktivnosti	Dostavljanje pisanih izvještaja i po potrebi usmena obrazloženja	Polugodišnje i po potrebi
Izvještavanje Gradskog vijeća	Informisanje Gradskog vijeća o stanju ugroženosti, provođenju mjera zaštite i spašavanja i problemima u realizaciji	Izvještaji i informacije putem Gradonačelnika	Polugodišnje
Ažuriranje evidencija i baza podataka	Vođenje i ažuriranje evidencija o snagama i sredstvima civilne zaštite, materijalno-tehničkim sredstvima, skloništima, kapacitetima i planovima	Kontinuirani unos i provjera podataka, saradnja sa nadležnim službama	Kontinuirano
Predlaganje unapređenja sistema zaštite i spašavanja	Identifikacija slabosti i potreba za unapređenjem mjera, planova i kapaciteta	Analiza stanja, iskustva iz prakse i preporuke nadležnim organima	Po potrebi

Služba civilne zaštite Grada Tuzla navedene zadatke obavlja **u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća**, podzakonskim aktima i odlukama nadležnih organa Grada Tuzla.

ZEMLJOTRESI – FAZA SPAŠAVANJA

Faza spašavanja nakon zemljotresa obuhvata **hitne mjere i aktivnosti** koje se provode neposredno nakon nastanka, s ciljem **zaštite života ljudi, pružanja prve pomoći i stabilizacije stanja na ugroženom području**.

Ova faza počinje **odmah nakon zemljotresa** i traje sve dok se ne uspostavi osnovna sigurnost i funkcionalnost neophodna za dalji rad operativnih struktura i prelazak u fazu otklanjanja posljedica.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza spašavanja obuhvata hitne mjere koje se provode od trenutka nastanka zemljotresa do stabilizacije stanja.

Ključni ciljevi su:

- zaštita života i zdravlja građana,
- sprječavanje daljeg širenja posljedica,
- uspostavljanje minimalne funkcionalnosti sistema,
- organizacija evakuacije i privremenog zbrinjavanja,
- operativna koordinacija i vođenje akcija spašavanja,

Sve mjere se provode prema naredbama **Gradskog štaba civilne zaštite**, kao stručno operativnog organa nadležnog za rukovođenje tokom nesreće.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela - Mjere spašavanja i izvršioci

Mjere	Nosilac posla (rukovođenje, odlučivanje)	Operativni izvršioci (mobilizacija i rad na terenu)	Način provođenja mjere
Aktivacija operativnih snaga zaštite i spašavanja	Gradski štab civilne zaštite	Služba civilne zaštite (obavješćavanje); sve specijalizirane jedinice CZ; PVJ; sve službe zaštite i spašavanja	Naredba o aktiviranju; obavješćavanje; raspoređivanje snaga prema prioritetima
Evakuacija ugroženog stanovništva i obezbjeđenje privremenog smještaja	Gradski štab civilne zaštite	Policija; Crveni križ - Služba za zbrinjavanje; MZ-e; Služba za komunalne poslove; Služba CZ (koordinacija)	Organizacija pravaca, transport, prihvatni centri
Brza mobilizacija medicinskih timova i hitna medicinska pomoć	Gradski štab civilne zaštite	Služba zaštite i spašavanja – za medicinsku pomoć (Dom zdravlja); UKC Tuzla; Crveni križ	Trijaža, stabilizacija, hitne intervencije, transport povrijeđenih
Obnova komunikacije i koordinacija sa kriznim centrima	Gradski štab civilne zaštite	Specijalizirana jedinica CZ za uspostavljanje i održavanje radio-veze; BH Telecom; Služba CZ (koordinacija)	Uspostava alternativnih kanala, radio-mreža, repetitora
Pristup opasnim područjima uz sigurnosne mjere	Gradski štab civilne zaštite	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije; PVJ; Policija; Služba za inspeksijske poslove	Označavanje zona, kontrola pristupa, siguran ulazak timova
Hitna sanacija infrastrukture	Gradski štab civilne zaštite	JKP Vodovod i kanalizacija; JKP Centralno grijanje; Elektrodistribucija; JKP „Komunalac“ Tuzla	Privremene popravke radi uspostave minimalne funkcionalnosti
Zbrinjavanje socijalno ugroženih osoba	Gradski štab civilne zaštite	Služba za zbrinjavanje Grada Tuzla; Centar za socijalni rad; Crveni križ	Smještaj, psiho-socijalna pomoć, distribucija pomoći

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara u slučaju nastanka zemljotresa u fazi spašavanja

Tabela - Snage civilne zaštite

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
1	Gradski štab civilne zaštite je operativno-stručni organi koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja	- ODLUČUJE o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na ona područja koja su ugrožena; - NAREĐUJE provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva koje će provoditi te mjere; - USMJERAVA, koordinira i rukovodi akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažovanih na zaštiti i spašavanju na svome području; - RJEŠAVA sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi angažovanja snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana		20

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
2	Profesionalna vatrogasna jedinica			72
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Spasavanje ljudi iz specifičnih industrijskih požara, potraga i spašavanje iz ruševina i spasavanje na vodi i pod vodom	3	44
4	Jedinica za potrage i spašavanje		2	12
5	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze		4	23
6	Služba za medicinsku pomoć – JZNU Dom zdravlja „Dr Mustafa Šehović“ Tuzla	Zdravstveno zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih osoba na području zahvaćenom prirodnom ili drugom nesrećom	7	36
7	Služba za čistoću - Javno komunalno preduzeće „KOMUNALAC“ d.o.o. Tuzla	Čišćenje javnih površina, provođenje higijensko-epidemioloških mjera zaštite i čišćenje i sanaciju vodotoka na pogođenom području	3	20
8	Služba za asanaciju terena – JKP „Komemorativni centar“ Tuzla	Sahranjivanje poginulih i umrlih ljudi i spaljivanje ili zakopavanje uginulih životinja na pogođenom području	3	14
9	Veterinarska Služba – JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Zaštita i spašavanje životinja na pogođenom području	3	11
10	Služba za vodosnadbijevanje- Javno komunalno preduzeće “VODOVOD I KANALIZACIJA” d.o.o. Tuzla	Osposobljavanje objekata vodosnadbijevanja i vodovodne mreže i snadbijevanja vodom stanovništva	6	26
11	Službe za zbrinjavanje formirane u Crvenom križu/krstu grada Tuzla	- Zdravstveno-socijalnu i humanitarnu pomoć stanovništvu smještenom u prihvatne centre u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih većih nesreća - Prikupljanje, prihvati i raspoređivanje humanitarne pomoći, - Traženje nestalih - Spašavanje i zbrinjavanje stanovništva (<u>prva pomoć</u>)	4	18
12	Služba za informisanje – RTV 7	Informisanje sa pogođenog područja, prenos informacija do građana i prenos informacija o mjerama zaštite i spašavanja	3	15
Ukupno timova/pripadnika			38	311

Sredstva civilne zaštite koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

U slučaju zemljotresa, sredstva civilne zaštite obuhvataju širok spektar opreme namijenjene za spašavanje iz ruševina, lociranje preživjelih, pružanje hitne medicinske pomoći i obezbjeđenje urušenih objekata. To uključuje specijaliziranu opremu za ruševine (hidraulične alate, podizače,

pneumatske jastuke, rezne alate), termalne kamere, uređaje za lociranje osoba, stabilizacije potpore, opremu za uklanjanje teških građevinskih elemenata te mehanizaciju za pristup i raščišćavanje (bageri, dizalice, autoplatforme).

Koriste se i sistemi za obavještanje i radio-komunikaciju, mobilne jedinice za prvu pomoć, šatori i oprema za privremeno zbrinjavanje raseljenih lica, generatori električne energije, rasvjetni stubovi i sredstva za hitnu evakuaciju. Ova oprema omogućava izvođenje najkritičnijih aktivnosti: potragu i spašavanje preživjelih, medicinsko zbrinjavanje, obezbjeđenje objekata i normalizaciju osnovnih funkcija nakon potresa.

Mjere, postupci i zadaci za Gradonačelnika, gradskih službi za upravu, pravnih lica i drugih izvršioca, koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Gradonačelnik

Gradonačelnik, u fazi spašavanja obavlja rukovodne, koordinacione i izvršne poslove u okviru svojih nadležnosti. Njegovi zadaci uključuju:

- na prijedlog Gradskog štaba civilne zaštite donošenje odluke o proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće,
- koordinacija rada gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata uključenih u provođenje mjera spašavanja,
- osiguravanje potrebnih finansijskih, tehničkih i logističkih resursa za djelovanje Gradskog štaba civilne zaštite, specijalizovanih jedinica civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja,
- upućivanje zahtjeva višim nivoima vlasti i nadležnim organima civilne zaštite za dodatnu pomoć, snage i sredstva, u skladu sa procedurama,
- davanje smjernica rukovodiocima gradskih službi, javnih preduzeća i ustanova o prilagođavanju režima rada uslovima nesreće i potrebama sistema zaštite i spašavanja,
- obezbjeđenje tačnog i pravovremenog informisanja javnosti o mjerama zaštite i spašavanja, obavezama građana i preporukama nadležnih organa,
- usmjeravanje mjera za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva (djeca, starije osobe, osobe sa invaliditetom, socijalno ugroženi i dr.),
- redovno informisanje Gradskog vijeća o stanju na terenu, posljedicama nesreće, preduzetim mjerama i potrebama za dodatnim sredstvima i podrškom.

Gradske službe za upravu

U fazi spašavanja, gradske službe za upravu djeluju operativno u skladu s naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i Gradonačelnika. Njihovi zadaci uključuju:

- hitno angažovanje raspoloživog kadra, opreme i resursa iz djelokruga rada službe prema naredbi Gradskog štaba civilne zaštite,
- učešće u koordinaciji operativnih aktivnosti na terenu u oblastima infrastrukture, komunalnih sistema, zdravstva, socijalne pomoći, informisanja i dr.,
- pružanje podrške specijalizovanim jedinicama civilne zaštite i službama zaštite i spašavanja,
- osiguravanje tehničke i logističke podrške akcijama spašavanja (transport, komunikacije, pristupni putevi, mehanizacija, dokumentacija i sl.),

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- učestvovanje u organizaciji evakuacije i zbrinjavanja stanovništva (smještaj, voda, hrana, socijalna i zdravstvena podrška),
- provođenje aktivnosti uređenja terena, privremenih sanacija, postavljanja barijera, uklanjanja prepreka i obezbjeđenja kritičnih tačaka,
- osiguravanje stalnog protoka informacija prema Službi civilne zaštite i Gradskom štabu civilne zaštite,
- dostavljanje izvještaja o stanju u sektoru, štetama, kapacitetima i potrebnim mjerama,
- učešće u informisanju stanovništva i distribuciji zvaničnih uputa u okviru nadležnosti službe,
- obezbjeđivanje operativnog funkcionisanja službe u uslovima nesreće (dežurstva, prioritetni radni režimi, posebne procedure),
- učestvovanje u uspostavi alternativnih rješenja za komunalne, zdravstvene, socijalne, informativne i prostorno-plansko-tehničke funkcije,
- saradnju sa javnim preduzećima i ustanovama radi realizacije hitnih mjera spašavanja.

Pravna lica (komunalna preduzeća, zdravstvene ustanove, prevoznici)

- Komunalne službe: uklanjanje prepreka, obnova pristupa puteva i snabdijevanja vodom i strujom,
- Zdravstvene ustanove: mobilizacija medicinskih timova, otvaranje privremenih punktova prve pomoći,
- Transportna i građevinska preduzeća: pomoć pri evakuaciji, sanaciji kritične infrastrukture.

Drugi izvršioci (volonteri, nevladine organizacije)

- Pružanje direktne pomoći stanovništvu (hranom, vodom, zbrinjavanje),
- Podrška Službi civilne zaštite u obavljanju zadataka u pogođenom području,
- Edukacija i informisanje građana o sigurnosnim procedurama.

Služba civilne zaštite

- aktivira dežurne službe, specijalizovane jedinice civilne zaštite i druge operativne snage, na osnovu naredbi Gradskog štaba civilne zaštite,
- uspostavlja rad Operativnog centra i 24-satnog dežurstva,
- organizuje prikupljanje, obradu i dostavljanje informacija Gradskom štabu civilne zaštite,
- osigurava funkcionalnu vezu i komunikaciju između svih učesnika u spašavanju,
- angažuje opremu, materijalno-tehnička sredstva i ljudstvo u skladu sa naredbama Gradskog štaba,
- koordinira postupanje specijalizovanih jedinica i službi zaštite i spašavanja,
- provodi interventne mjere zaštite i spašavanja na terenu (sanacije, privremene konstrukcije, postavljanje barijera, angažman mehanizacije i dr.),
- organizuje evakuaciju, prijem i zbrinjavanje stanovništva u saradnji sa drugim službama,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- učestvuje u organizovanju medicinske pomoći, logistike, transporta, uzbunjivanja i informisanja,
- učestvuje u zaštiti kritične infrastrukture i objekata od posebnog značaja,
- izdaje naloge iz svoje nadležnosti radi provođenja hitnih mjera zaštite i spašavanja,
- vodi propisane evidencije o angažovanju snaga, upotrebi sredstava i izvršenim mjerama,
- obezbjeđuje monitoring situacije na terenu i procjenjuje potrebu za dodatnim snagama ili sredstvima,
- organizuje komunikaciju sa drugim nivoima vlasti i službama radi traženja pomoći po propisanim procedurama,
- učestvuje u informisanju javnosti u dijelu svojih nadležnosti,
- izrađuje izvještaje o toku i rezultatima akcija spašavanja.

Mjere, postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršiće koje će preduzimati u akcijama spašavanja na ugroženom području grada i **pravna** lica obuhvataju planski utvrđene aktivnosti koje se provode radi zaštite ljudi, materijalnih dobara i okoline u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Ove aktivnosti uključuju organizaciju i rukovođenje odgovorom, blagovremeno informisanje i uzbunjivanje stanovništva, preduzimanje preventivnih i operativnih mjera, pružanje hitne pomoći, evakuaciju i zbrinjavanje ugroženih, sanaciju i otklanjanje posljedica nesreće, te obnavljanje funkcionisanja komunalne i druge infrastrukture. Mjere i postupci se sprovode u skladu sa nadležnostima svakog subjekta.

Materijalno-tehnička sredstva

Materijalno-tehnička sredstva obuhvataju svu opremu, mehanizaciju i resurse neophodne za sprovođenje mjera zaštite i spašavanja. Uključuju komunikacionu i informatičku opremu, vozila i specijaliziranu mehanizaciju, opremu za spašavanje, medicinsku i zaštitnu opremu, kao i sredstva za pružanje pomoći i zbrinjavanje stanovništva. Ovim sredstvima upravljaju nadležni subjekti u okviru svojih ovlaštenja, a koriste se planski i prema potrebama situacije, uz mogućnost angažovanja dodatnih kapaciteta pravnih lica i drugih organizacija.

Finansiranje aktivnosti zaštite i spašavanja obezbjeđuje se prvenstveno iz **Budžeta Grada Tuzla**, u okviru kojeg se planiraju i koriste namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje. Pored toga, sredstva mogu biti obezbijeđena i putem **donacija**, grantova, humanitarnih fondova, kao i iz drugih dostupnih izvora u skladu sa zakonom. Ovi izvori koriste se za nabavku opreme, realizaciju operativnih zadataka, sanaciju posljedica nesreća i jačanje kapaciteta sistema civilne zaštite.

Uloga Službe civilne zaštite

Služba civilne zaštite ima centralnu i koordinirajuću ulogu u provođenju svih mjera i postupaka zaštite i spašavanja. Ona osigurava organizovano, pravovremeno i usklađeno djelovanje svih subjekata sistema, pruža stručne smjernice i instrukcije, prati stanje na terenu i vrši nadzor nad izvršenjem zadataka. Civilna zaštita koordinira operativne aktivnosti, upravlja resursima, učestvuje u evakuaciji i hitnim intervencijama te kontinuirano informiše nadležne organe i javnost. Njena uloga je da omogući efikasno sprovođenje mjera i da obezbijedi da se sve aktivnosti realizuju u skladu s propisima i planskim dokumentima.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla u slučaju nastanka zemljotresa

Građani su ključni resurs u zaštiti i spašavanju jer njihova pravovremena mobilizacija može značajno smanjiti posljedice nesreća. Organizacija i način uključivanja građana zasnivaju se na pripremi, edukaciji, planiranju i koordinaciji sa službama civilne zaštite, kako bi u vanrednim situacijama mogli efikasno djelovati u skladu sa svojim kapacitetima i sredstvima.

Organizacija mobilizacije

1. Edukacija i priprema građana

- Redovno organizovanje radionica i treninga za stanovništvo o postupcima u vanrednim situacijama (klizišta, zemljotres, poplava, požar itd.),
- Distribucija uputstava i vodiča za samopomoć i pružanje prve pomoći,
- Promocija pripreme kućnih skladišta hrane, vode, lijekova i opreme za hitne slučajeve.

2. Formiranje volonterskih jedinica

- Organizacija lokalnih volonterskih grupa po naseljima i mjesnim zajednicama,
- Registracija volontera i evidentiranje njihovih vještina, kapaciteta i sredstava koja mogu koristiti (vozila, alati, oprema),
- Utvrđivanje lidera volonterskih grupa koji su direktno povezani sa Službom civilne zaštite.

3. Plan mobilizacije i poziva

- Aktivacija građana putem sirena, SMS poruka, mobilnih aplikacija i lokalnih medija, poziva,
- Utvrđivanje prioriteta djelovanja: hitne medicinske intervencije, evakuacija, zaštita imovine i infrastrukture,
- Jasna procedura koordinacije sa službama civilne zaštite i komunalnim preduzećima.

4. Uključivanje resursa građana

- Prikupljanje vozila, građevinske opreme, sanitarnih sredstava i drugih materijalnih sredstava u skladu sa planom zaštite i spašavanja,
- Raspodjela građana i sredstava prema potrebama ugroženih područja,
- Redovno izvještavanje o stanju i efektivnosti mobilizacije.

5. Nadzor i evaluacija

- Služba civilne zaštite nadzire aktivnosti volontera i korištenje njihovih resursa,
- Evidentiranje i izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju mobilizacije i eventualnim problemima,
- Evaluacija i unapređenje planova mobilizacije na osnovu iskustava sa terena.

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Pripremna	Edukacija građana i volontera	Služba civilne zaštite, lokalne	Obrazovni materijali, trening oprema	Budžet Grada, donacije,	Organizacija i vođenje edukacija

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
		zajednice, NVO		razvojni projekti	
Organizacija	Formiranje volonterskih jedinica	Služba civilne zaštite, mjesne zajednice	evidencija, komunikaciona oprema	Budžet Grada	Registracija i koordinacija volontera
Mobilizacija	Aktivacija i raspodjela građana	Volonteri, komunalne službe	Vozila, alati, zaštitna oprema	Budžet Grada, lokalni resursi	Koordinacija aktivnosti, nadzor i sigurnost
Učešće	Pružanje pomoći u ugroženim područjima	Građani-volonteri	Hrana, voda, prva pomoć, transportna sredstva	Donacije, lokalni resursi	Nadzor, pomoć u zadacima, izvještavanje
Evaluacija	Procjena efikasnosti i izvještavanje	Služba civilne zaštite	Dokumentacija, komunikaciona oprema	Budžet Grada	Analiza i poboljšanje planova mobilizacije

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena prirodnom ili drugom nesrećom i određivanje prioriteta, redoslijeda u izmještanju materijalnih dobara

U situacijama prirodnih ili drugih nesreća, zaštita materijalnih dobara predstavlja važan segment zaštite i spašavanja, jer njihovo uništenje može dodatno ugroziti funkcionisanje društva, privredu i život građana. Izmještanje materijalnih dobara sa ugroženih područja na sigurnije lokacije zahtijeva jasnu klasifikaciju, prioritetizaciju i plan koordinacije sa nadležnim službama.

Materijalna dobra i prioriteti izmještanja

Prvi prioritet (kritična infrastruktura i resursi)

- **Objekti i sredstva vitalne infrastrukture:** električne i vodovodne mreže, komunikacijski uređaji, agregati,
- **Medicinska oprema i lijekovi:** bolnice, domovi zdravlja, apoteke,
- **Sigurnosna sredstva:** oprema hitnih službi, vozila, komunikacijski uređaji,

Ova dobra se izmještaju odmah po upozorenju na opasnost kako bi se osigurao kontinuitet osnovnih funkcija grada.

Drugi prioritet (javna dobra i javni objekti)

- **Škole, vrtići, kulturni objekti:** biblioteke, muzeji, arhivi,
- **Administrativna dokumentacija i podaci:** važni spisi, baze podataka, arhive lokalnih službi,

Izmještanje se planira odmah nakon prve faze kritičnih resursa, posebno pred mogućim poplavama, požarima ili zemljotresima.

Treći prioritet (privatna i ekonomska dobra)

- **Privatna imovina:** vrijedni predmeti, oprema, roba i zalihe u trgovinama ili industriji,
- **Poljoprivredna dobra:** stoka, sjeme, poljoprivredna mehanizacija, stočna hrana,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Izmještanje se vrši kada je osigurano premještanje kritične infrastrukture i javnih objekata.

Četvrti prioritet (manje vrijedna ili zamjenjiva dobra)

- Namještaj, kućanski uređaji i druga materijalna dobra koja ne ugrožavaju život ili javne funkcije,

Izmješčaju se prema kapacitetima i resursima dostupnim u okviru lokalne mobilizacije.

Redoslijed izmještanja

- Aktivacija operativnih snaga zaštite i spašavanja,
- Brza procjena ugroženosti i identifikacija kritičnih materijalnih dobara,
- Primjena prioriteta: prvo kritična infrastruktura i medicinska oprema - javni objekti - privatna dobra - ostala oprema,
- Organizacija transporta, skladištenja i zaštite izmještenih dobara,
- Kontinuirana koordinacija s gradskim službama i volonterima.

Tabela – Redoslijed izmještanja

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Primjeri	Način izmještanja	Odgovorne službe	Materijalno-tehnička sredstva
1	Kritična infrastruktura i resursi	Elektro- i vodovodna mreža, agregati, komunikacijski uređaji	Transport vozilima, zaštita opreme	Služba civilne zaštite, Elektrodistribucija, Vodovod	Kamioni, zaštitna oprema, agregati
2	Javna dobra i administracija	Škole, muzeji, biblioteke, arhive, dokumentacija	Premještanje u skladišta ili sigurnu zonu	Službe obrazovanja, kulturne ustanove, arhivi	Transportna sredstva, zaštitni materijal
3	Privatna i ekonomska dobra	Industrijska oprema, trgovinska roba, poljoprivredna sredstva	Transport i skladištenje u sigurnim zonama	Vlasnici, komunalne službe, volonteri	Kamioni, prikolice, zaštitna folija
4	Manje vrijedna ili zamjenjiva dobra	Namještaj, kućanski uređaji	Premještanje u privremena skladišta	Vlasnici, lokalne zajednice	Vozila, skladišni kontejneri, radna snaga

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U slučaju prirodnih ili drugih nesreća, obezbjeđivanje smještaja i ishrane za pripadnike jedinica civilne zaštite i građane angažovane na zaštiti i spašavanju predstavlja ključni operativni zadatak. Efikasna logistička podrška omogućava neprekidan rad jedinica na terenu, smanjuje zamor, povećava sigurnost i osigurava održivost aktivnosti spašavanja i otklanjanja posljedica nesreće.

Organizacija smještaja i ishrane vrši se prema unaprijed utvrđenim planovima, raspoloživim kapacitetima i naredbi Gradskog štaba civilne zaštite.

Organizacija smještaja i ishrane angažovanih snaga i ugroženog stanovništva

U slučaju prirodnih i drugih nesreća, organizacija smještaja i ishrane predstavlja ključnu logističku funkciju čiji je cilj obezbijediti osnovne uslove za boravak ugroženih građana, kao i nesmetan rad operativnih snaga civilne zaštite. Ove aktivnosti provode se koordinisano, u skladu sa raspoloživim kapacitetima na području grada i procjenom operativnog štaba civilne zaštite.

Organizacija smještaja

Smještaj se obezbjeđuje u objektima i kapacitetima koji mogu pružiti minimalne uslove sigurnosti, higijene i funkcionisanja, a biraju se prema mogućnosti brzog stavljanja u upotrebu i dostupnosti logističke podrške.

Lokacije za smještaj

Javni objekti

Koriste se kao osnovni kapaciteti zbog velike površine, dostupne infrastrukture i mogućnosti brze adaptacije:

- škole,
- sportske dvorane,
- domovi kulture,
- prostorije mjesnih zajednica,
- studentski domovi.

Privremeni kapaciteti

Aktiviraju se kada postojeći objekti nisu dovoljni ili kada se radi o udaljenim područjima:

- šatori civilne zaštite,
- montažni objekti,
- kontejnerski smještaj.

Privatni objekti po potrebi i uz saglasnost vlasnika

Koriste se u izuzetnim situacijama radi povećanja kapaciteta:

- hoteli,
- moteli,
- prenoćišta.

Standardi smještaja

Osnovni standardi koji se obavezno osiguravaju prilikom prihvata:

- **Osnovni ležaj i pokrivači** za svaku osobu.
- **Minimalni higijenski standardi** – pristup sanitarnim čvorovima i vodi.
- **Izolacija za posebno osjetljive grupe**, po uputama zdravstvenih službi.
- **Odvojeni funkcionalni prostori**

Odgovorne institucije

Za organizaciju, uspostavljanje i upravljanje smještajem odgovorni su:

- Služba civilne zaštite,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Služba za komunalne poslove,
- Služba za zbrinjavanje grada Tuzla,
- Uprave javnih objekata određenih za smještaj,
- Komunalna preduzeća (higijena, voda, grijanje, odvoz otpada).

Ove institucije rade usklađeno pod rukovođenjem Gradskog štaba civilne zaštite.

Organizacija ishrane

Ishrana angažovanih snaga i ugroženog stanovništva obezbjeđuje se u skladu sa vrstom nesreće, lokacijom, vremenskim uslovima i trajanjem operacija. Cilj je osigurati redovnu, sigurnu i nutritivno adekvatnu ishranu svim kategorijama korisnika.

Vrste ishrane

- **Topli obroci**
- **Hladni obroci / suhi paketi**
- flaširana voda.

Izvori pripreme hrane

Hrana se priprema na više mjesta, u zavisnosti od hitnosti i logističkih mogućnosti:

- organizovane kuhinje,
- školske i industrijske kuhinje,
- ugovoreni ugostiteljski objekti,
- mobilne terenske kuhinje

Distribucija hrane

Distribucija se vrši na jedan ili više načina, u zavisnosti od situacije i raspoloživih kapaciteta:

- direktno na punktovima ishrane u objektima smještaja,
- dostavom terenskim vozilima do lokacija angažovanih jedinica,
- distribucijom preko organizovanih volonterskih timova, posebno u područjima otežanog pristupa.

Tabela - Organizacija smještaja

Element organizacije	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Identifikacija smještajnih kapaciteta	Popis objekata i kapaciteta po mjesnim zajednicama	Služba CZ, MZ, škole	Registar objekata, planovi smještaja	Budžet Grada	Koordinacija i aktivacija objekata
Obezbjeđivanje prostora	Priprema prostora za prihvatanje angažovanih osoba	Služba civilne zaštite, gradske službe za upravu, uprave objekata (škole, domovi, sportske dvorane), javna komunalna preduzeća	Ležajevi, pokrivači, grijanje	Budžet Grada	Nadzor uređenja i kontrole smještaja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Element organizacije	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Privremeni smještaj	Postavljanje šatora i montažnih objekata	Služba CZ-specijalizirane jedinice	Šatori, kreveti, mobilni WC	Budžet Grada, pomoć viših nivoa	Organizacija i raspored
Upravljanje smještajem	Evidencija osoba, rotacija, sigurnost	Uprave objekata, MZ, policija	Kompjuteri, evidencioni listovi	Budžet, donacije	Centralna koordinacija

Tabela - Organizacija ishrane

Aktivnost	Opis	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Priprema hrane	Mobilne kuhinje, škole, ugostitelji	Služba za zbrinjavanje, škole, restorani	Kuhinje, posuđe, plinski uređaji	Budžet Grada, donacije	Usmjeravanje i nadzor
Distribucija obroka	Dostava hrane angažovanim	CZ, volonteri, komunalna preduzeća	Vozila, termo posude	Budžet, donacije	Koordinacija distribucije
Posebni režimi ishrane	Hrana za bolesne, alergije	Zdravstvene ustanove, CK	Specijalne namirnice	Budžet, donacije	Evidencija i prioriteti
Higijenski standardi	Kontrola kvaliteta	Inspektorat, Crveni križ	Testovi, zaštitna oprema	Budžet	Kontrola sigurnosti

Organizacija smještaja i ishrane u vanrednim situacijama jedan je od ključnih logističkih zadataka koji osigurava kontinuitet rada operativnih snaga zaštite i spašavanja i angažovanih građana. Planirana, pravovremena i koordinisana implementacija ovih mjera direktno utiče na efikasnost operacija zaštite i spašavanja i minimiziranje posljedica nesreće.

Analizom raspoloživih smještajnih kapaciteta koji uključuju:

- objekte kulture po mjesnim zajednicama i matične urede i
- hotela, motela i pansiona na području Grada Tuzla

utvrđeno je da se smještaj evakuisanog stanovništva i operativnih jedinica civilne zaštite može organizovati kroz dvije definisane varijante.

1. Prva varijanta – najpogodniji i prioritetni objekti

U prvu varijantu svrstani su objekti koji raspolažu najvećim kapacitetima, adekvatnom infrastrukturom, pristupačnošću i mogućnošću pružanja logističke i operativne podrške. To uključuje:

- **Objekte kulture u mjesnim zajednicama:** Gornja Tuzla, Husino, Gornja Lipnica, Donja Obodnica, Dokanj i Solana – objekti koji svojim dimenzijama, pristupnim putevima, rasporedom prostorija i tehničkim mogućnostima omogućavaju smještaj većeg broja evakuisanih i pružanje integralne podrške (ishrana, osnovna logistika, korespondencija s nadležnim službama).

- **Hotelske kapacitete:** Hoteli Mellain, Tehnograd, Salis i motel Rudar – objekti sa visokim standardima smještaja, velikim brojem soba, dobrom logističkom povezanošću i mogućnošću brzog angažmana u kriznim situacijama.

Ovi objekti predstavljaju **glavne smještajne centre**, gdje je moguće planirati veće smještajne zone, baziranje operativnih timova i centralizovanu podršku evakuisanima.

2. Druga varijanta – sekundarni i dopunski objekti

Sekundarni objekti koriste se kada su prioritetni kapaciteti popunjeni ili kada je potrebno rasporediti manji broj evakuisanih i timova na više lokacija. U ovu kategoriju spadaju:

- **Objekti kulture srednjeg kapaciteta:** Breške, Dragunja, Lipnica, Mramor, Novi Grad I/II – koji se mogu koristiti u ograničenom obimu, kao dopunski smještaj, logistička podrška, koordinacioni punktovi ili skladišni prostori.
- **Srednji hoteli i manji pansioni:** Pogodni za kraći boravak manjih grupa, specijaliziranih timova, pojedinačnih intervencionih jedinica i hitnih slučajeva, zbog ograničenog broja kapaciteta.

Ovi objekti omogućavaju **fleksibilnu raspodjelu smještaja** i mogu se aktivirati prema potrebama situacije, uz prethodnu logističku pripremu.

Razvrstavanje objekata u prioritetne i sekundarne kapacitete omogućava Gradu Tuzli da efikasno planira smještaj, optimizira dostupne resurse i osigura brzu reakciju u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Redovno ažuriranje podataka o objektima, usklađivanje s vlasnicima i procjena tehničke ispravnosti ključni su za punu operativnu spremnost.

Iako je izvršeno razvrstavanje objekata u prioritetne i sekundarne kapacitete, svi podaci o privremenim smještajnim kapacitetima trenutno nisu u potpunosti dostupni niti konačno verifikovani. Zbog toga će se, u skladu s potrebama provođenja mjera evakuacije i zbrinjavanja, **naknadno izraditi odgovarajući operativni planovi** koji će detaljno definisati dostupne objekte, kapacitete, način aktivacije i raspored smještaja. Ovi planovi će se ažurirati u skladu s promjenama na terenu i novim informacijama kako bi se osigurala puna funkcionalnost i spremnost sistema zaštite i spašavanja.

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupku po naredbama Štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite predstavlja centralno operativno tijelo za rukovođenje, koordinaciju i nadzor nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla. U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, Štab je odgovoran za donošenje odluka, izdavanje naredbi, aktiviranje resursa i rukovođenje svim subjektima koji učestvuju u akcijama zaštite i spašavanja.

Efikasnost djelovanja Gradskog štaba civilne zaštite zasniva se na jasno definisanim zadacima, procedurama i obavezama svih službi i pravnih subjekata koji su dužni postupati po naredbama Štaba. U nastavku se daju mjere, postupci i nadležnosti koje se primjenjuju prije, tokom i nakon djelovanja prirodnih ili drugih nesreća.

Organizacija i rukovođenje - Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja

Gradski štab civilne zaštite realizuje sljedeće zadatke:

Operativno rukovođenje i donošenje odluka

- predlaže proglašenje stanja prirodne ili druge nesreće na prijedlog nadležnih službi,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Donosi naredbe i usmjerava djelovanje svih operativnih snaga,
- Aktivira plan zaštite i spašavanja te operativne strukture u mjesnim zajednicama,
- Usmjerava prioritete u spašavanju ljudi, materijalnih dobara i infrastrukture.

Koordinacija učesnika

- Koordinira rad svih gradskih službi za upravu, javnih preduzeća, pravnih i fizičkih lica,
- Uspostavlja vezu sa kantonalnim, entitetskim i državnim institucijama,
- Organizuje saradnju sa službama hitne medicinske pomoći, policijom, vatrogasnim jedinicama, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i nevladinim organizacijama.

Aktiviranje resursa

- Mobilizira operativne snage zaštite i spašavanja, javna komunalna preduzeća, privredna društva i specijalizirane timove,
- Naređuje angažovanje opreme, mašina, alata i vozila potrebnih za intervencije,
- Po potrebi upućuje zahtjev za pomoć viših nivoa (Tuzlanskom kantonu, Federaciji BiH).

Nadzor nad provođenjem mjera

- Prati izvršenje zadataka na terenu i procjenjuje efikasnost provođenja mjera,
- Donosi korektivne mjere, reorganizaciju resursa ili promjenu prioriteta,
- Osigurava kontinuirano informisanje javnosti i institucija.

Mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite tokom akcija zaštite i spašavanja

Tokom djelovanja nesreće Gradski štab civilne zaštite provodi sljedeće mjere:

Gradski štab civilne zaštite u fazi spašavanja usmjerava sve aktivnosti na hitnu zaštitu života ljudi, brzu intervenciju i stabilizaciju situacije na ugroženom području. Zadaci uključuju:

- procjenjivanje stanja na terenu i utvrđivanje prioriteta spašavanja,
- donošenje naredbi o angažovanju specijalizovanih jedinica, službi zaštite i spašavanja, javnih preduzeća i drugih struktura zaštite i spašavanja,
- organizovanje i koordinisanje svih akcija spašavanja na ugroženom području,
- donošenje smjernica za evakuaciju, zbrinjavanje stanovništva i zaštitu kritične infrastrukture,
- organizovanje medicinske pomoći, logistike, transporta i komunikacija,
- obezbjeđenje privremenih smještaja, hrane, vode i osnovnih potreba za ugroženo stanovništvo,
- izdavanje naredbi za privremenu obustavu saobraćaja, ograničenja kretanja ili druge restriktivne mjere,
- koordinaciju aktivnosti sa zdravstvenim ustanovama, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i drugim organizacijama,
- upravljanje informacijama i osiguranje pravovremenog informisanja javnosti,
- održavanje stalne komunikacije sa kantonalnim i federalnim organima zaštite i spašavanja radi traženja dodatne pomoći,
- uspostavljanje 24-satnog dežurstva i operativnog praćenja stanja sve dok traje nesreća.

Obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica

Svi subjekti na području grada obavezni su da postupaju po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite. Obaveze se odnose na gradske službe za upravu, javne ustanove, javna i privatna preduzeća.

Gradske službe za upravu su obavezne:

- Provoditi naredbe Grdaskog štaba civilne zaštite bez odlaganja,
- Stavljati na raspolaganje personalne, tehničke i logističke resurse,
- Vršiti procjenu i izvještavanje o stanju u sektorima iz svoje nadležnosti,
- Učestvovati u koordinacionim sastancima i operativnim timovima koje formira Gradski štab civilne zaštite,
- Organizovati rad službi u vanrednim uslovima (dežurstva, produženi rad),
- Dostavljati dnevne i vanredne izvještaje Štabu o izvršenju mjera.

Gradske službe za upravu Grada Tuzla

- Služba za budžet i finansije
- Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu
- Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica
- Služba za boračko-invalidsku zaštitu, povratak i integraciju raseljenih lica
- Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline
- Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove, evidenciju i upravljanje imovinom
- Služba za inspeksijske poslove
- Služba za opću upravu
- Služba civilne zaštite
- Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu

Gradska upravna organizacija:

- Zavod za urbanizam Grada Tuzla

Stručne službe:

- Stručna služba za zajedničke poslove,
- Stručna služba Kabineta gradonačelnika

Uloga i postupanje gradskih službi po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite

Sve gradske službe za upravu obavezne su postupati u skladu sa naredbama, odlukama i zahtjevima Gradskog štaba civilne zaštite, u skladu sa svojim nadležnostima i raspoloživim resursima. Njihovo djelovanje obuhvata:

Operativnu podršku i realizaciju zadataka

Svaka služba izvršava zadatke koji su joj stavljeni u nadležnost, uključujući logističku podršku, administrativne aktivnosti, pripremu dokumentacije, koordinaciju sa drugim subjektima i operativne intervencije na terenu.

Pravovremeno informisanje i izvještavanje

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Službe dostavljaju ažurne podatke Službi civilne zaštite i Gradskom štabu, uključujući informacije o stanju na terenu, raspoloživim kapacitetima, potrebnoj opremi i eventualnim preprekama u realizaciji zadataka.

Usklađeno međusobno djelovanje

Službe sarađuju međusobno kako bi se obezbijedio jedinstven i efikasan odgovor, posebno u segmentima infrastrukture, komunalnih usluga, socijalne zaštite, evidencije imovine, urbanizma i logistike.

Podršku u provođenju mjera zaštite i spašavanja

U skladu s naredbama Gradskog štaba, službe učestvuju u implementaciji mjera evakuacije, zbrinjavanja, osiguravanja prostora, dokumentovanja šteta, sanacije terena, obezbjeđenja objekata, socijalne podrške i drugih potrebnih aktivnosti.

Pružanje stručnih i tehničkih rješenja

Službe prema svojoj specijalizaciji daju stručne prijedloge, procjene i tehnička rješenja potrebna za donošenje odluka i realizaciju mjera civilne zaštite.

Obaveze pravnih lica

Pravna lica (javna i privatna) su dužna:

- Staviti na raspolaganje mehanizaciju, opremu, transportna sredstva i tehničke resurse,
- Pružiti logističku podršku (smještaj, ishrana, skladišta, transport),
- Obavještavati Štab o stanju u proizvodnim pogonima i rizicima,
- Obezbijediti stabilnost proizvodnje i usluga od kritičnog značaja (električna energija, voda, plin, telekomunikacije, zdravstvo),
- Učestvovati u akcijama sanacije, čišćenja i otklanjanja posljedica,
- Aktivirati interne planove zaštite i spašavanja.

Tabela - Zadaci i obaveze Gradskog štaba civilne zaštite, gradskih službi za upravu i pravnih lica

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Operativno rukovođenje	Donošenje naredbi, aktivacija planova	GŠCZ	Rukovođenje i nadzor
2	Evakuacija i spašavanje	Organizacija evakuacije, transport, zbrinjavanje	Gradske službe za upravu, MZ-e, humanitarne organizacije	Koordinacija akcija
3	Medicinska pomoć	Mobilizacija timova i transport povrijeđenih	Hitna pomoć, bolnice	Usmjeravanje prioriteta
4	Javna sigurnost	Osiguranje područja, kontrola kretanja	Policija	Upravljanje pristupima
5	Infrastruktura	Sanacija vodovoda, struje, puteva	Komunalne službe, JP-a	Nadzor i redosljed zadataka
6	Logistika	Smještaj, ishrana, oprema	Služba civilne zaštite, Služba za zbrinjavanje, humanitarne organizacije	Koordinacija transporta i nabavki
7	Informisanje javnosti	Upozorenja, saopštenja, razglas	Služba za informisanje, mediji	Validacija informacija
8	Izveštavanje	Dnevni izvještaji o stanju	Gradske službe, JP-a	Analiza i planiranje

Gradski štab civilne zaštite ima centralnu ulogu u organizovanju i vođenju akcija zaštite i spašavanja. Efikasnost njegovog djelovanja zavisi od potpune koordinacije svih gradskih službi i pravnih subjekata, brze razmjene informacija, blagovremenog reagovanja i disciplinskog poštivanja naredbi. Jasno definisane nadležnosti i obaveze stvaraju preduslove za uspješno sprječavanje, ublažavanje i otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

ZEMLJOTRESI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u u fazi otklanjanja posljedica u slučaju nastanka zemljotresa, izvršioci - općinske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza otklanjanja posljedica usmjerena je na smanjenje direktnih i indirektnih šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, obnavljanje kritičnih funkcija u zajednici, te pružanje podrške pogođenom stanovništvu. Ove mjere provode gradske službe, javna preduzeća i relevantne institucije u koordinaciji sa Službom civilne zaštite Grada Tuzle.

Mjere otklanjanja posljedica:

Procjena šteta na objektima, infrastrukturi i kritičnim funkcijama

- Terenski uvid i evidentiranje oštećenja na stambenim, javnim i poslovnim objektima,
- Procjena stanja infrastrukture: vodovod, elektrodistribucija, saobraćajnice, komunikacione mreže,
- Identifikacija prioriternih objekata i lokacija za sanaciju, uključujući kritične funkcije koje moraju biti odmah obnovljene.

Sanacija i obnova oštećenih objekata i infrastrukture

- Privremena sanacija za uspostavljanje minimalne funkcionalnosti infrastrukture (npr. obnova voda, struje, pristupa),
- Dugoročna obnova objekata i kritičnih infrastrukturnih sistema kroz planske projekte i angažovanje građevinskih firmi,
- Koordinacija sa javnim preduzećima i izvođačima radova radi brzog otklanjanja kvarova i opasnosti.

Psihosocijalna podrška pogođenom stanovništvu

- Aktivnosti Crvenog križa/krsta Grada Tuzle, Centra za mentalno zdravlje Doma zdravlja u Tuzli i Centra za socijalni rad za pružanje savjetodavne i psihološke pomoći,
- Organizacija punktova za informacije i pomoć u privremenom smještaju, hrani i osnovnim potrepštinama.

Evaluacija i poboljšanje planova zaštite i spašavanja

- Analiza učinkovitosti preventivnih i interventnih mjera tokom nesreće,
- Identifikacija nedostataka u planovima, organizaciji, opremi i koordinaciji,
- Priprema preporuka i ažuriranje planova za buduće situacije.

Nadoknada šteta u skladu sa budžetskim mogućnostima

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Kroz gradski budžet, sredstva viših nivoa vlasti i donacije u skladu sa mogućnostima osigurava se materijalna pomoć pogođenim građanima i privrednim subjektima,
- Prioritetna podrška usmjerena na kritične infrastrukturne objekte i socijalno ugrožene kategorije.

Kritične funkcije koje se moraju očuvati:

- Vodosnabdijevanje i elektrodistribucija,
- Zdravstvene i hitne medicinske usluge,
- Funkcionisanje operativnih snaga zaštite i spašavanja,
- Kontinuirano informisanje i koordinacija sa građanima i nadležnim institucijama.

Mjera otklanjanja posljedica	Opis aktivnosti	Izvršioci / nadležni subjekti
Procjena šteta na objektima, infrastrukturi i kritičnim funkcijama	Terenski uvid, evidentiranje oštećenja, identifikacija prioriteta lokacija	Gradska komisija za procjenu šteta
Sanacija i obnova oštećenih objekata i infrastrukture	Privremena sanacija kritične infrastrukture, dugoročna obnova, koordinacija sa izvođačima	Služba civilne zaštite, javna preduzeća (komunalna, elektro, vodovod), građevinske firme po ugovoru, Služba za komunalne poslove
Psihosocijalna podrška pogođenom stanovništvu	Savjetodavna i psihološka pomoć, punktovi za informacije i privremeni smještaj	Crveni križ/krst Grada Tuzla, Centar za mentalno zdravlje – Dom zdravlja Tuzla, Centar za socijalni rad, Služba za zbrinjavanje Grada Tuzle, Služba civilne zaštite
Evaluacija i poboljšanje planova zaštite i spašavanja	Analiza učinkovitosti mjera, identifikacija nedostataka, preporuke za buduće planove	Služba civilne zaštite, Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline, Služba za komunalne poslove, Služba za ekonomski razvoj i Služba za finansije
Nadoknada šteta u skladu sa budžetskim mogućnostima	Materijalna pomoć građanima i privrednim subjektima, prioritetna podrška kritičnoj infrastrukturi	Služba za finansije, Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu Centar za socijalni rad, Služba civilne zaštite, nadležne institucije viših nivoa vlasti (Tuzlanski kanton, Federacija BiH)

Tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u slučaju nastanka zemljotresa u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Tabela - Materijalno–tehnička sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica koja se mogu koristiti u fazi otklanjanja posljedica zemljotresa⁷

⁷ Materijalno–tehnička sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica mogu se angažovati u skladu sa *Uredbom o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04)*. Ovaj propis definiše uvjete, postupak i obaveze organa civilne zaštite pri privremenom preuzimanju i korištenju tuđih materijalnih sredstava u vanrednim situacijama., uz nadoknadu štete ili troškova korištenja, a po nalogu nadležnog organa civilne zaštite. Angažovanje se vrši samo kada su od vitalnog značaja za spašavanje života i otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Vrsta materijalno– tehničkog sredstva	Vlasnik (građani / pravna lica)	Mogućnost angažovanja	Namjena u fazi otklanjanja posljedica zemljotresa
1	Građevinska mekanizacija (bageri, rovokopači, mini–bageri)	Građevinske firme, privatni vlasnici	Po ugovoru / naredbi GŠCZ	Raščišćavanje ruševina, uklanjanje blokada, pristup terenu
2	Kiper kamioni i dostavna vozila	Pravna lica – građevinski, komunalni i transportni sektor	Privremeno angažovanje	Odvoz šuta, otpadnog materijala i transport opreme
3	Autodizalice i platforme	Specijalizovane firme	Po pozivu / ugovoru	Podizanje teških elemenata, uklanjanje urušenih konstrukcija
4	Ručni alati (pijuci, lopate, sjekire)	Građani, privatni zanatlije	Dobrovoljno ustupanje	Pomoć pri ručnom čišćenju i oslobađanju prolaza
5	Električne i motorne pile	Građani, privatne firme	Dobrovoljno / po naredbi	Uklanjanje oborenih stabala, rezanje konstrukcija
6	Agregati za električnu energiju	Pravna lica i domaćinstva	Privremeno ustupanje	Napajanje kritičnih tačaka i terenskih timova
7	Pumpe za vodu	Privatna domaćinstva, firme	Privremeno davanje na korištenje	Izbacivanje vode iz objekata oštećenih pucanjem instalacija
8	Vozila sa pogonom 4x4	Građani, privatne firme	Dobrovoljno angažovanje	Pristup teško dostupnim tačkama i transport timova
9	Kompresori i pneumatski alati	Industrijski subjekti	Po zahtjevu	Tehničko oslobađanje konstrukcija, opsluživanje alata
10	Šatori, cerade i montažna oprema	Građani, planinarska i sportska društva	Po potrebi	Privremeni smještaj, zaštita opreme i timova
11	Građevinski materijal (daske, greda, profilni materijal)	Pravna lica, trgovci građevinskog materijala	Komercijalno / po zahtjevu grada	Izrada privremenih potpora, pregrada, barijera
12	Specijalizovana oprema (termovizijske kamere, dronovi)	Privatne firme, udruženja	Po naredbi i uz stručno rukovanje	Pregled terena, lociranje preživjelih, procjena šteta

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

Zadaci gradskih službi za upravu

U fazi otklanjanja posljedica, gradske službe za upravu preduzimaju sektorske mjere za sanaciju i obnovu područja zahvaćenih nesrećom. Njihovi zadaci uključuju:

- učešće u procjeni šteta, izradi izvještaja i dostavljanju podataka Službi civilne zaštite i Gradskom štabu civilne zaštite,
- učestvovanje u sanaciji infrastrukture, objekata, komunalnih sistema, životne sredine i drugih sektorskih resursa,
- izradu prijedloga projekata sanacije i obnove u svojim oblastima nadležnosti,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinaciju sanacionih radova sa javnim preduzećima, ustanovama, izvođačima radova i drugim subjektima,
- nadzor nad realizacijom privremenih i trajnih rješenja (putevi, vodotoci, objekti, kanali, klizišta, stabilizacija terena i dr.),
- obavljanje poslova socijalne podrške, zdravstvene zaštite, informisanja, urbanizma i drugih funkcija prema potrebama stanovništva,
- vođenje evidencija o utrošenim resursima, sredstvima, opremi i realizaciji sanacionih radova,
- učestvovanje u raspodjeli humanitarne pomoći i podršci ugroženim kategorijama stanovništva,
- dostavljanje prijedloga za trajnu sanaciju i smanjenje rizika u budućnosti,
- učestvovanje u radu komisija za utvrđivanje šteta i pripremu tehničke dokumentacije,
- provođenje aktivnosti vraćanja sektorskih funkcija u normalan režim rada,
- aktivnu saradnju sa mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama i stručnim institucijama u procesima obnove,

dostavljanje završnih izvještaja o provedenim mjerama, troškovima i prijedlozima za unapređenje sistema zaštite i spašavanja

Služba civilne zaštite

U fazi otklanjanja posljedica Služba civilne zaštite rukovodi i učestvuje u aktivnostima sanacije, obnove i povratka u normalno stanje na ugroženim područjima. Zadužena je za:

- prikupljanje, obradu i dostavljanje podataka o štetama,
- organizovanje komisija za procjenu šteta i koordiniranje njihovog rada,
- učestvovanje u planiranju i provođenju hitnih mjera sanacije objekata, puteva, infrastrukture i terena,
- koordinaciju distribucije humanitarne pomoći i druge vrste pomoći ugroženom stanovništvu,
- učestvovanje u zbrinjavanju i privremenom smještaju stanovništva koje ne može biti vraćeno u domove,
- evidentiranje i raspoređivanje opreme, resursa i sredstava angažovanih tokom sanacije,
- praćenje i ocjenjivanje stanja na terenu radi predlaganja dugoročnih mjera sanacije,
- pripremu prijedloga za obnovu infrastrukture i smanjenje rizika nakon nesreće,
- izradu izvještaja o provedenim aktivnostima, troškovima i potrebama za dodatnom podrškom,
- saradnju sa stručnim institucijama, nadležnim organima i međunarodnim organizacijama u projektima obnove,
- informisanje javnosti o toku sanacije i preporukama za građane,
- iniciranje unapređenja planova zaštite i spašavanja na osnovu naučenih lekcija,
- učestvovanje u aktivnostima demobilizacije operativnih snaga i povratka sistema u redovno stanje.

Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica

- Sanacija i čišćenje puteva, propusta, kanala i javnih površina,
- Učešće u obnovi komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, odvodnja),
- Koordinacija sa javnim preduzećima o hitnim intervencijama,
- Tehnička podrška i obezbjeđivanje mehanizacije za teren.

Služba za prostorno uređenje i urbanizam

- Uvid u stanje i stabilnost lokacija pogođenih klizištem,
- Zabranjivanje građenja u rizičnim zonama do geološke ocjene,
- Izdavanje potrebnih dozvola za obnovu objekata,
- Izrada prijedloga izmjena planske dokumentacije ako je klizište dugoročnog karaktera.

Služba za budžet i finansije

- Obračun i raspodjela sredstava za sanaciju i naknade štete, u skladu sa mogućnostima,
- Evidentiranje troškova intervencija i finansijsko praćenje projekata sanacije,
- Obrada zahtjeva građana za refundaciju ili pomoć.

Služba inspeksijske poslove

- Kontrola sigurnosti objekata nakon oštećenja (procjena da li je objekat upotrebljiv, privremeno upotrebljiv ili neupotrebljiv),
- Nadzor nad uklanjanjem ruševina, prepreka i materijala koji predstavljaju opasnost,
- Praćenje i kontrola sanacije komunalne infrastrukture (putevi, rasvjeta, vodovod, kanalizacija).

Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu

- Organizovanje podrške ugroženim domaćinstvima (smještaj, hrana),
- Učešće u pružanju psihosocijalne pomoći,
- Koordinacija sa centrima socijalne zaštite radi pomoći najugroženijima.

Služba za boračko-invalidsku zaštitu, povratak i integraciju raseljenih lica

- Evidentiranje i identifikacija pripadnika boračkih kategorija, invalida i raseljenih lica pogođenih nesrećom,
- Koordinacija smještaja i pomoći ranjivim kategorijama stanovništva u saradnji sa Centrom za socijalni rad i Crvenim križem,
- Administrativna podrška pogođenim licima pri ostvarivanju prava i pomoći,
- Organizovanje i praćenje povratka raseljenih lica kada se za to steknu sigurnosni uslovi,
- Učešće u komisijama i timovima za procjenu šteta koje se odnose na navedene kategorije stanovništva.

Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove, evidenciju i upravljanje imovinom

- Obezbjeđivanje geodetskih podloga i podataka potrebnih za procjenu oštećenja i planiranje sanacije,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Izlazak na teren radi utvrđivanja granica, katastarskog statusa i provjere pomjeranja zemljišta,
- Vođenje evidencija o oštećenoj gradskoj imovini i priprema dokumentacije za obnovu,
- Priprema i obrada imovinsko-pravnih akata potrebnih za sanaciju, eksproprijaciju ili privremeno korištenje zemljišta,
- Saradnja sa geološkim i građevinskim službama radi usklađivanja podataka i planiranja radova na sanaciji.

Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu

- Organizovanje i prilagođavanje objekata kulture i sporta za privremeni smještaj i prihvatanje stanovništva,
- Koordinacija aktivnosti usmjerenih na podršku mladima i osjetljivim grupama pogođenim nesrećom,
- Saradnja sa ustanovama socijalne zaštite radi pružanja pomoći socijalno ugroženim i ranjivim kategorijama,
- Podrška u organizovanju psihosocijalne pomoći u saradnji sa stručnim ustanovama,
- Učešće u aktivnostima informisanja i angažovanja volontera u procesima pomoći.

Služba za informisanje / Press služba

- Pravovremeno obavješćavanje javnosti o toku sanacije,
- Koordinacija informacija između službi, mjesnih zajednica i medija,
- Osiguravanje jedinstvenih, tačnih i provjerenih informacija.

Služba za opću upravu

- Organizovanje administrativne i logističke podrške štabu i službama uključenim u otklanjanje posljedica,
- Koordinacija komunikacije između gradskih službi, mjesnih zajednica i građana tokom provođenja mjera,
- Podrška u radu prijemnih i informativnih punktova za stanovništvo,
- Učešće u pripremi izvještaja, akata i drugih službenih dokumenata vezanih za aktivnosti zaštite i spašavanja.

Stručna služba za zajedničke poslove

- Obezbeđivanje logističke i tehničke podrške svim gradskim službama angažovanim u otklanjanju posljedica,
- Upravljanje službenim voznim parkom i dodjela vozila za potrebe hitnih intervencija,
- Osiguranje materijala, zaštitne opreme, kancelarijskog pribora i drugih resursa potrebnih za rad operativnih timova,
- Organizovanje i održavanje službenih prostora, sala i punktova za sastanke, koordinaciju i prihvatanje građana,
- Podrška u organizaciji transporta, dostave i logističkih aktivnosti u vezi sa sanacijom i oporavkom.

Zavod za urbanizam Grada Tuzla

- Izrada i dostavljanje prostornih i planskih podloga potrebnih za procjenu oštećenja i planiranje sanacije,
- Analiza utjecaja nesreće na prostorno uređenje i identifikacija zona u kojima je potrebna hitna ili dugoročna intervencija,
- Saradnja sa geološkim, građevinskim i komunalnim službama radi planiranja mjera stabilizacije i obnove,
- Priprema prijedloga privremenih ili trajnih izmjena planske dokumentacije u cilju oporavka pogođenih područja,
- Učešće u stručnim timovima za procjenu rizika, izradu sanacionih rješenja i planiranje sigurnijeg razvoja nakon nesreće.

Zadaci mjesnih zajednica-Učešće na terenu

Komunikacija i koordinacija

- Obavješćavanje stanovništva o aktivnostima sanacije i procedurama,
- Koordinacija između građana i gradskih službi (prijave štete, pristup terenu),
- Učešće u logističkim poslovima – distribucija vode, hrane, zaštitne opreme.

Evidentiranje i procjena štete

- Prikupljanje prijava o oštećenju objekata, infrastrukture i imovine,
- Dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite, gradonačelniku i Gradskom vijeću na donošenje.

Zadaci pravnih lica (građevinske firme, komunalna preduzeća i drugi subjekti)

Građevinske firme

- Uklanjanje urušenog materijala (zemlja, kamen, beton),
- Osiguravanje oštećenih objekata i izgradnja privremenih potpornih konstrukcija,
- Izvođenje drenažnih sistema privremenog i trajnog karaktera,
- Priprema terena za trajnu sanaciju.

Javna komunalna preduzeća

- Sanacija i uspostava funkcionisanja vodovodne i kanalizacione mreže,
- Obnova elektro i javne rasvjete u oštećenim zonama,
- Uklanjanje otpada, granja i materijala sa javnih površina,
- Hitne popravke mostova, putnih pravaca i odvodnih sistema,

Privatni subjekti (transportne firme, vlasnici mehanizacije)

Energetske i telekom firme

- Brza uspostava elektro napajanja i telekomunikacionih veza,
- Zaštita i popravka kablova i energetske vodova,
- Privremena rješenja napajanja (agregati).

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica Gradski štab civilne zaštite nastavlja sa aktivnostima organizacije i rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja i poduzima sljedeće:

- razmatra procjenu ukupnih posljedica nesreće i evidentiranje šteta,
- predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o proglašenju prestanka stanja nesreće,
- organizovanje hitne sanacije infrastrukture, objekata i terena,
- uklanjanje urušenih objekata, otklanjanje klizišta i drugih izvora rizika,
- koordinaciju zbrinjavanja stanovništva koje se ne može vratiti svojim domovima,
- nadzor nad distribucijom i korištenjem humanitarne pomoći,
- koordinaciju sa javnim preduzećima i službama na uspostavi osnovnih komunalnih funkcija,
- organizovanje prikupljanja podataka o štetama i izrada izvještaja,
- davanje prijedloga za mjere trajne sanacije i obnove područja,
- iniciranje analiza izvještaja radi unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika civilne zaštite) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su stvoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada ne prijeti opasnost od daljeg djelovanja prirodnih i drugih nesreća i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini vršiti gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Aktivnosti snaga civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica zemljotresa

Snage civilne zaštite – Gradski štab civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite i povjerenici civilne zaštite provode niz koordinisanih aktivnosti nakon stabilizacije stanja na terenu, sve do trenutka kada su stvoreni uslovi za povratak stanovništva, normalizaciju života i rada i kada daljnje aktivnosti mogu preuzeti nadležne gradske službe u okviru redovnih nadležnosti.

Njihove aktivnosti obuhvataju sljedeće:

Praćenje stanja terena i procjena rizika

- Kontinuirano nadgledanje pogođenog područja kako bi se spriječile moguće posljedice,
- Prikupljanje informacija od građana, stručnih službi i terenskih timova,
- Povjerenici civilne zaštite obilaze teren i dostavljaju izvještaje o stanju, pukotinama, deformacijama tla i aktivnosti podzemnih voda.

Osiguranje ugroženog područja

- Postavljanje upozoravajućih oznaka, traka i barijera radi zabrane pristupa opasnim zonama,
- Jedinice civilne zaštite obezbjeđuju lokacije gdje postoji rizik od povreda ili urušavanja,
- Uspostavljanje kontrolisanih zona pristupa za stručnjake i mehanizaciju.

Učešće u evakuaciji, zbrinjavanju i pružanju pomoći stanovništvu

- Pomoć u privremenom smještaju stanovništva koje je ostalo bez doma,
- Distribucija humanitarne pomoći i osnovnih potrepština (hrana, voda, lijekovi, odjeća),
- Evidencija raseljenih osoba u saradnji s centrom za socijalni rad i Crvenim križem,
- Pružanje logističke podrške (prevoz, smještaj, komunikacija).

Učešće u raščišćavanju terena i tehničkoj intervenciji

Tehnička i logistička podrška stručnim službama

- Pomoć timovima tokom terenskih procjena stabilnosti,
- Osiguranje pristupa mehanizaciji i stručnom osoblju,

Informisanje i komunikacija s lokalnim stanovništvom

- Obavješćavanje građana o opasnim područjima, planovima sanacije i preporukama za sigurnost,
- Povjerenici civilne zaštite održavaju stalni kontakt sa stanovništvom mjesne zajednice,
- Prijenos informacija o potrebama i problemima stanovništva Štabu civilne zaštite.

Učestvovanje u procjeni štete

- Pomoć komisijama za procjenu šteta u obilasku terena i obezbjeđenje lokacija,
- Prikupljanje podataka od građana o oštećenjima objekata, infrastrukture i imovine,
- Vođenje evidencije i dostavljanje informacija nadležnim službama.

Očuvanje osnovnih funkcija zajednice

- Pomoć u osiguravanju funkcionisanja vitalnih službi (voda, struja, komunikacije, putevi).
- Učešće u hitnim mjerama kako bi se omogućio minimum uslova za život i rad u pogođenim područjima.

Koordinacija i saradnja s operativnim službama

- Neprekidna koordinacija s operativnim snagama, policijom, hitnom pomoći, komunalnim preduzećima,
- Pružanje operativne i logističke podrške tokom zajedničkih aktivnosti.

Priprema terena za preuzimanje aktivnosti od strane gradskih službi

Snage civilne zaštite ostaju aktivne do momenta kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- ne postoji neposredna opasnost od nastanka novih opasnosti;
- osigurano je područje i omogućena minimalna sigurnost stanovništva;
- putevi su prohodni i kritična infrastruktura djelimično stabilizovana;
- stanovništvo je zbrinuto i osigurani su osnovni uslovi za život;

stvoreni su uslovi da gradske službe preuzmu dalje aktivnosti dugotrajne sanacije u okviru svog redovnog djelokruga rada.

OLUJA I OLUJNI VJETAR – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, oluje i olujni vjetrovi predstavljaju značajan **srednjerizični** hazard koji se povremeno javlja tokom godine, najčešće u proljetnim i jesenjim mjesecima, ali i tokom ekstremnih ljetnih nepogoda. Iako se radi o kratkotrajnim događajima koji često nastupaju naglo, njihovi efekti mogu biti ozbiljni i mogu uzrokovati prekide u funkcionisanju grada, materijalnu štetu na objektima i infrastrukturi, te ugroziti sigurnost stanovništva.

Olujni udari vjetra, praćeni intenzivnim padavinama, grmljavinom ili gradom, posebno utiču na urbane dijelove grada, kao i na područja izložena lokalnim vjetrovnim kanalima, otvorenim platoima i padinskim zonama. Zbog iznenadnosti pojave i ograničenog vremena za reakciju, olujni vjetrovi zahtijevaju unaprijed uspostavljen sistem ranog upozoravanja, preventivno održavanje komunalne i elektro infrastrukture, te dobro koordinisane intervencije operativnih službi.

U tabeli reprezentativnih rizika, **oluje i olujni vjetrovi svrstani su u kategoriju SREDNJE RIZIKA**, sa **prioritetom 3**, što proizlazi iz sljedećih faktora:

Vjerovatnoća pojave – srednja

Olujni vjetrovi se periodično javljaju svake godine, ali njihov intenzitet i frekvencija nisu jednako izraženi. Ekstremni događaji se javljaju povremeno, ali mogu biti praćeni značajnim oštećenjima.

Težina posljedica – srednja

Oluje mogu dovesti do:

- oštećenja krovova, fasada i javne infrastrukture,
- rušenja stabala i saobraćajnih znakova,
- kratkotrajnih prekida električne energije,
- blokade saobraćajnica uslijed srušenih prepreka,
- opasnosti po zdravlje i živote građana, posebno u otvorenim i izloženim prostorima.

Iako posljedice obično nisu katastrofalne, mogu zahtijevati hitnu intervenciju komunalnih, vatrogasnih i elektrodistributivnih službi.

Povezanost sa drugim rizicima

Olujni vjetrovi često su praćeni:

- ekstremnim padavinama,
- pojavom grada,
- kratkotrajnim bujičnim poplavama,
- oštećenjima elektrodistributivne mreže,
- povećanim rizikom od požara uslijed kratkih spojeva na instalacijama.

Zbog ovih kombinovanih efekata, oluje i olujni vjetrovi zahtijevaju sistemsku pripremu i stalnu saradnju između meteoroloških službi, komunalnih preduzeća, vatrogasne jedinice i Operativnog centra civilne zaštite.

Moguće posljedice oluja i olujnih vjetrova

- Oštećenja stambenih, poslovnih i javnih objekata (krovovi, fasade, prozori).

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Urušavanje stabala, bandera, saobraćajne signalizacije i drugih elemenata u javnom prostoru.
- Prekid električne energije, internet i telekomunikacijskih usluga.
- Privremena blokada saobraćaja zbog srušenih prepreka.
- Ugrožavanje stanovništva, posebno u otvorenim prostorima i blizini drveća.
- Oštećenja vozila i urbane opreme.
- Povećanje opterećenja na interventne i komunalne službe.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite od oluja i olujnih vjetrova obuhvataju skup tehničkih, organizacionih i institucionalnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje rizika od oštećenja objekata, komunalne infrastrukture i javnih površina, te na jačanje otpornosti sistema na iznenadne meteorološke ekstreme. Tehničke mjere usmjerene su na učvršćivanje konstrukcija, unapređenje elektroenergetske i saobraćajne infrastrukture, te zaštitu imovine i poljoprivrednih kultura od udara vjetrova i grada. Institucionalne mjere obuhvataju informisanje stanovništva, razvoj ranog upozoravanja, obuku službi i integrisanje olujnih nepogoda u planove zaštite i spašavanja, kako bi se osiguralo koordinisano i pravovremeno djelovanje svih nadležnih organa i subjekata.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite (Oluje i olujni vjetrovi)

Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Tehničke preventivne mjere	Redovna kontrola i održavanje krovova, dimnjaka, antena i električnih stubova	Komunalne službe, upravitelji objekata; identifikacija slabih tačaka i uklanjanje rizika od oštećenja usljed udara vjetrova
	Učvršćivanje reklamnih panoa, semafora i stubova javne rasvjete	Komunalne službe, pravna lica; sprečavanje pada konstrukcija i povreda građana
	Podzemno postavljanje elektroinstalacija (gdje je moguće)	Elektrodistribucija; smanjenje rizika od prekida napajanja i havarija
	Sadnja vjetrozaštitnih pojaseva (drvoređi) uz otvorene površine	Nadležna gradska služba, JKP; smanjenje intenziteta udara vjetrova i formiranja vrtloga
	Upozorenja građevinskim firmama o dodatnim mjerama osiguranja skela, kranova i materijala	Građevinska inspekcija i nadzorni organi; sprečavanje urušavanja i odrona materijala
	Obezbjedenje funkcionisanja protivgradne odbrane i primjena pojedinačnih mjera zaštite u poljoprivredi	Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu - zaštita usjeva, voćnjaka i plastenika od tuče i vjetrova
	Edukacija i promocija osiguranja poljoprivredne proizvodnje od šteta	Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu i osiguravajuće kuće; povećanje otpornosti domaćinstava na štete od vjetrova i grada
Institucionalne mjere	Upozorenja građanima putem medija, sirena i društvenih mreža	Grad, Služba CZ, RTV7; pravovremeno obavješćavanje o najavljenim olujnim udarima
	Ugradnja sistema za rano upozoravanje i saradnja sa meteorološkim službama	Služba CZ, Federalni hidrometeorološki zavod; praćenje prognoza i izdavanje upozorenja
	Obuka kriznih štabova, operativnih službi i jedinica zaštite i spašavanja	Služba CZ; jačanje kapaciteta i usklađivanje protokola djelovanja
	Uvođenje olujnih vjetrova kao specifične prijetnje u lokalne planove zaštite i spašavanja	Nadležne gradske službe; integrisanje rizika u planska dokumenta i razvoj scenarija djelovanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite u slučaju oluja i olujnih vjetrova obuhvataju tehničke, organizacione i institucionalne aktivnosti usmjerene na smanjenje rizika od oštećenja objekata, prekida komunalnih funkcija i ugrožavanja stanovništva, uz unapređenje spremnosti službi i informisanja građana radi pravovremenog reagovanja.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Preventivna zaštita od oluja i olujnih vjetrova zahtijeva adekvatna tehnička sredstva, opremu za osiguranje objekata i javne infrastrukture, komunikacijsku opremu, specijalizirana sredstva za intervencije, te stalnu pripravnost komunalnih i spasilačkih struktura. Oprema se koristi za smanjenje rizika od rušenja konstrukcija, oštećenja elektroenergetske mreže, padanja stabala i mobilnih elemenata, kao i za pravovremeno reagovanje u slučaju najavljenih meteoroloških nepogoda. Materijalno–tehnička sredstva koriste komunalna preduzeća, Služba civilne zaštite, javna preduzeća, pravna lica, mjesne zajednice i druge službe zadužene za sigurnost i održavanje javnih površina. Preventivno upravljanje opremom obuhvata redovan servis, kontrolu stabilnosti objekata i infrastrukture, te održavanje sistema ranog upozoravanja i komunikacijskih veza.

TABELA – Materijalno–tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od oluja i olujnih vjetrova

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioци / korisnici (u okviru svojih nadležnosti)	Izvori finansiranja
Mehanizacija za uklanjanje prepreka (dizalice, autoplatforme, motorne pile)	Uklanjanje srušenih stabala, popravka oštećenih konstrukcija, raščišćavanje puteva	JKP „Komunalac“; Služba CZ (koordinacija); Profesionalna vatrogasna jedinica	Budžet Grada Tuzla; budžeti JP; ugovorni izvođači
Oprema za učvršćivanje (čelične sajle, klinovi, potporne grede)	Stabilizacija reklamnih panoa, semafora, stubova i drugih konstrukcija izloženih jakom vjetru	Komunalne službe; upravitelji objekata; pravna lica (vlasnici konstrukcija)	Budžet Grada; vlasnici objekata; privredni subjekti
Oprema za inspeksijske preglede (detektori napona, kamere za visinske instalacije)	Kontrola elektroinstalacija, stubova rasvjete, signalizacije i krovnih konstrukcija	Elektro distribucija (u okviru svoje nadležnosti); komunalna preduzeća za javnu rasvjetu	Elektroprivreda; budžeti javnih preduzeća
Sigurnosna signalizacija (putne barijere, upozoravajuće table, trake)	Ograđivanje opasnih područja i regulacija saobraćaja tokom oluja	Komunalne službe; Policija (saobraćajna regulacija); Služba CZ (koordinacija)	Budžet Grada Tuzla
Zaštitna oprema za radnike (kacige, reflektirajući prsluci, zaštitna odjeća)	Siguran rad u vanrednim okolnostima i smanjenoj vidljivosti	JKP-ovi; Služba CZ; profesionalna vatrogasna jedinica	Budžet Grada; budžeti preduzeća
Oprema za protivgradnu odbranu i zaštitu poljoprivrednih nasada (mreže, zaštitne folije)	Zaštita usjeva od grada i jakog vjetra	Služba za poljoprivredu (stručna podrška); poljoprivredna gazdinstva (primjena mjera)	Budžet Grada; kantonalni fondovi; osiguravajuće kuće
Komunikacijska oprema (radio-stanice, GPS uređaji, sistemi ranog upozoravanja)	Brza komunikacija i koordinacija tokom najavljenih olujnih udara	Služba CZ; OC CZ; komunalne službe	Budžet Grada; sredstva CZ; donacije;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici (u okviru svojih nadležnosti)	Izvori finansiranja
			međunarodni programi
Mobilne meteostanice i senzori (u saradnji sa nadležnim meteorološkim službama)	Praćenje brzine vjetra, padavina i atmosferskih uslova	Služba CZ i OC CZ (korištenje podataka i lokalni nadzor); nadležne hidrometeorološke institucije (operativno upravljanje većim sistemima)	Projekti viših nivoa vlasti; budžet Grada
Edukativni materijal i digitalne kampanje	Pravovremeno informisanje građana o postupcima zaštite	Grad Tuzla; Služba CZ; RTV7 i drugi mediji	Budžet Grada; komunikacijski projekti

Izvori finansiranja

Finansiranje nabavke, održavanja i korištenja opreme za preventivnu zaštitu od oluja i olujnih vjetrova osigurava se iz sljedećih izvora:

- Budžet Grada Tuzla,
- budžeti komunalnih preduzeća i pravnih lica,
- programi kantonalnih i federalnih institucija za zaštitu infrastrukture i okoliša,
- međunarodni projekti i programi podrške (npr. UNDP, EU IPA projekti),
- osiguravajuće kuće i posebni programi zaštite poljoprivredne proizvodnje,
- izdvajanja privrednih subjekata za zaštitu vlastite imovine i infrastrukture.

Materijalno-tehnička sredstva za provođenje preventivne zaštite od oluja i olujnih vjetrova obuhvataju mehanizaciju za uklanjanje prepreka, opremu za stabilizaciju konstrukcija, komunikacijsku i nadzornu opremu, zaštitna sredstva za radnike, kao i specijalizirana sredstva za inspekciju i procjenu rizičnih objekata. Ova oprema omogućava komunalnim službama, Službi civilne zaštite, mjesnim zajednicama, javnim preduzećima i drugim pravnim licima efikasno sprovođenje preventivnih mjera s ciljem zaštite imovine i stanovništva, unapređenja sigurnosti i smanjenja rizika od negativnih posljedica olujnih nepogoda. Sve aktivnosti zasnivaju se na operativnoj spremnosti opreme, kontinuiranom održavanju i osiguranju stabilnih izvora finansiranja.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonsačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla:

- **koordinira nadležne gradske službe, javna komunalna preduzeća, ustanove i druga pravna lica** radi dostavljanja podataka potrebnih za izradu, ažuriranje i provođenje preventivnih mjera iz Plana zaštite i spašavanja za rizik od oluja i olujnih udara vjetra;
- **tehnički usklađuje mjere i aktivnosti svih izvršilaca**, priprema objedinjene preventivne dokumente, smjernice i operativne upute koje se primjenjuju u cilju smanjenja rizika od šteta izazvanih vjetrom;

- **održava ažurne kontakt liste i komunikacijske kanale** svih subjekata uključenih u praćenje vremenskih uslova i realizaciju preventivnih mjera (Služba CZ, OC CZ, komunalne službe, elektrodistribucija, javna preduzeća, mjesne zajednice);
- **priprema, testira i održava komunikacijske procedure**, uključujući radio–veze, protokole upozoravanja i načine dojavljivanja koji se aktiviraju pri najavi olujnih udara vjetra;
- **dostavlja preporuke i stručne smjernice izvršiocima preventivnih mjera**, posebno u vezi sa stabilizacijom konstrukcija (krovovi, stubovi rasvjete, reklamni panoi, semafori), uklanjanjem opasnih stabala i drugih elemenata koji mogu uzrokovati štetu uslijed udara vjetra;
- **identifikuje rizične lokacije i infrastrukturu osjetljivu na udare vjetra**, te priprema prijedloge za unapređenje preventivnih mjera u skladu s meteorološkim najavama i procjenama ranjivosti (npr. nesigurne instalacije, problematične zelene površine, stari objekti);
- **prati i analizira izvještaje komunalnih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata** o realizaciji preventivnih mjera te evidentira stanje na terenu, uključujući stanje javne rasvjete, saobraćajne signalizacije i puteva;
- **priprema informacije i izvještaje Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite** o realizaciji preventivnih aktivnosti, uočenim nedostacima i preporukama za korektivne mjere;
- **vodi i ažurira centralnu bazu podataka o resursima** (oprema, mehanizacija, ljudstvo, kontakt tačke) koja je potrebna za reagovanje u slučaju oluja i olujnih udara vjetra;
- **pruža stručnu, tehničku i administrativnu podršku** pravnim licima i ustanovama u izradi njihovih operativnih procedura zaštite od oluja (škole, zdravstvene ustanove, upravitelji objekata, komunalna preduzeća, privredni subjekti);
- **planira, organizuje i učestvuje u vježbama, obukama i testiranju operativnih kapaciteta**, uključujući provjere funkcionisanja komunikacijskih sistema, pripravnosti jedinica civilne zaštite, komunalnih službi i drugih subjekata uključenih u sistem zaštite i spašavanja.

Rokovi i način izvještavanja Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite:

- redovno priprema i dostavlja izvještaje Gradskom štabu civilne zaštite o provođenju preventivnih mjera zaštite od oluja i olujnih udara vjetra, uključujući aktivnosti nadležnih komunalnih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica;
- u okviru redovnih izvještaja pruža pregled realiziranih i planiranih aktivnosti, stanje kritične infrastrukture (javna rasvjeta, elektrodistribucija, saobraćajna signalizacija, komunalni sistemi), identifikovane rizike i probleme u provođenju planiranih mjera, te procjenu operativne spremnosti sistema za reagovanje;
- godišnji pregled realizacije preventivnih mjera dostavlja Gradskom štabu civilne zaštite, a prema potrebi i Gradskom vijeću, radi planiranja daljih mjera unapređenja sigurnosti i otpornosti sistema;
- u situacijama povećanog rizika (najavljeni olujni udari vjetra, izdavanje meteoroloških upozorenja, evidentirani kvarovi na infrastrukturi ili novi rizici za stanovništvo i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

objekte), Služba civilne zaštite dostavlja vanrednu informaciju/izvještaj Gradskom štabu civilne zaštite, a o posebno kritičnim okolnostima obavještava i Gradonačelnika;

- vodi i ažurira evidencije i registre svih provedenih preventivnih mjera, stanja na terenu, intervencija, prijava građana i dostavljenih izvještaja nadležnih izvršilaca, te osigurava njihovu dostupnost za operativno planiranje i analizu.

OLUJA I OLUJNI VJETAR – FAZA SPAŠAVANJA

Faza spašavanja u slučaju oluja i olujnih udara vjetra provodi se u trenutku kada nastupi jak vjetar, kada postoje najave ekstremnih udara ili kada oluja već prouzrokuje štete na infrastrukturi, objektima, elektrodistributivnoj mreži, saobraćaju ili predstavlja direktnu opasnost za stanovništvo. Aktivnosti se realizuju kroz Službu civilne zaštite Grada Tuzla, Profesionalnu vatrogasnu jedinicu, komunalna preduzeća, policiju, zdravstvene ustanove, mjesne zajednice i druga pravna lica s ciljem zaštite života, sprječavanja povreda, uklanjanja neposrednih opasnosti i obezbjeđenja minimalnog funkcionisanja komunalnih i sigurnosnih sistema.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja (Oluje i olujni vjetrovi)

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
SPAŠAVANJE	Mjere odgovora	Hitno informisanje stanovništva putem medija, sirena i društvenih mreža o nastupanju olujnih udara	Grad Tuzla, Gradski štab civilne zaštite, Služba civilne zaštite, Služba za informisanje – RTV7 – objava upozorenja i preporuka
		Aktivacija operativnih snaga zaštite i spašavanja odmah po najavi olujnih vjetrova	Gradski štab civilne zaštite – donošenje naredbe; Operativni centar CZ – pozivanje i aktiviranje operativnih subjekata; Služba civilne zaštite – koordinacija aktivacije
		Evakuacija stanovništva iz potencijalno opasnih zona (ruševni objekti, nestabilna stabla, konstrukcije)	Služba civilne zaštite – koordinacija; Policija – kontrola pristupa; Profesionalna vatrogasna jedinica – tehnička evakuacija i obezbjeđenje; Jedinica za potrage i spašavanje – operativna podrška
		Uklanjanje srušenih stabala, konstrukcija, otpale fasade i prepreka na putevima i javnim površinama	Profesionalna vatrogasna jedinica – hitne tehničke intervencije; JKP „Komunalac“ – raščišćavanje; Specijalizirana jedinica za hitne intervencije – tehnička podrška; privatni izvođači po nalogu
		Preventivno isključenje električne energije u kritičnim zonama (rizik od požara, havarija, rušenja stubova)	Elektrodistribucija u koordinaciji sa Službom civilne zaštite i Gradskim štabom civilne zaštite
		Privremeno osiguranje oštećenih objekata, krovova i javne infrastrukture	Profesionalna vatrogasna jedinica; Specijalizirana jedinica za hitne intervencije; JKP „Komunalac“ – postavljanje barijera i zaštitnih elemenata
		Označavanje opasnih lokacija i uspostavljanje kontrolisanog kretanja (opasni objekti, nestabilne konstrukcije, opalo drveće)	JKP „Komunalac“ – postavljanje signalizacije; Policija – kontrola i obezbjeđenje; nadležne inspekcije; Služba civilne zaštite

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
		Pružanje prve pomoći i hitna medicinska intervencija	Dom zdravlja Tuzla – Služba medicinske pomoći; Crveni križ – prva pomoć i zbrinjavanje
		Privremeno zbrinjavanje ugroženih osoba u sigurnim objektima	Služba civilne zaštite – koordinacija; Crveni križ – prijem i logistika; mjesne zajednice – lokalna podrška
		Intervencije na vodovodnoj i kanalizacionoj mreži oštećenoj usljed oluje	JKP „Vodovod i kanalizacija“ – hitne sanacije; koordinacija sa Službom civilne zaštite
		Zaštita i spašavanje životinja usljed oštećenja skladišta, objekata ili poljoprivrednih površina	Gradska veterinarska stanica – veterinarske intervencije i zbrinjavanje životinja
		Zbrinjavanje uginulih životinja i sanacija terena	Služba za asanaciju terena – JKP „Komemorativni centar“
		Koordinacija informacija i održavanje radio-veza između operativnih snaga	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze; Operativni centar civilne zaštite

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja tokom oluja i olujnih udara vjetra obuhvataju hitno informisanje stanovništva, aktiviranje operativnih službi, evakuaciju ugroženih osoba, uklanjanje opasnih konstrukcija i prepreka, pružanje medicinske pomoći i organizaciju privremenog smještaja. Fokus je na sprečavanju povreda, zaštiti života, smanjenju materijalne štete i obezbjeđenju minimalnog funkcionisanja komunalnih i infrastrukturnih sistema. Pravovremena reakcija, koordinacija između službi i kontinuirana komunikacija ključni su elementi uspješnog odgovora na olujne nepogode.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Tabela – Operativne snage civilne zaštite angažovane u fazi spašavanja (Oluje i olujni vjetrovi)

R/B	Naziv strukture / jedinice	Uloga i zadaci u fazi spašavanja kod oluja
1	Gradski štab civilne zaštite	Rukovodi akcijama spašavanja, donosi odluke o aktivaciji snaga, usmjerava PVJ, komunalne službe i policiju, odlučuje o evakuacijama, zatvaranju puteva i hitnim mjerama zaštite
2	Profesionalna vatrogasna jedinica	Hitne tehničke intervencije, uklanjanje oborenih stabala i konstrukcija, osiguravanje oštećenih objekata, spašavanje zaglavljenih osoba, pomoć pri evakuaciji
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije CZ	Stabilizacija konstrukcija, rad na teško pristupačnim mjestima, tehnička podrška vatrogascima, otklanjanje opasnih elemenata
4	Jedinica za potrage i spašavanje	Evakuacija i zbrinjavanje ugroženih osoba, pretraga terena nakon pada konstrukcija i oštećenja objekata
5	Jedinica za održavanje radio-veze CZ	Obezbjeđuje komunikaciju između svih operativnih jedinica, Operativnog centra i GŠCZ; osigurava stabilnu vezu tokom prekida mreže
6	Služba medicinske pomoći – Dom zdravlja Tuzla	Pružanje hitne medicinske pomoći, mobilni timovi za povrijeđene usljed pada predmeta, stakla, urušavanja
7	JKP „Komunalac“ – služba za čistoću i održavanje javnih površina	Uklanjanje prepreka na putevima, čišćenje granja, otpada i lomljenog materijala, označavanje opasnih zona
8	Služba za održavanje puteva i javnih površina (JKP + izvođači)	Uklanjanje većih prepreka, drveća i konstrukcija sa saobraćajnicama; tehnička podrška zatvaranju i osiguranju puteva

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Naziv strukture / jedinice	Uloga i zadaci u fazi spašavanja kod oluja
9	JKP „Vodovod i kanalizacija“ Tuzla	Hitne sanacije oštećenih instalacija, uklanjanje opasnosti od pucanja cjevovoda i slivnika; obezbjeđenje vode u slučaju prekida
10	Crveni križ / krst – službe zbrinjavanja	Privremeno zbrinjavanje evakuisanih, distribucija pomoći, prva pomoć i logistika za ugrožene
11	Služba informisanja – RTV7 Tuzla	Emitovanje upozorenja, informacija o opasnim lokacijama, proglašenim mjerama i toku intervencija

Ukupno:

36 timova / 316 pripadnika

Materijalno–tehnička sredstva za fazu spašavanja (Oluje i olujni vjetrovi)

U fazi spašavanja nakon olujnih udara koriste se sljedeća materijalno–tehnička sredstva:

1. Mehanizacija i alat za uklanjanje prepreka

- autoplatforme i dizalice
- motorne pile i ručni alati (sjekire, poluge, rezači metala)
- teretna vozila za odvoz granja i konstrukcija
- specijalna vozila PVJ za tehničke intervencije

2. Oprema za stabilizaciju i tehničko osiguranje

- podupirači, hidraulične dizalice, potporne grede
- sigurnosne trake, barijere i signalizacija
- zaštitne cerade za privremeno prekrivanje oštećenih objekata

3. Oprema za rad na terenu

- mobilna rasvjeta i reflektori
- agregati za napajanje i kablovi
- oprema za radnike (kacige, pojasevi, reflektirajuće oznake)

4. Komunikacijska oprema

- ručne i mobilne radio-stanice
- repetitori i oprema za radio-veze
- sistemi javnog upozoravanja

5. Sredstva za hitno zbrinjavanje i podršku stanovništvu

- šatori i privremeni sklonišni kapaciteti
- ćebad, grijalice i presvlake
- kompletni setovi za prvu pomoć
- voda, hrana i osnovna higijena

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršioce koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Gradonačelnik

U uslovima oluje i olujnog vjetrova nanosa Gradonačelnik, kao komandant Gradskog štaba civilne zaštite, obavlja rukovodne i koordinacione poslove usmjerene na zaštitu stanovništva, osiguranje prohodnosti puteva, održavanje funkcionisanja komunalnih službi i zbrinjavanje ugroženih osoba. Njegove ključne obaveze su:

- donosi odluku o proglašenju stanja nesreće, na prijedlog nadležnih zdravstvenih institucija i Gradskog štaba civilne zaštite;
- aktivira Gradski štab civilne zaštite i osigurava uslove za njegov rad;
- obezbjeđuje da gradske službe za upravu, javna preduzeća i ustanove provode mjere koje su naložene od strane Gradskog štaba civilne zaštite i nadležnih zdravstvenih organa;
- osigurava potrebne finansijske, logističke i materijalno-tehničke resurse za provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- ostvaruje saradnju sa kantonalnim i federalnim organima vlasti radi pribavljanja dodatne zdravstvene, tehničke i logističke pomoći;
- daje opće smjernice za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva (stariji, hronični bolesnici, socijalno ugroženi);
- obezbjeđuje pravovremeno i tačno informisanje javnosti, putem nadležnih službi i u skladu sa zvaničnim informacijama zdravstvenih institucija;
- redovno izvještava Gradsko vijeće o stanju epidemiološke situacije, poduzetim mjerama i potrebama za dodatnom podrškom.

Gradske službe za upravu

U fazi spašavanja tokom snježnih nepogoda gradske službe djeluju prema naredbama Gradskog štaba civilne zaštite. Njihovi zadaci uključuju:

- angažovanje raspoloživog kadra, mehanizacije i opreme radi podrške zimskim službama i operativnim timovima na terenu,
- logističku podršku u čišćenju puteva, stabilizaciji kritičnih tačaka, uklanjanju snijega s javnih površina i osiguravanju alternativnih pravaca,
- organizaciju prostora za privremeni smještaj ugroženog stanovništva, punktova za zagrijavanje, distribuciju hrane i lijekova,
- podršku dostavi ogrjeva, hrane i vode domaćinstvima koja su privremeno odsječena od putnih komunikacija,
- saradnju sa komunalnim službama, policijom i drugim institucijama radi sprovođenja sigurnosnih mjera i zatvaranja rizičnih zona,
- informisanje stanovništva o preporučenom ponašanju, ograničenjima, dostupnim službama i vanrednim mjerama,
- pripremu i dostavljanje redovnih izvještaja o stanju na terenu, potrebama i realizaciji mjera Gradskom štabu civilne zaštite.

Pravna lica (komunalna preduzeća, transportne firme, elektrodistribucija, privredni subjekti)

- **Komunalna preduzeća:** čišćenje i održavanje saobraćajnica, uklanjanje snijega sa javnih površina, postavljanje soli i abrazivnog materijala, intervencije u rizičnim zonama, uklanjanje oborenih stabala i drugih prepreka.
- **Transportne firme:** obezbjeđenje specijalizovanih vozila i mehanizacije, transport opreme, prevoz timova, evakuacija stanovništva kada je potrebno.
- **Elektrodistribucija:** stabilizacija elektroenergetske mreže, hitne intervencije u slučajevima prekida napajanja, postavljanje mobilnih agregata u prioritetnim objektima.
- **Privredni subjekti:** organizacija rada u otežanim uslovima, obezbjeđivanje ogrjeva, logistička podrška komunalnim i spašilačkim ekipama, stavljanje mehanizacije na raspolaganje kada je potrebno.

Drugi izvršioci (volonteri, nevladine organizacije, Crveni križ)

- podrška ugroženim domaćinstvima (dostava hrane, vode, lijekova i ogrjeva),
- pomoć u obavještanju stanovništva i podršci ranjivim kategorijama,
- logistička pomoć pri distribuciji humanitarnih sredstava i opreme,
- saradnja sa Službom civilne zaštite u zbrinjavanju evakuisanih lica i organizaciji punktova za privremeni smještaj.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite ima operativnu i koordinacionu ulogu, te provodi:

- aktivaciju zimskih službi, specijalizovanih jedinica CZ, vatrogasne jedinice, komunalnih službi i drugih subjekata prema naredbama Gradskog štaba,
- uspostavljanje Operativnog centra CZ i 24-satnog praćenja stanja na putevima, komunikacija i ugroženih područja,
- koordinaciju komunikacije između komunalnih službi, policije, zdravstvenih ustanova, elektrodistribucije i drugih aktera,
- organizovanje distribucije zaštitne opreme, soli, abrazivnih materijala i potrebnih resursa za rad timova na terenu,
- tehničku i logističku podršku u evakuaciji, transportu bolesnih i ugroženih, te uspostavi punktova za smještaj i zagrijavanje,
- evidenciju svih aktivnosti, korištenih resursa, potreba i troškova, te izradu izvještaja nadležnim organima,
- informisanje javnosti o stanju, preporukama, zatvorenim putnim pravcima i mjerama zaštite.

Mjere, postupci i zadaci svih subjekata u slučaju visokog snijega i snježnih nanosa usmjereni su na:

- zaštitu života i zdravlja stanovništva,
- održavanje prohodnosti i funkcionalnosti kritične infrastrukture,
- sprječavanje izolacije domaćinstava,

- osiguranje neprekidnog rada komunalnih i hitnih službi,
- efikasnu i pravovremenu komunikaciju između svih institucija i građana.

1. Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

Mobilizacija građana u uslovima oluja i olujnih udara vjetra organizuje se radi pružanja podrške operativnim službama u otklanjanju manjih prepreka, zaštiti imovine, prijavi opasnosti i pomoći ranjivim kategorijama stanovništva. Aktivnosti se provode pod nadzorom Službe civilne zaštite, komunalnih preduzeća, mjesnih zajednica i drugih nadležnih institucija, uz obavezno poštovanje sigurnosnih procedura zbog rizika od pada stabala, oštećenih konstrukcija i električnih instalacija.

Mobilizacija se organizuje kroz sljedeće oblike angažmana:

Mjesne zajednice:

- evidentiraju građane koji posjeduju opremu korisnu za otklanjanje posljedica oluja (motorne pile, ručne alate, terenska vozila),
- organizuju dobrovoljne timove za podršku u prijavi opasnosti i pomoći ugroženim osobama,
- vrše distribuciju informacija i upozorenja koje dostavlja Služba civilne zaštite.

Volonteri pod nadzorom Službe CZ:

- pomažu u dostavi osnovnih potrepština, lijekova i hrane osobama koje žive same ili su privremeno izolirane,
- učestvuju u obilasku lokalnih zajednica radi evidentiranja oštećenja i rizičnih lokacija,
- **ne angažuju se** u zonama povećanog rizika (oštećene zgrade, stabla pod naponom, područja nestabilnih konstrukcija).

Građani mogu staviti na raspolaganje:

- motorne pile i ručni alat za otklanjanje manjih prepreka,
- terenska vozila za prevoz potrepština,
- privremene zaštitne materijale za objekte (folije, daske, cerade),
- opremu za osvjjetljenje i komunikaciju u nuždi.

Angažman opreme vrši se isključivo prema potrebama koje definiše Služba CZ i komunalne službe.

Građani se mogu uključiti u:

- uklanjanje manjih prepreka ispred vlastitih domaćinstava,
- privremeno osiguravanje oštećenih prozora i lakših elemenata,
- prijavu opasnosti putem nadležnih službi.

Pri tome je obavezno pridržavanje sigurnosnih preporuka zbog rizika od:

- pada grana i stabala,
- lomljenja konstrukcija,
- električnih instalacija pod naponom,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- klizavih i oštećenih površina.

Cilj mobilizacije građana u uslovima oluja jeste:

- povećanje sigurnosti i smanjenje posljedica olujnih udara,
- brže uklanjanje manjih prepreka na lokalnom nivou,
- podrška ugroženim grupama stanovništva,
- olakšavanje rada operativnih službi na najkritičnijim lokacijama.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena

U uslovima oluja i olujnih udara vjetra izmještanje materijalnih dobara provodi se radi zaštite opreme, infrastrukture i resursa koji mogu biti ugroženi usljed pada stabala, oštećenja konstrukcija, prodora vode, prekida u snabdijevanju elektroenergijom ili blokade pristupnih puteva. Izmještanje se vrši selektivno, u skladu s procjenom rizika koju donose Služba civilne zaštite, komunalne službe i mjesne zajednice.

Prioritet se daje materijalnim dobrima čije bi oštećenje moglo ugroziti funkcionisanje kritičnih službi, komunalne i energetske mreže ili osnovno snabdijevanje stanovništva.

Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju oluja i olujnih udara vjetra

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
1	Ključna komunalna i energetska oprema (agregati, pumpe, kablovi, alat)	Sprečavanje oštećenja opreme usljed pada stabala, lomljenja krovova i izloženosti jakom vjetru i kiši; obezbjeđenje kontinuiteta intervencija	Komunalne baze, centralna skladišta CZ, sigurni unutrašnji prostori
2	IT oprema i važna dokumentacija gradskih službi i javnih ustanova	Zaštita dokumentacije i digitalne opreme od prodora vode, oštećenja objekata ili prekida napajanja	Administrativni centri sa sigurnim uslovima, sigurnosni serveri
3	Zalihe hrane, lijekova i potrepština za ugroženo stanovništvo	Očuvanje dostupnosti osnovnih sredstava za slučaj prekida komunikacija, poplava ili oštećenja objekata	Logističke baze MZ, CZ skladišta, sigurni objekti u višim zonama
4	Poljoprivredna oprema, stočna hrana i osjetljivi materijal	Zaštita od kiše, udara vjetra, oštećenja pomoćnih objekata ili pada konstrukcija	Poljoprivredni centri, suhi i zaštićeni objekti
5	Mehanizacija građana i pravnih lica (motorne pile, alati, terenska vozila)	Obezbjeđenje dostupnosti opreme potrebne za otklanjanje prepreka i podršku operativnim timovima	Depoi MZ, skladišta CZ, zajednički punktovi
6	Komunikacijska oprema i sistemi za praćenje stanja	Održavanje nesmetane komunikacije kriznih službi u slučaju prekida napajanja ili oštećenja objekata	Operativni centar CZ, alternativne lokacije sa stabilnim napajanjem

Ciljevi izmještanja materijalnih dobara tokom oluja i olujnih udara vjetra

Izmještanje se vrši radi:

- zaštite kritične opreme i resursa od mehaničkih oštećenja, udara vjetra i prodora vode,
- osiguranja kontinuiteta rada komunalnih, energetskih i hitnih službi,
- obezbjeđenja dostupnosti hrane, lijekova i sredstava za ugroženo stanovništvo,
- zaštite poljoprivredne opreme i materijala u područjima gdje postoji rizik od urušavanja objekata,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- održavanja komunikacije i koordinacije operativnih timova,
- omogućavanja brzog reagovanja na terenu odmah nakon prolaska olujnog sistema.

Za razliku od situacija poput epizootija gdje je fokus na biosigurnosti, kod oluja je prioritet **zaštita infrastrukturnih kapaciteta, kontinuiteta komunalnih sistema i pristupa resursima potrebnim za hitno reagovanje.**

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima oluja i olujnih udara vjetera, organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju provodi se radi obezbjeđenja kontinuiteta rada operativnih timova, sigurnosti angažovanih lica i efikasne sanacije posljedica. Smještaj se organizuje u objektima koji nisu oštećeni usljed vjetera (krovovi, staklene površine, instalacije) i koji omogućavaju siguran boravak, stabilno napajanje energijom i brzu mobilizaciju ekipa.

Ishrana angažovanih timova i volontera obezbjeđuje se putem organizirane distribucije obroka i napitaka, posebno ekipama na terenu koje rade na uklanjanju oborenih stabala, sanaciji krovova, označavanju opasnih zona i pružanju pomoći stanovništvu. Svi angažovani moraju biti opremljeni odgovarajućom zaštitnom opremom (kacige, rukavice, reflektirajući prsluci) zbog rizika od pada granja, krhotina i nestabilnih konstrukcija.

Služba civilne zaštite, u saradnji s Crvenim križem, komunalnim službama, javnim kuhinjama i mjesnim zajednicama, obezbjeđuje logistiku za smještaj, distribuciju hrane i vode, prevoz angažovanog osoblja, kao i uspostavu privremenih punktova za odmor na lokacijama gdje se izvode intenzivne intervencije. Ovakva organizacija omogućava siguran i neprekidan rad jedinica civilne zaštite tokom olujnih udara i sanacije šteta.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju (OLUJE I OLUJNI VJETROVI)

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno– tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova	Služba CZ; Crveni križ; gradske službe	Sigurni, neoštećeni objekti; kreveti; posteljina; oprema	Smještaj u objektima bez rizika od oštećenja krovova i staklenih površina
2	Smještaj volontera i angažovanih građana	Služba CZ; MZ-e; Crveni križ	Šatori, mobilni kontejneri, grijalice, čebad	Smještaj u zonama sigurne infrastrukture; vođenje evidencije angažovanih
3	Organizacija ishrane operativnih snaga	Crveni križ; Služba CZ; javne kuhinje	Obroci, napici, voda, posuđe	Distribucija putem punktova; prioritet ekipama koje rade na sanaciji oštećenja
4	Distribucija potrepština (voda, hrana, materijal)	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila, terenska mehanizacija	Dostava ugroženim domaćinstvima, posebno gdje su oštećeni objekti ili onemogućeno normalno funkcionisanje
5	Obezbjeđenje higijensko– sanitarnih uslova	Komunalne službe; Služba CZ	Mobilni toaleti; sredstva za čišćenje	Redovno održavanje prostora za smještaj i punktova za odmor
6	Zaštita angažovanih lica – oprema	Služba CZ; komunalna preduzeća	Kacige, rukavice, reflektirajuće prsluke, lampe	Obavezna upotreba zbog rizika od pada granja, stakla i konstrukcije
7	Organizacija rada u smjenama	Služba CZ; rukovodioci timova	Operativni planovi; registri	Rotacije ekipa radi sprečavanja iscrpljenosti; posebno za timove na krovovima i terenima
8	Uspostava punktova za odmor i logistiku	Služba CZ; komunalne službe	Mobilni kontejneri; šatori; grijalice	Postavljanje na lokacijama gdje se izvode sanacijski radovi i uklanjanje prepreka

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Aktivnost	Izvršioi Učesnici	Materijalno– tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
9	Evidencija smještenih i angažovanih osoba	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT sistemi; registri	Evidencija angažovanih ekipa, smjena, lokacija i korisnika podrške

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite i obaveze gradskih službi i pravnih lica u fazi spašavanja

U slučaju oluja i olujnih udara vjetrova, **Gradski štab civilne zaštite** preuzima rukovođenje svim operativnim aktivnostima sa ciljem **zaštite stanovništva, stabilizacije kritične infrastrukture, uklanjanja opasnih prepreka** te osiguranja osnovnih komunalnih funkcija. Štab postupa na osnovu meteoroloških upozorenja, dojava sa terena i procjena operativnih službi, te donosi hitne mjere radi sprječavanja povreda, materijalne štete i ugrožavanja života.

Gradski štab civilne zaštite:

- donosi **hitne mjere i naredbe** za aktivaciju jedinica civilne zaštite, vatrogasne jedinice, komunalnih službi i drugih subjekata,
- određuje **prioritetne zone intervencija** (ruševni objekti, opasna stabla, nestabilne konstrukcije, javne površine),
- koordinira uklanjanje oborenih stabala, osiguravanje oštećenih krovova, fasada, saobraćajne signalizacije i elektro-instalacija,
- uspostavlja komunikaciju sa policijom, domom zdravlja, elektrodistribucijom i drugim ključnim službama radi organizacije hitnih intervencija,
- po potrebi organizuje **evakuaciju stanovništva** sa lokacija gdje postoji opasnost po život (oštećeni objekti, industrijske zone, mjesta pada konstrukcija),
- daje naloge za **postavljanje upozoravajućih oznaka i privremeno zatvaranje opasnih zona**,
- osigurava funkcionalnost kritične infrastrukture (vodosnabdijevanje, elektroenergetska mreža, javna rasvjeta, saobraćaj),
- koordinira pružanje pomoći stanovništvu, uključujući privremeni smještaj, distribuciju osnovnih potrepština i podršku ranjivim kategorijama,
- održava stalnu vezu s Federalnim hidrometeorološkim zavodom i višim nivoima vlasti radi pribavljanja dodatnih resursa.

Obaveze gradskih službi za upravu

Gradske službe su obavezne da, prema naredbama Gradskog štaba CZ:

- obezbijede potrebnu logistiku (vozila, opremu, skladišne kapacitete, administrativnu podršku),
- koordiniraju rad komunalnih službi i javnih preduzeća radi uklanjanja prepreka i stabilizacije objekata,
- organizuju prohodnost javnih površina i pristupnih saobraćajnica prioritetnim službama,
- učestvuju u informisanju stanovništva o opasnim zonama, mjerama zaštite i preporukama ponašanja,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- vode evidencije o provedenim mjerama i dostavljaju redovne informacije Gradskom štabu CZ,
- organizuju smještaj, prehranu i logistiku za angažovane operativne timove i volontere,
- sarađuju s MZ-ima radi prijema dojava sa terena i definisanja prioriteta intervencija.

Obaveze komunalnih preduzeća i pravnih lica

Komunalna preduzeća, operatori infrastrukture i druga pravna lica dužna su:

- staviti na raspolaganje svu raspoloživu mehanizaciju (kamioni, dizalice, autoplatforme, specijalizovana vozila),
- uklanjati oborena stabla, krhotine, otpale dijelove konstrukcija i druge prepreke koje ugrožavaju stanovništvo i saobraćaj,
- obezbijediti hitne popravke elektroinstalacija, javne rasvjete, vodovodnih instalacija i drugih sistema,
- postavljati privremene ograde, signalizaciju i osiguranja na opasnim lokacijama,
- sarađivati sa Službom civilne zaštite i postupati po njenim nalogima i preporukama.

Privredni subjekti sa odgovarajućom mehanizacijom obavezni su, prema prioritetima Štaba, staviti opremu na raspolaganje radi hitnih intervencija i podrške operativnim timovima.

Obaveze drugih izvršilaca (zdravstvene ustanove, Crveni križ, volonteri)

- **Dom zdravlja i Hitna pomoć** – pružaju hitne medicinske intervencije, zbrinjavaju povrijeđene od pada konstrukcija, stakla i objekata.
- **Crveni križ** – učestvuje u zbrinjavanju ugroženih, distribuciji pomoći i pružanju psihosocijalne podrške.
- **Volonteri** – angažuju se isključivo u sigurnim zonama (podjela vode, hrane, opreme), bez ulaska u opasna područja s rizikom pada konstrukcija.

Svi subjekti – gradske službe, javna preduzeća, zdravstvene ustanove, pravna lica i organizacije – dužni su da:

- postupaju po naredbama Gradskog štaba CZ,
- osiguraju brzu, efikasnu i bezbjednu realizaciju mjera spašavanja,
- blagovremeno dostavljaju podatke o stanju i potrebama,
- obezbijede zaštitu života i zdravlja stanovništva,
- spriječe širenje materijalnih šteta i obnove osnovne funkcije grada u najkraćem mogućem roku.

OLUJA I OLUJNI VJETAR – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica

Faza otklanjanja posljedica nakon oluja i olujnih udara vjetra obuhvata mjere usmjerene na sanaciju oštećenja na objektima, putnoj i komunalnoj infrastrukturi, elektrodistributivnoj mreži, javnim površinama i zelenilu, te aktivnosti koje doprinose stabilizaciji stanja i normalizaciji funkcionisanja grada.

Primarne intervencije uključuju uklanjanje opasnih konstrukcija i prepreka, procjenu šteta, podršku pogođenom stanovništvu, obnovu kritičnih komunalnih sistema i evaluaciju preventivnih i operativnih mjera provedenih tokom nepogode.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica

Mjere / Aktivnosti	Izvršioци / Nadležne službe zaštite i spašavanja
Uklanjanje srušenih stabala, elemenata sa krovova, bandera i oštećenih instalacija	JKP „Komunalac“; Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije; Služba CZ
Hitna sanacija oštećenih krovova, stambenih objekata i javne infrastrukture	Komunalna preduzeća; građevinske firme po nalogu CZ; PVJ; Mješovita jedinica za hitne intervencije
Procjena štete i prijava nadležnim organima	Služba CZ; stručne komisije Grada; nadležne gradske službe; MZ
Pomoć najugroženijim porodicama i obnova osnovnih uslova za život (voda, grijanje, struja)	Služba CZ; Crveni križ; JKP „VIK“; Elektrodistribucija; MZ; Centar za socijalni rad
Psihosocijalna podrška pogođenim porodicama i djeci	Centar za socijalni rad; Crveni križ; zdravstvene ustanove
Asanacija terena (uklanjanje otpada, granja, lomljenog materijala)	JKP „Komunalac“; Služba CZ; PVJ
Procjena pričinjenih šteta i izrada završnih izvještaja	Gradski štab CZ; Služba CZ; stručne komisije

Kritične funkcije koje se moraju očuvati

Da bi proces oporavka nakon oluje bio stabilan i bez dodatnih rizika, ključno je očuvati sljedeće funkcije:

Sigurnost ljudi i objekata

- uklanjanje opasnih konstrukcija, stabala i fragmenata,
- osiguravanje objekata čije bi dalje oštećenje moglo ugroziti stanovništvo.

Kontinuitet snabdijevanja električnom energijom i vodom

- hitne popravke elektrodistributivne mreže, stubova i kablova;
- obnova vodovodnih instalacija i uklanjanje kvarova.

Zdravstvena zaštita

- stalna dostupnost hitne medicinske pomoći i domova zdravlja;
- prioritarno obezbjeđenje pristupa zdravstvenim ustanovama.

Operativna spremnost i ponovno djelovanje sistema zaštite i spašavanja

- održavanje funkcionalnosti komunalnih službi, PVJ, jedinica CZ i Operativnog centra.

Analiza i jačanje preventivnih sistema

Evaluacija djelovanja svih subjekata tokom oluje

- utvrđivanje potreba za unapređenje preventivnih mjera i tehničkih sistema (npr. nadzor, monitoring, rane najave).

Spisak – tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Teretna vozila, dizalice, autoplatforme, kamioni s kranom	Uklanjanje ostataka konstrukcija, stabala, lomljenog materijala i osiguranje pristupa terenu	Komunalna preduzeća; privatne firme; Služba CZ
Motorne pile, sjekire, oprema za rušenje i uklanjanje prepreka	Sječa i uklanjanje oborenih stabala, granja, polomljenih konstrukcija	Profesionalna vatrogasna jedinica; JKP „Komunalac“; Služba CZ

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Podupirači, mehanizmi za stabilizaciju konstrukcija, sigurnosne trake	Privremena stabilizacija oštećenih objekata, krovšta, fasadnih elemenata	Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita jedinica za hitne intervencije
Mobilni agregati i reflektori	Obezbjedenje električne energije i rasvjete tokom intervencija	Služba CZ; JKP; Elektrodistribucija
Vozila za dostavu vode, hrane i osnovnih potrepština	Podrška ugroženim domaćinstvima u pogođenim područjima	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e
Kontejneri, montažni objekti, šatori za privremeni boravak	Privremeni smještaj porodica čiji su objekti oštećeni	Služba CZ; Crveni križ
Telekomunikaciona oprema (radio-stanice, repetitori, mobilni uređaji)	Održavanje stalne veze operativnih timova i koordinacija na terenu	Služba CZ; Jedinica za radio-vezu; Grad Tuzla
Zaštitna oprema (kacige, prsluci, rukavice, vodootporna obuća)	Sigurnost operativnog osoblja pri radu na oštećenim objektima i u uslovima jakog vjetrova	Služba CZ; komunalna preduzeća; PVJ
Oprema za uklanjanje stakla, limova i drugih opasnih fragmenata	Sigurno čišćenje urbanih površina i objekata nakon oluje	Komunalne službe; PVJ; Mješovita jedinica za hitne intervencije

Mjere u fazi otklanjanja posljedica oluja i olujnih udara vjetrova usmjerene su na:

- **osiguranje sigurnosti stanovništva**, uklanjanjem opasnih elemenata sa objekata i javnih površina,
- **obnovu kritične infrastrukture** (elektro, vodovod, javna rasvjeta, putna mreža),
- **uspostavljanje ključnih komunalnih funkcija**,
- **procjenu šteta** na objektima, infrastrukturi i poljoprivrednim površinama,
- **socijalnu i materijalnu podršku najugroženijim domaćinstvima**,
- **obezbjedenje stabilne komunikacije** između svih jedinica zaštite i spašavanja.

Centralne uloge u ovoj fazi imaju:

- Služba civilne zaštite,
- Profesionalna vatrogasna jedinica,
- Komunalna preduzeća,
- Elektrodistribucija i JKP „VIK“,
- Crveni križ,
- Mjesne zajednice i druge gradske službe.

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih lica u fazi otklanjanja posljedica (OLUJA / OLUJNI VJETAR)

Faza otklanjanja posljedica oluje i olujnih udara vjetrova predstavlja završni segment djelovanja sistema zaštite i spašavanja, u kojem se provodi stabilizacija pogođenih područja, uklanjanje neposrednih opasnosti i sanacija materijalnih oštećenja. U ovoj fazi ključno je obezbijediti sigurnost stanovništva, obnovu komunalne infrastrukture te normalizaciju funkcionisanja grada Tuzla. Olujni udari vjetrova često izazivaju oštećenja krovova, fasada, elektroenergetskih instalacija, pad stabala i začepljenje putnih pravaca. Stoga aktivnosti gradskih službi, mjesnih zajednica i pravnih lica obuhvataju:

- **uklanjanje srušenih stabala, granja, otpale fasade, konstrukcija i drugog materijala koji ugrožava sigurnost ljudi i imovine**,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **hitne popravke elektro, vodovodne, kanalizacione i druge komunalne infrastrukture**, radi uspostavljanja minimalnih uslova života u pogođenim zonama,
- **privremenu sanaciju objekata** (krovne površine, prozori, fasade) kako bi se spriječilo daljnje oštećenje,
- **socijalnu i logističku podršku stanovništvu**, uključujući dostavu osnovnih potrepština i zaštitnih materijala za privremeno osiguravanje imovine,
- **procjenu ukupnih posljedica**, uz izradu izvještaja za potrebe gradskih struktura i daljnje planiranje oporavka.

Poseban naglasak stavlja se na obnovu elektroenergetske i vodovodne mreže, osiguranje prohodnosti putnih pravaca, funkcionisanje zdravstvenih ustanova i dostupnost hitnih službi. Gradske službe provode i analizu realizovanih mjera te identifikuju nedostatke i potrebna unapređenja sistema, uključujući kapacitete operativnih službi, opreme i komunikacionih procedura.

Koordinisanim radom Službe civilne zaštite, profesionalne vatrogasne jedinice, komunalnih preduzeća, zdravstvenih ustanova, Crvenog križa i mjesnih zajednica obezbjeđuje se efikasno otklanjanje posljedica oluje i normalizacija funkcionisanja grada Tuzla. Završetak ove faze nastupa kada su otklonjene neposredne opasnosti, obnovljene osnovne komunalne funkcije i stvoreni uslovi za povratak sistema u redovan režim rada.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica oluje i olujnih udara vjetra, Gradski štab civilne zaštite rukovodi svim operativnim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje opasnosti, sanaciju oštećene infrastrukture, podršku stanovništvu i normalizaciju funkcionisanja grada Tuzla. Štab kontinuirano procjenjuje stanje na terenu, donosi hitne mjere za uklanjanje srušenih stabala, oštećenih konstrukcija i elemenata fasada, organizuje sanaciju elektroenergetskih i vodovodnih instalacija te osigurava podršku najugroženijim domaćinstvima. Učestvuje u usmjeravanju komunalnih službi, profesionalne vatrogasne jedinice, službi medicinske pomoći, mjesnih zajednica i drugih subjekata uključenih u aktivnosti oporavka.

Štab obezbjeđuje raspodjelu mehanizacije, tehničke opreme i ljudstva prema prioritnim lokacijama, nadzire tok sanacije i potvrđuje informacije sa terena. Nakon završetka ključnih intervencija, predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne nesreće te daje smjernice za unapređenje sistema zaštite i spašavanja, uključujući komunalne resurse, komunikacijske tokove i preventivne mjere.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica (OLUJA / OLUJNI VJETAR – GRAD)

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Procjena stanja i posljedica	Procjena oštećenja objekata, krovništa, javne infrastrukture, vozila, instalacija; identifikacija srušenih stabala, opasnih elemenata fasada, konstrukcija i padnih materijala	Služba civilne zaštite; Gradska komisija za procjenu šteta; Služba za čistoću; Mjesne zajednice; Profesionalna vatrogasna jedinica	Koordinira procjenu, potvrđuje prioritete i donosi hitne mjere
2	Komunalni odgovor i	Uklanjanje srušenih stabala, granja, otpale fasade, limova, reklama i	Služba za čistoću; Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita	Usmjerava timove i određuje prioritne zone djelovanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
	uklanjanje opasnosti	drugih opasnih konstrukcija nastalih usljed oluje	specijalizirana jedinica za hitne intervencije	
3	Sanacija infrastrukture	Hitne popravke elektroinstalacija, vodovodnih i kanalizacionih sistema, javne rasvjete i saobraćajne infrastrukture oštećene olujnim vjetrom	Elektrodistribucija; Služba za vodosnabdijevanje; Služba za čistoću (komunalni radovi); Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Koordinira sanaciju i prati dinamiku radova
4	Pomoć pogođenom stanovništvu	Pružanje hitne pomoći, distribucija osnovnih potrepština, privremena zaštita objekata, pomoć poljoprivrednicima u sanaciji štete	Službe za zbrinjavanje (Crveni križ); Služba civilne zaštite; Mjesne zajednice; Služba za medicinsku pomoć; Veterinarska služba	Koordinira raspodjelu pomoći i identifikuje prioritetne kategorije stanovništva
5	Informisanje i komunikacija	Pravovremeno informisanje građana o opasnim lokacijama, preporukama, privremenim mjerama i toku sanacije	Služba za informisanje – RTV7; Služba civilne zaštite; Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze	Validira informacije i upravlja kriznim komuniciranjem
6	Upravljanje resursima	Organizacija i raspodjela mehanizacije, opreme, radne snage i materijala potrebnih za sanaciju posljedica oluje	Služba civilne zaštite; Služba za čistoću; Služba za vodosnabdijevanje; Profesionalna vatrogasna jedinica	Donosi odluke o prioritetima, upravlja resursima i vrši nadzor nad njihovim korištenjem
7	Regulacija i nadzor	Obezbjedenje opasnih lokacija, regulacija saobraćaja, privremena zatvaranja ulica i kontrola pristupa rizičnim područjima	Policija; inspeksijske službe; Služba civilne zaštite	Donosi operativne naredbe i nadzire njihovu realizaciju
8	Izveštavanje i analiza	Dokumentovanje šteta, aktivnosti i potreba; izrada završnih izvještaja i preporuka za unapređenje sistema	Služba civilne zaštite – Komisija za procjenu šteta; nadležne gradske službe; operativne službe	Priprema završnu analizu i predlaže poboljšanja sistema zaštite i spašavanja

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika CZ) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su svoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini da vrše gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite djeluju sve dok se ne otklone ključne posljedice oluje i olujnih udara vjetra, a gradske službe mogu preuzeti daljnji rad u okviru svojih redovnih nadležnosti. Njihove aktivnosti obuhvataju:

- **Praćenje stanja na terenu**, identifikaciju oštećenih objekata, srušenih stabala, oštećenih krovnih konstrukcija, nestabilnih fasada i drugih elemenata koji predstavljaju rizik za stanovništvo.
- **Učešće u uklanjanju prepreka i opasnih materijala** (granjarija, staklo, lim, rasuti građevinski elementi) u saradnji sa komunalnim službama, vatrogasnom jedinicom i specijaliziranim jedinicama CZ.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Logističku podršku** – dostavu opreme, zaštitnih materijala, goriva, hrane, vode i drugih potrepština za stanovništvo čiji su objekti oštećeni ili privremeno neupotrebljivi.
- **Pomoć u evakuaciji i transportu stanovnika** iz oštećenih ili neuslovnih objekata, posebno starijih, bolesnih, djece i osoba s posebnim potrebama.
- **Učestvovanje u sanaciji i osiguranju terena**, uklanjanju srušenih stabala, otpalih dijelova krovova, reklamnih konstrukcija, bandera i drugih opasnih elemenata koji ugrožavaju sigurnost.
- **Obezbjedivanje kontrolnih tačaka i regulaciju saobraćaja** u rizičnim zonama, u saradnji sa policijom i inspeksijskim službama.
- **Informisanje stanovništva preko povjerenika civilne zaštite** o stanju na terenu, preporučenim mjerama opreza, privremenim zatvaranjima, zonama opasnosti i dostupnim vidovima pomoći.
- **Učešće u procjeni štete**, prikupljanju podataka o oštećenjima stambenih, javnih, poslovnih i poljoprivrednih objekata te dostavljanju informacija komisijama zaduženim za procjenu.
- **Pripremu prelaska u redovne nadležnosti**, kada su uklonjene opasnosti, stabilizovana infrastruktura, obezbijeđeni minimalni uslovi za život i kada gradske službe mogu preuzeti punu nadležnost u procesu obnove.

Ove aktivnosti prestaju kada su prioritetne intervencije okončane, pogođeno stanovništvo zbrinuto, kritična infrastruktura osigurana i uspostavljeni uslovi za normalno funkcionisanje života i rada na području grada Tuzla nakon oluje.

GRAD/TUČA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, **ekstremne padavine u vidu tuče (grada)** predstavljaju sve izraženiji meteorološki rizik, naročito u ljetnim mjesecima kada su konvektivni oblaci i nagle atmosferske nestabilnosti učestalije. Za razliku od dugotrajnih hazardnih pojava poput suše ili zagađenja zraka, tuča je **nagla, kratkotrajna i izrazito lokalizovana pojava**, ali kada se javi – posljedice mogu biti vrlo ozbiljne, naročito za poljoprivredu, vozila, krovne konstrukcije, javnu infrastrukturu i urbanu opremu.

Zbog učestalosti u posljednjim godinama, sezonalnosti i sposobnosti da u vrlo kratkom vremenu prouzrokuje znatne materijalne štete, **tuča je kategorizirana kao SREDNJI RIZIK**, sa sljedećim ključnim karakteristikama:

Vjerovatnoća pojave – Srednja

Tuča se na području Grada Tuzla javlja periodično, najčešće između maja i septembra. Iako prostorno ograničena, može zahvatiti:

- urbana područja Tuzle,
- prigradska naselja (Simin Han, Gornja Tuzla, Dokanj),
- poljoprivredne površine u mjesnim zajednicama Ljubače, Par Selo, Dobrnja, Husino i Gornja Lipnica,
- industrijske zone i zone sa većim brojem parkiranih vozila.

Težina posljedica – Umjerena do visoka

Tuča može dovesti do:

- oštećenja stambenih i javnih objekata (krovovi, fasade, staklene površine),

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- velikih šteta na vozilima i vanjskoj opremi,
- uništavanja poljoprivrednih kultura, plastenika i voćnjaka,
- prekida elektro i vodovodnih sistema usljed oštećenja instalacija,
- opasnosti za ljude zatečene na otvorenom.

Prostorno ograničena, ali visokog intenziteta

Iako tuča ne zahvata široko područje, intenzivni kratkotrajni udari mogu izazvati **naglo i masovno oštećenje imovine**, posebno u gusto naseljenim i infrastrukturno opterećenim zonama. Pojava je nepredvidiva u tačnom mjestu nastanka, što dodatno povećava operativne izazove.

Rangiranje u sistemu prioriteta

Prema Tabeli rizika, ekstremne padavine – tuča / grad svrstane su u:

- **Nivo rizika: Srednji**
Prioritet djelovanja: 3

Razlozi za određeni prioritet

- pojavljuju se sezonski i lokalno,
- posljedice su najčešće materijalne, ali mogu biti visoke po poljoprivredu i vozila,
- ne zahtijevaju masovnu evakuaciju stanovništva,
- ne dovode do prekida osnovnih životnih funkcija na duži period,
- zahtijevaju pravovremenu preventivu i brzu operativnu intervenciju u fazi odgovora.

S obzirom na navedene karakteristike, tuča predstavlja značajan meteorološki rizik koji može izazvati visoke ekonomske gubitke, naročito u poljoprivredi i urbanim naseljima, te zahtijeva adekvatno planiranje preventivnih mjera, organizovan odgovor operativnih struktura i jasno definisane postupke sanacije posljedica.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere preventivne zaštite u slučaju tuče (grada) obuhvataju skup tehničkih, organizacionih i institucionalnih aktivnosti čiji je cilj smanjiti rizik od oštećenja objekata, vozila, poljoprivrednih kultura i komunalne infrastrukture. Tehničke mjere uključuju unapređenje zaštite krovova, staklenih površina, plastenika i imovine osjetljive na udare grada, kao i održavanje komunalnih sistema radi sprečavanja sekundarnih oštećenja. Institucionalne mjere obuhvataju informisanje stanovništva, jačanje sistema ranog upozoravanja i pripremu nadležnih službi za pravovremenu reakciju. Cilj ovih mjera je povećanje otpornosti zajednice na nagle i intenzivne atmosferske pojave.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite (Tuča / Grad)

Faza	Kategorija	Opis mjera
FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	Tehničke preventivne mjere	- Uspostava i modernizacija meteoroloških radara za kontinuirano praćenje hidrometeoroloških uslova i olujnih oblaka.- Reanaliza i mapiranje područja na kojima je evidentirana česta pojava grada, radi unapređenja lokalnog planiranja rizika.- Razvoj i unapređenje radarskog sistema i softverskih platformi za praćenje konvektivnih ćelija i nastanka tuče.- Poboljšanje vrlo kratkoročnih prognostičkih modela

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Opis mjera
		(nowcasting) za prognozu jačih padavina i pojave grada do nekoliko sati unaprijed.- Unapređenje zaštite kritične infrastrukture (vodovod, elektrodistribucija, saobraćajnica, javna rasvjeta) od šteta izazvanih tučom.- Zaštita poljoprivrednih površina postavljanjem protivgradnih mreža, folija i jačanjem konstrukcija plastenika i staklenika.
	Institucionalne mjere	- Jačanje tehničke i operativne opremljenosti lokalnih institucija koje učestvuju u praćenju i reagovanju na olujne pojave.- Kontinuirana edukacija stanovništva, poljoprivrednih proizvođača i upravitelja objekata o mjerama zaštite i smanjenja rizika od grada.- Uključivanje specifičnih mjera zaštite od grada u lokalne i kantonalne planove zaštite i spašavanja, te ažuriranje procedura prema preporukama hidrometeoroloških službi.- Unapređenje saradnje sa Federalnim hidrometeorološkim zavodom i sistemima ranog upozoravanja.
	Osiguranje i priprema domaćinstava	- Informisanje građana o mjerama samopomoći (zaštita vozila, staklenih površina, krovnih pokrivača, imovine).- Preporuke za pripremu osnovnih zaliha u slučaju iznenadnih olujnih nepogoda (baterije, svjetiljke, folije, osnovni alati).- Podsticanje korištenja polisa osiguranja od šteta izazvanih gradom, posebno za poljoprivredna gazdinstva i privredne subjekte.- Edukacija o zaštiti kultura i objekata u poljoprivredi, uključujući upotrebu zaštitnih mreža, jačanje konstrukcija plastenika i pravovremeno uklanjanje oštećenih elemenata.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja u slučaju pojave tuče imaju za cilj smanjenje materijalnih gubitaka, zaštitu imovine i poljoprivrednih kultura, te osiguranje spremnosti službi i građana na nagle atmosferske promjene. Pravovremena informisanost, tehnička pripremljenost i usklađeno institucionalno djelovanje ključni su elementi za efikasan odgovor na ovu vrstu meteorološkog rizika.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Preventivna zaštita od tuče i grada zahtijeva specijalizirana sredstva za praćenje atmosferskih uslova, zaštitu imovine i poljoprivrednih površina, te komunikaciju i brzo reagovanje nadležnih službi. Oprema se koristi za praćenje olujnih oblaka, smanjenje rizika od šteta na objektima, vozilima i nasadima, te za osiguranje efikasnog informisanja i koordinacije u slučaju najave grada. Materijalno–tehničkim sredstvima upravljaju nadležne gradske službe, Služba civilne zaštite, komunalna i javna preduzeća, te poljoprivredni i privredni subjekti u skladu sa svojim redovnim djelatnostima i nadležnostima.

TABELA – Materijalno–tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od tuče / grada

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici (u okviru svojih nadležnosti)	Izvori finansiranja
Meteorološki radari, senzori i mobilne meteostanice (u saradnji sa nadležnim meteorološkim institucijama)	Praćenje atmosferskih uslova, detekcija olujnih čelija i rana upozorenja	Služba CZ (korištenje podataka), OC CZ, nadležne hidrometeorološke službe	Budžet Grada (za lokalne uređaje i sisteme upozoravanja); viši nivoi vlasti; projekti
Softveri i sistemi za nowcasting (kratkoročne prognoze)	Pravovremena najava pojave grada i ekstremnih padavina	Služba CZ i gradske službe koje koriste podatke za planiranje mjera	Budžet Grada; projekti; donacije

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici (u okviru svojih nadležnosti)	Izvori finansiranja
Protivgradne mreže, zaštitne folije i pokrivke za poljoprivredu	Zaštita usjeva, voćnjaka, plastenika i staklenika od grada	Služba za poljoprivredu (stručna podrška), poljoprivredna gazdinstva (primjena mjera)	Budžet Grada (podrška); kantonalni fondovi; osiguravajuće kuće; vlasnici
Zaštitne cerade, folije i prekrivači	Zaštita vozila, staklenih površina i imovine	Građani, javna preduzeća i pravna lica	Vlasnici objekata; budžet pravnih lica
Oprema za procjenu i dokumentovanje šteta (foto-oprema, dronovi, GPS uređaji)	Brza evidencija i procjena šteta na terenu	Služba CZ; nadležne gradske službe; komunalne službe	Budžet Grada; projekti; donacije
Komunikacijska oprema (radio-stanice, sistemi upozoravanja, sirene)	Pravovremeno obavješćavanje stanovništva i koordinacija službi	Služba CZ; OC CZ; komunalne službe	Budžet Grada; sredstva za zaštitu i spašavanje; donacije
Oprema za privremenu zaštitu kritične infrastrukture (mreže, zaštitni paneli, privremene barijere)	Smanjenje rizika po objekte od javnog značaja i infrastrukturu	Javna komunalna preduzeća; službe za održavanje objekata	Budžet Grada; budžeti JP-a
Edukativni materijali i digitalne kampanje	Informisanje građana o preventivnim mjerama i postupcima samopomoći	Grad Tuzla; Služba CZ; medijske kuće	Budžet Grada; komunikacijski i edukativni projekti

Izvori finansiranja

Finansiranje nabavke, održavanja i korištenja opreme za preventivnu zaštitu od tuče (grada) osigurava se iz sljedećih izvora:

- Budžet Grada Tuzla,
- budžeti komunalnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica,
- programi kantonalnih i federalnih institucija za poljoprivredu, okoliš i zaštitu infrastrukture,
- međunarodni projekti i programi podrške (UNDP, EU IPA, razvojni fondovi),
- osiguravajuće kuće kroz programe osiguranja poljoprivredne proizvodnje i imovine,
- vlastita izdvajanja poljoprivrednih gazdinstava i privrednih subjekata za zaštitu usjeva, objekata i tehničke opreme.

Materijalno-tehnička sredstva za provođenje preventivne zaštite od tuče obuhvataju opremu za praćenje atmosferskih prilika (radari, senzori, mobilne meteostanice), zaštitne sisteme za poljoprivredu (protivgradne mreže, folije, cerade), komunikacione i informacione sisteme za rano upozoravanje, te opremu za procjenu i dokumentovanje šteta na terenu.

Ova sredstva omogućavaju Službi civilne zaštite, nadležnim gradskim službama, komunalnim preduzećima, poljoprivrednim gazdinstvima i drugim pravnim licima da efikasno provode preventivne aktivnosti, zaštite imovinu, smanje rizike po poljoprivredu, infrastrukturu i kritične objekte, te unaprijede spremnost sistema na pojavu grada. Sve aktivnosti zasnivaju se na kontinuiranom održavanju opreme, operativnoj spremnosti resursa i osiguranju stabilnih izvora finansiranja.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla realizuje niz koordinacionih, stručnih i administrativnih zadataka s ciljem smanjenja rizika i posljedica pojave tuče. Djelovanje je usmjereno na uspostavljanje funkcionalnog sistema ranog upozoravanja, pravovremenu pripremu nadležnih službi i unapređenje mjera zaštite objekata, imovine i poljoprivrednih kultura.

Služba civilne zaštite Grada Tuzla:

- koordinira nadležne gradske službe, javna komunalna preduzeća, ustanove, poljoprivredne subjekte i druga pravna lica radi dostavljanja podataka potrebnih za izradu, ažuriranje i provođenje preventivnih mjera definisanih Planom zaštite i spašavanja za rizik od tuče;
- tehnički usklađuje dostavljene mjere svih izvršilaca i priprema objedinjene preventivne dokumente, smjernice i upute za primjenu na terenu;
- održava ažurne kontakt liste i komunikacijske kanale svih subjekata uključenih u praćenje meteoroloških uslova i provođenje preventivnih mjera (Služba CZ, OC CZ, komunalne službe, nadležne poljoprivredne službe, mjesne zajednice, javna preduzeća);
- priprema, testira i održava komunikacijske procedure, uključujući postupke ranog upozoravanja i radio–veze koje se aktiviraju pri najavi intenzivnih padavina i tuče;
- dostavlja preporuke i stručne smjernice izvršiocima preventivnih mjera, posebno u vezi sa zaštitom objekata, vozila, javne infrastrukture i poljoprivrednih površina (protivgradne mreže, zaštitne folije, cerade, postupci zaštite staklenika i plastenika);
- identifikuje rizične lokacije i područja s čestom pojavom tuče i dostavlja prijedloge za unapređenje preventivnih mjera, posebno u skladu s meteorološkim najavama i analizama ranjivosti;
- prati i analizira izvještaje komunalnih službi, javnih preduzeća, ustanova i poljoprivrednih subjekata o provedenim preventivnim aktivnostima i evidentira stanje na terenu;
- priprema informacije, redovne i vanredne izvještaje Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite o realizaciji preventivnih aktivnosti, uočenim problemima i potrebnim korektivnim mjerama;
- vodi i ažurira centralnu bazu podataka o resursima (oprema, MTS, ljudstvo, kontakt tačke) relevantnim za odgovor na pojavu tuče i druge ekstremne padavine;
- pruža stručnu i administrativnu podršku pravnim licima i ustanovama u izradi njihovih operativnih procedura zaštite od tuče (škole, zdravstvene ustanove, komunalna preduzeća, upravitelji objekata, poljoprivredni proizvođači);
- planira, organizuje i učestvuje u realizaciji vježbi, obuka i testiranja operativnih kapaciteta za djelovanje u uslovima pojave tuče, uključujući provjere komunikacijskih sistema, pripravnosti operativnih snaga zaštite i spašavanja.

Rokovi i način izvještavanja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradskom vijeću

Služba civilne zaštite:

- redovno priprema i dostavlja izvještaje Gradskom štabu civilne zaštite o provođenju preventivnih mjera zaštite od tuče i intenzivnih padavina, uključujući aktivnosti nadležnih

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

gradskih službi, javnih komunalnih preduzeća, ustanova, poljoprivrednih subjekata i drugih pravnih lica;

- u okviru redovnih izvještaja osigura pregled realiziranih i planiranih aktivnosti zaštite od tuče, stanje infrastrukture i poljoprivrednih površina (posebno plastenici, staklenici, voćnjaci), identifikovane rizike i probleme u realizaciji planiranih obaveza, te procjenu stepena spremnosti sistema za reagovanje na pojavu grada;
- godišnji pregled provođenja preventivnih mjera zaštite od tuče dostavi Gradskom štabu civilne zaštite, a prema potrebi i Gradskom vijeću, radi sagledavanja stanja rizika, planiranja daljnjih mjera i unapređenja sistema zaštite;
- u situacijama povećanog rizika (najava intenzivne tuče, izdavanje meteoroloških upozorenja, procjena visokog rizika za poljoprivredne površine ili urbane objekte), dostavi vanrednu informaciju/izvještaj Gradskom štabu civilne zaštite, a o posebno kritičnim okolnostima blagovremeno obavijesti i Gradonačelnika;
- vodi i ažurira evidencije i registre provedenih preventivnih mjera, stanja na terenu, prijava i primjedbi građana, te izvještaja nadležnih izvršilaca, kako bi ovi podaci bili dostupni za operativno planiranje, analizu ranjivosti i unapređenje budućih mjera zaštite od tuče.

GRAD/TUČA – FAZA SPAŠAVANJA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Pojava tuče predstavlja naglu, kratkotrajnu, ali vrlo destruktivnu nepogodu koja može izazvati znatne štete na vozilima, objektima, javnoj infrastrukturi i posebno na poljoprivrednim kulturama. Faza spašavanja podrazumijeva brzo reagovanje operativnih struktura radi zaštite stanovništva, sprečavanja dodatnih oštećenja i pružanja hitne podrške ugroženim domaćinstvima.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja (Tuča / grad)

Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka (precizno prema strukturi CZ)
Pravovremeno informisanje stanovništva o najavi tuče putem medija, sirena, SMS sistema i društvenih mreža	Služba za informisanje – RTV7 – emitovanje upozorenja; Gradski štab CZ – izdavanje naredbi; Služba CZ – distribucija upozorenja prema MZ-ima
Aktivacija operativnih snaga zaštite i spašavanja odmah po najavi intenzivnih padavina i tuče	Gradski štab CZ – donošenje naredbe o aktivaciji; Operativni centar CZ – pozivanje i stavljanje u pripravnost; sve operativne jedinice prema Planu
Hitne intervencije na ugroženim lokacijama (oštećeni krovovi, staklene površine, javna infrastruktura)	Profesionalna vatrogasna jedinica – PVJ – intervencije na objektima; Služba za čistoću JKP Komunalac – raščišćavanje javnih površina; Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije – tehničke intervencije; privatni izvođači prema nalogu
Zaštita poljoprivrednih objekata, plastenika, staklenika i stočnog fonda	koordinacija; Veterinarska služba – JP Gradska veterinarska stanica – zaštita životinja; poljoprivredna gazdinstva uz smjernice CZ
Evakuacija i privremena zaštita ljudi iz opasnih i oštećenih zona	Gradski štab CZ – odlučuje; Služba CZ – koordinacija; Policija – obezbjeđenje i kontrola pristupa; PVJ i Jedinica za potrage i spašavanje – evakuacija i tehnička pomoć
Uspostavljanje kontrolisanog kretanja i označavanje opasnih područja (razbijeno staklo, klizave površine, opasni objekti)	Komunalne službe – JKP Komunalac Policija – regulisanje kretanja; Inspekcije ; Služba CZ – postavljanje upozoravajućih oznaka

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka (precizno prema strukturi CZ)
Pružanje prve pomoći povrijeđenima i hitna medicinska intervencija	Služba za medicinsku pomoć – Dom zdravlja, Crveni križ – prva pomoć i zbrinjavanje
Pružanje privremene pomoći pogođenim domaćinstvima i poljoprivrednicima	Služba CZ – koordinacija; Crveni križ – distribucija pomoći; MZ-e – lokalna logistika
Koordinacija sa službom protivgradne odbrane (PGO) i nadležnim meteorološkim institucijama	Služba za poljoprivredu, OC CZ, Gradski štab CZ – praćenje i razmjena informacija

Mjere spašavanja u slučaju tuče obuhvataju:

- pravovremeno upozoravanje stanovništva,
- hitnu aktivaciju operativnih struktura,
- sanaciju najopasnijih oštećenja,
- zaštitu poljoprivrednih objekata i imovine,
- evakuaciju ljudi iz rizičnih područja,
- pružanje medicinske i materijalne pomoći,
- te kontinuiranu koordinaciju sa meteorološkim službama i sistemom protivgradne odbrane.

Cilj svih aktivnosti je **smanjenje neposrednih posljedica** nepogode, zaštita života i zdravlja stanovništva, te očuvanje osnovnih funkcija zajednice.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Snage i sredstva civilne zaštite u slučaju pojave tuče obuhvataju operativne, specijalizirane i logističke kapacitete koji se aktiviraju radi zaštite stanovništva, sprečavanja povreda, hitne sanacije oštećenih objekata, uklanjanja opasnih materijala i osiguravanja minimalnog funkcionisanja grada. Poseban akcenat stavlja se na intervencije na oštećenim krovovima, staklenim površinama, vozilima, poljoprivrednim objektima, plastenicima i kritičnoj javnoj infrastrukturi.

Djelovanje ovih snaga usmjereno je na:

- hitno reagovanje na lokacijama pogođenim gradom,
- uklanjanje oštećenih konstrukcija i opasnih fragmenata,
- zaštitu i privremeno pokrivanje oštećenih dijelova objekata,
- evakuaciju i pružanje pomoći ugroženim osobama,
- zaštitu poljoprivrednih objekata i životinja gdje je to moguće i bez ugrožavanja sigurnosti,
- obezbjeđenje javnih površina i saobraćajnica,
- informisanje stanovništva o opasnostima, mjerama i aktivnostima.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Snage civilne zaštite (TUČA / GRAD)

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci u slučaju tuče (grada)
1	Gradski štab civilne zaštite	Donosi odluke o aktivaciji snaga; naređuje hitne mjere sanacije; koordinira rad PVJ, Komunalca, poljoprivrede i drugih službi; usmjerava evakuaciju i hitne aktivnosti.
2	Profesionalna vatrogasna jedinica (PVJ)	Hitne intervencije na oštećenim objektima; uklanjanje razbijenog stakla, nestabilnih elemenata; privremeno osiguravanje krovova i fasada; spašavanje povrijeđenih.
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije CZ	Stabilizacija oslabljenih konstrukcija; tehničke intervencije na visini; uklanjanje opasnih fragmenata sa objekata; podrška vatrogascima.
4	Jedinica za potrage i spašavanje CZ	Evakuacija i pomoć ugroženim osobama; pretraga područja oštećenih objekata; logistička podrška u zbrinjavanju stanovništva.
5	Jedinica za održavanje radio–veze CZ	Obezbjedenje komunikacije između svih jedinica; održavanje veza sa Operativnim centrom; podrška u emitovanju upozorenja.
6	Služba medicinske pomoći – Dom zdravlja Tuzla	Zbrinjavanje povrijeđenih od udara grada, stakla i pada materijala; hitna medicinska intervencija na terenu.
7	JKP „Komunalac“ – služba za čistoću	Čišćenje javnih površina od razbijenog stakla, granja i otpada; uklanjanje opasnih fragmenata sa puteva; postavljanje upozorenja.
8	JKP + izvođači – služba za održavanje puteva i javnih površina	Uklanjanje većih oštećenja i prepreka; mehanizacija za raščišćavanje; privremeno zatvaranje rizičnih zona.
9	JP „VIK“ Tuzla – služba za vodosnabdijevanje	Hitne intervencije na oštećenim slivnicima, mreži i objektima; uklanjanje opasnosti od poplava usljed začepjenja.
10	Veterinarska služba – JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Pomoć pri zaštiti životinja u poljoprivrednim gazdinstvima pogođenim gradom; učešće u hitnim intervencijama kada je bezbjedno.
11	Službe za zbrinjavanje – Crveni križ Tuzla	Privremeno zbrinjavanje ugroženih; distribucija zaštitnih materijala (folije, cerade); prva pomoć i logistička podrška.
12	Služba informisanja – RTV7 Tuzla	Emitovanje upozorenja, informacija o posljedicama, stanju na terenu i preporukama stanovništvu.

Ukupno timova / pripadnika: 38 timova / 317 pripadnika

Materijalno–tehnička sredstva za spašavanje i hitne intervencije (TUČA / GRAD)

U slučajevima jake tuče aktiviraju se sljedeća prioritetna materijalno–tehnička sredstva:

1. Sredstva za hitne tehničke intervencije

- autoplatforme i dizalice za intervencije na visini
- ljestve i oprema za pristup oštećenim krovovima
- motorne pile i ručni alati (gdje je potrebno uklanjanje granja ili fragmenata)
- alati za uklanjanje stakla, limova i oštećenih dijelova objekata

2. Oprema za privremene sanacije

- cerade, folije i zaštitni materijali za krovove i fasade
- trake i barijere za označavanje opasnih zona
- potporne grede i tehnička sredstva za stabilizaciju oslabljenih objekata

3. Komunikacijska oprema

- ručne i mobilne radio–stanice za vezu jedinica

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- sistemi ranog upozoravanja i sirene
- repetitori CZ i OC CZ

4. Oprema za rad i zaštitu osoblja

- zaštitne kacige, naočale, štitnici, reflektirajuća odjeća
- radne rukavice i oprema protiv povreda od stakla i metala

5. Oprema za prvu pomoć i podršku građanima

- setovi prve pomoći i sanitetski materijal
- privremeni šatori, ćebad i logistička oprema
- paketi osnovnih higijenskih i prehrambenih artikala
- zaštitne cerade za domaćinstva i poljoprivredna gazdinstva

6. Poljoprivredna zaštitna sredstva

- zaštitne folije i privremene mreže
- oprema za hitnu zaštitu plastenika i staklenika
- oprema za zbrinjavanje povrijeđene stoke

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršioce koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Gradonačelnik

U slučaju pojave intenzivne tuče Gradonačelnik:

- donosi odluku o proglašenju stanja nesreće na području grada, na prijedlog nadležnih zdravstvenih institucija i Gradskog štaba civilne zaštite;
- aktivira Gradski štab civilne zaštite i osigurava uslove za njegov rad;
- obezbjeđuje da gradske službe za upravu, javna preduzeća i ustanove provode mjere koje su naložene od strane Gradskog štaba civilne zaštite i nadležnih zdravstvenih organa;
- osigurava potrebne finansijske, logističke i materijalno-tehničke resurse za provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- ostvaruje saradnju sa kantonalnim i federalnim organima vlasti radi pribavljanja dodatne zdravstvene, tehničke i logističke pomoći;
- daje opće smjernice za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva (stariji, hronični bolesnici, socijalno ugroženi);
- obezbjeđuje pravovremeno i tačno informisanje javnosti, putem nadležnih službi i u skladu sa zvaničnim informacijama zdravstvenih institucija;
- redovno izvještava Gradsko vijeće o poduzetim mjerama i potrebama za dodatnom podrškom.

Gradske službe za upravu

Gradske službe, prema naredbama Gradskog štaba civilne zaštite:

- pružaju logističku i tehničku podršku operativnim timovima,
- učestvuju u hitnim sanacijama oštećenih objekata i javnih površina,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- organizuju privremenu pomoć i smještaj pogođenog stanovništva,
- učestvuju u informisanju građana i koordinaciji na lokalnom nivou,
- dostavljaju izvještaje o stanju i potrebnim mjerama.

Pravna lica (komunalna preduzeća, poljoprivredni subjekti, elektrodistribucija, transportna preduzeća)

- komunalna preduzeća uklanjaju opasne i oštećene elemente sa javnih površina i obezbjeđuju opasna područja,
- poljoprivredni subjekti vrše procjenu šteta i učestvuju u zaštiti životinja i poljoprivrednih objekata,
- elektrodistribucija provodi hitne intervencije na mreži i objektima,
- transportna preduzeća obezbjeđuju mehanizaciju i prevoz za potrebe operativnih timova.

Drugi izvršioci (Crveni križ, nevladine organizacije, volonteri)

- učestvuju u pružanju pomoći pogođenim domaćinstvima,
- podržavaju informisanje stanovništva,
- učestvuju u distribuciji zaštitne i humanitarne pomoći,
- pomažu u zbrinjavanju evakuisanih i ugroženih osoba.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite:

- aktivira operativne strukture i koordinira njihov rad,
- obezbjeđuje funkcionisanje Operativnog centra i komunikacijskih sistema,
- koordinira rad komunalnih, zdravstvenih, poljoprivrednih i drugih službi,
- organizuje raspodjelu opreme i materijala za hitne intervencije,
- vodi evidencije i priprema izvještaje o provedenim aktivnostima,
- obezbjeđuje pravovremene informacije za javnost i nadležne organe.

Osnovni cilj mjera spašavanja kod pojave tuče

Mjere su usmjerene na:

- zaštitu stanovništva i sprječavanje povreda,
- hitnu sanaciju oštećenja na objektima, infrastrukturi i poljoprivrednim površinama,
- podršku pogođenim domaćinstvima i privredi,
- obezbjeđenje funkcionisanja komunalnih, zdravstvenih i operativnih službi,
- efikasnu komunikaciju i koordinaciju svih učesnika.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

U uslovima grada/tuče mobilizacija građana organizuje se s ciljem pružanja podrške operativnim službama u održavanju prohodnosti puteva, dostavi osnovnih potrepština i zaštiti ugroženog stanovništva. Aktivnosti se provode pod nadzorom Službe civilne zaštite,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

komunalnih preduzeća, mjesnih zajednica i drugih nadležnih institucija, uz strogo poštivanje sigurnosnih procedura koje se odnose na kretanje u otežanim vremenskim uslovima.

Mobilizacija se organizuje kroz:

- **Mjesne zajednice**, koje evidentiraju građane posjednike mehanizacije (traktori, freze, ATV vozila) i druge građane voljne da pomognu u čišćenju snijega, dostavi osnovnih potrepština i podršci starijim i iznemoglim osobama,
- **Volonterske mreže pod nadzorom Službe civilne zaštite**, angažovane u logističkim poslovima, dostavi lijekova, hrane i ogrjeva, kao i pružanju pomoći stanovnicima koji žive u izoliranim područjima. Volonteri se ne angažuju u rizičnim zonama gdje postoji opasnost od lavina, klizišta ili pada objekata,
- **Uključivanje opreme** u vlasništvu građana kao što su: traktori sa plugovima, motorne sanke, terenska vozila, oprema za čišćenje snijega, lampe i grijalice – sve prema potrebama koje definiše Služba civilne zaštite,
- **Kontrolisani angažman građana** na poslovima čišćenja snijega ispred vlastitih domaćinstava, čišćenja pristupnih staza i podrške komunalnim službama u prioritetnim zonama, uz obavezu poštovanja sigurnosnih preporuka (opasnost od zaleđenih površina, pada ledenica i urušavanja krovova).

Sve aktivnosti građana organizuju se prema uputama Službe civilne zaštite i nadležnih gradskih službi, a u cilju sigurnog i efikasnog uključenja zajednice u prevazilaženje posljedica visokog snijega i snježnih nanosa, posebno na udaljenim područjima, u brdsko-planinskim zonama i na lokacijama gdje je ugrožena dostupnost osnovnih službi.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena

U uslovima intenzivne tuče, praćene jakim padavinama i mogućim udarima vjetrova, izmještanje materijalnih dobara provodi se s ciljem zaštite imovine, infrastrukture i resursa od oštećenja uzrokovanih gradom, lomljenjem krovova i staklenih površina, poplavama lokalnog karaktera te prekidima u snabdijevanju električnom energijom i vodom. Izmještanje se vrši selektivno, prema procjeni rizika koju donose Služba civilne zaštite, komunalna preduzeća i mjesne zajednice, a prioritet se daje dobrima čiji bi gubitak izazvao značajne posljedice po funkcionisanje grada i dobrobit stanovništva.

Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju tuče (grad)

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
1	Ključna komunalna, energetska i interventna oprema (agregati, pumpe, alati)	Zaštita opreme od oštećenja uslijed udara grada, pucanja stakala, prokišnjavanja i prodora vode; obezbjeđenje spremnosti za hitne intervencije	Komunalne baze, centralna skladišta CZ, zatvoreni i sigurni objekti
2	IT oprema i važna dokumentacija gradskih službi i ustanova	Sprečavanje oštećenja uzrokovanih razbijanjem krovova i stakala, prodorom vode i prekidima napajanja	Administrativni centri sa sigurnim uslovima, sigurnosni serveri
3	Zalihe hrane, lijekova i potrepština za stanovništvo	Očuvanje zaliha u područjima gdje postoji rizik od oštećenja objekata ili privremenog prekida komunikacija	Logističke baze MZ, privremena skladišta u sigurnim objektima
4	Poljoprivredna oprema, stočna hrana, sadnice i osjetljivi materijali	Zaštita od oštećenja plastenika, staklenika i pomoćnih objekata koji mogu stradati pod udarima grada	Poljoprivredni centri, suhi i čvrsti objekti, skladišta
5	Mehanizacija građana i pravnih lica (oprema za	Obezbjedenje raspoloživosti opreme potrebne za hitne popravke i podršku operativnim timovima	Depoi MZ, skladišta CZ, zajednički logistički punkto

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
	sanaciju krovova, cerade, alati)		
6	Komunikacijska i monitoring oprema (radio-stanice, senzori, meteouređaji)	Održavanje funkcionalnosti sistema ranog upozoravanja i komunikacije, posebno u slučaju oštećenja infrastrukture	Operativni centar CZ, alternativne lokacije sa stabilnim napajanjem

Ciljevi izmještanja materijalnih dobara tokom pojave tuče

Izmještanje se provodi radi:

- **zaštite ključne komunalne, energetske i komunikacijske opreme** od direktnih udara grada, pucanja staklenih površina i prodora vode,
- **obezbjedenja kontinuiteta rada vitalnih gradskih službi** u slučaju oštećenja objekata,
- **očuvanja zaliha hrane, lijekova i potrepština** za stanovništvo koje može privremeno ostati odsjeчено,
- **sprečavanja oštećenja poljoprivrednih resursa i osjetljive opreme,**
- **osiguravanja dostupne mehanizacije i alata** za hitnu sanaciju krovova, staklenika, stakala i drugih oštećenja,
- **održavanja stabilne komunikacije i praćenja situacije** radi pravovremenog reagovanja.

Za razliku od zimskih nepogoda, gdje je fokus na izolaciji i dostupnosti terena, kod tuče je akcenat na **brzoj zaštiti imovine i kontinuitetu komunalnih i operativnih sistema u uslovima naglog i kratkotrajnog intenzivnog oštećenja.**

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima pojave tuče, praćene intenzivnim padavinama i mogućim oštećenjima objekata, krovova, staklenih površina i infrastrukture, organizacija smještaja i ishrane angažovanih jedinica civilne zaštite i građana vrši se radi obezbjeđenja kontinuiteta rada operativnih timova i pružanja podrške pogođenom stanovništvu. Smještaj se obezbjeđuje u sigurnim objektima koji nisu izloženi riziku od probijanja krovova, prokišnjavanja ili oštećenja staklenih površina.

Ishrana angažovanih ekipa i volontera organizuje se kroz distribuciju toplih obroka, napitaka i osnovnih potrepština na terenu i u smještajnim prostorima. Posebna pažnja posvećuje se ekipama koje rade na sanaciji oštećenih objekata, uklanjanju opasnih elemenata i zbrinjavanju ugroženog stanovništva.

Služba civilne zaštite, u saradnji sa Crvenim križem, komunalnim službama i mjesnim zajednicama, obezbjeđuje logistiku za privremeni smještaj, ishranu, distribuciju vode i materijala, te nadzor nad sprovođenjem sigurnosnih postupaka za rad u područjima pogođenim tučom. Po potrebi se organizuju mobilni punktovi za odmor i logistička podrška ekipama na terenu.

Organizacija ovih aktivnosti omogućava siguran, koordinisan i efikasan rad operativnih struktura tokom intervencija i sanacije posljedica tuče.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju (TUČA / GRAD)

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno-tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova	Služba CZ; Crveni križ; nadležne gradske službe	Sigurni objekti, kreveti, posteljina, zaštitna oprema	Smještaj u objektima bez rizika od prokišnjavanja i oštećenja
2	Smještaj volontera i angažovanih građana	Služba CZ; MZ-e; Crveni križ	Šatori, montažni objekti, grijalice	Organizovan smještaj na sigurnim lokacijama; vođenje evidencije angažovanih
3	Organizacija ishrane operativnih snaga	Crveni križ; Služba CZ; javne kuhinje	Topli obroci, napici, posuđe	Distribucija putem punktova i dostava ekipama koje rade na terenu
4	Distribucija potrepština (voda, hrana, materijal)	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila, logistička oprema	Dostava pogođenim domaćinstvima, posebno kod oštećenih krovova i objekata
5	Obezbjedenje higijensko-sanitarnih uslova	Komunalne službe; Služba CZ	Mobilni toaleti, sredstva za čišćenje	Redovno održavanje smještajnih i operativnih zona
6	Zaštita angažovanih lica – oprema	Služba CZ; komunalna preduzeća	Kacige, rukavice, zaštitna odjeća, reflektirajuće oznake	Obavezna upotreba zbog opasnosti od lomljenja stakala i pada fragmenata
7	Organizacija rada u smjenama	Služba CZ; rukovodioci timova	Operativni planovi, registri	Rotacije ekipa radi sigurnosti i sprečavanja iscrpljenosti
8	Uspostava punktova za odmor i logistiku	Služba CZ; komunalne službe	Mobilni kontejneri, šatori, grijalice	Postavljanje u zonama s intenzivnim oštećenjima i povećanim potrebama timova
9	Evidencija smještenih i angažovanih osoba	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT sistemi, registri	Evidencija lokacija, smjena i ukupno angažovanih lica

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite i obaveze gradskih službi i pravnih lica u fazi spašavanja

U slučaju intenzivne tuče i gradonosnih oluja, **Gradski štab civilne zaštite** preuzima rukovođenje svim operativnim aktivnostima usmjerenim na zaštitu stanovništva, otklanjanje neposrednih opasnosti i ublažavanje posljedica po objekte, infrastrukturu i poljoprivredne površine. Štab postupa na osnovu meteoroloških upozorenja, informacija nadležnih službi i dojava sa terena, donosi hitne mjere i koordinira rad svih struktura angažovanih na spašavanju.

Gradski štab civilne zaštite:

- donosi **naredbe i mjere hitnog odgovora**, uključujući mobilizaciju vatrogasne jedinice, komunalnih službi, službi za održavanje puteva i jedinica CZ,
- određuje **prioritetne zone intervencija** (oštećeni krovovi, staklene površine, javne i industrijske površine, poljoprivredni objekti),
- usmjerava aktivnosti na **sanaciji oštećenja objekata, uklanjanju opasnih dijelova konstrukcija, razbijenog stakla i drugih fragmenata** koji ugrožavaju sigurnost,
- daje naloge za **zaštitu poljoprivrednih parcela, plastenika i stočnog fonda**, kada je to moguće bez ugrožavanja sigurnosti ljudi,
- organizuje i po potrebi naređuje **evakuaciju ugroženih osoba** sa lokacija gdje postoji rizik od urušavanja ili daljeg oštećenja,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- uspostavlja saradnju sa meteorološkim institucijama i sistemom protivgradne odbrane radi praćenja razvoja olujnih oblaka i intenziteta padavina,
- prati stanje elektro, vodovodne i komunalne infrastrukture i daje naloge za hitne popravke i obezbjeđenje kritičnih objekata,
- koordinira pružanje pomoći pogođenom stanovništvu, uključujući privremeni smještaj, osnovne potreptine i podršku ranjivim kategorijama.

Obaveze gradskih službi za upravu

Gradske službe:

- provode naredbe Gradskog štaba CZ i koordinirati angažman komunalnih službi, izvođača i operativnih timova,
- obezbjeđuju logistiku za sanaciju oštećenih objekata, uklanjanje fragmenata stakla, lima, fasadnih elemenata i drugih opasnih materijala,
- organizuju pristup prioritetnim lokacijama i uspostaviti sigurne koridore za hitne službe,
- učestvuju u informisanju stanovništva o opasnim lokacijama, preporukama ponašanja i mjerama samozaštite,
- vode evidenciju o provedenim mjerama i potrebama i dostavljati izvještaje Gradskom štabu CZ,
- organizuju privremeni smještaj i logističku podršku za pogođena domaćinstva i angažovane timove,
- sarađivaju sa mjesnim zajednicama radi identifikacije oštećenih objekata, ugroženih porodica i prioritetnih intervencija.

Obaveze komunalnih preduzeća i drugih pravnih lica

Komunalna preduzeća, izvođači radova i druga pravna lica obavezni su:

- uklanjati opasne materijale (razbijeno staklo, lim, granje, konstrukcijske fragmente) s puteva, javnih površina i prilaza objektima,
- postavljati privremene ograde, upozorenja i fizička osiguranja oko oštećenih objekata,
- obezbijediti intervencije na vodovodnoj, kanizacionoj i elektro mreži u zonama gdje je tuča izazvala mehanička oštećenja,
- pružati tehničku podršku sanaciji krovova, staklenih površina i javne infrastrukture,
- staviti na raspolaganje mehanizaciju i opremu potrebnu za brzo djelovanje (dizalice, platforme, specijalizovana vozila, alate).

Poljoprivredni subjekti i farme dužni su, prema preporukama Štaba, preduzeti mjere zaštite stočnog fonda i poljoprivrednih objekata.

Obaveze zdravstvenih ustanova, Crvenog križa i drugih učesnika

- **Dom zdravlja i hitna medicinska pomoć** – zbrinjavaju povrede izazvane gradom (posjekotine, kontuzije, povrede glave), provode hitne intervencije na terenu.
- **Crveni križ** – učestvuje u pružanju privremene pomoći pogođenim domaćinstvima, distribuciji zaliha i zbrinjavanju ugroženog stanovništva.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Volonteri** – angažuju se isključivo u sigurnim zonama, pomažu u distribuciji pomoći i informisanju stanovništva, bez ulaska u zone rizika (oštećeni krovovi, nestabilni objekti, industrijska područja).

Svi učesnici – gradske službe, komunalna preduzeća, zdravstvene ustanove, pravna lica, mjesne zajednice i organizacije – obavezni su:

- postupati po naredbama Gradskog štaba CZ,
- osigurati efikasno i koordinirano djelovanje u zaštiti stanovništva,
- blagovremeno dostavljati informacije o stanju i potrebama,
- otkloniti neposredne opasnosti i omogućiti brzu normalizaciju stanja,
- pružiti podršku pogođenim domaćinstvima i osigurati funkcionisanje osnovnih sistema.

GRAD/TUČA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u u fazi otklanjanja posljedica , izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza otklanjanja posljedica nakon pojave tuče obuhvata mjere koje se provode radi sanacije oštećenja na objektima, infrastrukturi, javnim površinama i poljoprivrednim kulturama, kao i aktivnosti usmjerene na stabilizaciju stanja i normalizaciju funkcionisanja grada. Primarne intervencije odnose se na uklanjanje materijalnih opasnosti, procjenu šteta, podršku pogođenom stanovništvu, obnovu kritične infrastrukture i evaluaciju sistema preventivnih mjera.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica (TUČA / GRAD)

Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Nadležne službe zaštite i spašavanja
Procjena šteta na objektima, infrastrukturi i poljoprivrednim površinama	Služba civilne zaštite; Stručne komisije Grada Tuzla; Mjesne zajednice; nadležne gradske službe, Jedinica za potrage i spašavanje (podrška u obilasku terena)
Sanacija oštećenih objekata i infrastrukture (krovovi, staklene površine, elektro/vodovodne instalacije, javna infrastruktura)	Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije; JKP „Komunalac“; JKP „VIK“; Elektrodistribucija; građevinske firme angažovane prema naredbi Štaba CZ
Pomoć poljoprivrednicima u nadoknadi štete (sjemenski materijal, stočna hrana, zaštitna oprema)	Nadežna gradska služba; Služba CZ; Crveni križ; poljoprivredne organizacije
Uklanjanje opasnih materijala i fragmenata nastalih djelovanjem tuče (staklo, lim, granje, otpale konstrukcije)	JKP „Komunalac“ – služba čistoće; Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije (tehnička podrška)
Psihosocijalna podrška pogođenom stanovništvu	Centar za socijalni rad; Crveni križ – službe za zbrinjavanje; zdravstvene ustanove
Evaluacija provedenih mjera i unapređenje planova	Gradski štab civilne zaštite; Služba CZ; nadležne gradske službe

Kritične funkcije koje se moraju očuvati – TUČA / GRAD

Da bi se proces oporavka nakon tuče odvijao efikasno i bez dodatnih rizika, potrebno je očuvati sljedeće ključne funkcije:

- **Održavanje vodosnabdijevanja i funkcionisanje elektrodistribucije** – Sanacija oštećenih instalacija, zamjena kablova i vodova, obezbjeđenje stabilnog napajanja u prioritetnim objektima.
- **Funkcionisanje zdravstvene zaštite i hitnih medicinskih usluga**– Osiguranje dostupnosti hitne pomoći, domova zdravlja i medicinskih timova, posebno u područjima s većim oštećenjima.
- **Operativna spremnost snaga zaštite i spašavanja**– Kontinuiran rad vatrogasne jedinice, jedinica CZ, komunalnih službi i službi održavanja infrastrukture.
- **Kontinuirano informisanje stanovništva i koordinacija između službi** – Pravovremeno prenošenje informacija građanima; stabilna komunikacija između svih učesnika u sanaciji i obnovi.

Spisak – tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Teretna vozila, dizalice, autoplatforme, kamioni s kranom	Uklanjanje oštećenih elemenata sa objekata (lim, crep, staklo), podizanje teških fragmenata i čišćenje javnih površina	Komunalna preduzeća, privatne firme, Grad Tuzla-Služba CZ
Motorne pile, makaze za metal, ručni alati	Uklanjanje polomljenog drveća, granja i opasnih fragmenata nastalih djelovanjem tuče	Profesionalna vatrogasna jedinica, komunalne službe
Mobilni agregati i rasvjetni tornjevi	Obezbjedenje električne energije i osvjetljenja tokom intervencija na kritičnim lokacijama	Služba CZ, JKP, Elektrodistribucija
Zaštitna oprema (kacige, rukavice, zaštitne naočale, reflektirajući prsluci)	Sigurnost operativnog osoblja prilikom uklanjanja stakla, limova i drugih oštih materijala	Služba CZ, komunalna preduzeća, PVJ
Vozila za distribuciju hrane, vode i osnovnih potrepština	Podrška ugroženim domaćinstvima čiji su objekti oštećeni tučom	Služba CZ, Crveni križ, MZ-e
Mobilni punktovi za privremeni smještaj (šatori, montažni kontejneri)	Zbrinjavanje stanovništva iz objekata u kojima boravak nije siguran	Služba CZ, Crveni križ
Telekomunikacijska oprema (radio–stanice, repetitori, mobilni uređaji)	Koordinacija operativnih timova i komunikacija na terenu	Služba CZ, Jedinica za radio–veze, Grad
Oprema za privremene popravke (folije, cerade, pričvršćivači)	Privremena zaštita oštećenih krovova, prozora i fasada radi sprječavanja dodatnih šteta	Komunalna preduzeća, Služba CZ
Kontejneri i oprema za odlaganje otpada	Prikupljanje i uklanjanje razbijenog stakla, metala, plastike i drugih ostataka tuče	JKP „Komunalac“, Služba CZ

Mjere u fazi otklanjanja posljedica tuče usmjerene su na:

- **osiguranje sigurnosti stanovništva**, uklanjanjem opasnih elemenata sa objekata i površina,
- **sanaciju oštećenih stambenih, javnih i poslovnih objekata**,
- **uspostavu funkcionisanja elektro, vodovodne i druge infrastrukture**,

- **čišćenje javnih površina od opasnih fragmenata (staklo, limovi, metalni dijelovi),**
- **logističku i materijalnu podršku najugroženijim domaćinstvima,**
- **kontinuiranu komunikaciju između snaga zaštite i spašavanja i informisanje građana.**

Ključnu ulogu imaju:

- Služba civilne zaštite,
- Profesionalna vatrogasna jedinica,
- Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije,
- JKP „Komunalac“ i druga komunalna preduzeća,
- Elektrodistribucija i JKP „VIK“,
- Crveni križ i mjesne zajednice,
- gradske službe koje učestvuju u procjeni šteta i obnovi infrastrukture.

1. Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravu, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica,

Faza otklanjanja posljedica nakon pojave tuče predstavlja završni segment djelovanja sistema zaštite i spašavanja, u kojem se provode mjere usmjerene na potpunu stabilizaciju pogođenih područja, sanaciju materijalnih oštećenja te uspostavljanje normalnog funkcionisanja grada. Ključne aktivnosti u ovoj fazi obuhvataju uklanjanje opasnih fragmenata (razbijeno staklo, lim, beton, polomljeno granje), privremene i trajne popravke oštećenih objekata, procjenu ukupnih posljedica i pružanje podrške stanovništvu, posebno domaćinstvima i poljoprivrednim gazdinstvima koja su pretrpjela značajne štete.

Naglasak se stavlja na obnovu kritične komunalne i elektroenergetske infrastrukture, uklanjanje opasnosti koje mogu ugroziti sigurnost građana, sanaciju javnih površina, objekata i instalacija, kao i obezbjeđenje pristupa osnovnim komunalnim funkcijama (voda, struja, kanalizacija) u najpogođenijim zonama. Istovremeno se provodi detaljna analiza provedenih preventivnih i interventnih mjera, identifikacija nedostataka u sistemu i izrada preporuka za unapređenje, uključujući razvoj i jačanje kapaciteta službi koje učestvuju u odgovoru na ekstremne meteorološke pojave.

Koordinisanim djelovanjem Službe civilne zaštite, Profesionalne vatrogasne jedinice, komunalnih preduzeća, nadležnih službi za poljoprivredu, Crvenog križa, zdravstvenih ustanova i mjesnih zajednica osigurava se efikasna sanacija terena, zaštita stanovništva i normalizacija uslova života na području grada Tuzla. Završetak faze podrazumijeva uspostavljanje redovnog režima funkcionisanja komunalnih i infrastrukturnih sistema, uz potvrdu pripravnosti za eventualne nove meteorološke nepogode sličnog karaktera.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica tuče, Gradski štab civilne zaštite preuzima potpuno rukovođenje i koordinaciju svih aktivnosti usmjerenih na sanaciju oštećenih objekata, infrastrukture i javnih površina, te na obezbjeđenje sigurnosti stanovništva i normalizaciju uslova života na području grada Tuzla. Štab kontinuirano procjenjuje stanje na terenu putem operativnih struktura, nadležnih službi i mjesnih zajednica, te donosi hitne mjere za uklanjanje opasnih fragmenata (razbijeno staklo, lim, betonski elementi), polomljenog granja i oštećenih konstrukcija koje mogu ugroziti zdravlje stanovništva ili izazvati sekundarne štete. Organizuje rad komunalnih

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

službi, Profesionalne vatrogasne jedinice, Službe civilne zaštite, službi za hitne intervencije, mjesnih zajednica i Crvenog križa, uključujući raspodjelu mehanizacije, opreme i ljudstva prema najugroženijim lokacijama. Štab prati tok sanacije, izdaje naredbe o prioritetima intervencija, koordinira popravke elektro i vodovodnih instalacija, pružanje pomoći poljoprivrednicima i podršku pogođenom stanovništvu. Po okončanju ključnih sanacionih aktivnosti, Gradski štab predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne nesreće, te daje preporuke za unapređenje preventivnih mjera i operativnih kapaciteta sistema zaštite i spašavanja.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica (TUČA / GRAD)

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Procjena stanja i posljedica	Procjena oštećenja na objektima, infrastrukturi, vozilima, poljoprivrednim površinama; identifikacija opasnih materijala (staklo, lim, konstrukcijski elementi)	Služba civilne zaštite; Gradska komisija za procjenu šteta; Služba za čistoću; Mjesne zajednice;	Koordinira procjenu, potvrđuje prioritete i donosi hitne mjere
2	Komunalni odgovor i uklanjanje opasnosti	Uklanjanje opasnih fragmenata, granja, oštećenih dijelova fasada i drugih prepreka	Služba za čistoću; Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Usmjerava timove i određuje zone hitnog djelovanja
3	Sanacija infrastrukture	Hitne popravke elektro, vodovodnih, kanalizacionih i drugih komunalnih sistema oštećenih tučom	Elektrodistribucija, Služba za vodosnabdijevanje; Služba za čistoću (komunalni radovi); Profesionalna vatrogasna jedinica; Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Koordinira sanaciju i prati dinamiku radova
4	Pomoć pogođenom stanovništvu	Pružanje hitne pomoći stanovništvu, podjela osnovnih potrepština, zaštitnih folija, pomoć poljoprivrednicima	Službe za zbrinjavanje (Crveni križ); Služba civilne zaštite; Mjesne zajednice; Služba za medicinsku pomoć; Veterinarska služba (za farme)	Koordinira raspodjelu pomoći i identifikuje najugroženije
5	Informisanje i komunikacija	Informisanje građana o opasnim zonama, mjerama zaštite i toku sanacije	Služba za informisanje – RTV7; Služba civilne zaštite; Jedinica za radio-veze	Validira informacije i upravlja kriznim komuniciranjem
6	Upravljanje resursima	Raspodjela mehanizacije, radne snage, opreme i materijala za sanaciju	Služba civilne zaštite; Služba za čistoću; Služba za vodosnabdijevanje; Profesionalna vatrogasna jedinica	Donosi odluke o prioritetima i nadzire korištenje resursa
7	Regulacija i nadzor	Obezbjedenje opasnih lokacija, privremena zatvaranja područja i kontrola pristupa	Policija; inspeksijske službe; Služba civilne zaštite	Donosi operativne naredbe i prati njihovu realizaciju
8	Izvjestavanje i analiza	Izrada izvještaja o štetama i provedenim mjerama; prijedlozi za unapređenje	Služba civilne zaštite- Komisija za procjenu šteta; nadležne gradske službe; operativne službe	Priprema završnu analizu i daje preporuke za unapređenje sistema

Faza otklanjanja posljedica nakon pojave tuče obuhvata sve mjere i postupke koji se provode radi uklanjanja materijalnih opasnosti, sanacije oštećenja i normalizacije funkcionisanja života na području grada Tuzla. Tuča može izazvati značajna oštećenja na stambenim, poslovnim i javnim objektima, vozilima, elektroenergetskoj i vodovodnoj infrastrukturi, komunalnim instalacijama, kao i na poljoprivrednim površinama.

U ovoj fazi fokus djelovanja usmjeren je na:

- **stabilizaciju pogođenih područja i uklanjanje neposrednih opasnosti,**
- **procjenu šteta i dokumentovanje posljedica,**
- **hitne popravke i uspostavljanje osnovnih komunalnih i infrastrukturnih funkcija,**
- **pomoć stanovništvu i poljoprivrednim domaćinstvima, te**
- **organizaciju psihosocijalne podrške i povratak u normalne životne uslove.**

Ključne strukture zaštite i spašavanja – **Služba civilne zaštite, Profesionalna vatrogasna jedinica, Služba za čistoću, Služba za vodosnabdijevanje, Služba medicinske pomoći, Služba za zbrinjavanje, Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije i Jedinica za potrage i spašavanje** – djeluju koordinirano u skladu sa naredbama Gradskog štaba civilne zaštite.

Posebno se naglašava važnost:

- **brzog uklanjanja opasnih ostataka** (razbijeno staklo, lim, otpad, dijelovi fasada),
- **normalizacije komunalnih sistema** (voda, kanalizacija, energija),
- **hitne sanacije objekata** s oštećenjima krova, stakala ili konstrukcije,
- **zaštite ugroženih domaćinstava i poljoprivrednika, i**
- **tačnog i pravovremenog informisanja građana.**

Po završetku operativnih aktivnosti, Gradski štab civilne zaštite provodi analizu provedenih mjera, utvrđuje naučene lekcije i daje preporuke za unapređenje operativnih planova i preventivnih mjera za buduće događaje.

2. Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika CZ) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su svoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini da vrše gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite djeluju u fazi otklanjanja posljedica tuče sve dok se ne uklone neposredne opasnosti, ne stabilizuje stanje na pogođenom području i ne steknu uslovi da nadležne gradske službe preuzmu daljnje aktivnosti u okviru svojih redovnih nadležnosti.

Njihove osnovne aktivnosti obuhvataju:

- **Praćenje stanja na terenu i identifikaciju kritičnih lokacija**, uključujući oštećene krovove, staklene površine, fasade, elektroenergetske i vodovodne instalacije te druge elemente koji mogu predstavljati rizik za stanovništvo.
- **Učešće u uklanjanju opasnih materijala i prepreka** nastalih djelovanjem tuče (razbijeno staklo, lim, otpali dijelovi krovova i konstrukcija, granje), u saradnji sa Službom za čistoću i Profesionalnom vatrogasnom jedinicom.

- **Logističku i tehničku podršku na terenu**, uključujući distribuciju zaštitnih materijala, folija, opreme, vode i osnovnih potrepština ugroženom stanovništvu, posebno u područjima s većim oštećenjima.
- **Pomoć u evakuaciji ili privremenom izmještanju ljudi** iz opasnih objekata ili zona oštećenih tučom, u saradnji s hitnim službama.
- **Učestvovanje u hitnoj sanaciji i osiguranju terena**, uključujući postavljanje privremenih zaštita na krovovima i staklenim površinama, obezbjeđenje opasnih lokacija i kontrolu pristupa.
- **Podršku u regulisanju saobraćaja i obezbjeđivanju rizičnih zona**, zajedno sa policijom i komunalnim inspekcijama.
- **Informisanje stanovništva putem povjerenika civilne zaštite**, uključujući upozorenja o opasnim lokacijama, preporuke za postupanje i dostupne oblike pomoći.
- **Učestvovanje u procjeni šteta**, dokumentovanju posljedica tuče i dostavljanju podataka potrebnih za formiranje izvještaja i planiranje obnove.

Pripremu prelaska na redovan režim djelovanja, kada su uklonjene neposredne opasnosti, tereni osigurani, osnovne komunalne funkcije stabilizovane, a gradske službe mogu dalje preuzeti cjelokupan proces sanacije u okviru svojih nadležnosti.

VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, visoki snijeg i snježni nanosi predstavljaju značajan rizik koji se javlja sezonski i koji može uzrokovati ozbiljne poremećaje u funkcionisanju grada. Iako je riječ o lokalizovanom riziku koji najčešće zahvata određena područja u zavisnosti od nadmorske visine, konfiguracije terena i izloženosti vjetru, posljedice mogu biti široke i višeslojne. Za razliku od naglih prirodnih nesreća poput zemljotresa ili poplava, visoki snijeg se razvija postepeno, ali njegovi kumulativni efekti mogu dovesti do blokade saobraćajnica, prekida u snabdijevanju, izolacije stanovništva, posebno u prigradskim i brdskim mjesnim zajednicama, te opterećenja komunalnih i hitnih službi.

U tabeli reprezentativnih rizika visoki snijeg i zimske nepogode svrstani su u kategoriju **SREDNJEG RIZIKA**, sa prioritetom **3**, što proizlazi iz sljedećih faktora:

- **Vjerovatnoća pojave: srednja** – snježne padavine i niske temperature javljaju se svake zime, ali intenzitet i učestalost ekstremnih snježnih događaja variraju iz godine u godinu.
- **Težina posljedica: srednja do visoka** – iako ne uzrokuju direktne katastrofalne efekte, visoki snijeg i nanosi mogu dovesti do blokade puteva, prekida transporta, nemogućnosti pristupa školama, vrtićima i zdravstvenim ustanovama, kao i do ugroženosti ranjivih grupa koje ostaju izolovane.
- **Povezanost sa drugim rizicima** – zimske nepogode mogu dodatno izazvati kvarove elektrodistributivne mreže, prekid grijanja, nestašicu vode i poteškoće u dostavi hrane i lijekova.

Zbog kombinacije sezonske učestalosti i mogućnosti da ozbiljno poremete funkcionisanje grada, snježne nepogode su utvrđene kao **PRIORITET 3**, zajedno sa drugim srednjerizičnim događajima (oluje, suša, ekstremne padavine).

Moguće posljedice visokog snijega i snježnih nanosa

- Blokada saobraćajnica i prekid javnog gradskog i prigradskog prijevoza.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Izolacija stanovnika u brdskim i teško pristupačnim mjesnim zajednicama.
- Prekidi u snabdijevanju hranom, vodom, lijekovima i energentima.
- Kašnjenje ili onemogućen pristup hitnim službama i medicinskoj pomoći.
- Preopterećenje komunalnih službi i mehanizacije za čišćenje snijega.
- Povećan rizik od povreda, saobraćajnih nesreća i smrzavanja.
- Oštećenja komunalne infrastrukture (vodovod, elektrodistribucija, grijanje).

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite od visokog snijega i snježnih nanosa obuhvataju skup tehničkih i institucionalnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje rizika od šteta, obezbjeđenje stabilnosti infrastrukture i osiguranje spremnosti sistema na intenzivne padavine. Tehničke mjere obuhvataju održavanje objekata, učvršćivanje konstrukcija, upravljanje elektroenergetskim instalacijama, smanjenje rizika od formiranja nanosa i zaštitu poljoprivredne proizvodnje. Institucionalne mjere uključuju pravovremeno informisanje građana, unapređenje sistema ranog upozoravanja, kontinuiranu obuku operativnih službi i integrisanje zimskih nepogoda u planske dokumente, čime se osigurava koordinisano i pravovremeno djelovanje svih nadležnih struktura.

Tabela– Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite (visoki snijeg i snježni nanosi)

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Prevenција	Tehničke preventivne mjere	Redovna kontrola i održavanje krovova, dimnjaka, antena i elektroinstalacija	Komunalne službe, upravitelji objekata; preventivni pregledi i uklanjanje rizika od urušavanja usljed snijega
	Učvršćivanje reklamnih panoa, semafora, stubova rasvjete i drugih konstrukcija	Komunalne službe, pravna lica; sprečavanje pada konstrukcija usljed težine snijega i udara vjetra	
	Postavljanje ili rekonstrukcija podzemnih elektroinstalacija gdje je moguće	Elektrodistribucija; smanjenje rizika od prekida napajanja tokom snježnih nepogoda	
	Sadnja i održavanje vjetrozaštitnih pojaseva na otvorenim površinama	Nadležna gradska služba, JKP; smanjenje formiranja snježnih nanosa	
	Obavješćavanje građevinskih firmi o obavezi dodatnog osiguranja skela, kranova i materijala	Građevinska inspekcija, građevinske firme; sprečavanje nezgoda i urušavanja	
	Obezbjeđenje funkcionisanja protivgradne odbrane (PGO), primjena pojedinačnih mjera zaštite (zaštitne mreže i dr.)	Nadležna služba za poljoprivredu; zaštita nasada i imovine	
	Edukacija i informisanje o mogućnostima osiguranja poljoprivredne proizvodnje od šteta	Služba za poljoprivredu, osiguravajuće kuće; povećanje otpornosti domaćinstava na štete	

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioци / Opis zadataka
Prevenција	Institucionalne mjere	Upozoravanje građana putem medija, sirena i društvenih mreža	Grad, Služba CZ, RTV7; pravovremeno obavješćavanje o najavljenim padavinama
	Razvijanje i održavanje sistema ranog upozoravanja i stalna koordinacija s meteorološkim službama	Služba CZ, FHMZ; praćenje prognoza i izdavanje upozorenja	
	Obuka kriznih štabova, operativnih službi i jedinica zaštite i spašavanja	Služba CZ; jačanje spremnosti i procedura djelovanja	
	Uključivanje snježnih nepogoda i olujnih vjetrova kao specifične prijetnje u lokalne planove zaštite i spašavanja	Grad, nadležne službe; planiranje mjera i definisanje nadležnosti	

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite u slučaju visokog snijega i snježnih nanosa obuhvataju tehničke, organizacione i institucionalne aktivnosti usmjerene na smanjenje rizika od blokade saobraćaja, oštećenja objekata i prekida komunalnih funkcija, uz jačanje kapaciteta službi i informisanje građana radi pravovremenog reagovanja.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Preventivna zaštita od visokog snijega i snježnih nanosa zahtijeva adekvatnu mehanizaciju, zimsku opremu, materijal za održavanje prohodnosti saobraćajnica, kao i opremu za rad komunalnih službi, spasilačkih struktura i mjesnih zajednica. Materijalno–tehnička sredstva koriste komunalna preduzeća, zimska služba, Služba civilne zaštite, javna preduzeća, pravna lica i lokalne zajednice. Upravljanje opremom podrazumijeva stalnu pripravnost mehanizacije, obnavljanje potrošnog materijala, te osiguranje dovoljnog kapaciteta ljudstva i opreme za brzu intervenciju u slučaju iznenadnih padavina.

TABELA – Materijalno-tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od visokog snijega i snježnih nanosa

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioци / korisnici	Izvori finansiranja
Mehanizacija za čišćenje snijega (ralice, kombinirke, utovarivači)	Uklanjanje snijega sa puteva, pristupnih saobraćajnica i kritičnih lokacija	JKP „Komunalac“, zimska služba, pravna lica sa mehanizacijom	Budžet Grada Tuzla; javna preduzeća; ugovorni angažmani
Specijalna oprema za posipanje (sol, rizla, posipači)	Sprečavanje poledice i održavanje prohodnosti saobraćajnica	Komunalne službe, zimska služba	Budžet Grada; zimska služba; projekti viših nivoa vlasti
Materijal za posipanje (so, rizla, kalcijum-hlorid)	Održavanje prohodnosti kritičnih dionica puteva i javnih površina	Komunalna preduzeća	Budžet Grada; komunalna preduzeća
Ručna oprema (lopatе, strugači, ledolomci)	Rad na teško dostupnim područjima; asistencija građanima u MZ	MZ-e, Služba CZ, komunalni radnici	Budžet Grada Tuzla; MZ; donacije
Vozila za hitne intervencije (terenska vozila 4x4, transportna vozila)	Hitni transport osoblja, dostava lijekova, hrane i opreme	Služba CZ, Crveni križ, zdravstvene ustanove	Budžet Grada; budžeti pravnih lica; međunarodni programi podrške
Kontejneri sa zimskom opremom u MZ	Lokalno skladištenje soli, lopata, sitne opreme	MZ-e, Služba CZ	Budžet Grada; projekti razvoja zajednice

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici	Izvori finansiranja
Zaštitna oprema za radnike (topla oprema, reflektirajući prsluci, rukavice, obuća)	Siguran rad na niskim temperaturama i smanjenoj vidljivosti	Komunalna preduzeća, Služba CZ	Budžet Grada Tuzla; budžeti pravnih lica
Signalizacija i ograničavajuća oprema (putne barijere, signalne table, trake)	Označavanje opasnih područja, zatvorenih puteva i ugroženih zona	Komunalne službe, policija, Služba CZ	Budžet Grada Tuzla
Oprema za komunikaciju i nadzor (radio-stanice, GPS uređaji, meteorološki senzori)	Koordinacija zimske službe, praćenje padavina i stanje puteva	Služba CZ, komunalna preduzeća	Budžet Grada; projekti viših nivoa; donacije
Edukativni materijal (obavještenja, brošure, digitalne kampanje)	Informisanje građana o mjerama zaštite i postupcima u snježnim nepogodama	Grad Tuzla, Služba CZ	Budžet Grada; javne kampanje

Izvori finansiranja

Finansiranje nabavke, održavanja i korištenja opreme za preventivnu zaštitu od visokog snijega i snježnih nanosa osigurava se iz sljedećih izvora:

- **Budžet Grada Tuzla,**
- **budžeti komunalnih preduzeća i pravnih lica,**
- **kantonalni i federalni programi za održavanje putne infrastrukture,**
- **projekti viših nivoa vlasti i međunarodnih organizacija,**
- **posebni programi unapređenja zimske službe i javnih površina.**

Materijalno-tehnička sredstva koja se koriste u provođenju preventivne zaštite od visokog snijega i snježnih nanosa obuhvataju mehanizaciju, zimsku opremu, sredstva za posipanje, vozila za hitne intervencije, zaštitnu opremu za radnike, komunikaciona sredstva i opremu za nadzor. Ova sredstva omogućavaju komunalnim službama, Službi civilne zaštite, mjesnim zajednicama, zdravstvenim ustanovama i drugim pravnim licima efikasno provođenje preventivnih mjera koje imaju za cilj obezbjeđenje prohodnosti puteva, sigurnosti građana i stabilnog funkcionisanja komunalnih i životnih aktivnosti tokom zimskih nepogoda. Sve aktivnosti zasnivaju se na pravovremenom održavanju opreme, punoj operativnoj spremnosti i osiguranju adekvatnog finansiranja iz raspoloživih izvora.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonsačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima ključnu ulogu u koordinaciji, organizaciji i nadzoru nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja u uslovima visokog snijega i snježnih nanosa, sa ciljem sprečavanja blokade saobraćaja, prekida komunalnih funkcija, ugrožavanja stanovništva i nastanka materijalnih šteta. Djelovanje se zasniva na operativnom usklađivanju svih subjekata sistema, pravovremenom informisanju i osiguranju raspoloživosti mehanizacije i ljudstva.

a) Koordinacija i angažovanje izvršilaca

Služba civilne zaštite:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- učestvuje u pripremi i provođenju naloga za aktiviranje mehanizacije i ljudstva, te predlaže i koordinira utvrđivanje prioriteta čišćenja puteva, pristupnih saobraćajnica, javnih površina i prilaza objektima od javnog značaja (bolnice, škole, komunalne službe, mjesne zajednice;
- **uspostavlja pojačano dežurstvo Operativnog centra**, uključujući 24-satni rad u periodima najavljenih intenzivnih snježnih padavina, poledice ili snježnih nanosa;
- obezbjeđuje **stalnu komunikaciju i razmjenu informacija** sa Federalnim hidrometeorološkim zavodom, policijom, komunalnim službama i hitnim službama;
- koordinira sa kantonalnim i federalnim institucijama radi zahtjeva za dodatnom mehanizacijom, materijalnim sredstvima i tehničkom podrškom kada lokalni kapaciteti nisu dovoljni.

b) Nadzor nad izvršavanjem mjera i zadataka

Služba civilne zaštite:

- **kontrolira primjenu procedura zimskog održavanja**, obavljanje čišćenja kritičnih tačaka, prioritetnih putnih pravaca i pristupa objektima od javnog značaja;
- evidentira probleme u funkcionisanju saobraćaja, komunalnih usluga i stanje na terenu, te utvrđuje eventualne nedostatke u mehanizaciji, opremi, ljudstvu i organizaciji rada;
- izrađuje **prijedloge za korekcije**, preraspodjelu resursa ili angažman dodatnih kapaciteta i dostavlja ih Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

c) Rokovi za izvještavanje Gradonačelnika, odnosno informisanje Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera

Služba civilne zaštite je obavezna:

- dostavljati **redovne izvještaje** Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite tokom perioda intenzivnih padavina, poledice ili visokog nivoa rizika;
- pripremati **redovne izvještaje** o realizaciji mjera preventivne zaštite, stanju puteva, funkcionisanju saobraćaja i komunalnih sistema u zimskom periodu;
- po okončanju nepogode izraditi **završni izvještaj** o provedenim aktivnostima, problemima, gubicima, upotrebi resursa i preporukama za unapređenje zimskog održavanja;
- voditi propisane evidencije i elektronske registre o aktiviranju mehanizacije, potrošnji materijala (so, abrazivni materijal), angažovanom ljudstvu i intervencijama na terenu.

VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI – FAZA SPAŠAVANJA

Faza spašavanja provodi se u situacijama pojave visokog snijega i snježnih nanosa koji ugrožavaju normalno funkcionisanje saobraćaja, komunalnih sistema, snabdijevanja i svakodnevni život stanovništva. Cilj ove faze je brzo i koordinirano djelovanje radi osiguranja prohodnosti putnih pravaca, pristupa objektima od posebnog značaja, zaštite života i zdravlja ljudi, te ublažavanja materijalnih šteta.

Aktivnosti u fazi spašavanja obuhvataju angažovanje zimske službe i raspoložive mehanizacije na čišćenju i održavanju saobraćajnica i javnih površina, uklanjanje snježnih nanosa, pomoć ugroženom stanovništvu (starija lica, bolesni, lica sa invaliditetom), obezbjeđenje pristupa zdravstvenim ustanovama i drugim objektima od javnog značaja, kao i hitne intervencije u slučaju prekida komunalnih usluga.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Koordinacija aktivnosti u fazi spašavanja vrši se putem Službe civilne zaštite Grada Tuzla, u saradnji sa Gradskim štabom civilne zaštite, komunalnim preduzećima, zdravstvenim ustanovama, policijom, mjesnim zajednicama i drugim nadležnim subjektima, u skladu sa važećim planovima i raspoloživim kapacitetima.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza spašavanja u slučaju visokog snijega i snježnih nanosa provodi se kada nastupi intenzivna snježna padavina, stvaranje nanosa, poledica ili kada postoji neposredna opasnost po život i imovinu, prekid saobraćaja, izolacija stanovništva ili ugrožavanje kritičnih komunalnih funkcija. Aktivnosti se realizuju kroz Službu civilne zaštite Grada Tuzla, zimsku službu, komunalna preduzeća, policiju, zdravstvene ustanove, mjesne zajednice i druga pravna lica, s ciljem zaštite stanovništva, obezbjeđenja prohodnosti puteva i funkcionisanja osnovnih životnih usluga.

Tabela - Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja – Visoki snijeg i snježni nanosi

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Spašavanje	Mjere odgovora	Hitno informisanje stanovništva putem medija, sistema javnog uzbunjivanja i službenih komunikacijskih kanala	Grad Tuzla, Služba civilne zaštite Grada Tuzla, Služba za informisanje – RTV 7: izdavanje upozorenja, informacija o stanju puteva, opasnim lokacijama i preporukama za sigurno kretanje
Spašavanje	Mjere odgovora	Evakuacija ugroženih osoba iz potencijalno opasnih zona (blizina ruševnih objekata, stabala, elektroinstalacija)	Policija, Profesionalna vatrogasna jedinica, Služba civilne zaštite Grada Tuzla: provođenje evakuacije po odluci Gradskog štaba civilne zaštite, osiguranje pristupa hitnim službama
Spašavanje	Mjere odgovora	Aktivacija operativnih snaga zaštite i spašavanja	Gradski štab civilne zaštite, Profesionalna vatrogasna jedinica, specijalizirane jedinice civilne zaštite, Služba za medicinsku pomoć, Služba za zbrinjavanje, Služba za čistoću i vodosnabdjevanje i Služba za informisanje – RTV 7: angažovanje ljudstva i sredstava u skladu s naredbama Gradskog štaba CZ radi spašavanja ljudi, osiguranja prohodnosti putnih pravaca i funkcionisanja osnovnih komunalnih i životnih sistema
Spašavanje	Mjere odgovora	Isključenje električne energije u pogođenim zonama (u slučaju opasnosti od oštećenja mreže, požara ili urušavanja)	Nadležna elektrodistribucija: preventivno isključivanje napajanja radi sprječavanja nesreća i zaštite stanovništva
Spašavanje	Mjere odgovora	Pružanje prve pomoći povrijeđenima i obezbjeđenje privremenog smještaja za ugrožene osobe	Služba za medicinsku pomoć – Dom zdravlja Tuzla, Služba za zbrinjavanje Crvenog križa, Služba civilne zaštite Grada Tuzla: medicinsko zbrinjavanje i koordinacija obezbjeđenja privremenog smještaja u školama, sportskim salama i drugim sigurnim objektima
Spašavanje	Mjere odgovora	Zaštita okoliša i provođenje mjera zaštite ljudi, stambenih, poslovnih, industrijskih i pomoćnih objekata, te vozila	JKP „Komunalac“ d.o.o. Tuzla, nadležne inspekcije, Služba civilne zaštite Grada Tuzla: uklanjanje snijega sa krovnih i drugih kritičnih konstrukcija, sprečavanje urušavanja, obilježavanje i obezbjeđenje opasnih zona

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja u slučaju visokog snijega i snježnih nanosa obuhvataju hitno informisanje i mobilizaciju operativnih službi, obezbjeđenje pristupa kritičnim lokacijama, evakuaciju ugroženog stanovništva, privremeni smještaj i medicinsku pomoć, kao i tehničke mjere usmjerene na zaštitu infrastrukture i imovine. Cilj je spriječiti izolaciju stanovništva, osigurati funkcionisanje komunalnih sistema i minimizirati rizike po živote, zdravlje i materijalna dobra.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Snage i sredstva civilne zaštite u slučaju visokog snijega i snježnih nanosa obuhvataju specijalizovane jedinice i službe zaštite i spašavanja koje provode hitne mjere čišćenja i osiguravanja puteva, evakuacije, spašavanja ugroženog stanovništva, dostave hrane i lijekova, uklanjanja prepreka i stabilizacije kritične infrastrukture. Njihov angažman posebno je usmjeren na prevenciju izolacije stanovništva, otklanjanje posljedica snježnih nanosa, obezbjeđenje pristupa hitnim službama i očuvanje funkcionisanja osnovnih komunalnih sistema.

Tabela – Snage civilne zaštite (VISOKI SNIJEG I SNIJEŽNI NANOSI)

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
1	Gradski štab civilne zaštite – operativno-stručni organ za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja	– DONOSI odluke o upotrebi snaga i sredstava CZ u snježnim nepogodama; – NAREĐUJE mjere čišćenja puteva, evakuacije i zaštite stanovništva; – USMJERAVA i koordiniše rad zimskih službi, komunalnih službi, policije i drugih učesnika; – RJEŠAVA pitanja koja se pojave tokom sprovođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi, objekata i infrastrukture	–	20
2	Profesionalna vatrogasna jedinica	Pomoć u tehničkim intervencijama, oslobađanje zarobljenih osoba iz vozila ili objekata, uklanjanje oborenih stabala i prepreka, pružanje prve pomoći	–	72
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Tehnička podrška pri probijanju puteva, stabilizaciji oštećenih objekata, uklanjanju opasnih konstrukcija, spašavanju u teško pristupačnim područjima	3	44
4	Jedinica za potrage i spašavanje	Lociranje i zbrinjavanje osoba zarobljenih u snježnim nanosima, transport povrijeđenih, podrška vatrogasnim i medicinskim timovima	2	12
5	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze	Obezbjedenje komunikacije između zimskih službi, operativnih timova, policije, hitne pomoći i Službe CZ	4	23
6	Služba za medicinsku pomoć – Dom zdravlja	Medicinsko zbrinjavanje povrijeđenih osoba, intervencije u izolovanim naseljima, organizacija hitnih punktova, transport pacijenata	7	36
7	Služba za čistoću – JKP “KOMUNALAC” Tuzla	Čišćenje javnih površina, uklanjanje snijega i leda, otvaranje puteva, posipanje soli i abrazivnog materijala	3	20
8	Služba za asanaciju terena – JKP “Komemorativni centar” Tuzla	Zbrinjavanje stradalih osoba, asistencija prilikom nesreća uzrokovanih urušavanjem konstrukcija ili ledom	3	14

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
9	Služba za puteve i zimsku službu – JKP (ili ugovorni izvođači)	Angažman mehanizacije za čišćenje puteva, probijanje zatrpanih pravaca, uklanjanje snježnih nanosa i ledoloma	3	30
10	Služba za vodosnabdijevanje – JKP “VIK” Tuzla	Održavanje funkcionalnosti vodovodne mreže, sprečavanje smrzavanja instalacija, obezbjeđenje alternativnog vodosnabdijevanja	6	26
11	Služba za zbrinjavanje – Crveni križ/krst Tuzla	Smještaj i humanitarna pomoć izolovanom stanovništvu; distribucija hrane, lijekova i ogrjeva; briga o ranjivim grupama	4	18
12	Služba za informisanje – RTV 7	Pravovremeno obavješćavanje javnosti o stanju na terenu, zatvorenim putevima, preporukama i mjerama zaštite	3	15

Ukupno timova / pripadnika: 38 timova / 330 pripadnika

Materijalna sredstva za visoki snijeg i snježne nanose

U slučaju snježnih nepogoda aktiviraju se sljedeća ključna materijalno–tehnička sredstva:

- mehanizacija za čišćenje snijega (ralice, grejderi, utovarivači, kombinovane mašine),
- specijalizovana vozila za posipanje soli i abrazivnog materijala,
- vozila 4x4 za pristup nepristupačnim područjima,
- motorne pile i oprema za uklanjanje oborenih stabala,
- agregati i oprema za alternativno napajanje električnom energijom,
- termokamere i oprema za pretragu terena i pronalaženje ugroženih osoba,
- šatorski kapaciteti i privremeni punktovi za zagrijavanje i smještaj,
- oprema za prvu pomoć i medicinski transport,
- radio-stanice i komunikacijski uređaji,
- oprema za označavanje opasnih lokacija (barijere, trake, signalizacija),
- lopate, ručni alati i rezervni potrošni materijal,
- zalihe hrane, vode i ogrjeva za dostavu izolovanim domaćinstvima.

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršiće koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Gradonačelnik

U uslovima visokog snijega i snježnih nanosa Gradonačelnik, obavlja rukovodne i koordinacione poslove usmjerene na zaštitu stanovništva, osiguranje prohodnosti puteva, održavanje funkcionisanja komunalnih službi i zbrinjavanje ugroženih osoba. Njegove ključne obaveze su:

- donošenje odluke o proglašenju stanja prirodne nepogode izazvane visokim snijegom i snježnim nanosima, na prijedlog Gradskog štaba civilne zaštite,
- koordinacija sa zdravstvenim ustanovama, komunalnim preduzećima i drugim subjektima u cilju obezbjeđenja dodatne mehanizacije, kadra i opreme,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- obezbjeđenje logističkih i finansijskih resursa potrebnih za provođenje mjera spašavanja, smještaja, ishrane i distribucije pomoći,
- upućivanje zahtjeva višim nivoima vlasti radi osiguranja dodatne mehanizacije, vozila 4x4, agregata i druge neophodne podrške,
- donošenje smjernica za zaštitu ranjivih kategorija, posebno stanovnika ruralnih područja, starijih osoba i domaćinstava odsječenih od saobraćajnica,
- obezbjeđenje pravovremenog i tačnog informisanja građana **putem nadležnih službi i sredstava javnog informisanja**,
- redovno izvještavanje Gradskog vijeća o stanju, provedenim mjerama i potrebama za daljom podrškom sistemu zaštite i spašavanja.

Gradske službe za upravu

U fazi spašavanja tokom snježnih nepogoda gradske službe djeluju prema naredbama Gradskog štaba civilne zaštite. Njihovi zadaci uključuju:

- angažovanje raspoloživog kadra, mehanizacije i opreme radi podrške zimskim službama i operativnim timovima na terenu,
- logističku podršku u čišćenju puteva, stabilizaciji kritičnih tačaka, uklanjanju snijega s javnih površina i osiguravanju alternativnih pravaca,
- organizaciju prostora za privremeni smještaj ugroženog stanovništva, punktova za zagrijavanje, distribuciju hrane i lijekova,
- podršku dostavi ogrjeva, hrane i vode domaćinstvima koja su privremeno odsječena od putnih komunikacija,
- saradnju sa komunalnim službama, policijom i drugim institucijama radi sprovođenja sigurnosnih mjera i zatvaranja rizičnih zona,
- informisanje stanovništva o preporučenom ponašanju, ograničenjima, dostupnim službama i vanrednim mjerama,
- pripremu i dostavljanje redovnih izvještaja o stanju na terenu, potrebama i realizaciji mjera Gradskom štabu civilne zaštite.

Pravna lica (komunalna preduzeća, transportne firme, elektrodistribucija, privredni subjekti)

- **Komunalna preduzeća:** čišćenje i održavanje saobraćajnica, uklanjanje snijega sa javnih površina, postavljanje soli i abrazivnog materijala, intervencije u rizičnim zonama, uklanjanje oborenih stabala i drugih prepreka.
- **Transportne firme:** obezbjeđenje specijalizovanih vozila i mehanizacije, transport opreme, prevoz timova, evakuacija stanovništva kada je potrebno.
- **Elektrodistribucija:** stabilizacija elektroenergetske mreže, hitne intervencije u slučajevima prekida napajanja, postavljanje mobilnih agregata u prioritetnim objektima.
- **Privredni subjekti:** organizacija rada u otežanim uslovima, obezbjeđivanje ogrjeva, logistička podrška komunalnim i spašilačkim ekipama, stavljanje mehanizacije na raspolaganje kada je potrebno.

Drugi izvršioci (volonteri, nevladine organizacije, Crveni križ)

- podrška ugroženim domaćinstvima (dostava hrane, vode, lijekova i ogrjeva),

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pomoć u obavještanju stanovništva i podršci ranjivim kategorijama,
- logistička pomoć pri distribuciji humanitarnih sredstava i opreme,
- saradnja sa Službom civilne zaštite u zbrinjavanju evakuisanih lica i organizaciji punktova za privremeni smještaj.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite ima operativnu i koordinacionu ulogu, te provodi sljedeće aktivnosti u uslovima visokog snijega i snježnih nanosa:

- učestvuje u provođenju aktivacije zimskih službi, specijalizovanih jedinica civilne zaštite, profesionalne vatrogasne jedinice, komunalnih službi i drugih subjekata, u skladu sa naredbama Gradskog štaba civilne zaštite;
- organizuje rad Operativnog centra civilne zaštite, uključujući 24-satno praćenje stanja na putevima, komunikacija i ugroženih područja;
- koordinira komunikaciju između komunalnih službi, policije, zdravstvenih ustanova, elektrodistribucije i drugih relevantnih aktera;
- organizuje distribuciju zaštitne opreme, soli, abrazivnih materijala i drugih potrebnih resursa za rad timova na terenu;
- pruža tehničku i logističku podršku u evakuaciji, transportu bolesnih i ugroženih osoba, te u uspostavi punktova za privremeni smještaj i zagrijavanje;
- vodi evidenciju svih aktivnosti, korištenih resursa, iskazanih potreba i troškova, te izrađuje i dostavlja izvještaje nadležnim organima;
- informiše javnost putem nadležnih službi i sredstava javnog informisanja o stanju na terenu, preporukama za ponašanje, zatvorenim i otvorenim putnim pravcima, kao i mjerama zaštite i spašavanja.

Mjere, postupci i zadaci svih subjekata u slučaju pojave visokog snijega i snježnih nanosa usmjereni su na:

- zaštitu života i zdravlja stanovništva;
- održavanje prohodnosti i funkcionalnosti kritične infrastrukture;
- sprječavanje izolacije domaćinstava i naseljenih područja;
- osiguranje neprekidnog rada komunalnih i hitnih službi;
- efikasnu i pravovremenu komunikaciju između svih institucija i građana.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

U uslovima visokog snijega i snježnih nanosa mobilizacija građana organizuje se s ciljem pružanja podrške operativnim službama u održavanju prohodnosti puteva, dostavi osnovnih potrepština i zaštiti ugroženog stanovništva. Aktivnosti se provode pod nadzorom Službe civilne zaštite, komunalnih preduzeća, mjesnih zajednica i drugih nadležnih institucija, uz strogo poštivanje sigurnosnih procedura koje se odnose na kretanje u otežanim vremenskim uslovima.

Mobilizacija se organizuje kroz:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Mjesne zajednice**, koje evidentiraju građane posjednike mehanizacije (traktori, freze, ATV vozila) i druge građane voljne da pomognu u čišćenju snijega, dostavi osnovnih potrepština i podršci starijim i iznemoglim osobama,
- **Volonterske mreže pod nadzorom Službe civilne zaštite**, angažovane u logističkim poslovima, dostavi lijekova, hrane i ogrjeva, kao i pružanju pomoći stanovnicima koji žive u izoliranim područjima. Volonteri se ne angažuju u rizičnim zonama gdje postoji opasnost od lavina, klizišta ili pada objekata,
- **Uključivanje građanske opreme** kao što su: traktori sa plugovima, motorne sanke, terenska vozila, oprema za čišćenje snijega, lampe i grijalice – sve prema potrebama koje definiše Služba civilne zaštite,
- **Kontrolisani angažman građana** na poslovima čišćenja snijega ispred vlastitih domaćinstava, čišćenja pristupnih staza i podrške komunalnim službama u prioritetnim zonama, uz obavezu poštovanja sigurnosnih preporuka (opasnost od zaleđenih površina, pada ledenica i urušavanja krovova).

Sve aktivnosti građana organizuju se prema uputama Službe civilne zaštite i nadležnih gradskih službi, a u cilju sigurnog i efikasnog uključenja zajednice u prevazilaženje posljedica visokog snijega i snježnih nanosa, posebno na udaljenim područjima, u brdsko-planinskim zonama i na lokacijama gdje je ugrožena dostupnost osnovnih službi.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena (VISOKI SNIJEG I SNIJEŽNI NANOSI)

U uslovima visokog snijega i snježnih nanosa, izmještanje materijalnih dobara provodi se s ciljem zaštite imovine i obezbjeđenja funkcionisanja ključnih službi, posebno u područjima gdje prijeti izolacija stanovništva, urušavanje objekata pod teretom snijega, prekid elektro i vodovodne infrastrukture ili blokada saobraćajnica.

Izmještanje se vrši selektivno, u skladu sa procjenom rizika koju izrađuju Služba civilne zaštite, komunalne službe i MZ-e, a prioriteti se odnose na dobra čije bi oštećenje ili gubitak izazvao značajne posljedice po ljudske živote, komunalne funkcije, energetske stabilnost ili snabdijevanje stanovništva.

Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju visokog snijega i snježnih nanosa

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
1	Ključna komunalna i energetska oprema (agregati, pumpe, kablovi, alat)	Zaštita opreme potrebne za održavanje komunalnih funkcija i hitnih intervencija; sprečavanje oštećenja usljed pada objekata ili zaleđivanja	Komunalne baze, centralna skladišta CZ, alternativni pogoni
2	Važna dokumentacija i IT oprema gradskih službi i javnih ustanova	Očuvanje rada službi u slučajevima urušavanja objekata, nestanka grijanja ili proboja vode	Administrativni centri sa sigurnim uslovima, sigurnosni serveri
3	Hrana, lijekovi i zalihe za stanovništvo u izoliranim područjima	Osiguranje pristupa osnovnim sredstvima za ugroženo stanovništvo koje može ostati odsječeno od grada	Logističke baze MZ, privremena skladišta u sigurnim zonama
4	Poljoprivredna i stočarska oprema (hranilice, alat, stočna hrana)	Sprečavanje propadanja hrane i opreme usljed smrzavanja, urušavanja pomoćnih objekata ili prekida snabdijevanja	Poljoprivredni centri, suhi i grijani objekti
5	Mehanizacija za čišćenje snijega građana (traktori, freze, motorne sanke)	Osiguranje dostupnosti mehanizacije za potrebe spašavanja i čišćenja puteva u prioritetnim zonama	Depoi MZ, skladišta CZ, zajednički punktovi

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
6	Komunikacijska oprema i sistemi za praćenje situacije	Održavanje koordinacije kriznih službi i komunikacije s izoliranim područjima	Operativni centar CZ, alternativne lokacije sa stabilnim napajanjem

Ciljevi izmještanja materijalnih dobara u uslovima visokog snijega i snježnih nanosa

Izmještanje se vrši radi:

- zaštite ključne komunalne, energetske i komunikacijske opreme od oštećenja,
- obezbjeđenja kontinuiteta funkcionisanja vitalnih gradskih službi,
- zaštite hrane, lijekova i sredstava za ugroženo stanovništvo,
- sprečavanja smrzavanja i propadanja mehanizacije i zaliha,
- omogućavanja intervencija u udaljenim područjima gdje je pristup otežan,
- osiguranja da krizne strukture mogu održati rad bez prekida.

Za razliku od epizootija, gdje je fokus na biosigurnosti i sprečavanju širenja patogena, kod visokog snijega akcenat je na zaštiti infrastrukture, kontinuitetu komunalnih funkcija i obezbjeđenju pristupa životno važnim resursima u situacijama izolacije ili prekida komunikacija.

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima visokog snijega i snježnih nanosa, organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju odvija se prema principima sigurnosti, zaštite od hladnoće i obezbjeđenja nesmetanog rada operativnih timova. Smještaj se organizuje u objektima koji omogućavaju grijanje, stabilno napajanje električnom energijom, adekvatne higijenske uslove i mogućnost brze mobilizacije jedinica civilne zaštite, komunalnih službi i volontera. Posebna pažnja usmjerena je na zbrinjavanje ekipa koje rade u udaljenim, teško dostupnim područjima i zonama izolacije.

Ishrana angažovanih lica obezbjeđuje se kroz organiziranu distribuciju toplih obroka, napitaka i osnovnih potrepština, uz poštivanje sigurnosnih procedura vezanih za kretanje u zimskim uslovima. Svi angažovani radnici moraju imati adekvatnu zimsku opremu (termoste odijela, obuću protiv klizanja, reflektirajuće prsluke), a smještajni prostori se redovno zagrijevaju i kontrolišu radi sprečavanja smrzotina i izloženosti niskim temperaturama.

Služba civilne zaštite, u saradnji sa Crvenim križem, komunalnim službama, službama javne kuhinje i mjesnim zajednicama, obezbjeđuje logistiku za smještaj, grijanje prostora, distribuciju hrane i vode, transport angažovanog osoblja i nadzor nad sprovođenjem mjera zaštite od hladnoće. Po potrebi se organizuju privremene baze i punktovi za odmor na terenu, posebno na lokacijama s intenzivnim snježnim nanosima.

Organizacija ove vrste omogućava siguran i kontinuiran rad operativnih struktura, naročito tokom višednevnih zimskih nepogoda i u zonama gdje je pristup otežan.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju u slučaju visokog snijega i snježnih nanosa

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno– tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova	Služba CZ; Crveni križ; nadležne gradske službe	Grijani prostori, kreveti, posteljina, zimska oprema	Smještaj u sigurnim objektima uz obavezno grijanje i nadzor

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Aktivnost	Izvršioци / Učesnici	Materijalno– tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
2	Smještaj volontera i angažovanih građana	Služba CZ; MZ-e; Crveni križ	Šatori, montažni objekti, grijalice, čebad	Smještaj u zonama pristupačnih puteva; evidencija angažovanih
3	Organizacija ishrane operativnih snaga	Crveni križ; Služba CZ; javne kuhinje	Topli obroci, topli napici, voda, posuđe	Distribucija putem punktova; prioritet ekipama na terenu
4	Distribucija potrepština (voda, hrana, ogrjev)	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila, terenska mehanizacija	Dostava u izolirana područja i starijim domaćinstvima
5	Obezbjedenje higijensko–sanitarnih uslova	Komunalne službe; Služba CZ	Mobilni toaleti, sredstva za čišćenje	Redovno održavanje smještajnih i radnih zona
6	Zaštita angažovanih lica – zimska oprema	Služba CZ; komunalna preduzeća	Zimska radna odijela, čizme, rukavice, lampe	Obavezna upotreba tokom svih aktivnosti na terenu
7	Organizacija rada u smjenama	Služba CZ; rukovodioci timova	Operativni planovi, evidencije	Rotacije radi sprečavanja iscrpljivanja; rad u skraćenim smjenama na niskim temperaturama
8	Uspostava toplih punktova za odmor	Služba CZ; komunalne službe	Mobilni kontejneri, šatori, grijalice	Postavljanje duž kritičnih putnih pravaca i područja s visokim nanosima
9	Evidencija smještenih i angažovanih osoba	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT sistemi; registri	Evidencija smjena, lokacija i angažovanog osoblja

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite i obaveze gradskih službi i pravnih lica u fazi spašavanja

U slučaju pojave visokog snijega i snježnih nanosa, Gradski štab civilne zaštite Grada Tuzla rukovodi i koordinira provođenje mjera zaštite i spašavanja na području grada, s ciljem osiguranja prohodnosti saobraćajnica, zaštite života i zdravlja stanovništva, očuvanja stabilnosti komunalne infrastrukture i obezbjeđenja kontinuiranog snabdijevanja osnovnim životnim potrepštinama.

Gradski štab civilne zaštite donosi hitne mjere i naredbe na osnovu meteoroloških upozorenja i procjena nadležnih službi, razmatra stanje na terenu, utvrđuje prioritete u čišćenju putnih pravaca i angažovanju mehanizacije, te usmjerava i koordinira djelovanje svih subjekata uključenih u odgovor na zimsku nepogodu.

Štab usmjerava rad komunalnih preduzeća, zimske službe, hitnih medicinskih službi, profesionalne vatrogasne jedinice i Službe civilne zaštite, te po potrebi naređuje provođenje mjera kao što su ograničenje ili zabrana kretanja, evakuacija ugroženih osoba, otvaranje privremenih prihvatnih centara i organizacija snabdijevanja stanovništva hranom, lijekovima i ogrjevom u izoliranim područjima. Posebna pažnja posvećuje se zaštiti i održavanju funkcionalnosti kritične infrastrukture (elektroenergetske mreže, vodosnabdijevanja, sistema grijanja) i organizaciji rada u uslovima niskih temperatura.

Gradske službe za upravu obavezne su provoditi naredbe Gradskog štaba civilne zaštite, osigurati potrebnu logističku i administrativnu podršku (grijani prostori, mehanizacija, vozila, ljudstvo), održavati stalnu komunikaciju sa mjesnim zajednicama, učestvovati u organizaciji distribucije pomoći i voditi propisane evidencije o realizaciji mjera.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Komunalna preduzeća i druga pravna lica dužna su, u skladu sa važećim propisima i odlukama nadležnih organa, staviti na raspolaganje raspoloživu mehanizaciju, opremu i ljudstvo, te osigurati redovno i pojačano održavanje putnih pravaca i drugih kritičnih lokacija.

Svi subjekti sistema zaštite i spašavanja – gradske službe, komunalna preduzeća, zdravstvene ustanove, pravna lica i volonterske organizacije – dužni su postupati po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite, pravovremeno dostavljati informacije o stanju na terenu i iskazanim potrebama, te osigurati nesmetanu realizaciju mjera zaštite, spašavanja i podrške stanovništvu tokom trajanja snježne nepogode.

VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica visokog snijega i snježnih nanosa obuhvata mjere usmjerene na stabilizaciju stanja na pogođenim područjima, uklanjanje materijalnih oštećenja, normalizaciju funkcionisanja komunalne infrastrukture i osiguranje povratka stanovništva u redovne uslove života. Aktivnosti uključuju uklanjanje srušenih stabala, oštećenih instalacija i građevinskih elemenata, procjenu štete, pružanje pomoći najugroženijim domaćinstvima, sanaciju kritične infrastrukture i obnovu resursa potrebnih za nesmetan rad komunalnih i službi spašavanja.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica – Visoki snijeg i snježni nanosi

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Opis zadataka
Otklanjanje posljedica	Sanacija i uklanjanje posljedica nepogode	Uklanjanje srušenih stabala, oštećenih bandera, elemenata sa krovova i drugih konstrukcija koje predstavljaju opasnost	Komunalna preduzeća, Profesionalna vatrogasna jedinica– uklanjanje opasnosti i uspostava sigurnosti, uz koordinaciju Službe CZ
Otklanjanje posljedica	Sanacija i uklanjanje posljedica nepogode	Hitna sanacija oštećenih stambenih, javnih i poslovnih objekata	Komunalna preduzeća, građevinske firme i nadležne gradske službe – privremeni i trajni sanacioni radovi, uz koordinaciju Službe civilne zaštite
Otklanjanje posljedica	Sanacija i uklanjanje posljedica nepogode	Popravak oštećenih elektroenergetskih, vodovodnih i toplovodnih instalacija	Nadležna javna preduzeća (elektro distribucija, „Vodovod i kanalizacija“, „Centralno grijanje“) – obnavljanje funkcionalnosti sistema, uz koordinaciju i praćenje od strane Službe civilne zaštite
Otklanjanje posljedica	Procjena šteta	Procjena oštećenja infrastrukture, objekata i poljoprivrede	Stručne komisije Grada Tuzla, Služba civilne zaštite, mjesne zajednice – terenski pregled, izrada izvještaja i dostavljanje nadležnim organima
Otklanjanje posljedica	Podrška stanovništvu	Distribucija hrane, vode, ogrjeva i osnovnih životnih potrepština ugroženim domaćinstvima	Crveni križ, mjesne zajednice, Služba civilne zaštite i humanitarne organizacije – koordinacija i distribucija pomoći
Otklanjanje posljedica	Podrška stanovništvu	Pružanje psihosocijalne podrške pogođenim porodicama	Centar za socijalni rad, Crveni križ, zdravstvene ustanove
Otklanjanje posljedica	Asanacija terena	Uklanjanje snijega, leda i preostalih prepreka; čišćenje i uređenje pogođenih zona	Komunalna preduzeća, zimska služba, uz koordinaciju Službe civilne zaštite
Otklanjanje posljedica	Evalvacija i planiranje	Analiza provedenih mjera, identifikacija slabosti i unapređenje operativnih planova	Gradski štab civilne zaštite i nadležne gradske službe – analiza i prijedlog mjera, uz razmatranje i usmjeravanje od strane Gradonačelnika

Kritične funkcije koje se moraju očuvati – Visoki snijeg i snježni nanosi

- Obezbjedenje **sigurnosti ljudi, objekata i kritične infrastrukture** (elektro, vodovod, grijanje).
- Kontinuitet snabdijevanja električnom energijom, vodom i toplotom u svim dijelovima grada.
- Funkcionisanje zdravstvene i hitne medicinske zaštite, posebno u izoliranim područjima.
- Održavanje prohodnosti puteva za hitne službe i distribuciju životnih potrepština.
- Uspostavljanje i održavanje kapaciteta potrebnih za ponovno djelovanje sistema zimske službe i zaštite od snježnih nanosa.
- Evaluacija i analiza potrebe za unapređenjem sistema PGO, mehanizacije i infrastrukture u zimskim uslovima.

Spisak materijalno-tehničkih sredstava za fazu otklanjanja posljedica – Visoki snijeg i snježni nanosi

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Teretna vozila, grtalice, rovokopači, posipači soli	Uklanjanje snijega, leda i prepreka	Komunalna preduzeća, privatne firme, Služba CZ
Motorne pile i oprema za sječu	Uklanjanje srušenih stabala i granja	Profesionalna vatrogasna jedinica, komunalne službe
Mobilne grijalice i agregati	Obezbjedenje toplote i struje u ugroženim objektima	Služba CZ, komunalna preduzeća
Zaštitna zimska oprema (rukavice, obuća, reflektirajući prsluci)	Sigurnost operativnog osoblja	Služba CZ, komunalna preduzeća
Vozila za distribuciju hrane, ogrjeva i vode	Podrška ugroženim domaćinstvima	Služba CZ, Crveni križ, MZ-e
Mobilni punktovi za privremeni smještaj	Zbrinjavanje osoba iz izoliranih ili oštećenih objekata	Služba CZ, Crveni križ
Telekomunikaciona oprema	Koordinacija timova i veza na terenu	Služba CZ, MZ, Grad

Mjere u fazi otklanjanja posljedica visokog snijega i snježnih nanosa usmjerene su na osiguranje sigurnosti stanovništva, obnovu infrastrukture, uspostavu ključnih komunalnih funkcija i pružanje socijalne pomoći najugroženijim domaćinstvima. Ključnu ulogu imaju komunalne službe, Služba civilne zaštite, zimska služba, zdravstvene ustanove i gradske institucije, koje zajednički rade na sanaciji terena, procjeni šteta i vraćanju sistema u redovan režim rada.

Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravo, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica,

Faza otklanjanja posljedica visokog snijega i snježnih nanosa predstavlja završni segment djelovanja sistema zaštite i spašavanja, kojim se osigurava potpuna stabilizacija pogođenih područja, sanacija materijalne štete i uspostavljanje normalnog funkcionisanja grada. Ključne aktivnosti obuhvataju čišćenje i osiguravanje terena, hitne popravke oštećene infrastrukture, pružanje socijalne i logističke pomoći stanovništvu te procjenu ukupnih posljedica nepogode.

U ovoj fazi naglasak se stavlja na obnavljanje elektroenergetske, vodovodne, toplinske i saobraćajne infrastrukture, garantiranje zdravstvene zaštite i osiguranje minimalnih uslova života u najpogođenijim područjima. Istovremeno se provodi analiza provedenih mjera, identifikacija nedostataka i izrada preporuka za unapređenje sistema, uključujući i kapacitete zimske službe i prioritetne komunalne intervencije.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Koordinisanim radom nadležnih službi civilne zaštite, komunalnih preduzeća, zdravstvenih ustanova, Crvenog križa i mjesnih zajednica osigurava se efikasna sanacija terena, zaštita stanovništva i normalizacija funkcionisanja grada Tuzla. Završetak faze podrazumijeva povratak sistema u redovan režim rada, uz osiguranje spremnosti za eventualne nove nepovoljne vremenske prilike.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica – visoki snijeg i snježni nanosi

U fazi otklanjanja posljedica zimskih nepogoda (visokog snijega i snježnih nanosa), Gradski štab civilne zaštite rukovodi svim operativnim aktivnostima usmjerenim na sanaciju infrastrukture, normalizaciju uslova života, otklanjanje opasnosti po stanovništvo i uspostavljanje komunalnih funkcija na području grada Tuzla.

Štab kontinuirano procjenjuje stanje na terenu, donosi mjere za uklanjanje snijega i leda, sanaciju oštećenih objekata, uklanjanje srušenih stabala i elemenata infrastrukture, te obezbjeđuje podršku stanovništvu, posebno u najugroženijim područjima.

Organizuje rad komunalnih službi, zimske službe, profesionalne vatrogasne jedinice, službi hitne medicinske pomoći, kao i mjesnih zajednica, Crvenog križa i drugih subjekata uključenih u sanaciju. Osigurava raspodjelu mehanizacije i drugih resursa prema prioritnim zonama, nadzire tok aktivnosti i validira informacije sa terena.

Po završetku sanacionih mjera, Gradski štab predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne nesreće, te daje smjernice za unapređenje kapaciteta zimske službe, infrastrukture i planova zaštite i spašavanja.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica visokog snijega

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Procjena stanja i posljedica	Procjena obima snježnih nanosa, oštećenja objekata, infrastrukture i opasnosti po stanovništvo	Komunalne službe, vatrogasna jedinica, MZ-e	Koordinira procjenu i određuje prioritete intervencija
2	Organizacija komunalnog odgovora	Uklanjanje snijega i leda, čišćenje puteva, uklanjanje granja i stabala	JKP, zimska služba	Usmjerava mehanizaciju i radne timove
3	Sanacija infrastrukturnih oštećenja	Hitne popravke elektro, vodovodne, toplinske i saobraćajne infrastrukture	Elektroprivreda, VIK, Centralno grijanje, komunalna preduzeća	Koordinira sanaciju i određuje hitne mjere
4	Pomoć ugroženom stanovništvu	Dostava hrane, vode, ogrjeva i osnovnih potrepština; privremeni smještaj	Crveni križ, Služba CZ, MZ-e	Koordinira raspodjelu pomoći i identifikaciju najugroženijih
5	Informisanje i komunikacija	Obavještenja o prohodnosti puteva, preporukama, mjerama zaštite	Press služba, Služba CZ	Validira informacije i upravlja javnim obavještavanjem
6	Upravljanje resursima	Raspodjela mehanizacije, radne snage, opreme i goriva	Komunalna preduzeća, nadležne gradske službe	Prioritiziranje i nadzor korištenja resursa
7	Regulacija i nadzor mjera	Zatvaranje opasnih zona, regulacija saobraćaja i pristupa	Policija, inspekcije	Donosi naredbe i nadzire primjenu na terenu
8	Izvjешtavanje	Izvjешtaji o štetama, provedenim mjerama i potrebama za obnovu	Gradske službe, komunalna preduzeća	Priprema završnu analizu i prijedloge poboljšanja

Aktivnosti snaga civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica – visoki snijeg i snježni nanosi

Snage civilne zaštite djeluju sve dok se ne otklone ključne posljedice snježne nepogode, a gradske službe mogu preuzeti daljnji rad u okviru redovnih nadležnosti. Njihove aktivnosti obuhvataju:

- **Praćenje stanja na terenu**, identifikaciju nepristupačnih zona, zapriječenih puteva i lokacija povećanog rizika (klizišta, urušavanja objekata).
- **Učešće u raščišćavanju snijega i uklanjanju prepreka** u saradnji s komunalnim preduzećima i zimskom službom.
- **Logističku podršku** — distribuciju opreme, goriva, hrane, vode i drugih potrepština ugroženom stanovništvu, posebno u odsječenim područjima.
- **Pomoć u evakuaciji i transportu** starijih, bolesnih i osoba kojima je potrebna medicinska pomoć.
- **Učestvovanje u sanaciji terena**, uklanjanju srušenih stabala, dijelova krovova, bandera i drugih elemenata koji ugrožavaju sigurnost.
- **Obezbjeđivanje kontrolnih tačaka** i regulisanje saobraćaja u rizičnim zonama, u saradnji s policijom.
- **Informisanje stanovništva preko povjerenika CZ** o stanju na terenu, preporukama, mjerama opreza i dostupnim oblicima pomoći.
- **Učestvovanje u procjeni štete**, dokumentovanju posljedica i definisanju potreba za daljnjom obnovu.
- **Pripremu prelaska u redovne nadležnosti**, kada su putevi prohodni, infrastruktura stabilizovana i kada komunalne i administrativne službe mogu dalje djelovati u svom redovnom režimu.

Ove aktivnosti prestaju kada su prioritetne intervencije završene, ugroženo stanovništvo zbrinuto, kritična infrastruktura stabilizovana i uspostavljeni uslovi za normalno funkcionisanje života i rada na području grada Tuzla.

SUŠA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, suša predstavlja značajan rizik koji, iako ne djeluje iznenada poput poplava ili klizišta, ima postepene, dugotrajne i široko rasprostranjene posljedice na stanovništvo, poljoprivredu, vodne resurse, životnu sredinu i lokalnu ekonomiju. Za razliku od naglih hidroloških ili meteoroloških nepogoda, suša se razvija sporo, često neprimjetno, ali kada dostigne vrhunac – izaziva ozbiljne poremećaje u snabdijevanju vodom, proizvodnji hrane, javnom zdravlju i funkcionisanju komunalnih sistema.

Na osnovu analize vjerovatnoće i posljedica, suša je kategorizirana kao **SREDNJI RIZIK**, sa sljedećim ključnim karakteristikama:

Vjerovatnoća pojave – Srednja

Suše se javljaju periodično, naročito tokom ljetnih mjeseci i u periodima smanjene količine padavina. Najizraženije posljedice odnose se na:

- smanjenje nivoa podzemnih voda i izvorišta,
- pad dostupnosti vode za piće i industriju,

- oštećenje poljoprivrednih kultura i pad prinosa,
- povećanu potrebu za restriktivnim mjerama vodosnabdijevanja,
- povećanje rizika od šumskih i površinskih požara.

Težina posljedica – Visoka u pogođenim sektorima

Iako suša ne ugrožava direktno živote ljudi na način na koji to čine poplave ili zemljotresi, njene posljedice mogu biti dugoročne i izrazito štetne:

- ograničavanje ili prekid vodosnabdijevanja,
- gubitak poljoprivredne proizvodnje i pad prihoda domaćinstava,
- degradacija zemljišta i povećanje erozije,
- ekonomski gubici u poljoprivredi, industriji i uslužnim djelatnostima,
- povećanje troškova za vodu, navodnjavanje i alternativne izvore,
- porast zdravstvenih rizika zbog smanjene higijene i kvaliteta vode.

Prostorno rasprostranjena, ali različitog intenziteta

Za razliku od poplava koje zahvataju precizno određena područja, suša pogađa čitavo područje grada, ali s različitim intenzitetom. Najugroženija su:

- rubna i ruralna područja zavisna od poljoprivrede,
- zone sa slabijim vodnim kapacitetima,
- domaćinstva bez alternativnih izvora vode,
- poljoprivredne površine, plastenici i nasadi.

Iako se ne javlja svake godine i posljedice ne nastupaju iznenada, kombinacija srednje vjerovatnoće i značajnih efekata na vodosnabdijevanje, poljoprivredu i komunalne sisteme čini sušu važnim rizikom za Grad Tuzlu. Zbog toga je ona svrstana u **Prioritet 3**, zajedno s olujama, zimskim nepogodama i drugim meteorološkim pojavama koje imaju srednji nivo rizika, ali mogu dugoročno uticati na kvalitet života i funkcionisanje osnovnih gradskih sistema.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza preventivne zaštite obuhvata skup mjera koje se provode kontinuirano s ciljem smanjenja vjerovatnoće pojave suše, ublažavanja njenih posljedica i povećanja otpornosti komunalnih, poljoprivrednih i vodnih sistema. U skladu sa Procjenom ugroženosti Grada Tuzla, suša je rizik srednjeg prioriteta, ali može izazvati ozbiljne poremećaje u vodosnabdijevanju, poljoprivredi, komunalnim uslugama i kvalitetu života stanovništva.

Preventivne aktivnosti obuhvataju tehničke, institucionalne, ekonomske i mjere pripreme domaćinstava, a njihov kontinuitet direktno utiče na smanjenje ekoloških i ekonomskih posljedica sušnih perioda.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite

Faza	Kategorija mjere	Opis mjere
Preventivna zaštita	Tehničke preventivne mjere	- Redovno praćenje nivoa podzemnih i površinskih voda, uključujući izvorišta i zdenace,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija mjere	Opis mjere
		- Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje akumulacija, cisterni, rezervoara i alternativnih vodnih skladišta, - Uvođenje tehnologija navodnjavanja s niskom potrošnjom vode (kap po kap, mikroraspršivači), - Očuvanje izvorišta i sprečavanje bespravnog zahvata vode, - Promocija korištenja alternativnih izvora vode, posebno sistema za sakupljanje kišnice.
	Institucionalne mjere	- Uključivanje mjera zaštite od suše u prostorne i sektorske planove (poljoprivreda, komunalna infrastruktura), - Edukacija poljoprivrednika i građana o mjerama štednje vode i racionalne potrošnje. - Monitoring sušnih perioda putem agrometeoroloških i hidroloških Sistema, - Planiranje sistema prioriteta u distribuciji vode u slučaju nestašica.
	Mjere pripreme domaćinstava	- Razmatranje polisa osiguranja za štete u poljoprivredi izazvane sušom, - Edukacija o racionalnoj i efikasnoj potrošnji vode u domaćinstvima, - Priprema vlastitih kapaciteta za skladištenje vode u domaćinstvima i na farmama (rezervoari, cisterne, zatvorene posude).

Preventivne mjere predstavljaju osnovni mehanizam za smanjenje posljedica suše i obezbjeđenje održivog snabdijevanja vodom, stabilnosti poljoprivredne proizvodnje i racionalnog korištenja postojećih vodnih resursa.

Izvršioci – gradske službe, pravna lica i institucije nadležne za provođenje preventivnih mjera zaštite od suše

Uspješna preventivna zaštita od suše zahtijeva koordinisan rad svih nadležnih službi, preduzeća i institucija koje, u okviru svojih redovnih djelatnosti, imaju obavezu održavanja vodnih sistema, praćenja stanja izvora, upravljanja potrošnjom vode i edukacije građana.

Ključnu ulogu ima Služba civilne zaštite Grada Tuzla, koja:

- koordinira provođenje preventivnih mjera,
- identifikuje kritične tačke i zone smanjenih vodnih kapaciteta,
- pokreće aktivnosti nadležnih službi,
- vrši nadzor nad realizacijom programskih mjera,
- organizuje edukaciju i informisanje građana,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Pregled preventivnih mjera, izvršilaca, MTS i izvora finansiranja (SUŠA)

R/B	Mjera / Aktivnost	Izvršioi	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
1	Upravljanje vodnim resursima – izrada planova i analiza kapaciteta izvorišta	Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ; JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Tuzla	Analitička oprema, GIS baze, hidrološki i tehnički podaci	Budžet Grada; projektna sredstva	Inicira i koordinira izradu planova; prati realizaciju
2	Praćenje nivoa podzemnih i površinskih voda	JKP „Vodovod i kanalizacija“; Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ	Mjerne sonde, monitoring sistemi, mjerni bunari	Budžet Grada; sredstva javnog preduzeća	Prati kritične lokacije i izvještava Gradski štab CZ
3	Izgradnja i održavanje akumulacija i rezervoara	Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ; JKP „Vodovod i kanalizacija“	Građevinska mehanizacija, rezervoari, cjevovodi	Budžet Grada; viši nivoi vlasti; fondovi	Predlaže prioritete i vrši nadzor realizacije
4	Promocija alternativnih izvora vode (prikupljanje kišnice)	Služba civilne zaštite; nadležna gradska služba za razvoj; mjesne zajednice	Informativni i edukativni materijali	Budžet CZ; projektna sredstva	Organizuje edukacije i kampanje
5	Edukacija poljoprivrednika o navodnjavanju i racionalnoj upotrebi vode	Nadležna gradska služba u čijoj su nadležnosti poslovi poljoprivrede; Služba civilne zaštite	Priručnici, edukativni alati, prezentacije	Budžet Grada; grantovi	Koordinira radionice i prati realizaciju
6	Monitoring sušnih perioda – agrometeorološko praćenje	Služba civilne zaštite; nadležne meteorološke službe	Senzori, IT oprema, softveri	Budžet Grada; projekti	Upravlja sistemom ranog upozoravanja
7	Planiranje prioriteta u distribuciji vode u uslovima nestašice	JKP „Vodovod i kanalizacija“; Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ, Služba civilne zaštite	Operativni i krizni planovi	Budžet grada Budžet JKP	Koordinira primjenu mjera i informisanje
8	Priprema domaćinstava za skladištenje vode	Mjesne zajednice; građani	Cisterne, posude, pomoćna oprema	Vlastita sredstva građana; MZ	Informisanje i logistička podrška

Preventivne mjere zaštite od suše predstavljaju temelj sistema održivog upravljanja vodnim resursima i zaštite stanovništva od posljedica smanjene dostupnosti vode. Njihova dosljedna primjena omogućava:

- racionalno korištenje raspoloživih vodnih kapaciteta,
- povećanje otpornosti vodosnabdijevanja tokom sušnih perioda,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- zaštitu poljoprivredne proizvodnje i smanjenje ekonomskih gubitaka,
- pravovremenu pripremljenost institucija i domaćinstava,
- smanjenje pritiska na komunalne sisteme i javne resurse.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Uspješno provođenje preventivnih mjera zaštite od suše zahtijeva adekvatna materijalno–tehnička sredstva, specijalizovanu opremu i infrastrukturne kapacitete za racionalno upravljanje vodnim resursima. Preventivne aktivnosti obuhvataju nadzor, prikupljanje podataka, održavanje vodnih objekata, izgradnju rezervnih kapaciteta vode, edukaciju stanovništva i pripremu domaćinstava, što podrazumijeva angažovanje različitih vrsta opreme u vlasništvu grada, javnih preduzeća i drugih pravnih lica.

Sredstva koriste nadležne gradske službe, javna komunalna preduzeća, specijalizirane jedinice, stručne institucije i ugovoreni izvođači. Služba civilne zaštite koordinira njihov rad, izrađuje planove nabavke, utvrđuje prioritete i nadzire realizaciju zadataka, naročito u periodima povećanog rizika od suše.

Finansiranje opreme i radova osigurava se iz budžeta Grada Tuzla, namjenskih sredstava za zaštitu i spašavanje, budžeta javnih preduzeća, te posebnih razvojnih i donatorskih programa viših nivoa vlasti i međunarodnih organizacija.

Obezbjedenje i racionalno korištenje ovih sredstava predstavlja temelj održivog sistema zaštite od suše.

Tabela – Materijalno–tehnička sredstva i oprema za provođenje preventivnih mjera zaštite od suše

R/B	Vrsta sredstava / opreme	Namjena u preventivnoj zaštiti od suše	Izvršioci	Izvori finansiranja
1	Oprema za monitoring (senzori, piezometri, sonde za podzemne i površinske vode)	Praćenje nivoa podzemnih i površinskih voda, rano uočavanje sušnih trendova i smanjenja kapaciteta izvorišta	JKP „Vodovod i kanalizacija“; Služba za komunalne poslove; Služba civilne zaštite	Budžet Grada Tuzla; budžet JKP; sredstva TK i FBiH; donatorski i razvojni programi
2	Terenska i informatička oprema (GIS sistemi, baze podataka, mobilne aplikacije)	Evidentiranje izvorišta, analiza dostupnosti vodnih resursa i podrška odlučivanju	JKP „Vodovod i kanalizacija“; stručne institucije	Budžet Grada; projektna i razvojna sredstva
3	Akumulacije, cisterne, rezervoari i oprema za njihovo održavanje	Obezbjedenje rezervnih količina vode i stabilizacija vodosnabdijevanja u sušnim periodima	Služba za komunalne poslove; JKP „Vodovod i kanalizacija“; Služba civilne zaštite	Budžet Grada; sredstva TK i FBiH; međunarodni fondovi
4	Oprema za racionalno navodnjavanje (kap po kap, mikroraspršivači)	Efikasno korištenje vode u poljoprivrednoj proizvodnji tokom sušnih perioda	Služba za poljoprivredu; poljoprivredna gazdinstva	Poljoprivredni fondovi FBiH i TK; grantovi; vlastita sredstva korisnika

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Vrsta sredstava / opreme	Namjena u preventivnoj zaštiti od suše	Izvršioci	Izvori finansiranja
5	Sistemi za sakupljanje i korištenje kišnice (oluci, filteri, rezervoari)	Alternativni izvori vode za domaćinstva, farme i pomoćne objekte	Mjesne zajednice; građani; Služba za komunalne poslove	Budžeti MZ; vlastita sredstva građana; projektna sredstva
6	Transportna sredstva i cisterne za vodu	Doprema vode u zone smanjenog pritiska, udaljena naselja i domaćinstva	JKP „Vodovod i kanalizacija“; Služba civilne zaštite; mjesne zajednice	Budžet Grada; budžet JKP; sredstva za zaštitu i spašavanje
7	Laboratorijska oprema za kontrolu kvaliteta vode	Kontrola mikrobiološke i hemijske ispravnosti vode u uslovima smanjenih količina	Zavod za javno zdravstvo; JKP „Vodovod i kanalizacija“	Budžet TK; programi javnog zdravstva
8	Edukativni materijali i oprema (letci, priručnici, digitalne platforme)	Informisanje stanovništva o racionalnoj potrošnji vode i mjerama zaštite od suše	Služba civilne zaštite; mjesne zajednice; Služba za poljoprivredu	Budžet civilne zaštite; projektna sredstva
9	Terenska i 4x4 vozila	Obilazak izvorišta, kritičnih lokacija i nadzor nad stanjem vodosnabdijevanja	Služba civilne zaštite; JKP „Vodovod i kanalizacija“	Budžet Grada;
10	Lična zaštitna i radna oprema za teren	Siguran rad službi na udaljenim, nepristupačnim i rizičnim lokacijama	Služba civilne zaštite; JKP	Budžet Grada; budžeti javnih preduzeća

Izvori finansiranja preventivnih mjera zaštite od suše

1. Budžetski izvori

- Budžet Grada Tuzla- sredstva za zaštitu i spašavanje,
- budžeti javnih komunalnih preduzeća,
- Budžet Tuzlanskog kantona (projekti vodoprivrede),
- Budžet Federacije BiH (fondovi za vodoprivredu i javno zdravstvo).

2. Projekti i donatorska sredstva

- međunarodni razvojni programi (UNDP, EU, IPA, GIZ),
- grantovi nevladinih organizacija,
- projekti za prilagođavanje klimatskim promjenama,
- fondovi za energetske efikasnost i održivu vodoprivredu.

3. Ostali izvori

- vlastita sredstva poljoprivrednika za sisteme navodnjavanja,
- sredstva privrednih društava po osnovu ugovora o isporuci i održavanju opreme,
- Ekonomsko–socijalni fondovi i posebne namjenske pomoći.

Ovi izvori omogućavaju kontinuiranu nabavku, održavanje i modernizaciju opreme potrebne za preventivnu zaštitu od suše.

3. Zadaci Službe civilne zaštite u koordinaciji preventivnih mjera – SUŠA

Koordinacija i angažovanje izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla:

- koordinira sve subjekte uključene u provođenje mjera zaštite od suše (gradske službe, JKP, stručne institucije, MZ-e, operativne snage),
- daje smjernice za aktivnosti usmjerene na racionalno korištenje vode i upravljanje rizikom od nestašice,
- inicira hitne mjere u slučajevima naglog pada vodostaja ili prekida u snabdijevanju,
- usklađuje rad službi na terenu,
- obezbjeđuje prenos informacija o stanju vodnih resursa, kritičnim lokacijama i mogućim restrikcijama.

Nadzor nad provođenjem mjera

U cilju praćenja provođenja preventivnih mjera zaštite od suše, Služba civilne zaštite Grada Tuzla, u okviru svojih nadležnosti:

- koordinira i prati provođenje preventivnih mjera koje realizuju JKP „Vodovod i kanalizacija“, Služba za komunalne poslove, javne i zdravstvene ustanove, kao i drugi nadležni subjekti;
- prikuplja i analizira informacije i izvještaje o stanju izvorišta, kapacitetima rezervoara i obezbjeđenju minimalnih protoka, koje dostavljaju nadležni upravljači sistema;
- zahtijeva redovne i vanredne izvještaje o potrošnji vode, uočenim tehničkim problemima i potrebama za dodatnim kapacitetima ili mjerama štednje;
- na osnovu prikupljenih podataka predlaže nadležnim organima i službama korektivne mjere, u slučaju povećane potrošnje, smanjenih kapaciteta ili tehničkih ograničenja;
- prati korištenje raspoloživih materijalno-tehničkih i finansijskih sredstava namijenjenih za preventivne mjere zaštite od suše, kroz dostavljene izvještaje izvršilaca;
- organizuje ili učestvuje u terenskim obilascima, zajedno sa nadležnim službama, radi sagledavanja stanja smanjenih vodnih kapaciteta i procjene rizika od nastanka suše.

Rokovi izvještavanja Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba CZ je obavezna:

- dostavljati redovne izvještaje Gradonačelniku o stanju vodnih resursa i realizaciji mjera preventivne zaštite od suše,
- vanredno izvještavati o naglim promjenama nivoa vode, rizicima po snabdijevanje i potrebama za restrikcijama,
- pripremati stručne analize o utrošku sredstava, stanju opreme i provedenim radovima,
- identifikovati probleme u provođenju mjera i predlagati rješenja.

Kroz koordinaciju izvršilaca, terenski nadzor i transparentno izvještavanje, Služba civilne zaštite osigurava efikasan i pravovremen odgovor sistema na rizike od suše.

SUŠA – FAZA SPAŠAVANJA

Faza spašavanja u uslovima suše obuhvata hitne mjere koje imaju za cilj obezbjeđenje minimalnih količina vode za stanovništvo, životinje i ključne javne službe, te sprječavanje daljeg pogoršanja stanja. Aktiviraju se operativne snage civilne zaštite, javna komunalna preduzeća i poljoprivredne službe, a prioriteti djelovanja uključuju uvođenje redukcija, organizovanje alternativnih sistema snabdijevanja (cisterne, rezervoari), zaštitu stočnog fonda i podršku poljoprivredi. Istovremeno se provodi pojačan nadzor nad potrošnjom, distribucijom i stanjem vodnih resursa, te se pravovremeno informiše stanovništvo o mjerama štednje i preporučenom ponašanju.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Tokom djelovanja suše, faza spašavanja predstavlja ključnu fazu upravljanja nesrećom, u kojoj se preduzimaju hitne mjere radi obezbjeđenja minimalnih količina vode za stanovništvo, životinje, prioritetne korisnike i osnovne javne funkcije, te sprječavanja nastanka dodatnih šteta u poljoprivredi, komunalnim sistemima i javnom zdravstvu.

Mjere spašavanja uključuju koordinisane akcije operativnih snaga, jedinica civilne zaštite, javnih komunalnih preduzeća, službi zaduženih za vodno područje, zdravstvenih institucija, službi poljoprivrede, mjesnih zajednica i mobilisanih građana.

Faza spašavanja obuhvata uvođenje restrikcija potrošnje vode, prioritetno snabdijevanje vodom ljudi i životinja, dopremu vode cisternama, hitnu podršku poljoprivredi, aktiviranje sistema javnog informisanja, te hitno djelovanje operativnih timova radi sprječavanja ugrožavanja života, javnog zdravlja i nastanka dugotrajnih ekonomskih gubitaka.

Mjere u fazi spašavanja u slučaju suše odnose se na hitne intervencije koje se provode kada je već nastupio značajan pad raspoloživih vodnih resursa, rizik od nestašice vode ili već postoje poremećaji u snabdijevanju. Cilj je obezbijediti minimum vodosnabdijevanja za stanovništvo, javne službe i životinje, te zaštititi poljoprivrednu proizvodnju u mjeri mogućeg.

Faza spašavanja - opis mjera

- **Uvođenje restrikcija potrošnje vode:** Ograničavanje upotrebe vode za nenamjenske svrhe (pranje vozila, zalijevanje, punjenje bazena, industrijska potrošnja koja nije nužna), donošenjem odluka nadležnih organa i njihovim provođenjem na terenu,
- **Prioritetno snabdijevanje vodom stanovništva i prioritetnih korisnika:** Osiguranje kontinuiteta vodosnabdijevanja za stanovništvo, zdravstvene i obrazovne ustanove, socijalne ustanove, prihvatilišta i druge subjekte od vitalnog značaja,
- **Doprema vode cisternama:** Organizovanje redovnih tura cisterni za snabdijevanje naselja i domaćinstava u kojima je došlo do znatnog pada pritiska, redukcija ili prekida u isporuci vode,
- **Hitna podrška poljoprivredi:** Po mogućnostima, organizovanje minimalne dopreme vode za stočni fond, farme i najugroženije poljoprivredne kulture, u saradnji sa Službom za komunalne poslove i MZ-ima,
- **Aktivacija operativnih snaga:** Uključivanje Službe civilne zaštite, JKP „VIK“, drugih komunalnih službi, MZ-a i operativnih jedinica u koordiniran odgovor na stanje suše,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Monitoring kvaliteta vode:** Pojačan nadzor nad zdravstvenom ispravnosću vode za piće u uslovima smanjenih dotoka i alternativnog snabdijevanja,
- **Informisanje stanovništva:** Korištenje svih dostupnih komunikacijskih kanala (mediji, web stranica Grada, društvene mreže) za pravovremeno obavješćavanje o režimima restrikcija, rasporedu cisterni i preporukama za racionalnu potrošnju vode.

Izvršioc – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju mjere zaštite i spašavanja

Tabela – Nositelji posla, izvršioc i način provođenja mjera

Mjera	Nosioci posla	Izvršioc	Način provođenja mjere
Obavješćavanje i informisanje stanovništva o stanju suše i restrikcijama	Služba CZ; JKP „VIK“; Služba za informisanje	Operativni centar CZ; JKP „VIK“; RTV7; MZ-e	Redovno informisanje o stanju izvorišta, rasporedu cisterni i mjerama štednje
Uvođenje i provođenje restrikcija potrošnje vode	Gradonačelnik; Gradsko vijeće; Služba CZ	JKP „VIK“; inspekcije; policija; MZ-e	Donošenje odluka o restrikcijama; nadzor nad primjenom; sankcionisanje kršenja mjera
Prioritetno snabdijevanje vodom stanovništva i kritičnih ustanova	Gradonačelnik; Služba CZ	JKP „VIK“; zdravstvene i socijalne ustanove	Osiguranje minimalnih količina vode i prilagođavanje režima isporuke
Doprema vode cisternama	Služba CZ; JKP „VIK“	JKP „VIK“; Služba CZ; MZ-e	Planiranje i realizacija tura cisterni; organizacija punktova za preuzimanje vode
Hitna podrška poljoprivredi	Služba za poljoprivredu; Služba CZ	Služba za poljoprivredu; MZ-e; poljoprivredna gazdinstva	Doprema minimalnih količina vode za stočni fond i najugroženije kulture
Monitoring kvaliteta vode	Zavod za javno zdravstvo; JKP „VIK“	Laboratorije; zdravstvene ustanove	Uzorkovanje i analiza vode iz mreže, cisterni i alternativnih izvora
Zaštita izvorišta i infrastrukture	Služba komunalne poslove; JKP „VIK“	JKP „VIK“; komunalne službe; Služba CZ	Kontrola pristupa izvorištima, sprječavanje bespravnog zahvata
Kontrola i sprečavanje bespravnog zahvata vode	Inspekcije; Služba CZ	Komunalna inspekcija; policija; JKP „VIK“	Kontrola ilegalnih priključaka i oticanja vode iz hidrantske mreže
Obezbjedenje minimalnog komunalnog funkcionisanja	Služba komunalne poslove	JKP „KOMUNALAC“ i druga preduzeća	Prilagođavanje rada komunalnih službi uslovima redukovane vode
Asanacija terena i smanjenje sekundarnih rizika	Služba za čistoću; Služba CZ	JKP „KOMUNALAC“; Služba za asanaciju	Održavanje higijene i uklanjanje otpada radi sprječavanja epidemija

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Snage i sredstva civilne zaštite Grada angažuju se u uslovima suše radi obezbjeđenja minimalnih uslova za snabdijevanje stanovništva i životinja vodom, zaštite poljoprivrednih područja i usjeva, smanjenja rizika od požara, stabilizacije ekosistema te sanacije posljedica dugotrajnih perioda bez padavina.

U ove aktivnosti uključuju se i specijalizirane jedinice civilne zaštite, povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, te javna komunalna preduzeća, Profesionalna vatrogasna jedinica i drugi subjekti u skladu sa zakonskim obavezama. Snage civilne zaštite moraju raspolagati opremom i sredstvima potrebnim za transport i distribuciju vode, praćenje stanja terena i vodnih resursa, tehničku podršku, zaštitu od požara i organizovanje privremenih mjera sanacije.

Cilj angažovanja ovih snaga je obezbijediti hitne mjere vodosnabdijevanja, zaštititi najugroženije sektore, spriječiti nastanak sekundarnih nesreća (posebno požara), te minimizirati ekonomske i ekološke posljedice suše.

Navedene snage civilne zaštite se, u skladu sa svojim nadležnostima i planiranim zadacima, osposobljavaju, opremaju i materijalno-tehnički popunjavaju sredstvima i opremom namijenjenim za djelovanje u slučaju tehničko-tehnoloških nesreća i drugih srodnih opasnosti.

Materijalno-tehnička sredstva i oprema za djelovanje u uslovima suše

Snage civilne zaštite, javna komunalna preduzeća, profesionalna vatrogasna jedinica i druge službe koriste sljedeću opremu:

a) Sredstva i oprema za dopremu i distribuciju vode

- Cisterne za pitku vodu (mobilne i stacionarne);
- Vozila sa ugrađenim sistemima za distribuciju vode;
- Prijenosne i stacionarne pumpe za prebacivanje vode u rezervoare i cisterne;
- Rezervoari za vodu (fiksni i mobilni), fleksibilni spremnici i PVC tankovi;
- Crijeva, ventili i prateći materijal za punjenje, pražnjenje i raspodjelu.

b) Oprema za nadzor i kontrolu vodnih resursa

- Setovi za uzorkovanje i analizu kvaliteta vode;
- Mjerne sonde i uređaji za praćenje nivoa podzemnih i površinskih voda;
- GIS alati za praćenje suše i mapiranje ugroženih područja.

c) Oprema i mehanizacija za zaštitu poljoprivrednih površina

- Vozila i oprema za dopremu vode do poljoprivrednih gazdinstava;
- Sistemi za navodnjavanje (mobilni i stacionarni), kada je primjenjivo;
- Mehanizacija za obradu tla sa ciljem smanjenja šteta (traktori, cisterni za zalijevanje).

d) Oprema i sredstva za smanjenje rizika od požara uzrokovanih sušom

- Vatrogasna vozila i oprema za gašenje početnih požara;
- Prijenosne pumpe i naprtnjače za gašenje požara u šumskim i otvorenim prostorima;
- Alati za prokopavanje i izradu protivpožarnih prosjeka (lopate, sjekire, motike).

e) Komunikaciona i informatička oprema

- Radio-stanice, mobilne stanice i repetitori za koordinaciju ekipa na terenu;
- IT oprema za praćenje situacije (laptopi, tableti, mobilni terminali);
- Sistemi za javno obavješćavanje stanovništva o redukcijama i mjerama štednje vode.

f) Oprema za privremeni smještaj i logističku podršku

- Šatori, nadstrešnice, poljski kreveti i oprema za odmor ekipa na terenu;
- Kontejneri ili mobilne jedinice za logistiku i skladištenje vode i materijala;
- Zaštitna oprema za rad u ekstremnim temperaturnim uslovima.

Uloga operativnih snaga civilne zaštite u operacijama spašavanja kod suše

Operativne snage civilne zaštite u slučaju suše angažuju se na sljedećim aktivnostima:

- uspostavljanju sistema hitne distribucije pitke vode stanovništvu i životinjama,
- dopremi vode u ruralna područja, domaćinstva, ustanove i kritične infrastrukturne objekte,
- preventivnom djelovanju radi smanjenja opasnosti od šumskih i otvorenih požara,
- koordinaciji svih učesnika uključenih u odgovor na sušu (JKP, vodovod, vatrogasci, CZ, poljoprivredne službe),
- pružanju tehničke i logističke podrške ugroženim domaćinstvima i poljoprivrednim gazdinstvima,
- sanaciji posljedica suše i procjeni šteta nakon završetka kriznog perioda.

Snage i sredstva angažovana u ovim operacijama osiguravaju kontinuitet snabdijevanja vodom, smanjenje direktnih i indirektnih šteta, zaštitu zdravlja stanovništva i održavanje osnovnih životnih funkcija zajednice.

Mjere postupci i zadaci gradonačelnika, gradskih službi za upravu, pravna lica i drugih izvršioca koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

U fazi spašavanja i ublažavanja posljedica suše neophodna je snažna vertikalna i horizontalna koordinacija svih nadležnih institucija. Funkcionisanje sistema hitnog odgovora zavisi od pravovremenog i usklađenog djelovanja gradonačelnika, gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća, pravnih lica koja obavljaju javne funkcije, mjesnih zajednica i građana.

Uloge i nadležnosti ključnih izvršilaca

Gradonačelnik

Gradonačelnik ima ključnu ulogu u donošenju odluka i aktiviranju operativnih struktura. Njegovi zadaci tokom suše uključuju:

- donošenje odluke o proglašenju stanja prirodne nesreće izazvane sušom, na prijedlog Gradskog štaba civilne zaštite,
- koordinaciju sa kantonalnim i federalnim institucijama radi obezbjeđenja dodatnih izvora i sredstava,
- usmjeravanje gradskih službi u izvršavanju hitnih zadataka iz oblasti komunalnih, poljoprivrednih, socijalnih i zdravstvenih djelatnosti,
- obezbjeđenje finansijskih i logističkih sredstava za provođenje hitnih aktivnosti,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pravovremeno informisanje građana o redukcijama, preporukama i mjerama štednje vode.

Gradske službe za upravu

Gradske službe za upravu djeluju po naredbama Gradskog štaba CZ i učestvuju u sljedećim aktivnostima:

- tehnička, organizaciona i logistička podrška službama i jedinicama uključenim u odgovor na sušu,
- priprema dokumentacije, analiza, izvještaja i operativnih naloga,
- angažovanje opreme i ljudstva u nadležnosti službe (posebno u sektoru komunalija i poljoprivrede),
- koordinacija uspostave punktova za distribuciju vode stanovništvu,
- saradnja sa zdravstvenim i socijalnim ustanovama radi zaštite ranjivih kategorija,
- obezbjeđivanje prohodnosti puteva i podrška cisternama u distribuciji vode,
- komunikacija sa Operativnim centrom CZ i razmjena ažurnih informacija,
- doprinos informisanju građana o mjerama štednje i racionalne potrošnje vode.

Javna komunalna preduzeća

Javna i komunalna preduzeća imaju posebno važnu operativnu ulogu u uslovima suše, jer upravljaju ključnim komunalnim sistemima:

- obezbjeđivanje funkcionalnosti i nadzora nad vodovodnom infrastrukturom,
- uspostavljanje i održavanje punktova za dopremu i distribuciju vode,
- transport vode cisternama u ugrožena područja,
- sanacija kvarova na mreži i hitne intervencije kako bi se osigurao kontinuitet vodosnabdijevanja,
- podrška poljoprivrednim proizvođačima u dopremi tehničke vode,
- održavanje komunalne infrastrukture i logistička podrška u terenskim aktivnostima.

Pravna lica

Pravna lica koja upravljaju sistemima od vitalnog značaja obavezna su provoditi mjere zaštite i spašavanja u svom sektoru:

- obezbjeđenje stabilnosti sistema vodosnabdijevanja, elektrodistribucije, grijanja i telekomunikacija,
- provođenje internih vanrednih procedura i planova kontinuiteta poslovanja,
- mobilizacija stručnih timova radi sprječavanja prekida u pružanju usluga,
- saradnja sa Službom civilne zaštite radi procjene rizika i ublažavanja posljedica po stanovništvo i infrastrukturu.

Mjesne zajednice i građani

Mjesne zajednice i građani imaju važnu ulogu u ranoj identifikaciji problema i lokalnoj podršci:

- informisanje nadležnih službi o kritičnim lokacijama i nedostatku vode,
- pomoć pri organizaciji lokalnih punktova za distribuciju vode,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- saradnja sa povjerenicima CZ i učešće u provedbi mjera štednje i racionalne potrošnje,
- podrška ranjivim kategorijama stanovništva (stari, bolesni, djeca),
- učestvovanje u aktivnostima vezanim za zaštitu poljoprivrednih površina, gdje je moguće.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite ima ključnu koordinacionu i operativnu ulogu u djelovanju protiv posljedica suše:

Tabela – Mjere, zadaci i način realizacije u akcijama spašavanja tokom suše

Izvršilac	Zadaci	Način realizacije
Gradonačelnik	Proglašava stanje prirodne nesreće izazvane sušom;	Koordinira rad službi i preduzeća; obezbjeđuje finansijske i logističke resurse
Gradske službe za upravu	Logistička i organizaciona podrška; priprema dokumentacije; koordinacija distribucije vode	Priprema analiza i izvještaja; operativno postupi prema naredbama Gradskog štaba CZ
Javna i komunalna preduzeća	Distribucija vode, održavanje vodovodne mreže, hitne intervencije, doprema vode cisternama	Angažuju mehanizaciju, opremu i kadrove; stalne terenske aktivnosti
Pravna lica	Obezbjedenje stabilnosti vitalnih sistema (voda, struja, telekomunikacije)	Primjena vanrednih procedura; mobilizacija stručnih timova; saradnja sa CZ
Mjesne zajednice i građani	Lokalne aktivnosti podrške, identifikacija problema, organizacija punktova za vodu	Saradnja sa povjerenicima CZ i gradskim službama; lokalna logistika
Služba civilne zaštite	Aktivira OC CZ; koordinira sve učesnike; provodi hitne mjere distribucije vode	Uspostavlja komunikaciju, vodi evidencije; organizuje distribuciju i intervencije

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla u slučaju poplava

Građani predstavljaju važan resurs u sistemu zaštite i spašavanja, posebno u situacijama suše kada je potrebno organizovati efikasnu distribuciju vode, pružiti podršku ranjivim domaćinstvima, štititi stoku i poljoprivredne kulture, te realizovati mjere štednje i racionalnog korištenja vode.

Mobilizacija građana zasniva se na pravovremenoj aktivaciji, edukaciji, organizaciji i koordinaciji sa Službom civilne zaštite, mjesnim zajednicama, javnim komunalnim preduzećima i drugim nadležnim subjektima.

Organizacija mobilizacije

Edukacija i priprema građana

- redovno organizovanje edukacija o postupanju u uslovima suše, racionalnom korištenju vode i zaštiti zdravlja ljudi i životinja,
- distribucija uputstava o mjerama štednje, smanjenju potrošnje i prioritetima korištenja vode,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- promocija pripreme domaćinstava u uslovima dugotrajnih suša (zalihe vode, higijenskih sredstava, planovi za zaštitu ranjivih članova domaćinstva).

Formiranje volonterskih jedinica

- organizacija volonterskih grupa po mjesnim zajednicama za pomoć u distribuciji vode, obilasku ranjivih stanovnika i logističkoj podršci,
- registracija volontera i evidencija raspoložive opreme (vozila, cisterne, oprema za transport vode, ručni alati),
- identifikacija lica koja posjeduju privatne cisterne, prikolice i druge resurse korisne za distribuciju vode.

Plan mobilizacije i poziva

- aktivacija građana putem sirena, SMS poruka, društvenih mreža, lokalnih medija i obavještenja mjesnih zajednica,
- određivanje prioriteta djelovanja (snabdijevanje ranjivih kategorija, dostava vode stoci, pomoć poljoprivrednicima, punjenje rezervoara),
- obavezna koordinacija sa Službom civilne zaštite, JKP Vodovod i kanalizacija i Službom za komunalne poslove.

Uključivanje resursa građana

- angažovanje privatnih vozila, cisterni, prikolica, spremnika za vodu, pumpi i agregata za potrebe distribucije,
- raspodjela građana-volontera i opreme prema najkritičnijim područjima,
- praćenje, evidentiranje i pravilno korištenje resursa u skladu sa propisima i procedurama vanrednih mjera.

Nadzor i evaluacija

- Služba civilne zaštite nadzire rad volontera, realizaciju mjera štednje vode i način angažovanja resursa,
- izrada izvještaja o provedenoj mobilizaciji i informisanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća,
- analiza provedenih aktivnosti radi unapređenja procedura za buduće sušne periode.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena sušom i određivanje prioriteta, redoslijeda u izmještanju

Građani predstavljaju važan resurs u sistemu zaštite i spašavanja, posebno u situacijama suše kada je potrebno organizovati efikasnu distribuciju vode, pružiti podršku ranjivim domaćinstvima, štititi stoku i poljoprivredne kulture, te realizovati mjere štednje i racionalnog korištenja vode.

Mobilizacija građana zasniva se na pravovremenoj aktivaciji, edukaciji, organizaciji i koordinaciji sa Službom civilne zaštite, mjesnim zajednicama, javnim komunalnim preduzećima i drugim nadležnim subjektima.

Organizacija mobilizacije

Edukacija i priprema građana

- redovno organizovanje edukacija o postupanju u uslovima suše, racionalnom korištenju vode i zaštiti zdravlja ljudi i životinja,
- distribucija uputstava o mjerama štednje, smanjenju potrošnje i prioritetima korištenja vode,
- promocija pripreme domaćinstava u uslovima dugotrajnih suša (zalihe vode, higijenskih sredstava, planovi za zaštitu ranjivih članova domaćinstva).

Formiranje volonterskih jedinica

- organizacija volonterskih grupa po mjesnim zajednicama za pomoć u distribuciji vode, obilasku ranjivih stanovnika i logističkoj podršci,
- registracija volontera i evidencija raspoložive opreme (vozila, cisterne, oprema za transport vode, ručni alati),
- identifikacija lica koja posjeduju privatne cisterne, prikolice i druge resurse korisne za distribuciju vode.

Plan mobilizacije i poziva

- aktivacija građana putem sirena, SMS poruka, društvenih mreža, lokalnih medija i obavještenja mjesnih zajednica,
- određivanje prioriteta djelovanja (snabdijevanje ranjivih kategorija, dostava vode stoci, pomoć poljoprivrednicima, punjenje rezervoara),
- obavezna koordinacija sa Službom civilne zaštite, JKP Vodovod i kanalizacija i Službom za komunalne poslove.

Uključivanje resursa građana

- angažovanje privatnih vozila, cisterni, prikolica, spremnika za vodu, pumpi i agregata za potrebe distribucije,
- raspodjela građana-volontera i opreme prema najkritičnijim područjima,
- praćenje, evidentiranje i pravilno korištenje resursa u skladu sa propisima i procedurama vanrednih mjera.

Nadzor i evaluacija

- Služba civilne zaštite nadzire rad volontera, realizaciju mjera štednje vode i način angažovanja resursa,
- izrada izvještaja o provedenoj mobilizaciji i informisanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća,
- analiza provedenih aktivnosti radi unapređenja procedura za buduće sušne periode.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Mobilizacija građana u slučaju suše

Aktivnost	Ko učestvuje	Način mobilizacije	Oprema
Distribucija vode stanovništvu	Građani-volonteri, MZ, JKP Vodovod i kanalizacija	Poziv CZ i MZ; raspored punktova i cisterne	Cisterne, rezervoari, posude za vodu, zaštitna oprema
Dostava vode stoci i poljoprivrednim gazdinstvima	Volonteri, poljoprivrednici, MZ	Raspored prema procjeni CZ i Službe za poljoprivredu	Prikolice, fleksibilni tankovi, pumpe, crijeva
Pomoć ranjivim kategorijama (stari, bolesni)	Građani-volonteri, Crveni križ, MZ	Kućne posjete i dostava po pozivu CZ	Vozila, posude za vodu, higijenski paketi
Postavljanje punktova za vodu	Volonteri, komunalne službe	Uključivanje po pozivu CZ i JKP	Rezervoari, šatori, nadstrešnice, signalizacija
Provođenje mjera štednje i informisanja	Građani, MZ, volonteri	Edukativne kampanje i informisanje na terenu	Letci, plakati, megafoni
Podrška poljoprivredi (navodnjavanje u hitnim slučajevima)	Poljoprivrednici, volonteri, CZ	Raspored prema prioritetima	Mobilne pumpe, crijeva, cisterne

Tabela – Organizacija mobilizacije građana u slučaju suše

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Pripremna	Edukacija građana i volontera o mjerama štednje vode i zaštiti u uslovima suše	Služba CZ, MZ, NVO, JKP	Edukativni materijali, prezentacijska oprema	Budžet grada, donacije, projekti	Organizuje edukacije i priprema informativne materijale
Organizacija	Formiranje volonterskih jedinica i evidencija resursa	Služba CZ, MZ	Evidencija, komunikaciona oprema, logistički materijal	Budžet grada	Registracija i koordinacija volontera
Mobilizacija	Aktiviranje i raspodjela građana i opreme za distribuciju vode	Volonteri, JKP, komunalne službe	Cisterne, vozila, oprema za vodu	Budžet grada, lokalni resursi	Koordinira aktivnosti, kontroliše sigurnost na terenu
Učešće	Operativna pomoć u najugroženijim područjima (snabdijevanje, dostava vode, pomoć domaćinstvima)	Građani-volonteri, Crveni križ, MZ	Voda, posude, higijenski materijal, mobilne pumpe	Donacije, budžet, lokalni resursi	Operativni nadzor i vođenje evidencija

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Evaluacija	Procjena efikasnosti mobilizacije i revizija procedura	Služba CZ	Dokumentacija, IT oprema	Budžet grada	Izrada izvještaja i poboljšanje procesa za buduće slučajeve

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena sušom i određivanje prioriteta, redoslijeda u izmještanju

Suša može ugroziti širok spektar materijalnih dobara uslijed dugotrajne redukcije vode, visokih temperatura, opasnosti od pregrijavanja opreme, rizika od požara, gubitka usjeva i ugrožavanja životinja. Pravovremeno izmještanje dobara od ključnog značaja za funkcionisanje sistema grada i poljoprivredne proizvodnje ima presudnu ulogu za smanjenje ekonomskih gubitaka i osiguranje kontinuiteta rada institucija.

Prioriteti izmještanja određuju se prema značaju dobara za funkcionisanje zajednice, stepenu rizika kojem su izložena i mogućnosti njihove zamjene ili hitne zaštite.

Materijalna dobra i prioriteti izmještanja

Prvi prioritet – kritična i osjetljiva dobra

U ovu kategoriju spadaju dobra čije oštećenje uslijed visoke temperature, prestanka hlađenja, nedostatka vode ili mogućih požara može ugroziti rad ključnih službi:

- informatička i komunikacijska oprema (serveri, bazne stanice, telekomunikacijski kabinetski ormari),
- medicinska oprema i lijekovi osjetljivi na temperaturu,
- dokumentacija i arhivska građa koja zahtijeva kontrolisane uslove,
- oprema koja se mora održavati u rashlađenim prostorima.

Ova dobra se **izmještaju odmah** po donošenju procjene ugroženosti i najavi ekstremnih uslova.

Drugi prioritet – vitalna javna dobra

U ovu kategoriju spadaju dobra javnih ustanova koja su osjetljiva na dugotrajnu sušu i visoke temperature:

- školska i bibliotečka građa,
- muzejski eksponati i kulturno-historijska dobra,
- oprema javnih ustanova koja može biti oštećena usljed isušivanja ili pregrijavanja.

Izmještaju se po stabilizaciji prioriteta prvog reda.

Treći prioritet – mehanizacija, oprema i vozila

Suša povećava rizik od požara, pregrijavanja motora i oštećenja mehanizacije korištene u poljoprivredi i komunalnom sektoru. Prioritet imaju:

- radne mašine i vozila javnih službi,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- specijalizovana poljoprivredna i komunalna mehanizacija (traktori, prikolice, pumpne stanice),
- mašine u industrijskim zonama osjetljive na pregrijavanje.

Izmještaju se na hladnije, zasjenjene i sigurne lokacije.

Četvrti prioritet – imovina poljoprivrednih proizvođača i privatnih subjekata

U ovu kategoriju spada:

- poljoprivredna oprema koja se može oštetiti usljed visokih temperatura,
- zalihe hrane za stoku i stočne trave,
- materijali i oprema u skladištima koja zahtijevaju zaštitu od isušivanja i toplote.

Izmještanje se vrši nakon realizacije prioriteta viših kategorija.

Peti prioritet – ostala i zamjenjiva dobra

U ovu kategoriju ulazi oprema koja može podnijeti veće temperaturne oscilacije ili čije se oštećenje može nadoknaditi uz minimalan gubitak:

- namještaj,
- manja oprema,
- predmeti koji ne utiču na funkcionisanje javnih službi.

Izmještaju se samo ako kapaciteti to dozvoljavaju.

Redoslijed izmještanja (procedura)

Redoslijed izmještanja materijalnih dobara u uslovima suše obuhvata:

- procjenu rizika usljed visokih temperatura, redukcija vode ili rizika od požara,
- identifikaciju dobara na osjetljivim lokacijama (institucije, farme, skladišta, IT centri),
- primjenu prioriteta i određivanje hitnih mjera zaštite ili izmještanja,
- organizaciju transporta i privremenog skladištenja,
- evidentiranje premještene imovine i odgovornog subjekta,
- kontinuiranu saradnju sa komunalnim službama, farmama, javnim ustanovama i policijom.

Tabela – Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju suše

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Primjeri	Način izmještanja	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva
1	Dokumentacija i kritična oprema	Serveri, arhivi, medicinska oprema, lijekovi	Hitno izmještanje u rashlađene i sigurne prostore	Služba CZ, IT službe, zdravstvene ustanove	Transportna vozila, rashladni kontejneri, zaštitne kutije
2	Kulturna i javna dobra	Bibliotečka građa, muzejski eksponati, školska dokumentacija	Premještanje u sigurne depoe i zaštićene prostorije	Ustanove kulture, škole, Služba CZ	Specijalne kutije, zaštitni materijal, vozila

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Primjeri	Način izmještanja	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva
3	Mehanizacija i vozila	Traktori, radne mašine, službena vozila	Premještanje u zasjenjene, sigurne zone	Komunalna preduzeća, poljoprivrednici, Služba CZ	Kamioni, vučna vozila, nadstrešnice
4	Poljoprivredna i ekonomska dobra	Hrana za stoku, poljoprivredna oprema, industrijska oprema	Transport u skladišta sa zaštitom od toplote	Poljoprivrednici, privredni subjekti, MZ	Prikolice, viljuškari, zaštitna folija
5	Ostala i zamjenjiva dobra	Namještaj, kućanski uređaji	Premještanje prema kapacitetima	Vlasnici, MZ, volonteri	Vozila, kontejneri, skladišni prostori

Tabela – Prioriteti snabdijevanja vodom u slučaju suše

Prioritet	Kategorija korisnika	Opis potreba	Način obezbjeđenja vode	Izvršioci	Napomena
1	Stanovništvo (osnovne životne potrebe)	Pitka voda za piće, pripremu hrane i higijenu	Javne česme, cisterne, rezervoari, dostava ranjivim grupama	JKP Vodovod i kanalizacija, Služba CZ, MZ,	Fokus na starijima, bolesnima, izoliranim područjima
2	Zdravstvene ustanove	Bolnice, domovi zdravlja – sterilizacija, medicinske procedure	Prioritetno punjenje rezervoara i rezervnih sistema, doprema cisternama	Zdravstvene ustanove, JKP, CZ	Ne smije doći do prekida snabdijevanja
3	Predškolske i školske ustanove	Voda za djecu, higijenu, pripremu obroka	Posebni punktovi, dopuna rezervoara, ograničena potrošnja	JKP, Služba za obrazovanje, MZ	Škole prelaze na režim štednje
4	Stočarski fond i poljoprivreda	Minimalne količine vode za životinje; hitno navodnjavanje osjetljivih kultura	Dostava cisternama, mobilni tankovi, privremeni rezervoari	Služba za poljoprivredu, poljoprivrednici, CZ, MZ	Presudno za sprječavanje masovnog uginuća
5	Javne ustanove i komunalne službe	Higijena, minimalne operacije, zaštita objekata	Ograničeno snabdijevanje; interni rezervoari	Komunalna preduzeća, Služba za komunalne poslove	Samo u nužnom obimu

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritet	Kategorija korisnika	Opis potreba	Način obezbjeđenja vode	Izvršioci	Napomena
6	Privreda – prioritetni sektori	Prehrambena industrija, farmaceutska, veterinarska i hladnjače	Ograničeno, kontrolisano snabdijevanje	Privredni subjekti, CZ, JKP	Prekid snabdijevanja može ugroziti sigurnost hrane
7	Ostala privredna društva	Proizvodni i uslužni procesi koji nisu od kritične važnosti	Redukcija, ograničena upotreba, alternativni izvori	Privredni subjekti, JKP	Pojačan nadzor nad potrošnjom
8	Javne površine i neesencijalne aktivnosti	Parkovi, uređene površine, pranje ulica	Obustava u potpunosti	JKP Komunalac	Voda se ne koristi osim iz alternativnih izvora

Tabelarni prikaz – Operativni sistem distribucije vode u suši

Element	Opis
Punktovi za vodu	Formiraju se u školama, MZ, sportskim centrima, uz nadzor CZ i JKP
Cisterne	Raspoređuju se prema prioritetima; vodi se dnevna evidencija
Mobilni tankovi	Koriste se za poljoprivredu i udaljena domaćinstva
Ranjive kategorije	Voda se dostavlja direktno na kućne adrese
Monitoring potrošnje	JKP vodi evidenciju, CZ koordinira i usmjerava
Komunikacija	Javna obavještenja, SMS, društvene mreže, MZ

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima suše, obezbjeđivanje smještaja i ishrane za pripadnike civilne zaštite i građane angažovane na distribuciji vode, logističkoj podršci i drugim aktivnostima predstavlja ključni logistički zadatak. Smještaj i ishrana organizuju se prema raspoloživim kapacitetima i naredbama Gradskog štaba civilne zaštite, uz cilj osiguravanja kontinuiteta rada operativnih snaga i podrške ugroženom stanovništvu.

Organizacija smještaja

Smještaj se obezbjeđuje u objektima koji mogu pružiti minimalne higijenske i sigurnosne standarde, posebno za timove koji rade na terenu u produženim smjenama i za građane kojima je potrebna privremena pomoć.

Lokacije za smještaj

Javni objekti (osnovni kapaciteti):

- škole,
- sportske dvorane,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- domovi kulture i prostorije mjesnih zajednica,
- studentski domovi.

Privremeni objekti (dopunski kapaciteti):

- šatori i montažni objekti,
- kontejnerski smještaj.

Privatni objekti (po potrebi i uz saglasnost vlasnika):

- hoteli, moteli, prenoćišta.

Osnovni standardi smještaja

- ležaj i pokrivač,
- pristup vodi i sanitarnim čvorovima,
- mogućnost izolacije ranjivih kategorija,
- odvojeni prostori za operativne timove.

Odgovorne institucije

- Služba civilne zaštite,
- Služba za komunalne poslove,
- uprave javnih objekata,
- javna komunalna preduzeća (higijena, voda, odvoz otpada).

Organizacija ishrane

Ishrana angažovanih snaga i građana obezbjeđuje se u skladu s obimom i trajanjem aktivnosti na distribuciji vode, obilasku terena i pružanju podrške poljoprivredi.

Vrste ishrane

- topli obroci,
- hladni obroci / suhi paketi,
- flaširana voda.

Izvori pripreme hrane

- školske kuhinje,
- organizovane kuhinje i industrijske kuhinje,
- ugovoreni ugostiteljski objekti,
- mobilne terenske kuhinje.

Distribucija hrane

- punktovi ishrane u objektima smještaja,
- dostava terenskim vozilima do angažovanih ekipa,
- volonterski timovi u područjima otežanog pristupa.

Tabela – Organizacija smještaja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Element organizacije	Opis	Izvršioci	MTS	Finansiranje	Uloga Službe CZ
Identifikacija kapaciteta	Popis objekata i raspoloživih kapaciteta	Služba CZ, MZ	Registar objekata	Budžet grada	Aktivacija objekata
Priprema prostora	Priprema i opremanje za prihvatanje	CZ, gradske službe, uprave objekata	Ležajevi, pokrivači	Budžet grada	Nadzor i koordinacija
Privremeni smještaj	Postavljanje šatora, kontejnera	CZ – specijalizirane jedinice	Šatori, mobilni WC	Budžet, viši nivoi	Organizacija
Upravljanje smještajem	Evidencija, sigurnost, rotacija korisnika	Uprave objekata, MZ	IT oprema	Budžet, donacije	Centralna koordinacija

Tabela – Organizacija ishrane

Aktivnost	Opis	Izvršioci	MTS	Finansiranje	Uloga Službe CZ
Priprema hrane	Priprema u postojećim ili mobilnim kuhinjama	Služba za zbrinjavanje, škole, ugostitelji	Kuhinje, oprema	Budžet, donacije	Usmjeravanje i nadzor
Distribucija obroka	Dostava angažovanim na terenu	CZ, volonteri, JKP	Vozila, posude	Budžet	Koordinacija distribucije
Posebni režimi	Ishrana bolesnih i ranjivih	Zdravstvene ustanove, CK	Specijalne namirnice	Budžet, donacije	Evidencija i prioriteta
Higijenski standardi	Kontrola kvaliteta i sanitarnih uslova	Inspektorat, CK	Testovi, zaštitna oprema	Budžet	Kontrola sigurnosti

Organizacija smještaja i ishrane u vanrednim situacijama jedan je od ključnih logističkih zadataka koji osigurava kontinuitet rada operativnih snaga zaštite i spašavanja i angažovanih građana. Planirana, pravovremena i koordinisana implementacija ovih mjera direktno utiče na efikasnost operacija zaštite i spašavanja i minimiziranje posljedica nesreće.

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupku po naredbama Štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite (GŠCZ) je centralno tijelo za rukovođenje, koordinaciju i nadzor nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja u uslovima suše. Na osnovu zakonskih ovlaštenja, Štab donosi odluke, izdaje naredbe, aktivira operativne strukture i usmjerava sve subjekte sistema civilne zaštite na provođenje hitnih i preventivnih mjera sa ciljem osiguranja minimalnih količina vode, zaštite stanovništva i očuvanja vitalnih sistema.

Efikasno djelovanje Štaba zasniva se na jasno definisanim procedurama i obavezama gradskih službi, javnih preduzeća i drugih pravnih lica koja su dužna postupati po naredbama GŠCZ.

Organizacija i rukovođenje – zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja kod suše

Operativno rukovođenje i donošenje odluka

GŠCZ u slučaju suše:

- predlaže proglašenje stanja prirodne nesreće usljed ekstremne suše,
- donosi naredbe o redukcijama, zabrani neesencijalne potrošnje i prioritetima snabdijevanja,
- aktivira planove zaštite i spašavanja i operativne strukture u mjesnim zajednicama,
- određuje prioritete snabdijevanja vodom za stanovništvo, zdravstvene ustanove, stoku i poljoprivredu,
- usmjerava resurse prema najkritičnijim područjima i korisnicima.

Koordinacija učesnika

Gradski štab civilne zaštite:

- koordinira rad svih gradskih službi, javnih i komunalnih preduzeća, poljoprivrednih struktura i zdravstvenih ustanova,
- uspostavlja vezu sa kantonalnim i federalnim organima nadležnim za vodoprivredu i civilnu zaštitu,
- organizuje saradnju sa Crvenim križem, policijom, zdravstvenim institucijama, mjesnim zajednicama i nevladinim organizacijama,
- usklađuje aktivnosti distribucije vode i nadzora nad potrošnjom.

Aktiviranje resursa

Štab naređuje:

- angažovanje cisterni, mobilnih rezervoara, pumpnih stanica i opreme za transport vode,
- mobilizaciju komunalnih i poljoprivrednih službi,
- aktiviranje volontera i MZ u distribuciji vode i pružanju podrške ranjivim kategorijama,
- upućivanje zahtjeva za dodatnu pomoć višim nivoima vlasti u slučaju iscrpljenja lokalnih kapaciteta.

Nadzor nad provođenjem mjera

Štab:

- prati implementaciju mjera štednje i distribucije vode,
- donosi korektivne mjere u slučaju povećanja potrošnje ili pogoršanja hidroloških uslova,
- procjenjuje stanje izvorišta, rezervoara i snabdijevanja stanovništva,
- osigurava pravovremeno informisanje javnosti o mjerama, redukcijama i preporukama.

Mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite tokom suše

Tokom djelovanja suše, Štab usmjerava aktivnosti na održavanje minimalnih zaliha vode, zaštitu stanovništva, poljoprivrede i infrastrukture. Ključni zadaci uključuju:

- procjenu stanja vodosnabdijevanja i identifikaciju kritičnih područja,
- donošenje naredbi o redukcijama i prioritetima distribucije vode,
- organizovanje punktova za vodu i mreže cisterni,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinaciju sa zdravstvenim ustanovama radi zaštite ranjivih kategorija,
- podršku poljoprivredi (voda za stoku, hitno navodnjavanje),
- organizovanje logističkih mjera (smještaj i ishrana za angažovane snage),
- kontrolu neesencijalne potrošnje i nadzor nad komunalnim sistemima,
- informisanje javnosti o režimima potrošnje i preporučenom ponašanju,
- održavanje stalne komunikacije sa višim nivoima vlasti i operativnim timovima.

Obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica po naredbama GŠCZ

Gradske službe dužne su:

- provoditi naredbe GŠCZ bez odlaganja,
- staviti na raspolaganje kadrove, logistiku i tehničku opremu,
- izvještavati o stanju u svojim sektorima (vodosnabdijevanje, zdravstvo, poljoprivreda, socijala),
- organizovati rad u vanrednim uslovima (dežurstva, produženi rad),
- učestvovati u koordinacionim sastancima i terenskim timovima,
- dostavljati dnevne i vanredne izvještaje Štabu,
- sarađivati s javnim preduzećima, MZ i poljoprivrednim savjetodavnim službama.

Pravna lica (javna i privatna) dužna su:

- staviti na raspolaganje opremu, mehanizaciju, transportna sredstva i tehničke resurse,
- obezbijediti stabilnost kritičnih usluga (voda, energija, telekomunikacije, zdravstvene usluge),
- sarađivati pri organizaciji distribucije vode i logističkoj podršci,
- izvještavati Štab o stanju u pogonima i rizicima,
- aktivirati interne planove i uskladiti ih sa naredbama GŠCZ,
- učestvovati u sanaciji posljedica dugotrajne suše.

Tabela – Zadaci, mjere i postupci GŠCZ i obaveze jedinica sistema zaštite i spašavanja (suša)

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Operativno rukovođenje	Donošenje odluka, naredbe o redukcijama, aktiviranje planova	GŠCZ	Rukovođenje i nadzor
2	Snabdijevanje vodom	Organizacija distribucije vode, prioriteta, punktovi, cisterne	Služba CZ, JKP, Vodovod, MZ, volonteri	Usmjeravanje resursa, kontrola potrošnje
3	Zdravstvena zaštita	Zaštita ranjivih grupa, opskrba zdravstvenih ustanova	Dom zdravlja, hitna pomoć	Koordinacija s zdravstvenim sektorom

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
4	Poljoprivreda i stočni fond	Voda za životinje, hitno navodnjavanje	Služba za poljoprivredu, poljoprivrednici, CZ	Definisanje prioriteta i obima podrške
5	Javna sigurnost	Kontrola kretanja u ugroženim područjima, zaštita izvorišta	Policija, inspekcije	Donošenje mjera ograničenja
6	Komunalni sistemi	Nadzor nad vodovodom, alternativnim izvorima i gubicima u mreži	JKP Vodovod, komunalna preduzeća	Usmjeravanje i mehanizacije intervencija
7	Logistika i zbrinjavanje	Smještaj, ishrana, osnovne potrebe angažovanih snaga	CZ, Služba za komunalne poslove, CK	Nadzor nad raspodjelom i standardima
8	Informisanje javnosti	Upozorenja, preporuke, režimi potrošnje	Služba CZ, Služba za opću upravu, mediji	Validacija informacija
9	Procjena šteta	Dnevni izvještaji, analiza posljedica suše	Gradske službe, komisije	Planiranje daljih mjera i izvještavanje viših nivoa

SUŠA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica suše predstavlja završnu i jednu od najzahtjevnijih faza upravljanja ovim rizikom. Počinje nakon stabilizacije hidrološkog stanja i ukidanja najstrožijih restriktivnih mjera, a obuhvata aktivnosti usmjerene na procjenu šteta, revitalizaciju izvora i sistema vodosnabdijevanja, oporavak poljoprivrede i stočarstva te normalizaciju uslova života. U ovoj fazi posebno je važna koordinacija Službe civilne zaštite, gradskih službi za upravu, javnih komunalnih preduzeća, poljoprivrednih službi i drugih institucija kako bi oporavak bio sistematičan, pravedan i održiv.

Gradske službe za upravu, javna preduzeća, poljoprivredne i druge institucije dužne su da, u okviru svojih redovnih nadležnosti, provode mjere iz ove faze u skladu s naredbama Gradskog štaba civilne zaštite.

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u fazi otklanjanja posljedica, izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere otklanjanja posljedica suše obuhvataju:

- procjenu šteta u poljoprivredi i sistemu vodosnabdijevanja,
- revitalizaciju izvorišta i vodnih sistema,
- nadoknadu šteta u skladu s budžetskim mogućnostima (lokalni, kantonalni, entitetski nivo),
- obnovu zaliha stočne hrane i sjemenskog materijala,
- podršku pogođenim domaćinstvima u oporavku poljoprivredne proizvodnje i prilagodbi na buduće sušne periode.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

TABELA – Mjere otklanjanja posljedica suše

R.br.	Mjera / Aktivnost	Izvršioци / nadležni subjekti	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja
1	Procjena šteta u poljoprivredi i vodosnabdijevanju	Gradska komisija za procjenu šteta, Služba za poljoprivredu, JKP Vodovod i kanalizacija, Služba CZ, MZ	IT oprema, obrasci, baze podataka, terenska vozila	Budžet Grada; sredstva za zaštitu i spašavanje; kantonalni i federalni fondovi
2	Revitalizacija izvora i vodnih sistema	JKP Vodovod i kanalizacija, Služba za komunalne poslove, specijalizovane firme	Građevinska i hidro-tehnička mehanizacija, pumpe, cjevovodi, rezervoari	Budžet Grada; kantonalni i entitetski budžet; međunarodni projekti
3	Nadoknada šteta u skladu s budžetskim mogućnostima	Gradska uprava, resorne službe, kantonalni i federalni organi	Dokumentacija, baze podataka, obrasci zahtjeva	Budžet Grada; kantonalni i entitetski fondovi; posebni programi pomoći
4	Obnova zaliha stočne hrane i sjemenskog materijala	Služba za poljoprivredu, poljoprivredne zadruge, humanitarne organizacije	Stočna hrana, sjemenski materijal, skladišni prostori, transportna sredstva	Budžet za poljoprivredu; viši nivoi vlasti; donatorski programi
5	Pomoć domaćinstvima u oporavku poljoprivredne proizvodnje	Služba za poljoprivredu, Centar za socijalni rad, NVO sektor	Savjetodavne usluge, poljoprivredna oprema, edukativni materijali	Budžet Grada; projekti ruralnog razvoja; međunarodni fondovi

Kritične funkcije koje se moraju očuvati u fazi otklanjanja posljedica suše

U fazi oporavka, i dalje je neophodno obezbijediti kontinuitet sljedećih kritičnih funkcija:

- snabdijevanje pitkom vodom za stanovništvo, zdravstvene ustanove i stočni fond,
- zdravstvena zaštita i nadzor nad sanitarnim uslovima, posebno u pogledu kvaliteta vode, higijene i sprječavanja pojave zaraznih bolesti.

Tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u slučaju nastanka suše u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Materijalno–tehnička sredstva građana, poljoprivrednih proizvođača, privatnih firmi i pravnih lica predstavljaju važan resurs u procesu oporavka od suše. Njihovo angažovanje omogućava transport vode, revitalizaciju izvora, distribuciju stočne hrane, obnovu poljoprivredne proizvodnje i procjenu šteta na terenu. Sredstva se angažuju prema potrebama, na osnovu naredbe GŠCZ, ugovora ili dobrovoljnog ustupanja.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

TABELA – Materijalno–tehnička sredstva za otklanjanje posljedica suše (u vlasništvu građana i pravnih lica)

R/B	Vrsta materijalno–tehničkog sredstva	Vlasnik	Mogućnost angažovanja	Namjena u otklanjanju posljedica SUŠE
1	Cisterne za vodu (mobilne i traktorske)	Privatni prevoznici, poljoprivrednici, firme	Po ugovoru / po pozivu GŠCZ	Dostava pitke vode domaćinstvima, životinjama i poljoprivrednim površinama
2	Transportna vozila (teretna, kombi vozila)	Privatne firme, prevoznici, građani	Privremeno ustupanje / po ugovoru	Distribucija stočne hrane, sjemenskog materijala i pomoći pogođenim domaćinstvima
3	Traktori i poljoprivredna mehanizacija	Poljoprivrednici, zadruge, privatne firme	Dobrovoljno angažovanje / ugovor	Obrada zemljišta nakon suše, priprema za ponovnu sjetvu, transport materijala
4	Sistemi za navodnjavanje (mobilni, kap po kap, pumpe)	Poljoprivrednici, firme za navodnjavanje	Privremeno ustupanje	Revitalizacija poljoprivrednih površina, dopunsko navodnjavanje nakon suše
5	Bunarske i potopne pumpe	Građani, poljoprivrednici, firme	Privremeno ustupanje	Crpljenje podzemnih voda, punjenje cisterni i dopunsko snabdijevanje vodom
6	Agregati i generatori	Građani, privatne firme	Privremeno ustupanje	Napajanje pumpi, sistema za navodnjavanje i punktova za distribuciju vode
7	Silos, skladišta i spremnici za hranu	Poljoprivredne zadruge, firme, privredni subjekti	Po ugovoru / privremeno ustupanje	Skladištenje stočne hrane, zrna i pomoći u oporavku stočarstva
8	Prikolice i vučna sredstva	Građani, privatne firme, poljoprivrednici	Po pozivu / ugovor	Transport vode, hrane, materijala za obnovu i poljoprivrednog repromaterijala
9	Vozila 4x4	Građani, firme	Dobrovoljno ustupanje	Dostava pomoći u ruralne i teško dostupne dijelove grada
10	Ručni alati (lopate, grablje, kolica)	Građani, volonteri	Dobrovoljno angažovanje	Radovi na obnovi poljoprivrednih parcela, čišćenje i priprema terena
11	Laboratorijska i mjerno–nadzorna oprema (sonde, senzori, dronovi)	Privatne firme, udruženja	Po pozivu / stručno rukovanje	Procjena šteta, analiza vlažnosti tla, mapiranje pogođenih područja
12	Rezervni rezervoari za vodu (IBC tankovi, plastični spremnici)	Građani, privatne firme	Dobrovoljno ustupanje	Privremeno skladištenje pitke vode i vode za poljoprivredu

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica suše

Faza otklanjanja posljedica suše obuhvata mjere oporavka usmjerene na normalizaciju vodosnabdijevanja, revitalizaciju izvora i vodnih sistema, sanaciju šteta u poljoprivredi, podršku stanovništvu i uspostavljanje minimalnih životnih uslova. Aktivnosti provode gradske službe za upravu, mjesne zajednice, javna i privatna pravna lica, pod koordinacijom Službe civilne zaštite, koja upravlja procesom oporavka, evidentira potrebe, prikuplja podatke o štetama i koordinira distribuciju pomoći.

Cilj faze je stabilizacija vodnih resursa, podrška pogođenim domaćinstvima i poljoprivredi, te vraćanje funkcionalnosti kritičnih sistema i usluga.

Mjere oporavka i sanacije

Mjere u fazi otklanjanja posljedica suše obuhvataju sljedeće aktivnosti:

- Procjena šteta u poljoprivredi, stočnom fondu i vodosnabdijevanju,
- Revitalizacija izvorišta, bunara i vodovodnih sistema, uključujući hitne popravke,
- Dopremanje vode ugroženim domaćinstvima, naseljima i stočarskim gazdinstvima,
- Distribucija stočne hrane, sjemenskog materijala i pomoći poljoprivrednicima,
- Nadoknada i ublažavanje ekonomskih šteta u skladu s budžetskim mogućnostima,
- Sanitarni nadzor i kontrola kvalitete vode,
- Psihosocijalna i savjetodavna podrška pogođenom stanovništvu,
- Priprema tehničke dokumentacije i prijedloga za dugoročne mjere smanjenja rizika od suše

Kritične funkcije koje se moraju održavati

U toku oporavka neophodno je obezbijediti kontinuitet:

- snabdijevanja pitkom vodom, posebno za rizične grupe stanovništva,
- veterinarsko–sanitarnog nadzora i kontrole zdravstvene ispravnosti vode i hrane,
- rada komunalnih i vodoprivrednih sistema,
- komunikacije i informisanja građana,
- logističkih aktivnosti – doprema vode, stočne hrane i repromaterijala.

Zadaci gradskih službi za upravu

U fazi otklanjanja posljedica suše gradske službe provode sektorske mjere usmjerene na obnovu, sanaciju i podršku pogođenom stanovništvu.

Njihovi opšti zadaci uključuju:

- učešće u procjeni šteta i pripremi izvještaja za Gradski štab CZ;
- izradu tehničko–sektorskih izvještaja i dokumentacije;
- saradnju s javnim komunalnim preduzećima i izvođačima radova;
- učestvovanje u sanaciji i revitalizaciji vodnih resursa i infrastrukture;
- logističku podršku pri distribuciji vode, stočne hrane i pomoći;
- nadzor nad realizacijom mjera u domeni nadležnosti;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- evidenciju angažovanih resursa i troškova;
- pripremu prijedloga dugoročnih preventivnih mjera;
- saradnju sa mjesnim zajednicama, poljoprivrednicima i drugim institucijama.

Uloga pojedinačnih gradskih službi u sanaciji posljedica suše

Služba civilne zaštite

- koordinira aktivnosti dopreme vode i hitnih mjera u područjima bez stabilnog vodosnabdijevanja;
- prikuplja podatke o štetama u vodnim sistemima i poljoprivredi;
- sarađuje s veterinarskim i sanitarnim službama;
- organizuje distribuciju pomoći i hitne intervencije;
- upravlja komunikacijom između učesnika sanacije;
- priprema izvještaje o oporavku i potrebama dodatne podrške.

Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica

- učestvuje u revitalizaciji vodovodnih mreža i lokalnih izvora vode;
- koordinira dopremu vode cisternama u saradnji s JKP i MZ-ama;
- obezbjeđuje mehanizaciju i podržava interventne radove na vodnim objektima;
- nadzire sanitarno stanje javnih površina pogođenih sušom.

Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline

- procjenjuje utjecaje suše na zemljište, okoliš i vodne tokove;
- prati stabilnost terena i ekološke posljedice dugotrajne suše;
- priprema smjernice za prilagođavanje planske dokumentacije klimatskim rizicima.

Služba za budžet i finansije

- prati i raspoređuje sredstva za oporavak;
- obrađuje zahtjeve za jednokratne i ciljane pomoći;
- osigurava finansijsko praćenje svih projekata sanacije.

Služba za inspeksijske poslove

- obavlja kontrolu zdravstvene ispravnosti vode;
- vrši nadzor nad poštivanjem sanitarnih mjera;
- kontroliše rad subjekata koji distribuiraju vodu i stočnu hranu.

Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu

- provodi procjenu šteta u poljoprivredi i stočarstvu;
- koordinira distribuciju stočne hrane, repromaterijala i pomoći poljoprivrednicima;
- pruža savjetodavnu i stručnu podršku poljoprivrednim proizvođačima.

Služba za boračko–invalidsku zaštitu, povratak i integraciju

- evidentira ranjive kategorije stanovništva;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pruža socijalnu podršku ugroženim domaćinstvima;
- sarađuje sa Centrom za socijalni rad i Crvenim križem.

Služba za geodetske i imovinsko–pravne poslove

- učestvuje u procjeni šteta na imovini;
- priprema geodetske podloge za obnovu vodnih objekata i infrastrukture.

Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu

- učestvuje u distribuciji humanitarne pomoći;
- pruža psihosocijalnu podršku pogođenim porodicama.

Služba za opću upravu

- osigurava komunikaciju sa građanima i mjesnim zajednicama;
- vodi dokumentaciju i administrativne procedure vezane za oporavak.

Stručna služba za zajedničke poslove

- logistički podržava distribuiranje vode, hrane i opreme;
- organizuje transport i skladištenje materijalnih resursa.

Zavod za urbanizam

- učestvuje u analizama dugoročnih posljedica suše;
- priprema planske prijedloge za jačanje otpornosti sistema na sušu.

Zadaci mjesnih zajednica

Komunikacija i koordinacija

- informisanje stanovništva o režimima vode, distribuciji i mjerama oporavka;
- prijem zahtjeva i potreba građana, te prosljeđivanje nadležnim službama.

Evidentiranje šteta

- prikupljanje podataka o oštećenim poljoprivrednim površinama, objektima, stoci i izvorima;
- dostavljanje dnevnih i zbirnih izvještaja GŠCZ.

Logistička podrška

- organizacija punktova za distribuciju vode, stočne hrane i humanitarne pomoći;
- identifikacija domaćinstava s prioriternim potrebama.

Zadaci pravnih lica

Poljoprivredna i građevinska preduzeća

- učestvuju u obnovi vodnih sistema, bunara, kaptaža i navodnjavanja;
- pomažu u distribuciji stočne hrane i repromaterijala;
- obavljaju hitne radove na infrastrukturi.

Javna komunalna preduzeća

- obnavljaju vodovodne sisteme i vrše hitne intervencije na mreži;

- organizuju i obavljaju dostavu pitke vode;
- učestvuju u sanitarnom nadzoru i kontroli kvalitete vode.

Energetske i telekom kompanije

- obezbjeđuju stabilan rad pumpnih sistema, komunikacija i kritične infrastrukture;
- postavljaju privremene energetske kapacitete (agregate) prema potrebi.

Privatni subjekti

- stavljaju na raspolaganje mehanizaciju, cisterne, agregate i logistike prema nalogu GŠCZ;
- učestvuju u radovima revitalizacije i oporavka.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica suše Gradski štab civilne zaštite nastavlja s aktivnostima organizacije, koordinacije i rukovođenja procesom oporavka, uz usmjeravanje svih raspoloživih kapaciteta ka normalizaciji vodosnabdijevanja, podršci poljoprivredi i sanaciji uticaja dugotrajnog nedostatka vode. Štab preduzima sljedeće zadatke i mjere:

- razmatra procjene ukupnih posljedica suše i izvještaje o štetama u poljoprivredi, stočarstvu, vodovodnim sistemima, izvoristima i okolišu;
- predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne nesreće, kada se steknu uslovi za stabilizaciju vodosnabdijevanja i kada prođe kritični period;
- organizira hitne mjere revitalizacije vodnih resursa, uključujući obnovu bunara, kaptaža, rezervoara, pumpnih stanica i lokalnih izvora;
- koordinira dopremu pitke vode i distribuciju prema prioritetnim kategorijama stanovništva, poljoprivrednim gazdinstvima i ustanovama od vitalnog značaja;
- usmjerava aktivnosti javnih preduzeća i drugih subjekata na sanaciji vodovodne mreže i ponovnom uspostavljanju stabilnog snabdijevanja vodom;
- koordinira mjere podrške poljoprivredi, uključujući obezbjeđenje stočne hrane, repromaterijala, savjetodavne pomoći i hitne intervencije u zaštiti bilja i stočnog fonda;
- vrši nadzor nad distribucijom i evidentiranjem humanitarne pomoći (stočna hrana, voda, sjemenski materijal, prehrambeni paketi);
- organizira prikupljanje podataka o štetama, pripremu zbirnih izvještaja i dostavljanje istih Gradonačelniku, Gradskom vijeću i višim nivoima vlasti (kantonalni, federalni, državni nivo);
- uspostavlja i koordinira rad službi i institucija u cilju održavanja sanitarnog nadzora nad kvalitetom vode, javnim objektima i poljoprivrednim dobrima;
- daje prijedloge za trajne mjere sanacije i otpornosti na sušu, kao što su projekti za unapređenje vodosnabdijevanja, povećanje rezervnih kapaciteta, modernizaciju vodovodnih mreža i razvoj sistema navodnjavanja;
- inicira izradu analiza i stručnih izvještaja, uključujući evaluaciju učinjenog odgovora i preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja u budućim epizodama suše;
- osigurava stalnu komunikaciju i informisanje stanovništva o mjerama oporavka, režimima vodosnabdijevanja, preporukama i dostupnim vidovima pomoći.

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika civilne zaštite) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su stvoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada ne prijeti opasnost od daljeg djelovanja prirodnih i drugih nesreća i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini vršiti gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite – Gradski štab civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite i povjerenici civilne zaštite – provode skup koordiniranih aktivnosti od trenutka stabilizacije stanja i osiguranja minimalnog snabdijevanja vodom, pa sve do momenta kada se stvore uslovi za normalizaciju života i rada i kada daljnje aktivnosti mogu preuzeti nadležne gradske službe u okviru redovnih nadležnosti.

Njihove aktivnosti u fazi otklanjanja posljedica suše obuhvataju:

Praćenje stanja na terenu i procjena rizika

- praćenje izvorišta, bunara, kaptaža, pumpnih stanica i rezervoara, te stanja vodovodne mreže,
- prikupljanje informacija od građana, poljoprivrednika, komunalnih preduzeća i nadležnih institucija,
- izvještavanje o eventualnim sekundarnim rizicima (dalje smanjenje izvora, kvarovi na mreži, nedostatak stočne hrane),
- povjerenici civilne zaštite obilaze mjesne zajednice i dostavljaju podatke o raspoloživosti vode, stanju poljoprivrednih površina i najkritičnijim domaćinstvima.

Osiguranje ugroženog područja i stabilizacija osnovnih funkcija

- postavljanje obavještenja o redukcijama vode, alternativnim punktovima snabdijevanja i zabranama nepotrebne potrošnje,
- kontrola sanitarno–higijenskih uslova u zajedničkim prostorima, javnim objektima i mjestima distribucije vode,
- uspostavljanje kontrolisanih zona pristupa na područjima gdje se izvode radovi revitalizacije izvora i mreže.

Učešće u podršci stanovništvu i poljoprivrednim domaćinstvima

- pomoć u organizaciji i distribuciji pitke vode prema prioritarnim kategorijama (djeca, stariji, bolesni, ruralna domaćinstva),
- distribucija stočne hrane, sjemenskog materijala i osnovne pomoći u saradnji sa Crvenim križem, poljoprivrednim službama i drugim organizacijama,
- evidencija domaćinstava koja trpe najteže posljedice suše, u saradnji sa Centrom za socijalni rad i mjesnim zajednicama,
- logistička podrška transportu vode, hrane i repromaterijala.

Učešće u tehničkim radovima i sanaciji posljedica

- podrška komunalnim službama pri revitalizaciji bunara, rezervoara i pumpnih stanica,
- pomoć pri privremenom osposobljavanju lokalnih izvora, javnih česmi i alternativnih punktova za vodu,
- učestvovanje u radovima čišćenja i pripreme poljoprivrednih parcela za ponovnu sjetvu,

- pomoć pri postavljanju privremenih sistema za dopunsko navodnjavanje.

Tehnička i logistička podrška stručnim službama

- pomoć komisijama i stručnim timovima u procjeni šteta u poljoprivredi, stočarstvu i vodnom sistemu,
- osiguranje pristupa terenskim vozilima, cisternama, mehanizaciji i ekipama za snabdijevanje vodom,
- logistička podrška (komunikacija, informisanje, smještaj mobilnih timova).

Informisanje i komunikacija sa stanovništvom

- obavješćavanje građana o redukcijama vode, lokacijama za snabdijevanje i mjerama štednje,
- povjerenici civilne zaštite održavaju direktan kontakt sa stanovništvom, posebno u ruralnim mjesnim zajednicama,
- prikupljanje zahtjeva i primjedbi građana i njihovo prosljeđivanje GŠCZ i nadležnim službama.

Učestvovanje u procjeni šteta

- pomoć u obilasku pogođenih poljoprivrednih površina, objekata i izvorišta,
- prikupljanje podataka o gubicima u stočnom fondu, usjevima i voćnjacima,
- vođenje pomoćnih evidencija i dostavljanje informacija nadležnim resorima.

Očuvanje osnovnih funkcija zajednice

- učešće u obezbjeđenju minimuma snabdijevanja pitkom vodom u najugroženijim naseljima,
- logistička podrška organizaciji dopreme vode, distribucije stočne hrane i repromaterijala,
- podrška u obezbjeđenju sanitarno–higijenskih uslova u javnim objektima.

Koordinacija i saradnja s operativnim službama

- stalna koordinacija sa komunalnim preduzećima, zdravstvenim ustanovama, poljoprivrednim službama, policijom, Crvenim križem i drugim institucijama,
- učestvovanje na koordinacionim sastancima i operativnim briefingima,
- pružanje podrške tokom zajedničkih intervencija u oblasti vodosnabdijevanja i sanacije terena.

Priprema terena za preuzimanje aktivnosti od strane gradskih službi

Snage civilne zaštite ostaju angažovane do momenta kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- stabilizovano osnovno snabdijevanje vodom,
- izvršena hitna sanacija kritičnih izvorišta i vodovodne mreže,
- obezbijeđeni minimalni uslovi za poljoprivrednu obnovu,
- stanovništvo ima pristup vodi, hrani i osnovnim uslovima za život,
- stvoreni uslovi da gradske službe u okviru svojih redovnih nadležnosti preuzmu trajne projekte sanacije, poljoprivredne obnove i unapređenja vodne infrastrukture.

EPIZOOTIJE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, **epizootije predstavljaju značajan rizik** koji može dovesti do narušavanja zdravlja životinja, prekida poljoprivredne proizvodnje, poremećaja u lancima snabdijevanja hranom, ekonomskih gubitaka i, u određenim slučajevima, ugrožavanja zdravlja ljudi putem zoonoza. Za razliku od prostornih nesreća poput poplava ili klizišta, epizootije se šire među životinjskom populacijom, ali njihovi indirektni efekti mogu zahvatiti cjelokupno stanovništvo i privredne tokove.

U tabeli reprezentativnih rizika epizootije su kategorizirane kao **SREDNJI NIVO RIZIKA** i svrstane u **PRIORITET 3**, što proizlazi iz sljedećih ključnih faktora:

- **Vjerovatnoća pojave: srednja** – iako se masovne epizootije ne javljaju svake godine, povremeno se pojavljuju bolesti poput bruceloze, Q-groznice, ptičije gripe, afričke kuge svinja, besnila i parazitaranih zoonoza, naročito u područjima sa intenzivnim stočarstvom i prometom životinja.
- **Težina posljedica: srednja do visoka** – epizootije mogu dovesti do velikih ekonomskih šteta, gubitka stočnog fonda, poremećaja u prehrambenoj industriji, te povećanog rizika za zdravlje ljudi kod zoonotskih bolesti.
- **Brzina širenja i složenost kontrole** – širenje među životinjama može biti teško uočljivo u početnim fazama, što povećava rizik od kasnog reagovanja i većih posljedica.

Zbog ove kombinacije srednje vjerovatnoće i značajnih socijalno-ekonomskih posljedica, epizootije zauzimaju **Prioritet 3**, zajedno sa rizicima srednjeg nivoa, kao što su suša, oluje i saobraćajne nesreće.

Moguće posljedice epizootija

- uginuće velikog broja životinja i nagli pad stočnog fonda,
- ekonomski gubici u poljoprivrednoj i prehrambenoj industriji,
- poremećaj lokalnih i regionalnih lanaca snabdijevanja hranom,
- troškovi eutanazije, odvoza i zbrinjavanja životinjskih ostataka,
- potencijalni rizik za zdravlje ljudi (zoonoze),
- opterećenje veterinarskih službi i smanjenje dostupnosti zdravstvenih usluga za životinje,
- moguće restrikcije kretanja životinja, blokade farmi i karantinski režimi,
- psihosocijalne i ekonomske posljedice za poljoprivrednike i lokalne proizvođače.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Tabela - Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Prevenција	Organizacione i tehničke mjere	Organizovanje i jačanje veterinarske službe sa specijalizovanim timovima za epizootije	Veterinarske organizacije i nadležna gradska služba – organizacija timova, pripravnosti i dežurstava u skladu sa propisima
		Kontinuirani zdravstveni nadzor životinja i rano	Veterinarske službe – stručni nadzor i dijagnostika; vlasnici životinja i farme –

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
		otkrivanje epizootija i zoonoza	obaveza prijavljivanja sumnji; Služba CZ – koordinacija informacija
		Preventivna vakcinacija životinja (u skladu sa važećim veterinarskim programima)	Nadležne veterinarske službe – planiranje i provođenje vakcinacije prema godišnjim i posebnim programima
		Redovna dezinfekcija objekata, prostora i opreme u kojima se drže životinje	Vlasnici farmi i domaćinstava – provođenje mjera; veterinarske službe – stručni nadzor
		Evidencija i monitoring rizičnih farmi i domaćinstava	Veterinarske službe i nadležni gradski organi – vođenje registara, terenski nadzor i procjena rizika
Prevenција	Oprema i kapaciteti	Nabavka i održavanje lične zaštitne opreme za rad u uslovima epizootije	Veterinarske službe i Grad – obezbjeđenje zaštitne opreme (kombinezoni, rukavice, čizme, maske)
		Dopuna terenske, laboratorijske i dezinfekcione opreme	Veterinarske organizacije i Grad – osiguranje opreme za dijagnostiku, dezinfekciju i terenski rad
		Obezbjeđivanje vozila i mobilnih jedinica za veterinarske intervencije	Grad i veterinarske službe – obezbjeđenje terenskih vozila i mobilnih timova
		Razvijanje i održavanje rezervnog stručnog kadra za veće epizootije	Veterinarske službe – planiranje angažovanja dodatnog stručnog osoblja
Prevenција	Edukacija i saradnja	Obuka o biosigurnosti, epizootiološkim mjerama i veterinarskim protokolima	Veterinarske službe – stručno vođenje obuka; gradske službe – organizaciona podrška
		Razvoj i ažuriranje protokola saradnje sa lokalnim, kantonalnim i federalnim organima	Veterinarske službe i Grad – međuinstitucionalno usklađivanje nadležnosti
		Redovne vježbe i simulacije pojave epizootija	Veterinarske službe – stručno vođenje; Služba CZ – koordinacija i logistička podrška

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite u slučaju epizootija obuhvataju organizacioni, tehnički i veterinarsko–zdravstveni nadzor nad životinjama, biosigurnosne mjere, edukaciju i jačanje kapaciteta sistema u cilju ranog otkrivanja i sprječavanja širenja zaraznih bolesti životinja.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Preventivna zaštita od epizootija zahtijeva specijalizovanu veterinarsku, zaštitnu i terensku opremu, kao i osigurane kapacitete za nadzor, laboratorijsku dijagnostiku, dezinfekciju i kontrolu zaraženih područja koju koriste veterinarske službe, te pravna lica i registrirana poljoprivredna gazdinstva. Upravljanje opremom podrazumijeva redovno održavanje, obnavljanje potrošnog materijala i spremnost za brzu mobilizaciju u slučaju pojave bolesti životinja.

TABELARNI PREGLED – Materijalno-tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od epizootija

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici
Zaštitna oprema (RHB oprema, rukavice, mantili, čizme, maske)	Biosigurnost i zaštita osoblja pri nadzoru i uzorkovanju	Veterinarske stanice

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici
Oprema za dezinfekciju (dezinfekcione pumpe, prskalice, sredstva za dezinfekciju)	Preventivna i vanredna dezinfekcija farmi, objekata i opreme	Služba za veterinarske poslove, komunalna preduzeća
Mobilne jedinice i vozila	Transport osoblja, uzoraka i opreme; intervencije u žarištu bolesti	Služba za veterinarske poslove, Grad
Terenska i laboratorijska oprema (setovi za uzorkovanje, lampice, instrumenti, transportni mediji)	Nadzor zdravlja životinja i laboratorijska dijagnostika	Veterinarske stanice
Vakcine za životinje prema obaveznom programu	Preventivna imunizacija životinja protiv prioriternih bolesti	Veterinarske stanice
Registri i informacijski sistemi (evidencije farmi, GIS baze, nadzorni sistemi)	Praćenje kretanja životinja, oboljenja i žarišta	Gradske službe, veterinarski informacijski sistemi
Materijali za ograđivanje i kontrolu kretanja (barijere, trake, oznake)	Ograničavanje pristupa žarištima i kontrola širenja bolesti	policija, inspekcije veterinarske stanice
Edukativni materijal (plakati, brošure, priručnici)	Obuka poljoprivrednika i podizanje svijesti	Grad Tuzla, Služba za veterinarske poslove

Izvori finansiranja

Finansiranje nabavke, održavanja i korištenja opreme za preventivnu zaštitu od epizootija osigurava se iz više izvora:

- Budžet Grada Tuzla,
- namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje,
- budžeti javnih preduzeća i veterinarskih službi,
- kantonalni i federalni veterinarski programi,
- međunarodni donatorski projekti i razvojni fondovi,
- posebni programi imunizacije i biosigurnosti koji se finansiraju na višim nivoima vlasti.

Materijalno-tehnička sredstva koja se koriste u provođenju preventivne zaštite od epizootija obuhvataju specijalizovanu opremu za veterinarski nadzor, biosigurnost, laboratorijsku dijagnostiku, dezinfekciju i kontrolu širenja zaraznih bolesti životinja. Ova sredstva omogućavaju stručnim veterinarskim timovima, nadležnim gradskim službama, inspekcijским organima i pravnim licima efikasno provođenje mjera vezanih za rano otkrivanje epizootija, sprečavanje njihovog širenja, zaštitu ljudskog i životinjskog zdravlja te očuvanje funkcionalnosti stočarske proizvodnje i prehrambenog lanca.

Opremu čine lična zaštitna sredstva (RHB oprema, rukavice, maske, čizme), terenska i laboratorijska oprema za uzorkovanje i dijagnostiku, sredstva i uređaji za dezinfekciju (pumpe, prskalice, dezinfekciona sredstva), mobilne jedinice i vozila za terenski rad, informacijski sistemi i registri za praćenje kretanja životinja, te oprema za kontrolu pristupa i uređenje zaraženih zona. Sva sredstva moraju biti dostupna, servisirana i spremna za brzo angažovanje u slučaju sumnje ili potvrde epizootije.

Nabavka, održavanje i korištenje ove opreme finansiraju se iz budžeta Grada Tuzla, namjenskih sredstava za zaštitu i spašavanje, budžeta veterinarskih i komunalnih stanica, te razvojnih programa, grantova i donatorskih projekata viših nivoa vlasti i međunarodnih organizacija, čime se osigurava održivost i spremnost sistema za odgovor na epizootije.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja

nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima ključnu koordinaciju, organizaciju i nadzornu ulogu u provođenju mjera zaštite i spašavanja od epizootija, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i važećim planskim dokumentima.

U cilju sprečavanja i ublažavanja posljedica epizootija, Služba civilne zaštite preduzima sljedeće zadatke:

a) Koordinacija i angažovanje izvršilaca

Služba civilne zaštite:

- organizuje i koordinira rad operativnih snaga zaštite i spašavanja, javnih preduzeća, gradskih službi i drugih subjekata uključenih u provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- usmjerava i usklađuje aktivnosti izvršilaca, te osigurava horizontalnu i vertikalnu komunikaciju između svih učesnika sistema;
- obezbjeđuje funkcionisanje Operativnog centra civilne zaštite i, u slučaju povećanog rizika ili proglašene nesreće, uspostavlja 24-satno dežurstvo;
- koordinira saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim organima civilne zaštite, veterinarskim institucijama i drugim relevantnim subjektima radi razmjene informacija, usklađivanja mjera i, po potrebi, traženja dodatne pomoći.

b) Nadzor nad izvršavanjem mjera i zadataka

U okviru svojih nadležnosti, Služba civilne zaštite:

- prati realizaciju zadataka koje izvršavaju nadležne gradske službe, javna preduzeća, pravna lica i druge organizacije, u skladu sa naredbama Gradskog štaba civilne zaštite;
- vrši stručni i organizacioni nadzor nad primjenom propisanih procedura, standarda i rokova u provođenju mjera zaštite i spašavanja;
- evidentira uočene probleme, nedostatke u resursima, odstupanja od planskih rješenja i druge okolnosti koje mogu uticati na efikasnost mjera;
- priprema stručne analize i prijedloge za unapređenje sistema zaštite i spašavanja, te ih dostavlja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

c) Rokovi i način izvještavanja Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite je obavezna da:

- u periodima povećanog rizika ili tokom trajanja epizootije dostavlja redovne izvještaje Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite;
- redovno izvještava o provođenju planiranih mjera u fazi preventivne zaštite i stanju pripravnosti sistema zaštite i spašavanja;
- sačini završni izvještaj o svim provedenim aktivnostima, uočenim problemima, procjeni efekata mjera i prijedlozima za unapređenje, te ga dostavi Gradonačelniku i Gradskom vijeću u rokovima koje utvrdi Gradski štab civilne zaštite;
- obezbijedi da se svi operativni, tehnički i stručni podaci uredno evidentiraju u propisanim evidencijama i informacionim sistemima civilne zaštite.

EPIZOOTIJE – FAZA SPAŠAVANJA

Faza spašavanja provodi se kada postoji pojava epizootije ili prijetnja njenog širenja. Cilj je brzo reagovati, izolovati zaražene životinje, osigurati medicinsku pomoć i zaštititi populaciju od daljeg širenja bolesti. Aktivnosti se koordiniraju kroz Službu civilne zaštite Grada Tuzla, zdravstvene ustanove, pravna lica, mjesne zajednice i druge relevantne institucije.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza spašavanja u slučaju epizootija obuhvata hitne, operativne i koordinisane mjere koje se provode odmah po potvrdi ili sumnji na pojavu zaraznih bolesti životinja. Aktivnosti se realizuju kroz veterinarske stanice, gradske službe za upravu, krizne timove i druga nadležna pravna lica, s ciljem sprječavanja širenja bolesti, zaštite životinja i ljudi, te stabilizacije pogođenih područja.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja – Epizootije

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Spašavanje	Mjere odgovora	Aktiviranje nadležnih veterinarskih službi i kriznih timova po pojavi ili prijavi epizootije	Nadležna veterinarska služba i veterinarski inspektor – utvrđivanje sumnje ili pojave epizootije i naređivanje mjera u skladu sa propisima; Služba civilne zaštite – uspostava koordinacije i pružanje logističke podrške
		Izolacija zaraženih i sumnjivih životinja i uspostava karantinskih zona	Veterinarska služba i veterinarski inspektor – naređuju i nadziru provođenje mjera; vlasnici životinja i farme – provode izolaciju, zabranu kretanja i premještanje u kontrolisane objekte
		Hitna dezinfekcija prostora, objekata, opreme i prilaznih puteva	Veterinarska služba – stručni nadzor nad mjerama; komunalna preduzeća i specijalizirane ekipe – provođenje dezinfekcije objekata, vozila, puteva i okućnica
		Distribucija lične zaštitne opreme (LZO) operativnim timovima	Služba civilne zaštite – obezbjeđuje i distribuira zaštitnu opremu; veterinarske stanice i drugi operativni timovi – primjena LZO na terenu
		Mobilizacija dodatnih stručnih kapaciteta i resursa	Nadležni veterinarski organi – iniciraju angažovanje dodatnih kapaciteta; veterinarski fakulteti, laboratorije i specijalizirane institucije – pružanje stručne, dijagnostičke i savjetodavne podrške
		Kontinuirano i usklađeno informisanje javnosti o rizicima i mjerama zaštite	Grad Tuzla i Služba civilne zaštite – koordinacija informisanja putem službenih kanala; veterinarske službe – stručno definisanje sadržaja (žarišta, mjere, zabrane kretanja životinja)

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja u slučaju epizootija obuhvataju hitne intervencije veterinarskih i drugih nadležnih službi s ciljem brzog identifikovanja žarišta, sprječavanja širenja bolesti među životinjama i smanjenja rizika po zdravlje ljudi. Aktivnosti uključuju izolaciju oboljelih životinja, uvođenje karantina, sprovođenje dezinfekcije, mobilizaciju stručnih timova i kontinuirano informisanje javnosti radi osiguranja biosigurnosti i efikasnog odgovora.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Snage i sredstva civilne zaštite u slučaju epizootija obuhvataju specijalizovane i opće strukture zaštite i spašavanja koje provode mjere sprječavanja širenja zaraznih bolesti životinja,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

suzbijanja žarišta, zaštite stanovništva i očuvanja životne sredine. Njihov angažman posebno je usmjeren na kontrolu, nadzor, izolaciju, eutanaziju kada je naređena, dezinfekciju i sanaciju prostora, te logističku podršku veterinarskim i inspekcijskim organima.

Tabela – Snage civilne zaštite (EPIZOOTIJE)

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
1	Gradski štab civilne zaštite – operativno-stručni organ koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja	- DONOSI odluke o upotrebi snaga i sredstava CZ u suzbijanju epizootija; - NAREĐUJE mjere izolacije, karantina, zabrane kretanja životinja i dezinfekcije; - USMJERAVA i koordiniše rad veterinarskih službi, komunalnih službi i drugih učesnika; - RJEŠAVA pitanja koja se pojave tokom sprovođenja mjera zaštite i spašavanja životinja i materijalnih dobara	–	20
2	Profesionalna vatrogasna jedinica	Podrška u logistici, transportu, tehničkim intervencijama, postavljanju barijera i asistenciji pri dezinfekciji većih površina	–	72
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Tehnička podrška pri izolaciji žarišta, uspostavljanju barijera, angažman u zonama gdje postoji rizik od širenja bolesti sa životinja na ljude (zoonoze)	3	44
4	Jedinica za potrage i spašavanje	Podrška u lociranju zalutalih ili necenziranih životinja, asistencija veterinarskim ekipama pri hvatanju i premještanju	2	12
5	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze	Obezbjedenje stalne komunikacije između CZ, veterinarskih službi, komunalnih preduzeća i kriznih timova	4	23
6	Služba za medicinsku pomoć – Dom zdravlja	Zaštita zdravstvenog osoblja, praćenje mogućih zoonotskih infekcija ljudi, medicinsko zbrinjavanje osoba koje dođu u kontakt sa zaraženim životinjama	7	36
7	Služba za čistoću – JKP “KOMUNALAC” Tuzla	Dezinfekcija javnih površina, objekata, farmi, putnih pravaca; uklanjanje životinjskog otpada u saradnji sa veterinarskim službama	3	20
8	Služba za asanaciju terena – JKP “Komemorativni centar” Tuzla	Zbrinjavanje uginulih životinja, spaljivanje ili zakopavanje u skladu sa veterinarskim i sanitarnim procedurama	3	14
9	Veterinarska služba – JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Prepoznavanje, suzbijanje i kontrola epizootija; izolacija životinja; uzorkovanje; nadzor nad kretanjem životinja; eutanazija kada je naređena	3	11
10	Služba za vodosnabdijevanje – JKP “VIK” Tuzla	Kontrola higijenske ispravnosti vode na farmama i u domaćinstvima; osiguravanje alternativnog vodosnabdijevanja u zonama karantina	6	26
11	Službe za zbrinjavanje – Crveni križ/krst Tuzla	Humanitarna pomoć pogođenim domaćinstvima; distribucija opreme; logistika; evidencija potreba stanovništva	4	18
12	Služba za informisanje – RTV 7	Pravovremeno obavješćavanje javnosti o mjerama, zabranama kretanja životinja, biosigurnosnim pravilima i stanju na terenu	3	15

Ukupno timova / pripadnika: 38 timova / 311 pripadnika

Materijalna sredstva za epizootije

U slučaju epizootija, aktiviraju se sljedeća osnovna materijalno–tehnička sredstva:

- specijalizovana veterinarska zaštitna oprema (LZO: kombinezoni, rukavice, maske, naočale, čizme),
- mobilne jedinice za dezinfekciju i dezbarijere,
- transportna vozila za zaražene i sumnjive životinje (specijalne prikolice, kavezi),
- dezinfekcioni tuneli i prskalice,
- oprema za eutanaziju (kada je naređeno) i zbrinjavanje uginulih životinja,
- mobilni karantinski objekti ili privremeni ograđeni prostori,
- oprema za uzorkovanje (setovi, hladni transport),
- pumpe, prskalice, atomizeri za dezinfekciju većih površina,
- specijalni kontejneri za biološki otpad.

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršioce koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Gradonačelnik

U uslovima pojave epizootije, Gradonačelnik, kao izvršni organ vlasti, preduzima mjere i aktivnosti u cilju obezbjeđenja zakonitog, koordiniranog i efikasnog djelovanja sistema zaštite i spašavanja, te zaštite zdravlja ljudi i životinja. Njegove ključne nadležnosti obuhvataju:

- donošenje odluke o proglašenju stanja prirodne nesreće – epizootije, na prijedlog nadležnih veterinarskih organa i Gradskog štaba civilne zaštite;
- osiguravanje funkcionisanja Gradskog štaba civilne zaštite i stvaranje uslova za provođenje naređenih mjera;
- donošenje odluka kojima se omogućava provođenje veterinarsko-sanitarnih mjera u skladu sa zakonom (karantini, zabrane kretanja životinja, biosigurnosne mjere);
- osiguravanje da gradske službe za upravu, javna i komunalna preduzeća i ustanove izvršavaju zadatke iz svoje nadležnosti;
- obezbjeđivanje finansijskih, materijalnih i logističkih sredstava potrebnih za provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- upućivanje zahtjeva kantonalnim i federalnim organima za dodatnu stručnu, laboratorijsku i tehničku pomoć;
- usmjeravanje aktivnosti informisanja javnosti o mjerama zaštite, uz saradnju sa nadležnim službama;
- izvještavanje Gradskog vijeća o stanju epizootije, provedenim mjerama i potrebama za dodatnom podrškom.

Gradske službe za upravu

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

U fazi spašavanja tokom epizootije, gradske službe za upravu postupaju po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i u skladu sa važećim propisima, a njihovi zadaci uključuju:

- angažovanje raspoloživog ljudstva, opreme i mehanizacije radi podrške veterinarskim i inspekcijskim timovima;
- logističku podršku mjerama izolacije, karantina, kontrole farmi i ograničenja kretanja životinja;
- organizaciju prostora za privremene karantinske objekte, dezinfekcione punktove i skladištenje opreme;
- podršku distribuciji dezinfekcionih sredstava, zaštitne opreme i drugih potrebnih materijala;
- saradnju sa veterinarskim službama i inspekcijskim organima u provođenju biosigurnosnih mjera;
- informisanje stanovništva, poljoprivrednika i privrednih subjekata u skladu sa uputama nadležnih organa;
- pripremu i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite o provedenim aktivnostima i uočenim problemima.

Pravna lica

(veterinarske organizacije, komunalna preduzeća, transportne i privredne firme)

- Veterinarske organizacije: dijagnostika, uzorkovanje, nadzor nad zdravstvenim stanjem životinja, provođenje mjera izolacije i eutanazije kada je zakonom i naredbom propisano, te provođenje dezinfekcije;
- Javna i komunalna preduzeća: dezinfekcija javnih površina i putnih pravaca, sanitarno zbrinjavanje uginulih životinja i biološkog otpada u saradnji sa veterinarskim službama;
- Transportne firme: prevoz opreme, mobilnih veterinarskih timova, uginulih životinja i biološkog otpada, uz primjenu propisanih mjera biosigurnosti;
- Privredni subjekti (farme, klaonice, proizvođači hrane): primjena biosigurnosnih mjera, ograničavanje kretanja životinja, vođenje evidencija i saradnja s veterinarskim i inspekcijskim organima.

Drugi izvršioci

(volonteri, nevladine organizacije, Crveni križ)

- pružanje logističke i humanitarne podrške pogođenim domaćinstvima;
- pomoć u obavještavanju stanovništva i vlasnika životinja;
- učešće u pomoćnim i logističkim aktivnostima, u saradnji sa Službom civilne zaštite i veterinarskim službama.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite ima centralnu koordinacionu i operativnu ulogu u sistemu zaštite i spašavanja tokom epizootije, te obavlja sljedeće poslove:

- aktivira snage i sredstva civilne zaštite u skladu s naredbama Gradskog štaba civilne zaštite;
- uspostavlja rad Operativnog centra civilne zaštite i obezbjeđuje 24-satno praćenje situacije;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinira komunikaciju između veterinarskih službi, inspeksijskih organa, komunalnih preduzeća i drugih subjekata;
- organizuje distribuciju zaštitne opreme, dezinfekcionih sredstava i materijala potrebnih za odgovor;
- pruža tehničku i logističku podršku uspostavljanju karantinskih zona i dezinfekcionih barijera;
- vodi evidenciju o svim aktivnostima, angažovanim resursima, troškovima i potrebama;
- priprema i dostavlja izvještaje Gradskom štabu civilne zaštite i drugim nadležnim organima;
- učestvuje u informisanju javnosti o mjerama biosigurnosti i preporukama, u okviru svojih nadležnosti.

Mjere, postupci i zadaci svih subjekata u slučaju epizootija usmjereni su na sprječavanje širenja zaraznih bolesti životinja, zaštitu zdravlja ljudi i životinja, očuvanje poljoprivrednih resursa i životne sredine, te obezbjeđenje jasne komunikacije, koordinisanog djelovanja i pravovremene intervencije na terenu.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

U uslovima epizootije mobilizacija građana zasniva se na principima biosigurnosti, kontrolisanog angažmana i saradnje sa Službom civilne zaštite, veterinarskim službama i inspeksijskim organima. Aktivnosti se usmjeravaju na podršku mjerama sprečavanja širenja zaraznih bolesti životinja, zaštitu zdravlja ljudi i očuvanje poljoprivrednih resursa. Građani i vlasnici životinja uključuju se samo u poslove koji ne nose rizik od direktnog kontakta sa zaraženim životinjama ili kontaminiranim materijalom.

Mobilizacija se organizuje kroz:

- **Mjesne zajednice**, koje evidentiraju poljoprivrednike, vlasnike životinja i građane spremne za pružanje podrške aktivnostima (dostava hrane životinjama, prijenos informacija, logistička pomoć), uz obavezno pridržavanje biosigurnosnih mjera,
- **Volonterske mreže** pod nadzorom Službe civilne zaštite, koje se angažuju u poslovima administrativne i logističke prirode (distribucija dezinfekcionih sredstava, pomoć u komunikaciji, obilježavanje zona), bez ulaska u zone visokog veterinarsko-sanitarnog rizika,
- **Uključivanje građanskih resursa** kao što su vozila, prikolice, oprema za dezinfekciju, GPS uređaji i informatički sistemi, koji se koriste za transport, obilježavanje terena, dostavu materijala i druge podrške aktivnostima u sigurnim zonama,
- **Kontrolisani angažman vlasnika životinja**, ograničen na mjere koje se odnose na nadzor nad vlastitim domaćinstvima, prijavu sumnjivih simptoma, sprovođenje dezinfekcije objekata i primjenu protokola koje propisuje veterinarska služba.

Sve aktivnosti građana organizuju se isključivo uz upute i pod nadzorom Službe civilne zaštite, veterinarske službe i nadležnih inspekcija, uz obaveznu primjenu mjera zaštite, dezinfekcije, kontrole kretanja i biosigurnosti, kako bi se spriječilo širenje zaraze i osigurala sigurnost ljudi i životinja.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

U situaciji epizootije prioritet je zaštita materijalnih dobara koja mogu biti kontaminirana patogenima životinjskog porijekla ili čije očuvanje osigurava nesmetano sprovođenje veterinarsko-sanitarnih mjera. Izmještanje materijalnih dobara provodi se selektivno, uz stroge biosigurnosne protokole, s ciljem sprečavanja širenja bolesti, održavanja kontinuiteta rada institucija i zaštite životinja i ljudi.

Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju epizootija

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
1	Veterinarsko-medicinska oprema, dezinfekcijska sredstva i zaštitna oprema	Osiguranje kontinuiteta veterinarskih intervencija; sprečavanje ugroženosti ključne opreme	Skladišta veterinarske stanice, sigurni logistički centri
2	Dokumentacija, registri stoke i digitalni podaci	Zaštita evidencija o životinjama, farmama i kretanju životinja; sprječavanje gubitka podataka važnih za kontrolu bolesti	Digitalne arhive, sigurni serveri, administrativni centri veterinarske službe
3	Hrana i voda za životinje	Obavezno osiguranje prehrane životinja u zoni ograničenja kretanja ili karantinu	Privremena skladišta MZ-a, poljoprivredni centri, logističke baze
4	Poljoprivredna mehanizacija i oprema za biosigurnost	Zaštita od kontaminacije i omogućavanje nastavka dezinfekcije i sanitarnih aktivnosti	Poljoprivredne baze, mehaničke radionice, sanitarno zaštićene zone
5	Komunikacijska oprema i IT sistemi veterinarske službe	Održavanje neprekidnog rada kriznih struktura i sistema za praćenje epizootije	Veterinarska administracija
6	Oprema mobilnih veterinarskih timova i terenskih jedinica	Omogučavanje nesmetanog rada stručnih ekipa u nadzoru, dijagnostici i suzbijanju zaraze	Mobilne jedinice veterinarskih službi

Ciljevi izmještanja materijalnih dobara u slučaju epizootije

Izmještanje se provodi radi:

- zaštite ključne veterinarsko-medicinske opreme od kontaminacije,
- osiguranja funkcionisanja veterinarskih i kriznih službi,
- očuvanja biosigurnosnih resursa potrebnih za suzbijanje epizootije,
- zaštite podataka koji su ključni za praćenje bolesti i kontrolu kretanja životinja,
- osiguranja hrane i osnovnih resursa za životinje u zaraženim zonama,
- održavanja komunikacijskih i koordinacijskih sistema u punoj funkciji.

Za razliku od prirodnih nepogoda gdje se dobra izmještaju radi fizičke ugroženosti, kod epizootija se akcenat stavlja na **sprečavanje širenja patogena, zaštitu veterinarskih kapaciteta i sigurnu organizaciju sanitarnih aktivnosti.**

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima epizootije organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju odvija se uz strogo poštivanje **biosigurnosnih mjera**, veterinarsko-sanitarnih procedura i preporuka nadležnih veterinarskih službi. Smještaj operativnih timova, veterinarskih ekipa, volontera i mobiliziranih građana organizuje se u

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

objektima koji omogućavaju sanitarni nadzor, odgovarajuću higijenu, dezinfekciju i kontrolisani ulazak/izlazak iz zone rada.

Ishrana angažovanih lica obezbjeđuje se putem sigurnih i kontrolisanih lanaca distribucije, uz izbjegavanje kontakta sa potencijalno kontaminiranim prostorima ili životinjama. Svi angažovani koriste propisanu ličnu zaštitnu opremu (LZO), dok se prostor smještaja redovno dezinfikuje i održava prema biosigurnosnim protokolima.

Služba civilne zaštite, u saradnji sa Veterinarskom stanicom Tuzla, Crvenim križem, komunalnim službama i mjesnim zajednicama, obezbjeđuje zaštitnu opremu, dezinfekciona sredstva, logistiku za smještaj osoblja i transport hrane, kao i nadzor nad provođenjem mjera. Posebno se organizuju **dezinfekcioni punkto**vi, zone za presvlačenje i prostori za privremeni smještaj osoblja koje je bilo u kontaktu sa zaraženim životinjama.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju u slučaju epizootije

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno–tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova i veterinarskih ekipa	Služba CZ; Veterinarska stanica; Crveni križ; nadležne gradske službe	Privremeni smještajni kapaciteti, kreveti, posteljina, LZO, sanitarni punkto	Smještaj uz stroge biosigurnosne mjere, kontrolisani ulazi/izlazi, dezinfekcioni koridori
2	Smještaj volontera i angažovanih građana	Služba CZ; MZ-e; Crveni križ	Šatori, montažni objekti, zone za dekontaminaciju	Dezinfekcija prije ulaska/izlaska; vođenje evidencija angažovanih lica
3	Organizacija ishrane operativnih snaga	Crveni križ; Služba CZ; javne kuhinje	Pakovani, termički obrađeni obroci; voda u sigurnoj ambalaži	Distribucija putem punktova izvan kontaminiranih zona; izbjegavanje kontakta
4	Distribucija potrepština (voda, hrana, higijena)	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila; kontejneri; dezinfekciona sredstva	Prioritet osoblju u karantinskim zonama i rizičnim domaćinstvima
5	Obezbjeđenje higijensko–sanitarnih uslova	Komunalne službe; veterinarske službe; Služba CZ	Mobilni toaleti, sredstva za dezinfekciju, LZO	Redovna dezinfekcija smještajnih objekata, vozila i zona rada
6	Zaštita angažovanih lica – LZO	Služba CZ; veterinarske službe	Rukavice, čizme, maske, skafanderi, viziri	Obavezna upotreba tokom svih aktivnosti; zamjena opreme u dekontaminacionim zonama
7	Organizacija rada u smjenama	Služba CZ; rukovodioci timova	Operativni planovi; evidencije	Minimiziranje kontakata i rotacije radi sprečavanja prijenosa bolesti
8	Uspostava izolacionih prostora za osoblje koje je bilo u kontaktu sa zaraženim životinjama	Veterinarske službe; Služba CZ	Izolacione prostorije; zaštitna oprema	Obavezni protokoli izolacije i praćenja zdravstvenog stanja
9	Evidencija smještenih i angažovanih osoba	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT oprema; registri; obrasci	Evidencija boravka, smjena i izlaganja riziku; provjera zdravstvenog nadzora

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupanju po naredbama štaba civilne zaštite

U slučaju epizootije, Gradski štab civilne zaštite preuzima sveobuhvatno operativno rukovođenje aktivnostima zaštite i spašavanja na području grada, usmjeravajući mjere ka suzbijanju zaraze životinja, sprečavanju njenog prelijevanja na druge farme, divlje populacije ili na ljude (zoonoze). Štab donosi odluke, procjenjuje stanje na terenu, određuje karantinske zone, koordinira veterinarske službe i komunalne sisteme te osigurava sprovođenje biosigurnosnih i dezinfekcijskih mjera. Posebnu pažnju posvećuje kontroli kretanja životinja, ljudi i vozila, organizaciji uklanjanja uginulih životinja, te informisanju javnosti o rizicima i obaveznim protokolima.

Gradske službe za upravu dužne su da u skladu s naredbama Štaba obezbijede logističku, tehničku, administrativnu i operativnu podršku veterinarskim timovima i Službi civilne zaštite. One učestvuju u obezbjeđivanju prostora za karantin i dezinfekcijske punktove, pružaju podršku kontrolama na licu mjesta, organizuju komunikaciju sa mjesnim zajednicama i osiguravaju resurse za provođenje biosigurnosnih mjera. Službe prate stanje na terenu, vode evidencije, izrađuju izvještaje i omogućavaju da funkcije javne uprave ostanu operativne.

Veterinarske ustanove i druga pravna lica (farme, klaonice, komunalna preduzeća) obavezna su učestvovati u dijagnostici, izolaciji i tretmanu zaraženih životinja, provođenju dezinfekcije, uklanjanju i zbrinjavanju uginulih životinja, te osiguranju kadra, opreme i logistike potrebne za odgovor na epizootiju. Komunalna preduzeća provode dezinfekciju puteva, javnih površina i objekata, održavaju sanitarne uslove i obezbjeđuju tehničku podršku operativnim timovima.

Svi subjekti — gradske službe, veterinarske institucije, javna i privatna pravna lica — obavezni su postupati po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite, obezbijediti punu realizaciju mjera, prijavljivati sve promjene na terenu i hitno dostavljati informacije o uočenim rizicima, potrebama i eventualnim preprekama u provođenju aktivnosti. Takva koordinisana struktura omogućava efikasno suzbijanje epizootije i zaštitu zdravlja životinja, ljudi i cjelokupne zajednice.

EPIZOOTIJE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica epizootija obuhvata mjere kojima se stabilizuje stanje na pogođenim područjima, sprječava ponovna pojava bolesti životinja, obezbjeđuje biosigurnost i normalizuje funkcionisanje stočarske i veterinarske djelatnosti na području grada Tuzla. Aktivnosti uključuju zbrinjavanje uginulih životinja, dezinfekciju, sanaciju pogođenih lokacija, evaluaciju provedenih mjera i obnovu kapaciteta veterinarskih službi.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica – epizootije

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Opis zadataka
Otklanjanje posljedica	Sanacija i kontrola širenja zaraze	Procjena obima zaraze i epidemiološka analiza pogođenih područja	Veterinarska služba, Zavod za javno zdravstvo, Služba CZ – identifikacija žarišta, nadzor nad sprovođenjem mjera
		Zbrinjavanje uginulih životinja u skladu s veterinarskim i ekološkim propisima	Komunalna preduzeća, Veterinarska služba, JKP „Komemorativni centar“ – spaljivanje, zakopavanje prema protokolu
		Dezinfekcija i dekontaminacija objekata, farmi, domaćinstava i terena	Veterinarska služba, komunalna preduzeća – dezinfekcija, deratizacija, dekontaminacija prilaza

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Opis zadataka
	Obnova funkcionalnosti sistema	Obnova opreme, dezinfekcionih kapaciteta i terenskih jedinica	Veterinarska služba, Grad – servisiranje i nabavka opreme
	Evaluacija i planiranje	Analiza intervencije, identifikacija slabosti i ažuriranje planova zaštite i spašavanja	Gradski štab CZ, veterinarske institucije, Gradonačelnik
	Podrška zajednici	Informisanje poljoprivrednika o daljim biosigurnosnim mjerama	Grad, Veterinarska služba, MZ-e

Kritične funkcije koje se moraju očuvati – epizootije

- Kontinuirano funkcionisanje veterinarske službe i kriznih timova,
- Obezbeđenje biosigurnosti kako bi se spriječilo širenje zoonotskih infekcija,
- Zbrinjavanje uginulih životinja na propisan i higijenski siguran način,
- Kontinuirana dezinfekcija pogođenih objekata i zona visokog rizika,
- Pravovremeno informisanje poljoprivrednika i građana o mjerama zaštite.

Spisak materijalno-tehničkih sredstava za fazu otklanjanja posljedica – epizootije

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Specijalizovana vozila za transport životinjskog otpada	Siguran transport uginulih životinja	Veterinarska služba, komunalna preduzeća
Zaštitna oprema (RHB odijela, rukavice, maske, čizme)	Biosigurnosna zaštita terenskog osoblja	Veterinarska služba, Grad
Mobilni punktovi za dezinfekciju	Dekontaminacija opreme, vozila i prostora	Služba CZ, Veterinarska služba
Dezinfekciona sredstva i pumpe	Potpuna sanacija objekata i terena	Komunalna preduzeća, veterinarske službe
Oprema za spaljivanje ili zakopavanje životinja	Zbrinjavanje životinjskog otpada	JKP „Komemorativni centar“, Veterinarska služba
Telekomunikaciona oprema	Koordinacija timova na terenu	Služba CZ, MZ, Grad

Mjere u fazi otklanjanja posljedica epizootija fokusirane su na suzbijanje žarišta zaraze, sanaciju pogođenih farmi i objekata, biosigurnosnu zaštitu ljudi i životinja, te obnovu veterinarskih kapaciteta. Ključnu ulogu imaju veterinarske i komunalne službe⁸, Služba civilne zaštite i gradske službe, koje zajednički rade na sprječavanju ponovne pojave bolesti i vraćanju sistema na redovan režim rada.

Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravu, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica,

U fazi otklanjanja posljedica epizootija, gradske službe za upravu, mjesne zajednice i pravna lica provode aktivnosti usmjerene na obnovu biosigurnosti, normalizaciju stočarske

⁸ JKP Komunalac Tuzla

(čistoća, otpad, dezinfekcija, logistika, održavanje površina)

- JKP Vodovod i kanalizacija Tuzla (voda, kanalizacija, dezinfekcija, kontrola kvaliteta vode)
- Služba za komunalne poslove (pranje, dezinfekcija, zatvaranje saobraćajnica, mehanizacija)
- Ugovorene firme za zbrinjavanje animalnih nusproizvoda

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

proizvodnje, zaštitu zdravlja ljudi i životinja, te sanaciju pogođenih područja. Ova faza započinje nakon stavljanja epizootije pod kontrolu i uklanjanja neposredne opasnosti od daljeg širenja zarazne bolesti.

Gradske službe učestvuju u:

- procjeni obima i posljedica epizootije,
- izradi i objedinjavanju izvještaja,
- organizaciji i provođenju mjera dezinfekcije i dekontaminacije,
- sanaciji komunalne i veterinarske infrastrukture,
- pružanju institucionalne podrške pogođenim poljoprivrednim domaćinstvima.

Mjesne zajednice imaju važnu ulogu u:

- prikupljanju informacija o pogođenim domaćinstvima,
- evidentiranju uginuća životinja i potreba stanovništva,
- distribuciji informacija i pomoći farmerima,
- koordinaciji između građana i nadležnih gradskih i veterinarskih službi.

Pravna lica – naročito veterinarske ustanove, komunalna preduzeća, farme i druga privredna društva – obavezna su da:

- obezbijede kapacitete i resurse za zbrinjavanje uginulih životinja,
- provode dezinfekciju objekata, opreme i vozila,
- obnavljaju redovne proizvodne i radne procese u skladu s biosigurnosnim mjerama,
- primjenjuju propisane mjere s ciljem sprječavanja ponovne pojave zaraze.

Sve aktivnosti provode se u koordinaciji sa Službom civilne zaštite Grada Tuzla i u skladu sa naredbama Gradskog štaba civilne zaštite, te važećim veterinarsko-sanitarnim propisima.

2. Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica – epizootije

U fazi otklanjanja posljedica epizootije, Gradski štab civilne zaštite organizuje, koordinira i nadzire aktivnosti usmjerene na stabilizaciju stanja, sprječavanje ponovnog širenja zarazne bolesti i obnovu funkcionalnosti veterinarskih, komunalnih i proizvodnih sistema.

Gradski štab civilne zaštite:

- razmatra i procjenjuje obim epizootije, posljedice po zdravlje životinja i ljudi, te rizike daljeg širenja,
- donosi mjere i zaključke u vezi sa dezinfekcijom, dekontaminacijom i biosigurnosnim nadzorom pogođenih područja,
- koordinira rad veterinarskih službi, komunalnih preduzeća, mjesnih zajednica i drugih subjekata sistema zaštite i spašavanja,
- organizuje uklanjanje i sanitarno zbrinjavanje uginulih životinja u skladu sa propisima,
- usmjerava raspodjelu ljudskih, materijalnih i finansijskih resursa prema prioritetnim područjima,
- prati realizaciju naloženih mjera i nadzire njihovu efikasnost,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- osigurava usklađeno i pravovremeno informisanje javnosti,
- priprema objedinjene izvještaje o provedenim mjerama i nastalim posljedicama.

Po stabilizaciji stanja, Gradski štab civilne zaštite:

- predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne ili druge nesreće,
- daje preporuke i smjernice za unapređenje planova biosigurnosti, veterinarskog nadzora i preventivnih mjera.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica epizootije

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Procjena stanja epizootije	Analiza obima zaraze, identifikacija žarišta, procjena rizika širenja	Veterinarska služba, nadležne inspekcije	Koordinira procjenu i daje smjernice za biosigurnosne mjere
2	Organizacija veterinarskog odgovora	Obnova rada veterinarskih timova, podrška terenskim aktivnostima	Veterinarska stanica, Služba CZ	Usmjerava resurse i određuje prioritete
3	Sanitarno-veterinarske mjere	Dezinfekcija, dekontaminacija, zbrinjavanje uginulih životinja	Komunalna preduzeća, veterinarske službe	Naređuje mjere i nadzire njihovu realizaciju
4	Podrška pogođenim domaćinstvima	Pomoć vlasnicima životinja, distribucija sredstava i informacija	MZ, Služba CZ, veterinarska služba	Koordinira i prati raspodjelu pomoći
5	Informisanje i komunikacija	Obavještenja o ograničenjima, karantinu i mjerama biosigurnosti	Press služba, veterinarske službe	Validira informacije i osigurava jedinstvenu komunikaciju
6	Upravljanje resursima	Raspodjela dezinfekcionih sredstava, opreme i transporta	Gradske službe, Služba CZ	Usmjerava korištenje resursa prema žarištima
7	Regulacija i nadzor mjera	Kontrola kretanja životinja i transporta, primjena karantina	Policija, inspeksijske službe	Donosi zaključke i prati primjenu mjera
8	Izvještavanje i dokumentovanje	Izrada izvještaja o posljedicama, troškovima i efikasnosti mjera	Veterinarska služba, gradske službe	Priprema završne analize i prijedloge unapređenja

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika CZ) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su svoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini da vrše gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite (Gradski štab CZ, službe zaštite i spašavanja, specijalizirane jedinice, povjerenici CZ) provode aktivnosti sve dok se ne uspostave uslovi da gradske službe za upravu preuzmu daljnji rad u okviru redovnih nadležnosti. Njihovi zadaci obuhvataju:

- Praćenje situacije na terenu, evidentiranje žarišta, nadzor nad provođenjem biosigurnosnih pravila,
- Podršku veterinarskim timovima kroz logistiku, transport, distribuciju zaštitne i dezinfekcione opreme te organizaciju punktova za intervencije,
- Učešće u evakuaciji i zbrinjavanju životinja kada je potrebno, uz saradnju sa veterinarskom službom,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Pomoć vlasnicima pogođenih domaćinstava kroz dostavu dezinfekcionih sredstava, edukaciju i logističku podršku,
- Osiguranje kontrolnih tačaka, karantinskih zona i regulisanje kretanja ljudi i vozila u saradnji s policijom i inspekcijama,
- Informisanje stanovništva putem povjerenika CZ o mjerama biosigurnosti, ograničenjima i aktivnostima na terenu,
- Učestvovanje u procjeni šteta i izradi izvještaja o provedenim mjerama i potrebama za daljnjim oporavkom,
- Pripremu prelaska nadležnosti na gradske službe kada su biosigurnosni uslovi stabilizovani i kada se aktivnosti mogu izvoditi u okviru redovnog rada veterinarskih, komunalnih i administrativnih službi.

Ove aktivnosti prestaju kada su žarišta epizootije sanirana, rizik ponovne pojave bolesti minimalizovan, a pogođenim domaćinstvima i institucijama obezbijeđeni uslovi za povratak uobičajenom režimu života i rada.

MRAZ I HLADNOĆA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, mraz i ekstremno niske temperature predstavljaju povremeni, ali značajan meteorološki rizik, posebno izražen u zimskim mjesecima, tokom naglih prodora hladnih zračnih masa. Iako se ne smatraju masovno ugrožavajućim hazardom poput poplava ili klizišta, mraz i hladnoće mogu prouzročiti ozbiljne posljedice za poljoprivredu, zdravlje stanovništva, infrastrukturu, komunalne sisteme i svakodnevno funkcionisanje grada.

Za razliku od naglih pojava poput tuče, mraz i hladnoća često traju duži vremenski period, pogađaju široko geografsko područje i mogu paralizovati određene sektore, posebno poljoprivredu i komunalnu infrastrukturu. U Tuzli su najizraženiji tokom decembra, januara i februara, kada dolazi do prolongiranog zadržavanja temperaturnih minusa, jakih mrazova, formiranja leda i smrzavanja površina.

Zbog sezonalnosti i mogućnosti da u kratkom vremenu izazovu značajne ekonomske gubitke, naročito u poljoprivredi i energetici, mraz i ekstremne niske temperature kategorizirani su kao **NIZAK–SREDNJI RIZIK**, s dominantnim utjecajem na ranjive kategorije stanovništva i biljne kulture.

Ključne karakteristike rizika

Vjerovatnoća pojave – Srednja

Mraz je u zimskom periodu česta pojava na području Grada Tuzla, naročito u sljedećim zonama:

- niža nadmorska područja i udoline (veća temperaturna inverzija),
- prigradske i ruralne mjesne zajednice (Dobrnja, Par Selo, Husino, Gornja Lipnica),
- poljoprivredne površine i voćnjaci,
- otvoreni prostori uz vodotokove i hladne koridore.

Težina posljedica – Niska do umjerena

Mraz i ekstremno niske temperature mogu dovesti do:

- ozbiljnih oštećenja poljoprivrednih kultura, sadnica, voćnjaka i rasadničkih površina,

- smrzavanja vodovodnih instalacija i pucanja cijevi,
- povećanog zdravstvenog rizika (pothlađivanje, pogoršanje hroničnih bolesti),
- problema u funkcionisanju komunalnih i javnih službi,
- povećane potražnje za energijom i ogrjevom,
- otežanog kretanja i povećanja rizika od padova i povreda.

Prostorna distribucija – široko rasprostranjena pojava

Za razliku od tuče koja je lokalizovana, mraz može zahvatiti:

- cijelo gradsko područje,
- prigradske i ruralne zone,
- ključne poljoprivredne lokacije.

Njegov intenzitet zavisi od trajanja niskih temperatura, zemljišne konfiguracije i jačine vjetra.

Rangiranje u sistemu prioriteta

Prema Tabeli rizika:

- **Nivo rizika:** Nizak–srednji
- **Prioritet djelovanja:** 4

Razlozi za određeni prioritet

- mraz je sezonska i relativno predvidiva pojava, uz mogućnost blagovremenog upozoravanja,
- posljedice su najčešće ekonomske i dominantno pogađaju poljoprivredu i komunalne sisteme,
- ugroženost stanovništva nije masovna, ali postoji visok rizik za ranjive kategorije (stari, bolesni, beskućnici),
- ne dovodi do prekida osnovnih funkcija na duži period,
- zahtijeva preventivno informisanje, zaštitu biljnih kultura i brzu reakciju na oštećenja infrastrukture.

S obzirom na navedene karakteristike, mraz i ekstremne hladnoće predstavljaju meteorološki rizik **nižeg prioriteta u hitnom djelovanju**, ali značajan u ekonomskom i socijalnom smislu, zbog čega zahtijevaju:

- blagovremene preventivne mjere,
- jasno organizovan operativni odgovor,
- definisane postupke zaštite poljoprivrednih površina i osjetljivog stanovništva,
- te efikasnu sanaciju posljedica.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere preventivne zaštite u slučaju mraza i ekstremnih hladnoća obuhvataju niz tehničkih, organizacionih i institucionalnih aktivnosti koje imaju za cilj smanjenje rizika po zdravlje stanovništva, zaštitu objekata i komunalnih sistema, te očuvanje poljoprivrednih kultura.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Poseban naglasak je na pravovremenom informisanju građana, pripremi domaćinstava, zaštiti ranjivih kategorija stanovništva, te osiguranju funkcionalnosti kritične infrastrukture (vodosnabdijevanje, grijanje, elektrodistribucija).

Preventivne mjere provode nadležne gradske službe za upravu, komunalna preduzeća, zdravstvene i socijalne ustanove, te druga pravna lica koja su obavezna djelovati u okviru svojih redovnih nadležnosti. Ključni cilj je povećanje otpornosti zajednice na dugotrajne hladne valove i minimiziranje zdravstvenih i materijalnih posljedica.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite (Mras i hladnoća)

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Detalji / Primjeri
FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE	Tehničke preventivne mjere	Adaptacija i zaštita objekata	- Izolacija i zaštita vodovodnih cijevi od smrzavanja- Provjera i sanacija krovova, otvora i vanjske stolarije- Zatvaranje prozora i uklanjanje propuha u stambenim objektima
		Osiguranje ogrijeva	- Priprema i skladištenje drva, uglja, briketa i plina- Planiranje rezervnih izvora grijanja u domaćinstvima
		Zaštita poljoprivrednih kultura	- Prekrivanje usjeva agril-folijama- Aktivnosti protiv mrasa (zadimljavanje, orošavanje u voćnjacima)- Savjetovanje proizvođača o mjerama zaštite
		Obezbjedenje komunalnih sistema	- Preventivne provjere toplovoda, pumpnih stanica, elektroinstalacija- Priprema mehanizacije za uklanjanje leda i snijega sa kritičnih površina
Institucionalne mjere	Informisanje stanovništva	- Pravovremena upozorenja putem medija, RTV7, društvenih mreža i web stranica- Posebna obavještenja za planinske, prigradske i ugrožene MZ-e	
	Edukacija ranjivih grupa	- Preporuke za prevenciju pothlađivanja (odijevanje, ograničavanje izlaganja hladnoći)- Savjeti za starije, bolesne, djecu i beskućnike	
	Organizacija toplih prostora	- Identifikacija i priprema alternativnih grijnih punktova za ugrožene građane- Saradnja sa Crvenim križem i MZ-ima	
	Priprema zdravstvenih i socijalnih ustanova	- Spremnost domova zdravlja i hitne pomoći za povećan broj intervencija- Aktiviranje socijalnih službi radi obilaska rizičnih korisnika	
	Koordinacija službi	- Usaglašavanje aktivnosti između Službe civilne zaštite, socijalnih službi, domova zdravlja, komunalnih preduzeća i MZ-a	

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Detalji / Primjeri
	Monitoring i rano upozoravanje	- Kontinuirano praćenje vremenskih prilika- Preuzimanje upozorenja od FHMZ-a i operativno informisanje službi i stanovništva	

Preventivne mjere za mraz i hladnoću usmjerene su na:

- zaštitu zdravlja stanovništva, posebno osjetljivih kategorija,
- smanjenje oštećenja na objektima i komunalnim instalacijama,
- pravovremenu pripremu sistema grijanja i ogrijeva u domaćinstvima,
- smanjenje rizika od smrzavanja poljoprivrednih kultura,
- jačanje koordinacije između institucija i sistema ranog upozoravanja.

Ključni elementi efikasne prevencije su **pravovremene informacije, tehnička pripremljenost, funkcionalna komunalna infrastruktura i institucionalna saradnja**, čime se osigurava smanjenje posljedica ekstremno niskih temperatura i nesmetano funkcionisanje života na području grada Tuzla.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Preventivna zaštita od mraza i ekstremnih hladnoća obuhvata upotrebu specijalizirane opreme i materijalno-tehničkih sredstava koja omogućavaju zaštitu stanovništva, objekata, poljoprivrednih kultura i komunalnih sistema, kao i pravovremeno informisanje i koordinaciju svih nadležnih struktura. Ova sredstva koriste se za praćenje vremenskih prilika, pripremu infrastrukture na niske temperature, zaštitu vodovodnih i toplinskih instalacija, kao i osiguranje potreba ranjivog stanovništva tokom trajanja hladnog perioda.

Materijalno-tehničkim sredstvima upravljaju nadležne gradske službe, Služba civilne zaštite, javna komunalna preduzeća, zdravstvene i socijalne ustanove, poljoprivredni subjekti i druga pravna lica u okviru svojih redovnih nadležnosti.

TABELA – Materijalno-tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od mraza i ekstremnih hladnoća

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici (u okviru svojih nadležnosti)	Izvori finansiranja
Meteorološki senzori, termometri, sistemi za praćenje niskih temperatura	Praćenje meteoroloških uslova, rano upozorenje na hladne valove	Služba CZ (korištenje podataka); OC CZ; hidrometeorološke službe	Budžet Grada; viši nivoi vlasti; projekti
Sistemi za rano upozoravanje i medijske platforme	Pravovremeno informisanje stanovništva o opasnostima od hladnoće	Služba CZ; RTV7; gradske službe	Budžet Grada; fondovi za komunikaciju; donacije
Izolacijski materijali (termopokrivači, izolacione cijevi, zaštitne obloge)	Zaštita vodovodnih cijevi, instalacija i vanjskih elemenata od smrzavanja	Služba za vodosnabdijevanje; komunalne službe; vlasnici objekata	Budžet Grada; budžeti JP-a; vlasnici objekata
Oprema za zaštitu poljoprivrednih kultura (agril-folije, agro mreže, sistemi za orošavanje)	Prevencija smrzavanja usjeva, voćnjaka i povrtnjaka	Služba za poljoprivredu (savjetodavna uloga); poljoprivredna gazdinstva	Budžet Grada; kantonalni i federalni fondovi; vlasnici; osiguranje

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioци / korisnici (u okviru svojih nadležnosti)	Izvori finansiranja
Mobilne grijalice, peći i oprema za privremeno grijanje	Pružanje topline u punktovima za zbrinjavanje i ugroženim domaćinstvima	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e; socijalne ustanove	Budžet Grada; donacije; humanitarni fondovi
Zalihe ogrijeva (drva, ugalj, briketi, plin)	Obezbjedenje grijanja u domaćinstvima i punktovima za smještaj	Socijalne ustanove; Crveni križ; MZ-e	Budžet Grada; socijalni fondovi; donatori
Komunikacijska oprema (radio-stanice, sirene, mobilni telefoni)	Koordinacija službi i hitno obavješćavanje	Služba CZ; Jedinica za radio-veze; komunalne službe	Budžet za zaštitu i spašavanje; donacije
Zimska komunalna oprema (sol, rizla, male ručne freze, lopate)	Prevenција klizanja, zaleđivanja javnih površina i pristupnih puteva	Služba za čistoću; MZ-e; javna preduzeća	Budžeti JP-a; Budžet Grada
Oprema za zbrinjavanje beskućnika (ćebad, tople jakne, higijenski setovi)	Zaštita ranjivih kategorija stanovništva od pothlađivanja	Crveni križ; centri za socijalni rad	Budžet Grada; humanitarni fondovi; donacije
Edukativni materijali i kampanje	Informisanje o preventivnim mjerama – zaštita od pothlađivanja, briga o starijima	Grad Tuzla; Služba CZ; zdravstvene ustanove	Budžet Grada; projekti javnog zdravstva

Izvori finansiranja

Nabavka, održavanje i korištenje materijalno-tehničkih sredstava za preventivnu zaštitu od mraza i hladnoće finansira se iz sljedećih izvora:

- **Budžet Grada Tuzla,**
- **budžeti komunalnih preduzeća, zdravstvenih i socijalnih ustanova,**
- **kantonalni i federalni programi** iz oblasti poljoprivrede, socijalne zaštite i javnog zdravstva,
- **međunarodni programi i projekti** (UNDP, EU IPA, razvojni fondovi),
- **donacije humanitarnih organizacija,**
- **vlastita sredstva građana i poljoprivrednih gazdinstava,**
- **osiguravajuće kuće** kroz modele podrške i subvencija.

Materijalno-tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od mraza i ekstremnih hladnoća obuhvataju opremu za praćenje meteoroloških prilika, sisteme upozoravanja, izolacione i zaštitne materijale za objekte i infrastrukturu, opremu za pomoć ranjivim kategorijama stanovništva, te specijaliziranu opremu za zaštitu poljoprivrede.

Ova sredstva omogućavaju nadležnim službama, komunalnim preduzećima, zdravstvenim i socijalnim ustanovama, kao i poljoprivrednim subjektima da pravovremeno provode preventivne aktivnosti, smanje zdravstvene i materijalne rizike, te osiguraju adekvatnu pripremljenost sistema na niske temperature i produžene hladne talase.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvješćavanje Gradonsačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Služba civilne zaštite Grada Tuzla realizuje niz koordinacionih, stručnih i administrativnih zadataka s ciljem smanjenja rizika i posljedica niskih temperatura, poledice, smrzavanja infrastrukture i ugrožavanja ranjivih kategorija stanovništva. Djelovanje je usmjereno na uspostavljanje funkcionalnog sistema ranog upozoravanja, pripremu nadležnih službi za reagovanje tokom hladnih talasa i unapređenje mjera zaštite objekata, infrastrukture i zdravlja ljudi.

Služba civilne zaštite Grada Tuzla:

- koordinira sve nadležne gradske službe, javna komunalna preduzeća, zdravstvene i socijalne ustanove, mjesne zajednice i druga pravna lica radi dostavljanja podataka potrebnih za izradu, ažuriranje i provođenje preventivnih mjera definisanih Planom zaštite i spašavanja za rizik od mraza i hladnoće;
- tehnički usklađuje dostavljene mjere i priprema objedinjene preventivne dokumente, smjernice i upute za sve izvršiće, posebno u vezi sa zaštitom vodovodnih instalacija, toplinskih sistema, poljoprivrednih kultura, objekata i vanjskih površina;
- održava ažurne kontakt liste i komunikacijske kanale svih subjekata uključenih u praćenje vremenskih uslova i provođenje preventivnih mjera (Služba CZ, OC CZ, zdravstvene ustanove, komunalne službe, socijalne ustanove, MZ-e);
- priprema, testira i održava komunikacijske procedure i protokole ranog upozoravanja, uključujući radio-veze i metode informisanja građana o ekstremno niskim temperaturama i preporukama za zaštitu;
- dostavlja preporuke i stručne smjernice izvršiocima preventivnih mjera, uključujući zaštitu vodovodnih cijevi, grijnih instalacija, objekata javne namjene, skloništa za beskućnike i zaštitu poljoprivrednih kultura od smrzavanja;
- identifikuje rizične lokacije i ranjive kategorije stanovništva, naročito starija domaćinstva, osobe sa hroničnim bolestima, beskućnike i udaljena domaćinstva bez stabilnog grijanja;
- prati i analizira izvještaje komunalnih preduzeća, zdravstvenih i socijalnih ustanova, te mjesnih zajednica o provođenju preventivnih aktivnosti, stanja instalacija i dostupnosti usluga;
- priprema redovne i vanredne informacije Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku, uključujući stanje spremnosti sistema na predstojeći hladni talas, probleme u realizaciji obaveza i prijedloge korektivnih mjera;
- vodi i ažurira centralnu bazu podataka o resursima (oprema, MTS, ljudstvo, kontakt tačke) relevantnim za odgovor na mraz, uključujući kapacitete za hitno zbrinjavanje i grijanje ranjivih kategorija stanovništva;
- pruža stručnu i administrativnu podršku ustanovama (domovi zdravlja, centri za socijalni rad, škole, komunalna preduzeća, upravitelji objekata) u izradi operativnih procedura reagovanja na mraz i hladnoću;
- planira, organizuje i realizuje vježbe i obuke usmjerene na provjeru spremnosti sistema, funkcionisanje komunikacijskih kanala i operativnih snaga u uslovima niskih temperatura, poledice i smrzavanja infrastrukture.

Rokovi i način izvještavanja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradskom vijeću

Služba civilne zaštite:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **redovno priprema i dostavlja izvještaje Gradskom štabu civilne zaštite o provođenju preventivnih mjera zaštite od mraza i hladnoće, uključujući aktivnosti komunalnih službi, socijalnih službi, zdravstvenih ustanova i javnih preduzeća;**
- u okviru redovnih izvještaja osigura pregled realiziranih i planiranih aktivnosti, stanje komunalne infrastrukture, raspoložive kapacitete za zbrinjavanje ugroženih lica, identifikovane rizike i ocjenu spremnosti sistema za niske temperature;
- godišnji pregled provođenja preventivnih mjera dostavi Gradskom štabu civilne zaštite, a prema potrebi i Gradskom vijeću, radi sagledavanja stanja, planiranja daljnjih mjera i unapređenja sistema;
- u situacijama povećanog rizika (najava ekstremno niskih temperatura, crveni meteorološki alarm, povećan broj poziva hitnim službama, problemi u vodovodnoj ili toplinskoj mreži), pripremi i dostavi vanrednu informaciju/izvještaj Gradskom štabu CZ i blagovremeno obavijesti Gradonačelnika;
- vodi i ažurira evidencije i registre provedenih preventivnih mjera, uključujući stanje poljoprivrednih površina, stanje vodovodne i toplinske mreže, aktivnosti socijalnih ustanova, prijave građana i preporuke izvršilaca, kao osnovu za operativno planiranje i unapređenje sistema.

MRAZ I HLADNOĆA – FAZA SPAŠAVANJA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Pojava mraza i ekstremno niskih temperatura predstavlja rizik po zdravlje stanovništva, funkcionisanje vodovodne i toplinske infrastrukture, sigurnost saobraćaja i život ranjivih kategorija. Faza spašavanja podrazumijeva brzo i koordinisano djelovanje nadležnih službi radi zaštite života ljudi, sprečavanja smrzavanja instalacija, osiguravanja grijanja i pružanja pomoći **socijalno ugroženim grupama.**

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja (Mraz i ekstremne hladnoće)

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka (precizirano prema strukturi CZ)
SPAŠAVANJE	Hitne mjere	Aktivacija punktova za privremeni smještaj i grijanje za beskućnike, starije osobe i druge ugrožene grupe	Gradski štab CZ –naređuje aktivaciju; Služba CZ – koordinacija i uspostava punktova; Crveni križ – Služba za zbrinjavanje – organizacija smještaja; MZ-e – lokalna logistika
	Distribucija potrepština	Distribucija toplih obroka, napitaka, deka, zimske odjeće i osnovnih životnih namirnica	Crveni križ – distribucija i evidencija korisnika; Služba CZ – koordinacija; MZ-e – identifikacija ugroženih; Služba za čistoću – podrška u transportu
	Medicinska pomoć	Zbrinjavanje osoba sa simptomima pothlađivanja, promrzlina ili pogoršanja hroničnih bolesti uzrokovanih hladnoćom	Služba za medicinsku pomoć – Dom zdravlja Tuzla – hitna intervencija; Crveni križ – prva pomoć; Profesionalna vatrogasna jedinica – pomoć u transportu nepokretnih osoba
	Provjera ranjivih osoba	Mobilni timovi obilaze starija domaćinstva, hronične bolesnike, osobe koje žive same i udaljene zajednice	Centar za socijalni rad – mobilni timovi; Služba CZ – koordinacija; MZ-e – dostavljanje spiskova ranjivih osoba; Policija – asistencija u pristupu udaljenim lokacijama

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka (precizirano prema strukturi CZ)
	Informisanje javnosti	Pravovremeno izdavanje upozorenja o niskim temperaturama, preporukama za zaštitu cijevi, zdravlja i grijanja, te obavještenja o dostupnim punktovima pomoći	Služba za informisanje – RTV7 – emitovanje upozorenja; Služba CZ – priprema informacija i dostavljanje MZ-ima; Gradski štab CZ – validacija i naredbe
	Intervencije na infrastrukturi	Hitne intervencije na zamrznutim vodovodnim instalacijama, pucanjima cijevi, kvarovima grijanja i javne rasvjete	Služba za vodosnabdijevanje – sanacija vodovodne mreže; Centralno grijanje – hitne intervencije; Služba za čistoću – otklanjanje poledice i posipanje soli; PVJ – tehnička podrška i pristup objektima
	Kontrola saobraćaja i sigurnosti	Obezbjedjivanje klizavih i rizičnih površina, zabrana kretanja na opasnim zonama, asistencija u transportu	Policija – regulisanje saobraćaja; Služba CZ – postavljanje oznaka; Inspekcije – nadzor nad rizičnim lokacijama; Služba za čistoću – posipanje abrazivnog materijala
	Evakuacija u hitnim situacijama	Evakuacija osoba iz objekata bez grijanja, iz zabačenih i zaleđenih područja	Gradski štab CZ – odlučuje; Služba CZ – koordinira; PVJ i Jedinica za potrage i spašavanje – tehnička evakuacija i transport; Policija – obezbjeđenje

Mjere spašavanja u slučaju mraza i ekstremnih hladnoća obuhvataju:

- pravovremenu aktivaciju punktova za grijanje i zbrinjavanje,
- pružanje hitne medicinske pomoći i zbrinjavanje osoba s pothlađivanjem,
- distribuciju hrane, odjeće i ogrjeva,
- obilazak i zaštitu ranjivih grupa stanovništva,
- otklanjanje kvarova na vodovodnoj i toplinskoj infrastrukturi,
- održavanje sigurnosti u saobraćaju i na poledici,
- evakuaciju iz objekata bez grijanja kada je potrebno,
- kontinuiranu komunikaciju sa javnošću i upozoravanje stanovništva.

Cilj svih aktivnosti je zaštita života i zdravlja stanovništva te osiguranje minimalnih uslova za funkcionisanje zajednice tokom hladnog talasa.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Pojava mraza i ekstremno niskih temperatura predstavlja značajan rizik za zdravlje stanovništva, posebno starijih osoba, hroničnih bolesnika, beskućnika i socijalno ugroženih kategorija. Istovremeno, hladnoća može dovesti do kvarova na vodovodnoj i toplinskoj infrastrukturi, otežanog funkcionisanja saobraćaja, poledice na javnim površinama, te prekida osnovnih komunalnih usluga.

Zbog toga se u sistemu zaštite i spašavanja aktiviraju operativne, specijalizirane i logističke snage čiji je zadatak:

- zaštita života i zdravlja stanovništva,
- uspostava punktova za grijanje i privremeni smještaj,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- obilazak i provjera ranjivih osoba i domaćinstava,
- uklanjanje i sanacija kvarova na vodovodnoj, toplinskoj i elektro mreži,
- održavanje prohodnosti puteva i uklanjanje poledice,
- hitna medicinska i socijalna podrška,
- informisanje stanovništva i koordinacija svih službi.

Tabela – Snage civilne zaštite (MRAZ I EKSTREMNE HLADNOĆE)

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci u slučaju mraza i hladnoće
1	Gradski štab civilne zaštite	Donosi odluke o aktivaciji punktova za grijanje; naređuje hitne mjere zaštite stanovništva; koordinira rad svih službi; usmjerava evakuaciju i hitne intervencije; odlučuje o angažovanju dodatnih resursa.
2	Profesionalna vatrogasna jedinica (PVJ)	Tehnička pomoć pri evakuaciji nepokretnih osoba; podrška u pristupu zaleđenim objektima; asistencija u sanaciji kvarova; intervencije u hitnim situacijama.
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije CZ	Tehnička podrška pri sanaciji infrastrukturnih kvarova; pomoć u dostavi resursa teško dostupnim domaćinstvima; osiguravanje objekata.
4	Jedinica za potrage i spašavanje CZ	Evakuacija ugroženih osoba (starijih, bolesnih, nepokretnih); pristup terenima pod poledicom; logistička podrška u distribuciji opreme i potrepština.
5	Jedinica za održavanje radio–veze CZ	Obezbjedjivanje komunikacije između svih operativnih službi; održavanje redovne veze sa Operativnim centrom; podrška obavještavanju javnosti.
6	Služba medicinske pomoći – Dom zdravlja Tuzla	Hitna medicinska intervencija; zbrinjavanje osoba s promrzlinama, pothlađivanjem i pogoršanjima hroničnih bolesti; mobilni timovi na terenu.
7	Služba za čistoću – JKP „Komunalac“ Tuzla	Posipanje soli i abrazivnog materijala; uklanjanje poledice; obezbjeđenje javnih površina; intervencije na klizavim i opasnim lokacijama.
8	Služba za održavanje puteva (JKP + izvođači)	Održavanje prohodnosti puteva; uklanjanje snijega i poledice; obezbjeđenje pristupa ključnim objektima; hitne intervencije mehanizacijom.
9	Služba za vodosnabdijevanje	Sanacija zamrznutih cijevi i pucanja vodovodne mreže; zaštita vitalnih objekata vodosnabdijevanja; hitna obnova vodosnabdijevanja.
10	Centar za socijalni rad Tuzla	Mobilni socijalni timovi; obilazak ranjivih osoba; identifikacija ugroženih; hitna socijalna podrška domaćinstvima.
11	Službe za zbrinjavanje – Crveni križ Tuzla	Uspostavljanje punktova za grijanje i privremeni smještaj; distribucija toplih obroka, deka i zimske odjeće; prva pomoć; logistička podrška.
12	Služba informisanja – RTV7 Tuzla	Emitovanje upozorenja i informacija; objavljivanje preporuka za zaštitu od hladnoće; obavještavanje o dostupnim uslugama pomoći.

Ukupno timova / pripadnika: cca 40 timova / oko 330 pripadnika

Materijalno–tehnička sredstva za spašavanje i hitne intervencije (MRAZ I EKSTREMNE HLADNOĆE)

1. Sredstva za rad na terenu i uklanjanje poledice

- vozila za posipanje soli i abrazivnog materijala
- ručni posipači, lopate, strugači za led
- vreće soli i materijala protiv klizanja
- mehanizacija za pristup zaleđenim područjima

2. Oprema za hitnu socijalnu podršku i zbrinjavanje

- mobilni šatori i grijani punkтови
- deke, zimska odjeća, grijna ćebad
- paketi osnovnih životnih namirnica
- oprema za pripremu i distribuciju toplih obroka

3. Medicinska oprema i materijal

- setovi za prvu pomoć
- oprema za tretman pothlađenih osoba
- transportna i nosilačka oprema za evakuaciju iz zaleđenih zona

4. Oprema za održavanje infrastrukture

- alati za sanaciju zamrznutih vodovodnih cijevi
- materijali za hitne intervencije na mreži (cijevi, spojnice)
- oprema za intervencije na toplinskim instalacijama

5. Komunikacijska oprema

- ručne i vozne radio-stanice
- repetitori CZ
- sistemi ranog upozoravanja (mediji, SMS, sirene)

6. Zaštitna oprema za osoblje

- zimske radne uniforme, reflektirajući prsluci
- termo rukavice, obuća protiv klizanja
- zaštitne kacige i štitnici

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršioce koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Gradonačelnik

U slučaju pojave ekstremnih hladnoća i dužih perioda niskih temperatura, Gradonačelnik:

- donosi odluku o proglašenju stanja nesreće na području grada, na prijedlog nadležnih zdravstvenih institucija i Gradskog štaba civilne zaštite;
- osigurava potrebne finansijske, logističke i materijalno-tehničke resurse za provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- ostvaruje saradnju sa kantonalnim i federalnim organima vlasti radi pribavljanja dodatne zdravstvene, tehničke i logističke pomoći;
- daje opće smjernice za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva (stariji, hronični bolesnici, socijalno ugroženi);
- obezbjeđuje pravovremeno i tačno informisanje javnosti, putem nadležnih službi i u skladu sa zvaničnim informacijama zdravstvenih institucija;
- redovno izvještava Gradsko vijeće o stanju epidemiološke situacije, poduzetim mjerama i potrebama za dodatnom podrškom.

Gradske službe za upravu

Gradske službe, prema naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i Gradonačelnika:

- pružaju logističku i tehničku podršku operativnim službama (komunalne službe, medicinske ekipe, socijalni timovi),
- učestvuju u organizaciji punktova za grijanje, privremenog zbrinjavanja i podjele toplih obroka,
- obezbjeđuju evidenciju i koordinaciju pružanja pomoći ugroženom stanovništvu,
- sarađuju sa Mjesnim zajednicama u identifikaciji ranjivih osoba i domaćinstava bez grijanja,
- osiguravaju dodatne resurse za hitne intervencije na komunalnoj infrastrukturi,
- organizuju informisanje građana i pružaju podršku u realizaciji kampanja o mjerama samozaštite u uslovima hladnoće,
- pripremaju i dostavljaju izvještaje o stanju, provedenim mjerama i prioritarnim potrebama Gradskom štabu civilne zaštite.

Pravna lica i javna komunalna preduzeća

- Komunalna i druga pravna lica, u okviru svojih redovnih djelatnosti i prema naredbama Štaba CZ:

Komunalna preduzeća

- uklanjaju poledicu i obezbjeđuju posipanje kritičnih površina (trotoari, putevi, prilazi objektima),
- osiguravaju prohodnost putnih pravaca za medicinske i operativne timove,
- vrše hitne intervencije na vodovodnim instalacijama usljed pucanja i smrzavanja cijevi,
- učestvuju u obezbjeđivanju javnih površina i uklanjanju opasnih poledica i smetova.

Zdravstvene ustanove

- aktiviraju mobilne timove za zbrinjavanje osoba s promrzlinama, pothlađivanjem i akutnim zdravstvenim komplikacijama,
- obezbjeđuju pojačan rad hitnih službi.

Transportna i druga operativna preduzeća

- obezbjeđuju vozila i mehanizaciju za prevoz ugroženih osoba, distribuciju ogrjeva, vode i medicinske opreme,
- pružaju tehničku podršku mobilnim timovima.

Socijalne i poljoprivredne institucije

- Centar za socijalni rad koordinira obilazak ranjivih osoba, dodjelu hitne socijalne pomoći i privremeni smještaj,
- poljoprivredni subjekti štite životinje, objekte i opremu, te dostavljaju podatke o posljedicama mraza u ruralnim područjima.

Drugi izvršioci (Crveni križ, nevladine organizacije, volonteri)

- učestvuju u organizaciji punktova za grijanje i privremenog smještaja,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- obezbjeđuju podjelu toplih obroka, deka, odjeće i osnovnih potrepština,
- učestvuju u obilasku i podršci starijim, bolesnim i socijalno ugroženim osobama,
- sarađuju sa Centrom za socijalni rad i Službom CZ radi pravovremenog zbrinjavanja ugroženih,
- pomažu u informisanju stanovništva putem lokalnih mreža i terenskog angažmana.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite:

- aktivira operativne snage i koordinira njihov rad tokom hladnog talasa,
- obezbjeđuje funkcionisanje Operativnog centra i komunikacijskih sistema,
- koordinira angažman komunalnih, zdravstvenih, socijalnih i drugih službi,
- organizuje distribuciju opreme (sol, abrazivni materijal, deke, grijalice, zaštitna oprema),
- vodi evidencije o ranjivim osobama i prijavama iz mjesnih zajednica,
- priprema dnevne i vanredne izvještaje o stanju na terenu i poduzetim mjerama,
- osigurava pravovremene informacije građanima o rizicima i preporučenim mjerama ponašanja,
- uspostavlja saradnju sa Crvenim križem i Centrom za socijalni rad u cilju zbrinjavanja ugroženog stanovništva.

Mjere u fazi spašavanja usmjerene su na:

- **zaštitu života i zdravlja stanovništva,**
- **sprječavanje pothlađivanja i komplikacija kod ranjivih grupa,**
- **osiguranje grijanja i minimalnih uslova života,**
- **održavanje funkcionisanja komunalnih, zdravstvenih i socijalnih službi,**
- **hitnu sanaciju kvarova na infrastrukturi,**
- **dostavu toplih obroka, ogrjeva, vode i osnovnih potrepština,**
- **evakuaciju i privremeni smještaj osoba u riziku,**
- **pravovremenu i tačnu komunikaciju sa stanovništvom,**
- **efikasnu koordinaciju svih učesnika sistema zaštite i spašavanja.**

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

U uslovima ekstremnih hladnoća i pojave mraza, mobilizacija građana organizuje se s ciljem pružanja podrške operativnim službama u zaštiti ranjivog stanovništva, obezbjeđenju osnovnih uslova života, dostavi ogrjeva, hrane i lijekova, te izvještavanju o stanju u lokalnim zajednicama. Svi oblici mobilizacije provode se pod nadzorom **Službe civilne zaštite**, u saradnji sa **Centrom za socijalni rad, mjesnim zajednicama, zdravstvenim ustanovama, komunalnim preduzećima** i drugim nadležnim institucijama.

Zbog povećanog rizika od pothlađivanja, promrzlina, poledice i drugih posljedica ekstremnih hladnoća, angažman građana je strogo kontrolisan i dozvoljen samo u aktivnostima koje ne ugrožavaju njihovu sigurnost.

Mobilizacija se organizuje kroz sljedeće mehanizme:

1. Mjesne zajednice – organizacija građana i resursa

MZ-e imaju ključnu ulogu u uključivanju građana u aktivnosti zaštite i spašavanja, posebno u naseljima udaljenim od centra grada.

Mjesne zajednice su nadležne da:

- evidentiraju građane koji posjeduju opremu korisnu za hladne uslove (vozila s pogonom 4x4, terenska vozila, ATV quad vozila, agregate, peći, grijalice, ručne alate),
- identifikuju ranjive grupe stanovništva (starije, bolesne, osobe bez grijanja, osobe koje žive same),
- organizuju građane koji mogu učestvovati u:
 - dostavi ogrjeva, hrane, lijekova,
 - obilasku ugroženih domaćinstava,
 - prijavljivanju poledice, opasnih površina i kvarova na infrastrukturi,
- redovno dostavljaju informacije Službi CZ o stanju na terenu.

2. Volonterske mreže pod nadzorom Službe civilne zaštite

Zbog osjetljivosti situacije, volonteri se angažuju isključivo u aktivnostima koje ne podrazumijevaju rad u rizičnim zonama.

Volonteri djeluju u sljedećim poslovima:

- logistika (prenos deka, grijalica, hrane i lijekova),
- dostava pomoći starijim i teže pokretnim osobama,
- asistencija u punktovima za grijanje i privremenim skloništima,
- pomoć zdravstvenim i socijalnim službama pri obilasku građana,
- komunikacija sa lokalnim stanovništvom u cilju prikupljanja informacija o hitnim potrebama.

Volonteri se ne angažuju na poledicama, opasnim strminama, zaleđenim koritima potoka ili mjestima gdje postoji rizik od povreda.

3. Uključivanje opreme i sredstava u vlasništvu građana

Građani mogu, prema potrebama koje definiše Služba CZ, staviti na raspolaganje:

- terenska vozila, ATV vozila, motorne sanke,
- agregate i opremu za zagrijavanje prostora,
- grijalice, lampe, zaštitnu zimsku opremu,
- opremu za uklanjanje poledice (sol, frakcije, ručni alati).

Upotreba se vrši isključivo po nalogu i u koordinaciji sa nadležnim službama.

4. Kontrolisani angažman građana u sigurnim aktivnostima

Građani mogu biti uključeni u aktivnosti koje ne nose visok rizik po život i zdravlje, kao što su:

- čišćenje prilaza vlastitim domaćinstvima i zajedničkih staza,
- prijavljivanje lokacija sa opasnom poledicom,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pomoć komunalnim službama u prioritetnim zonama, ali **isključivo pod nadzorom MZ i Službe CZ**,
- pomoć starijim komšijama u nabavci osnovnih potrepština.

Građanske aktivnosti se ograničavaju na sigurne zone bez rizika od povreda usljed ekstremnih hladnoća.

5. Sigurnosne preporuke i obavezno poštivanje procedura

Zbog povećanog rizika od pothlađivanja, padova i povreda:

- građani i volonteri moraju koristiti adekvatnu zimsku odjeću,
- nije dozvoljeno samoinicijativno angažovanje u rizičnim zonama,
- sve aktivnosti moraju biti prijavljene i usklađene sa Službom CZ i MZ.

Opšti cilj mobilizacije u uslovima mraza i ekstremnih hladnoća

Mobilizacija građana ima za cilj:

- zaštitu ranjivih grupa i osiguranje minimalnih uslova za život (toplota, hrana, lijekovi),
- podršku komunalnim, zdravstvenim i socijalnim službama,
- stvaranje lokalnih mreža solidarnosti koje omogućavaju brže i efikasnije reagovanje,
- smanjenje posljedica hladnoće i ublažavanje rizika po zdravlje i sigurnost stanovništva.

Sve aktivnosti se provode u skladu sa Planom zaštite i spašavanja Grada Tuzla i pod direktnim nadzorom nadležnih operativnih službi.

5. Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena

U uslovima dugotrajnog mraza i ekstremno niskih temperatura, praćenih povećanim rizikom od prekida grijanja, smrzavanja vodovodnih instalacija, oštećenja elektro-opreme i ugrožavanja ranjivih kategorija stanovništva, provodi se selektivno izmještanje materijalnih dobara kako bi se spriječila oštećenja i osigurala nesmetana funkcionalnost ključnih sistema.

Izmještanje se vrši prema procjeni rizika koju donose **Služba civilne zaštite, komunalna preduzeća, mjesne zajednice, socijalne i zdravstvene ustanove**, uz prioritetnu zaštitu dobara čiji bi gubitak ili oštećenje moglo direktno uticati na sigurnost stanovništva i kontinuitet rada gradskih službi.

Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju mraza i ekstremnih hladnoća

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
1	Mobilna grijna, energetska i interventna oprema (grijalice, agregati, plinski i električni grijači, pumpe)	Zaštita od smrzavanja, oštećenja i gubitka funkcionalnosti; osiguranje brzog reagovanja radi pružanja toplote ugroženim korisnicima	Komunalne baze, skladišta CZ, sigurni grijani objekti
2	IT oprema, serverska oprema i važna dokumentacija gradskih službi i ustanova	Sprečavanje oštećenja zbog niskih temperatura, kondenzacije i nestabilnog napajanja	Administrativni centri sa kontrolisanim uvjetima; sigurnosni serveri
3	Zalihe hrane, lijekova, higijenskih potrepština i zaliha za ranjive grupe	Očuvanje materijala koji može smrznuti, postati neupotrebljiv ili nedostupan zbog blokiranih puteva ili prekida rada ustanova	Logističke baze MZ, sigurni grijani skladišni prostori

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / Razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
4	Poljoprivredna oprema, stočna hrana, sjemenski materijal, osjetljive biljke i sadnice	Zaštita od smrzavanja koje može uništiti resurse potrebne za proljetnu sjetvu i stočnu proizvodnju	Poljoprivredna skladišta, zatvoreni objekti, grijane prostorije gdje je moguće
5	Oprema za rad na terenu (alat, materijal za popravke, sredstva za uklanjanje poledice – so, frakcija, kalcijum-hlorid)	Osiguranje dostupnosti sredstava za hitne intervencije na poledici i zaleđenoj infrastrukturi	Depoi komunalnih službi, baze CZ, punktovi za zimske intervencije
6	Komunikacijska oprema i monitoring oprema (radio-stanice, mobilni repetitori, senzori za temperaturu)	Očuvanje funkcionalnosti sistema ranog upozoravanja i održavanje komunikacija u slučaju prekida elektro napajanja	Operativni centar CZ, alternativne lokacije sa stabilnim grijanjem i napajanjem

Ciljevi izmještanja materijalnih dobara tokom mraza i ekstremnih hladnoća

Izmještanje se vrši radi:

- **zaštite opreme neophodne za grijanje i energetska snabdijevanje** kako ne bi došlo do smrzavanja i gubitka funkcionalnosti,
- **obezbjedenja kontinuiteta rada vitalnih službi** (zdravstvenih, socijalnih, komunalnih),
- **očuvanja zaliha hrane, lijekova i pomoći** namijenjene ranjivim kategorijama stanovništva,
- **sprečavanja smrzavanja poljoprivrednih dobara** i gubitka proizvodnih kapaciteta,
- **osiguravanja dostupnosti opreme za uklanjanje poledice i zaštitu od smrzavanja infrastrukture,**
- **održavanja operativnih komunikacija,** što je posebno važno u situacijama kad dođe do povećanja kvarova na elektrodistributivnim sistemima.

Specifičnosti u odnosu na druge rizike

Za razliku od tuče, gdje je fokus na zaštiti objekata od mehaničkih oštećenja, kod mraza je naglasak na:

- sprečavanju **smrzavanja ključnih sistema** (voda, grijanje, elektronika),
- osiguranju **minimalnih uslova preživljavanja ranjivih grupa,**
- obezbjeđenju **grijanih prostora i toplih punktova,**
- održavanju **prohodnosti puteva u uslovima poledice,**
- stabilnosti **komunalnih i energetskih mreža.**

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima dugotrajnog mraza i ekstremno niskih temperatura, kada postoji rizik od smrzavanja ljudi, prekida grijanja, smrzavanja vodovodnih instalacija, otežanog kretanja i opšte ugroženosti ranjivih kategorija stanovništva, organizacija smještaja i ishrane operativnih struktura civilne zaštite i angažovanih građana ima ključnu ulogu u osiguranju kontinuiteta rada na terenu.

Smještaj se obezbjeđuje u **grijanim, sigurnim objektima**, koji ispunjavaju minimalne higijensko-sanitarne standarde i nisu izloženi rizicima od nestanka toplote, smrzavanja instalacija ili otežanog pristupa. Ishrana angažovanih ekipa organizuje se putem dostave toplih

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

obroka i napitaka, posebno za timove koji rade u vanjskim uslovima i izloženi su niskim temperaturama duži period.

Služba civilne zaštite u saradnji s **Crvenim križem, nadležnim službama Grada, javnim kuhinjama, komunalnim preduzećima i mjesnim zajednicama**, obezbjeđuje logistiku za privremeni smještaj, ishranu, grijanje, distribuciju potrepština i nadzor nad provođenjem sigurnosnih procedura. Po potrebi se organizuju **mobilni punktovi za zagrijavanje, odmor i medicinski pregled** operativnih ekipa i građana.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju (MRAZ / EKSTREMNE HLADNOĆE)

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno-tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova	Služba CZ; Crveni križ; nadležne gradske službe	Grijani objekti, kreveti, posteljina, oprema za boravak	Smještaj u sigurnim, grijanim objektima sa stabilnim napajanjem
2	Smještaj volontera i angažovanih građana	Služba CZ; MZ-e; Crveni križ	Šatori sa grijanjem, mobilni kontejneri, grijalice	Evidentiranje i smještaj na lokacijama sa obezbijeđenim grijanjem
3	Organizacija ishrane operativnih snaga	Crveni križ; Služba CZ; javne kuhinje	Topli obroci, napici, posuđe	Distribucija putem punktova i dostava ekipama na terenu
4	Distribucija potrepština (voda, hrana, ogrjev, odjeća)	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila, logistička oprema	Prioritet za ranjive grupe i domaćinstva bez grijanja
5	Obezbjeđenje higijensko-sanitarnih uslova	Komunalne službe ⁹ ; Služba CZ	Mobilni toaleti, sredstva za čišćenje	Redovno održavanje smještajnih i operativnih zona
6	Zaštita angažovanih lica – oprema	Služba CZ; komunalne službe	Termo odjeća, rukavice, kape, reflektirajuće jakne	Obavezna oprema zbog rada u ekstremnoj hladnoći
7	Organizacija rada u smjenama	Služba CZ; rukovodioci timova	Operativni planovi, registri	Rotacije ekipa radi sprečavanja pothlađivanja i iscrpljenosti
8	Uspostava punktova za zagrijavanje i logistiku	Služba CZ; komunalne službe	Mobilni kontejneri, šatori s grijanjem, medicinski setovi	Pozicioniranje u ugroženim zonama i područjima s otežanim kretanjem
9	Evidencija smještenih i angažovanih osoba	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT sistemi, registri	Evidencija lokacija, smjena, angažovanog ljudstva

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite i obaveze gradskih službi i pravnih lica u fazi spašavanja

U slučaju pojave ekstremno niskih temperatura, dugotrajnih hladnih talasa i intenzivnog mraza, Gradski štab civilne zaštite preuzima rukovođenje svim aktivnostima zaštite i spašavanja s ciljem zaštite života i zdravlja stanovništva, sprečavanja pothlađivanja i smrznutih povreda, očuvanja funkcionisanja javnih službi i obezbjeđivanja minimalnih uslova za život ranjivih kategorija.

Štab djeluje na osnovu meteoroloških upozorenja, informacija zdravstvenih i socijalnih

⁹Služba za komunalne poslove (gradska služba uprave)

JKP „Komunalac“ – služba za čistoću

JP „Vodovod i kanalizacija“ – služba za vodosnabdijevanje

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

ustanova, komunalnih službi, policije i mjesnih zajednica, te donosi hitne mjere radi ublažavanja posljedica hladnog talasa.

Gradski štab civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite u uslovima jakog mraza i ekstremno niskih temperatura:

- donosi naredbe i mjere hitnog odgovora, uključujući aktivaciju punktova za zagrijavanje, privremenih skloništa i mobilnih ekipa,
- određuje prioritetne zone intervencija (izolirana naselja, područja sa starijom populacijom, lokacije beskućnika i socijalno ugroženih),
- usmjerava aktivnosti socijalnih, zdravstvenih, komunalnih i drugih službi na terenu,
- daje naloge za uspostavljanje ili proširenje skloništa i toplih punktova za smještaj građana izloženih riziku,
- koordinira organizaciju distribucije toplih obroka, ogrjeva, odjeće i osnovnih potrepština,
- prati stanje na elektro, vodovodnoj i toplinskoj mreži, te daje prioritete za otklanjanje kvarova i obezbjeđivanje kritičnih objekata (bolnice, domovi, vrtići, prihvatni centri),
- naređuje pojačane obilaze mobilnih timova radi provjere stanja starijih i teško pokretnih osoba,
- uspostavlja saradnju sa meteorološkim institucijama, socijalnim ustanovama i policijom radi kontinuiranog praćenja situacije i organizovanja mjera podrške.

Obaveze gradskih službi za upravu

Gradske službe:

- provode sve naredbe Gradskog štaba CZ, te koordinirati rad komunalnih, zdravstvenih, socijalnih i drugih službi,
- organizuju otvaranje i funkcionisanje privremenih toplih punktova i skloništa,
- obezbjeđuju logističku podršku mobilnim timovima (vozila, gorivo, oprema, grijani prostori),
- učestvuju u identifikaciji ranjivih osoba (stariji, samci, osobe sa invaliditetom, hronični bolesnici),
- organizuju distribuciju humanitarnih paketa, ogrjeva i zaštitne opreme (ćebad, zimska odjeća, obuća),
- koordiniraju sa MZ-ima radi evidentiranja ugroženih osoba i dostavljanja informacija o stanju na terenu,
- obezbjeđuju pravovremeno informisanje građana o mjerama samozaštite, dostupnim uslugama pomoći i lokacijama skloništa,
- vode evidencije o svim provedenim mjerama i redovno izvještavati Gradski štab CZ.

Obaveze komunalnih preduzeća i drugih pravnih lica

Komunalna preduzeća, javne ustanove, izvođači radova i druga pravna lica:

- održavaju prohodnost puteva i kritičnih saobraćajnica radi osiguranja pristupa hitnim službama,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- otklanjaju kvarove na vodovodnoj i toplinskoj mreži, posebno u objektima sa ranjivom populacijom,
- obezbjeđuju stabilnost elektro i rasvjetnih sistema (posebno u noćnim satima),
- postavljaju privremene ograde i upozorenja na zaleđenim i opasnim lokacijama,
- osiguravaju snabdijevanje vodom i toplinskom energijom u objektima od vitalnog značaja (bolnice, domovi, škole),
- stavljaju na raspolaganje mehanizaciju i opremu (vozila sa pogonom 4x4, agregate, lampe, posipače soli),
- provode hitne tehničke intervencije u slučaju pucanja cijevi, zamrzavanja instalacija ili nestanka energije.

Poljoprivredni subjekti i farme obavezni su zaštititi stočni fond, poljoprivredne objekte i zalihe hrane u skladu sa preporukama Štaba i Službe CZ.

Obaveze zdravstvenih ustanova, Crvenog križa i drugih učesnika

- **Dom zdravlja i hitna medicinska pomoć** – zbrinjavaju osobe sa simptomima pothlađivanja, promrzlina i drugih zdravstvenih komplikacija; po potrebi upućuju mobilne medicinske timove.
- **Centar za socijalni rad** – identifikuje najugroženije kategorije, aktivira socijalne usluge, učestvuje u smještaju i hitnoj podršci.
- **Crveni križ** – pruža privremenu pomoć, organizuje tople obroke, distribuciju odjeće i deka, te učestvuje u zbrinjavanju beskućnika.
- **Volonterske i nevladine organizacije** – učestvuju u sigurnim zonama u distribuciji pomoći, informisanju građana i podršci mobilnim timovima, bez ulaska u kritične ili opasne situacije.

Svi izvršioci – gradske službe, komunalna preduzeća, zdravstvene i socijalne ustanove, mjesne zajednice, pravna lica i organizacije – obavezni su:

- postupati po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite,
- osigurati koordinisano djelovanje usmjereno na zaštitu života i zdravlja građana,
- blagovremeno dostavljati informacije o stanju i potrebama na terenu,
- obezbijediti kontinuiranu pomoć ranjivim kategorijama,
- otkloniti opasnosti i omogućiti nesmetano funkcionisanje osnovnih sistema,
- učiniti sve kako bi se spriječile posljedice po zdravlje i život stanovništva tokom hladnog talasa.

MRAZ I HLADNOĆA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u u fazi otklanjanja posljedica , izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza otklanjanja posljedica nakon pojave mraza i ekstremno niskih temperatura obuhvata mjere usmjerene na sanaciju oštećenja na objektima i instalacijama, podršku pogođenom stanovništvu, stabilizaciju zdravstvenog i socijalnog sistema, te normalizaciju funkcionisanja komunalnih i energetske usluga. Naglasak je na hitnoj sanaciji posljedica niskih temperatura,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

ublažavanju rizika po zdravlje stanovništva, zaštiti ranjivih kategorija i obezbjeđenju stabilnog snabdijevanja energijom, vodom i toplotom.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica (MRAZ / HLADNOĆA)

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Nadležne službe zaštite i spašavanja
OTKLANJANJE POSLJEDICA	Mjere otklanjanja posljedica	Procjena šteta nastalih usljed djelovanja mraza i niskih temperatura (zamrzavanje cijevi, kvarovi na instalacijama, oštećenja objekata, štete na poljoprivredi i komunalnim sistemima)	Služba civilne zaštite; stručne komisije Grada Tuzla; MZ-e; nadležne gradske službe
		Sanacija oštećenih objekata i instalacija – puknute vodovodne cijevi, oštećeni ventili i instalacije grijanja; intervencije na toplinskoj i elektro mreži	JKP „VIK“ – vodovodna mreža; JP Centralno grijanje; Elektrodistribucija; komunalna preduzeća; ovlaštene firme za sanaciju instalacija
		Pomoć pogođenim domaćinstvima – grijanje, privremena zaštita objekata, dostava ogrjeva, sredstava za odleđivanje, sanacija šteta u domaćinstvima	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e; Centar za socijalni rad; komunalne službe
		Uklanjanje posljedica zaleđivanja – opasne ledene površine, padine, zaleđeni ulazi i pristupi objektima	JKP „Komunalac“ – čistoća i zimska služba; druge komunalne službe; Služba CZ
		Psihosocijalna podrška pogođenim osobama , posebno starijim, hroničnim bolesnicima i ranjivim grupama	Centar za socijalni rad; Crveni križ; zdravstvene ustanove
		Evaluacija provedenih mjera i poboljšanje planova – analiza učinkovitosti sistema grijanja, socijalne podrške, intervencija i komunikacije	Gradski štab civilne zaštite; Služba civilne zaštite; nadležne gradske službe
		Procjena ukupne štete i prijedlozi podrške pogođenim građanima – gdje je primjenjivo, prijedlog mjera pomoći i subvencija	Gradska služba za ekonomski razvoj; Služba CZ; stručne komisije

Kritične funkcije koje se moraju očuvati – MRAZ I HLADNOĆA

Kako bi se proces oporavka odvijao sigurno i efikasno, potrebno je osigurati nesmetan rad ključnih funkcija grada:

1. Održavanje grijanja i energetskog sistema

- Obezbeđivanje stabilnog snabđivanja toplotnom energijom i električnom energijom u svim objektima od vitalnog značaja (zdravstvene ustanove, domovi za starije, škole, prihvatilišta).
- Hitna sanacija kvarova na toplinskoj mreži, elektroinstalacijama i sistemima napajanja.
- Prioritetne intervencije u domaćinstvima sa ranjivim kategorijama.

2. Funkcionisanje zdravstvene i hitne medicinske službe

- Obezbeđenje dostupnosti hitne pomoći i kućnih posjeta.
- Praćenje zdravstvenog stanja osoba izloženih extreme hladnoći (hipotermija, promrzline).

- Kontinuiran rad zdravstvenih ustanova.

3. Sigurnost ranjivih grupa

Posebna pažnja usmjerena na:

- beskućnike,
- starije osobe koje žive same,
- osobe sa invaliditetom,
- hronične bolesnike,
- socijalno ugrožena domaćinstva.

Mjere uključuju privremeni smještaj, distribuciju ogrjeva, tople obroke, odjeću i hitne kućne intervencije.

4. Održavanje osnovnih komunalnih funkcija

- Kontinuiran rad vodovodnog sistema (sprečavanje i sanacija zamrznutih cijevi).
- Prohodnost glavnih puteva i pristup hitnim službama.
- Uklanjanje ledenih površina koje predstavljaju rizik za povrede.

5. Pravovremena komunikacija sa stanovništvom

- Redovno informisanje o opasnostima, preporukama ponašanja i dostupnim uslugama pomoći.
- Stabilna komunikacija između komunalnih, zdravstvenih i socijalnih službi, MZ-a i Službe CZ.

Spisak – tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Usljed ekstremno niskih temperatura, mraza i dugotrajne hladnoće, dolazi do zaleđivanja vodovodnih instalacija, oštećenja cijevi, prekida u snabdijevanju energijom, poledice na putevima i povećanog rizika za zdravlje stanovništva. U fazi otklanjanja posljedica koriste se specifična materijalno–tehnička sredstva koja omogućavaju sanaciju instalacija, zagrijavanje prostora, obezbjeđenje energije, uklanjanje leda i podršku ugroženim kategorijama stanovništva.

TABELA – Materijalno–tehnička sredstva za fazu otklanjanja posljedica (MRAZ / HLADNOĆA)

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Mobilni agregati, grijalice i oprema za zagrijavanje	Obezbjeđenje toplote i napajanja u objektima gdje je došlo do prekida grijanja ili struje; podrška ranjivim grupama	Služba CZ; JP Centralno grijanje; Elektrodistribucija; komunalna preduzeća; pravna lica
Oprema za odmrzavanje i sanaciju vodovodnih instalacija (aparati za odmrzavanje cijevi, toplinske puhalice, alati za sanaciju kvarova)	Sanacija zamrznutih ili puknutih vodovodnih cijevi i ventila	JKP „VIK“; privatne firme ovlaštene za sanaciju instalacija; građani (u domaćinstvima)
Teretna vozila, kombi vozila i manji transporteri	Dostava ogrjeva, toplih obroka, vode i potrepština ugroženom stanovništvu	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e; komunalna preduzeća

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Mehanizacija za uklanjanje poledice (posipači, ručne freze, oprema za posipanje soli)	Uklanjanje leda na putevima i javnim površinama; smanjenje rizika od povreda	JKP „Komunalac“ – zimska služba; građani (posipanje ispred domaćinstava)
Setovi za privremene popravke instalacija i objekata (trake, brtvila, izolacioni materijali)	Hitne sanacije pukotina, propuštanja i oštećenja nastalih usljed mraza	Komunalna preduzeća; građevinske firme; Služba CZ
Zaštitna oprema (topla odjeća, zaštitne rukavice, reflektirajući prsluci)	Zaštita osoblja koje interweniše u uslovima ekstremne hladnoće i klizavih površina	Služba CZ; komunalna preduzeća; Crveni križ
Vozila za medicinske i socijalne intervencije	Kućne posjete starijim i bolesnim; prevoz do ustanova; hitna pomoć	Dom zdravlja; Crveni križ; mobilni timovi socijalnih službi
Mobilni punktovi i privremeni smještaj (šatori, montažni objekti, grijalice)	Privremeni smještaj osoba koje nemaju grijanje ili su ugrožene niskim temperaturama	Služba CZ; Crveni križ
Telekomunikacijska oprema (radio-stanice, mobilne mreže, repetitori)	Koordinacija svih subjekata i kontinuirano obavješćavanje terenskih ekipa	Služba CZ; Jedinica za radio-veze; Operativni centar
Kontejneri i oprema za odlaganje otpada	Uklanjanje otpada nastalog tokom sanacije instalacija i objekata	JKP „Komunalac“; Služba CZ

Mjere u fazi otklanjanja posljedica mraza i hladnoće usmjerene su na:

- obezbjeđenje sigurnosti stanovništva kroz otklanjanje posljedica smrzavanja instalacija i opasnih ledenih površina,
- sanaciju vodovodnih, toplinskih i elektro instalacija koje su oštećene usljed ekstremne hladnoće,
- uspostavu grijanja i energetskog snabdijevanja, posebno u objektima u kojima borave ranjive kategorije,
- podršku stanovništvu kroz dostavu ogrjeva, toplih obroka, vode i osnovnih potrepština,
- zdravstvenu i socijalnu zaštitu građana izloženih niskim temperaturama (hipotermija, promrzline),
- logističku i tehničku podršku domaćinstvima u kojima je došlo do šteta usljed mraza,
- koordinaciju svih operativnih struktura i pravovremeno informisanje javnosti.

Ključnu ulogu u realizaciji ovih mjera imaju:

- **Služba civilne zaštite** – koordinacija, upravljanje resursima, komunikacija,
- **JKP „Komunalac“** – uklanjanje leda i sanacija javnih površina,
- **JKP „VIK“** – sanacija zamrznutih i puknutih vodovodnih instalacija,
- **JP Centralno grijanje** – intervencije na sistemu grijanja,
- **Elektro distribucija Tuzla** – sanacija kvarova na elektro mreži,
- **Crveni križ** – distribucija pomoći, smještaj i socijalna podrška,
- **Dom zdravlja Tuzla i hitna pomoć** – zbrinjavanje zdravstvenih posljedica hladnoće,
- **Mjesne zajednice** – identifikacija ugroženih porodica i lokalna logistika,
- **Privatni i pravni subjekti** – mehanizacija, transport, stručne intervencije.

Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravo, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica,

Faza otklanjanja posljedica nakon pojave ekstremno niskih temperatura, mraza i dugotrajne hladnoće predstavlja završni segment djelovanja sistema zaštite i spašavanja, u kojem se provode mjere usmjerene na stabilizaciju stanja, sanaciju oštećenja prouzrokovanih smrzavanjem instalacija i objekata, te uspostavljanje normalnog funkcionisanja komunalnih i energetskih sistema na području grada. Ključne aktivnosti uključuju otklanjanje kvarova na vodovodnim i toplinskim instalacijama, sanaciju pukotina i začepljenja nastalih zbog leda, normalizaciju elektroenergetske mreže, kao i pružanje podrške ranjivim kategorijama stanovništva koje je bilo izloženo niskim temperaturama.

Naglasak se stavlja na obnovu osnovnih usluga – grijanja, električne energije, vodosnabdijevanja i saobraćajne prohodnosti – kao i na uklanjanje poledice i drugih opasnosti na javnim površinama koje mogu ugroziti sigurnost građana. Istovremeno se vrši procjena ukupnih posljedica hladnog talasa, uključujući oštećenja objekata, instalacija i infrastrukture, kao i analiza preventivnih i interventnih mjera koje su primijenjene tokom incidenta. Na osnovu ovih procjena izrađuju se preporuke za unapređenje pripravnosti sistema i kapaciteta službi odgovornih za djelovanje u zimskim uslovima.

Koordinisanim djelovanjem Službe civilne zaštite, komunalnih preduzeća, JP „Centralno grijanje“, JKP „VIK“, Elektrodistribucije, zdravstvenih ustanova, Crvenog križa i mjesnih zajednica osigurava se efikasna sanacija posljedica, podrška ugroženom stanovništvu i normalizacija funkcionisanja grada Tuzla. Završetak faze otklanjanja posljedica podrazumijeva potpuno uspostavljanje redovnog režima rada komunalnih i infrastrukturnih sistema, te obezbjeđenje spremnosti za nove ekstremne meteorološke pojave koje se mogu javiti u zimskom periodu.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica ekstremno niskih temperatura, dugotrajne hladnoće i mraza, Gradski štab civilne zaštite preuzima potpuno rukovođenje i koordinaciju svih aktivnosti usmjerenih na obnovu infrastrukture, normalizaciju komunalnih funkcija i pružanje podrške stanovništvu. Štab kontinuirano procjenjuje stanje na terenu na osnovu izvještaja operativnih struktura, komunalnih preduzeća, zdravstvenih ustanova, mjesnih zajednica i Službe civilne zaštite, te donosi hitne mjere radi otklanjanja posljedica niskih temperatura poput zaleđenih vodovodnih instalacija, kvarova na grijanju, oštećenja objekata, poledice i rizika po sigurnost građana.

Gradski štab civilne zaštite:

- donosi naredbe i mjere hitnog djelovanja, uključujući angažovanje komunalnih službi, JP „Centralno grijanje“, JKP „VIK“, Elektrodistribucije, zdravstvenih službi i jedinica civilne zaštite;
- određuje prioritetne zone djelovanja (naselja sa prekidima grijanja ili vodosnabdijevanja, područja sa velikom poledicom, objekti sa oštećenim instalacijama);
- usmjerava rad operativnih i komunalnih timova na otklanjanje kvarova, sanaciju smrzavanja instalacija, uklanjanje leda i obezbjeđenje sigurnosti javnih površina;
- organizuje pružanje pomoći ranjivim kategorijama stanovništva (stariji, bolesni, osobe koje žive same, beskućnici);

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinira rad Crvenog križa, zdravstvenih ustanova i socijalnih službi u zbrinjavanju osoba pogođenih hladnim talasom;
- prati stanje elektroenergetske, vodovodne i toplinske infrastrukture te izdaje naloge za hitne intervencije;
- osigurava pravovremeno informisanje stanovništva o opasnim lokacijama, prekidima u komunalnim uslugama i preporukama za zaštitu zdravlja;
- vrši prikupljanje podataka, analizu posljedica i pripremu izvještaja o toku sanacije, uključujući preporuke za unapređenje mjera zaštite od budućih hladnih sezona.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica (MRAZ / HLADNOĆA)

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci / Učesnici	Uloga GŠCZ
1	Procjena stanja i posljedica	Procjena oštećenja instalacija (smrzavanje cijevi, kvarovi na grijanju), stanje elektro i toplinske mreže, stanje na javnim površinama (poledica)	Služba civilne zaštite; komunalna preduzeća; MZ-e; JP „Centralno grijanje“; JKP „VIK“; Elektro distribucija	Koordinira procjene, određuje hitne mjere i prioritetne zone sanacije
2	Komunalni odgovor i uklanjanje opasnosti	Uklanjanje poledice, leda, snijega; sanacija klizavih i opasnih površina; privremeno obezbjeđenje javnih površina	JKP „Komunalac“; Profesionalna vatrogasna jedinica; Služba za komunalne poslove	Usmjerava komunalne timove i određuje zone hitnog djelovanja
3	Sanacija instalacija i infrastrukturnih sistema	Sanacija zaleđenih vodovodnih instalacija, puknutih cijevi, kvarova na grijanju i elektro mreži	JKP „VIK“; JP „Centralno grijanje“; Elektro distribucija; građevinske službe; PVJ (pristup objektima)	Koordinira rad nadležnih subjekata i prati dinamiku sanacije
4	Pomoć stanovništvu	Dostava ogrjeva, hrane, vode; zbrinjavanje osoba bez grijanja; podrška starijima i bolesnima; pomoć poljoprivrednicima kod oštećenih objekata i opreme	Crveni križ; Centar za socijalni rad; Služba CZ; MZ-e; Dom zdravlja Tuzla; veterinarske službe	Koordinira raspodjelu pomoći i identifikuje ranjive kategorije
5	Zdravstvena i socijalna podrška	Zbrinjavanje osoba sa simptomima pothlađivanja; medicinske intervencije; psihosocijalna podrška pogođenima	Dom zdravlja Tuzla; Hitna pomoć; Crveni križ; Centar za socijalni rad	Koordinira zdravstveni odgovor i usmjerava timove prema najugroženijima
6	Informisanje i komunikacija	Pravovremeno obavješćavanje građana o prekidima grijanja, opasnim zonama, preporukama i toku sanacije	RTV7 Tuzla; Služba CZ; Jedinica za radio-veze	Validira informacije i upravlja kriznim komuniciranjem
7	Upravljanje resursima	Raspodjela mehanizacije, opreme, soli, abraziva, radne snage i logistike	Služba CZ; JKP „Komunalac“; nadležne gradske službe	Donosi odluke o prioritetima i nadzire korištenje resursa
8	Izveštavanje i evaluacija	Izrada završnog izvještaja, analiza provedenih mjera, identifikacija nedostataka i preporuke za unapređenje sistema	Služba CZ; gradske službe; operativne strukture	Donosi zaključke i predlaže mjere za jačanje sistema zaštite

Faza otklanjanja posljedica nakon ekstremno niskih temperatura obuhvata sve mjere i postupke usmjerene na stabilizaciju uslova života, sanaciju kvarova, uklanjanje opasnosti i obezbjeđenje

normalnog funkcionisanja grada Tuzla. Niske temperature i mraz mogu izazvati širok spektar oštećenja – smrzavanje cijevi, prekide u vodosnabdijevanju, kvarove na sistemima grijanja, probleme sa elektro mrežom, povećan broj povreda zbog poledice, te otežano funkcionisanje ranjivih kategorija stanovništva.

U ovoj fazi ključni prioriteti su:

- sanacija infrastrukture i komunalnih instalacija,
- uklanjanje poledice i obezbjeđenje javnih površina,
- normalizacija grijanja, struje i vode,
- pružanje podrške domaćinstvima bez osnovnih usluga,
- pomoć poljoprivrednicima usljed oštećenja objekata, opreme i životinja,
- zdravstvena i psihosocijalna podrška pogođenim osobama,
- pravovremeno i tačno informisanje javnosti.

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika CZ) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su svoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini da vrše gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite djeluju u fazi otklanjanja posljedica ekstremno niskih temperatura i mraza sve dok se ne uklone neposredne opasnosti, ne stabilizuje stanje na ugroženom području i ne steknu uslovi da nadležne gradske službe preuzmu daljnje aktivnosti u okviru svojih redovnih nadležnosti.

Njihove aktivnosti obuhvataju koordinisano djelovanje štabova CZ, specijaliziranih jedinica, operativnih timova i povjerenika civilne zaštite na terenu, s ciljem zaštite stanovništva, sanacije kvarova, uklanjanja rizika i potpune normalizacije uslova života.

Snage civilne zaštite, u fazi otklanjanja posljedica mraza i hladnoće, provode sljedeće aktivnosti:

1. Praćenje stanja na terenu i identifikacija kritičnih lokacija

- identifikacija objekata i domaćinstava bez grijanja, sa zaleđenim cijevima ili oštećenim instalacijama,
- praćenje stanju na javnim površinama gdje postoji povećan rizik od poledice, klizanja, padova i povreda,
- procjena stanja elektroenergetske i vodovodne infrastrukture pogođene niskim temperaturama.

2. Učešće u uklanjanju opasnosti i tehničkih prepreka

- uklanjanje i sanacija poledice i leda na prioritetnim javnim površinama (prilazi zdravstvenim ustanovama, školama, saobraćajnicama),
- asistencija komunalnim službama u uklanjanju leda, snijega i drugih opasnosti koje otežavaju pristup objektima,
- obezbjeđivanje područja gdje postoji rizik od pucanja cijevi, curenja vode, padova i povreda.

3. Logistička i tehnička podrška ugroženom stanovništvu

- distribucija ogrjeva, vode, hrane i osnovnih potrepština domaćinstvima koja su ostala bez grijanja ili vode,
- dostava lijekova i neophodnih medicinskih sredstava starijim i bolesnim licima,
- podrška u uspostavljanju privremenih punktova za zagrijavanje u saradnji sa Crvenim križem i mjesnim zajednicama.

4. Pomoć u evakuaciji i privremenom izmještanju osoba

- evakuacija ranjivih, teško pokretnih ili bolesnih osoba iz objekata bez grijanja,
- privremeno izmještanje stanovništva u alternativni smještaj kada je boravak u objektu opasan po zdravlje,
- asistencija zdravstvenim ustanovama u transportu osoba sa simptomima pothlađivanja.

5. Učestvovanje u hitnoj sanaciji i osiguranju terena

- podrška komunalnim preduzećima i serviserima u pristupu objektima sa kvarovima na instalacijama,
- postavljanje privremenih mjera zaštite (npr. toplinska izolacija cijevi, privremene pregrade i zaštite),
- obezbjeđivanje lokacija gdje se vrše sanacijski radovi radi sprječavanja povreda i nezgoda.

6. Podrška u regulisanju saobraćaja i obezbjeđivanju rizičnih zona

- asistencija policiji i komunalnim inspekcijama u regulaciji saobraćaja na područjima sa izrazitom poledicom,
- obezbjeđivanje ulaza u objekte i javnih površina gdje postoji opasnost od padova i povreda.

7. Informisanje stanovništva putem povjerenika CZ

- prenošenje upozorenja o poledici, opasnim lokacijama i preporukama za sigurno kretanje,
- informisanje građana o dostupnim oblicima pomoći i lokacijama privremenih punktova,
- prikupljanje informacija o stanovništvu koje ima hitne potrebe (ogrjev, medicinska njega, voda).

8. Učestvovanje u procjeni šteta i dokumentovanju posljedica

- obilazak terena i dostavljanje podataka o oštećenim vodovodnim instalacijama, elektro mreži i drugim sistemima,
- prikupljanje informacija o oštećenju objekata, poljoprivrednih površina i gospodarskih objekata,
- izrada izvještaja za potrebe Gradskog štaba civilne zaštite i nadležnih službi.

9. Priprema prelaska na redovan režim djelovanja

Snage civilne zaštite ostaju angažovane sve dok:

- ne budu otklonjene neposredne opasnosti po stanovništvo,

- infrastruktura ne bude stabilizovana (voda, grijanje, struja),
- javne površine budu sigurne za kretanje (uklonjena poledica),
- ranjive kategorije stanovništva ne dobiju potrebnu podršku,
- gradske službe steknu uslove da samostalno nastave sanaciju u okviru svojih nadležnosti.

TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, tehničko-tehnološke nesreće predstavljaju složen i višedimenzionalan rizik koji obuhvata incidente u industrijskim pogonima, postrojenjima pod pritiskom, transportu opasnih materija, elektroenergetskim i gasnim sistemima, sistemima grijanja, vodovodnoj infrastrukturi i drugim tehnološkim procesima od značaja za funkcionisanje grada. Ovaj tip nesreća spada u kategoriju **srednjeg do visokog rizika**, zavisno od lokacije, intenziteta industrijske aktivnosti, starosti infrastrukture i količine opasnih materija koje se skladište, prerađuju ili transportuju na području grada.

Tehničko-tehnološke nesreće mogu nastati naglo i bez prethodnih upozoravajućih signala, često u objektima zatvorenog tipa, ali i u javnom prostoru (saobraćajnice, distributivni sistemi, skladišta). Njihovi efekti mogu imati lokalni, ali i širi uticaj na stanovništvo, okoliš, infrastrukturu i kontinuitet rada komunalnih službi. Zbog mogućnosti širenja kontaminanata, eksplozija, požara ili prekida vitalnih sistema, tehničko-tehnološke nesreće zahtijevaju unaprijed razrađene procedure zaštite i spašavanja, posebne operativne kapacitete, te stalnu saradnju sa privrednim društvima i inspeksijskim službama.

Tehničko-tehnološke nesreće su u većem dijelu klasifikovane kao **srednjeg rizika**, ali sa **visokim potencijalom posljedica**, što je razlog visokog prioriteta planiranja i specijalizovanih procedura odgovora.

Faktori rizika za tehničko-tehnološke nesreće

1. Vjerovatnoća pojave – srednja do visoka

- Na području grada nalazi se veći broj industrijskih i energetske postrojenja.
- Kroz Tuzlu prolazi značajan obim drumsko-željezničkog saobraćaja, uključujući transport opasnih materija.
- Starost i opterećenost elektro, vodovodnih i toplinskih instalacija povećavaju rizik od kvarova i havarija.
- Urbanizacija i povećanje broja vozila utiču na veću vjerovatnoću saobraćajnih nesreća.

2. Težina posljedica – srednja do visoka

Tehničko-tehnološke nesreće mogu dovesti do:

- eksplozija, požara i sekundarnih oštećenja infrastrukture,
- isticanja opasnih materija (hemikalija, goriva, gasa),
- prekida u snabdijevanju električnom energijom, grijanjem ili vodom,
- poremećaja u saobraćaju i blokade ključnih koridora,
- zagađenja zraka, zemljišta i voda,
- ugrožavanja ljudskih života i zdravlja.

Zbog kombinovanih efekata, ovaj tip nesreća zahtijeva strogo pridržavanje sigurnosnih procedura, tehnički nadzor i brzu mobilizaciju specijaliziranih timova.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tehničko-tehnološke nesreće imaju snažnu međuzavisnost sa drugim hazarda, posebno:

- požarima (industrijski, urbani, šumski),
- zemljotresima koji mogu izazvati sekundarne havarije u postrojenjima,
- saobraćajnim nesrećama, posebno u transportu opasnih materija,
- olujama i olujnim vjetrovima koji oštećuju elektroenergetske i gasne instalacije,
- poplavama, koje mogu dovesti do izlivanja opasnih supstanci iz industrijskih zona.

Moguće posljedice tehničko-tehnoloških nesreća

- eksplozije i požari u industrijskim pogonima, skladištima i objektima,
- isticanje i širenje opasnih materija (hemikalije, gas, goriva),
- prekidi rada elektroenergetskih, toplinskih i vodovodnih sistema,
- zagađenje zraka, zemljišta i površinskih/ podzemnih voda,
- masovne saobraćajne nesreće sa velikim brojem povrijeđenih,
- potreba za evakuacijom stanovništva iz pogođenih zona,
- opasnost po radnike, okolna naselja i korisnike javnih prostora,
- ekonomske posljedice po privredne subjekte i kritičnu infrastrukturu,
- dugotrajna sanacija i visoki troškovi oporavka.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Preventivna zaštita od tehničko-tehnoloških nesreća obuhvata skup tehničkih, organizacionih i institucionalnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje vjerovatnoće nastanka havarija u industrijskim postrojenjima, energetskim i komunalnim sistemima, transportu opasnih materija i u drugim tehnološkim procesima koji mogu ugroziti ljude, okoliš i infrastrukturu. Cilj preventivnih mjera je otklanjanje ili minimiziranje rizika povezanih s eksplozijama, požarima, curenjem opasnih supstanci, kvarovima u elektroenergetskim, gasnim i toplinskim mrežama, te nesrećama u saobraćaju i transportu opasnih materija.

Mjere se provode kontinuirano kroz nadzor, tehničko održavanje, inspeksijske aktivnosti, obuke, izradu planova zaštite, uspostavljanje sistema ranog upozoravanja i razvoj operativnih kapaciteta, uz koordinaciju industrijskih subjekata, nadležnih službi i Operativnog centra civilne zaštite.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite (Tehničko-tehnološke nesreće)

Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Tehničke preventivne mjere	Redovna kontrola i održavanje industrijskih postrojenja, mašina, procesnih instalacija i energetskih sistema (plin, struja, voda, para)	Pravna lica – industrijska postrojenja, komunalna preduzeća; Smanjenje rizika od havarija i požara usljed tehničkih kvarova
	Inspekcija skladišta i mjesta rukovanja opasnim materijama (hemikalije, goriva, plin)	Nadležne inspekcije, stručne službe; Provjera usklađenosti sa propisima o sigurnosti i zaštiti okoliša
	Kontrola transporta opasnih materija (cisterni, zapaljivih i korozivnih supstanci)	Policija, inspekcije, pravna lica u transportu; Evidentiranje ruta, nadzor tehničke ispravnosti vozila

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
	Uspostavljanje mjernih i sigurnosnih sistema (detektori plina, požara, pritiska, curenja)	Industrijska postrojenja, javne ustanove, komunalna preduzeća; Rano otkrivanje anomalija i sprečavanje havarija
	Obavezni tehnički pregledi i sigurnosne analize tehnoloških procesa	Pravna lica, ovlaštene stručne službe; Identifikacija kritičnih tačaka i preventivno uklanjanje rizika
	Razdvajanje opasnih zona i postavljanje zaštitnih barijera i signalizacije	Industrijski subjekti, komunalne službe; Sprečavanje pristupa neovlaštenim licima i smanjenje rizika od nesreća
	Obezbeđenje ispravnosti elektro, gasnih i toplinskih instalacija u javnim objektima	Nadležne gradske službe i ustanove; Redovni pregledi i otklanjanje kvarova koji mogu prouzrokovati havariju
Institucionalne mjere	Koordinacija između industrijskih subjekata, inspekcija, civilne zaštite, vatrogasne jedinice i hitnih službi	Služba civilne zaštite, gradske službe, privredni subjekti; Pravovremena razmjena informacija i usklađeno djelovanje
	Izrada i redovno ažuriranje planova zaštite od hemijskih udesa, eksplozija, požara i tehnoloških havarija	Industrijska postrojenja, gradske službe, Služba CZ; Usklađivanje sa lokalnim i federalnim propisima
	Provođenje obuka i vježbi (simulacije požara, curenja opasnih materija, eksplozija, evakuacije)	Služba CZ, vatrogasna jedinica, pravna lica; Jačanje spremnosti radnika i operativnih timova
	Vođenje ažurne baze podataka o opasnim materijama na području grada	Služba CZ, inspekcije, industrijski subjekti; Procjena rizika i planiranje intervencija
	Informisanje javnosti o rizicima, preventivnim mjerama i postupanju u slučaju havarije	Grad, Služba CZ, RTV7, pravna lica; Edukacija građana, unapređenje spremnosti i smanjenje panike
	Osiguranje finansijskih i materijalnih resursa za hitno reagovanje	Grad, industrijski subjekti, komunalna preduzeća; Nabavka opreme, interventnih materijala, zaštitnih sredstava

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite u slučaju tehničko–tehnoloških nesreća obuhvataju tehničke, organizacione i institucionalne aktivnosti usmjerene na smanjenje vjerovatnoće havarija, eksplozija, požara i drugih tehnoloških incidenata, kao i aktivnosti usmjerene na jačanje kapaciteta za pravovremeno reagovanje i zaštitu stanovništva, infrastrukture i okoliša. Preventivne mjere obuhvataju redovne tehničke preglede i održavanje opreme, nadzor nad skladištenjem i transportom opasnih materija, razvoj sistema ranog upozoravanja, obuku zaposlenih, vježbe i operativne provjere, te uspostavljanje efikasne koordinacije između industrijskih subjekata, nadležnih organa i službi civilne zaštite.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Preventivna zaštita od tehničko–tehnoloških nesreća (havarskih događaja u industriji, curenja opasnih supstanci, eksplozija, požara, hemijskih udesa, incidenta na transportu opasnih materija, kvarova energetskih i procesnih sistema) zahtijeva stalnu spremnost specijalizirane opreme, nadzornih sistema, zaštitnih sredstava i tehničkih instrumenata.

Ovu opremu koriste: **pravna lica koja upravljaju industrijskim postrojenjima, Služba civilne zaštite, profesionalna vatrogasna jedinica, komunalna preduzeća, inspeksijski organi, zdravstvene ustanove i drugi subjekti**, u skladu sa svojom nadležnošću i vrstom rizika.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Preventivno upravljanje opremom obuhvata monitoring stanja, redovne tehničke i sigurnosne preglede tehnoloških sistema, provjere opreme za odgovor, održavanje sistema ranog otkrivanja opasnih supstanci i provođenje vježbi.

TABELA – Materijalno–tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od tehničko–tehnoloških nesreća

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici	Izvori finansiranja
Senzori i detektori opasnih materija (plin, hemikalije, eksplozivne smjese)	Rano otkrivanje curenja, hemijskih reakcija, praškastih i gasovitih emisija	Industrijski subjekti, inspekcije, Služba CZ	Pravna lica; posebni programi
Automatski sistemi dojave (požar, dim, eksplozija, pritisak)	Pravovremena detekcija havarija i aktiviranje protokola	Industrijska postrojenja, ustanove, Služba CZ	Pravna lica; investicioni fondovi
Termalne i inspeksijske kamere	Pregled postrojenja, cjevovoda, ventila, visokorizičnih zona	Industrijski subjekti, vatrogasna jedinica	Pravna lica; budžeti preduzeća
Zaštitna hemijska oprema (maskeroni, filteri, zaštitna odijela, rukavice)	Zaštita osoblja pri radu u kontaminiranim ili rizičnim zonama	Služba CZ, PVJ, industrijska postrojenja	Budžet Grada; pravna lica
Mobilne barijere i apsorpcijski materijal	Zadržavanje izlivanja opasnih tečnosti, ulja, goriva i hemikalija	Komunalne službe, industrijska postrojenja	Komunalna preduzeća; pravna lica
Protivpožarna oprema (aparat za gašenje, hidrantske mreže, pjena, CO ₂)	Sprečavanje i gašenje požara u industriji i na transportu	PVJ Tuzla, industrijska postrojenja	Budžet Grada; privredni subjekti
Oprema za kontrolu pritiska i sigurnosni ventili	Stabilizacija procesnih sistema i sprječavanje eksplozija	Industrijska postrojenja	Pravna lica
Mjerne stanice i laboratorijska oprema	Analiza kvaliteta zraka, vode, tla nakon incidenata	Zavodi i ovlaštene laboratorije	Kantonalni fondovi; pravna lica
Specijalizirana vozila (cijevni sistemi, vozila za hemijske intervencije, autocisterne)	Intervencije u industrijskim havarijama i nesrećama u transportu	PVJ, industrijski subjekti	Budžet Grada; pravna lica
Komunikacijska oprema (radio-veze, alarmni sistemi)	Koordinacija svih subjekata tokom incidenta	Služba CZ, PVJ, industrija	Budžet Grada; industrijski subjekti
Edukativni materijal i sigurnosni protokoli	Edukacija osoblja i stanovništva o postupcima u nesrećama	Grad, Služba CZ, industrijska preduzeća	Budžet Grada; poslovni subjekti

Izvori finansiranja

Finansiranje nabavke, održavanja i korištenja opreme za preventivnu zaštitu od tehničko–tehnoloških nesreća vrši se iz sljedećih izvora:

- Budžet Grada Tuzla (oprema za CZ, vatrogasnu jedinicu, monitoring),
- budžeti pravnih lica koja upravljaju industrijskim postrojenjima,
- obavezna ulaganja industrijskih subjekata u sisteme sigurnosti procesa,
- kantonalni i federalni programi zaštite okoliša i industrijske sigurnosti,
- međunarodni projekti (EU, UNDP, IPA),
- sredstva iz osiguranja (industrijske polise osiguranja),

- fondovi za upravljanje opasnim materijama.

Materijalno-tehnička sredstva za provođenje preventivne zaštite od tehničko-tehnoloških nesreća obuhvataju nadzorne sisteme, detektore, zaštitnu hemijsku opremu, tehnička sredstva za kontrolu havarija, komunikacijsku opremu i specijaliziranu mehanizaciju. Korištenjem ovih sredstava obezbjeđuje se pravovremeno otkrivanje rizika, stabilnost industrijskih procesa, zaštita radnika i stanovništva, te smanjenje vjerovatnoće nastanka hemijskih, eksplozivnih ili tehnoloških incidenata. Oprema se koristi u skladu s nadležnostima i propisima, a održavanje i finansiranje se zasnivaju na obavezi pravnih lica i podršci javnih institucija.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Tehničko-tehnološke nesreće (industrijske havarije, hemijski udesi, eksplozije, požari u industrijskim postrojenjima, curenja opasnih materija, kvarovi na elektroenergetskim, gasnim i vodovodnim sistemima) predstavljaju visokorizične događaje zbog mogućnosti naglog nastanka, brzog širenja posljedica i potencijalnog ugrožavanja zdravlja stanovništva, okoliša i kritične infrastrukture. Služba civilne zaštite Grada Tuzla ima ključnu koordinacionu, stručnu i operativnu ulogu u pripremi, reagovanju i kontroli provođenja mjera zaštite i spašavanja, uz stalnu saradnju s industrijskim subjektima, inspekcijama i hitnim službama.

Služba civilne zaštite Grada Tuzla:

- prikuplja, objedinjava i analizira informacije koje dostavljaju industrijski subjekti i nadležni organi o postojanju potencijalnih rizika u objektima i postrojenjima sa opasnim materijama (hemikalije, naftni derivati, eksplozivne i zapaljive supstance), te ostvaruje saradnju s odgovornim licima i službama zaštite na radu;
- aktivira snage i sredstva civilne zaštite, uključujući Profesionalnu vatrogasnu jedinicu i specijalizirane jedinice CZ, u slučaju nastanka ili neposredne prijetnje od tehničko-tehnološke nesreće;
- održava stalnu operativnu komunikaciju sa Operativnim centrom civilne zaštite, industrijskim centrima za uzbunjivanje i drugim relevantnim subjektima sistema zaštite i spašavanja;
- ostvaruje saradnju i razmjenu informacija sa Federalnom upravom civilne zaštite, Ministarstvom unutrašnjih poslova, kantonalnim institucijama i drugim nadležnim organima, naročito u situacijama kada postoji potreba za dodatnim snagama, tehničkom opremom, stručnim timovima ili laboratorijskim analizama;
- prati realizaciju planiranih preventivnih mjera na osnovu izvještaja, informacija i akata koje dostavljaju nadležni inspekcijski organi, industrijski subjekti i druge odgovorne institucije;
- evidentira informacije o provedenim obukama zaposlenih u industrijskim subjektima u vezi sa procedurama zaštite i spašavanja, u skladu sa dostavljenom dokumentacijom;
- vodi evidenciju zaprimljenih prijava građana, radnika i drugih subjekata o potencijalnim opasnostima, neuobičajenim pojavama, mirisima, dimu, buci ili vibracijama;
- inicira hitne postupke kod nadležnih organa u slučajevima povećanog rizika i predlaže mjere zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom situacije;

Rokovi i način izvještavanja Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite Grada Tuzla obavezna je da:

- redovno izvještava Gradonačelnika o stanju pripravnosti sistema zaštite i spašavanja, rizičnim industrijskim zonama i zaprimljenim informacijama o potencijalnim prijetnjama;
- dostavlja hitne izvještaje u slučaju nastanka tehničko-tehnološke nesreće, koji sadrže opis događaja, preduzete mjere zaštite i spašavanja, angažovane snage i sredstva, procjenu rizika i preporuke za dalje postupanje;
- izrađuje periodične izvještaje o realizaciji planiranih mjera, zaprimljenim inspekcijskim nalazima i uočenim slabostima u sistemu zaštite i spašavanja;
- priprema završni izvještaj nakon okončanja intervencije ili nesreće, koji obuhvata pregled provedenih mjera, angažovanih resursa, procjenu štete i preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja;
- vodi i ažurira evidencije i registre u skladu sa propisima iz oblasti civilne zaštite, koji služe za potrebe planiranja, koordinacije i izvještavanja.

TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE – FAZA SPAŠAVANJA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza spašavanja tokom tehničko-tehnoloških nesreća obuhvata hitne mjere koje se preduzimaju odmah nakon detekcije havarije, curenja opasnih materija, eksplozije, požara u industrijskim postrojenjima, hemijskog incidenta ili ugrožavanja stanovništva i okoliša. Cilj je **zaustaviti izvor opasnosti, zaštititi ljude, spriječiti širenje kontaminacije i stabilizovati situaciju** dok se ne uspostavi kontrola nad događajem.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja (Tehničko-tehnološke nesreće)

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Spašavanje	Mjere odgovora	Brza detekcija havarije i automatsko alarmiranje (sistemi ranog upozoravanja)	Industrijski subjekti, Operativni centar CZ, Profesionalna vatrogasna jedinica – aktiviranje alarmnih sistema, senzora gasa, požara i pritiska; trenutno obavještavanje nadležnih službi
		Zatvaranje izvora opasnosti: ventila, energetskih vodova, hemijskih spremnika	Industrijski tehnički timovi, vatrogasci, specijalizirane jedinice CZ – ručno ili daljinsko zatvaranje ventila, isključenje električne energije i plina, sprečavanje daljnjeg curenja ili eksplozije
		Evakuacija radnika i stanovništva iz ugroženog područja	Služba CZ, Policija, Profesionalna vatrogasna jedinica – organizovana evakuacija prema sigurnim zonama, usmjeravanje kretanja ljudi i vozila
		Intervencija specijalizovanih vatrogasno-spašavalačkih timova	Profesionalna vatrogasna jedinica, specijalizirani timovi CZ – gašenje požara, hlađenje rezervoara, uklanjanje izvora paljenja, tehničke intervencije
		Dekontaminacija ljudi, opreme i prostora u slučaju hemijskog incidenta	Specijalizirane jedinice CZ, Profesionalna vatrogasna jedinica – uspostava punktova za dekontaminaciju, uklanjanje kontaminanata sa ljudi, vozila i materijala

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
		Uspostavljanje sigurnosnog perimetra i zabrana pristupa	Policija, Služba CZ – blokada opasnog područja, kontrola kretanja, postavljanje signalizacije i barijera
		Kontinuirano informisanje javnosti o stanju i preporukama	Grad Tuzla, Služba CZ, RTV7 – javna upozorenja, preporuke o ponašanju, informacije o evakuaciji, zatvorenim zonama i mjerama zaštite

Mjere u fazi spašavanja obuhvataju:

- automatsko alarmiranje i brzu detekciju curenja ili havarije,
- trenutno zatvaranje izvora opasnosti,
- zaštitu ljudi kroz evakuaciju i hitne mjere sigurnosti,
- intervencije specijalizovanih vatrogasnih i tehničkih timova,
- dekontaminaciju u slučaju hemijskih incidenata,
- kontrolu i izolaciju područja putem sigurnosnih perimetara,
- stalno informisanje javnosti radi sprječavanja širenja panike i izlaganja opasnosti.

Fokus je na **zaustavljanju hemijskog ili tehničkog procesa, stabilizaciji sistema, zaštiti ljudi i sprečavanju ekološkog i tehnološkog domino-efekta.**

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Snage i sredstva civilne zaštite koje se angažuju u slučaju tehničko-tehnoloških nesreća (hemijske havarije, eksplozije, požari u industrijskim postrojenjima, curenja opasnih materija, energetske incidenti, nesreće u transportu opasnih materija) uključuju specijalizirane i tehničke kapacitete namijenjene brzom zaustavljanju izvora opasnosti, spašavanju ugroženih osoba, dekontaminaciji i stabilizaciji industrijskih i komunalnih sistema.

Njihovo djelovanje usmjereno je na:

- hitno zaustavljanje curenja, eksplozivnih procesa, požara i hemijskih reakcija,
- spašavanje radnika i stanovništva u zoni incidenta,
- dekontaminaciju ljudi, opreme i terena,
- sprečavanje domino-efekata i širenja opasnih materija,
- zaštitu kritične infrastrukture i okoliša,
- osiguranje kontinuiteta komunalnih i energetskih sistema.

Tabela – Snage civilne zaštite

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
1	Gradski štab civilne zaštite	ODLUČUJE o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite; NAREĐUJE provođenje mjera zaštite i spašavanja; USMJERAVA, koordinira i rukovodi aktivnostima svih učesnika u tehničko-tehnološkim nesrećama; RJEŠAVA pitanja angažovanja snaga i sredstava	—	20

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
2	Profesionalna vatrogasna jedinica	Gašenje industrijskih i tehničkih požara, tehničke intervencije, spašavanje iz zatvorenih i opasnih prostora, intervencije u zonama opasnih materija	3	72
3	Mješovita specijalizirana jedinica CZ za hitne intervencije	Spašavanje ljudi u industrijskim požarima i havarijama, tehničke intervencije, spašavanje iz ruševina, intervencije na vodi i pod vodom	3	44
4	Specijalizirana jedinica za potrage i spašavanje	Potrage za nestalim osobama, tehničko spašavanje u nepristupačnim i rizičnim zonama	2	12
5	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze CZ	Uspostavljanje, održavanje i obnova radio-veza između operativnih snaga, podrška komandovanju i koordinaciji	4	23
6	Služba medicinske pomoći – JZNU Dom zdravlja „Dr Mustafa Šehović“ Tuzla	Hitno medicinsko zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih osoba, trijaža i medicinski transport	7	36
7	Služba za čistoću – JKP „Komunalac“ d.o.o. Tuzla	Raščišćavanje terena, uklanjanje otpada, provođenje higijensko-epidemioloških mjera i tehnička sanacija pogođenog područja	3	20
8	Služba za asanaciju terena – JKP „Komemorativni centar“ Tuzla	Asanacija terena, zbrinjavanje poginulih ljudi i uginulih životinja u skladu sa propisima	3	14
9	Veterinarska služba – JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Zaštita, spašavanje i zbrinjavanje životinja, veterinarski nadzor i mjere dezinfekcije	3	11
10	Služba za vodosnabdijevanje – JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Tuzla	Osposobljavanje i zaštita sistema vodosnabdijevanja, sanacija kvarova i osiguranje snabdijevanja vodom	6	26
11	Služba za zbrinjavanje – Crveni križ/krst Grada Tuzla	Zdravstveno-socijalna i humanitarna pomoć, zbrinjavanje evakuisanog stanovništva, distribucija pomoći, prva pomoć	4	18
12	Služba za informisanje – RTV 7 Tuzla	Informisanje javnosti, prenos zvaničnih saopštenja i uputa stanovništvu o mjerama zaštite i spašavanja	3	15
	UKUPNO		38	311

Navedene snage civilne zaštite se, u skladu sa svojim nadležnostima i planiranim zadacima, osposobljavaju, opremaju i materijalno-tehnički popunjavaju sredstvima i opremom namijenjenim za djelovanje u slučaju tehničko-tehnoloških nesreća i drugih srodnih opasnosti.

Materijalna sredstva za tehničko-tehnološke nesreće

U slučaju tehničko-tehnoloških havarija aktiviraju se specijalizirana sredstva, uključujući:

Oprema i sredstva za intervencije

- Zaštitna hemijska i izolaciona odijela (A, B, C kategorije)
- Aparati za disanje pod pritiskom
- Termalne kamere, multisenzorski detektori (gasovi, VOC, eksplozivnost)
- Specijalni alati za zatvaranje ventila i energetskih vodova

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Mobilni dekontaminacioni tuševi i neutralizatori hemikalija
- Mobilni komandni punktovi i rasvjeta

Mehanizacija

- Navalna vatrogasna vozila
- Cisterni i vozila sa pjenom
- Dizalice, manipulatori, autoplatforme
- Specijalni kontejneri za opasni otpad

Komunikaciona i logistička oprema

- Radio-stanice i repetitori
- GIS sistemi za mapiranje opasnosti
- Agregati, mobilni kablovi, pumpne stanice

Medicinska oprema

- Oprema za trijažu i izolaciju
- Transportne komore
- Prva pomoć i monitoring vitalnih funkcija

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršiće koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Tehničko-tehnološke nesreće obuhvataju havarije u industrijskim postrojenjima, eksplozije, požare u industrijskim kompleksima, hemijske incidente, curenja opasnih materija, kvarove energetskih postrojenja i druge događaje koji zahtijevaju brzo, stručno i koordinisano djelovanje. Zbog mogućih posljedica po zdravlje ljudi, okoliš, infrastrukturu i komunalne sisteme, mjere spašavanja moraju biti organizovane, precizno sprovedene i zasnovane na specijaliziranim procedurama.

Gradonačelnik

U slučaju nastanka tehničko-tehnološke nesreće, u fazi spašavanja, Gradonačelnik Grada Tuzla, u skladu sa zakonom, obavlja sljedeće poslove:

- donošenje odluke o proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće izazvane tehničko-tehnološkim incidentom;
- koordinacija sa zdravstvenim ustanovama radi jačanja kapaciteta hitne medicinske pomoći i ustanovljavanja punktova za trijažu i dekontaminaciju;
- upućivanje zahtjeva višim nivoima vlasti radi angažmana specijaliziranih timova, mobilnih laboratorija, hazmat jedinica i dodatnih resursa;
- osiguravanje finansijskih i logističkih sredstava potrebnih za hitne i sanacione intervencije;
- informisanje stanovništva sa tačnim uputama o ponašanju, zonama opasnosti, potrebnim mjerama zaštite i eventualnim zabranama kretanja;
- redovno izvještavanje Gradskog vijeća o stanju, provedenim mjerama, štetama i potrebama za obnovu.

Gradske službe za upravu

Gradske službe su obavezne postupati prema naredbama Gradskog štaba CZ i industrijskih nadzornih organa, posebno u pogledu bezbjednosti stanovništva i infrastrukture:

- obezbjeđenje podrške vatrogasno-spasilačkim jedinicama i jedinicama civilne zaštite;
- logistička podrška uspostavi zona sigurnosti, blokadnih tačaka i preusmjerenja saobraćaja;
- organizacija privremenog smještaja i zbrinjavanja evakuisanog stanovništva;
- distribucija pitke vode, hrane i osnovnih potrepština stanovnicima pogođenih zona;
- koordinacija rada s policijom radi uspostave zabrane pristupa opasnim područjima;
- saradnja sa zdravstvenim ustanovama u uspostavi punktova za medicinsku trijažu i dekontaminaciju;
- informisanje stanovništva o bezbjednosnim mjerama, preporukama ponašanja i ograničenjima;
- priprema redovnih izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite o stanju na terenu, procjeni rizika i potrebnim intervencijama.

Pravna lica (industrijski pogoni, skladišta opasnih materija, elektroprivreda, vodovod, komunalna preduzeća)

Industrijski subjekti i skladišta opasnih materija:

- hitno isključenje sistema, ventila, električne energije i procesnih linija;
- aktiviranje internih hazmat timova¹⁰ (ako postoje);
- dostavljanje Službi CZ sigurnosnih listova hemikalija, oznaka opasnosti, radijusa evakuacije i drugih tehničkih informacija;
- osiguravanje ulaza i pristupa specijaliziranim službama;
- saradnja s inspekcijama radi procjene ugroženosti i rizika širenja incidenta.

Komunalna preduzeća:

- zaštita komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, grijanje) od kontaminacije;
- uspostavljanje alternativnog snabdijevanja vodom ili energijom ako dođe do prekida;
- tehnička podrška u uklanjanju prepreka, osiguravanju terena i postavljanju barijera.

Elektro distribucija:

- isključenje napajanja u zonama opasnosti radi zlonačuvanja života i sprečavanja požara;
- hitna sanacija oštećenih instalacija i postavljanje privremenih napajanja.

Drugi izvršioci (Crveni križ, nevladine organizacije, volonteri)

- pomoć evakuisanom stanovništvu, distribucija zaštitne opreme, hrane i vode;
- psihosocijalna podrška pogođenim porodicama;

¹⁰ specijalizirani interventni timovi za opasne materije

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- logistička podrška punktovima za smještaj i dekontaminaciju;
- saradnja sa Službom CZ i zdravstvenim ustanovama.

Volonteri se **ne angažuju u zonama hemijske kontaminacije ili visokog rizika** — samo profesionalni timovi.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite Grada Tuzla, u fazi spašavanja kod tehničko-tehnoloških nesreća, ostvaruje operativnu, koordinacionu i izvršnu funkciju u okviru svojih nadležnosti, i to na sljedeći način:

- aktivira Operativni centar civilne zaštite i obezbjeđuje neprekidno (24-satno) praćenje situacije;
- na osnovu odluka nadležnih organa i zaključaka Gradskog štaba civilne zaštite pokreće i koordinira angažovanje specijaliziranih jedinica civilne zaštite, Profesionalne vatrogasne jedinice, zdravstvenih, komunalnih i drugih nadležnih službi;
- koordinira aktivnosti evakuacije stanovništva, obezbjeđivanje evakuacionih pravaca i prihvatnih punktova;
- organizuje hitno obavješćavanje stanovništva putem sistema uzbunjivanja, sredstava javnog informisanja i drugih raspoloživih komunikacionih kanala;
- vodi i ažurira operativne evidencije o incidentu, angažovanim snagama i sredstvima, nastalim štetama i utrošenim resursima;
- ostvaruje stalnu koordinaciju sa zdravstvenim ustanovama u vezi sa medicinskom trijažom, dekontaminacijom i zbrinjavanjem povrijeđenih i ugroženih osoba;
- priprema i dostavlja redovne i vanredne izvještaje Gradonačelniku i Gradskom vijeću o toku intervencija, uočenim problemima, potrebama i prijedlozima mjera za sanaciju.

Ciljevi provođenja navedenih mjera i zadataka

Ciljevi djelovanja Službe civilne zaštite i angažovanih subjekata u slučaju tehničko-tehnoloških nesreća su:

- zaštita života i zdravlja stanovništva i zaposlenih u industrijskim i drugim rizičnim objektima;
- sprječavanje i ograničavanje širenja opasnih materija, eksplozija i požara;
- uspostavljanje kontrole nad izvorima rizika i njihovo stavljanje pod nadzor ili eliminaciju;
- očuvanje i stabilizacija komunalnih, energetske i infrastrukturnih sistema;
- smanjenje ekološke kontaminacije i zaštita okoliša;
- pravovremeno, tačno i kontinuirano informisanje stanovništva;
- stvaranje uslova za prelazak sa faze spašavanja na fazu sanacije i oporavka.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

U slučaju tehničko-tehnoloških nesreća (industrijske havarije, hemijski incidenti, eksplozije, curenja opasnih materija, požari u industrijskim postrojenjima i kvarovi energetske sistema) mobilizacija građana provodi se **isključivo u kontrolisanim uslovima**, uz strogo poštivanje sigurnosnih procedura. Za razliku od prirodnih nesreća, gdje građani mogu biti angažovani u

logističkim i fizičkim poslovima, kod tehničko-tehnoloških nesreća građani se **ne smiju angažovati u opasnim zonama**, posebno u radijusu hemijske kontaminacije, eksplozivne atmosfere ili požarne ugroženosti.

Mobilizacija građana organizuje se kroz sljedeće mehanizme:

1. Mjesne zajednice (MZ)

MZ imaju ulogu u:

- evidentiranju ranjivih kategorija (djeca, stariji, bolesni, osobe s invaliditetom),
- organizovanju evakuacije po naređenju Službe CZ u sigurnosne zone,
- informisanju stanovništva o uputama za zaštitu (zatvaranje prozora, ostanak u objektima, korištenje zaštitnih maski),
- organizovanju punktova za prihvata i privremeni smještaj evakuisanih građana.

MZ **ne angažuju građane u zonama hemijske, eksplozivne ili termičke opasnosti**, već isključivo u logističkim poslovima izvan opasnog perimetra.

2. Volonterske mreže pod nadzorom Službe civilne zaštite

Volonteri mogu biti angažovani u:

- distribuciji vode, hrane, zaštitnih sredstava i higijenskih potrepština,
- podršci evakuisanom stanovništvu,
- psihosocijalnoj pomoći i pružanju informacija,
- logističkoj podršci prihvatnim centrima.

Volonteri **ne smiju ulaziti** u zone:

- hemijske kontaminacije,
- opasnih gasova,
- požarne opasnosti,
- industrijskih postrojenja sa aktivnom havarijom.

3. Uključivanje građanske opreme (kontrolisano i ograničeno)

Građani se mogu uključiti SAMO u logističkoj podršci izvan opasnih zona, i to opremom kao što su:

- terenska vozila (za transport ljudi i opreme van crvene zone),
- agregati (za podršku evakucijskim i prihvatnim centrima),
- mobilna rasvjeta,
- komunikacijski uređaji.

Nije dopušteno angažovanje privatne mehanizacije u hemijski rizičnim zonama.

4. Kontrolisano učešće građana u logističkim poslovima

Dozvoljene aktivnosti:

- pomoć u organizaciji transporta evakuisanih osoba,
- pomoć u pripremi smještaja i distribuciji osnovnih potreba,
- briga o starijim i nepokretnim osobama tokom evakuacije,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- administrativna i tehnička podrška prihvatnim centrima.

Zabranjene aktivnosti:

- ulazak u zone opasnosti,
- rukovanje hemikalijama, kontaminiranom opremom ili tehničkim instalacijama,
- gašenje požara,
- pristup industrijskim postrojenjima.

Opšti princip

Sve aktivnosti građana provode se:

- pod **isključivim nadzorom Službe CZ**, Profesionalne vatrogasne jedinice i inspekcija,
- u zonama **zelene sigurnosti**, izvan radijusa potencijalne kontaminacije ili eksplozije.

Cilj mobilizacije građana kod tehničko-tehnoloških nesreća je:

- osigurati brzu evakuaciju,
- pružiti podršku ranjivim kategorijama,
- organizovati prihvatne centre,
- rasteretiti profesionalne timove u logističkim aktivnostima,
- omogućiti efikasnu komunikaciju i informisanje stanovništva.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog na neugroženo područje

U slučaju tehničko-tehnološke nesreće, posebno one koja uključuje opasne materije, eksplozivne supstance, toksične gasove ili požar na industrijskim i energetske postrojenjima, potrebno je **pravovremeno izmještanje materijalnih dobara** koja mogu biti ugrožena ili koja su ključna za funkcionisanje grada.

Izmještanje se vrši u skladu sa procjenom rizika Službe civilne zaštite, inspekcija i odgovornih subjekata (industrija, komunalna preduzeća, elektrodistribucija).

Prioriteti izmještanja materijalnih dobara u slučaju tehničko-tehnoloških nesreća

Prioritet	Vrsta materijalnih dobara	Opis / razlog izmještanja	Lokacije za izmještanje
1	Opasne materije (hemikalije, plinovi, zapaljive tečnosti, eksplozivi)	Sprečavanje domino-efekta, eksplozija, požara i širenja kontaminacije	Specijalizirani sigurni prostori, industrijska skladišta sa zaštitnim zonama
2	IT oprema, serverski sistemi, dokumentacija kritičnih institucija	Zaštita podataka i kontinuiteta rada javnih službi u slučaju eksplozije ili požara	Administrativni centri sa sigurnosnim standardima
3	Medicinska oprema i lijekovi	Očuvanje kapaciteta hitne medicinske pomoći i sprečavanje kontaminacije	Zdravstvene ustanove izvan zone rizika
4	Mehanizacija za intervencije (specijalni alati, pumpe, detektori, zaštitna oprema)	Obezbeđenje dostupnosti opreme potrebne za hitne intervencije	Baze CZ, vatrogasne jedinice
5	Energetska oprema (agregati, kablovi, trafostanice u izgradnji)	Sprečavanje sekundarnih havarija i nestanka napajanja	Skladišta elektrodistribucije
6	Hrana, voda i neophodne zalihe	Podrška evakuisanom stanovništvu i radnicima u kriznim službama	Logistički centri MZ, skladišta CZ

Ciljevi izmještanja materijalnih dobara

- sprječavanje domino-havarija i širenja opasnih materija,
- zaštita kritičnih resursa i opreme potrebne za hitne intervencije,
- osiguranje kontinuiteta rada javnih službi,
- zaštita zdravlja i sigurnosti stanovništva,
- osiguranje logističke podrške evakuaciji i spašavanju,
- očuvanje strateških zaliha i opreme za komunikaciju i energetiku.

Za razliku od zimskih nepogoda, poplava ili oluja:

- kod tehničko-tehnoloških nesreća izmještanje uključuje **opasne materije**, specijaliziranu opremu i IT infrastrukturu,
- naglasak je na **sprečavanju sekundarnih hemijskih i eksplozivnih incidenata**,
- aktivnosti se izvode isključivo od strane **stručno obučениh timova**,
- građani se ne angažuju u zonama opasnosti.

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima tehničko-tehnološke nesreće (hemijski incidenti, eksplozije, curenja opasnih materija, požari na industrijskoj infrastrukturi), organizacija smještaja i ishrane operativnih snaga i građana angažovanih na logističkim zadacima odvija se prema strogim sigurnosnim standardima i u potpunosti izvan zone potencijalne kontaminacije ili eksplozivne opasnosti.

Smještaj se obezbjeđuje u objektima koji:

- se nalaze izvan crvene i žute zone rizika,
- imaju stabilno napajanje električnom energijom, ventilaciju i mogućnost filtracije zraka (po potrebi),
- omogućavaju brzu mobilizaciju jedinica civilne zaštite, vatrogasaca, medicinskih timova i tehničkih stručnjaka,
- posjeduju adekvatne higijenske i sanitarne uslove, te organizovan prostor za prihvatanje evakuisanog stanovništva.

Ishrana angažovanih lica obavlja se u organizovanim punktovima za logističku podršku, uz strogo poštivanje:

- zabrane unošenja kontaminiranih predmeta,
- higijensko-sanitarnih normi,
- kontrolisanog kretanja prema zonama rada i nazad,
- nadzora nad zdravstvenim stanjem operativnog osoblja koje je boravilo na mjestu incidenta.

Posebna pažnja usmjerena je na zaštitu:

- specijalizovanih timova koji rade u dekontaminacionim zonama,
- radnika industrijskih pogona pogođenih nesrećom,
- ranjivih kategorija evakuisanih iz ugroženog područja.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Služba civilne zaštite, u saradnji sa Crvenim križem, zdravstvenim ustanovama, komunalnim službama i mjesnim zajednicama, organizuje:

- smještaj i ishranu angažovanih jedinica,
- tople punktove za odmor,
- distribuciju vode i hrane,
- logističku podršku evakuaciji građana,
- nadzor nad provođenjem mjera zdravstvene zaštite.

Ova organizacija omogućava siguran rad spasilačkih timova, kontinuitet intervencija i pravovremenu logističku podršku stanovništvu, naročito tokom dugotrajnih tehničko-tehnoloških incidenata.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih u zaštiti i spašavanju (TEHNIČKO–TEHNOLOŠKE NESREĆE)

R/B	Aktivnost	Izvršioци / Učesnici	Materijalno–tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova	Služba CZ; Crveni križ; zdravstvene ustanove	Grijani i ventilisani prostori, kreveti, posteljina; filter-maske	Smještaj u sigurnim zonama, izvan radijusa kontaminacije; zdravstveni nadzor obavezan
2	Smještaj tehničko–specijaliziranih ekipa (vatrogasci, hemijski timovi, elektrodistribucija)	Služba CZ; PVJ; industrijski subjekti	Mobilni kontejneri, dekontaminacioni šatori, zaštitna oprema	Smještaj u kontrolisanim logističkim bazama; obavezna evidencija ulaska/izlaska
3	Smještaj evakuisanog stanovništva	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e	Kreveti, posteljina, grijanje, hrana, voda	Smještaj samo u objektima koji su potvrđeni kao „zelena zona“
4	Ishrana operativnih timova	Crveni križ; javne kuhinje; Služba CZ	Topli obroci, voda, termos posude	Distribucija izvan zone incidenta; kontrola higijene obavezna
5	Distribucija potrepština za evakuisano stanovništvo	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila, agregati, paketi hrane i vode	Dostava preko definisanih sigurnih koridora, uz policijsku pratnju po potrebi
6	Dekontaminacija operativnog osoblja i opreme	Služba CZ; PVJ; zdravstvene ustanove	Dekontaminacioni tuševi, zaštitna odijela, hemijski neutralizatori	Obavezna dekontaminacija prije smještaja i ishrane
7	Obezbjedenje higijensko–sanitarnih uslova	Komunalne službe; Služba CZ	Mobilni sanitarni čvorovi, sredstva za dezinfekciju	Povećana frekvencija čišćenja i dezinfekcije; nadzor higijene
8	Uspostava toplih i sigurnih punktova za odmor timova	Služba CZ; PVJ; komunalne službe	Mobilni kontejneri, šatori, grijalice, komunikacijska oprema	Postavljanje u blizini žutih zona, ali uvijek izvan opasnog perimetra
9	Evidencija smještenog i angažovanog osoblja	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	Registar osoblja, IT sistemi, kartice pristupa	Stroga evidencija pristupa zbog zdravstvenog nadzora i kontrole izloženosti

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite i obaveze gradskih službi i pravnih lica u fazi spašavanja

U slučaju tehničko-tehnološke nesreće (industrijski požar, eksplozija, hemijski incident, curenje opasnih materija, havarija na energetske ili procesnim postrojenjima), Gradski štab civilne zaštite preuzima rukovođenje svim aktivnostima spašavanja i zaštite na području grada Tuzla. Štab djeluje u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, Planom zaštite i spašavanja i posebnim procedurama za hemijske i tehnološke incidente.

Faza spašavanja obuhvata mjere usmjerene na zaštitu života i zdravlja stanovništva, ograničavanje širenja opasnosti, stabilizaciju incidenta i osiguranje funkcionisanja kritičnih sistema. Sve aktivnosti zasnivaju se na brzim procjenama rizika, koordinaciji operativnih subjekata i primjeni sigurnosnih protokola.

Uloga i zadaci Gradskog štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite u fazi spašavanja provodi sljedeće zadatke:

Operativno rukovođenje i donošenje mjera

- donosi hitne mjere zaštite i spašavanja u skladu sa vrstom i razmjerama incidenta,
- aktivira specijalizirane jedinice za hemijske i tehnološke incidente, Profesionalnu vatrogasnu jedinicu i operativne službe,
- određuje zone opasnosti (crvena, žuta, zelena zona) i donosi naredbe o zabrani pristupa, ograničenju kretanja i evakuaciji stanovništva,
- uspostavlja komandno mjesto i Operativni centar za kontinuirano praćenje situacije.

Koordinacija svih subjekata

- koordinira djelovanje vatrogasne jedinice, policije, hitne medicinske pomoći, komunalnih preduzeća, industrijskih subjekata i stručnih tehničkih timova,
- obezbjeđuje da pravna lica – naročito ona koja upravljaju postrojenjima sa opasnim materijama – stave na raspolaganje tehničku dokumentaciju, stručni kadar i opremu za sanaciju havarije,
- usklađuje rad sa kantonalnim i federalnim institucijama u slučaju većih hemijskih incidenata.

Procjena opasnosti i donošenje tehničkih mjera

- organizuje hitnu procjenu vrste i količine opasne materije, smjera širenja zagađenja i mogućih domino-efekata,
- donosi mjere za zatvaranje ventila, obustavu tehnološkog procesa, blokadu izvora opasnosti i smanjenje pritiska u posudama i cjevovodima,
- odobrava postavljanje dekontaminacionih punktova i sigurnosnih perimetara.

Mjere zaštite stanovništva

- donosi naredbu o evakuaciji stanovništva iz zone opasnosti i određuje koridore za siguran transport,
- organizuje zbrinjavanje, smještaj i zdravstvenu zaštitu evakuisanih,
- odlučuje o potrebi izolacije stanovništva u objektima u slučajevima toksičnih isparenja.

Obezbjeđenje komunikacije i informisanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- uspostavlja stalnu komunikaciju između operativnih službi, industrijskih subjekata i terenskih timova,
- organizuje pravovremeno informisanje stanovništva putem medija, sirena i digitalnih platformi,
- sprečava širenje dezinformacija i daje tačne i verifikovane podatke o opasnosti i preporukama ponašanja.

Održavanje funkcionisanja kritične infrastrukture

- usmjerava rad elektrodistribucije, vodovoda, toplifikacije i komunalnih preduzeća radi sprečavanja sekundarnih havarija,
- odlučuje o preventivnom isključenju napajanja strujom i plinom u ugroženim zonama,
- koordinira hitne popravke infrastrukture nakon stabilizacije situacije.

Obaveze gradskih službi u fazi spašavanja

Gradske službe dužne su da, prema naredbama Štaba:

- obezbijede logističku podršku operativnim timovima (prostor, vozila, opremu, administrativnu podršku),
- obezbijede podatke o stanovništvu, infrastrukturi i objektima u zoni incidenta,
- učestvuju u organizaciji evakuacije, transporta i smještaja ugroženih osoba,
- obezbijede tehničku dokumentaciju o objektima u zoni opasnosti (urbanističke podloge, podaci o instalacijama),
- održavaju komunikaciju sa mjesnim zajednicama i pravnim licima.

Obaveze pravnih lica (industrijski subjekti, komunalna preduzeća, elektrodistribucija, transportne firme)

Pravna lica su dužna:

Industrijski subjekti

- odmah obavijestiti Operativni centar CZ o incidentu,
- obustaviti tehnološki proces i aktivirati interne sigurnosne sisteme,
- obezbijediti stručni kadar i tehničku dokumentaciju za identifikaciju i kontrolu izvora opasnosti,
- omogućiti pristup specijaliziranim ekipama i pružiti podršku u dekontaminaciji i sanaciji havarije.

Komunalna preduzeća

- obezbijediti prohodne koridore za interventne službe,
- postaviti mobilnu rasvjetu, asistiraju kod dekontaminacionih punktova i uklanjaju sekundarne posljedice incidenta,
- održavaju sistem vodosnabdijevanja i sanitarne uslove u zoni smještaja evakuisanih.

Elektrodistribucija / plin / toplifikacija

- izvršiti hitne intervencije, isključiti ili stabilizirati mrežu,
- spriječiti požare i eksplozije zbog oštećenih vodova i instalacija.

Transportne firme

- obezbijediti vozila za evakuaciju, prevoz opreme, hemijske kontejnere i transport dekontaminacionih jedinica.

Obaveze drugih subjekata

- **Policija:** obezbjeđuje perimetar, reguliše saobraćaj, sprečava ulazak u opasnu zonu.
- **Hitna medicinska pomoć:** obavlja trijažu, medicinsko zbrinjavanje i transport povrijeđenih.
- **Crveni križ:** organizuje smještaj evakuisanih, distribuciju pomoći i psihosocijalnu podršku.
- **Nevladine organizacije i volonteri:** logistička podrška (bez ulaska u opasnu zonu).

TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica tehničko-tehnoloških nesreća obuhvata mjere usmjerene na stabilizaciju pogođenog područja, uklanjanje posljedica hemijskih, eksplozivnih, tehnoloških i industrijskih incidenata, sanaciju kontaminiranih površina, obnovu oštećene infrastrukture i normalizaciju funkcionisanja vitalnih sistema (energetski, vodovodni, saobraćajni). Aktivnosti uključuju uklanjanje opasnih materija, dekontaminaciju ljudi i prostora, tehničku sanaciju oštećenih postrojenja, procjenu ekološke štete i pružanje medicinske i psihosocijalne pomoći stanovništvu i radnicima koji su bili izloženi opasnosti.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica – TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE

Tabela — Faza otklanjanja posljedica (Tehničko-tehnološke nesreće)

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Opis zadataka
Otklanjanje posljedica	Sanacija i uklanjanje posljedica incidenta	Uklanjanje ostataka opasnih materija, kontaminiranih materijala, zapaljivih i eksplozivnih supstanci	Specijalizirane jedinice CZ, industrijski tehnički timovi, Profesionalna vatrogasna jedinica – tehnička sanacija i uklanjanje izvora opasnosti
		Dekontaminacija ljudi, opreme, vozila i terena	Jedinice za CBRN, PVJ, medicinske ekipe – postavljanje dekontaminacionih punktova i obrada izloženih osoba
		Stabilizacija i hitna sanacija oštećenih industrijskih i energetskih postrojenja	Industrijska preduzeća, elektrodistribucija, komunalne službe – tehničke intervencije i privremene popravke
		Ograničavanje širenja kontaminacije u vodi, zraku i tlu	Zavod za javno zdravstvo, ekološke službe, stručne komisije – monitoring, hemijske analize i postavljanje barijera
	Procjena šteta	Procjena tehničke, ekološke i infrastrukturne štete	Stručne komisije Grada Tuzla, inspekcije, Služba CZ
		Izrada izvještaja i prijava nadležnim organima	Stručni timovi CZ i nadležnih službi
	Podrška stanovništvu i radnicima	Medicinska i psihosocijalna pomoć pogođenim licima	Dom zdravlja, psihološki timovi, Crveni križ
		Informisanje stanovništva o opasnostima i dozvoljenom kretanju	Služba CZ, RTV7, MZ

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Opis zadataka
	Asanacija i obnova terena	Uklanjanje oštećenog materijala, kontaminiranih površina, tehničko čišćenje lokacije	Komunalna preduzeća, jedinice CZ, specijalizirane firme
		Obnova infrastrukture i sistema napajanja	Elektrodistribucija, VIK, Centralno grijanje, industrijski subjekti
	Evaluacija i planiranje	Analiza uzroka nesreće i preporuke za sprečavanje ponavljanja	Gradski štab CZ, tehnički eksperti
		Revizija sigurnosnih planova i procedura	Industrijski subjekti, Služba CZ, inspekcije

Kritične funkcije koje se moraju očuvati

- Funkcionisanje operativnih snaga: vatrogasaca, medicinskih službi, policije, jedinica CZ.
- Kontrola nad izvorom opasnih materija (sprečavanje sekundarnih eksplozija, isparenja, požara).
- Održavanje rada komandno-operativnih centara i komunikacijskih sistema.
- Osiguranje zdravstvene zaštite za izloženo stanovništvo i radnike.
- Stabilnost energetskih i komunalnih sistema (struja, voda, plin).
- Sprječavanje širenja kontaminacije u okolišu (tlo, zrak, voda).
- Funkcionalnost saobraćajne mreže za pristup interventnim timovima.
- Pružanje informacija i instrukcija stanovništvu.

Spisak materijalno-tehničkih sredstava za fazu otklanjanja posljedica – TEHNIČKO–TEHNOLOŠKE NESREĆE

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Zaštitna hemijska oprema (CBRN odijela, maske, filteri)	Zaštita operativnih timova od toksičnih isparenja i kontaminacije	Jedinice CZ, PVJ, industrijski subjekti
Detektori gasa, hemijskih materija, eksplozimetri	Identifikacija prisustva opasnih supstanci	PVJ, industrijski timovi, OC CZ
Dekontaminacioni šatori, tuševi, rastvori	Dekontaminacija ljudi, opreme i terena	CZ, PVJ, medicinske službe
Specijalna vozila za hemijske incidente	Transport timova i opreme, zatvaranje izvora curenja	PVJ, industrijska postrojenja
Mobilne pumpe, ventilatori, sistemi za inertizaciju	Istiskivanje zapaljivih gasova, ventilacija prostora	PVJ, industrijski timovi
Oprema za uklanjanje kontaminiranog materijala (kontejneri, apsorbenti)	Sanacija terena i privremeno skladištenje opasnih materija	CZ, komunalna preduzeća
Agregati i rasvjetni tornjevi	Osvjetljenje i napajanje u pogođenoj zoni	Služba CZ, komunalne službe
Komunikacijska oprema (radio-veze, repetitori)	Stabilna koordinacija operativnih snaga	Jedinica za vezu CZ, OC CZ
Vozila za evakuaciju i medicinski transport	Prevoz izloženih i povrijeđenih osoba	Hitna pomoć, Crveni križ
Specijalni alati za tehničko oslobađanje	Ulazak u oštećene objekte i postrojenja	PVJ, specijalizirane jedinice

Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravu, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

Faza otklanjanja posljedica tehničko-tehnoloških nesreća predstavlja završni segment djelovanja sistema zaštite i spašavanja, kojim se osigurava stabilizacija pogođenih područja, sanacija tehničke i ekološke štete te uspostavljanje normalnog funkcionisanja grada. Aktivnosti obuhvataju uklanjanje opasnih materija, dekontaminaciju terena, hitne popravke oštećenih postrojenja i instalacija, analizu uzroka nesreće i pružanje podrške stanovništvu i radnicima izloženim incidentu.

U ovoj fazi naglasak se stavlja na sanaciju hemijskih, energetskih, procesnih ili industrijskih sistema koji su prouzrokovali ili pretrpjeli havariju, kontrolu i stabilizaciju opasnih supstanci, obnovu infrastrukture (energetske, vodovodne, saobraćajne), zaštitu okoliša, te osiguranje minimalnih uslova za život i rad u zahvaćenim područjima. Istovremeno se provodi analiza provedenih mjera, identifikacija nedostataka i izrada preporuka za unapređenje sistema upravljanja tehničkim i tehnološkim rizicima. Koordinisanim radom nadležnih službi civilne zaštite, profesionalne vatrogasne jedinice, industrijskih tehničkih timova, zdravstvenih ustanova, Crvenog križa i drugih stručno-tehničkih aktera osigurava se efikasna sanacija posljedica, zaštita stanovništva i normalizacija rada ključnih sistema. Završetak faze podrazumijeva potpunu kontrolu nad izvorom opasnosti, sanaciju terena, obnovu postrojenja i infrastrukture, kao i pripremu sistema za sigurnu ponovnu uspostavu industrijskih procesa.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica – tehničko-tehnološke nesreće

- U fazi otklanjanja posljedica tehničko-tehnoloških nesreća Gradski štab civilne zaštite rukovodi svim operativnim aktivnostima usmjerenim na stabilizaciju situacije, sanaciju oštećenja, kontrolu opasnih supstanci i zaštitu stanovništva. Štab kontinuirano procjenjuje stanje na terenu, donosi mjere za ograničavanje širenja opasnih materija, koordinira intervencije specijaliziranih timova i relevantnih industrijskih subjekata, te uspostavlja komunikaciju s građanima i institucijama.
- Štab organizuje rad operativnih službi (vatrogasaca, jedinica CZ, zdravstvenih ustanova, industrijskih ekipa), osigurava raspodjelu resursa, nadzire provođenje mjera zaštite okoliša, te donosi odluke o evakuaciji, ograničenju pristupa i sanaciji kritičnih postrojenja. Po završetku sanacionih mjera, Gradski štab predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne ili druge nesreće i daje preporuke za unapređenje tehničko-tehnološke sigurnosti, procedura i planova zaštite i spašavanja.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica tehničko-tehnoloških nesreća

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Procjena stanja i posljedica	Procjena vrste incidenta, identifikacija opasnih supstanci, analiza tehničkih oštećenja i rizika za stanovništvo i okoliš	Specijalizovane jedinice CZ, PVJ, industrijski tehnički timovi, inspekcije	Koordinira procjenu, aktivira stručne timove, određuje stepen opasnosti i prioritete intervencija
2	Kontrola izvora opasnosti	Zatvaranje ventila, izolacija cjevovoda, zaustavljanje procesa, inertizacija, hlađenje i stabilizacija postrojenja	Industrijski subjekti, PVJ, specijalizirane jedinice	Donosi naredbe, nadzire provođenje mjera i usklađuje rad više tehničkih timova
3	Sanacija i dekontaminacija	Uklanjanje opasnih materija, dekontaminacija terena, objekata i opreme, sanacija oštećenih postrojenja	Jedinice CZ, PVJ, industrijski timovi	Koordinira sanaciju, određuje prioritete zone, nadzire efekte mjera

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

4	Zaštita stanovništva	Evakuacija, medicinska pomoć, psihosocijalna podrška, distribucija zaštitne opreme	Dom zdravlja, Crveni križ, policija, Služba CZ	Usmjerava resurse, obezbjeđuje pristup pogođenima i validira informacije
5	Informisanje i komunikacija	Upozorenja, obrasci ponašanja, informacije o ograničenjima, izvorima opasnosti i mjerama zaštite	Služba CZ, Press služba, RTV7	Upravljanje javnim informisanjem i validacija zvaničnih obavještenja
6	Upravljanje resursima	Raspodjela tehničke opreme, specijalizirane opreme za hemijske incidente, ljudstva i vozila	CZ, PVJ, industrijska postrojenja, komunalna preduzeća	Prioritizacija i nadzor korištenja svih materijalno-tehničkih sredstava
7	Regulacija i nadzor mjera	Uspostava sigurnosnog perimetra, ograničenje kretanja, zabrana pristupa opasnim zonama, nadzor nad industrijskim procedurama	Policija, inspekcije, Služba CZ	Donosi naredbe i kontroliše njihovu primjenu na terenu
8	Izvještavanje	Izvještaji o stepenu kontaminacije, sprovedenim mjerama, tehničkim oštećenjima i potrebama za obnovu	Služba CZ, industrijski subjekti, inspekcije	Priprema završne analize i preporuke za unapređenje sistema upravljanja rizicima

Snage civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica – tehničko-tehnološke nesreće

Snage civilne zaštite djeluju sve dok se ne otklone ključne posljedice tehničko-tehnološke nesreće, a nadležne gradske službe, industrijski sistemi i komunalne strukture ne preuzmu daljnji rad u okviru svojih redovnih nadležnosti. Aktivnosti jedinica civilne zaštite usmjerene su na stabilizaciju situacije, sprječavanje širenja opasnih materija, zaštitu stanovništva, tehničku sanaciju i podršku specijaliziranim timovima industrijskih postrojenja i hitnih službi.

Njihove aktivnosti obuhvataju:

- **Praćenje stanja na terenu**, identifikaciju izvora opasnosti, kontrolu industrijskih postrojenja, skladišta i transportnih pravaca te lociranje zona mogućeg curenja, eksplozije, požara ili kontaminacije.
- **Učešće u tehničkom osiguravanju terena** – uspostavljanje sigurnosnog perimetra, označavanje i zatvaranje rizičnih zona, uklanjanje oštećenih konstrukcija i prepreka u saradnji s profesionalnom vatrogasnom jedinicom, industrijskim timovima i komunalnim službama.
- **Logističku podršku** — distribuciju zaštitne opreme, sredstava za dekontaminaciju, tehničke opreme, vode, hrane i drugih potrepština ugroženom stanovništvu, industrijskim radnicima i operativnim timovima.
- **Pomoć u evakuaciji i medicinskom zbrinjavanju** — evakuacija radnika, stanovništva i osoba izloženih hemijskim, eksplozivnim ili drugim opasnim materijama, podrška zdravstvenim timovima, transport povrijeđenih i ugroženih.
- **Učestvovanje u dekontaminaciji i sanaciji terena**, uključujući uklanjanje opasnih materija, neutralizaciju hemijskih agenasa, provjetravanje objekata, čišćenje industrijskih površina i stabilizaciju oštećenih instalacija.
- **Održavanje kontrolnih tačaka i regulisanje pristupa**, osiguranje sigurnosnog perimetra, usmjeravanje saobraćaja i kontrola kretanja u zoni incidenta, u saradnji s policijom i inspeksijskim organima.

- **Informisanje stanovništva** putem povjerenika civilne zaštite o riziku, preporukama ponašanja, zonama zabrane kretanja, mjerama zaštite zdravlja i raspoloživim oblicima pomoći.
- **Učestvovanje u procjeni tehničke, ekološke i materijalne štete**, dokumentovanju posljedica, identifikaciji oštećenih postrojenja, instalacija i zemljišta, te definisanju potreba za daljnju obnovu i sanaciju.
- **Pripremu prelaska u redovne nadležnosti**, nakon što je izvor opasnosti uklonjen ili neutralizovan, kontaminacija sanirana, infrastruktura stabilizovana, a industrijski i komunalni sistemi sposobni da preuzmu dalji rad u redovnom režimu.

Ove aktivnosti prestaju kada su prioritetne intervencije završene, izvor opasnosti uklonjen, stanovništvo i radnici zaštićeni, a kritična infrastruktura i industrijski sistemi stabilizovani i u uslovima koji omogućavaju bezbjedno i normalno funkcionisanje života i rada na području grada Tuzla.

POŽARI – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, požari – posebno veliki šumski požari i požari u stambenim, poslovnim i industrijskim objektima – predstavljaju jedan od najznačajnijih rizika, sa visokim potencijalom ugrožavanja života ljudi, imovine, javne infrastrukture i okoliša. Za razliku od rizika koji se razvijaju postepeno (npr. suša), požari se odlikuju naglim nastankom, brzim širenjem i intenzitetom djelovanja, što zahtijeva izuzetno brzo i koordinisano reagovanje svih nadležnih službi.

Požari su na području Grada Tuzla prema analizi vjerovatnoće i posljedica svrstani u kategoriju **VISOKOG RIZIKA**, uz sljedeće ključne karakteristike:

Vjerovatnoća pojave – Visoka

Požari se na području grada javljaju redovno, posebno:

- u ljetnom i sušnom periodu kada je vegetacija suha i kada raste rizik od šumskih i brdskih požara,
- u prelaznim sezonama (proljeće/jesen) zbog spaljivanja otpada i nekontrolisanih aktivnosti građana,
- tokom zimskih mjeseci usljed kvarova na instalacijama grijanja, dimnjacima i električnim instalacijama u stambenim objektima,
- u industrijskim pogonima s povećanim rizikom od tehničko-tehnoloških incidenata.

Najugroženija područja uključuju:

- rubne šumske i poljoprivredne zone (Požarnica, Gornja Tuzla, Husino, Šićki Brod, Kiseljak),
- industrijske komplekse i skladišne pogone,
- guste stambene aglomeracije i objekte s neadekvatnim instalacijama.

Težina posljedica – Visoka

Požari mogu prouzrokovati:

- direktnu opasnost po život i zdravlje stanovništva,
- uništenje stambenih, poslovnih i industrijskih objekata,
- oštećenje elektroenergetskih, vodovodnih i komunikacijskih sistema,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- dugoročna oštećenja šumskih ekosistema i degradaciju tla,
- prekid saobraćaja i ograničenje pristupa ugroženim područjima,
- značajne ekonomske gubitke i potrebu za dugotrajnom sanacijom.

Prostorno rasprostranjeni i različitog intenziteta

Požari mogu biti:

- lokalizirani (požari u stanovima, kućama, poslovnim objektima),
- široko rasprostranjeni (veliki šumski požari koji zahvataju veće površine i traju duže vrijeme),
- tehničko-tehnološki (industrijski požari sa emisijama dima, hemikalija ili toplotnih efekata).

Različiti tipovi požara zahtijevaju različite modele rukovanja, ali zajedničko im je da se mogu razviti brzo i nekontrolisano, te da njihovo suzbijanje zahtijeva angažman profesionalnih vatrogasnih jedinica, snaga civilne zaštite, komunalnih službi, policije i drugih struktura.

Razlog svrstavanja u PRIORITET 2

Kombinacija:

- visoke vjerovatnoće pojave,
- vrlo ozbiljnih posljedica,
- mogućnosti brzog širenja,
- potrebe za hitnim i koordinisanim intervencijama

stavlja požare u kategoriju **Prioritet 2**, zajedno sa zagađenjem zraka, zemljotresima, epidemijama i drugim rizicima visokog nivoa.

Požari u objektima i veliki šumski požari zahtijevaju jasno definisane preventivne mjere, operativne postupke u fazi spašavanja, te sveobuhvatne aktivnosti sanacije i oporavka, što je detaljno razrađeno u narednim poglavljima ovog dokumenta.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Preventivna zaštita od velikih šumskih požara i požara u objektima na području grada Tuzla zasniva se na planskom, sistematskom i koordiniranom provođenju organizacionih, tehničkih, inspekcijskih i edukativnih mjera, s ciljem smanjenja rizika od nastanka požara, kao i ograničavanja njihovog širenja i posljedica.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu, nosioci preventivnih mjera su gradske službe za upravu, javna i komunalna preduzeća, javne ustanove, pravna lica i drugi subjekti koji upravljaju objektima, infrastrukturom i prostorima, a koji su obavezni da u okviru svoje redovne djelatnosti provode mjere zaštite od požara.

Gradska služba civilne zaštite, putem organizacione jedinice za zaštitu od požara i vatrogastvo, ima **stručnu, plansku i koordinacionu ulogu**, koja obuhvata:

- organizaciju i usmjeravanje sistema preventivne zaštite od požara,
- izradu i praćenje realizacije Plana zaštite od požara Grada,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinaciju sa kantonalnom upravom civilne zaštite i drugim nadležnim institucijama,
- planiranje i osiguravanje obuke i stručnog osposobljavanja vatrogasnih snaga i drugih subjekata,
- praćenje stanja i predlaganje mjera za unapređenje sistema zaštite od požara.

Profesionalna vatrogasna jedinica Grada Tuzla učestvuje u preventivnoj zaštiti u okviru svojih zakonom propisanih nadležnosti, prvenstveno kroz:

- održavanje operativne i tehničke spremnosti,
- stručno učešće u obukama,
- davanje mišljenja i stručnih preporuka u oblasti zaštite od požara.

Preventivne mjere zaštite od požara prikazane su u tabelarnom pregledu u nastavku

Kategorija mjere	Opis mjere	Nosilac	Suraduje	Način izvršenja	Rok
Upravljanje vegetacijom i prostorom (šumski požari)	Čišćenje niskog rastinja, suhe trave, granja i otpada; održavanje protivpožarnih pojaseva	Upravljači šuma i zemljišta; komunalna preduzeća	MZ-e; Služba CZ	Plansko i sezonsko održavanje u skladu sa propisima i planovima uređenja	Kontinuirano; pojačano u proljeće i ljeto
Kontrola spaljivanja na otvorenom prostoru	Nadzor nad spaljivanjem biljnog otpada; zabrane u periodima povećanog rizika	Nadležne inspeksijske službe	Služba CZ; MZ-e	Inspeksijski nadzor, izdavanje rješenja i upozorenja	Kontinuirano
Monitoring i rano upozoravanje	Praćenje meteoroloških uslova i rizičnih perioda; informisanje javnosti	Služba CZ; Operativni centar CZ	FHMZ; PVJ; MZ-e	Analiza podataka, obavještenja putem medija i lokalnih struktura	Po potrebi
Edukacija stanovništva	Informisanje o preventivnim mjerama i ponašanju u slučaju požara	Služba CZ	PVJ; obrazovne ustanove; mediji	Kampanje, radionice, javna saopštenja	Kontinuirano
Tehnička ispravnost objekata	Kontrola elektroinstalacija, dimnjaka i tehničkih sistema	Vlasnici i upravitelji objekata	Ovlaštene tehničke službe; inspekcije	Redovni pregledi i održavanje prema propisima	Periodično
Protivpožarni sistemi u objektima	Održavanje aparata, hidrantske mreže i sistema vatrodjave	Pravna lica i ustanove	Ovlašteni servisi; inspekcije	Tehnički pregledi i testiranja	Prema propisima
Planovi zaštite od požara i evakuacije	Izrada i ažuriranje planova	Vlasnici/korisnici objekata	Služba CZ; inspekcije	Revizija dokumenata i obuka zaposlenih	Zakonski rokovi

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Kategorija mjere	Opis mjere	Nosilac	Suraduje	Način izvršenja	Rok
Obuka zaposlenih	Osposobljavanje za početno gašenje i evakuaciju	Pravna lica i ustanove	PVJ; Služba CZ	Teorijska i praktična obuka	Najmanje jednom godišnje
Održavanje hidrantske mreže	Kontrola ispravnosti i dostupnosti hidranata	Komunalna preduzeća	PVJ; Služba CZ	Tehnički pregledi i sanacija kvarova	Periodično
Operativna spremnost vatrogasnih snaga	Održavanje vozila, opreme i lične zaštite	PVJ Tuzla	Služba CZ	Redovni tehnički pregledi i planiranje	Kontinuirano
Inspeksijski nadzor	Kontrola primjene propisa zaštite od požara	Nadležne inspekcije	Služba CZ; PVJ	Terenske kontrole i izdavanje naloga	Kontinuirano

Mjere zaštite i spašavanja u oblasti zaštite od požara planirane su i prikazane u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu, pri čemu su jasno razdvojene upravne, koordinacione i stručne nadležnosti gradske službe civilne zaštite od operativnih nadležnosti profesionalne vatrogasne jedinice.“

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Za provođenje preventivnih mjera zaštite od velikih šumskih požara i požara u objektima neophodno je raspolagati adekvatnom materijalno–tehničkom opremom, namijenjenom za nadzor, rano otkrivanje požara, početnu intervenciju i zaštitu ljudstva. Ova sredstva koriste nadležni subjekti sistema zaštite i spašavanja, komunalne službe, pravna lica i druge institucije, u okviru svojih redovnih djelatnosti i zakonom utvrđenih obaveza. Izvori finansiranja obuhvataju budžetska sredstva, vlastite resurse pravnih lica, te druge zakonom predviđene izvore, shodno važećim propisima.

Tabela – Materijalno–tehnička sredstva i oprema za preventivnu zaštitu od požara

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Korisnici / izvršioci	Izvori finansiranja
Oprema za održavanje i čišćenje terena (kosilice, trimeri, motorne pile, alat)	Uklanjanje vegetacije i zapaljivog materijala u rizičnim područjima	Komunalne službe; pravna lica; upravljači zemljišta	Budžetska sredstva; vlastita sredstva pravnih lica
Oprema za izradu i održavanje protupožarnih pojaseva	Izrada zaštitnih zona i prilaznih puteva radi sprečavanja širenja šumskih požara	Komunalne službe; subjekti koji upravljaju šumskim i otvorenim površinama	Budžet; programi upravljanja zemljištem
Rezervoari za vodu, cisterne, transportne pumpe	Osiguravanje vode za početno gašenje i preventivne aktivnosti	Nadležni subjekti sistema zaštite i spašavanja; komunalne službe	Budžet; vlastiti resursi

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Korisnici / izvršioci	Izvori finansiranja
Hidrometeorološka mjerna oprema (termometri, mjerači vlažnosti, vjetromjeri)	Praćenje uslova koji utiču na požarnu opasnost i rane indikacije rizika	Nadležne službe za praćenje i informisanje	Budžet; projekti i grantovi
Oprema za početno gašenje požara (vatrogasni aparati, naprtnjače, uklonjive pumpe)	Pravovremena intervencija i sprečavanje širenja požara	Pravna lica; upravitelji objekata; nadležni subjekti	Vlastita sredstva pravnih lica; budžet po potrebi
Protivpožarni sistemi u objektima (hidranti, vatrodojava, alarmi)	Rano otkrivanje i sprečavanje razvoja požara u objektima	Pravna lica; upravitelji stambenih i javnih objekata	Vlastita sredstva; zakonom propisana izdvajanja
Zaštitna oprema (rukavice, odijela, kacige, maske)	Osiguranje zaštite osoblja pri preventivnim i tehničkim radovima	Nadležni subjekti; pravna lica	Budžet; vlastita sredstva
Vozila i oprema za pristup otvorenim površinama	Mobilnost i brzi pristup šumskim i rubnim zonama	Nadležni subjekti sistema zaštite i spašavanja	Budžet; drugi izvori finansiranja prema propisima
Oprema za edukaciju i informisanje (materijali, prezentaciona oprema)	Preventivne kampanje i edukacija stanovništva	Služba CZ; obrazovne i javne ustanove	Budžet; projekti; vlastita sredstva
Komunikacijska oprema (radio stanice, repetitori, IT sistemi)	Pravovremena razmjena informacija i koordinacija subjekata	Služba CZ; nadležni subjekti	Budžetska sredstva; drugi propisani izvori

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu, podzakonskim aktima i Planom zaštite i spašavanja i Planom zaštite od požara Grada Tuzla, obavlja poslove koordinacije, praćenja, stručne podrške i izvještavanja u sistemu preventivne zaštite od velikih šumskih požara i požara u objektima.

Preventivne mjere provode nadležni izvršioci u okviru svojih zakonom propisanih nadležnosti i redovnih djelatnosti, dok Služba civilne zaštite ima usmjeravajuću i koordinacionu ulogu, bez preuzimanja operativnih ili inspeksijskih ovlaštenja.

Koordinacija i usmjeravanje izvršilaca

U cilju efikasnog provođenja preventivnih mjera zaštite od požara, Služba civilne zaštite:

- koordinira realizaciju planiranih preventivnih mjera sa nadležnim gradskim službama za upravu, komunalnim preduzećima, javnim ustanovama, pravnim licima i drugim relevantnim subjektima;
- osigurava razmjenu informacija između učesnika u sistemu zaštite od požara i Operativnog centra civilne zaštite;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- inicira sastanke, konsultacije i operativne dogovore u slučaju povećanog rizika od požara, pojave problema u provođenju mjera ili potrebe za dodatnim preventivnim djelovanjem.

Praćenje stanja i nadzor nad provođenjem preventivnih mjera

U okviru svojih zakonom utvrđenih nadležnosti, Služba civilne zaštite:

- prati provođenje preventivnih mjera koje realizuju nadležne gradske službe, javna i komunalna preduzeća, javne ustanove i pravna lica;
- prikuplja, evidentira i analizira podatke o stanju rizika od požara, uključujući rizične lokacije, kritične tačke i uslove koji pogoduju nastanku požara;
- vrši stručno-organizacioni nadzor nad realizacijom mjera iz Plana zaštite i spašavanja, u dijelu koji se odnosi na funkcionalnost i spremnost sistema zaštite i spašavanja;
- obavještava nadležne izvršioce o uočenim nedostacima i potrebi preduzimanja mjera u okviru njihovih zakonskih ovlaštenja;
- vodi evidenciju o realizaciji preventivnih aktivnosti i promjenama nivoa rizika od požara.

Aktivnosti u periodima povećanog rizika od požara

U periodima povećane opasnosti od nastanka požara (visoke temperature, sušni periodi, pojačan vjetar, praznici i povećana prisutnost ljudi u prirodi), Služba civilne zaštite:

- pojačava komunikaciju i koordinaciju sa mjesnim zajednicama, nadležnim gradskim službama i drugim relevantnim subjektima;
- uspostavlja pojačanu pripravnost Operativnog centra civilne zaštite;
- osigurava kontinuirano informisanje stanovništva o preventivnim mjerama, zabranama i preporučenom ponašanju;
- inicira provođenje dodatnih preventivnih aktivnosti nadležnih izvršilaca, u skladu sa njihovim nadležnostima (čišćenje terena, pojačan nadzor, tehničke kontrole).

Izveštavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite:

- dostavlja Gradonačelniku periodične i vanredne izvještaje o stanju provođenja preventivnih mjera zaštite od požara, identifikovanim problemima i prijedlozima za unapređenje sistema;
- priprema i dostavlja izvještaje Gradskom vijeću u rokovima utvrđenim programom rada i važećim aktima;
- informiše Gradski štab civilne zaštite o svim značajnim promjenama stanja rizika od požara i potrebi za dodatnim mjerama;
- predlaže mjere za unapređenje preventivne zaštite na osnovu analiza stanja i iskustava iz prakse.

Saradnja

Služba civilne zaštite ostvaruje kontinuiranu saradnju sa svim relevantnim subjektima sistema zaštite i spašavanja, a naročito sa:

- Profesionalnom vatrogasnom jedinicom Grada Tuzla, kao nosiocem operativnih poslova gašenja požara i tehničkih intervencija,

- policijskim strukturama,
- komunalnim i inspekcijskim službama,
- nadležnim kantonalnim organima,
- pravnim i fizičkim licima koja upravljaju prostorima, objektima i infrastrukturom.

Saradnja se ostvaruje kroz razmjenu informacija, usklađivanje planskih i operativnih aktivnosti, zajedničko planiranje preventivnih mjera i pružanje međusobne stručne podrške u pripremi i provođenju mjera zaštite od požara i drugih nesreća.

POŽARI – FAZA SPAŠAVANJA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

U fazi spašavanja preduzimaju se hitne i neposredne mjere s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, spašavanja ugroženih i stradalih lica, sprječavanja širenja požara i stabilizacije stanja na ugroženom području.

Mjere spašavanja provode se na osnovu odluka i naredbi Gradskog štaba civilne zaštite, u skladu sa Planom zaštite i spašavanja i Planom zaštite od požara Grada Tuzla, a realizuju ih nadležne operativne snage, gradske službe za upravu, pravna lica i drugi subjekti sistema zaštite i spašavanja, u okviru svojih zakonom propisanih nadležnosti i redovnih djelatnosti.

Veliki šumski požari – mjere odgovora (spašavanja)

U slučaju nastanka velikih šumskih požara, preduzimaju se sljedeće mjere spašavanja:

- pravovremena detekcija i prijava požara putem dežurnih službi, operativnih centara, osmatračkih tačaka i dojava građana;
- aktiviranje i angažovanje profesionalnih vatrogasnih jedinica i drugih operativnih snaga u skladu sa naredbama Gradskog štaba civilne zaštite;
- evakuacija ugroženog stanovništva sa područja zahvaćenih ili neposredno ugroženih požarom;
- aktivno gašenje požara korištenjem raspoložive vatrogasne opreme, vozila, naprtnjača, motornih pumpi i drugih sredstava;
- ograničavanje i usporavanje širenja požara formiranjem prirodnih i tehničkih prepreka, uklanjanjem zapaljive vegetacije i izradom protivpožarnih pojaseva;
- koordinacija djelovanja svih angažovanih operativnih snaga (vatrogasne jedinice, policija, civilna zaštita, komunalne službe, nadležna šumska gazdinstva i druga pravna lica koja upravljaju šumama);
- informisanje i upozoravanje stanovništva putem zvaničnih kanala o toku događaja, mjerama zaštite i područjima koja treba izbjegavati;
- osiguranje saobraćajnica i pristupnih puteva radi nesmetanog kretanja interventnih vozila i opreme.

Izvršioci mjera – veliki šumski požari

- Profesionalna vatrogasna jedinica Grada Tuzla – primarni izvršilac gašenja požara, spašavanja ljudi i zaštite imovine;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Služba civilne zaštite Grada Tuzla – koordinacija angažovanja snaga i sredstava, aktivacija resursa, veza sa Operativnim centrom CZ;
- Policijska uprava Tuzla – osiguranje područja, regulisanje saobraćaja i podrška evakuaciji;
- Nadležna šumska gazdinstva i druga pravna lica koja upravljaju šumama – tehnička i terenska podrška, uklanjanje vegetacije i formiranje protivpožarnih pojaseva;
- Javna komunalna preduzeća i druga komunalna preduzeća – obezbjeđenje cisterni, mehanizacije, čišćenje i održavanje pristupnih puteva;
- Služba hitne medicinske pomoći i zdravstvene ustanove – pružanje prve medicinske pomoći i zbrinjavanje povrijeđenih;
- Gradske službe za upravu – operativna i logistička podrška u skladu sa nadležnostima;
- Pravna lica i privredni subjekti – angažovanje raspoložive mehanizacije i logistička podrška;
- Povjerenici civilne zaštite i mjesne zajednice – obavješćavanje stanovništva i pomoć u evakuaciji.

Požari u objektima – mjere odgovora (spašavanja)

U slučaju požara u stambenim, poslovnim, industrijskim i javnim objektima, provode se sljedeće mjere spašavanja:

- hitna aktivacija profesionalnih vatrogasnih jedinica na osnovu dojave putem broja 123 i Operativnog centra civilne zaštite (121);
- evakuacija stanara, zaposlenih i posjetilaca u skladu sa planovima evakuacije objekta ili prema uputama interventnih službi;
- gašenje požara i sprečavanje njegovog širenja unutar objekta i na susjedne objekte;
- zaštita kritične infrastrukture i instalacija unutar objekta (elektroenergetski sistemi, plinske instalacije, kotlovnice, spremnici opasnih materija);
- pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim licima i koordinacija sa službama hitne pomoći;
- isključenje električne energije, plina i drugih energenata radi sprečavanja eksplozija i sekundarnih požara;
- osiguranje perimetra oko objekta u saradnji sa policijom radi kontrole pristupa i sigurnosti;
- uspostavljanje komunikacije sa upravljačima i odgovornim licima objekta radi pribavljanja tehničke dokumentacije i ključnih informacija.

Izvršioци mјera – požari u objektima

- **Profesionalna vatrogasna jedinica Grada Tuzla – glavni izvršilac intervencija, gašenje požara i spašavanje ljudi;**
- Služba civilne zaštite Grada Tuzla – koordinacija aktivnosti i komunikacija sa Operativnim centrom CZ;
- Policijska uprava Tuzla – osiguranje područja, regulacija saobraćaja i kontrola pristupa;
- Služba hitne medicinske pomoći – zbrinjavanje povrijeđenih i medicinska trijaža;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Elektrodistribucija i distributeri plina i drugih energenata – isključenje napajanja i uklanjanje opasnosti;
- Komunalna preduzeća – tehnička i logistička podrška;
- Upravitelji objekata, tehničke i zaštitarske službe – obezbjeđenje pristupa, tehničke dokumentacije i podrška evakuaciji;
- Gradske službe za upravu – aktiviranje logističkih i drugih resursa u skladu sa nadležnostima;
- Pravna lica i ustanove – provođenje evakuacije zaposlenih i saradnja sa interventnim službama;
- Povjerenici civilne zaštite i mjesne zajednice – lokalna podrška i informisanje stanovništva.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

U akcijama spašavanja od požara (šumskih, urbanih i požara u objektima) angažuju se snage civilne zaštite organizovane na području grada Tuzla, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, procenjenim rizicima i operativnim planovima. Snage se aktiviraju na osnovu naredbe Gradskog štaba civilne zaštite, dok Služba civilne zaštite vrši operativnu koordinaciju, usmjeravanje i nadzor nad djelovanjem tih snaga.

Profesionalna vatrogasna jedinica (PVJ) – osnovna operativna snaga

Profesionalna vatrogasna jedinica, koja djeluje u sastavu Službe civilne zaštite, predstavlja primarnu i najznačajniju snagu za reakciju na požare svih vrsta. PVJ raspolaže specijalizovanom opremom, vozilima, cisternama, aparatima za disanje i obučanim vatrogascima, te izvodi:

- gašenje šumskih, urbanih i industrijskih požara,
- spašavanje osoba iz objekata i ugroženih područja,
- tehničke intervencije (stabilizacija konstrukcija, uklanjanje prepreka),
- obezbjeđenje mjesta intervencije,
- hitne mjere sprječavanja širenja požara,
- podršku jedinicama CZ u evakuaciji i sanaciji.

PVJ je jedinica sa najvećim brojem pripadnika (72), raspoloživa 24/7 i predstavlja osnovu operativnog odgovora Grada.

Specijalizirane jedinice civilne zaštite

U skladu sa vrstom i intenzitetom požara, angažuju se specijalizirane jedinice CZ, i to:

Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije (3 tima / 44 pripadnika)

Koja učestvuje u:

- spašavanju iz ruševina i oštećenih konstrukcija nakon požara,
- intervencijama u industrijskim objektima,
- tehničkom spašavanju i otvaranju pristupa požarištu,

- podršci PVJ-u prilikom velikih šumskih požara.

Jedinica za potrage i spašavanje (2 tima / 12 pripadnika)

Aktivira se kod:

- potrage za nestalim licima,
- spašavanja u šumskim područjima i prilikom panike/evakuacije,
- pružanja podrške pri transportu i izvlačenju ugroženih osoba.

Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze (4 tima / 23 pripadnika)

Osigurava:

- stabilne komunikacije između komandnih struktura i terenskih ekipa,
- rezervne kanale veze u uslovima velikih požara,
- radio-pokrivanje udaljenih i teško pristupačnih lokacija.

Ove jedinice djeluju direktno po naređenju Gradskog štaba CZ i Službe CZ.

Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama

Povjerenici CZ su prva lokalna tačka oslonca operativnim snagama, a njihova uloga obuhvata:

- organizovanje i vođenje evakuacije stanovništva,
- obavješćavanje građana o naredbama i preporukama,
- identifikaciju posebno ugroženih lica (djeca, starije osobe, osobe sa invaliditetom),
- asistiranje vatrogascima i specijaliziranim jedinicama u pristupu terenu,
- zaprimanje informacija i dostavljanje istih Operativnom centru i Službi CZ.

Službe zaštite i spašavanja i druga podrška

U zavisnosti od razmjera požara i potrebne specijalizacije, u akcijama mogu učestvovati i:

Služba za hitnu medicinsku pomoć – Dom zdravlja (7 timova / 36 pripadnika)

- zbrinjavanje povrijeđenih,
- medicinska trijaža na terenu,
- evakuacija najtežih slučajeva.

Komunalna preduzeća – JKP „Komunalac“, „ViK“, i druga

- dostava vode i podrška hidrantskoj mreži,
- mehanizacija za pristupne puteve,
- uklanjanje zapaljivog i ostalog otpada,
- čišćenje javnih površina nakon intervencije.

Crveni križ Tuzla (4 tima / 18 pripadnika)

- zbrinjavanje evakuisanih osoba,
- prva pomoć i psihosocijalna podrška,
- logistička distribucija pomoći.

Policija

- obezbjeđenje područja,
- regulisanje saobraćaja,
- asistencija pri evakuaciji.

Pravna lica

- specijalizirana mehanizacija i vozila,
- cisterne, radne mašine, dizalice, rasvjeta,
- stručni kadar za tehničku podršku.

Materijalno–tehnička sredstva

U akcijama spašavanja koriste se:

- vatrogasna vozila, autocisterne i tehnička vozila,
- oprema za gašenje (creva, mlaznice, pjene, aparati za disanje),
- ručne i motorne pumpe, agregati i rasvjetni stubovi,
- radio-komunikacijski sistemi i uređaji,
- mašine komunalnih preduzeća (rovokopači, utovarivači, kamioni),
- sanitetska vozila i medicinska oprema,
- zaštitna oprema za učesnike intervencije.

Materijalna sredstva se koriste u skladu sa operativnim planovima, raspoloživim kapacitetima i naredbama Gradskog štaba civilne zaštite.

Mjere postupci i zadaci gradonačelnika, gradskih službi za upravu, pravna lica i drugih izvršioca koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

U fazi spašavanja kod požara neophodna je efikasna vertikalna i horizontalna koordinacija svih subjekata sistema zaštite i spašavanja. Funkcionisanje hitnog odgovora zavisi od pravovremenog djelovanja gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća, pravnih lica od javnog značaja, mjesnih zajednica i građana.

Gradonačelnik

Gradonačelnik, kao izvršni organ vlasti Grada Tuzla, u sistemu zaštite i spašavanja ima ulogu obezbjeđivanja zakonitog funkcionisanja sistema, donošenja izvršnih odluka i stvaranja uslova za efikasno djelovanje nadležnih organa i službi.

U fazi spašavanja kod požara, gradonačelnik:

- donosi odluku o proglašenju stanja druge nesreće – požar, na prijedlog Gradskog štaba civilne zaštite;
- obezbjeđuje aktiviranje i rad Gradskog štaba civilne zaštite i drugih nadležnih organa u skladu sa zakonom;
- koordinira saradnju sa višim nivoima vlasti radi obezbjeđivanja dodatnih snaga, sredstava i pomoći;
- usmjerava rad gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća u okviru njihovih zakonom utvrđenih nadležnosti;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- obezbjeđuje finansijske, materijalne i logističke resurse potrebne za provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- osigurava pravovremeno i tačno informisanje javnosti o stanju, rizicima i općim

Gradske službe za upravu

Gradske službe za upravu postupaju u skladu sa odlukama i naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i gradonačelnika, te izvršavaju sljedeće zadatke:

- pružaju tehničku, organizacionu i logističku podršku operativnim snagama;
- pripremaju potrebnu dokumentaciju, izvještaje, analize i operativne naloge;
- angažuju ljudstvo, opremu i sredstva iz svoje nadležnosti;
- učestvuju u organizaciji evakuacije, smještaja i zbrinjavanja stanovništva;
- obezbjeđuju pristupne puteve, uklanjaju prepreke i provode privremene sanacije;
- održavaju stalnu komunikaciju sa Operativnim centrom civilne zaštite;
- doprinose informisanju građana putem zvaničnih kanala Grada Tuzla;
- osiguravaju kontinuitet rada službi u vanrednim uslovima.

Javna komunalna preduzeća

U akcijama spašavanja kod požara, javna komunalna preduzeća imaju važnu operativno-tehničku i logističku ulogu, a njihovi zadaci obuhvataju:

- uklanjanje prepreka, zapaljivog materijala i otpada radi obezbjeđenja pristupa;
- održavanje funkcionalnosti hidrantske mreže i sistema vodosnabdijevanja;
- obezbjeđenje tehničke vode i logističku podršku vatrogasnim jedinicama;
- asistenciju u evakuaciji i transportu ljudi i opreme;
- čišćenje i privremenu sanaciju terena nakon gašenja požara.

Pravna lica

Pravna lica koja upravljaju infrastrukturom i obavljaju djelatnosti od javnog značaja, u okviru svojih nadležnosti:

- obezbjeđuju stabilno funkcionisanje sistema vodosnabdijevanja, elektrodistribucije, grijanja i telekomunikacija;
- mobilizuju stručne timove i primjenjuju vanredne procedure;
- provode interne planove zaštite od požara;
- sarađuju sa Službom civilne zaštite i Profesionalnom vatrogasnom jedinicom radi stvaranja sigurnih uslova za djelovanje operativnih snaga;
- pružaju tehničku i logističku podršku (cisterne, mehanizacija, specijalizovana oprema).

Mjesne zajednice i građani

Mjesne zajednice i građani imaju značajnu ulogu u ranoj fazi požara i u podršci akcijama spašavanja, naročito u ruralnim i šumskim područjima, a njihovi zadaci uključuju:

- pravovremenu dojavu o pojavi i širenju požara;
- pomoć operativnim snagama u usmjeravanju i pristupu ugroženim lokacijama;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- učešće u evakuaciji ljudi, životinja i imovine;
- organizaciju privremenih lokalnih punktova i prihvata;
- saradnju sa povjerenicima civilne zaštite i nadležnim službama.

Služba civilne zaštite Grada Tuzla

Služba civilne zaštite ima stručnu, koordinacionu i organizacionu ulogu u akcijama spašavanja, a njene obaveze obuhvataju:

- aktiviranje i organizaciju rada Operativnog centra civilne zaštite, uključujući 24-satno dežurstvo;
- koordinaciju angažovanja Profesionalne vatrogasne jedinice, jedinica civilne zaštite, policije, komunalnih preduzeća i drugih subjekata;
- stručno-operativnu podršku Gradskom štabu civilne zaštite u rukovođenju akcijama;
- angažovanje operativnih snaga za tehničke intervencije, evakuaciju i logističku podršku;
- prikupljanje, obradu i dostavljanje informacija Gradskom štabu civilne zaštite;
- osiguravanje funkcionalne komunikacije između svih učesnika;
- učešće u sistemu upozoravanja i informisanja stanovništva;
- vođenje evidencija, dokumentacije i izvještaja o toku akcije.

Tabela – Mjere, zadaci i način realizacije u akcijama spašavanja tokom požara

Izvršilac	Zadaci	Način realizacije
Gradonačelnik	Donosi odluku o proglašenju nesreće, koordinira saradnju sa višim nivoima vlasti radi obezbjeđivanja dodatnih snaga, sredstava i pomoći; usmjerava rad gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća u okviru njihovih zakonom utvrđenih nadležnosti;	Rukovodi sistemom zaštite i spašavanja; obezbjeđuje resurse
Gradske službe za upravu	Tehnička, organizaciona i logistička podrška	Postupaju po naredbama Štaba CZ; pripremaju dokumentaciju
Javna komunalna preduzeća	Podrška gašenju; hidrantska mreža; pristupi; sanacija	Angažuju ljudstvo, opremu i mehanizaciju
Pravna lica	Stabilnost vitalnih sistema; interne PP mjere	Mobilizuju timove; primjenjuju vanredne procedure
Mjesne zajednice i građani	Prijava požara; pomoć u evakuaciji i logistici	Saradnja sa povjerenicima CZ i operativnim snagama
Služba civilne zaštite	Koordinacija učesnika; OC CZ; podrška Štabu CZ	Organizuje komunikaciju, evidencije i izvještavanje

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla u slučaju poplava

Mobilizacija građana u situacijama požara predstavlja važan dodatni resurs u sistemu zaštite i spašavanja, posebno u dijelovima grada i prigradskim područjima gdje su šumske površine, rastinje, objekti ili imovina izloženi povećanom riziku. Građani, mjesne zajednice i volonterske grupe mogu pružiti značajnu podršku profesionalnim i specijaliziranim operativnim timovima, ali isključivo uz nadzor i koordinaciju Službe civilne zaštite i Profesionalne vatrogasne jedinice.

Mobilizacija građana zasniva se na principima pravovremenog obavješćavanja, jasno definisanih aktivnosti, sigurnosti, evidencije i koordinisanog djelovanja sa svim subjektima sistema zaštite i spašavanja.

Organizacija mobilizacije

Edukacija i priprema građana

- organizuju se redovne edukacije o postupanju u slučaju požara u objektima i požara na otvorenom prostoru,
- distribucija uputstava o ponašanju, prvoj reakciji, načinima dojave požara i sigurnom napuštanju objekata,
- edukacija o rizicima paljenja trave, otpada, nepropisnog loženja vatre i sigurnoj upotrebi energenata u domaćinstvima,
- podsticanje građana na formiranje ličnih i porodičnih planova postupanja u slučaju požara.

2. Formiranje lokalnih volonterskih grupa i angažman kapaciteta građana

- mjesne zajednice, uz podršku Službe CZ, registruju građane koji raspolažu korisnom opremom (vozila, cisterne, pumpe, ručni alati),
- formiraju se volonterske grupe koje mogu obavljati neopasne, pomoćne aktivnosti (npr. uklanjanje zapaljivog otpada, podrška evakuaciji, distribucija vode i pomoći).

Napomena:

Volonteri ne mogu učestvovati u gašenju požara na način koji zahtijeva posebnu obuku, zaštitnu opremu ili ulazak u rizične zone — te zadatke obavlja isključivo PVJ i ovlaštene jedinice CZ.

Plan mobilizacije i način poziva

- građani se aktiviraju putem sirena, mobilnih aplikacija, lokalnih medija, web stranice Grada, društvenih mreža i obavješćenja mjesnih zajednica,
- prioriteti djelovanja definišu se prema uputama Službe CZ i PVJ (npr. uklanjanje zapaljivog otpada, osiguranje pristupnih puteva, pomoć u evakuaciji),
- raspodjela volontera i opreme vrši se prema realnim potrebama u sigurnim zonama.

Aktivnosti građana i korištenje resursa

- uklanjanje lako zapaljivog materijala iz blizine objekata i puteva,
- podrška u evakuaciji starijih osoba, djece, životinja i osoba smanjene pokretljivosti,
- dostava vode, hrane i materijala interventnim službama,
- uspostavljanje lokalnih punktova za odmor i podršku interventnim ekipama,
- pomoć komunalnim službama u pripremi i čišćenju terena nakon požara.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Nadzor, sigurnost i evaluacija

- Služba CZ nadzire rad volontera i obezbjeđuje da se sve aktivnosti izvode uz minimalni rizik i u skladu sa sigurnosnim procedurama,
- nakon intervencije izrađuju se izvještaji, analizira efikasnost mobilizacije i unapređuju procedure,

utvrđuje se evidencija korištene opreme i angažovanih građana, u skladu sa propisima.

Tabela – Mobilizacija građana u slučaju požara

Aktivnost	Ko učestvuje	Način mobilizacije	Oprema / sredstva
Uklanjanje zapaljivog materijala i rastinja iz sigurnih zona	Građani, volonteri, MZ	Poziv MZ ili CZ; lokalna obavještenja	Ručni alati, rukavice, vreće, zaštitna odjeća
Pomoć pri evakuaciji stanovništva (bez ulaska u rizične zone)	Volonteri, građani	Evidencija i raspored preko CZ/MZ	Vozila, nosiljke, voda, osnovna oprema
Podrška interventnim ekipama (dostava vode, hrane, opreme)	Građani-volonteri, MZ, NVO	U koordinaciji sa Službom CZ	Vozila, voda, rashladni uređaji, zaštitna sredstva
Obezbeđivanje pristupnih puteva i uklanjanje prepreka u sigurnim zonama	Građani, komunalne službe	Angažovanje po pozivu CZ	Ručni alati, motorne pile (obučeni rukovaoci), reflektori
Informisanje stanovništva i lokalna logistička podrška	MZ, povjerenici CZ, građani	Javni pozivi, mediji, društvene mreže	Komunikaciona oprema, info-materijali
Podrška nakon požara (čišćenje terena, pomoć ugroženim domaćinstvima)	Građani, volonteri	Organizacija preko MZ i CZ	Ručni alati, sanitarni materijal, sredstva za čišćenje

Tabela – Organizacija mobilizacije građana u slučaju požara

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	MTS / sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe CZ
Pripremna	Edukacija građana i volontera	Služba CZ, MZ, NVO	Edukativni materijali, zaštitna oprema	Budžet Grada, projekti	Organizuje, vodi i nadzire edukacije
Organizacija	Formiranje volonterskih jedinica	Služba CZ, MZ	Evidencije, komunikacioni sistemi	Budžet Grada	Registruje volontere, vodi bazu podataka
Mobilizacija	Aktiviranje i raspodjela građana	Volonteri, MZ, komunalne službe	Vozila, alati, zaštitna oprema	Budžet Grada, lokalni resursi	Koordinacija, procjena rizika, sigurnosne mjere
Učešće na terenu	Pomoć u sigurnim zonama (evakuacija, dostava, čišćenje)	Građani-volonteri	Voda, prva pomoć, ručni alati	Donacije, lokalni resursi	Operativni nadzor, evidentiranje angažovanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Aktivnosti	Izvršioci	MTS / sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe CZ
Evalvacija	Procjena efikasnosti mobilizacije	Služba CZ	Evidencije, IT oprema	Budžet Grada	Izrada izvještaja i unapređenje procedura

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena poplavom i određivanje prioriteta, redoslijeda u izmještanju

U slučaju šumskih požara materijalna dobra mogu biti ugrožena širenjem plamena, gustim dimom i visokom temperaturom, naročito u zonama koje se nalaze u blizini šumskih kompleksa i prijelaza vatre prema naseljima. Pravovremeno izmještanje imovine vrši se u skladu sa redoslijedom koji utvrdi Gradski štab civilne zaštite, na osnovu procjene ugroženosti i mogućnosti širenja požara.

Prvi prioritet obuhvata kritičnu i osjetljivu opremu, čije bi oštećenje izazvalo prekid osnovnih funkcija — dokumentaciju, arhive, servere, opremu za komunikaciju, medicinske i druge vitalne uređaje.

Drugi prioritet obuhvata javna i kulturna dobra koja se nalaze u blizini šumskih područja, uključujući školsku dokumentaciju, vrijedne predmete, muzejske eksponate ili arhivsku građu iz ustanova koje mogu biti ugrožene širenjem požara.

Treći prioritet odnosi se na mehanizaciju i vozila, uključujući službena vozila, radne mašine komunalnih službi i vozila građana sa kritičnih lokacija, koja se tempreno izmješčaju u sigurne zone kako bi se osigurala njihova upotrebljivost tokom intervencija.

Četvrti prioritet obuhvata privatnu i ekonomsku imovinu, skladišne materijale, opremu preduzeća i zalihe robe koje se premješčaju kada stanje na terenu to dozvoljava i kada prioritetne aktivnosti omoguće siguran pristup.

Peti prioritet obuhvata ostala dobra manje vrijednosti i zamjenjive predmete, čije izmješčanje se vrši prema raspoloživim kapacitetima i samo kada nije u koliziji s intervencijama višeg prioriteta.

Materijalna dobra koja se izmješčaju u slučaju požara u objektima

Požari u stambenim, poslovnim, javnim i industrijskim objektima zahtijevaju brzo i selektivno izmješčanje najvažnije imovine, u zavisnosti od vrste objekta, stepena razvoja požara i mogućnosti pristupa. Postupci se provode u skladu sa redoslijedom koji utvrdi Gradski štab civilne zaštite, a prioriteti se određuju na osnovu važnosti dobara za funkcionisanje objekta i sigurnost ljudi.

Prvi prioritet obuhvata kritičnu dokumentaciju, arhive, IT opremu, akte, servere, medicinsku opremu i lijekove, kao i sve vitalne uređaje neophodne za nastavak rada institucija.

Drugi prioritet odnosi se na javna dobra, kulturnu građu i vrijednu opremu u školama, zdravstvenim ustanovama i drugim objektima — koja se premješčaju čim to uslovi gašenja požara dozvole i kada je osigurana bezbjedna evakuacija ljudi.

Treći prioritet obuhvata vozila, mašine, opremu privrednih subjekata i sredstva javnih ustanova koja se izmješčaju kako bi se spriječila veća materijalna šteta i osigurala operativna sposobnost komunalnih i drugih službi.

Četvrti prioritet obuhvata ekonomsku i privatnu imovinu većeg obima, skladišta, materijale i opremu preduzeća — koja se premješčaju tek kada je to bezbjedno i kada pristup objektu ne ugrožava izvršioce.

Peti prioritet obuhvata ostalu pokretnu imovinu manjih vrijednosti, namještaj, opremu i zamjenjive predmete čije izmješčanje nije ključno za javne funkcije i vrši se prema raspoloživim kapacitetima.

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U slučaju velikih šumskih požara ili požara u objektima, obezbjeđivanje smještaja i ishrane za operativne snage civilne zaštite i građane koji učestvuju u zaštiti i spašavanju predstavlja ključni logistički zadatak. Aktivnosti se provode u skladu s naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i raspoloživim kapacitetima na području grada.

1. Organizacija smještaja

Smještaj se obezbjeđuje za:

- pripadnike PVJ i specijalizovanih jedinica CZ,
- povjerenike civilne zaštite i volontere,
- evakuisano stanovništvo iz neposredno ugroženih područja.

Objekti za smještaj

Za prihvrat osoba koriste se objekti koji mogu osigurati osnovne uslove sigurnosti, higijene i logistike:

Prioritetni objekti:

- škole, sportske dvorane, domovi kulture,
- pojedine prostorije mjesnih zajednica,
- hoteli (Mellain, Tehnograd, Salis, motel Rudar).

Ovi objekti omogućavaju smještaj većeg broja evakuisanih i angažovanih timova, uz brzu adaptaciju i potrebnu infrastrukturu.

Sekundarni objekti:

- manji domovi kulture i objekti mjesnih zajednica,
- manji hoteli i pansioni.

Aktiviraju se kada prioritetni kapaciteti nisu dovoljni ili zbog geografskog rasporeda požara.

Standardi smještaja

- osnovni ležaj i pokrivači,
- pristup vodi i sanitarnim čvorovima,
- odvojeni prostori za osjetljive kategorije,
- minimalna logistička podrška i osiguranje objekata.

Odgovorni subjekti

- Služba civilne zaštite (koordinacija i aktivacija),
- gradske službe za upravu,
- uprave objekata,
- komunalna preduzeća (voda, grijanje, higijena).

2. Organizacija ishrane

Ishrana se obezbjeđuje za operativne snage, volontere i evakuisano stanovništvo, u zavisnosti od trajanja i obima intervencije.

Vrste ishrane

- topli obroci,
- hladni obroci / suhi paketi,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- flaširana voda.

Priprema i distribucija hrane

Hrana se priprema putem:

- organizovanih kuhinja,
- školskih i industrijskih kuhinja,
- ugovorenih ugostiteljskih objekata,
- mobilnih terenskih kuhinja.

Distribucija se vrši:

- na punktovima smještaja,
- dostavom do operativnih snaga na terenu,
- preko volonterskih timova.

Kontrola i higijena

- zdravstvene ustanove i nadležna inspekcija vrše nadzor nad kvalitetom hrane,
- posebni režimi ishrane osiguravaju se po potrebi (djeca, bolesni, alergije).

3. Napomena o kapacitetima

Razvrstavanje objekata u prioritetne i sekundarne smještajne kapacitete vrši se kontinuirano, ali podaci se dopunjuju i ažuriraju. Zbog toga će se, prema potrebama i razmjerama požara, izrađivati operativni planovi smještaja i ishrane koji precizno definišu:

- dostupne objekte,
- kapacitete,
- način aktivacije,
- logističku podršku i raspored.

Tabela – Organizacija smještaja u slučaju požara

Element organizacije	Opis aktivnosti	Izvršio	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Identifikacija smještajnih kapaciteta	Popis objekata i mogućnosti smještaja po MZ i gradskim zonama	Služba CZ, gradske službe za upravu, MZ, uprave objekata	Registar objekata, planovi smještaja	Budžet Grada	Koordinira popis, vrši aktivaciju kapaciteta
Priprema prostora za smještaj	Adaptacija objekata za prijem evakuisanih i operativnih timova	Služba CZ, gradske službe, javna komunalna preduzeća	Ležajevi, pokrivači, grijanje, rasvjeta, voda	Budžet Grada	Upravlja pripremom, nadzire standarde
Privremeni terenski smještaj	Postavljanje šatora, mobilnih kontejnera i montažnih objekata	Specijalizirane jedinice CZ	Šatori, kreveti, mobilni WC	Budžet Grada; podrška viših nivoa	Organizira postavljanje i raspored

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Element organizacije	Opis aktivnosti	Izvršioci	Materijalno-tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Upravljanje smještajnim kapacitetima	Evidencija osoba, sigurnost i logističke potrebe	Uprave objekata, MZ, policija	IT oprema, evidencijski formulari	Budžet Grada	Centralna koordinacija, izvještavanje Štabu CZ

Tabela – Organizacija ishrane u slučaju požara

Aktivnost	Opis	Izvršioci	MTS – materijalno tehnička sredstva	Izvori finansiranja	Uloga Službe civilne zaštite
Priprema hrane	Priprema toplih i hladnih obroka za angažovane snage i evakuisane	Služba za zbrinjavanje, školske i industrijske kuhinje, ugostiteljski objekti	Kuhinje, posude, termo posude, plinski uređaji	Budžet Grada; donacije	Usmjerava, planira potrebe i prati realizaciju
Distribucija obroka	Dostava hrane do objekata smještaja ili direktno na teren	CZ, volonteri, komunalna preduzeća	Vozila, paketi hrane, termo posude	Budžet Grada; logistička podrška partnera	Koordinira raspodjelu i vodi evidenciju
Posebni režimi ishrane	Ishrana za djecu, bolesne i osjetljive grupe	Zdravstvene ustanove, Crveni križ	Specijalne namirnice, medicinska dijetna hrana	Budžet; donacije	Evidentira potrebe i određuje prioritete
Kontrola higijenskih standarda	Nadzor kvaliteta pripremljene hrane i vode	Inspeksijske službe, Crveni križ	Testovi hrane, zaštitna oprema	Budžet Grada	Koordinacija s nadležnim inspekcijama

Tabela – Varijante smještajnih kapaciteta u slučaju požara

Varijanta	Vrsta objekata	Opis kapaciteta i pogodnosti	Napomena
I varijanta – prioritetni objekti	Škole, sportske dvorane, domovi kulture, prioritetni hoteli	Veliki kapaciteti, brza adaptacija, pristup sanitarijama i logistici	Osnovni centri za smještaj evakuisanih i operativnih timova
II varijanta – sekundarni objekti	Manji domovi kulture, sale MZ, manji hoteli/pansioni	Dopunski kapaciteti za manje grupe i specijalizirane timove	Aktiviraju se prema potrebi i odluci Štaba CZ

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupku po naredbama Štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite (GŠCZ) je operativno-stručno tijelo Grada Tuzla koje, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu i važećim planovima zaštite i spašavanja, organizuje, usmjerava i rukovodi akcijama zaštite i spašavanja u slučaju šumskih požara, požara u objektima i urbanih požara.

Gradski štab civilne zaštite osigurava jedinstveno rukovođenje, koordinaciju učesnika sistema zaštite i spašavanja, donošenje operativnih odluka i izdavanje naredbi nadležnim izvršiocima, te prati realizaciju mjera na ugroženom području.

Organizovanje i rukovođenje – zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u slučaju požara

Operativno rukovođenje i donošenje odluka

Gradski štab civilne zaštite:

- donosi naredbe o angažovanju operativnih snaga i sredstava civilne zaštite, vatrogasnih jedinica i drugih subjekata;
- odlučuje o potrebi i obimu evakuacije stanovništva iz ugroženih zona;
- aktivira odgovarajuće dijelove Plana zaštite i spašavanja za šumske i urbane požare;
- utvrđuje prioritete zaštite ljudi, imovine, kritične infrastrukture, industrijskih postrojenja, kulturno-historijskih dobara i šumskih površina.

Koordinacija učesnika sistema zaštite i spašavanja

Gradski štab civilne zaštite:

- koordinira djelovanje gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća, pravnih lica i ustanova uključenih u intervencije;
- uspostavlja i održava saradnju sa Profesionalnom vatrogasnom jedinicom, policijom, hitnom medicinskom pomoći, Crvenim križem i drugim humanitarnim i stručnim organizacijama;
- ostvaruje saradnju sa nadležnim kantonalnim organima civilne zaštite i drugim institucijama po potrebi.

Aktiviranje resursa i operativnih timova

Gradski štab civilne zaštite:

- naređuje angažovanje Profesionalne vatrogasne jedinice, specijaliziranih jedinica civilne zaštite, jedinica opće namjene i drugih raspoloživih kapaciteta;
- odlučuje o angažovanju vozila, cisterni, pumpi, mehanizacije, opreme za gašenje požara i logističkih sredstava;
- po potrebi upućuje zahtjeve višim nivoima vlasti za dodatnu pomoć u ljudstvu, sredstvima i opremi.

Praćenje stanja i nadzor nad provođenjem mjera

U toku trajanja akcija spašavanja, Gradski štab civilne zaštite:

- prati stanje na terenu i realizaciju izdatih naredbi;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- donosi korektivne odluke, preusmjerava snage i sredstva i prilagođava prioritete u skladu sa razvojem situacije;
- osigurava jedinstveno, koordinisano i pravovremeno informisanje javnosti, u saradnji sa nadležnim službama.

Mjere i postupci tokom djelovanja požara

Gradski štab civilne zaštite, u toku trajanja požara, naročito:

- razmatra procjene širenja požara i rizika po stanovništvo, objekte i infrastrukturu;
- donosi odluke o evakuaciji, zaštiti kritične infrastrukture i provođenju hitnih mjera;
- koordinira aktivnosti gašenja požara, uspostavljanja sigurnosnih zona i logističke podrške;
- osigurava organizaciju medicinske pomoći, transporta i komunikacija;
- donosi odluke o privremenoj obustavi saobraćaja i ograničenju kretanja u ugroženim zonama;
- uspostavlja kontinuirano (24-satno) operativno praćenje situacije putem Operativnog centra CZ.

Obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupanju po naredbama GŠCZ

Gradske službe za upravu dužne su da:

- postupaju po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite bez odlaganja;
- stave na raspolaganje ljudstvo, opremu i tehnička sredstva iz svoje nadležnosti;
- obezbijede funkcionisanje komunalnih, infrastrukturnih i drugih sistema;
- redovno dostavljaju informacije i izvještaje Štabu;
- organizuju rad u vanrednim uslovima (dežurstva, operativni timovi);
- sarađuju sa javnim preduzećima, institucijama i mjesnim zajednicama na terenu.

Pravna lica dužna su da:

- osiguraju stabilnost i sigurnost svojih sistema (elektro, plin, voda, telekomunikacije, zdravstvo i dr.);
- stave na raspolaganje vozila, mehanizaciju, opremu i stručni kadar u skladu sa mogućnostima;
- primjenjuju interne planove zaštite od požara i usklađuju ih sa naredbama GŠCZ;
- pruže logističku i tehničku podršku akcijama spašavanja;
- učestvuju u mjerama sanacije i uklanjanja posljedica požara, po okončanju faze spašavanja.

Tabela – Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba CZ i obaveze izvršilaca u slučaju požara

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Operativno rukovođenje	Donošenje naredbi, aktivacija planova, određivanje prioriteta	GŠCZ	Rukovođenje i donošenje odluka

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
2	Evakuacija i spašavanje	Evakuacija stanovništva, zaštita objekata	Gradske službe, Služba CZ, PVJ, MZ, Crveni križ	Koordinacija i odlučivanje
3	Gašenje požara	Angažovanje vatrogasnih i CZ jedinica	PVJ, jedinice CZ, komunalna preduzeća	Usmjeravanje snaga
4	Javna sigurnost	Obezbjedenje područja i saobraćaja	Policija, inspekcije	Donošenje sigurnosnih odluka
5	Infrastruktura	Zaštita i sanacija instalacija	Komunalna i javna preduzeća	Utvrđivanje prioriteta
6	Logistika i zbrinjavanje	Smještaj, ishrana, distribucija pomoći	Služba CZ, Crveni križ, gradske službe	Koordinacija
7	Informisanje javnosti	Upozorenja i obavještenja	Služba CZ, mediji	Jedinstvena komunikacija
8	Procjena i izvještavanje	Procjena šteta i analiza mjera	Gradske službe, komisije	Priprema odluka za sanaciju

POŽARI – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u fazi otklanjanja posljedica , izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza otklanjanja posljedica požara obuhvata organizovane, planske i sanacione aktivnosti usmjerene na procjenu nastalih šteta, sanaciju i obnovu oštećenih objekata i površina, uspostavljanje funkcionalnosti infrastrukture, zaštitu zdravlja stanovništva i stvaranje uslova za povratak u redovne životne i radne tokove.

Mjere se provode u koordinaciji Službe civilne zaštite Grada Tuzla, gradskih službi za upravu, javnih i komunalnih preduzeća, mjesnih zajednica, Profesionalne vatrogasne jedinice i drugih nadležnih subjekata, u skladu sa važećim propisima i planovima.

Cilj ove faze je otklanjanje preostalih rizika nakon požara, stabilizacija pogođenog područja i obnova ključnih funkcija zajednice.

Požari u objektima – mjere otklanjanja posljedica

Mjere:

- sanacija i obnova oštećenih stambenih, poslovnih, industrijskih i javnih objekata;
- procjena šteta na objektima i imovini te pružanje podrške pogođenim domaćinstvima i pravnim licima;
- uklanjanje oštećenih materijala, otpada i ostataka konstrukcija;
- privremeno obezbjeđenje objekata (zatvaranje oštećenih dijelova, osiguranje pristupa i sprječavanje neovlaštenog ulaska);
- procjena stabilnosti objekata od strane nadležnih stručnih i inspeksijskih organa i preduzimanje mjera u skladu sa njihovim aktima;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- analiza uzroka požara i revizija preventivnih, tehničkih i operativnih planova, u skladu sa zakonskim nadležnostima;
- servis, kontrola i dopuna opreme Profesionalne vatrogasne jedinice i drugih operativnih struktura sistema zaštite i spašavanja.

Kritične funkcije koje se moraju očuvati:

- neprekidno funkcionisanje vatrogasnih, hitnih i komunalnih službi;
- sigurnost stanovništva i sprečavanje ponovnog izbijanja požara;
- kontrola pristupa i bezbjednost područja zahvaćenog požarom;
- očuvanje i obnova osnovne infrastrukture i usluga (električna energija, voda, grijanje).

Šumski požari – mjere otklanjanja posljedica

Mjere:

- procjena štete na šumama, šumskom zemljištu, infrastrukturi i privatnoj imovini;
- sanacija opožarenog područja i provođenje hitnih mjera zaštite zemljišta od erozije;
- uklanjanje izgorenog rastinja, stabala i drugih opasnih elemenata;
- priprema i provođenje mjera pošumljavanja i obnove vegetacije, gdje je to potrebno;
- podrška evakuisanim i pogođenim stanovnicima;
- evaluacija provedenih intervencija i revizija operativnih i planskih dokumenata na osnovu stečenih iskustava.

Kritične funkcije koje se moraju očuvati:

- operativna spremnost vatrogasnih jedinica i jedinica civilne zaštite;
- kontinuirana komunikacija, koordinacija i monitoring pogođenog područja;
- sigurnost stanovništva i kontrola pristupa rizičnim zonama;
- zaštita kritične infrastrukture (vodovod, elektroenergetski vodovi, putevi i objekti).

TABELA – Mjere otklanjanja posljedica požara

Požari u objektima

R.br.	Mjera / aktivnost	Izvršioci / nadležni subjekti	MTS / sredstva	Izvori finansiranja
1	Sanacija i obnova oštećenih objekata	Gradske službe za upravu, javna preduzeća, građevinske firme, vlasnici objekata	Građevinski materijal, alati, mehanizacija	Budžet Grada, sredstva pravnih lica, donacije
2	Procjena šteta i podrška pogođenim građanima	Komisije za procjenu štete, Služba CZ, mjesne zajednice	IT oprema, obrasci, baze podataka	Budžet Grada, sredstva sistema zaštite i spašavanja
3	Uklanjanje otpada i ruševina	Komunalna preduzeća, specijalizirane firme	Mehanizacija, vozila, zaštitna oprema	Budžeti JP, budžet Grada
4	Analiza uzroka požara i revizija planova	Profesionalna vatrogasna jedinica, nadležne inspekcije, Služba CZ	Stručna oprema, dokumentacija	Redovna sredstva institucija

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Mjera / aktivnost	Izvršioci / nadležni subjekti	MTS / sredstva	Izvori finansiranja
5	Servis i dopuna opreme operativnih jedinica	Profesionalna vatrogasna jedinica, Služba CZ	Vatrogasna oprema, alati	Budžet Grada, fondovi zaštite

Šumski požari

R.br.	Mjera / aktivnost	Izvršioci / nadležni subjekti	MTS / sredstva	Izvori finansiranja
1	Procjena štete na šumama i šumskom zemljištu	Pravna lica i subjekti nadležni za upravljanje šumama i šumskim zemljištem, Služba CZ, MZ	Terenska oprema, GIS alati	Budžet Grada, nadležni fondovi
2	Sanacija opožarenih površina i uklanjanje stabala	Komunalna preduzeća, šumarske službe	Motorne pile, mehanizacija	JP, kantonalni i federalni fondovi
3	Hitne mjere protiv erozije	Gradske službe za upravu, šumarska preduzeća	Zaštitne mreže, stabilizacioni materijali	Projekti, budžet Grada
4	Podrška evakuisanim i pogođenim osobama	Služba CZ, Crveni križ, mjesne zajednice	Hrana, voda, oprema za privremeni smještaj	Budžet CZ, donacije
5	Evaluacija intervencija i ažuriranje planova	Služba CZ, PVJ, stručne institucije	Dokumentacija, IT alati	Redovna sredstva

Tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u slučaju nastanka požara u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

U fazi otklanjanja posljedica požara mogu se angažovati različita materijalno–tehnička sredstva u vlasništvu građana, pravnih lica i drugih subjekata. Ova sredstva koriste se za sanaciju oštećenih površina i objekata, uklanjanje ruševina i otpada, podršku čišćenju terena, privremenu stabilizaciju konstrukcija i obnovu osnovne funkcionalnosti prostora zahvaćenog požarom. Angažovanje ovih resursa vrši se prema potrebama na terenu, u skladu s naredbama Gradskog štaba civilne zaštite i mogućnostima vlasnika, uz poštivanje propisa o izuzimanju i sigurnom rukovanju opremom.

Tabela – Materijalno–tehnička sredstva za otklanjanje posljedica požara (građani i pravna lica)

R.br.	Vrsta opreme / sredstva	Primjena u sanaciji	Vlasnici / izvršioci	Napomena
1	Radna mehanizacija (rovokopači, mini bageri, utovarivači)	Uklanjanje ruševina, zgarišta, oštećenih konstrukcija	Građevinske firme, komunalna preduzeća, privatni sektor	Angažuje se po nalogu GŠCZ
2	Teretna i transportna vozila (kombi, kamion, prikolica)	Odvoz otpada, prevoz opreme i materijala	Pravna lica, privatni prijevoznici, MZ	Vozila se usmjeravaju na prioritetne lokacije

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Vrsta opreme / sredstva	Primjena u sanaciji	Vlasnici / izvršioci	Napomena
3	Oprema za ručno čišćenje (lopate, metle, krampe, tačke)	Čišćenje unutrašnjih i vanjskih površina nakon požara	Građani, MZ, pravna lica	Posebno korisno kod požara manjih razmjera
4	Alati za uklanjanje oštećenih konstrukcija (motorne pile, brusilice)	Uklanjanje opasnih dijelova objekata i spaljene vegetacije	Građevinske firme, šumarska služba, privatni sektor	Samo obučene osobe koriste opremu
5	Pumpe i agregati	Uklanjanje vode korištene u gašenju, napajanje uređaja	Pravna lica, građani, komunalne službe	Prethodno evidentirati dostupne kapacitete
6	Zaštitna oprema (rukavice, maske, kombinirke)	Zaštita volontera i radnika pri sanaciji	Građani, firme, MZ	Obavezna pri radu u zgarištima
7	Kontejneri i privremeni skladišni prostori	Privremeni smještaj materijala, opreme ili spašenih predmeta	Pravna lica, komunalne službe	Po potrebi uspostavljaju privremene tačke
8	Vatrogasna oprema privrednih subjekata (hidranti, PP aparati)	Naknadno osiguranje prostora, sprečavanje ponovnog aktiviranja žarišta	Pravna lica, ustanove	Koristi se uz nadzor PVJ

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica požara

Faza otklanjanja posljedica požara obuhvata organizovane mjere sanacije terena i objekata, uklanjanje oštećenih i izgorjelih materijala, procjenu nastalih šteta, obnovu komunalne i druge infrastrukture, te stvaranje uslova za povratak stanovništva u redovne životne i radne tokove.

Aktivnosti se provode koordinirano, u skladu sa odlukama i naredbama Gradskog štaba civilne zaštite, uz stručnu i koordinacionu ulogu Službe civilne zaštite Grada Tuzla. U realizaciji mjera učestvuju gradske službe za upravu, mjesne zajednice, javna komunalna preduzeća, pravna lica i druge institucije, svaka u okviru svojih zakonom propisanih nadležnosti.

Cilj ove faze je otklanjanje preostalih rizika nakon požara, stabilizacija pogođenog područja i obnova osnovnih funkcija zajednice.

Mjere otklanjanja posljedica požara

U fazi otklanjanja posljedica požara provode se sljedeće mjere:

- uklanjanje zgarišta, pepela, otpada i oštećenih elemenata konstrukcija iz objekata i sa javnih površina;
- tehnička sanacija stambenih, poslovnih, industrijskih i javnih objekata;
- procjena šteta na imovini, komunalnoj infrastrukturi, šumskim i zelenim površinama;
- sanacija i obnova vodovodnih, kanalizacionih, elektroenergetskih i drugih komunalnih sistema;
- privremeno obezbjeđenje objekata i prostora do potpune sanacije;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- podrška stanovništvu pogođenom požarom (informisanje, socijalna i materijalna pomoć);
- povratak stanovništva u objekte nakon što nadležni stručni i inspeksijski organi potvrde sigurnost za korištenje;
- analiza uzroka požara i posljedica, te ažuriranje preventivnih i operativnih planova na osnovu stečenih iskustava.

Kritične funkcije koje se moraju održavati

Tokom faze otklanjanja posljedica požara neophodno je osigurati:

- neprekidno funkcionisanje vatrogasnih, civilnozaštitnih i hitnih službi;
- sigurnost stanovništva i sprečavanje ponovne pojave požara;
- javnu sigurnost i kontrolu pristupa opasnim i oštećenim lokacijama;
- minimalno funkcionisanje komunalne i tehničke infrastrukture (voda, električna energija, komunikacije);
- pravovremenu, tačnu i usklađenu razmjenu informacija među institucijama i prema javnosti.

Uloga gradskih službi za upravu u sanaciji posljedica požara

Služba civilne zaštite

- koordinira aktivnosti sanacije i rad svih uključenih subjekata;
- organizuje procjenu šteta, prikupljanje podataka i izradu objedinjenih izvještaja;
- vodi evidenciju angažovanih sredstava i resursa;
- usklađuje rad gradskih službi, mjesnih zajednica i pravnih lica.

Služba za komunalne poslove

- organizuje čišćenje javnih površina i uklanjanje oštećenih materijala;
- učestvuje u sanaciji komunalnih sistema i lokalne infrastrukture;
- koordinira hitne sanacione radove putem javnih preduzeća i izvođača.

Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline

- učestvuje u procjeni oštećenja objekata i zemljišta zahvaćenih požarom;
- daje stručna mišljenja za sanaciju i obnovu;
- priprema prijedloge za unapređenje preventivnih mjera.

Služba za budžet i finansije

- obezbjeđuje i prati realizaciju finansijskih sredstava za sanaciju;
- prati troškove i finansijsku podršku pogođenom stanovništvu.

Služba za inspeksijske poslove

- vrši nadzor nad sigurnošću objekata nakon požara;
- nalaže mjere u okviru svojih zakonskih ovlaštenja.

Služba za socijalnu zaštitu / kultura / sport / mlade

- organizuje privremeni smještaj i pružanje pomoći;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- koordinira saradnju sa humanitarnim organizacijama;
- pruža psihosocijalnu podršku pogođenim građanima.

Služba za opću upravu

- obezbjeđuje komunikaciju sa građanima i mjesnim zajednicama;
- pruža administrativnu podršku Gradskom štabu civilne zaštite;
- vodi evidencije i prijem obavještenja i prijave šteta.

Zadaci mjesnih zajednica

- informisanje stanovništva o mjerama sanacije i ograničenjima pristupa;
- prikupljanje podataka o štetama na domaćinstvima i objektima;
- logistička podrška terenskim i sanacionim timovima;
- saradnja sa Službom civilne zaštite i gradskim službama.

Zadaci pravnih lica

Gradevinske i infrastrukturne firme

- uklanjanje ruševina i oštećenih elemenata objekata;
- tehnička sanacija objekata, puteva i instalacija;
- obezbjeđivanje privremenih konstrukcija radi stabilizacije.

Javna komunalna preduzeća

- sanacija vodovodnih, kanalizacionih i drugih komunalnih sistema;
- čišćenje javnih površina i odvoz otpada;
- tehnička i logistička podrška na terenu.

Energetske i telekomunikacione kompanije

- obnova elektroenergetske i komunikacione mreže;
- obezbjeđenje privremenih rješenja napajanja.

Privatni subjekti i drugi resursi

stavljanje na raspolaganje mehanizacije i transporta;

- saradnja sa nadležnim službama u skladu sa mogućnostima.

TABELA – Mjere, postupci i zadaci gradskih službi, MZ-a i pravnih lica u fazi otklanjanja posljedica požara

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci / nadležni subjekti	Uloga Službe CZ / GŠCZ
1	Asanacija i čišćenje terena	Uklanjanje zgarišta, pepela, ruševina i otpada	Komunalne službe, JKP, gradevinske firme, MZ	Koordinira prioritete i raspored resursa
2	Sanacija objekata i infrastrukture	Tehnička sanacija i privremena zaštita	Gradske službe, JKP, privatne firme	Usmjerava aktivnosti i prati realizaciju
3	Procjena šteta	Popis šteta i izrada izvještaja	Služba CZ, gradske službe, MZ, komisije	Objedinjuje podatke i izvještava Štab

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioци / nadležni subjekti	Uloga Službe CZ / GŠCZ
4	Podrška stanovništvu	Informisanje, smještaj, socijalna pomoć	Centar za socijalni rad, MZ, CK	Koordinira pomoć i resurse
5	Zdravstvena i psihosocijalna podrška	Zdravstvena pomoć i savjetovanje	Zdravstvene ustanove, CK, NVO	Koordinira aktivnosti
6	Javna sigurnost	Kontrola pristupa i obezbjeđenje lokacija	Policija, inspekcije	Usklađuje mjere sigurnosti
7	Tehnička i logistička podrška	Prevoz, skladištenje, distribucija opreme	JKP, privatni subjekti	Usmjerava prema prioritetima
8	Obnova komunalnih sistema	Sanacija vode, struje, komunikacija	JKP, elektro, telekom	Koordinira i izvještava Štab
9	Informisanje javnosti	Obavještenja i preporuke	Služba CZ, gradske službe, mediji	Osigurava jedinstvenu komunikaciju
10	Revizija planova	Analiza uzroka i unapređenje mjera	Gradske službe, stručni timovi	Vodi proces ažuriranja planova

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica požara

U fazi otklanjanja posljedica požara (požara u objektima i šumskih požara), Gradski štab civilne zaštite organizuje, koordinira i usmjerava aktivnosti sanacije, obnove i stabilizacije pogođenog područja, s ciljem otklanjanja posljedica požara, uspostavljanja funkcionalnosti infrastrukture i stvaranja uslova za normalizaciju života stanovništva.

U skladu sa zakonom utvrđenim nadležnostima, Gradski štab civilne zaštite u ovoj fazi naročito:

- razmatra izvještaje nadležnih službi o posljedicama požara, oštećenjima objekata, infrastrukture, šumskih i drugih površina, te ukupnoj procjeni nastalih šteta;
- predlaže Gradonačelniku donošenje odluke o prestanku stanja prirodne ili druge nesreće, kada se za to steknu propisani uslovi;
- organizuje i usmjerava provođenje mjera sanacije objekata, infrastrukture, šumskih i drugih opožarenih površina, u skladu sa procjenama i nalazima nadležnih stručnih i inspeksijskih organa;
- koordinira aktivnosti uklanjanja ruševina, izgorenog materijala, opasnog otpada i drugih posljedica požara;
- usmjerava aktivnosti asanacije terena, uključujući čišćenje, pranje, dezinfekciju i druge mjere zaštite zdravlja stanovništva;
- koordinira mjere usmjerene na sprječavanje nastanka sekundarnih rizika i opasnosti (klizišta, urušavanja objekata, destabilizacije terena nakon šumskih požara);
- koordinira aktivnosti zbrinjavanja stanovništva koje se privremeno ne može vratiti u svoje domove, uključujući smještaj, ishranu i neophodnu logističku podršku;

- prati i usmjerava raspodjelu, korištenje i evidentiranje materijalne i humanitarne pomoći namijenjene pogođenom stanovništvu, u saradnji sa nadležnim službama i organizacijama;
- organizuje i usmjerava rad javnih preduzeća, komunalnih službi i drugih subjekata na obnovi osnovnih komunalnih i infrastrukturnih funkcija (vodosnabdijevanje, električna energija, saobraćajnice, odvoz otpada);
- organizuje prikupljanje podataka o štetama, pripremu zbirnih izvještaja i njihovo dostavljanje Gradonačelniku, Gradskom vijeću i nadležnim višim nivoima vlasti;
- daje prijedloge mjera trajne sanacije i obnove područja pogođenih požarima, uključujući infrastrukturne mjere i mjere smanjenja rizika od budućih požara;
- inicira izradu analiza, stručnih izvještaja i preporuka za unapređenje sistema zaštite i spašavanja od požara, na osnovu iskustava stečenih tokom intervencija i sanacije.

5. Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika civilne zaštite) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su stvoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada ne prijeti opasnost od daljeg djelovanja prirodnih i drugih nesreća i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini vršiti gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite – Gradski štab civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite i povjerenici civilne zaštite – provode koordinirane aktivnosti na terenu nakon što je požar lokalizovan i stavljen pod kontrolu, sve do trenutka kada su stvoreni uslovi za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti mogu u cjelosti preuzeti nadležne gradske službe u okviru svojih redovnih nadležnosti.

Praćenje stanja terena i procjena rizika

- praćenje opožarenih površina i procjena stabilnosti objekata i terena, posebno u zonama gdje postoji rizik od ponovne pojave požara, urušavanja ili erozije;
- prikupljanje informacija od vatrogasne jedinice, komunalnih službi, vlasnika objekata i lokalnog stanovništva;
- izvještavanje o sekundarnim rizicima (zadimljenje objekata, prisustvo opasnih materijala, žarišta koja mogu planuti);
- povjerenici CZ obilaze teren u mjesnim zajednicama i dostavljaju informacije o stanju objekata, komunikacija i šumskih površina.

Osiguranje i obilježavanje ugroženog područja

- postavljanje traka, oznaka i fizičkih barijera oko oštećenih i opasnih objekata ili opožarenih površina;
- kontrola pristupa područjima gdje prijeti opasnost od urušavanja, pada materijala ili ponovnog rasplamsavanja;
- obezbjeđivanje pristupnih zona za vatrogasne, tehničke i sanacione ekipe.

Pomoć stanovništvu i privremeno zbrinjavanje

- pomoć u smještaju stanovništva čiji objekti nisu sigurni za povratak;
- podrška u distribuciji hrane, vode, higijenskih paketa i drugih osnovnih potrepština uz saradnju s Crvenim križem i drugim organizacijama;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- evidencija privremeno raseljenih osoba u saradnji sa Centrom za socijalni rad i službama Grada;
- logistička podrška pri transportu ljudi, opreme i pomoći.

Učešće u raščišćavanju terena i tehničkim intervencijama

- pomoć u uklanjanju izgorjelog materijala, ruševina, otpada i drugih posljedica požara;
- podrška komunalnim i građevinskim službama pri uspostavljanju prohodnosti puteva i sigurnosti pristupa;
- učešće u privremenim radovima osiguranja objekata, uklanjanju opasnih djelova konstrukcija i zaštiti prostora od daljih oštećenja.

Tehnička i logistička podrška stručnim službama

- podrška komisijama i tehničkim timovima prilikom obilaska objekata i procjene štete;
- obezbjeđivanje pristupa mehanizaciji, vozilima i ekipama za sanaciju;
- pružanje logistike (komunikacija, usmjeravanje terena, distribucija opreme).

Informisanje i komunikacija sa stanovništvom

- redovno obavješćavanje stanovništva o toku sanacije, mjerama sigurnosti i uputama za povratak u objekte;
- povjerenici CZ prikupljaju prijave i informacije građana te ih prosljeđuju nadležnim službama;
- komunikacija sa lokalnim zajednicama o potrebama i prioritetima sanacije.

Učestvovanje u procjeni štete

- pomoć komisijama u procjeni šteta na objektima, infrastrukturi, šumskim površinama, privredi i domaćinstvima;
- prikupljanje podataka od građana o oštećenjima, stepenu zahvaćenosti objekata i pogođenim površinama;
- vođenje pomoćnih evidencija i koordinacija s gradskim službama.

Očuvanje osnovnih funkcija zajednice

- pomoć u obezbjeđenju minimuma funkcionisanja kritičnih službi (voda, struja, odvoz otpada, saobraćaj, komunikacije);
- organizacija podrške za dostavu pitke vode, hrane i osnovnih namirnica ukoliko je neophodno;
- usmjeravanje stanovništva prema zdravstvenim i socijalnim službama.

Koordinacija sa ostalim službama

- stalna koordinacija sa policijom, vatrogasnom jedinicom, hitnom pomoći, komunalnim preduzećima, Crvenim križem i drugim operativnim subjektima;
- učešće na sastancima operativnih štabova i dostavljanje informacija o stanju na terenu;
- pružanje operativne i logističke podrške zajedničkim intervencijama.

Priprema terena za preuzimanje aktivnosti od strane gradskih službi

Snage civilne zaštite ostaju angažovane dok nisu ispunjeni sljedeći uslovi:

- nema prijetnje od ponovnog požara ili aktivnih žarišta;
- područje je osnovno osigurano i uklonjene su najveće prepreke za kretanje i rad;
- pristupni putevi i komunikacije su prohodni;
- stanovništvo se može vratiti u svoje domove pod prihvatljivim sigurnosnim uslovima;
- komunalne i tehničke strukture dovedene su do nivoa koji omogućava preuzimanje daljih aktivnosti od strane nadležnih gradskih službi;
- stvoreni su uslovi da gradske službe nastave trajnu sanaciju, obnovu i infrastrukturne radove.

Faza otklanjanja posljedica požara je od ključnog značaja za stabilizaciju pogođenih područja, obnovu osnovnih funkcija zajednice i povratak stanovništva u sigurno okruženje. Učinkovitost ove faze zavisi od koordinisanog rada svih učesnika sistema zaštite i spašavanja, uključujući operativne snage, komunalne službe, stručne institucije, privredne subjekte i građane.

ZAGAĐENJE ZRAKA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, zagađenje zraka predstavlja jedan od najizraženijih i najpostojanijih rizika koji kontinuirano utiče na zdravlje stanovništva, kvalitet života, funkcionisanje saobraćaja i opterećenje zdravstvenog sistema. Ovaj rizik klasifikovan je kao **visokog nivoa**, sa **prioritetom 2**, zbog učestalosti epizoda visokih koncentracija suspendovanih čestica (PM10, PM2.5), sumpordioksida, azotnih oksida i drugih štetnih emisija.

Zagađenje zraka nastaje usljed kombinovanog djelovanja više faktora: intenzivnog saobraćaja, loženja u domaćinstvima, industrijskih emisija, nepovoljnih meteoroloških uslova (temperатурne inverzije, magla, slaba cirkulacija zraka) i geografskog položaja grada koji pogoduje zadržavanju polutanata. Epizode zagađenja mogu nastupati naglo, posebno tokom zimskih mjeseci, i mogu trajati duže vremenske periode, izazivajući potrebu za aktivacijom epizodnih mjera, ograničenja kretanja i posebnih zdravstvenih preporuka stanovništvu.

Budući da zagađenje zraka ima direktan uticaj na osjetljive kategorije stanovništva (djeca, starije osobe, hronični bolesnici, trudnice), kao i na komunalne i zdravstvene sisteme, ovaj hazard zahtijeva unaprijed definisane planove odgovora, kontinuirani monitoring kvaliteta zraka, snažan institucionalni nadzor nad izvorima emisija i sistem ranog upozoravanja.

Faktori rizika zagađenja zraka

1. Vjerovatnoća pojave – visoka

- Redovno se ponavlja tokom jeseni i zime zbog loženja i temperатурnih inverzija.
- Intenzivan saobraćaj u urbanim zonama.
- Prisutnost industrijskih pogona i termoenergetskih objekata u široj regiji.
- Geografska konfiguracija terena pogoduje zadržavanju polutanata.

2. Težina posljedica – visoka

Epizode zagađenja zraka mogu dovesti do:

- značajnog povećanja respiratornih i kardiovaskularnih oboljenja,
- preopterećenja zdravstvenih ustanova i hitnih službi,
- smanjenja vidljivosti i poremećaja u saobraćaju,
- povećanja smrtnosti kod ranjivih kategorija stanovništva,

- ekonomskih posljedica zbog smanjenja produktivnosti, povećanih troškova liječenja i smetnji u funkcionisanju grada,
- potrebe za aktivacijom epizodnih mjera (zabrana saobraćaja, smanjenje industrijskih aktivnosti, ograničenja loženja).

Međuzavisnost sa drugim rizicima

Zagađenje zraka može biti povezano sa ili pogoršano sljedećim hazardima:

- Ekstremne temperaturne inverzije – doprinose dugotrajnom zadržavanju polutanata,
- Požari (urbani, industrijski, šumski) – povećavaju koncentracije dima i suspendovanih čestica,
- Saobraćajne nesreće – pogoršanje zraka usljed prosipanja goriva ili hemikalija,
- Oluje i olujni vjetrovi – mogu privremeno raspršiti zagađenje ili nanijeti dodatne polutante u zrak,
- Tehničko-tehnološke nesreće – hemijski incidenti mogu izazvati akutno zagađenje zraka.

Moguće posljedice zagađenja zraka

- povećanje obolijevanja od respiratornih i kardiovaskularnih bolesti,
- povećanje mortaliteta u rizičnim grupama,
- smanjena vidljivost i rizici u saobraćaju,
- prekoračenje graničnih vrijednosti polutanata tokom višednevnih epizoda,
- potreba za hitnim zdravstvenim mjerama (mobilni timovi, savjetovališta),
- privremena ograničenja saobraćaja i industrijske aktivnosti,
- negativni ekonomski i socijalni efekti,
- ograničenje boravka na otvorenom posebno za djecu, sportiste i radnike na otvorenom,
- dugoročni uticaji na kvalitet života, biodiverzitet i urbani ekosistem.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Preventivna zaštita od zagađenja zraka obuhvata skup tehničkih, saobraćajnih, energetskih, institucionalnih i edukativnih mjera koje se kontinuirano provode s ciljem smanjenja emisija štetnih materija, unapređenja kvaliteta zraka i zaštite zdravlja stanovništva. Kao hazard visokog prioriteta (prioritet 2), zagađenje zraka zahtijeva multisektorski pristup, uključivanje gradskih službi, komunalnih preduzeća, privrednih subjekata, zdravstvenog sektora i zajednice, te usklađene mjere u skladu s lokalnim i federalnim propisima.

Mjere preventivne zaštite fokusirane su na:

- smanjenje emisija iz saobraćaja, industrije i individualnih ložišta,
- unapređenje sistema grijanja i energetske efikasnost,
- jačanje monitoring sistema i transparentnost podataka,
- izradu planova epizoda i obuku nadležnih institucija,
- edukaciju i uključivanje građana u mjere poboljšanja kvaliteta zraka.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela – Preventivne mjere zaštite od zagađenja zraka

Kategorija	Mjere / Aktivnosti	Izvršioci / Opis zadataka
Unapređenje kvaliteta saobraćaja	Podsticanje korištenja javnog prevoza i biciklizma; modernizacija gradskog prevoza (električni/hibridni autobusi); izgradnja biciklističkih staza	Služba za komunalne poslove; javni prevoz; Služba za razvoj – planiranje i realizacija projekata smanjenja emisija iz saobraćaja
	Podsticaji za korištenje ekoloških vozila (subvencije, punionice za EV)	Službe Grada; privatni sektor; nadležna ministarstva – razvoj održive mobilnosti i infrastrukture
Kontrola industrijskih emisija	Ugradnja filtera, sistema za odsumporavanje, pročišćavanje i tehnološke inovacije	Industrijska postrojenja – implementacija tehnologija koje smanjuju emisije PM i SO ₂
	Redovan monitoring i inspeksijski nadzor nad postrojenjima; javno izvještavanje o emisijama	Kantonalne inspekcije (ekološka, komunalna) – nadzor i mjere; industrijski subjekti – dostavljanje podataka
	Podrška prelasku na „zelene“ tehnologije – poticaji, olakšice, partnerstvo	Grad Tuzla; industrijski subjekti; razvojne i ekonomske agencije
Sistemi grijanja i energija	Kontrola individualnih ložišta; stimulisanje prelaska na plin, toplotne pumpe, solarne sisteme	Grad; komunalna preduzeća; distributeri energije – programe zamjene i modernizacije ložišta
	Energetska efikasnost objekata (izolacija, zamjena stolarije)	Grad Tuzla; vlasnici objekata – smanjenje potrošnje energije i emisija
	Podrška instalaciji obnovljivih izvora energije (solarni paneli, biomasa)	Službe Grada; privatni sektor; projekti OIE ¹¹ i ekološki fondovi
Edukacija i svijest stanovništva	Medijske kampanje o rizicima zagađenja i preventivnim mjerama	Grad Tuzla; Služba CZ; RTV7; škole – kontinuirano informisanje i jačanje svijesti
	Obrazovni programi u školama; ekološke radionice	Osnovne i srednje škole; NVO sektor; ekološke organizacije
	Učešće zajednice – akcije ozelenjavanja, „zeleni dani“, inicijative za smanjenje emisija	Mjesne zajednice; građani; komunalna preduzeća
Monitoring i transparentnost	Širenje mreže mjernih stanica u ugroženim zonama; modernizacija opreme	Grad Tuzla; Zavod za javno zdravstvo TK; FHMZ; naučne institucije
	Javni pristup realnim podacima putem online platformi i mobilnih aplikacija	Grad; Operativni centar CZ; IT službe
	Primjena epizodnih mjera pri povećanim koncentracijama – ograničenje saobraćaja, smanjenje industrijskih emisija	Kanton – proglašava epizodu i donosi mjere; Grad Tuzla i Služba CZ – provode lokalne mjere, informišu i koordiniraju; policija – primjena saobraćajnih ograničenja; industrijski subjekti – postupaju prema kantonalnim mjerama
Zakonske i planske mjere	Primjena propisa, pojačane kontrole i kaznene mjere za izvore prekomjernih emisija	Kantonalne inspekcije – nadzor i postupanje; službe Grada – lokalne kontrole komunalnih aspekata
	Integrisanje zaštite zraka u prostorne i urbanističke planove	Služba za prostorno uređenje – ugradnja mjera i normi u planske dokumente
	Regionalna saradnja sa susjednim gradovima/općinama i Kantom na preventivnim mjerama	Grad Tuzla; kantonalne i regionalne institucije – koordinisani pristup zaštiti zraka

Preventivne mjere imaju cilj:

- smanjenje emisija iz saobraćaja, industrije i individualnih ložišta,

¹¹ Projekti obnovljivih izvora energije

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- uspostavljanje efikasnog sistema nadzora i transparentnog informisanja,
- jačanje kapaciteta za reagovanje tokom epizoda zagađenja,
- unapređenje sistema grijanja i energetske transformaciju,
- aktivno uključivanje građana, zajednice i institucija,
- integrisanje smanjenja emisija u sve razvojne i urbanističke planove grada Tuzla.

Sve preventivne mjere se provode u okviru redovnih nadležnosti gradskih službi, komunalnih preduzeća, industrijskih subjekata, zdravstvenog i obrazovnog sektora, u koordinaciji sa Službom civilne zaštite i nadzornim organima.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenju radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Preventivna zaštita od zagađenja zraka zahtijeva funkcionalan sistem mjerenja kvaliteta zraka, opremu za kontrolu emisija, nadzor nad komunalnim i industrijskim izvorima, te specijalizirane instrumente za praćenje i analizu atmosferskih polutanata. Ova oprema omogućava pravovremeno otkrivanje prekoračenja dozvoljenih koncentracija, procjenu rizika po zdravlje stanovništva, aktiviranje epizodnih mjera i planiranje intervencija u skladu s lokalnim planovima zaštite zraka.

Materijalno–tehnička sredstva koriste: **Služba civilne zaštite, Zavod za javno zdravstvo TK, nadležne gradske službe, komunalna preduzeća, industrijski subjekti, stručne laboratorije i institucije za monitoring okoliša.** Preventivno upravljanje opremom podrazumijeva redovno održavanje mjernih stanica, kalibraciju instrumenata, kontrolu emisija iz industrijskih postrojenja, praćenje podataka u realnom vremenu i kontinuirano informisanje javnosti.

TABELA – Materijalno–tehnička sredstva za preventivnu zaštitu od zagađenja zraka

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici	Izvori finansiranja
Fiksne stanice za mjerenje kvaliteta zraka (PM10, PM2.5, SO ₂ , NO _x , CO, O ₃)	Kontinuirani monitoring koncentracija polutanata; identifikacija prekoračenja	Zavod za javno zdravstvo TK; Grad Tuzla; Služba CZ	Budžet Grada; kantonalni fondovi; međunarodni projekti (UNDP, EU)
Mobilne mjerne jedinice i senzorske mreže	Praćenje kvaliteta zraka u zonama povećanih emisija, tokom epizoda i u gustim urbanim područjima	Služba CZ; naučne i stručne institucije; ekološke službe	Budžet Grada; grantovi; programi zaštite okoliša
Meteorološki instrumenti (anemometri, termohigrometri, temperaturni senzori, uređaji za mjerenje inverzije)	Identifikacija meteoroloških uslova koji pogoršavaju zagađenje zraka (inverzije, niski vjetrovi)	Služba CZ; meteorološke službe; nadležne komunalne i ekološke službe	Budžet Grada; državni i kantonalni programi
Drager i drugi ručni analizatori zraka	Brzo mjerenje koncentracija polutanata i gasa na terenu	Služba CZ; Zavod za javno zdravstvo TK; inspekcije	Budžet Grada; pravna lica
Instrumenti za mjerenje emisija iz ložišta i dimnjaka	Kontrola emisija iz individualnih ložišta, komunalnih i industrijskih postrojenja	Industrijski subjekti; ovlaštene institucije	Industrijski subjekti; budžeti preduzeća
Filteri, uzorkivači i laboratorijska oprema za analizu čvrstih čestica	Hemijska, toksikološka i mikrobiološka ispitivanja sastava aerosola i lebdećih čestica	Zavod za javno zdravstvo TK; ovlaštene laboratorije	Kantonalni fondovi; projekti zaštite okoliša

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / sredstva	Namjena	Izvršioci / korisnici	Izvori finansiranja
Sistemi za javno informisanje i rano upozoravanje (LED displeji, sirene, online platforme, aplikacije)	Pravovremeno obavješćavanje stanovništva o epizodama zagađenja i mjerama zaštite	Grad Tuzla; Služba CZ; RTV7; Press služba Grada	Budžet Grada; programi zaštite okoliša
Oprema za kontrolu industrijskih i komunalnih izvora (filteri, cikloni, precipitatori, uređaji za odsumporavanje)	Smanjenje emisija i poboljšanje tehnoloških procesa u industriji i kotlovnica	Industrijska postrojenja; komunalna preduzeća	Pravna lica; kantonalni i ekološki fondovi
Zaštitna sredstva za radnike (maske, filteri, zaštitna odijela)	Zaštita osoblja tokom mjerenja, intervencija i rada u zagađenim zonama	Služba CZ; inspekcije; zdravstvene ustanove	Budžet Grada ¹² ; pravna lica
Edukativni materijal i informativne kampanje	Edukacija stanovništva o smanjenju emisija, pravilnom loženju, ponašanju tokom epizoda i mjerama samozaštite	Grad Tuzla; Služba CZ; zdravstvene institucije; škole	Budžet Grada ¹³ ; donatorski i ekološki programi

Izvori finansiranja

Nabavka, održavanje i korištenje opreme za preventivnu zaštitu od zagađenja zraka finansira se iz više izvora:

- **Budžet Grada Tuzla,**
- **kantonalni i federalni fondovi za zaštitu okoliša,**
- **industrijski subjekti** – obavezna ulaganja u sisteme redukcije emisija i monitoring,
- **međunarodni projekti** (EU IPA, UNDP, Svjetska banka),
- **programi energetske efikasnosti i smanjenja emisija CO₂,**
- **donatorski i istraživački programi,**
- **budžeti komunalnih preduzeća** (kotlovnice, toplinske stanice, odsumporavanje).

Materijalno–tehnička sredstva za provođenje preventivne zaštite od zagađenja zraka obuhvataju:

- sisteme za kontinuirano praćenje kvaliteta zraka,
- mobilnu i fiksnu opremu za terenska mjerenja,
- instrumente za analizu emisija iz ložišta i industrije,
- meteorološke uređaje za praćenje uslova koji pogoršavaju kvalitet zraka,
- opremu za redukciju emisija i zaštitu radnika,
- sisteme za informisanje i rano upozoravanje stanovništva.

Primjenom ovih sredstava omogućava se:

- pravovremeno otkrivanje opasnih koncentracija polutanata,
- aktiviranje epizodnih mjera zaštite,
- smanjenje emisija iz komunalnih i industrijskih izvora,

¹² Sredstva na poziciji Službe civilne zaštite i namjenska sredstva zaštite i spašavanja

¹³ Sredstva na poziciji Službe civilne zaštite i namjenska sredstva zaštite i spašavanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- zaštita zdravlja stanovništva i ranjivih kategorija,
- blagovremena reakcija operativnih službi.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla u fazi preventivne zaštite obavlja koordinacijske i informativne poslove u cilju pravovremenog reagovanja na pogoršanje kvaliteta zraka i sprečavanja posljedica po zdravlje stanovništva. U okviru svojih nadležnosti, Služba civilne zaštite provodi sljedeće zadatke:

Služba civilne zaštite:

- redovno prati izvještaje o kvalitetu zraka Federalnog hidrometeorološkog zavoda i kantonalnog ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša;
- priprema obavještenja, preporuke i instrukcije za stanovništvo, škole, zdravstvene ustanove i JP-a u slučaju najave epizode zagađenja;
- obezbjeđuje funkcionalnost komunikacije sa Operativnim centrom CZ.

Izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog štaba CZ

Služba civilne zaštite:

- **kontinuirano prati i analizira** provođenje preventivnih mjera zaštite zraka od strane nadležnih subjekata, te **redovno informiše Gradonačelnika i Gradski štab civilne zaštite** o stanju, uočenim rizicima i potrebi preduzimanja dodatnih mjera;
- **sačinjava periodične i tematske izvještaje** o provođenju preventivnih mjera, sa prijedlozima za unapređenje sistema zaštite i spašavanja, koje **dostavlja Gradonačelniku**, a **Gradskom vijeću u skladu s Programom rada Gradskog vijeća**;
- **u slučaju pogoršanja kvaliteta zraka**, pojave nepovoljnih trendova ili okolnosti koje mogu dovesti do proglašenja epizode zagađenja zraka, **bez odlaganja dostavlja vanrednu informaciju i analizu** Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite, radi pravovremenog razmatranja i odlučivanja u okviru njihovih nadležnosti.

Uloga Službe civilne zaštite u epizodama iznimne zagađenosti zraka (TK)

U skladu sa Planom interventnih mjera u slučajevima iznimne zagađenosti zraka na području Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 7/21), Služba civilne zaštite Grada Tuzla provodi mjere iz svoje nadležnosti kroz tri nivoa epizoda: **pripravnost, upozorenje i uzbuna**, pri čemu je osnovna uloga Službe civilne zaštite **informisanje stanovništva, koordinacija izvršilaca i operativna podrška Gradskom štabu civilne zaštite**.

Tabela – Mjere u epizodama iznimne zagađenosti zraka: nadležnosti i uloga Službe civilne zaštite

R.br.	Mjera / aktivnost	Nadležni organ za donošenje i provođenje mjere	Uloga Službe civilne zaštite
1	Praćenje kvaliteta zraka i proglašenje epizoda (pripravnost, upozorenje, uzbuna)	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice TK	Preuzima službene informacije i prognozne pokazatelje; distribuirati ih Operativnom centru CZ, Gradskom štabu CZ i relevantnim izvršiocima

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Mjera / aktivnost	Nadležni organ za donošenje i provođenje mjere	Uloga Službe civilne zaštite
2	Informisanje stanovništva o epizodi i preporučenom ponašanju	Ministarstvo TK / Kantonalni OC CZ / Gradski OC CZ	Organizuje i provodi informisanje stanovništva putem OC CZ, medija i mjesnih zajednica
3	Upozoravanje rizičnih grupa stanovništva (djeca, stariji, hronični bolesnici)	Ministarstvo TK (preporuke)	Provodi lokalno upozoravanje i koordinaciju sa zdravstvenim i socijalnim službama
4	Javni apeli za smanjenje korištenja motornih vozila	Ministarstvo TK / Kantonalni štab CZ	Upućuje informativne apele i preporuke (bez ovlaštenja zabrane ili ograničenja)
5	Zabrana spaljivanja otpada u domaćinstvima	Inspeksijski organi i komunalno redarstvo (TK/Grad)	Informiše građane o zabrani; upućuje na nadležne inspekcije (bez represivnih ovlaštenja)
6	Preporuke pravnim licima i korisnicima ložišta/kotlovnica za smanjenje emisija	Ministarstvo TK / resorna ministarstva	Distribuirati preporuke i koordinira informisanje u okviru svojih nadležnosti
7	Intenzivnije čišćenje i pranje saobraćajnica	Grad / komunalna preduzeća	Koordinira i usklađuje aktivnosti sa komunalnim službama
8	Preporuke obrazovnim ustanovama (boravak djece u zatvorenom prostoru)	Ministarstvo obrazovanja TK / obrazovne ustanove	Prosljeđuje preporuke i informiše obrazovne ustanove
9	Aktiviranje Gradskog štaba civilne zaštite (upozorenje / uzbuna)	Gradonačelnik / Gradski štab CZ	Priprema i inicira aktiviranje Štaba; osigurava operativnu i logističku podršku
10	Dodatna mjerenja kvaliteta zraka (mobilne mjerne stanice)	Ministarstvo TK / nadležne institucije	Koordinira i logistički podržava provođenje mjerenja na lokalnom nivou
11	Regulacija i ograničenja saobraćaja (par–nepar, tonaža, EURO norme)	Vlada TK / MUP TK	informativna i logistička podršku

Služba civilne zaštite Grada Tuzla u epizodama iznimne zagađenosti zraka provodi mjere informisanja, koordinacije i operativne podrške u okviru svojih zakonskih ovlaštenja. Regulatorne mjere zabrana i ograničenja donose i provode nadležni kantonalni i drugi organi u skladu sa posebnim propisima.

ZAGAĐENJE ZRAKA – FAZA SPAŠAVANJA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza spašavanja tokom epizoda zagađenja zraka obuhvata hitne mjere koje se preduzimaju kada koncentracije PM10, PM2.5, SO₂, NO₂ ili drugih polutanata dostignu ili premaše pragove koji ugrožavaju zdravlje stanovništva. Cilj ovih mjera je **zaštita ljudi**, smanjenje izloženosti štetnim česticama, privremeno smanjenje emisija, stabilizacija uslova u najugroženijim zonama i sprječavanje daljnjeg pogoršanja stanja.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Spašavanje	Hitne mjere odgovora	Reakcija na ekstremno povećane koncentracije PM10, PM2.5, SO ₂ , NO ₂	Služba civilne zaštite i Operativni centar CZ – provode mjere informisanja, koordinacije i operativne podrške u skladu s proglašenom epizodom; Zavod za javno zdravstvo TK – stručna procjena zdravstvenih rizika i preporuke; Grad Tuzla – objava zvaničnih upozorenja i uputa građanima

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / Opis zadataka
Spašavanje	Primjena kantonalnih mjera	Smanjenje emisija u skladu s odlukama Kantona	Kantonalno ministarstvo nadležno za okoliš i ekološka/komunalna inspekcija TK – donošenje i provođenje mjera; Industrijski subjekti – provođenje naloženih mjera; Služba CZ – obavještava lokalne subjekte, prati efekte primjene mjera na području grada i izvještava Gradski štab CZ
Spašavanje	Saobraćajne mjere	Primjena saobraćajnih ograničenja prema proglašenoj epizodi	Ministarstvo unutrašnjih poslova TK / Policija – provođenje režima saobraćaja; Služba za komunalne poslove Grada Tuzla – tehnička podrška i signalizacija; Služba CZ – informisanje stanovništva
Spašavanje	Zaštita stanovništva	Preporuke za smanjenje izloženosti (boravak u zatvorenom, reducirane aktivnosti)	Zavod za javno zdravstvo TK – stručne preporuke; Služba CZ i Grad Tuzla – kontinuirano informisanje stanovništva i promocija mjera samozaštite; Dom zdravlja Tuzla – savjetovanje rizičnih grupa
Spašavanje	Obrazovne mjere	Privremena obustava aktivnosti škola i vrtića (po preporuci Kantona)	Ministarstvo obrazovanja TK – donošenje odluka; Obrazovne ustanove i Grad Tuzla – provođenje mjera; Služba CZ – obavještavanje i koordinacija
Spašavanje	Mjere prema industriji	Ograničavanje ili obustava tehnoloških procesa s emisijama	Nadležna kantonalna ministarstva i inspekcije – donošenje i nadzor mjera; Industrijski subjekti – provođenje mjera; Služba CZ – informisanje lokalnih struktura i praćenje uticaja na području grada
Spašavanje	Zdravstvene mjere	Pojačane intervencije i praćenje respiratornih tegoba	Dom zdravlja Tuzla i Hitna medicinska pomoć – intervencije i zdravstveni nadzor; Zavod za javno zdravstvo TK – zdravstveni monitoring; Služba CZ – logistička podrška i informisanje
Spašavanje	Informisanje javnosti	Kontinuirano i višekanalno obavještavanje	Grad Tuzla i Služba CZ – priprema i objava informacija; RTV7, web stranica Grada, društvene mreže – distribucija upozorenja i preporuka; Operativni centar CZ – ažuriranje podataka
Spašavanje	Zaštita ranjivih kategorija	Procjena potrebe za privremenim izmještanjem iz lokalnih „vrućih“ zona	Služba CZ – procjena rizika i organizacija privremenog izmještanja po nalogu Gradskog štaba CZ; Mjesne zajednice – identifikacija ranjivih osoba; Crveni križ – podrška u zbrinjavanju i pružanju pomoći; Zavod za javno zdravstvo TK – stručno mišljenje o zdravstvenim rizicima

Obuhvat hitnih mjera spašavanja uključuje:

- **zaštitu zdravlja stanovništva** preporukama, mjerama i eventualnom obustavom rada ustanova;
- **hitne zdravstvene intervencije** za osjetljive kategorije građana;
- **stalno i transparentno informisanje javnosti** radi smanjenja izloženosti i panike;
- **privremeno preusmjeravanje ili obustavu saobraćaja** u najzagađenijim zonama;
- **uspostavljanje zdravstvenih punktova** za pomoć stanovništvu;
- **mogućnost evakuacije najugroženijih grupa** u ekstremnim slučajevima;
- **koordinaciju sa meteorološkim službama** radi procjene trajanja epizode.

Fokus mjera spašavanja

- **zaštita zdravlja stanovništva**, posebno djece, starijih, trudnica i hroničnih bolesnika;
- **brzo smanjenje koncentracija polutanata** kroz ograničenje glavnih izvora emisija;
- **stabilizacija stanja zraka** dok ne dođe do poboljšanja meteoroloških uslova;

- **spriječavanje sekundarnih posljedica**, poput pogoršanja respiratornih i kardiovaskularnih bolesti;
- **osiguranje kontinuiteta ključnih gradskih sistema** uz minimalno izlaganje radnika.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Epizode visokog zagađenja zraka (PM10, PM2.5, SO₂, NO₂ i drugi polutanti) zahtijevaju specifične operativne kapacitete usmjerene na praćenje kvaliteta zraka, zaštitu stanovništva, koordinaciju zdravstvenog sektora, upravljanje saobraćajem i privremenim ograničenjima industrijskih emisija.

Snage civilne zaštite i drugih subjekata djeluju s ciljem:

- zaštite zdravlja stanovništva, posebno osjetljivih grupa (djeca, stariji, hronični bolesnici, trudnice),
- ograničavanja emisija iz industrijskih i saobraćajnih izvora,
- kontinuiranog praćenja kvaliteta zraka i pravovremene aktivacije epizodnih mjera,
- informisanja javnosti i pružanja preporuka za smanjenje izloženosti,
- obezbjeđivanja zdravstvenog odgovora u slučajevima akutnih respiratornih i kardiovaskularnih tegoba,
- uspostavljanja minimalnih uslova za normalno funkcionisanje grada tokom trajanja epizode.

U situacijama značajnog pogoršanja kvaliteta zraka ili proglašenja epizoda zagađenja (Pripravnost, Upozorenje, Uzbuna), snage civilne zaštite Grada Tuzla imaju prvenstveno **koordinacionu, informativnu i logističku ulogu**, usmjerenu na zaštitu stanovništva, ranjivih grupa i funkcionisanje osnovnih službi.

Za razliku od prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća koje zahtijevaju fizičko angažovanje jedinica CZ na terenu, zagađenje zraka zahtijeva **organizacijski i operativni angažman**, čija je suština u pravovremenom obavještanju, provođenju propisanih mjera i nadzoru nad njihovom realizacijom.

Snage koje se angažuju uključuju:

Služba civilne zaštite Grada Tuzla

Služba civilne zaštite Grada Tuzla predstavlja ključni operativno-koordinacijski subjekt u upravljanju epizodama iznimne zagađenosti zraka na lokalnom nivou, u okviru svojih zakonskih ovlaštenja.

Uloga Službe civilne zaštite obuhvata:

- prijem i obradu zvaničnih informacija o kvalitetu zraka od nadležnih hidrometeoroloških i kantonalnih institucija;
- kontinuirano informisanje stanovništva, ustanova i mjesnih zajednica o proglašenim epizodama i preporučenim mjerama ponašanja;
- koordinaciju provođenja lokalnih mjera u dijelu informisanja, logistike i operativne podrške (u saradnji sa komunalnim službama, ustanovama i drugim izvršiocima);

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- vođenje evidencija o stanju kvaliteta zraka i preduzetim aktivnostima na području grada;
- operativno izvještavanje i komunikaciju sa Gradonačelnikom i Gradskim štabom civilne zaštite;
- davanje preporuka ustanovama, mjesnim zajednicama i građanima u cilju zaštite zdravlja, bez donošenja regulatornih zabrana i ograničenja.

Gradski štab civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite se aktivira u slučaju epizoda upozorenja i uzbune, kada postoji ozbiljan rizik po zdravlje stanovništva.

Uloga Gradskog štaba civilne zaštite obuhvata:

- razmatranje stanja i usmjeravanje mjera u skladu sa kantonalnim propisima i preporukama nadležnih institucija;
- donošenje zaključaka i preporuka za ograničavanje boravka i aktivnosti na otvorenom prostoru;
- usklađivanje rada gradskih službi, javnih ustanova i komunalnih preduzeća u dijelu njihove nadležnosti;
- operativno rukovođenje koordinacijom u situacijama povećanog zdravstvenog rizika, bez preuzimanja nadležnosti kantonalnih organa.

Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama

Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama imaju važnu informativno-komunikacijsku i terensku ulogu.

Njihovi zadaci uključuju:

- prenos zvaničnih informacija o epizodama zagađenja stanovništvu na području mjesne zajednice;
- obavještavanje građana o preporukama za boravak u zatvorenom prostoru, ograničenju aktivnosti i zaštiti ranjivih kategorija;
- prikupljanje povratnih informacija o potrebama stanovništva, posebno starijih, bolesnih i drugih osjetljivih osoba, te njihovo prosljeđivanje Službi civilne zaštite.

Komunalne službe i javna preduzeća

Komunalne službe i javna preduzeća djeluju u okviru operativno-komunalnih aktivnosti, u skladu sa važećim propisima i nalogima nadležnih organa.

Njihova uloga obuhvata:

- provođenje mjera u oblasti održavanja javnih površina, saobraćajne signalizacije i tehničke podrške;
- pojačano čišćenje i pranje javnih površina radi smanjenja sekundarne prašine, u skladu s vremenskim uslovima;
- pružanje tehničke podrške u procesu informisanja i sprovođenja preporučenih mjera.

Zdravstvene ustanove (Dom zdravlja Tuzla, Zavod za javno zdravstvo TK)

Zdravstvene ustanove imaju medicinsko-preventivnu i savjetodavnu ulogu.

Njihovo djelovanje uključuje:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- praćenje učestalosti respiratornih i kardiovaskularnih tegoba;
- izradu i dostavljanje stručnih preporuka za ranjive grupe stanovništva (djeca, starije osobe, hronični bolesnici);
- obavješćavanje Službe civilne zaštite o zdravstvenim indikatorima koji ukazuju na povećani rizik;
- po potrebi, angažovanje mobilnih zdravstvenih timova u skladu sa nadležnostima.

Policija

Policija se uključuje isključivo u dijelu mjera koje se odnose na saobraćaj, po nalogu nadležnih organa.

Njihov doprinos obuhvata:

- regulisanje i kontrolu saobraćaja;
- nadzor nad provođenjem propisanih saobraćajnih režima;
- asistenciju u obezbjeđivanju javnih površina, po potrebi i u skladu sa zakonom.

Crveni križ Grada Tuzla

Crveni križ Tuzla ima podržavajuću i humanitarnu ulogu.

Zadužen je za:

- identifikaciju i podršku najugroženijim kategorijama stanovništva;
- pružanje logističke i humanitarne pomoći;
- distribuciju informativnog i edukativnog materijala;
- učešće u privremenom zbrinjavanju ili izmještanju ranjivih osoba, po potrebi i u saradnji sa Službom civilne zaštite.

Karakter angažmana snaga civilne zaštite kod zagađenja zraka

Za razliku od prirodnih i drugih nesreća koje zahtijevaju neposredne spasilačke intervencije, angažman snaga civilne zaštite u slučaju iznimne zagađenosti zraka ima pretežno:

- operativno-koordinacijski karakter,
- informativno-komunikacijski karakter,
- zdravstveno-preventivni karakter,
- logističku podršku, prema potrebi.

U ovim situacijama ne provode se klasične spasilačke intervencije, već je fokus na:

- zaštitu zdravlja stanovništva,
- pravovremenom informisanju i koordinaciji mjera,
- smanjenju izloženosti štetnim polutantima,
- podršci provođenju mjera koje donose nadležni kantonalni i drugi organi.

Materijalna sredstva za epizode zagađenja zraka

Oprema za praćenje i detekciju

- Mobilni senzori za mjerenje PM10, PM2.5, SO₂, NO₂, CO, O₃
- Ručni uređaji za mjerenje kvaliteta zraka

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Terenske meteorološke stanice (temperatura, vjetar, vlažnost, inverzija)
- Dronske jedinice za mjerenje i snimanje u zonama visoke emisije
- GIS sistemi za mapiranje zagađenih mikrolokacija

Oprema za zaštitu stanovništva i operativnih timova

- Zaštitne maske (FFP2, FFP3),
- Filtrirajući respiratori za operativne službe,
- Mobilni šatori za privremeni prihvrat ranjivih kategorija,
- Oprema za hitne zdravstvene intervencije (kisik, inhalatori, monitori).

Komunikacijska i informacijska sredstva

- Radio-stanice, prijemnici i repetitori,
- Alarmni sistemi i zvučnici za javna upozorenja,
- Digitalne platforme za brzo informisanje građana (aplikacije, SMS sistemi),
- Mobilni komandni punktovi.

Logistička oprema

- Sredstva za distribuciju zaštitne opreme stanovništvu,
- Vozila za mobilne timove,
- Agregati i mobilna rasvjeta za terenske aktivnosti,
- Transportna vozila.

Sažetak operativne spremnosti

Snage civilne zaštite i partnerskih institucija osiguravaju:

- efikasno praćenje kvaliteta zraka u realnom vremenu,
- hitnu reakciju na prekoračenje graničnih vrijednosti,
- zdravstvenu zaštitu i informisanje stanovništva,
- kontrolu i ograničavanje najvećih izvora emisija,
- koordinisano djelovanje svih službi u skladu s epizodnim mjerama.

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršioce koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Epizode **visokog zagađenja zraka** predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje stanovništva, posebno djece, starijih osoba, hroničnih bolesnika i drugih ranjivih kategorija. Ovakva stanja nastaju usljed povećanih koncentracija PM10, PM2.5, SO₂, NO₂ i drugih polutanata, najčešće tokom perioda temperaturnih inverzija, intenzivne industrijske aktivnosti, povećanog saobraćaja, loženja u individualnim domaćinstvima i nepovoljnih meteoroloških uslova.

Mjere spašavanja u ovim okolnostima podrazumijevaju **aktivaciju epizodnih mjera**, ograničavanje emisija iz ključnih izvora, zaštitu zdravlja stanovništva, organizaciju zdravstvenog odgovora i koordinaciju svih nadležnih subjekata u skladu s Planom epizodnih mjera i preporukama nadležnih zdravstvenih institucija.

Gradonačelnik

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

U slučaju proglašenja epizode visokog zagađenja zraka, Gradonačelnik Grada Tuzla, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Planom interventnih mjera Tuzlanskog kantona, obavlja sljedeće poslove:

- donosi odluku o proglašenju druge nesreće – zagađenje zraka, isključivo na osnovu:
 - službenih podataka nadležnih mjernih stanica,
 - obavještenja Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice TK,
 - prijedloga Gradskog štaba civilne zaštite;
- osigurava političku, institucionalnu i logističku podršku provođenju mjera koje su u nadležnosti gradskih službi i ustanova;
- koordinira saradnju Grada sa:
 - kantonalnim ministarstvima,
 - Kantonalnim štabom civilne zaštite,
 - Kantonalnom upravom civilne zaštite,

radi pribavljanja dodatne tehničke i stručne pomoći (mobilne mjerne stanice, stručni timovi, savjetodavna podrška);

- osigurava da se informacije o stanju kvaliteta zraka i preporuke za stanovništvo pravovremeno dostavljaju javnosti putem nadležnih službi i medija;
- upućuje zahtjeve višim nivoima vlasti za finansijsku i tehničku podršku u slučaju dugotrajnih ili ponavljajućih epizoda zagađenja;
- izvještava Gradsko vijeće o:
 - preduzetim aktivnostima,
 - procjeni rizika po zdravlje stanovništva.

Gradske službe za upravu

Gradske službe za upravu postupaju u skladu sa zaključcima i preporukama Gradskog štaba civilne zaštite, te u okviru svojih redovnih nadležnosti osiguravaju logističku, tehničku i administrativnu podršku u upravljanju epizodama zagađenja zraka.

Njihove aktivnosti obuhvataju:

- učešće u organizaciji i podršci primjeni epizodnih mjera, u dijelu koji se odnosi na informisanje, logistiku i koordinaciju (bez donošenja regulatornih zabrana);
- saradnju s komunalnim preduzećima i nadležnim službama u cilju pojačanog nadzora nad pojavama spaljivanja otpada i drugim potencijalnim izvorima zagađenja, uz obavještanje nadležnih inspekcija;
- pružanje tehničke i organizacione podrške nadležnim organima u uspostavi privremenih saobraćajnih režima (signalizacija, obavještenja javnosti), bez preuzimanja ovlaštenja policije;
- obezbjeđivanje prostora i logističke podrške za boravak osjetljivih kategorija stanovništva, u skladu sa procjenama i preporukama zdravstvenih i socijalnih službi;
- distribuciju informativnih materijala i preporuka građanima putem dostupnih kanala;
- saradnju sa zdravstvenim ustanovama u organizaciji informativnih i savjetodavnih punktova;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- administrativnu i izvještajnu podršku Gradskom štabu civilne zaštite, uključujući evidentiranje prijava građana i stanja na terenu;
- redovno izvještavanje Gradskog štaba civilne zaštite o uočenim problemima i potrebama za dodatnim mjerama.

Pravna lica (energetska, industrijska i tehnološka postrojenja)

Pravna lica koja upravljaju energetske, industrijske i tehnološke postrojenjima postupaju u skladu sa odlukama i nalogima nadležnih kantonalnih organa u slučaju proglašenja epizoda zagađenja zraka.

U okviru svojih zakonskih obaveza i tehničkih mogućnosti, dužna su:

- provoditi mjere smanjenja emisija u skladu sa nalogima kantonalnog ministarstva i nadležnih inspekcija;
- omogućiti nadzor i pristup kantonalnim inspeksijskim organima;
- dostavljati tražene podatke o emisijama i radu postrojenja nadležnim organima;
- informisati Grad Tuzla i Službu civilne zaštite o mjerama koje provode, radi blagovremenog informisanja lokalne zajednice;
- aktivirati interne sisteme upravljanja okolišem i nadzora u cilju smanjenja emisija;
- po potrebi, učestvovati u tehničkoj saradnji (mjerenja, analize) u skladu sa zakonom i internim procedurama.

Komunalna preduzeća

Komunalna preduzeća učestvuju u upravljanju epizodama zagađenja zraka kroz operativne i preventivne aktivnosti u okviru svojih redovnih nadležnosti.

Njihove obaveze uključuju:

- pojačan nadzor komunalnih lokacija i javnih površina radi uočavanja potencijalnih izvora sekundarnog zagađenja, uz obavještavanje nadležnih inspekcija;
- provođenje redovnih aktivnosti održavanja čistoće, odvoza otpada i uklanjanja materijala koji mogu doprinijeti sekundarnom zagađenju;
- saradnju sa Službom civilne zaštite u distribuciji informativnih i zaštitnih materijala ranjivim kategorijama;
- uklanjanje otpada i zapaljivih materijala sa javnih površina u skladu sa planovima komunalnog održavanja i nalogima nadležnih organa.

Zdravstvene ustanove

Zdravstvene ustanove djeluju u okviru svojih nadležnosti i imaju zdravstveno-preventivnu i interventnu ulogu, a njihove aktivnosti obuhvataju:

- jačanje kapaciteta hitne medicinske pomoći;
- organizaciju savjetodavnih i trijažnih punktova za respiratorne tegobe;
- obezbjeđenje terapije i medicinske opreme;
- dostavljanje agregiranih zdravstvenih pokazatelja Službi civilne zaštite i nadležnim institucijama.

Obrazovne ustanove

Obrazovne ustanove postupaju u skladu sa preporukama i odlukama nadležnih obrazovnih organa, a njihove aktivnosti uključuju:

- provođenje preporuka o ograničavanju boravka djece na otvorenom prostoru;
- organizaciju rada u skladu s eventualnim odlukama o izmjeni nastavnog procesa;
- informisanje roditelja i staratelja o preporučenim mjerama zaštite.

Policija

Policija postupa isključivo u okviru svojih zakonskih ovlaštenja, a njena uloga uključuje:

- regulisanje i kontrolu saobraćaja po nalogima nadležnih organa;
- provođenje saobraćajnih mjera i režima;
- nadzor nad javnim površinama u skladu sa važećim propisima.

Crveni križ i druge humanitarne organizacije

Crveni križ i druge organizacije imaju humanitarnu i podržavajuću ulogu, te učestvuju u:

- distribuciji zaštitne opreme i informativnog materijala;
- pružanju psihosocijalne podrške;
- pomoći starijim, bolesnim i nepokretnim osobama, u saradnji sa Službom civilne zaštite i mjesnim zajednicama.

Služba civilne zaštite

Služba civilne zaštite Grada Tuzla obavlja operativne, stručne, koordinacijske i informativne poslove u oblasti zaštite i spašavanja, u skladu sa važećim propisima, Planom zaštite i spašavanja, te zaključcima i odlukama Gradskog štaba civilne zaštite i nadležnih organa viših nivoa vlasti.

U slučaju pojave povećanog zagađenja zraka, Služba civilne zaštite:

- uspostavlja pojačan režim rada Operativnog centra civilne zaštite, te kontinuirano prati dostupne podatke o kvalitetu zraka sa mjernih stanica i zvaničnih izvora nadležnih institucija;
- prati, analizira i objedinjuje informacije i izvještaje Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, Federalnog hidrometeorološkog zavoda i drugih mjerodavnih institucija, te na osnovu istih priprema stručne preporuke u cilju zaštite zdravlja stanovništva;
- koordinira aktivnosti gradskih službi i javnih preduzeća, te prati provođenje zaključaka i preporučenih mjera Gradskog štaba civilne zaštite, uz osiguranje logističke i operativne podrške u okviru svojih nadležnosti;
- organizira i provodi informisanje stanovništva putem Operativnog centra CZ, sredstava javnog informisanja, zvaničnih komunikacijskih kanala Grada (web-stranica, društvene mreže), kao i drugih raspoloživih sredstava, osiguravajući pravovremeno dostavljanje upozorenja i preporuka za postupanje;
- održava stalnu komunikaciju i razmjenu informacija sa Zavodom za javno zdravstvo TK, zdravstvenim ustanovama i nadležnim kantonalnim organima radi procjene zdravstvenih rizika i usklađivanja mjera u skladu sa važećim planovima i propisima;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- vodi i ažurira evidencije o stanju kvaliteta zraka, provedenim mjerama i aktivnostima subjekata uključenih u zaštitu i spašavanje na području Grada;
- kontinuirano izvještava Gradonačelnika i Gradski štab civilne zaštite, a u skladu sa Programom rada Gradskog vijeća i Gradsko vijeće, putem redovnih i vanrednih izvještaja o preduzetim mjerama, uočenim problemima u funkcionisanju sistema i potrebama za njegovim unapređenjem;
- učestvuje u planiranju mjera oporavka i unapređenja sistema, uključujući davanje stručnih prijedloga za dugoročno smanjenje rizika, jačanje otpornosti lokalne zajednice i unapređenje sistema praćenja i informisanja u oblasti zagađenja zraka.

Ciljevi mjera i zadataka

- zaštita zdravlja stanovništva i smanjenje izloženosti polutantima,
- smanjenje emisija iz industrije, saobraćaja i ložišta,
- pravovremeno informisanje i zaštita ranjivih grupa,
- očuvanje funkcionalnosti zdravstvenog sistema,
- stabilizacija situacije i prelazak na fazu oporavka,
- dugoročno unapređenje kvaliteta zraka.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

Mobilizacija građana i njihovih sredstava u otklanjanju posljedica zagađenja zraka provodi se organizovano, putem mjesnih zajednica, Službe civilne zaštite i pravnih lica, s ciljem pružanja logističke, tehničke i informativne podrške operativnim snagama. Građani mogu učestvovati u distribuciji zaštitne opreme, pomoći ugroženim osobama, podršci evakuacije, čišćenju površina i stavljanju na raspolaganje opreme poput vozila, ventilatora, dronova ili agregata, ali isključivo u područjima gdje nema zdravstvenog rizika. Aktiviranje ovih resursa vrši se na osnovu naredbi Gradskog štaba CZ, dobrovoljno i pod nadzorom nadležnih službi, uz strogo poštivanje mjera sigurnosti.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena

U slučaju zagađenja zraka, a prema procjeni nadležnih službi da određena materijalna dobra mogu biti neposredno ugrožena, vrši se njihovo pravovremeno izmještanje na sigurnije, neugroženo područje. Izmještanju prvenstveno podliježu pokretna sredstva i oprema od posebnog značaja za funkcionisanje službi i privrednih subjekata, vrijedna tehnička oprema, arhivska dokumentacija, informatička i komunikacijska sredstva, kao i materijali osjetljivi na hemijske i korozivne uticaje. Ove aktivnosti koordinira Služba civilne zaštite u saradnji s vlasnicima materijalnih dobara, komunalnim službama i pravnim licima, uz obavezno dokumentovanje i obezbjeđenje uslova za siguran transport i privremeno skladištenje.

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima epizode **visokog zagađenja zraka** (prelazak koncentracija PM10, PM2.5, SO₂, NO₂ i drugih polutanata iznad propisanih graničnih vrijednosti), organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i drugih angažovanih struktura sprovodi se s ciljem:

- zaštite zdravlja operativnog osoblja,
- obezbjeđivanja nesmetanog rada timova koji provode epizodne mjere,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pružanja podrške ranjivim kategorijama stanovništva,
- smanjenja izloženosti polutantima tokom aktivnosti na terenu.

Za razliku od hemijskih havarija, gdje je primarni rizik **akutna toksikološka opasnost i kontaminacija prostora**, kod zagađenja zraka naglasak je na **zaštiti respiratornog sistema i smanjenju izloženosti polutantima**, posebno tokom dugotrajnih epizoda i u uslovima temperaturnih inverzija.

Smještaj operativnih timova i angažovanog osoblja organizuje se u objektima koji:

- imaju adekvatan ventilacioni sistem i po mogućnosti filtraciju zraka (prečišćivači zraka i filteri),
- nalaze se u zonama gdje su koncentracije polutanata manje izražene,
- omogućavaju siguran boravak i brzu mobilizaciju ekipa na terenu,
- posjeduju adekvatne higijensko–sanitarne uslove.

Ishrana angažovanih lica organizuje se u objektima zatvorenog tipa, uz obavezno korištenje lične zaštitne opreme (respiratorne maske) tokom boravka vani. Posebna pažnja usmjerena je na zaštitu:

- članova timova koji borave duže vrijeme na otvorenom,
- volontera angažovanih na distribuciji maski, pomoći i informisanju građana,
- evakuisanih osoba iz najzagađenijih mikrolokacija (npr. udoline, zone sa izrazitom inverzijom),
- djece, starijih, hroničnih bolesnika i drugih osjetljivih grupa, ukoliko je potrebno privremeno izmještanje.

Služba civilne zaštite, u saradnji sa Crvenim križem, zdravstvenim ustanovama, komunalnim službama i mjesnim zajednicama, organizuje:

- smještaj timova i evakuisanih osoba,
- distribuciju zaštitnih maski (FFP2/FFP3),
- logističku podršku (voda, hrana, higijenski materijal),
- punktove za boravak osjetljivih kategorija,
- nadzor nad zdravstvenim stanjem angažovanih osoba,
- evidentiranje angažovanog osoblja i korisnika smještaja.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih u zaštiti i spašavanju (ZAGAĐENJE ZRAKA)

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno–tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova (CZ, komunalne službe, inspekcije)	Služba CZ; Crveni križ; zdravstvene ustanove	Zatvoreni grijani prostori, ventilacija; prečišćivači zraka; kreveti, posteljina	Smještaj u objektima sa redukovanim nivoima polutanata; preporučena upotreba prečišćivača zraka
2	Smještaj specijalizovanih ekipa (monitoring zraka, zdravstveni timovi, logistika)	Služba CZ; Zavod za javno zdravstvo; komunalne službe	Mobilni kontejneri, šatori za logistiku, filteri, zaštitne maske	Smještaj u logističkim bazama, izvan zona visoke koncentracije polutanata

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno–tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
3	Smještaj osjetljivih kategorija stanovništva (privremeno izmještanje)	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e; Centar za socijalni rad	Kreveti, posteljina, sredstva za higijenu, grijanje	Aktivira se po potrebi, u najtežim epizodama III stepena; objekti moraju imati filtraciju zraka
4	Ishrana operativnih timova	Crveni križ; javne kuhinje; Služba CZ	Topli obroci, voda, termos posude	Ishrana se organizuje u zatvorenim prostorijama; zabrana obavljanja obroka na otvorenom
5	Distribucija potrepština za građane u najzagađenijim zonama	Služba CZ; MZ-e; humanitarne organizacije	Vozila, zaštitne maske, paketi hrane i vode	Dostava uz minimalno vrijeme boravka na otvorenom; distribucija maski prioritet
6	Zaštita operativnog osoblja od udisanja polutanata	Služba CZ; zdravstvene ustanove; komunalna preduzeća	FFP2/FFP3 maske, naočale, zaštitne rukavice	Obavezno korištenje maski tokom boravka vani; zdravstveni nadzor
7	Obezbjedenje higijensko–sanitarnih uslova	Komunalne službe; Služba CZ	Mobilni sanitarni čvorovi, sredstva za dezinfekciju	Pojačana učestalost čišćenja i održavanja zatvorenih objekata
8	Uspostava punktova za boravak/osvježavanje osjetljivih kategorija	Služba CZ; Crveni križ	Prostorije sa filtracijom zraka, prečišćivači, medicinska podrška	Aktivira se tokom najviših stepena epizode; namijenjeno djeci, starijima i bolesnim
9	Evidencija smještenog i angažovanog osoblja	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT sistemi, registri, kartice pristupa	Radi nadzora nad izloženošću polutantima i koordinacije timova

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite i obaveze gradskih službi i pravnih lica u fazi spašavanja

U slučaju pojave epizode visokog zagađenja zraka, kada koncentracije PM₁₀, PM_{2.5}, SO₂, NO₂ i drugih polutanata prelaze propisane granične vrijednosti, mjere zaštite i spašavanja provode se u skladu sa Planom interventnih mjera Tuzlanskog kantona, a Gradski štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite Grada Tuzla djeluju u okviru svojih zakonskih nadležnosti.

Epizode zagađenja zraka mogu imati ozbiljne posljedice po zdravlje stanovništva, naročito djece, starijih osoba i hroničnih bolesnika, te zahtijevaju brzu koordinaciju, informisanje i provođenje mjera zaštite zdravlja, u skladu s odlukama nadležnih kantonalnih organa.

Faza spašavanja obuhvata mjere:

- zaštite zdravlja stanovništva,
- smanjenja izloženosti zagađenju,
- logističke i socijalne podrške ranjivim kategorijama,
- kontinuiranog informisanja javnosti, bez provođenja represivnih i regulatornih mjera koje nisu u nadležnosti Grada.

U fazi spašavanja od zagađenja zraka, Gradski štab civilne zaštite, po aktiviranju, u skladu sa svojim ovlaštenjima:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- razmatra informacije i preporuke Zavoda za javno zdravstvo TK¹⁴ i drugih nadležnih institucija o stanju kvaliteta zraka;
- koordinira provođenje epizodnih mjera (pripravnost, upozorenje, uzbuna) koje su proglašene od strane nadležnih kantonalnih organa;
- usmjerava aktivnosti gradskih službi i javnih preduzeća u cilju zaštite zdravlja stanovništva;
- razmatra potrebe za dodatnim mjerama zaštite osjetljivih kategorija, te daje preporuke nadležnim službama za njihovu provedbu;
- osigurava funkcionisanje Operativnog centra CZ u pojačanom režimu rada radi praćenja situacije i koordinacije.

U cilju jedinstvenog postupanja, pravovremenog informisanja i zaštite zdravlja stanovništva, Gradski štab civilne zaštite koordinira postupanje:

- gradskih službi i javnih preduzeća,
- zdravstvenih ustanova,
- Zavoda za javno zdravstvo TK,
- komunalnih i inspekcijских službi (u okviru njihovih ovlaštenja),
- policije (u dijelu regulacije saobraćaja),
- mjesnih zajednica (informisanje stanovništva),
- humanitarnih organizacija.

Gradski štab civilne zaštite, putem Službe CZ i drugih izvršilaca:

- organizira informisanje stanovništva o preporukama za boravak u zatvorenom prostoru i smanjenje aktivnosti na otvorenom;
- koordinira distribuciju zaštitne opreme (zaštitne maske) u saradnji sa Crvenim križem i drugim subjektima;
- razmatra potrebu za uspostavom privremenih punktova za boravak osjetljivih kategorija, u saradnji sa zdravstvenim i socijalnim službama;
- podržava provođenje preporuka nadležnih organa u vezi obrazovnih, sportskih i drugih aktivnosti.

Gradski štab civilne zaštite:

- usmjerava i koordinira kontinuirano informisanje javnosti putem Službe CZ, medija i zvaničnih komunikacijskih kanala Grada;
- osigurava da informacije budu tačne, provjerene i usklađene sa kantonalnim institucijama;
- sprječava širenje dezinformacija pravovremenim objavama.

¹⁴ Regulatorne mjere zabrana i ograničenja (saobraćaj, industrija, obrazovanje) donose i provode nadležni kantonalni organi, dok Gradski štab CZ osigurava njihovu primjenu na lokalnom nivou u dijelu koji se odnosi na koordinaciju i informisanje

Obaveze gradskih službi u fazi spašavanja

Gradske službe, u skladu sa zaključcima Gradskog štaba CZ:

- provode preporučene mjere iz svoje nadležnosti;
- osiguravaju logističku i tehničku podršku (vozila, prostori, oprema);
- učestvuju u distribuciji zaštitne opreme i informativnih materijala;
- sarađuju sa zdravstvenim, socijalnim i inspeksijskim službama;
- redovno izvještavaju Gradski štab CZ o stanju na terenu i provedenim aktivnostima.

Obaveze pravnih lica

Industrijski subjekti

- postupaju u skladu sa naredbama i rješenjima nadležnih kantonalnih organa;
- omogućavaju inspeksijski nadzor;
- dostavljaju tražene podatke nadležnim organima;
- obavještavaju Grad/Službu CZ o preduzetim mjerama.

Komunalna preduzeća

- pojačavaju čišćenje i održavanje javnih površina;
- osiguravaju funkcionisanje javnih sistema;
- pružaju logističku podršku mjerama zaštite stanovništva.

Energetski i transportni subjekti

- osiguravaju stabilnost sistema;
- provode mjere prema odlukama nadležnih organa;
- pružaju logističku podršku po potrebi.

Obaveze drugih subjekata

- Policija – provodi saobraćajne mjere po nalogima nadležnih organa;
- Zdravstvene ustanove – pojačan zdravstveni nadzor i intervencije;
- Crveni križ i NVO – humanitarna, logistička i psihosocijalna podrška;
- Volonteri – angažman u sigurnim zonama, bez izlaganja riziku.

ZAGAĐENJE ZRAKA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica epizoda visokog zagađenja zraka obuhvata mjere usmjerene na stabilizaciju kvaliteta zraka, smanjenje koncentracija polutanata u najugroženijim zonama, sanaciju uzroka prekomjernih emisija, procjenu zdravstvenog i ekološkog uticaja te normalizaciju funkcionisanja javnih ustanova, saobraćaja i komunalnih sistema. Aktivnosti uključuju analizu izvora emisija, privremene tehničke i administrativne mjere za njihovo smanjenje, čišćenje i pranje saobraćajnica, pojačan monitoring kvaliteta zraka, zdravstveni nadzor osjetljivih grupa stanovništva, te ubrzani oporavak lokalne zajednice nakon prekida normalnih aktivnosti.

1. Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u u fazi otklanjanja posljedica , izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Mjere u fazi otklanjanja posljedica provode se **nakon prestanka ili smanjenja epizode zagađenja zraka**, s ciljem sanacije posljedica po zdravlje stanovništva, okoliš i funkcionisanje sistema, te sprječavanja ponavljanja sličnih situacija. Mjere se realizuju **u okviru redovnih nadležnosti gradskih službi, pravnih lica i nadležnih institucija**, u skladu sa propisima viših nivoa vlasti.

Tabela – Faza otklanjanja posljedica (zagađenje zraka)

Faza	Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioci / opis zadataka
Otklanjanje posljedica	Analiza i procjena posljedica	Procjena zdravstvenih, ekoloških i tehničkih posljedica povećanih koncentracija polutanata (PM ₁₀ , PM _{2.5} , SO ₂ , NO ₂ , CO i dr.)	Zavod za javno zdravstvo TK – analiza zdravstvenih rizika i trendova; FHMZ – meteorološke i disperzione analize; Služba CZ i gradske službe – prikupljanje lokalnih podataka i procjena ugroženosti stanovništva
		Identifikacija i analiza dominantnih izvora emisija tokom epizode	Kantonalne ekološke i komunalne inspekcije – nadzor i izvještaji; industrijski subjekti – dostavljanje tehničkih podataka; komunalne službe – operativne informacije sa terena
Otklanjanje posljedica	Sanacija zraka i prostora	Provođenje mjera smanjenja emisija i sanacije izvora zagađenja u skladu sa nalogima nadležnih kantonalnih organa	Kantonalna ministarstva i inspekcije – izdavanje mjera; industrijski subjekti – provođenje; Grad Tuzla i Služba CZ – koordinacija i informisanje javnosti
		Pojačano pranje i čišćenje saobraćajnica, javnih i industrijskih površina radi smanjenja sekundarne prašine	JKP i druge komunalne službe – operativno provođenje prema planovima i nalogima Grada
		Pojačani monitoring kvaliteta zraka nakon epizode (mobilne mjerne jedinice, dodatna uzorkovanja)	Zavod za javno zdravstvo TK; FHMZ; Služba CZ – lokalna koordinacija i praćenje rezultata
Otklanjanje posljedica	Podrška stanovništvu	Medicinska i psihosocijalna podrška rizičnim kategorijama (djeca, stariji, hronični bolesnici)	Dom zdravlja Tuzla; Hitna medicinska pomoć; Zavod za javno zdravstvo TK; Crveni križ – zdravstvena i savjetodavna podrška
		Distribucija zaštitne opreme i provođenje edukativnih aktivnosti o smanjenju posljedica izloženosti zagađenju	Služba CZ; Crveni križ; mjesne zajednice – informisanje, distribucija i podrška građanima
Otklanjanje posljedica	Informisanje javnosti	Informisanje o stabilizaciji stanja, preporukama za kretanje, boravak na otvorenom i ventilaciju prostora	Služba CZ; Press služba Grada; RTV7 – kontinuirano i usklađeno obavješćavanje
Otklanjanje posljedica	Normalizacija sistema	Postepena normalizacija saobraćaja, rada ustanova i javnih službi po prestanku epizodnih mjera	Nadležni kantonalni organi – ukidanje mjera; Gradske službe i javna preduzeća – operativna provedba
		Sanacija kvarova na energetske i komunalnim	Energetski i komunalni subjekti – tehnička sanacija u okviru redovnih djelatnosti

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioci / opis zadataka
		sistemima koji su doprinijeli povećanim emisijama	
Otklanjanje posljedica	Evaluacija i unapređenje sistema	Analiza uzroka epizode i izrada preporuka za sprječavanje ponavljanja	Gradski štab CZ – koordinacija evaluacije; Zavod za javno zdravstvo TK – zdravstvene analize; stručne institucije – tehničke preporuke
		Revizija i unapređenje lokalnih planova, procedura i preventivnih mjera zaštite zraka	Grad Tuzla; Služba CZ; nadležne gradske službe – ažuriranje dokumenata i prijedlog mjera

U fazi otklanjanja posljedica zagađenja zraka, Gradski štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite Grada Tuzla provode mjere koordinacije, informisanja, praćenja i planiranja u okviru svojih nadležnosti, dok regulatorne i inspeksijske mjere donose i provode nadležni kantonalni organi u skladu sa posebnim propisima.

Kritične funkcije koje se moraju očuvati

- Kontinuirano funkcionisanje zdravstvenog sistema, sa posebnim fokusom na pulmološke pacijente, djecu, trudnice i starije osobe,
- Nesmetan rad operativnih službi (Služba CZ, dom zdravlja, inspekcije, komunalne službe),
- Kontrola i nadzor nad izvorima emisija (industrija, kotlovnice, ložišta, saobraćaj),
- Očuvanje funkcionalnosti javnog prevoza kao mjere redukcije individualnog saobraćaja,
- Stabilnost energetske i komunalne sistema, posebno sistema grijanja i vodovoda,
- Stalna komunikacija i dostupnost informacija o stanju kvaliteta zraka i preporukama stanovništvu,
- Očuvanje pristupa interventnih timova – saobraćajni koridori moraju ostati drobno funkcionalni,
- Smanjenje sekundarne kontaminacije kroz pranje i čišćenje gradskih površina,
- Psihosocijalna i medicinska zaštita stanovništva, naročito hroničnih bolesnika.

Mjere sanacije

- Pojačan monitoring zraka,
- Čišćenje i pranje ulica,
- Privremene administrativne i tehničke mjere smanjenja emisija.

Psihosocijalna i medicinska podrška

- Pomoć osobama sa respiratornim teškoćama,
- Savjetovališta za hronične pacijente,
- Distribucija maski.

Analiza i unapređenje

- Istrage uzroka epizode.
- Tehničke i organizacione preporuke.
- Revizija plana zaštite zraka.

Spisak – tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

U fazi otklanjanja posljedica nesreća koje uključuju zagađenje zraka, pored vlastitih materijalno-tehničkih sredstava grada i operativnih službi, značajan resurs predstavljaju i sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica koja se mogu angažovati u skladu sa propisanim procedurama, zahtjevima sigurnosti i raspoloživosti.

Ova sredstva, iako primarno namijenjena redovnim djelatnostima vlasnika, mogu imati ključnu ulogu u praćenju kvaliteta zraka, tehničkoj podršci operativnim timovima, logistici, distribuciji zaštitne opreme i podršci evakuaciji stanovništva.

Angažovanje ovih kapaciteta vrši se na osnovu odluka gradskog štaba civilne zaštite, a u skladu sa potrebama intervencije, vrstom zagađujućih materija i procjenom ugroženosti stanovništva. Posebno su značajni uređaji za mjerenje kvaliteta zraka, vozila i mehanizacija pravnih lica, dronovi, cisterne, agregati, kao i lična zaštitna oprema koju posjeduju građani. Ovaj spisak predstavlja pregled sredstava koja se mogu mobilisati radi efikasnog provođenja mjera u fazi otklanjanja posljedica nakon zagađenja zraka.

Vrsta sredstva	Namjena	Vlasništvo / Izvršilac
Prijenosni mjerači kvaliteta zraka (PM senzori, CO₂, VOC)	Dopunsko praćenje kvaliteta zraka u naseljima i radnim zonama	Pravna lica (industrija, laboratorije), građani koji posjeduju kućne senzore
Dronovi privatnih operatera sa kamerama i osnovnim senzorima	Snimanje terena, procjena vidljivosti i prostiranja oblaka zagađenja	Privatne kompanije, registrovani operateri dronova
Zaštitne maske (FFP2/FFP3) i lična zaštitna oprema	Samozaštita i pomoć pri distribuciji maski ugroženom stanovništvu	Građani, pravna lica (radnici industrije, komunalne firme)
Privatni ventilatori i mobilne puhalice / građevinski ventilatori	Lokalno razbijanje i disperzija dima i čestica (na otvorenom i u zatvorenim objektima)	Građevinske firme, zanatske radionice, skladišta
Cisterne sa raspršivačima vode (komunalne i privatne)	Smanjenje koncentracije prašine i taloženje lebdećih čestica	Komunalna preduzeća, privatne firme koje posjeduju cisterne
Kombi i teretna vozila za distribuciju opreme i maski	Dostava zaštitnih sredstava i tehničke opreme u pogođena područja	Privatne firme, organizacije, građani (dobrovoljna upotreba)
Privatni agregati i rasvjetna oprema	Obezbeđivanje napajanja i osvjetljenja za operativne timove	Privredna društva, građevinske i elektro-firme
Mobilne laboratorije i servisni kombiji industrijskih subjekata	Uzorkovanje, analiza taloga i tehnička podrška u procjeni rizika	Pravna lica (hemijska, energetska, tehnološka postrojenja)
Skladišni kontejneri i posude za opasan otpad	Privremeno skladištenje kontaminisanog materijala (filteri, upijajuće tkanine, zaštitna oprema)	Privatne firme koje upravljaju otpadom, industrijski subjekti
Građevinske mašine (utovarivači, mini bageri)	Uklanjanje nanosa čađi i taloga koji mogu nastati nakon emisije	Građevinske firme i mehanizacija privatnih firmi
Privatni topovi za vodenu maglu	Redukcija prašine na širim otvorenim površinama (gradilišta, industrijske zone)	Privatne građevinske kompanije
Transportna sredstva za evakuaciju stanovništva (autobusi, kombiji)	Podrška organizovanoj evakuaciji osoba iz zagađenih zona	Prevoznici, taxi udruženja, privatni prijevoznici
Informatička oprema i komunikacijski uređaji	Podrška komunikaciji timova, brza razmjena informacija i praćenje stanja	Privatne firme, građani

Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravu, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

Faza otklanjanja posljedica zagađenja zraka obuhvata koordinirano djelovanje gradskih službi za upravu, mjesnih zajednica i pravnih lica, s ciljem stabilizacije stanja, zaštite zdravlja stanovništva, sanacije prostora i uspostavljanja redovnog funkcionisanja lokalne zajednice. Po prestanku epizodnih mjera i smanjenju koncentracija zagađujućih materija ispod propisanih graničnih vrijednosti, aktivnosti se usmjeravaju na procjenu posljedica, uklanjanje taloženih čestica iz okoline, pružanje podrške stanovništvu i unapređenje spremnosti sistema za buduće situacije.

Opće mjere i postupci

U fazi otklanjanja posljedica, svi subjekti učestvuju u skladu sa svojim redovnim nadležnostima i obavezni su da:

- nastave praćenje kvaliteta zraka i drugih relevantnih pokazatelja sve do potpune stabilizacije stanja, u saradnji s nadležnim institucijama;
- sarađuju sa zdravstvenim ustanovama i Zavodom za javno zdravstvo TK u cilju procjene zdravstvenih posljedica i informisanja javnosti;
- učestvuju u identifikaciji, uklanjanju i sanaciji taloženih čestica, pepela i prašine sa javnih i drugih površina;
- vode evidenciju o provedenim aktivnostima, angažovanim resursima i utrošenim sredstvima;
- pružaju logističku i tehničku podršku aktivnostima pomoći stanovništvu, uključujući povratak u redovan režim života i rada;
- učestvuju u informisanju i edukaciji građana o mjerama lične zaštite i preporučenom ponašanju nakon prestanka epizode zagađenja.

Zadaci mjesnih zajednica (MZ)

Mjesne zajednice, kao najbliži nivo organizacije građana, imaju značajnu ulogu u fazi otklanjanja posljedica, a posebno u dijelu komunikacije i podrške stanovništvu. Njihovi zadaci obuhvataju:

- informisanje stanovništva o preporukama i mjerama lične zaštite u fazi oporavka;
- prikupljanje podataka o potrebama građana (zaštitna oprema, zdravstvena pomoć, podrška starijim i bolesnim osobama);
- učešće u distribuciji zaštitne opreme i informativnog materijala, u saradnji sa Službom civilne zaštite i Crvenim križem;
- podršku organizaciji akcija čišćenja javnih površina, igrališta, prilaza stambenim objektima i drugih prostora;
- organizovanje i usmjeravanje volonterskih aktivnosti u okviru mjesne zajednice;
- održavanje komunikacije između građana i nadležnih gradskih službi o uočenim problemima i potrebama.

Zadaci pravnih lica

Industrijska i tehnološka postrojenja

Pravna lica koja upravljaju industrijskim i tehnološkim postrojenjima učestvuju u fazi otklanjanja posljedica u skladu sa zakonskim obavezama i tehničkim mogućnostima, a naročito kroz:

- saradnju sa nadležnim kantonalnim inspeksijskim organima u postupcima utvrđivanja uzroka epizode zagađenja;
- dostavljanje tehničke dokumentacije i podataka o emisijama na zahtjev nadležnih organa;
- provođenje mjera sanacije i tehničkih prilagodbi u okviru vlastitih kapaciteta;
- obezbjeđivanje stručnog osoblja i opreme radi podrške aktivnostima sanacije i praćenja stanja.

Komunalna preduzeća

Komunalna preduzeća, u okviru svojih redovnih djelatnosti, zadužena su za:

- pranje i čišćenje saobraćajnica, javnih površina, objekata i zelenih površina radi uklanjanja taloga prašine i čestica;
- prikupljanje, transport i zbrinjavanje kontaminiranog materijala u skladu sa propisima o zaštiti okoliša;
- obezbjeđivanje cisterni, raspršivača vode i druge opreme za smanjenje sekundarnog podizanja prašine;
- kontinuirano održavanje čistoće javnih prostora tokom perioda oporavka.

Zdravstvene ustanove

Zdravstvene ustanove učestvuju u fazi otklanjanja posljedica kroz:

- praćenje zdravstvenog stanja stanovništva, posebno rizičnih kategorija;
- organizovanje savjetodavnih i trijažnih punktova prema potrebi;
- dugoročno praćenje zdravstvenih posljedica izloženosti zagađenju i dostavljanje relevantnih podataka nadležnim institucijama.

Privatna preduzeća i prevoznici

Privatna preduzeća i prevoznici mogu biti uključeni kroz:

- stavljanje na raspolaganje vozila i tehničkih sredstava za logističku podršku;
- angažovanje opreme i resursa u skladu sa potrebama i vlastitim mogućnostima;
- saradnju sa gradskim službama u realizaciji mjera sanacije i normalizacije.

Završne aktivnosti svih subjekata

Završetkom faze otklanjanja posljedica svi subjekti učestvuju u:

- izradi završnog izvještaja o provedenim mjerama i efektima sanacije;
- identifikaciji uočenih slabosti i predlaganju mjera za unapređenje sistema zaštite i spašavanja;
- obnovi redovnog funkcionisanja objekata, službi i lokalne zajednice;

- jačanju preventivnih kapaciteta i spremnosti za moguće buduće epizode zagađenja zraka.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica zagađenja zraka, Gradski štab civilne zaštite Grada Tuzla nastavlja sa obavljanjem poslova organizacije, koordinacije i rukovođenja aktivnostima oporavka, u skladu sa svojim nadležnostima i važećim propisima. Aktivnosti Štaba usmjerene su na stabilizaciju stanja kvaliteta zraka, zaštitu zdravlja stanovništva, sanaciju prostora i stvaranje uslova za povratak u redovan režim funkcionisanja lokalne zajednice.

U okviru ove faze, Gradski štab civilne zaštite:

- razmatra procjene ukupnih posljedica zagađenja zraka, uključujući izvještaje operativnih službi, zdravstvenih ustanova i nadležnih institucija o stepenu kontaminacije, koncentracijama zagađujućih materija, zahvaćenim područjima i mogućim zdravstvenim posljedicama;
- na osnovu dostavljenih analiza i izvještaja, **predlaže Gradonačelniku** donošenje odluke o prestanku stanja druge nesreće, kada se utvrdi da su koncentracije zagađujućih materija stabilizovane i ispod propisanih graničnih vrijednosti;
- koordinira i usmjerava provođenje mjera sanacije prostora, uključujući pranje i čišćenje javnih površina, uklanjanje taloga prašine, pepela i drugih čestica nastalih tokom epizode zagađenja;
- usklađuje aktivnosti javnih preduzeća, komunalnih službi i drugih nadležnih subjekata na čišćenju, provjetravanju i sanaciji zatvorenih prostora, posebno objekata javne namjene, obrazovnih i zdravstvenih ustanova te stambenih objekata u rizičnim zonama;
- prati i koordinira zbrinjavanje prikupljenog kontaminiranog materijala i otpada, u skladu sa propisima o zaštiti okoliša i javnog zdravlja;
- organizuje i nadzire nastavak monitoringa kvaliteta zraka, u saradnji sa nadležnim institucijama, uključujući korištenje podataka sa stacionarnih mjernih stanica, mobilnih mjernih uređaja i terenskih provjera;
- koordinira mjere informisanja i zdravstvene zaštite stanovništva, uključujući davanje preporuka o boravku na otvorenom prostoru, zaštiti rizičnih kategorija i postupanju u slučaju respiratornih i drugih zdravstvenih tegoba;
- prati i usmjerava distribuciju zaštitne opreme i sredstava stanovništvu, naročito u područjima u kojima su zabilježene povišene koncentracije zagađujućih materija;
- organizuje prikupljanje podataka o posljedicama zagađenja zraka, te koordinira izradu zbirnih izvještaja koji se dostavljaju Gradonačelniku, Gradskom vijeću i, prema potrebi, nadležnim organima viših nivoa vlasti;
- uspostavlja saradnju i koordinaciju sa institucijama nadležnim za zdravstveni i ekološki nadzor radi praćenja mogućih uticaja zagađenja na tlo, biljni pokrov, vodne resurse i urbane površine;
- inicira izradu analiza i evaluacija odgovora sistema, uključujući identifikaciju uočenih slabosti i davanje preporuka za unapređenje mjera zaštite i spašavanja u budućim epizodama zagađenja zraka;

- daje prijedloge za dugoročne mjere unapređenja otpornosti, kao što su jačanje sistema monitoringa kvaliteta zraka, unapređenje tehničkih rješenja, preventivne mjere i druge aktivnosti u okviru nadležnosti lokalne zajednice;
- osigurava kontinuirano i tačno informisanje stanovništva o stanju kvaliteta zraka, toku sanacionih aktivnosti, preporukama za zaštitu zdravlja i dostupnim vidovima pomoći tokom procesa oporavka.

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika CZ) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su svoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini da vrše gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite Grada Tuzla učestvuju u fazi otklanjanja posljedica epizoda zagađenja zraka do momenta kada se uspostave stabilni uslovi kvaliteta zraka, uklone ili stave pod kontrolu izvori pojačanih emisija i stvore uslovi za normalizaciju života i rada stanovništva. Njihovo djelovanje u ovoj fazi ima **operativno-koordinacijski, informativno-logistički i zdravstveno-preventivni karakter**, a ne karakter neposrednih spasilačkih intervencija.

Aktivnosti snaga civilne zaštite provode se u skladu sa odlukama Gradskog štaba civilne zaštite i u saradnji sa nadležnim zdravstvenim, komunalnim i drugim institucijama, a obuhvataju:

- praćenje stanja kvaliteta zraka i učešće u analizi dostupnih podataka u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo TK i drugim nadležnim institucijama, s posebnim fokusom na područja sa prekoračenim koncentracijama PM10, PM2.5, SO₂, NO₂ i drugih zagađujućih materija;
- učešće u identifikaciji potencijalnih izvora emisija na lokalnom nivou (industrijski objekti, toplinske instalacije, saobraćajne tačke povećanog opterećenja), kroz prikupljanje terenskih informacija i dostavljanje istih nadležnim organima i inspekcijama;
- pružanje logističke podrške u distribuciji zaštitne opreme i sredstava (zaštitne maske, voda, informativni materijali), naročito prema ranjivim kategorijama stanovništva – djeci, starijim osobama i osobama s hroničnim respiratornim i kardiovaskularnim oboljenjima;
- podršku u organizaciji i funkcionisanju privremenih zdravstvenih punktova, punktova za trijažu i mobilnih mjernih ili savjetodavnih punktova, u saradnji sa zdravstvenim ustanovama i Zavodom za javno zdravstvo;
- tehničku i logističku podršku komunalnim službama u provođenju mjera smanjenja sekundarnog zagađenja, uključujući pranje saobraćajnica, uklanjanje prašine i pepela sa javnih površina i podršku drugim mjerama koje su u nadležnosti gradskih službi;
- učešće u obezbjeđivanju i organizaciji kontrolisanog kretanja u zonama u kojima su uvedene privremene mjere ograničenja, isključivo u dijelu koordinacije i logističke podrške, u saradnji sa policijom i nadležnim gradskim službama;
- kontinuirano informisanje stanovništva putem povjerenika civilne zaštite u mjesnim zajednicama o stanju kvaliteta zraka, preporukama za zaštitu zdravlja, ograničenjima aktivnosti na otvorenom prostoru i dostupnim oblicima pomoći;
- učešće u prikupljanju i dokumentovanju podataka o zdravstvenim, ekološkim i materijalnim posljedicama epizode zagađenja zraka, radi izrade analiza i izvještaja za potrebe Gradskog štaba civilne zaštite;

- pripremu i podršku procesu prelaska sa vanrednog na redovan režim djelovanja, nakon što se koncentracije zagađujućih materija stabilizuju ispod graničnih vrijednosti i kada nadležne gradske službe mogu u cijelosti preuzeti dalje aktivnosti u okviru svojih redovnih nadležnosti.

Djelovanje snaga civilne zaštite u ovoj fazi prestaje kada su prioritetne mjere završene, izvori pojačanog zagađenja identifikovani i stavljeni pod kontrolu, stanovništvo adekvatno zaštićeno, a komunalni, industrijski i zdravstveni sistemi stabilizovani i sposobni za nastavak rada u redovnom režimu.

VELIKE SAOBRAĆAJNE NESREĆE – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, **saobraćajne nesreće** predstavljaju rizik **srednjeg nivoa**, ali s **visokim posljedicama**, posebno u slučajevima sudara autobusa, teretnih vozila, željezničkih nesreća, udesa sa opasnim materijama i nesreća na magistralnim i tranzitnim putevima. Ovaj rizik, klasifikovan kao srednji rizik (zbog visokih posljedica), dobija **prioritet 3** u planiranju zaštite i spašavanja.

Saobraćajne nesreće nastaju usljed kombinovanog djelovanja faktora ljudske greške, tehničke neispravnosti vozila, konfiguracije terena, stanja saobraćajnica, klimatskih uslova, intenziteta prometa i nedovoljne vidljivosti. Kritične dionice, nepregledne krivine, zone škola, raskrsnice sa velikim opterećenjem, ali i tranzitni tokovi kroz grad, predstavljaju posebno rizična mjesta na kojima nesreće mogu imati značajne posljedice po živote ljudi, imovinu i funkcionisanje grada.

Masovne saobraćajne nesreće, udesi sa opasnim materijama, sudari više vozila u zimskim uslovima, kao i željeznički incidenti, mogu dovesti do:

- većeg broja povrijeđenih i poginulih,
- blokade vitalnih saobraćajnica i prekida transporta,
- sekundarnih požara i eksplozija,
- hemijske kontaminacije,
- potrebe za masovnom evakuacijom i zbrinjavanjem,
- opterećenja hitnih i zdravstvenih službi,
- poremećaja rada komunalnih sistema i javnog prijevoza.

Kao takve, saobraćajne nesreće predstavljaju složen rizik koji zahtijeva brzu koordinaciju svih nadležnih službi, pravnih lica i operativnih struktura civilne zaštite.

Faktori rizika – Saobraćajne nesreće

1. Vjerovatnoća pojave – srednja do niska, ali stalna

Saobraćajne nesreće su učestali incidenti sa kontinuiranom mogućnošću nastanka zbog:

- visokog intenziteta saobraćaja u gradu i tranzitnim zonama,
- konfiguracije terena (uzbrdice, krivine, klizišta uz ceste),
- nepovoljnih vremenskih uslova (kiša, snijeg, magla),
- tehničke neispravnosti vozila,
- prisutnosti pješaka i biciklista u urbanim zonama,
- redovnog tranzita teretnih vozila i autobusa.

2. Težina posljedica – visoka

Posljedice saobraćajnih nesreća mogu uključivati:

- povrede i smrtne slučajeve,
- masovne nesreće (autobusi, kamioni, željeznica),
- požare i eksplozije (gorivo, plin, zapaljivi teret),
- hemijsku kontaminaciju usljed prosipanja opasnih materija,
- kolaps saobraćaja i prekid vitalnih tokova,
- oštećenje infrastrukture (mostovi, signalizacija, zaštitne ograde),
- dugotrajne posljedice po transportni i ekonomski sistem grada.

Međuzavisnost sa drugim rizicima

Saobraćajne nesreće su snažno povezane sa nizom drugih hazarda:

- Visok snijeg i zimske nepogode — povećavaju rizik klizanja i masovnih sudara,
- Magla i zagađenje zraka — smanjuju vidljivost i produžavaju zaustavni put,
- Klizišta — mogu zatrpati ili oštetiti ceste, izazvati iskliznuće vozila,
- Olujni vjetrovi i ekstremne padavine — lome grane, obaraju objekte na putu, izazivaju hidroplaning,
- Tehničko-tehnološke nesreće — udesi sa opasnim materijama (gorivo, hemikalije) imaju dvostruke posljedice: požarne i ekološke,
- Požari u tunelima i industrijskim zonama — mogu nastati kao sekundarni efekt sudara.

Zbog ovih međuvezanih rizika, reakcija na saobraćajne nesreće mora biti multisektorska, integrisati policiju, hitnu pomoć, vatrogasce, komunalne službe, željeznicu i pravna lica.

Moguće posljedice saobraćajnih nesreća

- smrtne posljedice i teške tjelesne povrede,
- blokada putnih pravaca i ometanje transporta,
- evakuacija i hitno zbrinjavanje većeg broja povrijeđenih,
- opterećenje hitne medicinske pomoći i bolnica,
- požari, eksplozije i hemijske kontaminacije,
- oštećenje kritične infrastrukture i višednevni prekidi saobraćaja,
- ekonomski gubici i poremećaji u lancima snabdijevanja,
- povećanje rizika od sekundarnih nesreća,
- potreba za tehničkom intervencijom i specijaliziranim timovima (USAR i PVJ).

Nivo rizika: Srednji (visoke posljedice),

Prioritet: 3,

Karakter hazarda: kratkotrajni, ali visokog intenziteta; mogućnost lančanih udesa.

Zahtjevi za sistem zaštite i spašavanja:

- brzo obavješćavanje,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- snažna operativna koordinacija,
- tehničko spašavanje i medicinska intervencija,
- regulacija saobraćaja,
- uklanjanje opasnih materija,
- procjena i sanacija infrastrukture.

Mjere zaštite i spašavanja u fazi preventivne zaštite, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Preventivna zaštita od saobraćajnih nesreća obuhvata skup infrastrukturnih, saobraćajnih, tehničkih, institucionalnih i edukativnih mjera koje se kontinuirano provode u okviru redovnih nadležnosti Grada Tuzla, gradskih službi za upravu, komunalnih preduzeća, policije, zdravstvenih ustanova i pravnih lica.

Saobraćajne nesreće predstavljaju hazard srednjeg nivoa rizika, ali s **visokim posljedicama** po živote i zdravlje ljudi, te materijalna dobra. Zbog toga preventivne mjere imaju cilj da:

- smanje vjerovatnoću nastanka nesreća,
- unaprijede sigurnost saobraćajne infrastrukture,
- povećaju vidljivost, preglednost i tehničku ispravnost cesta,
- osiguraju brži odziv službi u slučaju nesreće,
- edukuju građane i povećaju saobraćajnu kulturu,
- uvežu sve nadležne institucije u jedinstven sistem prevencije.

Preventivne mjere se provode **kontinuirano**, u okviru redovnih nadležnosti gradskih službi, komunalnih preduzeća, policije, pravnih lica iz oblasti transporta i obrazovnih ustanova.

Tabela – Preventivne mjere zaštite od saobraćajnih nesreća

Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioci / institucije	Opis zadataka / namjena
Infrastrukturne mjere	Redovni pregledi i održavanje cesta	Služba za komunalne poslove; JKP „Saobraćaj i komunikacije“; pravna lica nadležna za upravljanje, održavanje i zaštitu cesta	Pregled stanja kolovoza, bankina, horizontalne i vertikalne signalizacije i zaštitnih ograda; održavanje bezbjednosti saobraćajnica
	Postavljanje i unapređenje saobraćajne signalizacije	JKP „Saobraćaj i komunikacije“; pravna lica nadležna za upravljanje, održavanje i zaštitu cesta	Postavljanje i obnova saobraćajnih znakova na rizičnim dionicama; prilagođavanje režima saobraćaja
	Ograničenje brzine na rizičnim lokacijama	Pravna lica nadležna za upravljanje, održavanje i zaštitu cesta; JKP SKP; Policija (kontrola)	Postavljanje znakova ograničenja brzine i zona smirenog saobraćaja; policijski nadzor i sankcionisanje
	Tehnički nadzor i kontrola saobraćaja	Policija; JKP SKP (video-nadzor); pravna lica nadležna za upravljanje, održavanje i zaštitu cesta	Korištenje radara i kamera; praćenje saobraćajnih tokova; privremeno preusmjeravanje saobraćaja
Edukativne i promotivne mjere	Edukacija i preventivne kampanje	Grad Tuzla; MUP TK; Zavod za javno zdravstvo; škole; RTV7; NVO	Kampanje o sigurnoj vožnji; edukacija vozača, pješaka i biciklista

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioci / institucije	Opis zadataka / namjena
Institucionalne mjere	Koordinacija institucija u saobraćaju	Služba CZ; Policija; Hitna pomoć; PVJ; komunalne službe	Proceduralna priprema i spremnost za brzu intervenciju
	Operativni planovi za masovne nesreće i udes s opasnim materijama	Služba CZ; Policija; PVJ; Hitna pomoć; zdravstvene ustanove; transportne firme	Procedure spašavanja, evakuacije, gašenja i zbrinjavanja
	Obuke hitnih službi	Služba CZ (organizacija); Policija; PVJ; Hitna pomoć	Zajedničke vježbe i simulacije
Mjere nadzora i kontrole	Tehnička ispravnost vozila	Transportne firme; stanice tehničkog pregleda; nadležne inspekcije	Kontrola ispravnosti vozila u skladu s propisima
	Kontrola školskih i putničkih autobusa	Policija; inspekcije; prevoznici; škole (obavješćavanje)	Sigurnost prevoza djece
Komunalne i tehničke mjere	Očuvanje preglednosti saobraćajnica	Komunalna preduzeća; Služba za komunalne poslove	Orezivanje drveća; uklanjanje prepreka; održavanje rasvjete
	Uređenje pješačkih prelaza i staza	Služba za komunalne poslove; JKP SKP; pravna lica	Održavanje trotoara, biciklističkih staza i signalizacije
Planiranje i razvoj	Integracija sigurnosti saobraćaja u prostorne planove	Služba za prostorno uređenje; Služba za komunalne poslove	Zone smirenog saobraćaja, kružni tokovi, sigurne raskrsnice
	Analiza „crnih tačaka“ i godišnji izvještaji	Služba CZ; Policija; saobraćajni stručnjaci	Identifikacija rizičnih lokacija i prioritizacija mjera

Ciljevi preventivnih mjera – SAOBRAĆAJNE NESREĆE

Preventivne aktivnosti imaju za cilj da:

- smanje broj saobraćajnih nesreća i težinu posljedica,
- unaprijede sigurnost cestovne infrastrukture,
- smanje brzinu i rizična ponašanja učesnika u saobraćaju,
- povećaju bezbjednost djece, pješaka i biciklista,
- ojačaju kapacitete službi za brzu intervenciju,
- ojačaju saradnju svih institucija odgovornih za saobraćaj.

Sve mjere se provode **u okviru redovnih nadležnosti**, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, Zakonom o cestama, Zakonom o osnovama sigurnosti saobraćaja i internim aktima Grada Tuzla.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Provođenje preventivne zaštite od saobraćajnih nesreća zahtijeva raspoloživost odgovarajućih materijalno-tehničkih sredstava, opreme, mehanizacije i infrastrukture koja omogućava nadležnim institucijama da pravovremeno identifikuju rizike, održavaju cestovnu mrežu i provode monitoring saobraćaja. S tim u vezi, gradske službe, JP Ceste, komunalna preduzeća, policija, Služba civilne zaštite i druga pravna lica koriste specijaliziranu opremu u okviru svojih redovnih djelatnosti.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Ova sredstva obuhvataju:

- opremu za održavanje saobraćajnica,
- opremu za nadzor i kontrolu saobraćaja,
- sigurnosnu i signalizacionu opremu,
- informatičku i telekomunikacijsku opremu,
- opremu za edukaciju i preventivne kampanje.

Sve aktivnosti se finansiraju iz budžeta grada, sredstava javnih preduzeća i vlastitih sredstava pravnih lica, uz mogućnost korištenja viših nivoa vlasti i donatorskih programa.

Tabela – Materijalno–tehnička sredstva i oprema za preventivnu zaštitu od saobraćajnih nesreća

Vrsta opreme / MTS	Namjena u preventivnoj fazi	Nosilac / Subjekti koji raspolažu opremom	Izvori finansiranja
Mehanizacija za održavanje cesta (kamioni, rovokopači, mini-bageri, valjci)	Redovno održavanje cestovne infrastrukture; sanacija oštećenja; čišćenje kolovoza	Služba za komunalne poslove (naručilac radova); ugovoreni izvođači izabrani putem javnih nabavki	Budžet Grada; kapitalni projekti; kantonalni fondovi
Vozila za inspekciju i nadzor cesta	Pregled kritičnih dionica, stanje kolovoza, pregled zaštitnih ograda	Služba za komunalne poslove	Budžet Grada
Oprema za horizontalnu signalizaciju (boje, mašine za iscrtavanje)	Održavanje i obnavljanje horizontalne signalizacije	JKP „Saobraćaj i komunikacije“	Sredstva JP; budžet Grada – program saobraćajne infrastrukture
Oprema za vertikalnu signalizaciju (saobraćajni znakovi, stubovi)	Postavljanje i zamjena saobraćajnih znakova; upozorenja i regulacija	JKP „Saobraćaj i komunikacije“	Budžet Grada; sredstva JP
Zaštitne ograde, barijere, odbojni pragovi	Smanjenje posljedica saobraćajnih nesreća; zaštita na opasnim dionicama	Služba za komunalne poslove (naručilac radova); ugovoreni izvođači	Budžet Grada; kapitalni projekti; grantovi
Radari za kontrolu brzine	Nadzor brzine i smanjenje rizične vožnje	Policija MUP TK	Budžet MUP-a; projekti sigurnosti saobraćaja
Kamere i video–nadzor saobraćaja	Praćenje protočnosti, incidentnih tačaka, rizičnih lokacija	JKP Saobraćaj i komunikacije; Grad (investitor)	Budžet Grada; projekti „pametni grad“; sredstva JP
Semaforški sistemi i oprema	Regulacija saobraćaja; kontrola raskršnica	JKP Saobraćaj i komunikacije	Budžet Grada; kreditna sredstva; kapitalni projekti
Oprema za javnu rasvjetu i osvjjetljenje cesta (LED lampe, stubovi)	Poboljšanje vidljivosti i sigurnosti noću	Služba za komunalne poslove; ugovoreni izvođači	Budžet Grada; program energetske efikasnosti
Oprema za označavanje radova na cesti (konusi, lampe, barijere)	Zaštita učesnika tokom radova; regulacija prometa	Služba za komunalne poslove; ugovoreni izvođači	Budžet Grada; sredstva izvođača
ICT oprema za praćenje saobraćaja (softveri, senzori, analitika)	Identifikacija rizičnih tačaka, analiza trendova; upravljanje podacima	Operativni centar CZ; JP SKP; Policija	Budžet Grada; IT projekti; donatorski programi
Edukativni materijali i oprema (brošure, multimedija)	Kampanje o bezbjednosti, edukacija vozača, pješaka i djece	Služba CZ; Policija; škole	Budžet Grada; budžet obrazovnih ustanova; NVO grantovi

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / MTS	Namjena u preventivnoj fazi	Nosilac / Subjekti koji raspolažu opremom	Izvori finansiranja
Lična zaštitna oprema terenskih ekipa (prsluci, kacige, rukavice)	Sigurno izvođenje radova na cesti i saobraćajnim zonama	Služba za komunalne poslove; ugovoreni izvođači; JP SKP	Sredstva pravnih lica; budžet Grada
Vozila i oprema privatnih transportnih firmi (autobusi, kamioni)	Obezbeđivanje tehničke ispravnosti; sigurnosni transport	Privatne transportne firme	Vlastita sredstva pravnih lica; nadzor MUP-a

Preventivne mjere se finansiraju iz:

Primarnih izvora

- Budžet Grada (program saobraćajne infrastrukture, zaštite i spašavanja, komunalne djelatnosti),
- Sredstva javnih preduzeća (JP Ceste, komunalna preduzeća),
- Vlastita sredstva pravnih lica (transportne firme, industrijski subjekti).

Sekundarnih izvora

- Kantonalni i federalni fondovi za sigurnost saobraćaja,
- EU i međunarodni projekti (urbana mobilnost, „pametni gradovi“, sigurnost cesta),
- Donatorski programi,
- Partnerstva s privatnim sektorom.

Zadaci Službe civilne zaštite Grada Tuzla koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilaca

Služba civilne zaštite Grada Tuzla nosilac je upravnih, stručnih i organizacionih poslova u oblasti zaštite i spašavanja, u skladu sa članom 31. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

U fazi preventivne zaštite, Služba civilne zaštite ima centralnu ulogu u **koordinaciji, stručnom usmjeravanju i praćenju realizacije preventivnih mjera** definisanih Planom zaštite i spašavanja, koje provode nadležni izvršioci u okviru svojih zakonom propisanih djelatnosti.

Služba civilne zaštite ima ulogu koordinacije, stručne podrške, prikupljanja i obrade podataka, te pripreme sistema zaštite i spašavanja za djelovanje u slučaju saobraćajnih nesreća i drugih identificiranih rizika.

Služba civilne zaštite Grada Tuzla:

- stara se da nadležne gradske službe za upravu, javna preduzeća, komunalna preduzeća i druga pravna lica dostave podatke i informacije potrebne za izradu, ažuriranje i provođenje preventivnih mjera iz Plana zaštite i spašavanja za određeni rizik;
- **stručno i metodološki usklađuje** dostavljene mjere i aktivnosti svih subjekata i priprema jedinstvene dokumente, smjernice i upute u okviru izrade i realizacije Plana zaštite i spašavanja;
- održava i ažurira komunikacione kanale i kontakt-liste subjekata uključenih u sistem zaštite i spašavanja za pojedine vrste opasnosti;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- priprema i održava komunikacione procedure **u okviru sistema civilne zaštite**, uključujući radio-veze i načine dojavljivanja koji se koriste u slučaju hitnih intervencija;
- dostavlja preporuke i stručne smjernice izvršiocima preventivnih mjera u skladu sa odlukama Gradonačelnika i Gradskog štaba civilne zaštite;
- upozorava na identifikovane rizike i daje prijedloge za unapređenje preventivnih mjera (opasne lokacije, rizični objekti, potreba za edukacijom, tehničke mjere sigurnosti);
- **prati i analizira** izvještaje nadležnih službi i pravnih lica o realizaciji preventivnih mjera i evidentira stanje na terenu;
- priprema informacije i izvještaje Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite o realizaciji preventivnih aktivnosti, uočenim problemima i preporukama za poboljšanje;
- vodi i ažurira centralnu bazu podataka o resursima (ljudstvo, oprema, MTS, kontakt-tačke) značajnim za odgovor na konkretan rizik;
- pruža stručnu i administrativnu podršku subjektima sistema zaštite i spašavanja u izradi njihovih operativnih procedura i planova, u skladu sa Planom zaštite i spašavanja;
- učestvuje u planiranju i realizaciji obuka, vježbi i testiranja operativnih struktura sistema zaštite i spašavanja u cilju jačanja spremnosti za reagovanje.

Rokovi i način izvještavanja

- Služba civilne zaštite Grada Tuzla redovno priprema i dostavlja **periodične izvještaje Gradskom štabu civilne zaštite** o provođenju preventivnih mjera, realizovanim aktivnostima, uočenim problemima i stepenu spremnosti sistema zaštite i spašavanja.
- Izvještaj o provođenju preventivnih mjera izrađuje se krajem svake godine i dostavlja Gradskom štabu civilne zaštite, koji, prema potrebi i značaju izvještaja, isti prosljeđuje Gradonačelniku i Gradskom vijeću.
- U situacijama povećanog rizika, pojave novih prijetnji, masovnih saobraćajnih nesreća ili uočenih propusta u provođenju preventivnih mjera, Služba civilne zaštite podnosi **vanredni izvještaj Gradskom štabu civilne zaštite bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata**, te po potrebi obavještava Gradonačelnika.
- Ovakav sistem izvještavanja omogućava Gradskom štabu civilne zaštite kontinuiran uvid u stanje preventivne zaštite i spremnosti sistema, te pravovremeno donošenje mjera

VELIKE SAOBRAĆAJNE NESREĆE – FAZA SPAŠAVANJA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Faza spašavanja u slučaju saobraćajnih nesreća obuhvata hitne operativne mjere koje se preduzimaju odmah nakon nastanka udesa, s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, stabilizacije situacije na terenu, sprječavanja nastanka sekundarnih nesreća, zbrinjavanja povrijeđenih i uspostavljanja bezbjednog funkcionisanja saobraćaja.

U zavisnosti od vrste i težine saobraćajne nesreće (pojedinačna nesreća, lančani sudar, masovna nesreća, udes sa opasnim materijama), aktiviraju se odgovarajući nivoi reagovanja nadležnih službi.

Mjere se pokreću na osnovu:

- poziva građana prema nadležnim službama putem brojeva 121, 122, 123 i 124;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- dojava policijskih patrولا, hitne medicinske pomoći ili vatrogasnih jedinica;
- informacija Operativnog centra civilne zaštite;
- podataka automatskih nadzornih sistema (video-nadzor, kamere, radari).

Služba civilne zaštite u ovoj fazi uspostavlja koordinaciju, prati tok događaja, inicira angažovanje dodatnih subjekata putem Gradskog štaba civilne zaštite i osigurava protok informacija prema gradonačelniku, Gradskom štabu CZ i drugim nadležnim organima.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja (saobraćajne nesreće)

Kategorija	Mjera / Aktivnost	Izvršioci / opis zadataka
Hitne intervencije	Brzo obavješćavanje i aktivacija nadležnih službi	Gradani i svjedoci – pozivanje nadležnih brojeva; Operativni centar CZ prosljeđuje informacije; Policija preuzima rukovođenje mjestom događaja
Osiguranje mjesta nesreće	Uspostava sigurnosne zone i regulacija saobraćaja	Policija – rukovodi mjestom nesreće u skladu sa propisima o bezbjednosti saobraćaja; postavlja perimetar i preusmjerava saobraćaj; CZ pruža logističku podršku
Zbrinjavanje povrijeđenih	Prva pomoć, trijaža, evakuacija i transport	Hitna medicinska pomoć – nosilac medicinskog spašavanja; zdravstvene ustanove primaju povrijeđene; Policija osigurava pristup; CZ koordinira informacije
Gašenje požara	Gašenje zapaljenih vozila ili tereta	Profesionalna vatrogasna jedinica – PVJ Tuzla; postupanje po posebnim protokolima kod eksplozivnih tereta; CZ koordinira podršku
Opasne materije	Izolacija područja i sprečavanje curenja	PVJ Tuzla (hazmat), pravna lica – prevoznici opasnih materija; Policija osigurava područje; CZ obavještava nadležne organe
Tehnička stabilizacija	Uklanjanje prepreka i ostataka	Komunalne službe i pravna lica nadležna za upravljanje, održavanje i zaštitu cesta; CZ koordinira angažovanje
Informisanje javnosti	Upozorenja i alternativne rute	Grad Tuzla, Služba CZ, Policija, komunalne službe i mediji
Procjena rizika	Procjena mogućnosti sekundarnih nesreća	Policija, PVJ, Hitna pomoć i CZ – zajednička procjena
Koordinacija i izvještavanje	Usmjeravanje i izvještavanje	Služba CZ – vodi evidenciju i izvještava Gradski štab CZ i gradonačelnika

Fokus mjera spašavanja u saobraćajnim nesrećama

- zaštita života i zdravlja ljudi,
- sprječavanje požara, eksplozija i sekundarnih udesa,
- jasno razdvajanje medicinskih i tehničkih intervencija,
- stabilizacija saobraćaja i okoline,
- koordinacija svih službi uz jedinstveno rukovođenje policije na mjestu nesreće,
- pravovremeno i tačno informisanje javnosti.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Saobraćajne nesreće (na magistralnim, regionalnim, gradskim cestama, raskrsnicama i tunelima) zahtijevaju angažovanje više operativnih struktura istovremeno. Civilna zaštita ima ključnu ulogu u organizovanju i koordinisanju sistema zaštite i spašavanja, dok operativne aktivnosti izvode nadležni organi prema svojim zakonskim nadležnostima: policija, Profesionalna vatrogasna jedinica (PVJ), hitna medicinska pomoć i komunalne službe.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Snage civilne zaštite djeluju s ciljem:

- **spašavanja i zbrinjavanja povrijeđenih,**
- **obezbjedenja područja nesreće,**
- **uklanjanja opasnosti po život i imovinu,**
- **uspostave privremene saobraćajne regulacije,**
- **tehničke i logističke podrške operativnim službama.**

Tabela – Snage civilne zaštite u akcijama spašavanja (saobraćajne nesreće)

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
1	Gradski štab civilne zaštite je operativno-stručni organi koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja	- ODLUČUJE o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na ona područja koja su ugrožena; - NAREĐUJE provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva koje će provoditi te mjere; - USMJERAVA, koordinira i rukovodi akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažovanih na zaštiti i spašavanju na svome području; - RJEŠAVA sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi angažovanja snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana		20
2	Profesionalna vatrogasna jedinica			72
3	Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije	Spašavanje ljudi iz specifičnih industrijskih požara, potraga i spašavanje iz ruševina i spasavanje na vodi i pod vodom	3	44
4	Jedinica za potrage i spašavanje		2	12
5	Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze		4	23
6	Služba za medicinsku pomoć – JZNU Dom zdravlja „Dr Mustafa Šehović“ Tuzla	Zdravstveno zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih osoba na području zahvaćenom prirodnim ili drugom nesrećom	7	36
7	Služba za čistoću - Javno komunalno preduzeće „KOMUNALAC“ d.o.o. Tuzla	Čišćenje javnih površina, provođenje higijensko-epidemioloških mjera zaštite i čišćenje i sanaciju vodotoka na pogođenom području	3	20

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Naziv strukture zaštite i spašavanja	Zadaci	Broj timova	Ukupan broj pripadnika
8	Služba za asanaciju terena – JKP „Komemorativni centar“ Tuzla	Sahranjivanje poginulih i umrlih ljudi i spaljivanje ili zakopavanje uginulih životinja na pogođenom području	3	14
9	Veterinarska Služba – JP Gradska veterinarska stanica Tuzla	Zaštita i spašavanje životinja na pogođenom području	3	11
10	Služba za vodosnadbijevanje- Javno komunalno preduzeće “VODOVOD I KANALIZACIJA” d.o.o. Tuzla	Osposobljavanje objekata vodosnadbijevanja i vodovodne mreže i snadbijevanja vodom stanovništva	6	26
11	Službe za zbrinjavanje formirana u Crvenom križu/krstu grada Tuzla	- Zdravstveno-socijalnu i humanitarnu pomoć stanovništvu smještenom u prihvatne centre u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih većih nesreća - Prikupljanje, prihvati i raspoređivanje humanitarne pomoći, - Traženje nestalih - Spašavanje i zbrinjavanje stanovništva (<u>prva pomoć</u>)	4	18
12	Služba za informisanje – RTV 7	Informisanje sa pogođenog područja, prenos informacija do građana i prenos informacija o mjerama zaštite i spašavanja	3	15
Ukupno timova/pripadnika			38	311

U svakoj saobraćajnoj nesreći angažuje se:

- Profesionalna vatrogasna jedinica,
- Hitna medicinska pomoć,
- Policija,
- Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio veze
- Komunalne službe (po potrebi)
- **U težim nesrećama:**
- Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije,
- Jedinica za potrage i spašavanje,

U masovnim nesrećama:

- Aktivira se Gradski štab civilne zaštite

Materijalno–tehnička sredstva civilne zaštite za fazu spašavanja (saobraćajne nesreće)

Snage civilne zaštite i saradnici koriste opremu koja omogućava efikasnu, brzu i sigurnu intervenciju.

1. Oprema za obezbjeđenje mjesta nesreće

- Barijere, trake za obilježavanje opasne zone,
- Signalne lampe i svjetlosni markeri,
- Prijenosni LED reflektori,
- Konusi i mobilne saobraćajne oznake.

2. Oprema za spašavanje i tehničke intervencije

- Ručni alati (čekići, poluge, kliješta),
- Mašine za sječenje lakih prepreka,
- Komplet za apsorpciju prosutih tečnosti (apsorbenti, neutralizatori),
- Protivpožarni aparati,
- Setovi za brtvljenje manjih curenja goriva i ulja.

3. Oprema za komunikaciju i koordinaciju

- Radio-stanice (vozila i ručne),
- Mobilni repetitori,
- Komplet vozila za mobilni komandni punkt,
- GPS uređaji i softveri za navigaciju i praćenje.

4. Zaštitna oprema

- Reflektirajući prsluci (visoka vidljivost),
- Zaštitne kacige,
- Rukavice, zaštitna obuća,
- Respiratori za slučaj prosipanja hemikalija (osnovni nivo zaštite).

5. Logistička sredstva

- Vozila Službe CZ,
- Vozila komunalnih preduzeća za uklanjanje ostataka,
- Vozila Crvenog križa za podršku i pomoć,
- Agregati i mobilna rasvjeta.

Sažetak operativne spremnosti snaga CZ – saobraćajne nesreće

Snage civilne zaštite, u saradnji sa PVJ, policijom, hitnom pomoći, komunalnim preduzećima i zdravstvenim ustanovama, obezbjeđuju:

- brzo obezbjeđenje mjesta nesreće,
- efikasno spašavanje i zbrinjavanje povrijeđenih,
- stabilnu komunikaciju i koordinaciju,
- regulaciju saobraćaja i pristupa intervencijskim timovima,
- sanaciju i uklanjanje opasnosti,
- podršku stanovništvu i informisanje,

- očuvanje kritičnih funkcija grada.

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradske službe za upravu, pravna lica i druge izvršiće koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

Saobraćajne nesreće predstavljaju jedan od značajnijih rizika za područje Grada Tuzle, sa mogućnošću nastanka teških povreda, većeg broja nastradalih lica, požara i eksplozija, curenja opasnih materija, prekida saobraćaja i poremećaja u funkcionisanju komunalne i privredne infrastrukture. Ovaj rizik klasifikovan je kao **srednjeg nivoa**, ali sa **visokim posljedicama**, zbog čega zahtijeva kontinuirano planiranje, koordinaciju, spremnost hitnih službi i jasno definisane nadležnosti.

Ovisno o težini i posljedicama, ove nesreće mogu zahtijevati angažman policije, profesionalne vatrogasne jedinice (PVJ), hitne medicinske pomoći, specijaliziranih jedinica civilne zaštite, deminerskih timova, stručnih službi za opasne materije i pravnih lica koja upravljaju infrastrukturom.

Gradonačelnik

U slučajevima **težih ili masovnih saobraćajnih nesreća** koje zahtijevaju koordinaciju više službi ili proglašenje stanja nesreće, Gradonačelnik ima sljedeće nadležnosti:

- **donosi odluku o proglašenju druge nesreće** na području grada (u skladu sa Zakonom);
- koordinira sa policijom, PVJ, zdravstvenim ustanovama i komunalnim službama na strateškom nivou;
- odobrava mobilizaciju dodatnih kapaciteta po prijedlogu Štaba CZ;
- informiše javnost putem zvaničnih kanala Grada u skladu s komunikacionim protokolima;
- dostavlja izvještaj Gradskom vijeću o toku događaja i potrebama za dodatnim mjerama ili ulaganjem u bezbjednost saobraćaja.

Napomena:

U slučaju masovnih saobraćajnih nesreća operativnim rukovođenjem upravlja **policija**, a tehničkim spašavanjem **vatrogasci i Služba za medicinsku pomoć**.

Gradske službe za upravu

Gradske službe, svaka u okviru svoje nadležnosti, imaju ulogu pružanja podrške Štabu civilne zaštite, policiji, vatrogascima i zdravstvenim službama.

Njihovi zadaci uključuju:

- organizaciju tehničke i logističke podrške tokom nesreće (oprema, mehanizacija, putevi, signalizacija);
- obezbjeđenje alternativnih saobraćajnih pravaca i postavljanje privremene signalizacije;
- koordinaciju komunalnih preduzeća pri:
 - čišćenju ostataka,
 - otklanjanju prepreka,
 - sanaciji oštećenog kolovoza,
 - zbrinjavanju zapaljivog i opasnog otpada;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- pružanje podrške PVJ u opskrbi vodom, rasvjetom, pristupnim putevima;
- saradnju sa saobraćajnom policijom na izradi planova privremenog preusmjeravanja saobraćaja;
- informisanje javnosti o zatvorenim cestama, obilaznicama i preporukama za kretanje;
- administrativnu i izvještajnu podršku Štabu civilne zaštite.

Pravna lica

Pravna lica imaju zakonsku obavezu da:

Upravljaču svojom infrastrukturu i sistemima:

- JP Komunalna preduzeća: uklanjaju ostatke, čiste kolovoz, osiguravaju javnu rasvjetu.
- Preduzeća koja održavaju saobraćajnice: hitno uklanjaju oštećenja, rupe, oštećene ograde i signalizaciju.
- JP Ceste / Željeznice: obezbjeđuju intervencije na putevima i prugama pod svojom nadležnošću.

Industrija i prevoznici (posebno oni sa opasnim materijama):

- obavezni da odmah prijave nesreću nadležnim institucijama;
- aktiviraju svoje interne planove zaštite i spašavanja;
- osiguravaju pristup vatrogascima i hitnim službama;
- učestvuju u upravljanju opasnim materijama (stručne ekipe preduzeća).

Privatni i javni prevoznici:

- obavezni da dostave informacije o vozilu, teretu, putnicima i opasnim materijama;
- sarađuju sa policijom i CZ tokom spašavanja.

Pravna lica su dužna provoditi mjere iz Plana i postupati prema nalogima nadležnog Štaba civilne zaštite tokom proglašene nesreće.

Zadaci Službe civilne zaštite

- aktivira Operativni centar CZ i uvodi pojačan nadzor informacija o događaju;
- koordinira rad svih službi i prati izvršenje naredbi Gradskog štaba CZ;
- uspostavlja komunikaciju između policije i operativnih snaga zaštite i spašavanja, komunalnih preduzeća i pravnih lica;
- organizuje logističku podršku sa terena (rasvjeta, oprema, barijere, mehanizacija);
- učestvuje u identifikaciji potreba za evakuacijom, prihvatnim centrima ili privremenim zbrinjavanjem;
- vodi evidenciju o aktivnostima i izvještava Gradonačelnika i Gradski štab;
- priprema zbirni izvještaj o toku spašavanja za Gradsko vijeće.

Policija

Policija je **glavni operativni rukovodilac mjesta nesreće.**

Njihova nadležnost obuhvata:

- osiguranje mjesta nesreće;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- postavljanje sigurnosne zone;
- upravljanje i regulaciju saobraćaja;
- preusmjeravanje vozila i zatvaranje traka/ulica;
- identifikaciju uzroka i učesnika nesreće;
- uviđaj i dokumentovanje događaja;
- koordinaciju sa vatrogascima i medicinskim ekipama.

Vatrogasci (PVJ Tuzla)

- vrše tehničko spašavanje (izvlačenje povrijeđenih iz vozila);
- vrše gašenje vozila ili tereta ako je došlo do požara;
- sprečavaju eksplozije i širenje zapaljivih materijala;
- učestvuju u upravljanju opasnim materijama;
- postavljaju sigurnosne zone u slučaju hemijskih incidenata.

Hitna medicinska pomoć

- vrši trijažu povrijeđenih;
- pruža prvu medicinsku pomoć na licu mjesta;
- organizuje transport u zdravstvene ustanove;
- aktivira dodatne timove na zahtjev Štaba CZ i policije.

Ciljevi izvršavanja mjera spašavanja

- zaštita života i zdravlja učesnika i stanovništva;
- sprječavanje sekundarnih incidenata (požar, eksplozija, curenje opasnih materija);
- osiguranje mjesta događaja radi bezbjednog spašavanja;
- efikasna saradnja svih nadležnih službi;
- brzo uspostavljanje prohodnosti saobraćajnica;
- priprema za fazu sanacije i oporavka.

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U uslovima **teških ili masovnih saobraćajnih nesreća** (veliki broj povrijeđenih, sudari autobusa, željezničke nesreće, nesreće sa opasnim materijama, dugotrajne blokade saobraćaja), organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i drugih angažovanih struktura provodi se radi:

- zaštite zdravlja operativnog osoblja koje duže djeluje na terenu,
- omogućavanja kontinuiranog rada ekipa za spašavanje i sanaciju,
- zbrinjavanja građana pogođenih nesrećom (putnici, stanovništvo iz zone evakuacije, učesnici nesreće),
- pružanja logističke podrške ekipama koje rade na uklanjanju posljedica i normalizaciji saobraćaja.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Za razliku od hemijskih havarija ili epizoda zagađenja zraka, gdje je fokus na zaštiti od izloženosti polutantima, **kod saobraćajnih nesreća akcenat je na:**

- sigurnosti od požara i eksplozija,
- zaštiti od opasnih materija (gorivo, hemikalije, gasovi),
- brzim medicinskim intervencijama,
- organizovanju punktova za privremeni boravak i sklanjanje,
- logističkoj podršci timovima koji rade u dužim operacijama (noćne intervencije, zimski uslovi, udaljena područja).

Smještaj operativnih timova i građana organizuje se u objektima koji:

- imaju adekvatne higijensko-sanitarne uslove,
- omogućavaju brz izlazak na teren,
- nalaze se izvan sigurnosne zone u slučaju prisustva opasnih materija,
- posjeduju kapacitet za prijem većeg broja ljudi (dvorane, škole, MZ-e,,
- imaju grijanje, rasvjetu i mogućnost organizovanja ishrane.

Ishrana angažovanih lica organizuje se u zatvorenim i bezbjednim prostorima, uz poštivanje sigurnosnih mjera (posebno gdje postoji rizik od hemijskih materija ili dima u vazduhu).

Posebna pažnja posvećuje se zbrinjavanju:

- povrijeđenih koji ne zahtijevaju hitnu hospitalizaciju,
- putnika iz autobusa ili vozova,
- građana evakuisanih zbog curenja goriva ili opasnih materija,
- vozača i radnika preduzeća učesnika nesreće,
- ranjivih kategorija iz pogođenog područja.

Služba civilne zaštite, u saradnji sa Crvenim križem, zdravstvenim ustanovama, komunalnim službama, policijom i mjesnim zajednicama, organizuje:

- smještaj operativnih timova i evakuisanih građana,
- distribuciju vode, hrane, higijenskog materijala,
- punktove za boravak i zagrijavanje,
- logističku podršku (rasvjeta, ležajevi, zaštitna oprema, mobilni WC),
- evidenciju smještenih i angažovanih osoba.

Tabela – Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih u zaštiti i spašavanju (SAOBRAĆAJNE NESREĆE)

R/B	Aktivnost	Izvršioci / Učesnici	Materijalno–tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
1	Organizacija smještaja operativnih timova (CZ, PVJ, komunalne službe, policija)	Služba CZ; Crveni križ; komunalna preduzeća	Zatvoreni grijani prostori, ležajevi, deke, posteljina, rasvjeta	Smještaj u objektima sa sigurnim pristupom terenu; koristi se za timove koji rade duže od 6–8 sati
2	Smještaj specijalizovanih ekipa (timovi, tehničke ekipe, hitna pomoć)	Služba CZ; PVJ; zdravstvene ustanove	Mobilni kontejneri, šatori, rasvjeta, zaštitna oprema	Postavlja se logistička baza izvan sigurnosne zone;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R/B	Aktivnost	Izvršioци / Učesnici	Materijalno– tehnička sredstva	Način organizacije / Napomena
				posebno kod nesreća sa opasnim materijama
3	Smještaj evakuisanih građana (putnici, stanovništvo iz zone opasnosti)	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e; Centar za socijalni rad	Kreveti, posteljina, voda, hrana, higijenski artikli	Aktivira se kada je potrebno ukloniti građane iz zone nesreće ili kada je saobraćaj blokirao na duže vrijeme
4	Ishrana operativnih timova	Crveni križ; javne kuhinje; Služba CZ	Topli obroci, voda, termos posude	Hrana se distribuira na punktovima ili u logističkoj bazi; prioritet imaju timovi u dugotrajnoj akciji
5	Zbrinjavanje putnika i građana na terenu (grijanje, voda, hrana)	Služba CZ; MZ-e; komunalne službe; Crveni križ	Vozila, šatori, prenosivi grijači, topla voda	Kod zimskih nesreća ili zastoja na putu organizuju se punktovi za zagrijavanje i odmor
6	Obezbjedenje zaštitne opreme za operativno osoblje	Služba CZ; PVJ; zdravstvene ustanove	Zaštitne maske, rukavice, naočale, reflektirajući prsluci	Obavezno kod upravljanja opasnim materijama, požara ili rada u uslovima slabije vidljivosti
7	Obezbjedenje higijensko– sanitarnih uslova	Komunalne službe; Služba CZ	Mobilni sanitarni čvorovi, sredstva za čišćenje	Aktivira se kod dugotrajnih intervencija i većeg broja ljudi
8	Uspostava punktova za boravak / zagrijavanje / registraciju	Služba CZ; Crveni križ; MZ-e	Grijane prostorije, rasvjeta, osnovna medicinska oprema	Posebno važno kod zimskih udesu, nesreća na magistralnim putevima i evakuacije
9	Evidencija smještenog i angažovanog osoblja i pogođenih građana	Služba CZ; Služba za opću upravu; MZ-e	IT sistemi, registri, kartice pristupa	Obavezno radi koordinacije, raspodjele resursa i naknadnih analiza

Zadaci, mjere i postupci Gradskog štaba civilne zaštite i obaveze gradskih službi i pravnih lica u fazi spašavanja

U slučaju teških saobraćajnih nesreća (nesreće sa većim brojem povrijeđenih, sudari autobusa i teretnih vozila, nesreće s opasnim materijama, blokada putnih koridora, rušenje objekata na saobraćajnicu, željezničke nesreće), Gradski štab civilne zaštite uspostavlja centralno koordinaciono i rukovodeće djelovanje u okviru sistema civilne zaštite, nakon što Gradonačelnik proglasi stanje prirodne ili druge nesreće.

U svim ostalim slučajevima rukovođenje operativnim aktivnostima na mjestu nesreće provodi policija, uz djelovanje Profesionalne vatrogasne jedinice i Službe medicinske pomoći.

Faza spašavanja obuhvata: zbrinjavanje povrijeđenih, tehničko oslobađanje iz vozila, gašenje požara, upravljanje opasnim materijama, evakuaciju, uspostavljanje sigurnosnih zona, regulaciju i preusmjeravanje saobraćaja, te hitno uklanjanje prepreka radi stvaranja uslova za sigurno djelovanje.

a) Uloga Gradskog štaba civilne zaštite (ako je proglašena nesreća)

Gradski štab civilne zaštite:

- donosi mjere angažovanja dodatnih jedinica civilne zaštite, komunalnih preduzeća i drugih subjekata;
- donosi odluke o privremenom zatvaranju saobraćajnica i uspostavljanju alternativnih pravaca;
- organizuje smještaj i zbrinjavanje evakuisanih putnika i građana;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- obezbjeđuje logističku podršku hitnim službama (rasvjeta, mehanizacija, barijere);
- donosi mjere zaštite stanovništva u slučaju opasnih materija;
- angažuje specijalizirane jedinice civilne zaštite, posebno timove za hemijske incidente.

b) Koordinacija svih subjekata

Štab osigurava koordinaciju između:

- policije,
- Profesionalne vatrogasne jedinice,
- Službe medicinske pomoći,
- komunalnih preduzeća,
- pravnih lica i javnih preduzeća nadležnih za upravljanje cestama i infrastrukturom,
- Crvenog križa,
- mjesnih zajednica.

Sva komunikacija odvija se putem Operativnog centra civilne zaštite.

c) Procjena opasnosti i tehničke mjere

Štab procjenjuje:

- rizike od požara, eksplozija, curenja goriva i hemikalija,
- potrebu za evakuacijom stanovništva i putnika,
- obim potrebne mehanizacije i tehničke podrške,
- mjere privremene zabrane saobraćaja,
- potrebu angažovanja specijalizovanih timova civilne zaštite

d) Mjere zaštite stanovništva

Štab organizuje:

- privremeni smještaj i registraciju evakuisanih putnika,
- punktove za zagrijavanje i humanitarnu pomoć,
- distribuciju vode, hrane, odjeće i deka,
- psihosocijalnu podršku i pomoć porodicama nastradalih.

e) Informisanje

Štab obezbjeđuje:

- službene, usklađene i provjerene informacije za javnost,
- podatke o zatvorenim putevima i obilaznicama,
- informacije o punktovima pomoći i smještaja.

Informisanje se provodi u saradnji s policijom, Profesionalnom vatrogasnom jedinicom i RTV7, u cilju osiguranja jedinstvenih i tačnih poruka.

f) Održavanje kritične infrastrukture

Gradske službe i pravna lica obavezni su:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- hitno sanirati oštećenu putnu infrastrukturu,
- ukloniti prepreke i osigurati protočnost saobraćaja,
- obezbijediti mehanizaciju za intervencije,
- održavati stabilan rad elektro, vodovodne i toplifikacione mreže,
- uspostaviti alternativne puteve kretanja.

Faza spašavanja kod saobraćajnih nesreća završava se kada su ugrožene osobe zbrinute, opasnosti uklonjene, a saobraćaj stabilizovan u mjeri koja omogućava sigurno odvijanje daljih aktivnosti. Koordinisanim djelovanjem Profesionalne vatrogasne jedinice, hitne medicinske pomoći, policije, specijalizovanih jedinica civilne zaštite i komunalnih službi ostvaruje se pravovremena intervencija, sprečavanje sekundarnih posljedica i zaštita života učesnika nesreće i drugih građana. Time se stvaraju uslovi za prelazak u fazu otklanjanja posljedica i potpunu normalizaciju saobraćaja i javnih funkcija na području grada.

VELIKE SAOBRAĆAJNE NESREĆE – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Faza otklanjanja posljedica saobraćajnih nesreća obuhvata mjere i aktivnosti koje se provode nakon što je neposredna opasnost uklonjena, povrijeđeni zbrinuti, a mjesto događaja osigurano. Cilj ove faze je:

- potpuna sanacija mjesta saobraćajne nesreće,
- uspostava bezbjednog i normalnog odvijanja saobraćaja,
- tehnički i ekološki oporavak pogođenog prostora,
- pružanje psihosocijalne i administrativne podrške učesnicima i porodicama,
- analiza uzroka saobraćajne nesreće i priprema mjera za sprečavanje njenog ponavljanja.

Ova faza obuhvata uklanjanje oštećenih vozila i ostataka, sanaciju kolovoza i signalizacije, upravljanje prosutim opasnim materijama, normalizaciju saobraćaja, pružanje podrške građanima, te izradu izvještaja i preporuka.

Tabela – Mjere zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica

(Saobraćajne nesreće)

Faza	Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioci / opis zadataka
Otklanjanje posljedica	Čišćenje i sanacija terena	Uklanjanje vozila, tereta, dijelova karoserije i prepreka	Policija – privremena regulacija; ovlaštene vučne službe – uklanjanje vozila; PVJ – tehničke intervencije po potrebi
	Sanacija kolovoza i signalizacije	Popravka kolovoza i zamjena oštećene signalizacije	Komunalna preduzeća; nadležna gradska služba za komunalne i saobraćajne poslove
	Uklanjanje goriva i opasnih materija	Hitna neutralizacija radi sigurnosti; sanacija i uklanjanje ostataka	PVJ – hitna neutralizacija; komunalna i ovlaštena pravna lica – sanacija
Zdravstvena i psihosocijalna podrška	Psihosocijalna i zdravstvena pomoć	Zbrinjavanje naknadnih povreda i psihološka podrška	Dom zdravlja; Crveni križ; druge ovlaštene službe
Normalizacija saobraćaja	Uspostava normalnog režima	Kontrola, preusmjeravanje i ukidanje privremenih mjera	Policija – privremena regulacija; gradske službe – trajna rješenja
Analiza i prevencija	Uviđaj i analiza uzroka	Saobraćajni uviđaj i dokumentovanje	Policija; stručne komisije po potrebi

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza	Kategorija	Mjere / aktivnosti	Izvršioi / opis zadataka
	Preventivne mjere	Preporuke i tehnička unapređenja	Gradske službe; Služba CZ (koordinacija)
	„Crne tačke“	Identifikacija rizičnih lokacija	Služba za komunalne poslove; komunalna preduzeća

Kritične funkcije koje se moraju očuvati – saobraćajne nesreće

- kontinuirana kontrola i regulacija saobraćaja radi sprečavanja sekundarnih nesreća,
- nesmetano funkcionisanje hitne medicinske pomoći,
- operativna spremnost Profesionalne vatrogasne jedinice za tehničke intervencije,
- stabilnost cestovne i komunalne infrastrukture (kolovozi, mostovi, signalizacija),
- funkcionisanje komunikacionih sistema u okviru sistema civilne zaštite,
- očuvanje bezbjednosti mjesta događaja tokom uviđaja i sanacije,
- uspostavljanje normalnog režima saobraćaja u najkraćem mogućem roku,
- pružanje psihosocijalne podrške učesnicima i porodicama stradalih.

Spisak – tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Materijalno–tehnička sredstva koja se koriste u fazi otklanjanja posljedica saobraćajnih nesreća obuhvataju opremu za tehničko oslobađanje, uklanjanje vozila i prepreka, neutralizaciju prosutih goriva i hemikalija, sanaciju kolovoza, regulaciju saobraćaja i podršku operativnim timovima.

Tabela – Materijalno–tehnička sredstva u vlasništvu građana i pravnih lica koja se mogu koristiti u fazi otklanjanja posljedica saobraćajnih nesreća

Vrsta opreme / MTS	Namjena u fazi otklanjanja posljedica	Vlasništvo / Subjekti koji raspolažu opremom
Autodizalice (manje i velike)	Podizanje i uklanjanje oštećenih vozila, teških tereta i konstrukcija	Privatne firme, transportne kompanije, mehaničarske radionice
Vučne službe (šlep vozila)	Uklanjanje vozila sa kolovoza i oslobađanje saobraćaja	Privatne vučne službe, autoservisi
Viljuškari i manipulativna mehanizacija	Uklanjanje tereta, paleta, kontejnera i rasutog materijala	Industrijska preduzeća, logistički centri, firme transporta
Građevinske mašine (bageri, rovokopači, mini–bageri)	Uklanjanje prepreka, odrona, zemlje, betona, dijelova konstrukcija	Građevinske firme, komunalna preduzeća, privatnici
Kombinovane mašine – utovarivači	Čišćenje većih količina otpada i ostataka nakon nesreće	Komunalna preduzeća, građevinske kompanije
Specijalna oprema za prosuta goriva i hemikalije (apsorbenti, neutralizatori, posude)	Sprečavanje širenja zapaljivih materija i hemikalija	Industrijska preduzeća, benzinske stanice, firme koje prevoze opasne materije
Cisterne za vodu i autocisterne	Pranje kolovoza nakon prosipanja goriva, uklanjanja ostataka	Komunalna preduzeća, privatne higijenske firme
Rasvjetni tornjevi, agregati i mobilna rasvjeta	Osvjetljavanje mjesta nesreće noću, podrška PVJ i policiji	Privatne firme, građevinske kompanije, komunalna preduzeća
Zaštitne barijere, čunjevi, trake, privremena signalizacija	Obezbjedenje saobraćajnice i uspostava sigurnosnih zona	Privatne firme za saobraćajnu signalizaciju, JP Saobraćaj i komunikacije, građevinske firme

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Vrsta opreme / MTS	Namjena u fazi otklanjanja posljedica	Vlasništvo / Subjekti koji raspolažu opremom
Teretna vozila i kamioni	Transport materijala, uklanjanje većih predmeta sa kolovoza	Privatne transportne firme, logistički centri
Pick-up vozila i terenska vozila	Transport opreme, pristup nepristupačnim lokacijama	Pravna lica, planinarska društva, građani
Dronovi za pregled terena	Snimanje mjesta nesreće, uvida u teško dostupna područja	Privatne firme, registrovani operateri dronova
Alati za rezanje i ručne tehničke intervencije	Pomoć PVJ u uklanjanju prepreka i manjih konstrukcija	Privatne firme, autoservisi
Sanduci s pijeskom, solju ili granulatom	Apsorpcija prosutih tečnosti i sprečavanje klizanja	Pravna lica, benzinske stanice, građani

Materijalno–tehnička sredstva koja nisu u vlasništvu grada mogu se angažovati u skladu sa Uredbom o [Uredbom o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite \(„Službene novine Federacije BiH“, broj 23/04 i 38/06\).](#)

Ova sredstva koriste Profesionalna vatrogasna jedinica, komunalna preduzeća, Policija, Služba civilne zaštite, hitna medicinska pomoć i specijalizovane službe, u zavisnosti od vrste nesreće i opasnosti (požar, curenje goriva, opasni tereti, oštećena infrastruktura).

Takva sredstva omogućavaju brzo otvaranje saobraćaja, sprečavanje sekundarnih nesreća, zaštitu ljudi i stabilizaciju ugroženog prostora.

Mjere, postupci i zadaci gradskih službi, MZ-a i pravnih lica u fazi otklanjanja posljedica

Faza otklanjanja posljedica saobraćajnih nesreća obuhvata aktivnosti usmjerene na potpuno uspostavljanje bezbjednog i normalnog odvijanja saobraćaja, sanaciju oštećene infrastrukture, uklanjanje preostalih opasnosti po stanovništvo i očuvanje javne sigurnosti. Nakon što operativne službe (policija, Profesionalna vatrogasna jedinica i hitna medicinska pomoć) završe neposredne intervencije, gradske službe za upravu, pravna lica i mjesne zajednice preuzimaju aktivnosti u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima.

Gradske službe za upravu

Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica

- organizuje hitnu sanaciju oštećenja na saobraćajnicama (kolovoz, bankine, odvodnja, zaštitne ograde);
- uklanja fizičke prepreke, odrone, prosuti materijal i otpad;
- postavlja privremenu saobraćajnu signalizaciju i obezbjeđuje preusmjeravanje saobraćaja;
- koordinira rad komunalnih preduzeća u čišćenju i dezinfekciji prostora, po potrebi;
- obezbjeđuje tehničko uređenje saobraćaja na saniranim dionicama;
- priprema i provodi privremeni režim saobraćaja do potpunog otklanjanja posljedica;
- sarađuje sa Policijom i JP „Saobraćaj i komunikacije“ radi ponovnog uspostavljanja bezbjednog odvijanja saobraćaja.

Služba civilne zaštite

- koordinira rad svih subjekata uključenih u fazu otklanjanja posljedica;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- prikuplja izvještaje o provedenim aktivnostima i dostavlja ih Gradonačelniku i Gradskom štabu civilne zaštite;
- vodi evidenciju o angažovanim resursima i pruža administrativnu i organizacionu podršku subjektima sistema zaštite i spašavanja.

Komunalna preduzeća

Komunalna preduzeća obavljaju tehničke i logističke poslove u skladu sa svojom djelatnošću:

JKP „Komunalac“

- čišćenje i pranje kolovoza nakon prosipanja goriva, ulja ili drugih materija;
- uklanjanje rasutog tereta, zemlje, stakla i ostataka vozila.

JKP „Vodovod i kanalizacija“

- sanacija oštećene vodovodne i kanalizacione infrastrukture;
- obezbjeđivanje funkcionalnosti hidrantske mreže, po potrebi.

JKP „Saobraćaj i komunikacije“

- postavljanje i obnova vertikalne i horizontalne signalizacije;
- obezbjeđivanje barijera, čunjeva i druge opreme za regulaciju saobraćaja;
- učešće u procjeni bezbjednosti saobraćaja nakon nesreće.

JKP „Komemorativni centar“

- postupanje u skladu sa važećim propisima u slučaju poginulih lica.

Pravna lica i privredni subjekti

Pravna lica nadležna za upravljanje i održavanje cesta i infrastrukture

- uklanjaju oštećene stubove, instalacije, semafore i saobraćajnu opremu;
- angažuju potrebnu mehanizaciju za raščišćavanje i sanaciju.

Transportne i logističke firme

- obezbjeđuju vučna vozila, autodizalice i drugu tehničku opremu;
- učestvuju u uklanjanju oštećenih vozila i tereta.

Industrijska preduzeća koja rukuju opasnim materijama

- pružaju stručnu podršku u slučaju prosipanja opasnih supstanci;
- dostavljaju podatke o sastavu i ponašanju materija;
- učestvuju u mjerama neutralizacije i dekontaminacije.

Mjesne zajednice

Mjesne zajednice učestvuju u logističkoj i informativnoj podršci:

- informišu stanovništvo o privremenim mjerama i režimu saobraćaja;
- identifikuju građane kojima je potrebna dodatna pomoć;
- učestvuju u organizovanju punktova podrške, po potrebi;
- sarađuju sa Službom civilne zaštite i komunalnim preduzećima.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u fazi otklanjanja posljedica – SAOBRAĆAJNE NESREĆE

U fazi otklanjanja posljedica saobraćajnih nesreća, Gradski štab civilne zaštite:

- donosi potrebne mjere i zaključke za angažovanje dodatnih jedinica civilne zaštite, komunalnih preduzeća i pravnih lica uključenih u sanaciju;
- usmjerava aktivnosti nadležnih službi na čišćenju saobraćajnice, uklanjanju prepreka, obezbjeđivanju privremene saobraćajne signalizacije i sanaciji oštećenja na putnoj infrastrukturi;
- koordinira rad policije, Profesionalne vatrogasne jedinice, komunalnih preduzeća, JP „Saobraćaj i komunikacije“ i pravnih lica nadležnih za upravljanje, održavanje i zaštitu cesta, radi sigurnog i kontrolisanog otvaranja saobraćaja i sprječavanja sekundarnih nesreća;
- donosi odluke o privremenom režimu saobraćaja (zatvaranje dionica, obilaznice, alternativni pravci);
- procjenjuje rizike po stanovništvo i određuje potrebne mjere zaštite, uključujući ograničavanje pristupa opasnom području;
- organizuje zbrinjavanje i logističku podršku, posebno u slučaju većeg broja putnika ili građana pogođenih nesrećom (privremeni smještaj, grijanje, distribucija vode i drugih oblika pomoći);
- osigurava pravovremeno i usklađeno informisanje javnosti putem službenih kanala, u saradnji s policijom i operativnim službama;
- prati realizaciju naloženih mjera, procjenjuje preostale rizike i donosi odluke o potpunoj normalizaciji saobraćaja;
- naredbodavno djeluje prema subjektima sistema zaštite i spašavanja isključivo u uslovima proglašenog stanja prirodne ili druge nesreće i u okviru zakonskih nadležnosti.

Uloga Gradskog štaba civilne zaštite u ovoj fazi je da obezbijedi koordinisan, siguran i efikasan proces sanacije, kako bi se omogućilo potpuno uspostavljanje saobraćaja i otklonile sve preostale opasnosti po stanovništvo i materijalna dobra.

Tabela – Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite u otklanjanju posljedica saobraćajnih nesreća

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
1	Procjena stanja	Prikupljanje informacija o razmjerama nesreće, posljedicama i potrebama za angažman	Policija, PVJ, Hitna pomoć, Služba CZ	Koordinira prikupljanje podataka i operativno usmjerava aktivnosti
2	Stabilizacija područja	Osiguranje mjesta nesreće, uklanjanje opasnosti, normalizacija saobraćaja	Policija, PVJ, komunalne službe	Donosi operativne smjernice i nadzire realizaciju
3	Čišćenje i sanacija	Neutralizacija goriva i hemikalija, sanacija kolovoza, postavljanje signalizacije	PVJ, komunalna preduzeća	Usmjerava resurse i obezbjeđuje logističku koordinaciju
4	Zaštita učesnika	Medicinsko zbrinjavanje i psihosocijalna podrška	Hitna pomoć, Dom zdravlja, Crveni križ	Koordinira i prati dostupnost usluga

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

R.br.	Područje djelovanja	Zadaci i mjere	Izvršioci	Uloga GŠCZ
5	Informisanje javnosti	Saopštenja o stanju saobraćaja, obustavama i alternativnim pravcima	Služba CZ, press služba, Policija	Validira informacije i odobrava javna saopštenja
6	Upravljanje resursima	Raspodjela vozila, opreme i ljudstva; koordinacija vučnih službi	Služba CZ, komunalna preduzeća, PVJ	Nadzire korištenje resursa i uklanjanje prepreka
7	Analiza uzroka i prevencija	Identifikacija uzroka nesreće i preporuke za poboljšanje infrastrukture	Policija, stručne komisije	Pokreće analize i predlaže korektivne mjere

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika CZ) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su svoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini da vrše gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite Grada Tuzla u fazi otklanjanja posljedica saobraćajnih nesreća djeluju sve dok se ne uklone opasnosti koje ugrožavaju život i zdravlje ljudi, ne uspostavi siguran i prohodan saobraćaj, i ne izvrši sanacija kolovoza, signalizacije i okolne infrastrukture. Njihov rad obuhvata tehničku, logističku i organizacionu podršku drugim operativnim strukturama, praćenje bezbjednosne situacije te informisanje i pružanje pomoći ugroženom stanovništvu.

Aktivnosti snaga civilne zaštite obuhvataju:

1. Praćenje stanja na terenu i procjena rizika

- kontinuirano praćenje stanja nakon saobraćajne nesreće u saradnji s policijom, PVJ i hitnom pomoći;
- identifikacija zona koje i dalje predstavljaju rizik (prosuto gorivo, hemikalije, oštećeni objekti, nestabilne konstrukcije, oštećeni stubovi signalizacije i infrastrukture);
- procjena potrebe za angažovanjem dodatnih jedinica civilne zaštite, komunalnih službi ili specijaliziranih tehničkih timova.

2. Učešće u obezbjeđenju i stabilizaciji područja nesreće

- obezbjeđivanje šire zone događaja radi sprječavanja sekundarnih nesreća i zaštite radnika na terenu;
- postavljanje privremene signalizacije, barijera i fizičkih prepreka u saradnji s policijom i službom za saobraćaj;
- regulisanje pristupa području nesreće, posebno u slučajevima velikih nesreća ili nesreća s opasnim materijama.

3. Logistička podrška operativnim službama

- dostava opreme, alata, zaštitne opreme i potrepština jedinicama PVJ, policiji, hitnoj pomoći i komunalnim službama;
- asistencija u tehničkom zbrinjavanju prosutog goriva, ulja i drugih materija, kroz saradnju s vatrogascima i komunalnim preduzećima;
- učešće u operacijama uklanjanja ostataka, čišćenju i pranju kolovoza radi potpune normalizacije saobraćaja.

4. Pomoć u uspostavi privremenih režima saobraćaja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- učešće u postavljanju privremenih znakova, signalnih lampi i obavještenja za građane;
- aktivno regulisanje saobraćaja u zonama gdje policija odredi potrebu za dodatnom asistencijom civilne zaštite;
- uspostavljanje alternativnih pravaca kroz saradnju s policijom, komunalnim službama i službom za saobraćaj.

5. Informisanje i podrška stanovništvu

- putem povjerenika civilne zaštite informisanje građana i učesnika nesreće o ograničenjima, alternativnim pravcima i mjerama bezbjednosti;
- pružanje osnovne pomoći učesnicima nesreće nakon intervencije hitnih službi (hidracija, psihosocijalna podrška u saradnji s Crvenim križem);
- obavještavanje lokalne zajednice o privremenim izmjenama režima saobraćaja, zatvaranju dionica i trajanju sanacijskih radova.

6. Učešće u tehničkim i sanacionim radovima

- **asistencija pri uklanjanju vozila, tereta i ostataka sa površine ceste (u saradnji s ovlaštenim vučnim službama i komunalnim preduzećima);**
- pružanje pomoći pri osiguravanju stabilnosti oštećenih elemenata infrastrukture (stubovi, nadvožnjaci, zaštitne ograde);
- obavljanje podsjetnih zadataka vezanih za preglede terena, posebno u slučajevima oštećenja elemenata putne infrastrukture.

7. Učestvovanje u procjeni šteta i analizi uzroka

- dokumentovanje posljedica i prikupljanje informacija za potrebe izrade izvještaja o procjeni štete;
- saradnja s policijom i inspekcijama pri analizi uzroka i posledica nesreće;
- identifikacija potrebnih infrastrukturnih poboljšanja u zonama gdje se nesreće ponavljaju (tzv. „crne tačke“).

8. Priprema za prelazak iz vanrednog režima u redovne nadležnosti

- nadzor terena do završetka sanacije i normalizacije saobraćaja;
- predaja lokacije komunalnim službama i službi za saobraćaj nakon što se otklone sve opasnosti;
- izrada završnog izvještaja o radu jedinica civilne zaštite i prijedloga za unapređenje procedura.

Prestanak angažmana snaga civilne zaštite

Snage civilne zaštite se povlače kada:

- je uklonjena svaka neposredna opasnost za učesnike i stanovništvo,
- saobraćaj je normalizovan i kolovoz očišćen,
- izvršena je sanacija signalizacije i oštećene infrastrukture,
- završena je tehnička i logistička podrška ostalim službama,
- policija završi uviđaj i potvrdi da je mjesto događaja stabilno i sigurno,
- komunalne službe i nadležni organi mogu preuzeti daljnje redovne poslove održavanja.

ZAGAĐENOST MINSKO-EKSPLOZIVNIM I NEEKSPLODIRANIM UBOJNIM SREDSTVIMA – FAZA PREVENTIVNE ZAŠTITE

Prema Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla, nesreće na terenima kontaminiranim minsko–eksplozivnim sredstvima (MES) i neeksplodiranim ubojitnim sredstvima (NUS) predstavljaju specifičan i dugotrajan rizik, koji će, zbog svoje prirode, biti prisutan još dugi niz godina. I trideset godina nakon završetka ratnih dejstava, na području grada Tuzle i dalje postoje minsko sumnjive površine, kao i nepoznata količina zaostalih artiljerijskih projektila u urbanim zonama, što stvara stalnu opasnost po živote ljudi, sigurnost zajednice i razvoj prostora.

Na osnovu podataka Regionalnog ureda Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMACH) Tuzla za 2024. godinu, ukupna minsko sumnjiva površina na administrativnom području grada Tuzle iznosi 6.105.180 m², što predstavlja oko 2,03 % ukupne površine grada. Sumnjiva područja raspoređena su u više kategorija: stambeni objekti sa okućnicama i infrastrukturu (I kategorija), obradive površine i livade (II kategorija) te šumske površine (III kategorija), što ukazuje da su ugroženi i životni prostor stanovništva i resursi važni za poljoprivredu, šumarstvo i razvoj lokalne zajednice. Posebno su izložene mjesne zajednice na istočnom dijelu grada (Gornja Tuzla, Požarnica), dok opasnost od NUS-a, usljed nekadašnje dalekometne artiljerije, zahvata i urbane zone i pojavljuje se prilikom građevinskih radova, poljoprivrednih aktivnosti ili boravka u prirodi.

Iako je u periodu 2001–2024. godine realizovan značajan broj projekata generalnog izviđanja, deminiranja, trajnog obilježavanja i ograđivanja sumnjivih područja, proces uklanjanja MES/NUS je spor, tehnički složen i finansijski zahtjevan. Ukupno je deminirano više stotina hiljada kvadratnih metara, ali preostale minsko sumnjive površine (uključujući prioritetne projekte poput MSP „Kovačica“ i druga MSP u fazi NTI) pokazuju da će ovaj rizik ostati prisutan i u narednim decenijama, posebno imajući u vidu sve manji obim međunarodnog finansiranja.

Na osnovu analize vjerovatnoće i posljedica, rizik od MES/NUS je kategoriziran kao **SREDNJI RIZIK**, sa sljedećim karakteristikama:

Vjerovatnoća pojave – Srednja

Incidenti uzrokovani MES/NUS ne dešavaju se često, ali se periodično ponavljaju, naročito u zonama intenzivnih ratnih dejstava, šumskim i poljoprivrednim područjima, te na lokacijama gdje se izvode zemljani i građevinski radovi. U poslijeratnom periodu na području Tuzlanskog kantona zabilježeno je preko 250 minskih nesreća, a na području grada Tuzle evidentirano je više stradalih i povrijeđenih osoba. Ljudsko nepažljivo postupanje, nestručno rukovanje pronađenim sredstvima, ulazak u zabranjene zone i prirodne pojave (erozija, pomjeranje tla, požari) doprinose periodičnom ponovnom ispoljavanju ovog rizika.

Težina posljedica – Vrlo visoka na lokalnom nivou

Aktiviranje mina i NUS-a ima izrazito teške posljedice – često sa smrtnim ishodom ili trajnim tjelesnim invaliditetom žrtava. Posljedice nisu masovne u prostornom smislu, ali su po svaku pojedinačnu osobu i porodicu katastrofalne: amputacije, trajna invalidnost, dugotrajna medicinska i fizikalna rehabilitacija, potreba za psihološkom podrškom i socijalnom reintegracijom. Pored direktnih ljudskih gubitaka, mine usporavaju povratak stanovništva, ograničavaju korištenje zemljišta, koče infrastrukturne projekte i razvoj poljoprivrede, šumarstva, turizma i drugih djelatnosti.

Prostorna rasprostranjenost – Ograničena, ali s visokim rizikom u zahvaćenim zonama

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Za razliku od poplava ili suše, koje zahvataju široka područja, rizik od MES/NUS je prostorno ograničen na minsko sumnjive površine, uglavnom u rubnim, brdskim i ratom najpogođenijim područjima. Međutim, intenzitet rizika na tim lokacijama je vrlo visok – svaki nekontrolisan ulazak u MSP nosi opasnost po život. Dodatni problem predstavlja prisustvo NUS-a u urbanim i prigradskim zonama (neeksplozirana artiljerijska i druga ubojita sredstva), gdje su najugroženiji građevinski radnici, poljoprivrednici, djeca i rekreativci.

Uzimajući u obzir srednju vjerovatnoću pojave, ali vrlo teške posljedice po živote i zdravlje ljudi, prostorna ograničenja rizika, kao i sporost i skupoću procesa deminiranja, nesreće na terenima kontaminiranim MES/NUS su u Procjeni ugroženosti Grada Tuzla svrstane u **Prioritet 3**. One se, zajedno sa sušom, olujama, zimskim nepogodama, velikim saobraćajnim nesrećama i drugim rizicima srednjeg nivoa, smatraju rizicima koji ne djeluju svakodnevno, ali zahtijevaju stalno planiranje, preventivne mjere (mapiranje, obilježavanje, edukacija) i spremnost sistema zaštite i spašavanja za hitno reagovanje, deminiranje i dugoročno uklanjanje posljedica.

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u cilju sprečavanja posljedica nastalih djelovanjem NUS-a i MES-a

Faza	Kategorija	Opis mjera
Prije nesreće	Preventivne mjere / priprema	- Kartiranje i georeferenciranje svih sumnjivih i poznatih kontaminiranih zona (izrada i održavanje GIS baze podataka u saradnji sa RU BHMAT Tuzla).- Jasno označavanje i, gdje je moguće, fizičko ograđivanje minskih sumnjivih površina (table upozorenja, trake, ograde) u skladu sa standardima BHMAT-a.- Provođenje javnih kampanja i kontinuirane edukacije lokalnog stanovništva (osnovne škole, poljoprivrednici, šumari, pastiri, lovci) o opasnostima i pravilnom postupanju prema principu „NE PRILAZI – NE DIRAJ – PRIJAVI“.- Uspostava lokalnih kanala za prijavu sumnjivih nalaza (pozivni brojevi CZ/Policije, kontakt tačke u MZ-ama, online/formulari).- Obuka i opremanje lokalnih struktura CZ i povjerenika MZ za prve mjere osiguranja mjesta događaja (obezbjedjivanje perimetra, obavješćavanje nadležnih EOD (uklanjanje eksplozivnih sredstava)/deminerskih timova, bez pokušaja samostalnog uklanjanja).- Uspostava saradnje i protokola sa certificiranim deminerskim/EOD jedinicama i humanitarnim organizacijama (BHMAT, OS BiH, NPA, druge akreditirane organizacije).
Prije nesreće	Institucionalne mjere	- Uključivanje rizika od MES/NUS u Plan zaštite i spašavanja, procjene ugroženosti i druge strateške dokumente smanjenja rizika od katastrofa (DRR).- Jasno definisanje uloga i nadležnosti: policije, Službe CZ, deminerskih/EOD jedinica, hitne medicinske pomoći, vatrogasne jedinice, mjesnih zajednica i drugih subjekata u slučaju sumnje ili incidenta sa MES/NUS.- Planiranje i obezbjeđenje odgovarajuće lične zaštitne opreme za operativne službe (CZ, policija, vatrogasci, hitna pomoć) u skladu s njihovim nadležnostima – bez opremanja neovlašćenih subjekata za deminerske radove.- Organizovanje redovnih vježbi i simulacija scenarija nesreća sa MES/NUS (dojava – dolazak – osiguranje mjesta – angažman ovlašćenih EOD/deminerskih timova – evakuacija – medicinska pomoć).- Donošenje odgovarajućih odluka i akata na nivou Grada (zabrana pristupa označenim zonama, obaveza prijave nalaza, saradnja MZ i pravnih lica sa CZ) u skladu sa višim propisima.

Materijalno – tehnička sredstva i oprema koja se koriste na provođenju preventivne zaštite i izvođenje radova radi provođenja mjera i izvori finansiranja za vršenje tih zadataka

Efikasno upravljanje rizicima od minsko-eksplozivnih sredstava (MES) i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS) zahtijeva planirano korištenje odgovarajuće materijalno-tehničke opreme, kako za potrebe preventivnog djelovanja, tako i za obavljanje poslova koji prethode angažovanju ovlaštenih deminerskih/TUN timova. U fazi preventivne zaštite, prioritet je osigurati precizno mapiranje i obilježavanje minski sumnjivih površina, obezbijediti jasnu signalizaciju i kontrolu pristupa, osnažiti kapacitete lokalnih službi za nadzor i rano upozoravanje, te omogućiti kontinuiranu edukaciju stanovništva o pravilnom postupanju.

Grad Tuzla i Služba civilne zaštite koriste opremu namijenjenu nadzoru terena, komunikaciji, privremenom obezbjeđivanju lokacija i informisanju javnosti, dok specijalizovana sredstva za deminiranje koriste isključivo certificirane organizacije i Oružane snage BiH. Provođenje preventivnih mjera zaštite od minsko-eksplozivnih sredstava (MES) i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS) na području grada Tuzle zasniva se prije svega na pravovremenom obilježavanju, nadzoru i kontroli pristupa minski sumnjivim površinama, te na kontinuiranoj edukaciji stanovništva. U ovoj fazi, Grad i Služba civilne zaštite koriste materijalno-tehnička sredstva koja omogućavaju nadzor terena, komunikaciju i informisanje građana, dok specijalizovanu opremu za deminiranje posjeduju i koriste isključivo ovlaštene institucije.

Za potrebe preventivne zaštite CZ i gradske službe koriste: table upozorenja i znakove „PAZI MINE“, signalne trake, privremene ograde i druge fizičke barijere za obilježavanje i sprečavanje pristupa opasnim zonama; GPS uređaje, dronove i GIS softver za kartiranje, praćenje stanja i ažuriranje evidencija; komunikacijsku opremu za uspostavljanje veza sa Operativnim centrom i drugim službama; te edukativni materijal za informisanje stanovništva i rizičnih grupa o pravilnom postupanju u kontaktu sa MES/NUS.

Specijalizovana deminerska oprema — detektori metala, zaštitna odijela za uklanjanje eksplozivnih ubojnih sredstava, specijalizirani alati, mehanizacija i oprema za tehničko izviđanje i čišćenje terena — nisu u nadležnosti Grada, već se nalaze u sastavu Federalne uprave civilne zaštite, Oružanih snaga BiH i akreditiranih humanitarnih deminerskih organizacija. Ove institucije obavljaju tehničko izviđanje, deminiranje, trajno obilježavanje i uklanjanje MES/NUS, dok Grad osigurava logističku podršku, pristup terenu i saradnju kroz planske i operativne dokumente.

Finansiranje preventivne opreme za potrebe Grada vrši se iz budžeta Grada Tuzle i drugih raspoloživih izvora, dok finansiranje specijalizovanih deminerskih aktivnosti, opreme i timova obezbjeđuje Federalna uprava civilne zaštite, državni i međunarodni fondovi, te organizacije angažovane na protivminskim akcijama. Ovaj model omogućava da lokalni nivo bude efikasan u prevenciji, nadzoru i edukaciji, dok stručno uklanjanje MES/NUS ostaje u nadležnosti profesionalnih i akreditiranih timova.

Zadaci Službe civilne zaštite koje poduzima na koordinaciji i angažovanju izvršilaca na izvršavanju zadataka u cilju sprečavanja posljedica od MES-a i NUS-a, način ostvarivanja nadzora nad izvršavanjem tih poslova i rokovi za izvještavanje gradonačelnika i Gradskog vijeća o stanju i problemima provođenja planiranih mjera zaštite i spašavanja od strane nadležnih izvršilac, sadržani su u sljedećem:

Služba civilne zaštite Grada Tuzla, u okviru svojih nadležnosti, obavlja operativne, koordinacijske i nadzorne poslove s ciljem sprečavanja posljedica po stanovništvo i imovinu usljed djelovanja minsko-eksplozivnih sredstava (MES) i neeksplozivnih ubojnih sredstava

(NUS). Ove aktivnosti se provode kroz kontinuiranu saradnju sa nadležnim institucijama, pravnim licima i mjesnim zajednicama, u skladu s planovima i propisima iz oblasti zaštite i spašavanja.

Sadržaj zadataka obuhvata:

Koordinacija i upravljanje procesima

- Putem koordinatora za MES/NUS prati, koordinira i nadzire provedbu Plana protuminskog djelovanja Grada, te o realizaciji mjera redovno izvještava Gradski štab civilne zaštite, Gradonačelnika i Kolegij Gradonačelnika, u rokovima definisanim Poslovníkom o radu, planom i programom rada navedenih tijela,
- Osigurava praćenje i implementaciju zaključaka donesenih od strane Gradskog štaba civilne zaštite, Gradonačelnika i Gradskog vijeća, uključujući mjere obilježavanja, nadzora, edukacije stanovništva i saradnje sa deminerskim organizacijama,
- Vodi evidencije i ažurira podatke o minski sumnjivim površinama na osnovu informacija RU BHMACH Tuzla i terenskih uvida, te ih dostavlja nadležnim organima.

Postupanje po dojavi o MES/NUS

- Po zaprimanju dojave o pronađenom MES/NUS od strane građana, policije, mjesnih zajednica ili pravnih lica, Služba CZ *odmah* obavještava Kantonalnu upravu civilne zaštite i nadležne institucije radi angažovanja ovlaštenih deminerskih timova (TUN timovi, OS BiH, akreditovane organizacije).
- Preduzima hitne mjere obezbjeđenja lokacije, u saradnji s Policijom i drugim službama, uključujući privremeno označavanje, udaljšavanje građana i sprečavanje pristupa do dolaska ovlaštenih timova.
- Vrší komunikaciju sa podnosiocem prijave, daje osnovne sigurnosne upute i prikuplja podatke potrebne za izlazak stručnog tima.

Nadzor i kontrola provođenja planiranih mjera

- Kontinuirano prati stanje na terenu, oštećenja na ogradama, uklonjene ili uništene znakove upozorenja, te u saradnji s MZ organizuje njihovu obnovu i održavanje.
- Vrší nadzor nad realizacijom mjera edukacije, informisanja i javnih kampanja, posebno usmjerenih na škole, poljoprivrednike, šumske radnike i rizične kategorije stanovništva.
- Saradnju sa BHMACH-om, FUCZ i akreditiranim organizacijama ostvaruje kroz redovne izvještaje, razmjenu podataka, terenske koordinacijske sastanke i praćenje statusa protivminskih akcija.

Izvještavanje Gradonačelnika i Gradskog vijeća

Služba civilne zaštite podnosi izvještaje:

- Redovne izvještaje prema programu rada Gradskog vijeća, o stanju minski sumnjivih površina, provedenim aktivnostima, prioritetima i potrebama sistema.
- Periodične izvještaje — nakon realizacije značajnijih aktivnosti (obilježavanje, ograđivanje, deminiranje, edukativne kampanje).
- Hitne izvještaje — odmah po nastanku incidenta ili prijave o MES/NUS koja može ugroziti stanovništvo.

ZAGAĐENOST MINSKO-EKSPLOZIVNIM I NEEKSPLODIRANIM UBOJNIM SREDSTVIMA – FAZA SPAŠAVANJA

Mjere zaštite i spašavanja u fazi spašavanja, izvršioci - gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Ukoliko dođe do minoincidentne situacije i stradanja većeg broja lica, primjenjuju se propisane procedure postupanja, te se bez odlaganja putem Kantonalne uprave civilne zaštite zahtijeva angažovanje ovlaštenih timova za deminiranje i uklanjanje NUS-a. Ovi timovi, u skladu sa pravilima spašavanja u minskim poljima, provode aktivnosti sigurnog pristupa, izvlačenja smrtno stradalih ili povrijeđenih osoba, te upućuju hitne zahtjeve za angažman Službe hitne medicinske pomoći, policije i nadležnog tužilaštva.

U ovakvim događajima, evakuacija i izvlačenje nastradalih, medicinska trijaža i hitno zbrinjavanje povrijeđenih predstavljaju primarne operativne zadatke koje je potrebno odmah preduzeti. Paralelno s tim, druge službe ulaze u akciju prema svojim nadležnostima: policija vrši dodatno obezbjeđenje mjesta događaja, regulisanje saobraćaja i osiguravanje perimetra, dok Služba civilne zaštite i nadležna komunalna preduzeća učestvuju u obilježavanju terena i pružanju logističke podrške. U saradnji sa BHMAC-om, TUN timovima i drugim institucijama planiraju se daljnje aktivnosti na predmetnoj lokaciji.

Snage i sredstva civilne zaštite (jedinice specijalizovane i opće namjene, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja) koje se angažuju na spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara

Ako procjena zahtijeva da se, pored deminerskih timova, uključe i druge Snage i sredstva civilne zaštite (specijalizirane jedinice, jedinice opće namjene, povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja), one će biti angažovane u skladu s postojećim popisima i procedurama primjenjivanim za druge vrste prirodnih i drugih nesreća u Dokumentu IV Plana (zemljotresi, poplave, klizišta i dr.). Njihovo angažovanje vrši se prema strukturi i kapacitetima koji su već definisani za operacije spašavanja i pružanja prve pomoći.

Mjere, postupci i zadaci Gradonačelnika, gradskih službi uprave i pravnih lica u fazi spašavanja, u slučaju nastanka ozbiljnijih posljedica po ljude i materijalna dobra usljed MES-a ili NUS-a, provodit će se u skladu s vrstom i obimom nastalih posljedica, te u skladu s odgovarajućim mjerama zaštite i spašavanja. Primjena ovih mjera slijedi logiku i protokole već uspostavljene za prirodne nesreće kao što su zemljotresi, poplave, klizišta, visoki snijeg i drugi.

Mjere postupci i zadaci za gradonačelnika, gradskih službi za upravu, pravnih lica i drugih izvršioaca koje preduzimaju u akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području

U slučaju nesreće ili incidenta uzrokovanog minsko-eksplozivnim sredstvima (MES) ili neeksplodiranim ubojnim sredstvima (NUS), Gradonačelnik, gradske službe za upravu, pravna lica i drugi izvršioci postupaju u skladu sa zakonskim nadležnostima, važećim planovima i operativnim procedurama zaštite i spašavanja.

Aktivnosti ovih subjekata usmjerene su prvenstveno na spašavanje života, zaštitu zdravlja ljudi, obezbjeđenje mjesta događaja i stvaranje uslova za siguran rad ovlaštenih deminerskih organizacija.

Uloga Gradonačelnika

Gradonačelnik, kao nosilac izvršne vlasti i komandant zaštite i spašavanja na području grada, preduzima sljedeće mjere:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- donosi odluku o aktiviranju operativnih snaga i stavlja u punu funkciju Gradski štab civilne zaštite;
- osigurava potrebne materijalne, tehničke i finansijske resurse za provođenje mjera spašavanja i otklanjanja posljedica;
- održava stalnu koordinaciju i komunikaciju sa Kantonalnom upravom civilne zaštite, Federalnom upravom civilne zaštite, BH MAC-om i drugim nadležnim institucijama;
- odobrava i naređuje hitne mjere zaštite stanovništva, uključujući evakuaciju, zabranu kretanja i obustavu aktivnosti u ugroženoj zoni;
- nalaže izradu i dostavljanje vanrednih izvještaja o stanju, potrebama i predloženim mjerama Gradskom vijeću.

Zadaci gradskih službi za upravu

Gradske službe za upravu provode operativne, stručne i administrativne zadatke u skladu sa svojim nadležnostima:

- Služba civilne zaštite:
 - organizuje i koordinira djelovanje svih subjekata sistema zaštite i spašavanja;
 - osigurava lokaciju incidenta i vodi propisane evidencije;
 - uspostavlja komunikaciju sa Kantonalnom upravom civilne zaštite i BH MAC-om radi angažovanja ovlaštenih deminerskih timova;
- Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica:
 - obezbjeđuje tehničku podršku i prohodnost pristupnih puteva;
 - postavlja privremenu signalizaciju i fizičke barijere;
- Služba za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove:
 - dostavlja podatke o parcelama, vlasničkoj strukturi i prostornim ograničenjima;
- Služba za informisanje / Press služba Grada:
 - vrši pravovremeno informisanje javnosti i izdavanje zvaničnih upozorenja u saradnji sa Službom civilne zaštite;
- sve gradske službe sarađuju sa Policijom, Profesionalnom vatrogasnom jedinicom i hitnom medicinskom pomoći, u okviru zakonskih ovlaštenja.

Uloga policije i drugih službi zaštite i spašavanja

- Policija:
 - obezbjeđuje širu i užu zonu incidenta;
 - reguliše saobraćaj i provodi evakuaciju stanovništva;
 - osigurava perimetar do dolaska i tokom rada ovlaštenih deminerskih timova;
- Profesionalna vatrogasna jedinica:
 - pruža asistenciju u spašavanju povrijeđenih;
 - osigurava objekat i prostor u slučaju sekundarnih opasnosti (požar, eksplozija);
- Služba hitne medicinske pomoći:
 - provodi trijažu, hitno medicinsko zbrinjavanje i transport povrijeđenih;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- Povjerenici civilne zaštite i mjesne zajednice:
 - pružaju logističku i informativnu podršku;
 - pomažu u provođenju mjera sigurnosti i komunikaciji sa stanovništvom.

Obaveze pravnih lica i javnih preduzeća

Pravna lica i javna preduzeća dužna su:

- odmah prijaviti Službi civilne zaštite ili Policiji svako pronađeno MES/NUS;
- prekinuti sve radne aktivnosti na lokaciji i udaljiti radnike iz ugroženog područja;
- omogućiti nesmetan pristup ovlaštenim deminerskim timovima i službama zaštite i spašavanja;
- sarađivati sa Službom civilne zaštite, Policijom i komunalnim službama na uspostavljanju zona sigurnosti i regulaciji saobraćaja.

Uloga drugih izvršilaca i lokalne zajednice

- Povjerenici civilne zaštite:
 - informišu stanovništvo i pomažu u provođenju evakuacije i mjera sigurnosti;
- Mjesne zajednice:
 - organizuju lokalnu komunikaciju;
 - pomažu starijim, nemoćnim i ranjivim osobama;
 - prikupljaju informacije sa terena;
- Građani su obavezni:
 - poštovati izdata upozorenja i upute nadležnih službi;
 - ne dirati sumnjive predmete;
 - odmah prijaviti svaki uočeni MES/NUS.

Ove mjere i zadaci provode se u skladu sa važećim propisima i procedurama sistema zaštite i spašavanja, uz strožiji režim sigurnosti i ograničenja pristupa zbog specifične prirode opasnosti od MES/NUS.

Organizacija i način mobilizacije građana i njihovih sredstava radi učešća u zaštiti i spašavanju na cjelokupnom području grada Tuzla

Mobilizacija građana i njihovih sredstava u slučaju opasnosti od MES-a i NUS-a organizuje se isključivo u okviru zadataka koji ne uključuju direktan pristup minski sumnjivim ili kontaminiranim područjima. Građani se mogu angažovati na poslovima informisanja, pružanja logističke podrške, obavješćavanja rizičnih grupa, pomoći osobama koje mogu biti pogođene posljedicama incidenta, te osiguravanja osnovnih resursa i pristupnih puteva za ovlaštene timove. Aktiviranje ovih kapaciteta vrši se preko Službe civilne zaštite, mjesnih zajednica i povjerenika CZ, uz strogo poštivanje sigurnosnih procedura i zabranu ulaska u MSP i zone intervencije, koje su isključivo u nadležnosti certificiranih deminerskih timova.

Materijalna dobra koja će se izmještati sa ugroženog područja na neugroženo područje za slučaj da budu ugrožena i određivanje prioriteta, redoslijeda u izmještanju materijalnih dobara

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

U slučaju da se ukaže potreba za izmještanjem materijalnih dobara, njihovo izmještanje vršit će se analogno kao za ostale prirodne nesreće iz ovoga dokumenta. Ova konstatacija odnosi se i na organizaciju smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju.

Organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju

U slučaju nesreća i incidenata uzrokovanih minsko-eksplozivnim sredstvima (MES) i neeksplozivnim ubojitim sredstvima (NUS), Gradski štab civilne zaštite (GŠCZ) predstavlja centralno operativno i stručno tijelo koje, u okviru zakonskih nadležnosti, organizuje, koordinira i rukovodi mjerama zaštite i spašavanja, isključivo u dijelu koji se odnosi na zaštitu ljudi, materijalnih dobara i okoliša, bez zadiranja u nadležnosti BHMAC-a i ovlaštenih deminerskih organizacija.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, preduzima sljedeće mjere i postupke:

- donosi odluke o aktiviranju snaga i sredstava civilne zaštite u cilju zaštite života i zdravlja ljudi na ugroženom području;
- organizuje i koordinira mjere zabrane pristupa, evakuacije i osiguranja sumnjivo miniranog područja (SMP);
- naređuje obilježavanje i fizičko osiguranje lokacije na kojoj postoji sumnja ili potvrđena prisutnost MES/NUS, do dolaska ovlaštenih deminerskih timova;
- usmjerava djelovanje policije, vatrogasne jedinice, hitne pomoći i komunalnih službi radi sprečavanja sekundarnih posljedica (požar, panika, povrede);
- održava stalnu komunikaciju sa Kantonalnom upravom civilne zaštite, Federalnom upravom civilne zaštite i BHMAC-om radi razmjene informacija i koordinacije daljih aktivnosti;
- prati stanje na terenu i po potrebi donosi dodatne mjere zaštite stanovništva (privremena obustava radova, zatvaranje puteva, izmjena režima saobraćaja);
- razmatra izvještaje Službe civilne zaštite i drugih nadležnih subjekata te daje smjernice za dalje postupanje;
- predlaže Gradonačelniku donošenje odluka iz njegove nadležnosti kada se za to steknu zakonski uslovi;
- osigurava jedinstveno i pravovremeno informisanje javnosti putem službenih kanala.

Poslove izviđanja, tehničke procjene, obilježavanja, deminiranja i uništavanja minsko-eksplozivnih sredstava i neeksplozivnih ubojitih sredstava provode isključivo deminerske organizacije ovlaštene od BHMAC-a, u skladu sa važećim procedurama.

Obaveze gradskih službi za upravu po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite

Gradske službe za upravu obavezne su da postupaju po naredbama i zaključcima Gradskog štaba civilne zaštite, u okviru svojih zakonskih nadležnosti, i to naročito:

- Služba civilne zaštite:
 - vrši koordinaciju svih subjekata uključenih u odgovor na incident MES/NUS;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- obezbjeđuje prijavu incidenta nadležnim institucijama i komunikaciju sa BHMAC-om;
- vodi evidenciju o lokacijama, mjerama i angažovanim resursima;
- organizuje obilježavanje i osiguranje sumnjivo miniranog područja;
- priprema izvještaje za Gradski štab, Gradonačelnika i više nivoa vlasti.
- Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica:
 - obezbjeđuje tehničku podršku (mehanizacija, signalizacija, fizičke barijere);
 - osigurava pristupne puteve za interventne i deminerske timove;
 - učestvuje u regulisanju saobraćaja u saradnji sa policijom.
- Služba za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove:
 - dostavlja podatke o katastarskim parcelama, vlasništvu i namjeni prostora;
 - obezbjeđuje plansku i prostornu dokumentaciju potrebnu za procjenu rizika.
- Služba za informisanje / Press služba Grada:
 - obezbjeđuje pravovremeno, tačno i usklađeno informisanje javnosti;
 - izdaje upozorenja i obavještenja isključivo po ovlaštenju Gradskog štaba CZ.

Obaveze pravnih lica i drugih subjekata

Pravna lica, javna preduzeća i druge organizacije dužne su:

- odmah obustaviti radove i aktivnosti na lokaciji gdje je pronađeno ili se sumnja na prisustvo MES/NUS;
- bez odlaganja obavijestiti Službu civilne zaštite ili policiju;
- omogućiti pristup lokaciji nadležnim službama i ovlaštenim deminerskim timovima;
- staviti na raspolaganje mehanizaciju, vozila i ljudstvo po naredbi Gradskog štaba CZ;
- postupati u skladu sa svim sigurnosnim mjerama i zabranama kretanja.

Mjere zaštite i spašavanja u slučaju MES/NUS provode se uz strogo poštivanje hijerarhije nadležnosti, pri čemu je zaštita ljudskih života apsolutni prioritet, a deminerske aktivnosti isključiva nadležnost institucija i organizacija ovlaštenih od BHMAC-a.

Zadaci i postupci Gradskog štaba civilne zaštite na organizovanju i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja i obaveze gradskih službi za upravu i pravnih lica u postupku po naredbama Štaba civilne zaštite

U slučaju pronalaska, sumnje ili aktiviranja minsko-eksplozivnih sredstava (MES) i neeksplozivnih ubojitih sredstava (NUS), Gradski štab civilne zaštite organizuje i rukovodi mjerama zaštite i spašavanja u dijelu koji se odnosi na zaštitu stanovništva, osiguranje područja i logističku podršku, u skladu sa zakonom i važećim procedurama.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite:

- donosi odluke i naredbe o uspostavljanju sigurnosnog perimetra i zabrani pristupa ugroženom području;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- nalaže evakuaciju ili privremeno izmještanje stanovništva, ako postoji neposredna opasnost;
- koordinira djelovanje policije, profesionalne vatrogasne jedinice, hitne medicinske pomoći, komunalnih službi i drugih subjekata;
- osigurava komunikaciju i saradnju sa Kantonalnom upravom civilne zaštite, Federalnom upravom civilne zaštite i BHMAC-om;
- prati stanje na terenu i preduzima dodatne mjere zaštite do završetka deminerskih aktivnosti;
- osigurava jedinstveno i pravovremeno informisanje javnosti.

Poslovi izviđanja, tehničke procjene, obilježavanja, uklanjanja i uništavanja MES/NUS provode se isključivo od strane deminerskih organizacija ovlaštenih od BHMAC-a.

Obaveze gradskih službi za upravu

Gradske službe za upravu dužne su da:

- postupaju po naredbama Gradskog štaba civilne zaštite bez odlaganja;
- obezbijede tehničku, logističku i administrativnu podršku;
- postavе privremenu signalizaciju i fizičke barijere;
- obezbijede pristupne puteve i potrebne podatke o lokaciji;
- učestvuju u informisanju stanovništva u skladu sa uputama Štaba.

Obaveze pravnih lica

Pravna lica i javna preduzeća dužna su da:

- odmah prekinu aktivnosti na lokaciji gdje postoji sumnja na MES/NUS;
- prijave pronalazak sumnjivog sredstva nadležnim službama;
- omogućе pristup lokaciji ovlaštenim službama i deminerskim timovima;
- stave na raspolaganje raspoloživu mehanizaciju i resurse po naredbi Štaba.

Uloga mjesnih zajednica i građana

Mjesne zajednice, povjerenici civilne zaštite i građani dužni su:

- poštovati izdate mjere i zabrane;
- obavještavati nadležne o sumnjivim predmetima;
- pridržavati se svih sigurnosnih uputa.

ZAGAĐENOST MINSKO-EKSPLOZIVNIM I NEEKSPLODIRANIM UBOJNIM SREDSTVIMA – FAZA OTKLANJANJA POSLJEDICA

Mjere zaštite i spašavanja koje će se preduzimati u u fazi otklanjanja posljedica , izvršioci – gradske službe za upravu, pravna lica i druge institucije koje će biti obavezne da u okviru redovnih djelatnosti izvršavaju te mjere

Nakon minskog incidenta ili pronalaska MES/NUS, aktivnosti u fazi otklanjanja posljedica provode se radi osiguranja prostora, zaštite stanovništva, sanacije terena i obnove normalnog funkcionisanja pogođene zajednice. Mjere se provode u koordinaciji Službe civilne zaštite, EOD/deminerskih timova, policije, zdravstvenih ustanova, komunalnih službi i drugih nadležnih institucija.

Mjere otklanjanja neposrednih posljedica

- EOD/deminerske ekipe provode sigurno uklanjanje, neutralizaciju ili kontrolirano uništenje MES/NUS-a, u skladu sa standardima humanitarnog deminiranja i SOP-ovima BHMAL-a.
- Izvršava se tehničko i geofizičko čišćenje (clearance) šire zone incidenta, ukoliko postoji sumnja na dodatna eksplozivna sredstva, uz obaveznu verifikaciju i izdavanje certifikata sigurnosti prostora.
- Sanacija lokacije koja obuhvata uklanjanje oštećenog ili kontaminiranog materijala, čišćenje terena, stabilizaciju zemljišta te obnovu pristupnih puteva i infrastrukture.
- Medicinski, psihološki i socijalni tretman povrijeđenih, svjedoka i porodica žrtava, uključujući procjenu dugoročnih posljedica i upućivanje na postojeće programe rehabilitacije.
- Informisanje javnosti o ishodu intervencije, stepenu sigurnosti i eventualnim ograničenjima kretanja, uz ažuriranje GIS baza i evidencija minski sumnjivih površina.
- Procjena materijalne štete, uključujući imovinu, infrastrukturu i poljoprivredne površine, te izrada plana pomoći i podrške oštećenim domaćinstvima/pravnim licima (kompenzacije, obnova).

Dugoročne mjere sanacije i prevencije

- Planiranje i provedba sistematskog deminiranja prioriternih područja, posebno u blizini škola, prometnica, stambenih zona i poljoprivrednog zemljišta, prema procjenjenom nivou rizika i godišnjim planovima RU BHMAL Tuzla i FUCZ.
- Integracija podataka o minskoj opasnosti u urbanističke i prostorno-planske dokumente, projekte infrastrukture i lokalne razvojne programe, kako bi se izbjegla neovlaštena gradnja i neplanirani radovi na rizičnim lokacijama.
- Kontinuirana edukacija stanovništva, uz uključivanje povjerenika mjesnih zajednica, škola, poljoprivrednih udruženja i drugih ciljnih grupa u rano upozoravanje, praćenje terena i prijavljivanje sumnjivih predmeta.
- Uspostava i jačanje finansijskih i pravnih mehanizama za podršku žrtvama MES/NUS-a, uključujući socijalne programe, kompenzacione modele, programe zapošljavanja i mjere socio-ekonomske reintegracije.

Spisak – tabelarni pregled materijalno – tehničkih sredstava koja će se moći koristiti na provođenju mjera u fazi otklanjanja posljedica u vlasništvu građana i pravnih lica

Vrsta sredstva / opreme	Namjena u fazi otklanjanja posljedica	Vlasnici / Korisnici
Teretna vozila (kipar, kombi, pick-up)	Transport materijala, opreme, zaštitnih sredstava i komunalne opreme na sigurne lokacije (ne u MSP)	Građevinske firme, komunalna preduzeća, građani
Radna mehanizacija (bageri, rovokopači, mini-bageri)	Uređenje pristupnih puteva, uklanjanje oštećenih površinskih slojeva nakon EOD čišćenja	Komunalna preduzeća, građevinske firme
Zaštitna oprema (maske, rukavice, osnovna zaštitna odijela)	Logistička podrška timovima i osoblju koje radi u sigurnim zonama	Pravna lica, NVO, građani

**PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE**

Vrsta sredstva / opreme	Namjena u fazi otklanjanja posljedica	Vlasnici / Korisnici
Oprema za prvu pomoć	Pružanje inicijalne podrške do dolaska medicinskih timova	Pravna lica, škole, udruženja građana
Ručni alati (lopate, grablje, testere)	Uređenje terena nakon uklanjanja MES/NUS i čišćenje pristupnih zona	Građani, poljoprivrednici, komunalne službe
Oprema za obilježavanje (kolčići, trake, paneli)	Ograničavanje pristupa, privremeno označavanje zona nakon incidenta	Građani, mjesne zajednice, pravna lica
Mobilna rasvjeta, reflektori i agregati	Osvjetljenje terena i osiguravanje rada službi noću	Pravna lica, građevinske firme, MZ-e
Rezervoari i posude za vodu	Čišćenje lokacije, pomoć pri dekontaminaciji i podrška logistici radnih timova	Poljoprivrednici, privatne firme
Traktori i prikolice	Odvoz biljnog materijala, čišćenje površina nakon sanacije	Poljoprivrednici, građani
Komunikacijska sredstva (mobilni telefoni, radio-stanice u posjedu pravnih lica)	Komunikacija MZ-a, građana i službi u logističkoj podršci	Pravna lica, udruženja, građani
Prostori za privremeni smještaj (hladni pogoni, hale, magacini)	Skladištenje opreme, zbrinjavanje stanovništva nakon incidenta	Pravna lica, sportski i poslovni objekti
Vozila za prijevoz ljudi	Transport stanovništva u sigurne zone i podrška mobilnosti službi	Pravna lica, prevoznici, građani

Mjere postupci i zadaci gradskih službi za upravu, MZ-a i pravnih lica na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica nesreća izazvanih djelovanjem MES-a i NUS-a, gradske službe za upravu, mjesne zajednice (MZ) i pravna lica realizuju skup mjera i aktivnosti usmjerenih na sanaciju terena, normalizaciju života i osiguranje dugoročne sigurnosti stanovništva. Aktivnosti se provode isključivo nakon što certificirane EOD/deminerske ekipe uklone neposrednu opasnost i proglase područje sigurnim za rad ostalih subjekata.

Gradske službe za upravu:

- učestvuju u organizaciji i koordinaciji sanacijskih aktivnosti u saradnji sa Službom civilne zaštite i nadležnim institucijama (BHMAC, FUCZ, KUCZ);
- planiraju i obezbjeđuju logističku podršku (transport, komunalne usluge, privremeni smještaj, mehanizacija u sigurnoj zoni);
- koordiniraju uklanjanje oštećene infrastrukture i obnovu pristupnih puteva, javnih površina i komunalnih instalacija;
- učestvuju u prikupljanju podataka o nastalim štetama, pripremi izvještaja i dostavljanju procjena prema Gradonačelniku i Gradskom vijeću;
- organizuju informisanje stanovništva o bezbjednim zonama, mjerama opreza i preporukama za povratak na lokacije;
- učestvuju u planiranju dugoročnih mjera oporavka i smanjenja rizika (revizija planova, uređenje prostora, kontrola obilježavanja).

Mjesne zajednice (MZ):

- obavještavaju stanovništvo o privremenim ograničenjima kretanja i sigurnosnim preporukama;
- organizuju podršku pogođenim domaćinstvima (distribucija informacija, pomoć starijim i ranjivim osobama);
- sarađuju sa Službom CZ u identifikaciji potreba na terenu: pristupni putevi, oštećeni objekti, lokalna infrastruktura;
- organizuju dobrovoljce za logističke aktivnosti u sigurnim zonama (označavanje pristupa, pomoć u distribuciji materijala, čišćenje nakon EOD radova);
- vode evidenciju o lokalnim resursima građana i pravnih lica koji mogu biti uključeni u sanaciju u skladu sa propisanim procedurama.

Pravna lica i druga javna/privatna preduzeća:

- stavljaju na raspolaganje opremu i mehanizaciju (vozila, radne mašine, skladišta, agregate) za rad u sigurnim zonama;
- učestvuju u obnovi komunalnih sistema (vodovod, elektrodistribucija, putevi) nakon obavljenog deminiranja;
- pružaju logističku i tehničku podršku timovima civilne zaštite (transport, komunikacija, smještaj opreme, sanacija prostora);
- dostavljaju Službi CZ podatke o vlastitim kapacitetima i potrebama za sanaciju, kao i izvještaje o izvršenim radovima;
- sarađuju s nadležnim inspekcijama i drugim institucijama na osiguranju bezbjednosti i ponovnom uspostavljanju funkcija na lokaciji.

Sve navedene aktivnosti provode se isključivo nakon završetka EOD/deminerskih radova, a građani i pravna lica ne smiju ulaziti u minski sumnjiva područja, niti rukovati pronađenim MES/NUS. Njihova uloga ograničena je na podršku, logistiku i sanaciju u sigurnoj zoni.

Zadaci Gradskog štaba civilne zaštite na organizaciji i rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na izvršavanju mjera u fazi otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica nesreća izazvanih djelovanjem minsko-eksplozivnih sredstava (MES) i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS), Gradski štab civilne zaštite ima ključnu ulogu u organizaciji, koordinaciji i rukovođenju svim aktivnostima usmjerenim na uspostavljanje sigurnosti i normalizaciju stanja na ugroženom području. Nakon što certificirane EOD/deminerske ekipe izvrše uklanjanje neposredne opasnosti, Štab preduzima sljedeće zadatke:

Operativno rukovođenje i koordinacija

- koordinira rad svih učesnika u sanaciji posljedica (Služba CZ, gradske službe za upravu, komunalna preduzeća, zdravstvene i socijalne ustanove, policija, BHMAG, FUCZ, KUCZ);
- donosi odluke o prioritetima sanacije terena i uklanjanja rizika, na osnovu izvještaja EOD timova i stručnih institucija;
- osigurava usklađenost svih aktivnosti s propisanim procedurama i sigurnosnim standardima za postupanje na područjima pogođenim MES/NUS;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- usmjerava operativne jedinice CZ opće i specijalizirane namjene koje mogu biti angažovane u sigurnim zonama (logistika, podrška sanaciji, obnova infrastrukture).

Organizacija sanacije i oporavka

- donosi odluke o angažovanju pravnih lica, komunalnih preduzeća i drugih subjekata na poslovima čišćenja terena, uklanjanja oštećenih materijala, sanacije objekata i infrastrukture;
- osigurava pružanje pomoći pogođenom stanovništvu, uključujući privremeni smještaj, socijalnu podršku, psihološku pomoć i medicinsku intervenciju;
- stvara uslove za bezbjedan povratak stanovništva na lokacije nakon završetka deminiranja i tehničke verifikacije.

Nadzor, izvještavanje i procjena stanja

- prati realizaciju svih aktivnosti sanacije i izvršavanje obaveza od strane nadležnih službi, institucija i pravnih lica;
- procjenjuje potrebe za dodatnim resursima, stručnim timovima ili logističkom podrškom i upućuje zahtjeve višim nivoima (KUCZ, FUCZ, BHMAG);
- razmatra izvještaje Službe CZ o realizaciji mjera i stanju na terenu te donosi odgovarajuće zaključke;
- priprema i dostavlja Gradonačelniku i Gradskom vijeću izvještaje o toku sanacije, identifikovanim problemima i potrebnim mjerama za dugoročno smanjenje rizika.

Informisanje i komunikacija

- organizuje pravovremeno i tačno informisanje stanovništva o rezultatima deminiranja, stepenu sigurnosti prostora, obavezama građana i preporukama za ponašanje;
- osigurava koordinisanu komunikaciju između svih učesnika, uključujući policiju, hitne službe, komunalne službe, mjesne zajednice i medije;
- upravlja protokom informacija iz operativnog centra i uspostavlja jedinstvenu liniju komande tokom sanacijske faze.

Planiranje i dugoročno upravljanje rizikom

- pokreće inicijative za nastavak i ubrzanje protivminskih aktivnosti, posebno na visokorizičnim lokacijama i površinama od značaja za stanovništvo;
- učestvuje u izradi i reviziji strateških dokumenata (planovi deminiranja, planovi upravljanja rizicima, planovi prostornog uređenja u MSP zonama);
- predlaže mjere za jačanje otpornosti zajednice, uključujući stalnu edukaciju stanovništva, unapređenje obilježavanja terena i praćenje MSP-a.

Aktivnosti snaga civilne zaštite (štabova, jedinica, povjerenika civilne zaštite) na izvršavanju mjera zaštite i spašavanja u fazi otklanjanja posljedica do momenta kada su stvoreni uvjeti za normalizaciju života i rada na ugroženom području i kada ne prijeti opasnost od daljeg djelovanja prirodnih i drugih nesreća i kada dalje aktivnosti na potpunom saniranju nastalih posljedica mogu u cjelini vršiti gradske službe za upravu, u okviru svoje redovne nadležnosti

Snage civilne zaštite – Gradski štab civilne zaštite, operativne jedinice civilne zaštite specijalizirane namjene, te povjerenici civilne zaštite – provode niz koordiniranih aktivnosti u cilju sanacije posljedica i uspostavljanja bezbjednih uslova za normalizaciju života na ugroženom području. Ove aktivnosti traju sve dok se ne ukloni opasnost od daljeg djelovanja MES-a i NUS-a, te dok gradske službe za upravu ne preuzmu nastavak sanacije u okviru svojih redovnih nadležnosti.

Uloga i aktivnosti Gradskog štaba civilne zaštite

- rukovodi operativnim aktivnostima na terenu u skladu sa izvještajima EOD/deminerskih timova i Službe CZ;
- donosi odluke o angažovanju jedinica CZ, povjerenika CZ i drugih subjekata;
- utvrđuje prioritetne zadatke sanacije, logistike i podrške stanovništvu;
- prati stanje sigurnosti i procjenjuje rizike za dalje aktivnosti.

Jedinice civilne zaštite

Jedinice CZ se nikada ne angažuju u samom procesu uklanjanja ili neutralizacije MES-a i NUS-a (što je isključiva nadležnost certificiranih EOD/deminerskih timova), nego djeluju isključivo u sigurnim zonama.

Njihovi zadaci obuhvataju:

- logističku podršku EOD timovima (transport opreme, postavljanje sigurnosne zone, osiguranje pristupnih puteva);
- učestvovanje u obezbjeđenju šire zone incidenta, regulisanje pristupa i sprečavanje ulaska neovlašćenih osoba;
- pomoć u evakuaciji i premještanju stanovništva iz ugroženih područja, ako je potrebno;
- postavljanje privremenih barijera, signalizacije i obavještenja na terenu prema uputama Službe CZ;
- pružanje logističke i tehničke podrške u početnim fazama sanacije nakon uklanjanja opasnih sredstava;
- pomoć zdravstvenim i socijalnim službama u pružanju podrške pogođenim osobama (voda, hrana, zaštitna sredstva, osnovne potrebe).

Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama

Povjerenici CZ predstavljaju ključnu vezu između stanovništva, mjesnih zajednica i Službe CZ. Njihovi zadaci uključuju:

- obavješćavanje i upozoravanje stanovništva o aktivnostima, ograničenjima kretanja i mjerama sigurnosti;
- prikupljanje informacija sa terena o potrebama stanovništva, oštećenoj infrastrukturi i pristupnim putevima;

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- organizovanje dobrovoljaca i raspoloživih resursa za zadatke pomoći u sigurnoj zoni;
- vođenje evidencije o ugroženim licima i pružanje podrške službama tokom evakuacije ili privremenog smještaja;
- koordinaciju s MZ i komunalnim službama u pripremi terena za post-sanacijsku obnovu.

Zajedničke aktivnosti svih snaga civilne zaštite

- uspostavljanje i održavanje linije komunikacije sa Operativnim centrom CZ;
- pravovremeno informisanje Gradskog štaba CZ o stanju, potrebama i problemima na terenu;
- preduzimanje privremenih tehničkih i sigurnosnih mjera do završetka EOD postupaka;
- učešće u procjeni potreba za dugoročnom obnovom nakon uklanjanja opasnosti;
- podrška u logistici, prijevozu, distribuciji opreme i osiguranju osnovnih resursa.

Završetak aktivnosti snaga CZ

Snage civilne zaštite završavaju svoje operativne aktivnosti kada:

- certificirani EOD/deminerski timovi potvrde da je lokalitet siguran;
- Gradski štab CZ procijeni da više ne postoji rizik od MES/NUS;
- gradske službe za upravu mogu preuzeti dalju obnovu i sanaciju u okviru redovnih nadležnosti.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja temeljni dokument kojim se uređuje organizacija, nadležnosti, postupci, mjere, nosioci aktivnosti i resursi za djelovanje u slučajevima prirodnih i drugih nesreća. Izradom ovog Plana izvršena je sveobuhvatna analiza ugroženosti od 15 identificiranih rizika, te su definisani preventivni, operativni i sanacioni mehanizmi djelovanja s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara, okoliša i infrastrukture.

Plan uspostavlja jasan okvir nadležnosti Gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, Službe civilne zaštite, nadležnih gradskih službi, javnih komunalnih preduzeća, pravnih lica, ustanova, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji učestvuju u sistemu zaštite i spašavanja. Definisane mjere i postupci zasnovani su na važećim propisima Federacije BiH, Tuzlanskog kantona i Grada Tuzla, kao i na preporukama stručnih institucija i najboljih praksi upravljanja rizicima.

Plan naglašava značaj:

- pravovremenog planiranja i provođenja preventivnih mjera,
- efikasne aktivacije operativnih snaga u fazi spašavanja,
- koordinisanog djelovanja u fazi otklanjanja posljedica,
- kontinuiranog razvoja kapaciteta i unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Posebna pažnja usmjerena je na integraciju lokalnih resursa, međusobnu saradnju svih subjekata, blagovremeno informisanje stanovništva, zaštitu ranjivih kategorija, te održavanje funkcionalnosti kritične infrastrukture u svim fazama djelovanja.

Provođenje ovog Plana zahtijeva:

- redovno ažuriranje podataka, resursa i kontakt tačaka,
- usklađivanje operativnih aktivnosti sa promjenama rizika i stanjem na terenu,
- periodičnu obuku, vježbe i provjeru spremnosti svih struktura civilne zaštite,
- praćenje realizacije mjera i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

Plan je podlozan redovnom ažuriranju koje se vrši kada se u Procjeni ugroženosti ili u Programu razvoja zaštite i spašavanja izvrše odgovarajuće izmjene suštinskog karaktera koje utiču na promjenu rješenja definisanih ovim planom (član 66. Uredbe), a u skladu sa razvojem grada, novim propisima, tehnološkim napretkom i iskustvima stečenim u stvarnim situacijama i vježbama.

Provođenjem Plana, Grad Tuzla osigurava organizovan, efikasan i održiv odgovor na prirodne i druge nesreće, jača otpornost zajednice i doprinosi sigurnom i stabilnom okruženju za život i rad svih građana.

Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla, pored svoje osnovne operativne funkcije u organizaciji i provođenju mjera zaštite i spašavanja, ima i značajnu stratešku ulogu u sistemu zaštite i spašavanja. Na osnovu Procjene ugroženosti, identifikovanih 15 vrsta rizika te definisanih mjera u fazama prevencije, spašavanja i otklanjanja posljedica, Plan predstavlja osnov za dugoročno usmjeravanje razvoja kapaciteta, ulaganja i jačanja otpornosti zajednice.

Sektorske procjene obrađene u okviru Procjene ugroženosti – koje obuhvataju saobraćajnu, elektroenergetsku i telekomunikacijsku infrastrukturu, vodosnabdijevanje, toplifikaciju, upravljanje otpadom, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, poljoprivredu, zaštitu tla i bioraznolikosti, kao i druge oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje – predstavljaju ključni okvir za identifikaciju ranjivosti i definisanje prioriteta djelovanja.

Radi efikasnog smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, ove sektorske analize trebaju biti integralni dio strateških i planskih dokumenata Grada Tuzle, uključujući Prostorni plan, Strategiju razvoja Grada Tuzle i druge relevantne razvojne i planske dokumente. Na taj način osigurava se sistemski pristup jačanju otpornosti infrastrukture i zajednice, te usklađivanje preventivnih, operativnih i sanacionih mjera sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada.

Sektorski prioriteti za smanjenje rizika od katastrofa

Uzimajući u obzir sve obrađene prirodne, tehničko-tehnološke i druge opasnosti, kao i definisane mjere preventivne zaštite, zaštite i spašavanja te otklanjanja posljedica, utvrđeni su sljedeći sektorski prioriteti, koji predstavljaju osnovu za planiranje budućih aktivnosti i usmjeravanje finansijskih i materijalnih resursa u sistemu zaštite i spašavanja Grada Tuzla:

1. Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti

Kontinuirano planiranje i realizacija preventivnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje vjerovatnoće nastanka prirodnih i drugih nesreća, kao i na ublažavanje njihovih mogućih posljedica.

2. Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite

Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga civilne zaštite radi osiguranja njihove pune spremnosti i efikasnog djelovanja u svim fazama zaštite i spašavanja.

3. Obuke i edukacija operativnih snaga

Provođenje sistematskih obuka, specijalističkih edukacija i redovnih vježbi za sve operativne snage zaštite i spašavanja s ciljem podizanja profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.

4. Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja

Brza, koordinirana i pravovremena primjena hitnih mjera tokom nastanka nesreća radi minimiziranja posljedica po ljude, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš.

5. Jačanje svijesti i angažmana zajednice

Aktivno uključivanje građana kroz edukativne kampanje, volonterske programe i sistem informisanja, s ciljem povećanja kolektivne otpornosti i sigurnosti zajednice.

6. Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturom

Provođenje redovnih i interventnih aktivnosti na održavanju i sanaciji ugroženih područja, uključujući regulaciju vodotoka, sanaciju klizišta i druge mjere koje smanjuju rizik od nastanka nesreća.

7. Dodatne sektorske mjere i primjena savremenih tehnologija

Razvoj i primjena GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, unapređenje sistema komandovanja i rukovođenja, te jačanje organizacionih i tehničkih kapaciteta Gradskog štaba civilne zaštite i Službe civilne zaštite.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritetne sektorske mjere zaštite i spašavanja

Kategorija mjere	Opis mjere
Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti	Preventivne aktivnosti u cilju smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća.
Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite	Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga (vozila, pumpe, čamci, komunikacijska oprema, specijalizovana oprema) kako bi se osigurala njihova spremnost i efikasnost u svim fazama zaštite i spašavanja.
Obuke i edukacija operativnih snaga	Sistematske obuke, specijalističke edukacije i redovne vježbe za sve operativne snage zaštite i spašavanja, podizanje profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.
Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja	Brza i koordinirana primjena hitnih mjera tokom nesreća: evakuacija, spašavanje, gašenje požara, medicinska pomoć, privremena zaštita infrastrukture, minimiziranje posljedica po ljude i imovinu.
Jačanje svijesti i angažmana zajednice	Edukativne kampanje, volonterski programi i sistem informiranja građana, što povećava kolektivnu otpornost i sigurnost u zajednici.
Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturuom	Redovne intervencije poput čišćenja i regulacije riječnih korita, trajna i interventna sanacija klizišta i drugih ugroženih lokaliteta, smanjenje vjerovatnoće nastanka nesreća i ublažavanje posljedica.
Interventna sanacija klizišta	Stabilizacija aktiviranih klizišta: drenaža, uklanjanje opasnih masa, privremeni i trajni zaštitni radovi.
Čišćenje i regulacija riječnih korita	Uklanjanje naplavina, mulja, drveća i otpada iz korita; tehnička regulacija tokova; osiguranje protočnosti; smanjenje rizika od poplava.
Mobilno snabdijevanje pitkom vodom	Dostava zdravstveno ispravne pitke vode cisternama u naseljima pogođenim nestašicom vode, s prioritetom na ranjive kategorije stanovništva i područja bez alternativnih izvora.
Saniranje šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom	Popravke i obnova infrastrukture, objekata, komunalnih sistema i drugih ugroženih resursa nakon nesreća.
Dodatne sektorske mjere i tehnologije	Razvoj GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, formiranje i opremanje komandnog centra Gradskog štaba civilne zaštite, te druge organizacione i tehničke aktivnosti koje podržavaju efikasnu zaštitu i smanjenje rizika od katastrofa.

Značaj sektorskih prioriteta za provođenje plana

Utvrđeni sektorski i strateški prioriteti predstavljaju temelj za:

- plansko i transparentno korištenje namjenskih sredstava zaštite i spašavanja,
- usmjeravanje razvoja kapaciteta civilne zaštite,
- unapređenje koordinacije između gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata,
- jačanje otpornosti zajednice na prirodne i druge nesreće.

Njihova implementacija omogućava da se mjere zaštite i spašavanja provode planski, preventivno i u skladu sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada Tuzle, čime se osigurava održiv, efikasan i zakonit sistem zaštite i spašavanja.

Ograničenja plana zaštite i spašavanja

Iako Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja sveobuhvatan dokument koji definiše organizaciju, nadležnosti, mjere, postupke i resurse za djelovanje u prirodnim i drugim nesrećama, njegova primjena ima određena ograničenja koja proizlaze iz:

1. Dinamičnosti rizika i klimatskih promjena

Rizici poput poplava, klizišta, ekstremnih temperatura i olujnih nepogoda mijenjaju se pod uticajem klimatskih promjena, što može zahtijevati brže prilagođavanje mjera nego što je to predviđeno redovnim procesom ažuriranja Plana.

2. Ograničenosti materijalno-tehničkih i ljudskih resursa

Grad ne posjeduje sve potrebne kapacitete za djelovanje u najtežim scenarijima (specijalizovana oprema, rezervne lokacije, napredni komunikacijski sistemi), što može uticati na brzinu i obim intervencija.

3. Zavisnosti od vanjskih institucija i viših nivoa vlasti

U slučajevima velikih nesreća neophodna je podrška kantonalnih, federalnih i drugih institucija, pri čemu dinamika njihove intervencije može utjecati na ukupnu efikasnost odgovora.

4. Finansijskih ograničenja i budžetskih procedura

Planirani razvoj kapaciteta, nabavka opreme i ulaganja u infrastrukturu zavise od raspoloživih sredstava. Budžetska ograničenja mogu odgoditi ili usporiti realizaciju predviđenih mjera.

5. Varijabilnosti podataka i potrebi za kontinuiranim ažuriranjem

Dio podataka (stanovništvo, stanja infrastrukture, lokacije resursa, kapaciteti pravnih lica) podložan je čestim promjenama, što iziskuje stalno usklađivanje Plana.

6. Ograničene mogućnosti predviđanja intenziteta pojedinih nesreća

Bez obzira na kvalitet planiranja, intenzitet i obim određenih nesreća (npr. zemljotresi, ekstremne padavine, industrijski incidenti) mogu premašiti planirane kapacitete.

Ograničenja naglašavaju potrebu za fleksibilnim, prilagodljivim i koordiniranim pristupom, kontinuiranim unapređenjem i razvojem operativnih struktura i resursa civilne zaštite.

Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja

Na osnovu analize postojećih kapaciteta, identifikovanih rizika i provedene obrade 15 vrsta opasnosti, preporučuje se sljedeće:

1. Jačanje preventivnih kapaciteta

- kontinuirano unapređenje Procjene ugroženosti,
- razvoj naprednijih meteoroloških i monitoring sistema,
- izrada specifičnih operativnih planova za visokorizične lokacije.

2. Unapređenje opremljenosti i materijalnih resursa

- nabavka savremene komunikacijske opreme,
- jačanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kroz novu mehanizaciju i alate,

- razvoj mobilnih kapaciteta za logistiku, smještaj i sanaciju.

3. Razvoj ljudskih resursa

- redovne obuke i vježbe svih operativnih struktura,
- specijalizirane obuke za tehnološke nesreće, potrage i spašavanje, poplave, potrese,
- edukacija povjerenika CZ i pripadnika MZ.

4. Unapređenje sistema informisanja i komunikacije

- modernizacija sirena, SMS sistema i digitalnih platformi,
- bolje povezivanje OC CZ sa drugim institucijama i operaterima infrastrukture,
- integracija GIS sistema za upravljanje incidentima.

5. Jačanje saradnje između institucija

- unapređenje koordinacije s kantonalnim i federalnim institucijama,
- uspostava posebnih protokola saradnje sa javnim komunalnim preduzećima,
- uključivanje akademskih i stručnih institucija u analize rizika.

6. Jačanje otpornosti zajednice

- veća uključenost MZ-a i građana u pripremu i odgovor,
- edukativne kampanje o samozaštiti,
- razvoj volonterskih mreža u kriznim situacijama.

Navedena ograničenja dodatno potvrđuju potrebu za planskim utvrđivanjem strateških i sektorskih prioriteta, kao i za kontinuiranim jačanjem kapaciteta sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla.

Lista propisa korištenih u izradi Plana

1. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/09 i 77/25)
3. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11);
4. Uredba o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04 i 38/06);
5. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 58/06, 40/10, 14/12, 66/12, 11/17, 20/20, 43/21 i 18/23);
6. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 52/22 i 42/23);
7. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06, 5/07 i 32/14);
8. Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/19);
9. Plan interventnih mjera u slučajevima iznimne zagađenosti zraka na području Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 7/21)

DOKUMENT IV

PRILOZI

1. Pregled zgrada i drugih objekata na području grada Tuzle u kojima se može organizovati smještaj i ishrana jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zadacima zaštite i spašavanja

Objekti kulture u mjesnim zajednicama grada Tuzla – Domovi kulture, čitaonice

R/br	Naziv MZ	Površina (m ²)	Spratnost	Vlasništvo / dozvola	Pogodnost evakuacije
1	Batva	173,81	Visoko prizemlje	NE	Niska
2	Brčanska Malta	142	Prizemlje	DA	Srednja
3	Breške	150	Prizemlje + sprat	DA	Srednja
4	Bukinje	70	Prizemlje	DA	Niska
5	Centar	47	Prizemlje	DA	Niska
6	Dobrnja	220	Prizemlje + potkrovlje	DA	Srednja
7	Dokanj	490	Prizemlje + sprat	DA	Visoka
8	Donja Obodnica	340	Prizemlje + potkrovlje	DA	Visoka
9	Dragunja	600	Prizemlje + potkrovlje	Nepoznato	Srednja
10	Gornja Tuzla	1.300	Podrum + prizemlje + sprat	DA	Visoka
11	Gornja Obodnica	165	Prizemlje	DA	Srednja
12	Gornja Lipnica	663	Prizemlje + sprat	DA	Visoka
13	Grabovica	117,6	Prizemlje	NE	Niska
14	Husino	836	Prizemlje + sprat	DA	Visoka
15	Jala	150	Prizemlje	DA	Srednja
16	Kula	125	Prizemlje	DA	Niska
17	Kreka	314,8	Prizemlje	DA	Srednja
18	Kiseljak	(prizemlje + sprat)	DA	Srednja	
19	Lipnica	650	Prizemlje + sprat	NE	Niska
20	Ljepunice	352	Prizemlje + sprat	Nepoznato	Srednja
21	Ljubače	340	Podrum + prizemlje + sprat	DA	Srednja
22	Mosnik	239	Prizemlje	DA	Srednja
23	Mejdani	91	Prizemlje + sprat	NE	Niska
24	Mramor	113	Prizemlje + sprat	NE	Niska
25	Novi Grad I	222	Prizemlje	DA	Srednja
26	Novi Grad II	44	Prizemlje	DA	Niska
27	Par Selo	340	Prizemlje + sprat	NE	Niska
28	Pasci Gornji	400	Prizemlje	Nepoznato	Srednja
29	Požarnica	36	Prizemlje	Nepoznato	Niska
30	Sjenjak	64	Prizemlje	Nepoznato	Niska
31	Slavinovići	127 + 66,7	Prizemlje	Samodoprinos	Niska
32	Simin Han	138	Podrum + prizemlje + sprat + potkrovlje	NE	Srednja (ograničeno)
33	Slatina	-	Prizemlje	Nepoznato	Niska
34	Solana	400+76	Prizemlje + sprat	DA	Visoka
35	Solina	137	Prizemlje	DA	Niska

R/br	Naziv MZ	Površina (m ²)	Spratnost	Vlasništvo / dozvola	Pogodnost evakuacije
36	Srednja Lipnica	156	Prizemlje	NE	Niska
37	Stari Grad	14x13 m	Podrum + Prizemlje + Potkrovlje	DA	Srednja
38	Ši Selo	62 + 63	Prizemlje	Nepoznato	Niska
39	Šićki Brod	-	Podrum + prizemlje + sprat	NE	Niska
40	Tušanj	38 + 107	Prizemlje	DA	Srednja

Tabela matičnih ureda u mjesnim zajednicama

R.br	Matični ured	Adresa	Spratnost građevine	Površina (ukupno / kancelarija sekretara)	Napomena	Pogodnost za smještaj evakuisanih
1	Breške	Breške bb	Prizemlje + sprat	150 m ² / 17 m ²	Na spratu iznad ambulate	Ograničeno – mali prostor, prisustvo ambulate ograničava dostupnost
2	Dragunja	Društveni dom Dragunja	Prizemlje + potkrovlje	600 m ² / 10,5 m ²	Na spratu iznad ambulate	Pogodno – veći dom, ali prostor sekretara mali, ambulanta zauzima dio
3	Gornja Tuzla	Društveni dom Gornja Tuzla, Ul. Abdurahmana Saračevića Ace br. 119	Podrum + prizemlje + sprat	1.300 m ² / 30 m ²	-	Vrlo pogodno – veliki prostor, pogodan za smještaj većeg broja evakuisanih
4	Kiseljak	Društveno-edukativni centar Kiseljak, Ul. Prvomajska bb	Prizemlje + sprat	- / 10 m ²	Centar ustupljen Fondaciji tuzlanske zajednice	Upitno – prostor ugovorno dat, potrebno dogovoriti korištenje
5	Lipnica	Dom rudara Lipnica, Ul. Ozrenska br.2	Prizemlje + sprat	650 m ² / 28 m ²	Vlasnik JP Elektroprivreda BiH / Rudnici „Kreka“	Upitno – veći prostor, ali vlasnik privatni, potrebna koordinacija za korištenje

R.br	Matični ured	Adresa	Spratnost građevine	Površina (ukupno / kancelarija sekretara)	Napomena	Pogodnost za smještaj evakuisanih
6	Mramor	Rudarski dom u Mramoru, Ul. 26. augusta bb	Prizemlje + sprat	113 m ² / 28 m ²	Prostorije MZ iznajmljene	Ograničeno – mali ukupni prostor, potrebna provjera prava korištenja

1. Prioritetni objekti za krizne situacije:

- Gornja Tuzla, Husino, Gornja Lipnica, Donja Obodnica, Dokanj, Solana → visoki kapacitet i pogodnost evakuacije

2. Sekundarni objekti (ograničeno korištenje / manji kapacitet):

- Breške, Dragunja, Novi Grad I/II, Lipnica, Mramor → treba dogovoriti korištenje i pripremiti logistiku

3. Ograničenja:

- Privatno vlasništvo i objekti pod ugovorom → potrebna je prethodna koordinacija i pravna odobrenja
- Spratnost i pristupačnost → objekti sa podrumom i višim spratovima zahtijevaju dodatnu procjenu evakuacije

Analiza pokazuje da Grad Tuzla raspolaže objektima kulture u mjesnim zajednicama koji se mogu koristiti za smještaj i ishranu evakuisanih građana i jedinica civilne zaštite, pri čemu se prioritet daje najvećim i najpogodnijim objektima u Gornjoj Tuzli, Dragunji, Husinu, Gornjoj Lipnici, Doknju i Donjoj Obodnici. Manji i ograničeno pogodni prostori mogu služiti kao dopunski smještaj, skladišta pomoći ili koordinacijski centri, dok nepogodni objekti zahtijevaju dodatna pravna rješenja i dogovore s vlasnicima prije upotrebe. Ova kategorizacija omogućava efikasnu pripremu i organizaciju kapaciteta za hitne intervencije u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

Pregled smještajnih objekata – hoteli, moteli i pansiona u gradu Tuzli

R/br	Smještajna podkategorija	Naziv subjekta	Broj soba	Broj ležaja	Kontakt osoba	Telefon
1	Hotel	Vertigos	17	34	Vrabac Ademir	035 258 258
2	Hotel	Salis	56	112	Jahić Mirsad	035 560 000
3	Hotel	Tehnograd	67	150	Vrabac Ademir	035 226 396
4	Hotel	Dom Penzionera	6	11	Bakalović Mirsad	035 270 002
5	Hotel	Golden Star	9	16	Bečić Asim	035 258 100
6	Hotel	Mellain	128	256	Atlić Mirela	035 365 500

7	Hotel	GRAND HOTEL	51	105	Dževad Sakić DŽENEX d.o.o	035 366 166
8	Hotel	Dorrah	25	50	El Fakawy Ayman	035 210 190
9	Hotel	President	14	26	Samir Omić	035 808 549
10	Hotel	Minero	16	32	Kadrić Asmir	035 217 027
11	Hotel	Soni Lux	8	22	Softić Moamer	035 249 111
12	Hotel	Most	17	36	Hebibović Edin	035 309 100
13	Hotel	Aqua Bristol	12	24	Delić Adnan	035 365 533
14	Hotel	Miris Dunja88	16	31	Spahić Bekir	035 296 453
15	Hotel	City Heartland	7	14	Ibrahim Popara	035 255 111
1	Motel	La Mour	7	16	Marković Mirjana	063 288 176
2	Motel	So i Sol	7	12	Odobašić Damir	035 294 100
3	Motel	Royal	10	22	Aliefendić Adnan	035 315 666
4	Motel	Ječmište kod Tome	14	22	Vilušić Tomislav	063 283 584
5	Motel	Anvers	5	12	Jaganjac Estin	035 215 800
6	Motel	Rudar	37	78	Kadrić Asmir	035 280 373
1	Pansion	Centar	5	10	Alić Jasmin	061 149 291
2	Pansion	Kipovi	13	25	Mehmedi Naim	062 389 478
3	Pansion	Diskrecija	6	9	Tomić Srđan	035 380 442
4	Pansion	Slana Oaza	2	4	Dino Sakić	061 906 900
5	Pansion	Domovina	2	4	Antunović Mladen	035 815 091

Analiza smještajnih kapaciteta u gradu Tuzli

R.br	Kategorija	Naziv objekta	Broj soba	Broj ležaja	Kontakt osoba	Telefon	Pogodnost za smještaj
1	Hotel	Mellain	128	256	Atlić Mirela	035 365 500	Visoka
2	Hotel	Tehnograd	67	150	Vrabac Ademir	035 226 396	Visoka
3	Hotel	Salis	56	112	Jahić Mirsad	035 560 000	Visoka

R.br	Kategorija	Naziv objekta	Broj soba	Broj ležaja	Kontakt osoba	Telefon	Pogodnost za smještaj
4	Hotel	GRAND HOTEL	51	105	Dževad Sakić	035 366 166	Srednja
5	Hotel	Dorrah	25	50	El Fakawy Ayman	035 210 190	Srednja
6	Hotel	Vertigos	17	34	Vrabac Ademir	035 258 258	Srednja
7	Hotel	Minero	16	32	Kadrić Asmir	035 217 027	Srednja
8	Hotel	Soni Lux	8	22	Softić Moamer	035 249 111	Niska
9	Hotel	Most	17	36	Hebibović Edin	035 309 100	Srednja
10	Hotel	Aqua Bristol	12	24	Delić Adnan	035 365 533	Niska
11	Hotel	Miris Dunja88	16	31	Spahić Bekir	035 296 453	Niska
12	Hotel	City Heartland	7	14	Ibrahim Popara	035 255 111	Niska
13	Hotel	Golden Star	9	16	Bečić Asim	035 258 100	Niska
14	Hotel	Dom Penzionera	6	11	Bakalović Mirsad	035 270 002	Niska
15	Hotel	President	14	26	Samir Omić	035 808 549	Niska
16	Motel	Rudar	37	78	Kadrić Asmir	035 280 373	Visoka
17	Motel	Ječmište kod Tome	14	22	Vilušić Tomislav	063 283 584	Srednja
18	Motel	Royal	10	22	Aliefendić Adnan	035 315 666	Srednja
19	Motel	La Mour	7	16	Marković Mirjana	063 288 176	Niska
20	Motel	So i Sol	7	12	Odobasić Damir	035 294 100	Niska

R.br	Kategorija	Naziv objekta	Broj soba	Broj ležaja	Kontakt osoba	Telefon	Pogodnost za smještaj
21	Motel	Anvers	5	12	Jaganjac Estin	035 215 800	Niska
22	Pansion	Kipovi	13	25	Mehmedi Naim	062 389 478	Niska
23	Pansion	Diskrecija	6	9	Tomić Srđan	035 380 442	Niska
24	Pansion	Centar	5	10	Alić Jasmin	061 149 291	Niska
25	Pansion	Slana Oaza	2	4	Dino Sakić	061 906 900	Niska
26	Pansion	Domovina	2	4	Antunović Mladen	035 815 091	Niska

Na osnovu analize smještajnih kapaciteta u gradu Tuzli, identificirani su primarni objekti pogodni za evakuaciju i smještaj operativnih timova civilne zaštite. Hoteli **Mellain, Tehnograd, Salis**, kao i motel **Rudar**, predstavljaju ključne kapacitete zbog velikog broja soba i ležaja, što ih čini pogodnim za smještaj većeg broja evakuiranih ili osoblja angažovanog na zadacima zaštite i spašavanja.

Sekundarni kapaciteti čine srednji hoteli i moteli, koji su adekvatni za smještaj manjih grupa građana ili timova koji djeluju na terenu, dok manji objekti i pansioni, s obzirom na ograničen broj soba, mogu poslužiti za hitne slučajeve, individualni smještaj ili smještaj manjih timova civilne zaštite.

Pristup objektima i logistička povezanost predstavljaju dodatnu prednost većih hotela, koji su smješteni uz glavne saobraćajnice, što omogućava efikasan transport evakuiranih, medicinske pomoći, hrane i drugih neophodnih resursa.

Za optimalno korištenje smještajnih kapaciteta preporučuje se redovno ažuriranje kontakt liste objekata i provjera njihove dostupnosti u kriznim situacijama. Takođe, korisno je povezati smještajne kapacitete sa mapama objekata kulture i matičnih ureda u mjesnim zajednicama kako bi se precizno definisale primarne i sekundarne lokacije za raspodjelu evakuiranih i operativnih snaga civilne zaštite.

Predškolske ustanove

Red. br.	Naziv ustanove	Adresa	Kapacitet
1.	PPU Dječija kuća Tuzla	Envera Šiljka 13	54
2.	PPU Vrtić Kiki	Goste Lazarevića 122	240
3.	PPU "Maštaonica"	Alekse Šantića 3	40
4.	PPU Montessori IQ kutak	Ismeta Mujezinovića bb-2B	150
5.	JU "Naše dijete" Tuzla	Krečanska 3	1342
6.	Richmond Park International Preschool	Slavinovičkog odreda bb	80
7.	PU "Aladin"	Ismeta Mujezinovića 32	220

Red. br.	Naziv ustanove	Adresa	Kapacitet
8.	PJ "Aladin2"	Bosne Srebrene 123	140
9.	PPU "Ententini"	Stupine do B-10, PZC II sprat	150

Osnovno obrazovanje

Br.	Naziv škole	Adresa	Kapacitet	Područje
1	JU OŠ "Breške"	Breške bb	560	Ruralno
2	JU OŠ "Miladije" Tuzla	Hasana Kikića 7	672	Gradsko
3	JU OŠ "Bukinje"	Vojka Milovanovića 46	500	Gradsko
4	JU OŠ "Podrinje" Mihatovići	Izbjeglički kamp bb	79	Ruralno
5	JU OŠ "Jala" Tuzla	ZAVNOBIH-a 2	600	Gradsko
6	JU OŠ "Novi Grad" Tuzla	Ivana Ribara 17	836	Gradsko
7	JU OŠ "Brčanska Malta"	Miroslava Krleže 27	700	Gradsko
8	JU OŠ "Husino" + PŠ "Ljubače"	27. jula 29	400	Gradsko
9	JU OŠ "Sjenjak"	Ismeta Mujezinovića bb	617	Gradsko
10	JU OŠ "Mejdan"	Muftije ef. Kurta bb	300	Gradsko
11	JU Centar za slušanje i govor	Husinskih rudara 161	36	Gradsko
12	JU OŠ "Lipnica"	Stjepana Matijevića 2	1000	Gradsko
13	JU OŠ "Centar" Tuzla	Mirze Delibašića 14	460	Gradsko
14	JU OŠ "Pazar"	Pazar 1	500	Gradsko
15	JU OŠ "Simin Han"	Sarajac 4	700	Gradsko
16	JU OŠ "Pasci" – centralna	Donje Dubrave	250	Ruralno
17	PŠ "Gornji Pasci"	Gornji Pasci bb	200	Ruralno
18	JU OŠ "Gornja Tuzla"	A. A. Saračevića 163	500	Ruralno
19	JU Zavod za odgoj i obrazovanje	Krečanska 5	230–250	Ruralno
20	JU OŠ "Slavinovići"	—	550	Ruralno
21	JU OŠ "Sveti Franjo"	Klosterska 10	600	Ruralno
22	JU OŠ "Kiseljak"	1. maja	—	Ruralno
23	JU OŠ "Solina"	Veljka Lukića Kurjaka 167	1000	Gradsko
24	PŠ "Dokanj"	Dokanj bb	120	Ruralno
25	JU OŠ "Tušanj"	Pašage Mandžića 33	1300	Gradsko
26	JU OŠ "Kreka"	Bosne Srebrene 119	375	Gradsko
27	JU OŠ "Mramor"	26. avgusta 149	500	Ruralno
28	Richmond Park International Primary School	Slavinovičkog odreda bb	300	Gradsko

U gradskom području nalazi se 14 centralnih osnovnih škola, dok je u vangradskom (ruralnom) području smješteno 10 centralnih osnovnih škola. Ukupni prostorni kapaciteti u školama osnovnog obrazovanja na području grada Tuzle iznose 57.351 m², dok površina prostora oko objekata škola (sportski tereni, dvorišta) iznosi 172.546 m².

Srednje obrazovanje

R.br.	Naziv škole	Mjesna zajednica / područje	Kapacitet
1	JU MS Hemijska škola	Bosne Srebrene	336
2	JU MS Elektrotehnička škola	M.H. Uskufija	800
3	JU MS Saobraćajna škola	Bosne Srebrene	1000
4	JU Gimnazija "Meša Selimović"	Dr. T. Markovića	Nepoznat
5	JU KŠC "Sveti Franjo" – Opća gimnazija	Klosterska	200

R.br.	Naziv škole	Mjesna zajednica / područje	Kapacitet
6	JU Turističko-ugostiteljska škola	M.H. Uskufija	350
7	JU Behram-begova medresa	Behram-begova	541
8	JU Srednja muzička škola	Ludviga Kube	200
9	Richmond Park International Secondary School	Slavinovićkog odreda	210
10	JU SE Trgovinska škola	M.H. Uskufija	500
11	JU MS Građevinsko-geodetska	Bosne Srebrenne	600
12	JU Srednja medicinska škola	Fra Grge Martića	713
13	JU MS Mašinska škola	Bosne Srebrenne	350
14	Mješovita srednja škola Tuzla	Bosne Srebrenne	400
15	JU Gimnazija "Ismet Mujezinović"	R. Deletisa	500

Mjesna zajednica / tip područja	Broj škola	Ukupan kapacitet	Prosječan kapacitet
Gradske (Tuzla)	15	6.810*	454
Ruralne	0	0	0

Visoko obrazovanje

Zbirna tabela fakulteta po adresama/mjестnim zajednicama

Mjesna zajednica / lokacija	Broj ustanova	Ukupan kapacitet	Prosječan kapacitet
Armije RBiH, kampus	1	88	88
Univerzitetska 1	2	200	100
Urfeta Vejzagića	5	780	260
Dr. T. Markovića	2	–	–
2. oktobra 1	1	313	313
M. H. Uskufija	1	233	233
M. Trifunovića Uče	1	694	694
Fočanska 1	1	68	68
XVIII hrvatske brigade 8	1	413	413

*Prosjeak je izračunat samo za ustanove sa poznatim kapacitetom.

2. Spisak gradskih službi za upravu koje će biti zadužene za organizaciju smještaja i ishrane i njihovi zadaci na tim poslovima

Služba Gradske uprave	Zadaci u kontekstu organizacije smještaja i ishrane
Služba civilne zaštite	– Koordinacija evakuacije i aktivacija smještajnih kapaciteta.– Organizacija prijema u privremene smještaje– Suradnja s volonterskim organizacijama i hitnim službama.– Uspostavljanje sistema za praćenje broja evakuiranih.
Služba za boračko-invalidsku zaštitu, stambene poslove i integraciju raseljenih lica	– Organizacija smještaja raseljenih lica, povratnika i izbjeglica u kolektivnim centrima– Evidencija korisnika smještaja– Planiranje i priprema programa pomoći i podrške za socijalno ranjive grupe– Priprema i koordinacija obnove objekata za smještaj raseljenih lica – Suradnja s humanitarnim organizacijama i nadležnim institucijama.

Služba Gradske uprave	Zadaci u kontekstu organizacije smještaja i ishrane
Služba za komunalne poslove, izgradnju i pitanja mjesnih zajednica	– Priprema infrastrukturnih uvjeta za korištenje objekata (voda, kanalizacija, struja)– Odgovornost za održavanje objekata koji se koriste kao smještaji (čišćenje, sanitacija)– Organizacija prostora zajedničkih kuhinja ili prostora za pripremu hrane– Logistička podrška dostavi hrane i potrepština unutar smještajnih kapaciteta.
Služba za opću upravu i zajedničke poslove	– Upravljanje dokumentacijom i evidencijama korisnika smještaja– Organizacija prijemnih procedura (recepcija privremenih smještaja)– Komunikacija s građanima (informisanje o smještajnim kapacitetima i procedurama)– Administrativna podrška (ugovori, potvrde, rješenja).
Služba za budžet i finansije	– Planiranje i osiguravanje finansijskih sredstava za smještaj i ishranu– Praćenje troškova nabavke hrane, logistike, opreme– Izrada finansijskih izvještaja i povlačenje sredstava iz budžetskih fondova.
Stručna služba za poslove Gradonačelnika	– Koordinacija strateških odluka i mobilizacija resursa.– Komunikacija sa višim nivoima vlasti i donatorima, Organizacija javnih informativnih kampanja o lokacijama smještaja i pravilima ponašanja.

Većina gradskih službi za upravu imaju nadležnosti koje mogu podržavati organizaciju smještaja i ishrane, ali za neke od predloženih zadataka nema zvanične formalne nadležnosti - njih treba definisati internim aktom grada Tuzla.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
GRAD TUZLA

Gradski štab civilne zaštite

Broj: _____
Tuzla, _____ godine

Na osnovu člana 184. stav (1) tačka 2) Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10), tačke X Odluke o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 4/12, 80/13 i 20/20), člana 17. Poslovnika o radu Gradskog štaba civilne zaštite Tuzla („Službeni glasnik Grada Tuzle“ broj: 7/18 i 10/19), Naredbe Gradskog štaba civilne zaštite broj: _____ od _____ godine i Godišnjeg plana korištenja sredstava planiranih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u Gradu Tuzla za _____ godinu broj: _____ od _____ godine, na prijedlog Službe civilne zaštite Grada Tuzle, Gradski štab civilne zaštite, donosi

ODLUKU¹

o odobravanju korištenja finansijskih sredstava za finansiranje troškova smještaja i ishrane lica angažovanih na zaštiti i spašavanju

I

Ovom Odlukom se odobrava korištenje finansijskih sredstava u iznosu do _____ KM za troškove smještaja i ishrane lica angažovanih na zaštiti i spašavanju po Naredbi Gradskog štaba civilne zaštite broj: _____ od _____ u periodu trajanja nesreće proglašene Odlukom _____ broj: _____ od _____ godine.

II

Finansiranje troškova iz tačke I ove Odluke, izvršit će se iz sredstava u Budžetu Grada Tuzle za _____ godinu, sa pozicije planirane u organizacionoj jedinici 1203 "Sredstva za spašavanje i zaštitu ljudi i materijalnih dobara" - pozicija 1203/613976/4 - „Ostale ugovorene usluge“.

III

Služba civilne zaštite će izvršiti kontrolu dostavljene finansijske i druge dokumentacije o izvršenim uslugama iz tačke I, te istu uz zahtjev za isplatu sredstava za realizaciju usluga iz tačke I ove Odluke dostaviti Službi za budžet i finansije.

IV

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja na Oglasnoj tabli Službe civilne zaštite.

**KOMADANT
GRADSKOG ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE**

¹ U dokumentu plana zaštite i spašavanja koji se odnosi na mjere zaštite i spašavanja, u dijelu za fazu spašavanja iz tačke 2. člana 4. ove uredbe, utvrđuju se naročito sljedeća pitanja:

- utvrđuje se organizacija smještaja i ishrane jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zaštiti i spašavanju. U prilogu se čuva:
 - pregled zgrada i drugih objekata na području opštine u kojima se može organizovati smještaj i ishrana jedinica civilne zaštite i građana angažovanih na zadacima zaštite i spašavanja;
 - spisak pravnih lica i mjesnih zajednica u kojima će se obezbijediti smještaj i ishrana;
 - spisak opštinskih službi za upravu koje će biti zadužene za organizaciju smještaja i ishrane i njihovi zadaci na tim poslovima, te
 - **akt o određivanju izvora finansiranja smještaja i ishrane**

DOKUMENT
O INFORMISANJU GRAĐANA I JAVNOSTI
DOKUMENT V

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Sadržaj

I. UVOD.....	1
Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji	1
Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli	2
II. DOKUMENT O INFORMISANJU GRAĐANA I JAVNOSTI	7
Nadležnosti za informisanje.....	7
Mjere, postupci i zadaci informisanja	8
Način i kanali informisanja	8
Posebne mjere informisanja ranjivih grupa	9
Pregled dostupnih kanala informisanja u gradu tuzli	9
Služba za informisanje Grada Tuzle (RTV7 Tuzla).....	9
Specijalizirana jedinica civilne zaštite za uspostavljanje i održavanje radio-veza	11
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA	12
Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća	12
Ograničenja plana zaštite i spašavanja	15
Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja	15

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

I. UVOD

Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla izrađen je u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11). Cilj ovog Plana je uspostavljanje jedinstvenog, funkcionalnog i koordinisanog sistema djelovanja nadležnih organa, službi za upravu, jedinica civilne zaštite, javnih i privatnih pravnih lica, mjesnih zajednica i građana u sprječavanju nastanka nesreća, spašavanju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara te saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

Plan je strukturiran na osnovu propisanih sadržaja i obuhvata operativne, organizacione i tehničke mjere koje se provode u sve tri faze djelovanja: preventivna zaštita, spašavanje, i otklanjanje posljedica.

Plan obuhvata sljedeće osnovne dokumente:

1. **Dokument o Operativnom centru civilne zaštite Grada Tuzla** – definiše način prikupljanja, obrade i prijenosa informacija o nesrećama te uspostavljanje komunikacijskih sistema neophodnih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
2. **Dokument o aktiviranju, mobilizaciji i angažovanju snaga i sredstava** – propisuje postupke mobilizacije jedinica civilne zaštite, angažovanja gradskih službi i korištenja materijalno-tehničkih sredstava;
3. **Dokument o zadacima organa Gradske uprave, službi i mjesnih zajednica** – detaljno prikazuje obaveze u fazama preventivnog djelovanja, postupanja u nesreći i otklanjanja posljedica;
4. **Dokument o mjerama zaštite i spašavanja** – razrađuje mjere, postupke i zadatke za sve identificirane rizike, a u skladu s Procjenom ugroženosti Grada Tuzla;
5. **Dokument o informisanju građana i javnosti** – utvrđuje načine, sredstva i nadležne subjekte u sistemu pravovremenog obavješćavanja stanovništva i
6. **Dokument o načinu saradnje** sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i oružanim snagama BiH.

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja ključni strateški i operativni dokument kojim se obezbjeđuje integrisan pristup upravljanju rizicima i djelotvoran odgovor na sve vrste prirodnih i drugih nesreća, sa ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoline.

Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji

Procjena ugroženosti predstavlja temeljni dokument na kojem se zasniva Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla. U skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja, identifikovani su ključni prirodni i drugi rizici koji mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš na području grada. Svaki rizik je analiziran prema vjerovatnoći pojave, intenzitetu mogućih posljedica i kapacitetima za odgovor, te je svrstano u četiri prioriteta nivoa djelovanja.

Pregled rizika obuhvata prirodne nesreće (poplave, klizišta, zemljotresi, oluje, suša, ekstremne padavine, snijeg, epidemije i epizootije), tehničko-tehnološke i infrastrukturne incidente te eksplozivne i opasne materije i druge nesreće (veliki požari, zagađenje zraka, velike

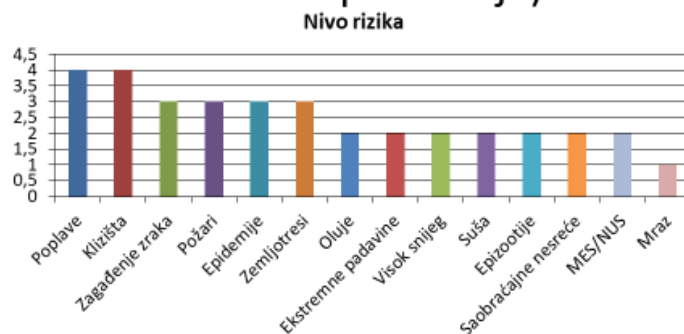
PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

saobraćajne nesreće (MES/NUS). Za svaki rizik definisane su preventivne mjere, mjere spašavanja u fazi odgovora te aktivnosti otklanjanja posljedica i oporavka.

Rizici sa **najvišim prioritetom** (poplave i klizišta) zahtijevaju kontinuirani geološki, hidrološki i infrastrukturni nadzor zbog učestalosti i težine posljedica koje mogu izazvati. Rizici visokog prioriteta (zagađenje zraka, požari, epidemije, zemljotresi) imaju značajan potencijal ugrožavanja života i imovine, dok srednji prioriteti (suša, oluje, ekstremne padavine, epizootije, velike nesreće, MES/NUS) zahtijevaju plansko praćenje, pravovremenu aktivaciju nadležnih službi i razvijene kapacitete za spašavanje.

Ovaj pregled ključnih prijetnji predstavlja osnovu za planiranje mjera zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – preventivna zaštita, spašavanje i otklanjanje posljedica – te omogućava usklađenu, efikasnu i ciljanu primjenu operativnih i tehničkih resursa Grada Tuzla u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Nivoi rizika – Ključne prijetnje (Plan zaštite i spašavanja)

Slika 1. Nivoi rizika za ključne prijetnje

Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli

Organizacija sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla zasniva se na načelima jasno definisanih nadležnosti, hijerarhijske strukture rukovođenja i uspostavljenih komunikacijskih tokova koji omogućavaju blagovremeno donošenje odluka, mobilizaciju snaga i koordinaciju svih subjekata sistema.

Nadležnosti u oblasti zaštite i spašavanja uređene su Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i federalnim i kantonalnim podzakonskim propisima.

U okviru grada Tuzla nadležnosti su raspoređene na sljedeći način:

- **Gradonačelnik:** komandant Gradskog štaba civilne zaštite; donosi naredbe, odluke i zaključke, proglašava i ukida stanje nesreće, aktivira operativne snage i koordinira rad svih subjekata,
- **Gradski štab civilne zaštite:** operativno rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, izdaje naredbe, koordinira sve službe i institucije, organizuje procjenu šteta i upravlja resursima,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Služba civilne zaštite Grada Tuzla:** stručna i operativna služba koja planira, prati, koordinira i nadzire provođenje mjera zaštite i spašavanja, vodi Operativni centar civilne zaštite i osigurava kontinuirano prikupljanje podataka,
- **Gradske službe za upravu:** provode mjere zaštite i spašavanja u domenu svojih redovnih nadležnosti, obezbjeđuju tehničku, logističku i administrativnu podršku i učestvuju u procjeni šteta,
- **Javna i komunalna preduzeća:** odgovorna za sanaciju i održavanje komunalne infrastrukture, hitne intervencije, logističku podršku i osiguranje osnovnih usluga (voda, odvodnja, grijanje, javna rasvjeta, saobraćaj),
- **Mjesne zajednice i povjerenici civilne zaštite:** prikupljaju informacije s terena, obavještavaju stanovništvo, organizuju lokalnu logistiku, pružaju podršku evakuaciji i procjeni šteta,
- **Pravna lica i ustanove:** dužna su provoditi interne planove zaštite i spašavanja, staviti na raspolaganje opremu i resurse, obezbijediti kontinuitet svojih funkcija od javnog značaja,
- **Građani:** dužni su postupati prema mjerama nadležnih organa, pružiti pomoć u skladu s mogućnostima i čuvati ličnu i zajedničku sigurnost.

Struktura civilne zaštite u Gradu Tuzla

Sistem civilne zaštite organizovan je kao mreža operativnih tijela, jedinica i službi koje djeluju koordinisano prema fazama djelovanja (preventiva – spašavanje – otklanjanje posljedica). Strukturu čine:

1. **Gradski štab civilne zaštite** – centralno rukovodeće tijelo,
2. **Služba civilne zaštite** – operativno-tehnički organ uprave, vodi Operativni centar 24/7,
3. **Specijalizirane jedinice civilne zaštite** – Na području Grada Tuzla djeluju tri specijalizirane jedinice civilne zaštite koje se angažuju u složenim i tehnički zahtjevnim situacijama. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije zadužena je za spašavanje u uslovima industrijskih i tehničkih požara, potragu i spašavanje iz ruševina te spašavanje na vodi i pod vodom. Jedinica za potrage i spašavanje provodi terenske potrage, učestvuje u lociranju nestalih osoba i pruža podršku drugim službama u situacijama kada su građani odsječeni ili ugroženi. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze osigurava komunikacijsku podršku sistemu zaštite i spašavanja kroz uspostavljanje, održavanje i upravljanje radio-mrežom, repetitorima i komunikacijskim vezama između terena i Operativnog centra. Zajedno, ove specijalizirane jedinice predstavljaju ključni operativni kapacitet Grada Tuzla za odgovore na hitne situacije,
4. **Službe zaštite i spašavanja** – Na području Grada Tuzla djeluje sedam službi zaštite i spašavanja koje predstavljaju ključne operativne kapacitete u svim vrstama prirodnih i drugih nesreća. Služba za medicinsku pomoć (Dom zdravlja Tuzla) obavlja zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih, pruža hitnu medicinsku pomoć i podršku evakuisanima. Služba za čistoću (JKP Komunalac) provodi čišćenje javnih površina, uklanjanje otpada i sprovođenje higijensko–epidemioloških mjera. Služba za asanaciju terena (JKP Komemorativni centar) obavlja poslove sahranjivanja poginulih i uklanjanja uginulih životinja u kriznim situacijama. Veterinarska služba (Gradska veterinarska stanica Tuzla) uključena je u zaštitu i spašavanje životinja, nadzor nad zoonozama i sprečavanje širenja bolesti. Služba za vodosnabdijevanje (JKP Vodovod i kanalizacija) osigurava funkcionisanje vodovodne mreže i snabdijevanje stanovništva vodom u vanrednim okolnostima. Službe za zbrinjavanje Crvenog križa pružaju zdravstveno–socijalnu i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

humanitarnu pomoć, organizuju prihvatne centre, distribuiraju pomoć i učestvuju u traženju nestalih, dok Služba za informisanje (RTV 7) obezbjeđuje pravovremeno informisanje građana o mjerama, preporukama i stanju na terenu. Zajedno, ove službe čine integralni dio operativnog sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla,

5. **Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama** – veza između stanovništva i Operativnog centra, prvi izvor informacija i pomoć kod evakuacije i distribucije pomoći.
6. **Krizni i operativni timovi** – formiraju se prema vrsti rizika (klizišta, epidemije, požari, poplave, zagađenje zraka, zemljotresi).

Struktura je organizovana tako da omogućava brzo donošenje odluka, vertikalnu i horizontalnu koordinaciju, te mobilizaciju dostupnih resursa u najkraćem roku.

Komunikacijski tokovi u sistemu zaštite i spašavanja

Efikasan odgovor na nesreće zavisi od pouzdane, brze i tačne komunikacije između svih subjekata sistema. Komunikacijski tokovi uspostavljaju se prema pravilima iz Pravilnika o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite.

Glavne komunikacijske linije uključuju:

1. Operativni centar civilne zaštite (OC CZ)

- prima dojave o nesrećama (112, 123, policija, građani, MZ-e),
- vodi evidenciju događaja i prenosi informacije GŠCZ-u i nadležnim službama,
- uspostavlja vezu s kantonalnim OC-om, OC-om FBiH i drugim institucijama,
- održava stalnu radio-vezu sa jedinicama CZ, vatrogasnom jedinicom, policijom i komunalnim službama.

2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

Slika 2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

3. Komunikacija u horizontali (operativna koordinacija)

- između jedinica CZ, vatrogasne jedinice, hitne pomoći, policije, komunalnih preduzeća, Crvenog križa, zdravstvenih ustanova,
- razmjena informacija putem radio-veza, mobilnih aplikacija, službenih telefonskih linija i pisanih izvještaja.

4. Komunikacija sa višim nivoima vlasti

Gradski štab civilne zaštite i Operativni centar civilne zaštite komuniciraju sa:

- Kantonalnim štabom civilne zaštite,
- Federalnom upravom civilne zaštite,
- institucijama za vodoprivredu, zdravstvo, meteorologiju i hidrologiju,
- susjednim općinama (uključujući RS) u skladu s dokumentom o međusobnoj saradnji.

Cilj sistema zaštite i spašavanja

Cilj organizacije sistema zaštite i spašavanja je:

- osigurati pravovremenu reakciju na sve vrste rizika,
- zaštititi živote, imovinu i okoliš,
- osigurati funkcionisanje kritičnih službi,
- omogućiti kontinuitet rukovođenja i komunikacije u vanrednim situacijama,
- smanjiti posljedice nesreća i ubrzati povratak u normalno stanje.

Cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzle organiziran je u šest knjiga, odnosno dokumenata (I-VI).

Na početku svakog dokumenta, prije oblasti koju obrađuje dat je zajednički uvodni dio koji obuhvata popis pojedinačnih dokumenata Plana, pregled ključnih prijetnji, odnosno ugroženosti grada Tuzle od prirodnih i drugih nesreća iz dokumenta Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća sa procjenom rizika, te organizaciju sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli, sa navedenim nadležnostima, struktorom civilne zaštite i komunikacijskim tokovima.

Na kraju uvodnog dijela dat je pregledan popis navedenih šest dokumenata (I-VI) sa suštinskim opisom sadržaja istog.

Na kraju svakog od dokumenata (I-VI) data su zajednička zaključna razmatranja za cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 1. Popis dokumenata Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

R.br.	Poglavlje / Dokument	Opis sadržaja
1	Uvod	Pravna osnova, cilj i struktura Plana
2	Procjena rizika – pregled ključnih prijetnji	Sažetak relevantnih prijetnji iz Procjene ugroženosti
3	Organizacija sistema zaštite i spašavanja	Nadležnosti, struktura CZ, komunikacijski tokovi
4	Dokument I – Operativni centar civilne zaštite	Funkcionisanje OC CZ, prijem i prijenos informacija, komunikacije
5	Dokument II – Aktiviranje, mobilizacija i angažovanje snaga i sredstava	Postupci mobilizacije, nivo aktiviranja, angažovanje snaga i opreme
6	Dokument III – Zadaci organa uprave, službi i MZ u provođenju mjera	Faza prevencije, faza spašavanja, faza otklanjanja posljedica
7	Dokument IV – Mjere zaštite i spašavanja	Mjere, postupci i zadaci po vrstama rizika (poplave, klizišta, zemljotresi, suša, epidemije itd.)
8	Dokument V – Informisanje građana i javnosti	Način obavješćavanja, izvori informacija, komunikacijski kanali
9	Dokument VI – Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine	Razmjena informacija, zajedničke aktivnosti i pružanje pomoći
10	Zaključna razmatranja	Prijedlozi za unapređenje sistema
11	Prilozi	
	Dokument I	
	Dokument II	
	Dokument III	
	Dokument IV	

II. DOKUMENT O INFORMISANJU GRAĐANA I JAVNOSTI

Dokument o informisanju građana i javnosti sastavni je dio Plana zaštite i spašavanja Grada Tuzla i izrađuje se u skladu sa članom 29. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. Cilj dokumenta je uspostaviti organizovan, jedinstven i efikasan sistem informisanja stanovništva o opasnostima, nastanku nesreća, mjerama zaštite i postupanju u toku i nakon prirodnih i drugih nesreća.

Pravovremeno, tačno i jasno informisanje građana predstavlja osnovu uspješnog provođenja mjera lične i uzajamne zaštite, smanjenja šteta i očuvanja sigurnosti zajednice. Ovim dokumentom se definišu nadležnosti subjekata koji učestvuju u procesu informisanja, protok informacija, kanali komunikacije te mjere koje se preduzimaju u svim fazama djelovanja sistema zaštite i spašavanja.

Predmet i cilj dokumenta

Ovim dokumentom utvrđuju se mjere, postupci i zadaci za:

- način informisanja građana o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća,
- pravovremeno obavješćavanje o nastanku nesreće, njenom intenzitetu, lokaciji i posljedicama,
- informisanje o mjerama koje se preduzimaju u cilju sprečavanja posljedica i spašavanja ugroženih,
- dostavljanje podataka o posljedicama nesreće i aktivnostima na otklanjanju posljedica,
- osiguranje tačnog, provjerenog i koordinisanog protoka informacija između nadležnih subjekata,
- obavješćavanje javnosti i medija putem službenih kanala Grada Tuzle.

Dokument osigurava jedinstven sistem informisanja zasnovan na koordinisanom djelovanju Gradskog štaba civilne zaštite i Operativnog centra civilne zaštite.

Nadležnosti za informisanje

Gradski štab civilne zaštite

Nadležan je za:

- organizaciju, usmjeravanje i nadzor nad informisanjem građana i javnosti,
- donošenje odluka o načinu, dinamici i obimu informisanja,
- validaciju, odobravanje i izdavanje zvaničnih informacija,
- aktiviranje i korištenje sistema javnog obavješćavanja i uzbunjivanja,
- koordinaciju sa medijima, javnim službama i nadležnim institucijama.

Operativni centar civilne zaštite

Operativni centar:

- prikuplja i obrađuje podatke sa terena,
- prima prijave i informacije od mjesnih zajednica, građana, komunalnih službi, policije, vatrogasaca i drugih učesnika,
- prosjeđuje provjerene informacije Gradskom štabu CZ,
- osigurava 24-satni tok informacija tokom nesreće,

- priprema izvještaje i biltene za javnost prema nalogu Štaba.

Ostali subjekti uključeni u informisanje

- Služba za informisanje Grada Tuzle (RTV7 Tuzla) – produkcija i emitovanje informacija.
- Mjesne zajednice – distribucija obavještenja građanima, lokalni razglas.
- Komunalna preduzeća – daju informacije o stanju infrastrukture.
- Policija, vatrogasna jedinica, hitna medicinska pomoć – operativni izvještaji.
- Radio-amateri – rezervni komunikacijski kanali u slučaju prekida sistema.

Mjere, postupci i zadaci informisanja

Faza upozorenja

U fazi povećanog rizika vrši se:

- obavještavanje građana o mogućim opasnostima,
- izdavanje preventivnih preporuka,
- informisanje o vremenskim, hidrološkim, seizmičkim i epidemiološkim upozorenjima,
- aktiviranje lokalnih razglasnih sistema i medija.

Faza nastanka nesreće

Informisanje uključuje:

- hitno obavještavanje o vrsti, lokaciji i intenzitetu nesreće,
- informisanje o ugroženim područjima,
- preporuke za postupanje stanovništva,
- objavu hitnih saopštenja i upozorenja putem svih dostupnih kanala.

Faza spašavanja i provođenja mjera

- kontinuirano informisanje građana o toku akcija spašavanja,
- navođenje lokacija za evakuaciju, skloništa i prihvatnih centara,
- objava uputa za oprez, zabrane kretanja i zaštitne mjere,
- redovna ažuriranja situacije na terenu.

Faza oporavka i sanacije

- informacije o toku sanacijskih radova,
- smjernice za povratak u ugrožena područja,
- objava informacija o pomoći, podršci i procedurama prijave štete,
- informisanje o preventivnim mjerama radi sprečavanja ponavljanja nesreća.

Način i kanali informisanja

Informisanje građana i javnosti vrši se putem:

- RTV7 Tuzla – TV i radio program,
- web stranice Grada Tuzle i zvaničnih društvenih mreža,
- štampanih obavještenja, plakata i uputstava,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- medijskih sastanaka Gradskog štaba CZ,
- radio-amaterske mreže u slučaju prekida komercijalnih sistema.

Sve informacije moraju biti:

- zvanične,
- provjerene,
- odobrene od Gradskog štaba CZ,

ažurne i dostupne svim građanima, uključujući ranjive kategorije

Posebne mjere informisanja ranjivih grupa

- starije osobe,
- osobe sa invaliditetom,
- stanovnici ruralnih područja,
- stanovništvo bez pristupa digitalnim platformama.

Informisanje se obavlja putem:

- lokalnih punktova,
- volonterskih timova,
- direktne komunikacije putem mjesnih zajednica,
- razglasa i štampanih obavještenja.

Pregled dostupnih kanala informisanja u gradu tuzli

1. Radio i TV stanice

- RTV7 Tuzla – lokalna radiotelevizija
- Komercijalne TV stanice dostupne u distribucijskim mrežama
- Lokalne radio stanice

2. Alternativni kanali

- Amaterske radio mreže
- Terenski timovi za informisanje
- Društvene mreže i internet platforme Grada Tuzle

Služba za informisanje Grada Tuzle (RTV7 Tuzla)

Služba za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva, formirana se u Javnom preduzeću RADIO-TELEVIZIJA 7 d.o.o. Tuzla, Odlukom o organizovanju službi zaštite i spašavanja Grada Tuzla („Službeni glasnik Grada Tuzle“ broj: 10/19 i 4/23) i zadužena je za:

- prikupljanje, obradu i emitovanje zvaničnih informacija,
- prenos informacija sa pogođenih područja,
- tehničku realizaciju informisanja putem RTV7 Tuzla i pripadajućih komunikacijskih sistema,
- produkciju vizuelnih i audio materijala,
- pripremu izvještaja, upozorenja i hitnih saopštenja.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Služba broji 15 pripadnika, raspoređenih u tri tima:

- Tim 1: prenos informacija sa pogođenog područja,
- Tim 2: prenos informacija sa pogođenog područja,
- Tim 3: prenos informacija o mjerama zaštite i spašavanja.

Organizacija i kapaciteti Službe za informisanje (RTV7 Tuzla)

Ljudski resursi

Služba ima 15 pripadnika, raspoređenih u 3 operativna tima. Svaki tim ima definisane zadatke snimanja, prenošenja informacija, tehničke obrade sadržaja i emitovanja informacija u kriznim situacijama.

Materijalna formacija Službe za informisanje i masovnu edukaciju stanovništva

Red. br. 1	Oprema / MTS 2	Jedinica mjere 3	Količina 4
1	Odjeća i obuća	kpl	15
2	Pribor za jelo	kpl	15
3	Putničko vozilo	kom	2
4	Kamera Sony PMX-EXI	kom	1
5	Uređaj AWIVEST DMNG PRO 340	kom	1
6	SWIT FLOW2000TX+4RX	kom	2
7	Radio link 1,5 GHz	kom	1
8	Radio predajnik 500W	kom	1
9	Agregat	kom	1
10	Oprema za prenos podataka internet	kom	1
11	Dron	kom	1
12	Uređaj Avivest Diming sa dekodeom	kom	1
13	TV Philips 32	kom	1
14	SONY PXW kamera	kom	3
15	Audio mikseta Soundcraft rw	kom	2
16	Video kartica DATA VIDEO	kom	1
17	HDMI distribucija Konexrp-sp video	kom	1
18	Blackmagic decklink	kom	1
19	SDI-HDMI konverter Blackmagic micro	kom	3
20	Monitor varizoo / LILIPUT	kom	4
21	Mikrofon AKG	kom	2
22	Dijelovi za dron (baterija, motor)	kom	0
23	Uređaj Quick link-tx	kom	1
24	Blackmagic-smart video hub	kom	1
25	Mikrofon AKG-C 417 pp	kom	3
26	Mikrofon Sennheiser e-835-s	kom	3
27	Blackmagic hiper deck	kom	1
28	Kompjuteri – radna stanica	kom	10
29	Blackmagic mini konverter	kom	3
30	Playbox hdchb-1r-4	kom	1
31	TV Samsung UE55TU7022	kom	2
32	SONY PXW – Z190V/C	kom	3
33	SWIT FLOW500TX+4RX	kom	4

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja temeljni dokument kojim se uređuje organizacija, nadležnosti, postupci, mjere, nosioci aktivnosti i resursi za djelovanje u slučajevima prirodnih i drugih nesreća. Izradom ovog Plana izvršena je sveobuhvatna analiza ugroženosti od 15 identificiranih rizika, te su definisani preventivni, operativni i sanacioni mehanizmi djelovanja s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara, okoliša i infrastrukture.

Plan uspostavlja jasan okvir nadležnosti Gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, Službe civilne zaštite, nadležnih gradskih službi, javnih komunalnih preduzeća, pravnih lica, ustanova, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji učestvuju u sistemu zaštite i spašavanja. Definisane mjere i postupci zasnovani su na važećim propisima Federacije BiH, Tuzlanskog kantona i Grada Tuzla, kao i na preporukama stručnih institucija i najboljih praksi upravljanja rizicima.

Plan naglašava značaj:

- pravovremenog planiranja i provođenja preventivnih mjera,
- efikasne aktivacije operativnih snaga u fazi spašavanja,
- koordinisanog djelovanja u fazi otklanjanja posljedica,
- kontinuiranog razvoja kapaciteta i unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Posebna pažnja usmjerena je na integraciju lokalnih resursa, međusobnu saradnju svih subjekata, blagovremeno informisanje stanovništva, zaštitu ranjivih kategorija, te održavanje funkcionalnosti kritične infrastrukture u svim fazama djelovanja.

Provođenje ovog Plana zahtijeva:

- redovno ažuriranje podataka, resursa i kontakt tačaka,
- usklađivanje operativnih aktivnosti sa promjenama rizika i stanjem na terenu,
- periodičnu obuku, vježbe i provjeru spremnosti svih struktura civilne zaštite,
- praćenje realizacije mjera i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

Plan je podlozan redovnom ažuriranju koje se vrši kada se u Procjeni ugroženosti ili u Programu razvoja zaštite i spašavanja izvrše odgovarajuće izmjene suštinskog karaktera koje utiču na promjenu rješenja definisanih ovim planom (član 66. Uredbe), a u skladu sa razvojem grada, novim propisima, tehnološkim napretkom i iskustvima stečenim u stvarnim situacijama i vježbama.

Provođenjem Plana, Grad Tuzla osigurava organizovan, efikasan i održiv odgovor na prirodne i druge nesreće, jača otpornost zajednice i doprinosi sigurnom i stabilnom okruženju za život i rad svih građana.

Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla, pored svoje osnovne operativne funkcije u organizaciji i provođenju mjera zaštite i spašavanja, ima i značajnu stratešku ulogu u sistemu zaštite i spašavanja. Na osnovu Procjene ugroženosti, identifikovanih 15 vrsta rizika te definisanih

mjera u fazama prevencije, spašavanja i otklanjanja posljedica, Plan predstavlja osnov za dugoročno usmjeravanje razvoja kapaciteta, ulaganja i jačanja otpornosti zajednice.

Sektorske procjene obrađene u okviru Procjene ugroženosti – koje obuhvataju saobraćajnu, elektroenergetsku i telekomunikacijsku infrastrukturu, vodosnabdijevanje, toplifikaciju, upravljanje otpadom, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, poljoprivredu, zaštitu tla i bioraznolikosti, kao i druge oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje – predstavljaju ključni okvir za identifikaciju ranjivosti i definisanje prioriteta djelovanja.

Radi efikasnog smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, ove sektorske analize trebaju biti integralni dio strateških i planskih dokumenata Grada Tuzle, uključujući Prostorni plan, Strategiju razvoja Grada Tuzle i druge relevantne razvojne i planske dokumente. Na taj način osigurava se sistemski pristup jačanju otpornosti infrastrukture i zajednice, te usklađivanje preventivnih, operativnih i sanacionih mjera sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada.

Sektorski prioriteti za smanjenje rizika od katastrofa

Uzimajući u obzir sve obrađene prirodne, tehničko-tehnološke i druge opasnosti, kao i definisane mjere preventivne zaštite, zaštite i spašavanja te otklanjanja posljedica, utvrđeni su sljedeći sektorski prioriteti, koji predstavljaju osnovu za planiranje budućih aktivnosti i usmjeravanje finansijskih i materijalnih resursa u sistemu zaštite i spašavanja Grada Tuzla:

1. Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti

Kontinuirano planiranje i realizacija preventivnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje vjerovatnoće nastanka prirodnih i drugih nesreća, kao i na ublažavanje njihovih mogućih posljedica.

2. Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite

Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga civilne zaštite radi osiguranja njihove pune spremnosti i efikasnog djelovanja u svim fazama zaštite i spašavanja.

3. Obuke i edukacija operativnih snaga

Provođenje sistematskih obuka, specijalističkih edukacija i redovnih vježbi za sve operativne snage zaštite i spašavanja s ciljem podizanja profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.

4. Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja

Brza, koordinirana i pravovremena primjena hitnih mjera tokom nastanka nesreća radi minimiziranja posljedica po ljude, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš.

5. Jačanje svijesti i angažmana zajednice

Aktivno uključivanje građana kroz edukativne kampanje, volonterske programe i sistem informisanja, s ciljem povećanja kolektivne otpornosti i sigurnosti zajednice.

6. Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturom

Provođenje redovnih i interventnih aktivnosti na održavanju i sanaciji ugroženih područja, uključujući regulaciju vodotoka, sanaciju klizišta i druge mjere koje smanjuju rizik od nastanka nesreća.

7. Dodatne sektorske mjere i primjena savremenih tehnologija

Razvoj i primjena GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, unapređenje sistema komandovanja i rukovođenja, te jačanje organizacionih i tehničkih kapaciteta Gradskog štaba civilne zaštite i Službe civilne zaštite.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritetne sektorske mjere zaštite i spašavanja

Kategorija mjere	Opis mjere
Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti	Preventivne aktivnosti u cilju smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća.
Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite	Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga (vozila, pumpe, čamci, komunikacijska oprema, specijalizovana oprema) kako bi se osigurala njihova spremnost i efikasnost u svim fazama zaštite i spašavanja.
Obuke i edukacija operativnih snaga	Sistematske obuke, specijalističke edukacije i redovne vježbe za sve operativne snage zaštite i spašavanja, podizanje profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.
Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja	Brza i koordinirana primjena hitnih mjera tokom nesreća: evakuacija, spašavanje, gašenje požara, medicinska pomoć, privremena zaštita infrastrukture, minimiziranje posljedica po ljude i imovinu.
Jačanje svijesti i angažmana zajednice	Edukativne kampanje, volonterski programi i sistem informiranja građana, što povećava kolektivnu otpornost i sigurnost u zajednici.
Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturuom	Redovne intervencije poput čišćenja i regulacije riječnih korita, trajna i interventna sanacija klizišta i drugih ugroženih lokaliteta, smanjenje vjerovatnoće nastanka nesreća i ublažavanje posljedica.
Interventna sanacija klizišta	Stabilizacija aktiviranih klizišta: drenaža, uklanjanje opasnih masa, privremeni i trajni zaštitni radovi.
Čišćenje i regulacija riječnih korita	Uklanjanje naplavina, mulja, drveća i otpada iz korita; tehnička regulacija tokova; osiguranje protočnosti; smanjenje rizika od poplava.
Mobilno snabdijevanje pitkom vodom	Dostava zdravstveno ispravne pitke vode cisternama u naseljima pogođenim nestašicom vode, s prioritetom na ranjive kategorije stanovništva i područja bez alternativnih izvora.
Saniranje šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom	Popravke i obnova infrastrukture, objekata, komunalnih sistema i drugih ugroženih resursa nakon nesreća.
Dodatne sektorske mjere i tehnologije	Razvoj GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, formiranje i opremanje komandnog centra Gradskog štaba civilne zaštite, te druge organizacione i tehničke aktivnosti koje podržavaju efikasnu zaštitu i smanjenje rizika od katastrofa.

Značaj sektorskih prioriteta za provođenje plana

Utvrđeni sektorski i strateški prioriteti predstavljaju temelj za:

- plansko i transparentno korištenje namjenskih sredstava zaštite i spašavanja,
- usmjeravanje razvoja kapaciteta civilne zaštite,
- unapređenje koordinacije između gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata,
- jačanje otpornosti zajednice na prirodne i druge nesreće.

Njihova implementacija omogućava da se mjere zaštite i spašavanja provode planski, preventivno i u skladu sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada Tuzle, čime se osigurava održiv, efikasan i zakonit sistem zaštite i spašavanja.

Ograničenja plana zaštite i spašavanja

Iako Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja sveobuhvatan dokument koji definiše organizaciju, nadležnosti, mjere, postupke i resurse za djelovanje u prirodnim i drugim nesrećama, njegova primjena ima određena ograničenja koja proizlaze iz:

1. Dinamičnosti rizika i klimatskih promjena

Rizici poput poplava, klizišta, ekstremnih temperatura i olujnih nepogoda mijenjaju se pod uticajem klimatskih promjena, što može zahtijevati brže prilagođavanje mjera nego što je to predviđeno redovnim procesom ažuriranja Plana.

2. Ograničenosti materijalno-tehničkih i ljudskih resursa

Grad ne posjeduje sve potrebne kapacitete za djelovanje u najtežim scenarijima (specijalizovana oprema, rezervne lokacije, napredni komunikacijski sistemi), što može uticati na brzinu i obim intervencija.

3. Zavisnosti od vanjskih institucija i viših nivoa vlasti

U slučajevima velikih nesreća neophodna je podrška kantonalnih, federalnih i drugih institucija, pri čemu dinamika njihove intervencije može utjecati na ukupnu efikasnost odgovora.

4. Finansijskih ograničenja i budžetskih procedura

Planirani razvoj kapaciteta, nabavka opreme i ulaganja u infrastrukturu zavise od raspoloživih sredstava. Budžetska ograničenja mogu odgoditi ili usporiti realizaciju predviđenih mjera.

5. Varijabilnosti podataka i potrebi za kontinuiranim ažuriranjem

Dio podataka (stanovništvo, stanja infrastrukture, lokacije resursa, kapaciteti pravnih lica) podložan je čestim promjenama, što iziskuje stalno usklađivanje Plana.

6. Ograničene mogućnosti predviđanja intenziteta pojedinih nesreća

Bez obzira na kvalitet planiranja, intenzitet i obim određenih nesreća (npr. zemljotresi, ekstremne padavine, industrijski incidenti) mogu premašiti planirane kapacitete.

Ograničenja naglašavaju potrebu za fleksibilnim, prilagodljivim i koordiniranim pristupom, kontinuiranim unapređenjem i razvojem operativnih struktura i resursa civilne zaštite.

Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja

Na osnovu analize postojećih kapaciteta, identifikovanih rizika i provedene obrade 15 vrsta opasnosti, preporučuje se sljedeće:

1. Jačanje preventivnih kapaciteta

- kontinuirano unapređenje Procjene ugroženosti,
- razvoj naprednijih meteoroloških i monitoring sistema,
- izrada specifičnih operativnih planova za visokorizične lokacije.

2. Unapređenje opremljenosti i materijalnih resursa

- nabavka savremene komunikacijske opreme,
- jačanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kroz novu mehanizaciju i alate,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- razvoj mobilnih kapaciteta za logistiku, smještaj i sanaciju.

3. Razvoj ljudskih resursa

- redovne obuke i vježbe svih operativnih struktura,
- specijalizirane obuke za tehnološke nesreće, potrage i spašavanje, poplave, potrese,
- edukacija povjerenika CZ i pripadnika MZ.

4. Unapređenje sistema informisanja i komunikacije

- modernizacija sirena, SMS sistema i digitalnih platformi,
- bolje povezivanje OC CZ sa drugim institucijama i operaterima infrastrukture,
- integracija GIS sistema za upravljanje incidentima.

5. Jačanje saradnje između institucija

- unapređenje koordinacije s kantonalnim i federalnim institucijama,
- uspostava posebnih protokola saradnje sa javnim komunalnim preduzećima,
- uključivanje akademskih i stručnih institucija u analize rizika.

6. Jačanje otpornosti zajednice

- veća uključenost MZ-a i građana u pripremu i odgovor,
- edukativne kampanje o samozaštiti,
- razvoj volonterskih mreža u kriznim situacijama.

Navedena ograničenja dodatno potvrđuju potrebu za planskim utvrđivanjem strateških i sektorskih prioriteta, kao i za kontinuiranim jačanjem kapaciteta sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Lista propisa korištenih u izradi Plana

1. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/09 i 77/25)
3. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11);
4. Uredba o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04 i 38/06);
5. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 58/06, 40/10, 14/12, 66/12, 11/17, 20/20, 43/21 i 18/23);
6. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 52/22 i 42/23);
7. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06, 5/07 i 32/14);
8. Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/19);
9. Plan interventnih mjera u slučajevima iznimne zagađenosti zraka na području Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 7/21)

**DOKUMENT
O NAČINU SARADNJE SA CIVILNIM ZAŠTITAMA
TUZLANSKOG KANTONA, ENTITETA,
MEĐUNARODNIM PARTNERIMA
I ORUŽANIM SNAGAMA BiH
DOKUMENT VI**

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Sadržaj

I. UVOD	1
Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji	1
Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli	2
II. DOKUMENT O NAČINU SARADNJE SA CIVILNIM ZAŠTITAMA TUZLANSKOG KANTONA, ENTITETA, MEĐUNARODNIM PARTNERIMA I ORUŽANIM SNAGAMA BIH	7
Način saradnje sa snagama civilne zaštite iz drugih gradova i općina i međunarodnih humanitarnih organizacija	7
STANDARDIZOVANI OBRASCI ZA POMOĆ ORUŽANIH SNAGA BiH	11
Sporazum o međusobnoj saradnji i pružanju uzajamne pomoći u oblasti zaštite i spašavanja	15
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA.....	18
Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća	18
Ograničenja plana zaštite i spašavanja	20
Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja	21

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

I. UVOD

Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzla izrađen je u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11). Cilj ovog Plana je uspostavljanje jedinstvenog, funkcionalnog i koordinisanog sistema djelovanja nadležnih organa, službi za upravu, jedinica civilne zaštite, javnih i privatnih pravnih lica, mjesnih zajednica i građana u sprječavanju nastanka nesreća, spašavanju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara te saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća na području grada Tuzla.

Plan je strukturiran na osnovu propisanih sadržaja i obuhvata operativne, organizacione i tehničke mjere koje se provode u sve tri faze djelovanja: **preventivna zaštita, spašavanje, i otklanjanje posljedica.**

Plan obuhvata sljedeće osnovne dokumente:

1. **Dokument o Operativnom centru civilne zaštite Grada Tuzla** – definiše način prikupljanja, obrade i prijenosa informacija o nesrećama te uspostavljanje komunikacijskih sistema neophodnih za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
2. **Dokument o aktiviranju, mobilizaciji i angažovanju snaga i sredstava** – propisuje postupke mobilizacije jedinica civilne zaštite, angažovanja gradskih službi i korištenja materijalno-tehničkih sredstava;
3. **Dokument o zadacima organa Gradske uprave, službi i mjesnih zajednica** – detaljno prikazuje obaveze u fazama preventivnog djelovanja, postupanja u nesreći i otklanjanja posljedica;
4. **Dokument o mjerama zaštite i spašavanja** – razrađuje mjere, postupke i zadatke za sve identificirane rizike, a u skladu s Procjenom ugroženosti Grada Tuzla;
5. **Dokument o informisanju građana i javnosti** – utvrđuje načine, sredstva i nadležne subjekte u sistemu pravovremenog obavješćavanja stanovništva i
6. **Dokument o načinu saradnje** sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i oružanim snagama BiH.

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja ključni strateški i operativni dokument kojim se obezbjeđuje integrisan pristup upravljanju rizicima i djelotvoran odgovor na sve vrste prirodnih i drugih nesreća, sa ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoline.

Procjena ugroženosti Grada Tuzla od prirodnih i drugih nesreća – pregled ključnih prijetnji

Procjena ugroženosti predstavlja temeljni dokument na kojem se zasniva Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla. U skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja, identifikovani su ključni prirodni i drugi rizici koji mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš na području grada. Svaki rizik je analiziran prema vjerovatnoći pojave, intenzitetu mogućih posljedica i kapacitetima za odgovor, te je svrstano u četiri prioriteta nivoa djelovanja.

Pregled rizika obuhvata prirodne nesreće (poplave, klizišta, zemljotresi, oluje, suša, ekstremne padavine, snijeg, epidemije i epizootije), tehničko-tehnološke i infrastrukturne incidente te

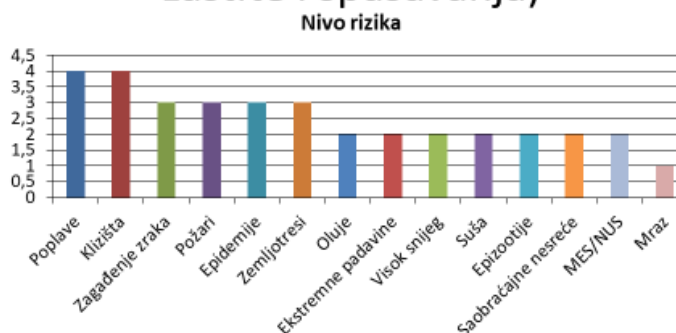
PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

eksplozivne i opasne materije i druge nesreće (veliki požari, zagađenje zraka, velike saobraćajne nesreće (MES/NUS). Za svaki rizik definisane su preventivne mjere, mjere spašavanja u fazi odgovora te aktivnosti otklanjanja posljedica i oporavka.

Rizici sa **najvišim prioritetom** (poplave i klizišta) zahtijevaju kontinuirani geološki, hidrološki i infrastrukturni nadzor zbog učestalosti i težine posljedica koje mogu izazvati. Rizici visokog prioriteta (zagađenje zraka, požari, epidemije, zemljotresi) imaju značajan potencijal ugrožavanja života i imovine, dok srednji prioriteti (suša, oluje, ekstremne padavine, epizootije, velike nesreće, MES/NUS) zahtijevaju plansko praćenje, pravovremenu aktivaciju nadležnih službi i razvijene kapacitete za spašavanje.

Ovaj pregled ključnih prijetnji predstavlja osnovu za planiranje mjera zaštite i spašavanja u sve tri faze djelovanja – **preventivna zaštita, spašavanje i otklanjanje posljedica** – te omogućava usklađenu, efikasnu i ciljanu primjenu operativnih i tehničkih resursa Grada Tuzla u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Nivoi rizika – Ključne prijetnje (Plan zaštite i spašavanja)

Slika 1. Nivoi rizika za ključne prijetnje

Organizacija sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli

Organizacija sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla zasniva se na načelima jasno definisanih nadležnosti, hijerarhijske strukture rukovođenja i uspostavljenih komunikacijskih tokova koji omogućavaju blagovremeno donošenje odluka, mobilizaciju snaga i koordinaciju svih subjekata sistema.

Nadležnosti u oblasti zaštite i spašavanja uređene su Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i federalnim i kantonalnim podzakonskim propisima.

U okviru grada Tuzla nadležnosti su raspoređene na sljedeći način:

- **Gradonačelnik:** komandant Gradskog štaba civilne zaštite; donosi naredbe, odluke i zaključke, proglašava i ukida stanje nesreće, aktivira operativne snage i koordinira rad svih subjekata,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- **Gradski štab civilne zaštite:** operativno rukovodi akcijama zaštite i spašavanja, izdaje naredbe, koordinira sve službe i institucije, organizuje procjenu šteta i upravlja resursima,
- **Služba civilne zaštite Grada Tuzla:** stručna i operativna služba koja planira, prati, koordinira i nadzire provođenje mjera zaštite i spašavanja, vodi Operativni centar civilne zaštite i osigurava kontinuirano prikupljanje podataka,
- **Gradske službe za upravu:** provode mjere zaštite i spašavanja u domenu svojih redovnih nadležnosti, obezbjeđuju tehničku, logističku i administrativnu podršku i učestvuju u procjeni šteta,
- **Javna i komunalna preduzeća:** odgovorna za sanaciju i održavanje komunalne infrastrukture, hitne intervencije, logističku podršku i osiguranje osnovnih usluga (voda, odvodnja, grijanje, javna rasvjeta, saobraćaj),
- **Mjesne zajednice i povjerenici civilne zaštite:** prikupljaju informacije s terena, obavještavaju stanovništvo, organizuju lokalnu logistiku, pružaju podršku evakuaciji i procjeni šteta,
- **Pravna lica i ustanove:** dužna su provoditi interne planove zaštite i spašavanja, staviti na raspolaganje opremu i resurse, obezbijediti kontinuitet svojih funkcija od javnog značaja,
- **Građani:** dužni su postupati prema mjerama nadležnih organa, pružiti pomoć u skladu s mogućnostima i čuvati ličnu i zajedničku sigurnost.

Struktura civilne zaštite u Gradu Tuzla

Sistem civilne zaštite organizovan je kao mreža operativnih tijela, jedinica i službi koje djeluju koordinisano prema fazama djelovanja (preventiva – spašavanje – otklanjanje posljedica). Strukturu čine:

1. **Gradski štab civilne zaštite** – centralno rukovodeće tijelo,
2. **Služba civilne zaštite** – operativno-tehnički organ uprave, vodi Operativni centar 24/7,
3. **Specijalizirane jedinice civilne zaštite** – Na području Grada Tuzla djeluju tri specijalizirane jedinice civilne zaštite koje se angažuju u složenim i tehnički zahtjevnim situacijama. Mješovita specijalizirana jedinica za hitne intervencije zadužena je za spašavanje u uslovima industrijskih i tehničkih požara, potragu i spašavanje iz ruševina te spašavanje na vodi i pod vodom. Jedinica za potrage i spašavanje provodi terenske potrage, učestvuje u lociranju nestalih osoba i pruža podršku drugim službama u situacijama kada su građani odsječeni ili ugroženi. Jedinica za uspostavljanje i održavanje radio-veze osigurava komunikacijsku podršku sistemu zaštite i spašavanja kroz uspostavljanje, održavanje i upravljanje radio-mrežom, repetitorima i komunikacijskim vezama između terena i Operativnog centra. Zajedno, ove specijalizirane jedinice predstavljaju ključni operativni kapacitet Grada Tuzla za odgovore na hitne situacije,
4. **Službe zaštite i spašavanja** – Na području Grada Tuzla djeluje sedam službi zaštite i spašavanja koje predstavljaju ključne operativne kapacitete u svim vrstama prirodnih i drugih nesreća. Služba za medicinsku pomoć (Dom zdravlja Tuzla) obavlja zbrinjavanje povrijeđenih i oboljelih, pruža hitnu medicinsku pomoć i podršku evakuisanima. Služba za čistoću (JKP Komunalac) provodi čišćenje javnih površina, uklanjanje otpada i sprovođenje higijensko-epidemioloških mjera. Služba za asanaciju terena (JKP Komemorativni centar) obavlja poslove sahranjivanja poginulih i uklanjanja uginulih životinja u kriznim situacijama.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Veterinarska služba (Gradska veterinarska stanica Tuzla) uključena je u zaštitu i spašavanje životinja, nadzor nad zoonozama i sprečavanje širenja bolesti. Služba za vodosnabdijevanje (JKP Vodovod i kanalizacija) osigurava funkcionisanje vodovodne mreže i snabdijevanje stanovništva vodom u vanrednim okolnostima. Službe za zbrinjavanje Crvenog križa pružaju zdravstveno–socijalnu i humanitarnu pomoć, organizuju prihvatne centre, distribuiraju pomoć i učestvuju u traženju nestalih, dok Služba za informisanje (RTV 7) obezbjeđuje pravovremeno informisanje građana o mjerama, preporukama i stanju na terenu. Zajedno, ove službe čine integralni dio operativnog sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla,

5. **Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama** – veza između stanovništva i Operativnog centra, prvi izvor informacija i pomoć kod evakuacije i distribucije pomoći.
6. **Krizni i operativni timovi** – formiraju se prema vrsti rizika (klizišta, epidemije, požari, poplave, zagađenje zraka, zemljotresi).

Struktura je organizovana tako da omogućava brzo donošenje odluka, vertikalnu i horizontalnu koordinaciju, te mobilizaciju dostupnih resursa u najkraćem roku.

Komunikacijski tokovi u sistemu zaštite i spašavanja

Efikasan odgovor na nesreće zavisi od pouzdane, brze i tačne komunikacije između svih subjekata sistema. Komunikacijski tokovi uspostavljaju se prema pravilima iz Pravilnika o organizovanju i funkcionisanju operativnih centara civilne zaštite.

Glavne komunikacijske linije uključuju:

1. Operativni centar civilne zaštite (OC CZ)

- prima dojave o nesrećama (112, 123, policija, građani, MZ-e),
- vodi evidenciju događaja i prenosi informacije GŠCZ-u i nadležnim službama,
- uspostavlja vezu s kantonalnim OC-om, OC-om FBiH i drugim institucijama,
- održava stalnu radio-vezu sa jedinicama CZ, vatrogasnom jedinicom, policijom i komunalnim službama.

2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

Slika 2. Komunikacija u vertikalni rukovođenja

3. Komunikacija u horizontali (operativna koordinacija)

- između jedinica CZ, vatrogasne jedinice, hitne pomoći, policije, komunalnih preduzeća, Crvenog križa, zdravstvenih ustanova,
- razmjena informacija putem radio-veza, mobilnih aplikacija, službenih telefonskih linija i pisanih izvještaja.

4. Komunikacija sa višim nivoima vlasti

Gradski štab civilne zaštite i Operativni centar civilne zaštite komuniciraju sa:

- Kantonalnim štabom civilne zaštite,
- Federalnom upravom civilne zaštite,
- institucijama za vodoprivredu, zdravstvo, meteorologiju i hidrologiju,
- susjednim općinama (uključujući RS) u skladu s dokumentom o međusobnoj saradnji.

Cilj sistema zaštite i spašavanja

Cilj organizacije sistema zaštite i spašavanja je:

- osigurati pravovremenu reakciju na sve vrste rizika,
- zaštititi živote, imovinu i okoliš,
- osigurati funkcionisanje kritičnih službi,
- omogućiti kontinuitet rukovođenja i komunikacije u vanrednim situacijama,
- smanjiti posljedice nesreća i ubrzati povratak u normalno stanje.

Cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Grada Tuzle organiziran je u šest knjiga, odnosno dokumenata (I-VI).

Na početku svakog dokumenta, prije oblasti koju obrađuje dat je zajednički uvodni dio koji obuhvata popis pojedinačnih dokumenata Plana, pregled ključnih prijetnji, odnosno ugroženosti grada Tuzle od prirodnih i drugih nesreća iz dokumenta Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća sa procjenom rizika, te organizaciju sistema zaštite i spašavanja u gradu Tuzli, sa navedenim nadležnostima, struktorom civilne zaštite i komunikacijskim tokovima.

Na kraju uvodnog dijela dat je pregledan popis navedenih šest dokumenata (I-VI) sa suštinskim opisom sadržaja istog.

Na kraju svakog od dokumenata (I-VI) data su zajednička zaključna razmatranja za cjelokupan Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Tabela 1. Popis dokumenata Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća

R.br.	Poglavlje / Dokument	Opis sadržaja
1	Uvod	Pravna osnova, cilj i struktura Plana
2	Procjena rizika – pregled ključnih prijetnji	Sažetak relevantnih prijetnji iz Procjene ugroženosti
3	Organizacija sistema zaštite i spašavanja	Nadležnosti, struktura CZ, komunikacijski tokovi
4	Dokument I – Operativni centar civilne zaštite	Funkcionisanje OC CZ, prijem i prijenos informacija, komunikacije
5	Dokument II – Aktiviranje, mobilizacija i angažovanje snaga i sredstava	Postupci mobilizacije, nivo aktiviranja, angažovanje snaga i opreme
6	Dokument III – Zadaci organa uprave, službi i MZ u provođenju mjera	Faza prevencije, faza spašavanja, faza otklanjanja posljedica
7	Dokument IV – Mjere zaštite i spašavanja	Mjere, postupci i zadaci po vrstama rizika (poplave, klizišta, zemljotresi, suša, epidemije itd.)
8	Dokument V – Informisanje građana i javnosti	Način obavještanja, izvori informacija, komunikacijski kanali
9	Dokument VI – Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine	Razmjena informacija, zajedničke aktivnosti i pružanje pomoći
10	Zaključna razmatranja	Prijedlozi za unapređenje sistema
11	Prilozi	
	Dokument I	
	Dokument II	
	Dokument III	
	Dokument IV	

II. DOKUMENT O NAČINU SARADNJE SA CIVILNIM ZAŠTITAMA TUZLANSKOG KANTONA, ENTITETA, MEĐUNARODNIM PARTNERIMA I ORUŽANIM SNAGAMA BIH

Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine predstavlja sastavni dio Plana zaštite i spašavanja Grada Tuzla. Njegova svrha je definirati mehanizme međusobnog povezivanja, razmjenu informacija, koordinaciju operativnih aktivnosti i pružanje podrške u svim fazama djelovanja – preventivnoj, fazi spašavanja i fazi otklanjanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Efikasno upravljanje nesrećama zahtijeva uspostavljene i jasno uređene odnose saradnje između lokalnih struktura civilne zaštite i institucija višeg nivoa vlasti, kao i pravovremeno angažovanje specijaliziranih kapaciteta kojima raspolaže Tuzlanski kanton, Federacija Bosne i Hercegovine i država. Dodatno, međunarodni partneri i Oružane snage BiH predstavljaju značajan resurs za podršku prilikom većih nesreća kada lokalne mogućnosti nisu dovoljne.

Ovaj dokument definiše načela, procedure i komunikacijske tokove u ostvarivanju saradnje, te obaveze i odgovornosti svih učesnika uključenih u sistem zaštite i spašavanja. Poseban naglasak stavljen je na razmjenu informacija, zajedničke operativne aktivnosti, korištenje materijalno-tehničkih sredstava, prijem međunarodne pomoći i podršku Oružanih snaga BiH u skladu sa zakonom.

Dokument predstavlja osnov za koordinisano, usklađeno i efikasno djelovanje svih subjekata u situacijama koje prevazilaze kapacitete lokalne zajednice, te doprinosi jačanju ukupne otpornosti Grada Tuzla na prirodne i druge nesreće.

Način saradnje sa snagama civilne zaštite iz drugih gradova i općina i međunarodnih humanitarnih organizacija

U savremenim uslovima reagovanja na prirodne i druge nesreće, saradnja između različitih nivoa vlasti, entiteta i međunarodnih partnera predstavlja ključni faktor za uspješnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara. Grad Tuzla, kao urbani centar sa složenim rizicima i izazovima, prepoznaje važnost zajedničkog djelovanja i razmjene resursa i iskustava.

1. Saradnja sa snagama civilne zaštite Tuzlanskog kantona

Sporazum o međusobnoj saradnji i pružanju uzajamne pomoći u oblasti zaštite i spašavanja zaključen je između 13 gradova/općina Tuzlanskog kantona, među kojima je i Grad Tuzla. Ovim sporazumom strane potpisnice su iskazale opredjeljenje da, u skladu sa propisanim nadležnostima, uspostave jasnu, efikasnu i uspješnu međusobnu saradnju u oblasti zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih i drugih dobara od prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća prije proglašenja stanja prirodne ili druge nesreće.

Saradnja i pružanje međusobne pomoći u akcijama zaštite i spašavanja sa odgovarajućim strukturama civilne zaštite Republike Srpske regulisana je odgovarajućim Sporazumom o saradnji u ostvarivanju zadataka civilne zaštite koji je sklopljen između Federalne uprave civilne zaštite i Republičke uprave civilne zaštite, na koji je data saglasnost od Vlada oba entiteta.

Saradnja se posebno odnosi na planiranje i provođenje preventivnih mjera zaštite ispašavanja, međusobnom obavješćavanju o opasnostima, nastanku i posljedicama prirodnih i drugih nesreća, međusobnoj pomoći u zaštiti i spašavanju i uklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća i

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

obrazovanju i osposobljavanu pripadnika struktura civilne zaštite i drugih nosilaca zaštite i spašavanja, kroz sve raspoložive vidove, za ostvarenje navedenih zadataka.

Grad Tuzla teži uspostavljanju redovnih kontakata i operativnih kanala komunikacije sa gradovima/opštinama iz Republike Srpske koje gravitiraju Tuzli, s ciljem efikasnije reakcije u kriznim situacijama (npr. poplave, požari, zemljotresi, klizišta itd.), u skladu sa principima reciprociteta i solidarnosti:

- kroz formalne protokole o saradnji i razmjeni informacija,
- putem zajedničkih vježbi, edukacija i operativnih koordinacija,
- angažovanjem specijalizovanih jedinica u situacijama koje prelaze kapacitete jedne lokalne zajednice.

2. Saradnja sa međunarodnim humanitarnim organizacijama

Uloga međunarodnih organizacija u humanitarnim krizama i katastrofama je od izuzetnog značaja. Grad Tuzla, putem Službe civilne zaštite, uspostavlja i razvija saradnju sa međunarodnim subjektima koji djeluju u sektoru zaštite i spašavanja, kroz Zajednički program „Smanjenje rizika od katastrofa za održivi razvoj u Bosni i Hercegovini“. Ova saradnja podrazumijeva razmjenu iskustava i dobre prakse u oblasti DRR (Disaster Risk Reduction).

R/B	Naziv partnera	Vrsta organizacije	Oblasti saradnje
4	UNDP BiH (Razvojni program Ujedinjenih nacija)	Međunarodna organizacija	Podrška u izradi DRR planova, edukacija, oprema
5	EU Civil Protection Mechanism (EUCPM)	Evropski mehanizam civilne zaštite	Uključivanje u međunarodne vježbe, obuka, pomoć u katastrofama

Saradnja sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, susjednih entiteta i međunarodnim partnerima predstavlja strateški prioritet Grada Tuzle. Njeno jačanje je uslovljeno uspostavom jasnih protokola, pravovremenom razmjenom informacija i kontinuiranom zajedničkom obukom, kako bi u slučaju nesreće reagovanje bilo što efikasnije.

3. Saradnja sa nevladinim organizacijama i udruženjima građana čija je djelatnost u funkciji zaštite i spašavanja, na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

Nevladine organizacije (NVO) i udruženja građana igraju ključnu ulogu u sistemu zaštite i spašavanja, posebno u fazama pružanja neposredne pomoći ugroženom stanovništvu, edukacije građana, psihosocijalne podrške, organizacije prihvata i distribucije pomoći te revitalizacije zajednice nakon nesreće.

Grad Tuzla, planira sistemsko uključivanje NVO sektora u sve tri faze zaštite – preventivnu, spašavanja i fazu otklanjanja posljedica. Ovo uključuje:

Faza preventivne zaštite:

- Uključivanje NVO u edukaciju stanovništva o rizicima (radionice, brošure, kampanje),
- Učešće u simulacijama i zajedničkim vježbama s organima civilne zaštite,
- provođenje edukativnih aktivnosti za djecu i mlade (školski programi).

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Faza spašavanja i hitnog odgovora:

- Pružanje prve pomoći i psihosocijalne podrške,
- Organizacija punktova za raspodjelu humanitarne pomoći,
- Prikupljanje i distribucija prehrambenih, higijenskih i medicinskih potrepština,,
- Pomoć u evakuaciji i smještaju stanovništva u privremene objekte.

Faza otklanjanja posljedica:

- Dugoročna podrška pogođenim zajednicama (rekonstrukcija, adaptacija prostora),
- Pružanje pomoći pri povratku stanovništva u svoje domove,
- Monitoring i procjena potreba zajednica nakon nesreće,
- Organizacija volonterskih akcija za čišćenje i obnovu.

Potencijalne nevladine organizacije i udruženja za saradnju:

R/B	Naziv organizacije	Oblasti angažovanja
1	Crveni križ/krst Grada Tuzla	Prva pomoć, zbrinjavanje, humanitarna pomoć
2	Merhamet – Tuzla	Humanitarna pomoć, ishrana ugroženog stanovništva
3	Emmaus – Udruženje „Zajedno za mir“	Psihosocijalna pomoć, zbrinjavanje
4	Save the Children	Zaštita djece u kriznim situacijama
5	Fondacija tuzlanske zajednice	Mobilizacija lokalnih resursa, edukacije
6	Gorska služba spašavanja	Spašavanje u nepristupačnim područjima
7	Planinarska i speleološka društva	Pomoć u potrazi i evakuaciji
8	Udruženja veterana	Logistička podrška, pomoć u mobilizaciji
9	Udruženja mladih i volonterski centri	Logistika, podjela pomoći, volonterske akcije
10	Ženska udruženja i udruženja osoba s invaliditetom	Specifične ciljne grupe, psihosocijalna podrška

Nevladine organizacije i udruženja građana predstavljaju značajan resurs u sistemu zaštite i spašavanja, posebno zbog njihove fleksibilnosti, mobilnosti, lokalne ukorijenjenosti i neposrednog kontakta s građanima. Uključivanje ovih organizacija u sve faze – od prevencije, preko spašavanja, do otklanjanja posljedica – omogućava bržu i učinkovitiju reakciju, bolju raspodjelu resursa, kao i povećanje otpornosti zajednice na prirodne i druge nesreće.

Grad Tuzla, kroz sistemsko planiranje i razvijanje saradnje s NVO sektorom, stvara preduslove za bolju koordinaciju i integrisani odgovor u kriznim situacijama. Dalji razvoj odnosa s ovim organizacijama, njihova edukacija i uključivanje u planske i operativne aktivnosti predstavljaju neophodan korak ka jačanju ukupnih kapaciteta lokalne zajednice u oblasti zaštite i spašavanja.

4. Saradnja sa organima civilne zaštite Republike Srpske

Saradnja između civilne zaštite Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, a time i Grada Tuzla, uređena je Sporazumom o suradnji u ostvarivanju zadaća civilne zaštite (“Službene novine FBiH”, broj 36/01). Ovaj Sporazum omogućava međusobnu pomoć i koordinaciju u zaštiti i spašavanju ljudi, materijalnih i kulturnih dobara u situacijama prirodnih, tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća koje prelaze međuentitetske granice.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Saradnja se ostvaruje kroz:

- obostrano obavješćavanje o opasnostima, nastanku i posljedicama nesreća,
- međusobnu pomoć u zaštiti, spašavanju i otklanjanju posljedica nesreća,
- zajedničko planiranje i realizaciju preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- obuku i usavršavanje pripadnika štabova, službi i jedinica civilne zaštite,
- realizaciju zajedničkih projekata i vježbi,
- pomoć u operacijama spašavanja, uključujući i aktivnosti u minski rizičnim područjima.

Grad Tuzla ostvaruje saradnju sa Republikom Srpskom isključivo putem Federalne uprave civilne zaštite, koja je nadležna za razmjenu informacija, traženje i davanje pomoći. Federalna uprava dalje komunicira sa Republičkom upravom civilne zaštite RS, u skladu s procedurama utvrđenim entitetskim planovima zaštite i spašavanja.

U slučaju potrebe, Grad Tuzla Federalnoj upravi civilne zaštite dostavlja:

- informacije o opasnostima koje mogu ugroziti drugu stranu,
- zahtjev za pomoć (ljudstvo, oprema, sredstva),
- podatke o mogućnostima pružanja pomoći.

Sporazum predviđa i mogućnost posebnih međusobnih sporazuma između jedinica lokalne samouprave, pa se pitanja saradnje i pomoći između Grada Tuzla i susjednih općina/gradova u RS (npr. Lopare) mogu dodatno urediti bilateralnim dogovorima.

Ovakav model saradnje omogućava organizovan, pravno utemeljen i efikasan mehanizam razmjene pomoći i informacija, te jača ukupnu sposobnost reagovanja na nesreće koje mogu imati međuentitetske posljedice.

5. Saradnja sa Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (OSBiH)

Saradnja Grada Tuzla sa Oružanim snagama Bosne i Hercegovine predstavlja važan segment sistema zaštite i spašavanja, posebno u situacijama kada razmjere prirodnih ili drugih nesreća premašuju kapacitete civilnih struktura. OSBiH pružaju tehničku, logističku, operativnu i specijalističku podršku u skladu sa Zakonom o odbrani BiH i propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja.

Situacije u kojima se ostvaruje saradnja

Grad Tuzla ostvaruje saradnju sa OSBiH u slučajevima:

- velikih prirodnih i drugih nesreća koje zahtijevaju angažovanje dodatnih ljudskih i tehničkih kapaciteta (poplave, zemljotresi, klizišta, šumski požari);
- tehnogenih nesreća koje podrazumijevaju uklanjanje opasnih materija, eksplozivnih sredstava i drugih specijalističkih intervencija;
- složenih spasilačkih zadataka u nepristupačnom terenu, uključujući spašavanje iz ruševina, spašavanje na vodi i aktivnosti za koje civilne strukture nemaju adekvatnu opremu ili obučene timove;
- zaštite kritične infrastrukture i objekata od posebne važnosti u vanrednim situacijama;
- kriznih scenarija koji zahtijevaju koordinisan odgovor više nivoa vlasti i institucija.

Način angažovanja OSBiH

- Angažovanje OSBiH vrši se **na osnovu zahtjeva Gradskog štaba civilne zaštite**, koji procjenjuje potrebe i pokreće proceduru traženja pomoći.
- Gradski štab civilne zaštite vrši **koordinaciju komunikacije i operativne saradnje** između Grada Tuzla i nadležnih komandi OSBiH.
- OSBiH djeluju u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima, operativnim kapacitetima i normativnim ograničenjima, te se njihovo angažovanje usklađuje sa civilnim strukturama na terenu.
- Angažman može obuhvatiti: spasilačke akcije, transport ljudi i opreme, uspostavljanje komunikacionih sistema, inženjerske radove, logističku podršku i pružanje specijalizirane tehničke pomoći.

Obim saradnje i angažovanja

- Obim angažovanja OSBiH zavisi od **vrste, intenziteta i prostornog obuhvata nesreće**, te hitnosti potrebne intervencije.
- U katastrofama velikih razmjera OSBiH mogu preuzeti **ključne operativne funkcije** u saradnji sa civilnim strukturama, posebno u segmentu inženjerske pomoći i masovnih spasilačkih operacija.
- Kod manjih nesreća, angažovanje je **ciljano i ograničeno**, te se vrši samo u oblastima gdje je potrebna specijalistička podrška.

Saradnja sa OSBiH značajno doprinosi povećanju operativne spremnosti grada, omogućava bržu i efikasniju reakciju u kriznim situacijama i osigurava dodatne kapacitete koji nadopunjuju civilne resurse. Uspostavljanje redovne komunikacije, jasno definisanih procedura i operativnih planova ključni su za pravovremenu i koordinisanu aktivaciju Oružanih snaga u slučajevima potrebe.

STANDARDIZOVANI OBRASCI ZA POMOĆ ORUŽANIH SNAGA BiH

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i procedurama međunarodne i entitetske saradnje, prilikom nastanka velike prirodne ili druge nesreće koja prevazilazi kapacitete Grada Tuzla, potrebno je koristiti standardizovane obrasce za razmjenu informacija i upućivanje zahtjeva za pomoć prema Tuzlanskom kantonu, Federaciji Bosne i Hercegovine, Oružanim snagama BiH i međunarodnim partnerima.

Ovi obrasci omogućavaju:

- jedinstven, razumljiv i kompatibilan format razmjene informacija između operativnih centara,
- brzu procjenu situacije od strane viših nivoa vlasti,
- pravovremeno aktiviranje dodatnih resursa, uključujući specijalizirane timove, opremu velikih kapaciteta i vojne resurse,
- usklađenu koordinaciju sa međunarodnim mehanizmima pomoći (EU Civil Protection Mechanism, UN OCHA i dr.).

U nastavku se daju tri ključna dokumenta:

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

1. **Obavijest o nesreći** – početna i hitna informacija upućena nadležnim operativnim centrima radi aktiviranja procedura, praćenja situacije i potencijalnog uključivanja viših nivoa.
2. **Zahtjev za pomoć** – formalni dokument kojim Grad Tuzla traži specifičnu podršku (ljudstvo, oprema, specijalizirane jedinice, logistika) u slučaju kada raspoloživi lokalni i kantonalni resursi nisu dovoljni. Korištenje ovog dokumenta obavezno je prilikom traženja angažovanja **Oružanih snaga BiH**, međunarodne pomoći ili podrške izvan redovnih kapaciteta.
3. **Ponuda pomoći** – dokument kojim druga institucija, entitet, međunarodni partner ili Oružane snage BiH potvrđuju mogućnost pružanja pomoći, navode resurse i utvrđuju koordinaciju ulaska i djelovanja na terenu.

Ovi obrasci predstavljaju osnovu za sigurnu, brzu i interoperabilnu komunikaciju u situacijama kada se angažuju dodatni resursi izvan grada, uključujući vojne jedinice (inženjerija, transport, logistika, helikopterska podrška), specijalizirane timove i međunarodne snage za spašavanje.

OBAVIJEST O NESREĆI

1. Za:	
2. Operativni centar:	
a. [Ime i prezime]	
b. [Organizacija]	
c. [Telefon]	
d. [Fax]	
e. [Email]	
3. Od:	
4. Operativni centar:	
a. [Ime i prezime]	
b. [Organizacija]	
c. [Telefon]	
d. [Fax]	
e. [Email]	
5. Predmet:	Obavijest o nesreći
Veza:	
6. Datum/vrijeme poruke:	[DTG - po Grinviču]
7. Opis nesreće:	
a. [Datum i vrijeme]	[DTG - po Grinviču]
b. [Lokacija u koordinatama, VGS 84]	
c. [Veličina pogođenog područja]	
d. [Procijenjeni broj pogođenog stanovništva]	

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

e. [Početni izvještaji o šteti]	
f. [Poduzete aktivnosti i angažirani resursi]	
g. [Meteorološki uslovi]	
h. [Opća procjena potreba]	
i. [Procjena situacije u sljedećih 24, 48 i 72 sata]	

PODNOŠILAC

ZAHTJEV ZA POMOĆ

1. Za:	
2. Operativni centar:	
a. [Ime i prezime]	
b. [Organizacija]	
c. [Telefon]	
d. [Fax]	
e. [Email]	
3. Od:	
4. Operativni centar:	
a. [Ime i prezime]	
b. [Organizacija]	
c. [Telefon]	
d. [Fax]	
e. [Email]	
5. Tema:	
6. Opis:	
a. [Vrijeme i datum]	
b. [Lokacija u koordinatama, VGS 84]	
c. [Veličina pogođenog područja]	
d. [Okvirni broj pogođenog stanovništva]	
e. [Početni izvještaji o šteti]	
f. [Poduzete aktivnosti]	
g. [Meteorološki uvjeti]	
h.	
7. Tražena pomoć:	
a. [Osobe]	
b. [Oprema]	

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

c. [Ostalo]	
8. Koordinacija:	
a. [Mjesto prelaska granice]	
b. [Terenski uvjeti]	
c. [Osoba za kontakt na granici]	
d. [Ostalo]	

PONUĐA ZA POMOĆ

1. Za:	
2. Operativni centar:	
a. [Ime i prezime]	
b. [Organizacija]	
c. [Telefon]	
d. [Fax]	
e. [Email]	
3. Od:	
4. Operativni centar:	
a. [Ime i prezime]	
b. [Organizacija]	
c. [Telefon]	
d. [Fax]	
e. [Email]	
5. Tema:	
6. Ponudena pomoć:	
a. [Osobe]	
b. [Oprema]	
c. [Ostalo]	
7. Koordinacija:	
a. [Mjesto prelaska granice]	
b. [Vrijeme prelaska granice]	
c. [Ostalo]	

**PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE**

Sporazum o međusobnoj saradnji i pružanju uzajamne pomoći u oblasti zaštite i spašavanja

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Broj 1 – Strana 156

SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA

Utorak, 16.01.2024. god.

solidarnosti, ekonomičnosti i efikasnosti u korištenju sredstava i snaga.

Članak 3.

Strane potpisnice će se međusobno obavještavati o opasnostima i mogućnostima nastanka prirodnih ili drugih nesreća koje mogu ugroziti jednu ili više njih.

Strane potpisnice su suglasne da će, u slučajevima kada prijeti opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće na području bilo koje strane potpisnice, odnosno u slučajevima kada je neophodno provesti bilo aktivnost ili mjeru propisanu u članku 48. Zakona, na zahtjev strane potpisnice na čijem području prijeti opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće (u daljnjem tekstu: korisnik pomoći) pružiti pomoć (jedinice i službe ili pojedince za zaštitu i spašavanje, zaštitnu opremu i sredstva za spašavanje, te humanitaru pomoć) u obimu i sadržaju prema svojim mogućnostima.

Zahtjev za pomoć podnosi se u pismenoj formi, a u iznimnim slučajevima i usmeno, uz obvezu dostavljanja pismenog zahtjeva najkasnije u roku od 24 sata.

Korisnik pomoći, u pravilu, zahtjev podnosi teritorijalno najbližoj strani potpisnici, a po potrebi i ostalim stranama potpisnicama.

Članak 4.

Za vođenje akcije zaštite i spašavanja nadležan je korisnik pomoći.

Korisnik pomoći jedinicama, službama i pojedincima koji učestvuju u akcijama zaštite i spašavanja mora osigurati odgovarajuću zaštitu i pomoć (smještaj, ishrana, gorivo, medicinsku pomoć i drugo).

Članak 5.

Za pruženu pomoć neće se plaćati bilo kakva naknada, osim u slučaju nastanka štete koja je prouzrokovana namjerno.

U slučaju iz prethodnog stavka, naknadu vrši strana potpisnica koja je prozročila štetu.

Članak 6.

Strane potpisnice će uspostaviti procedure za slanje i primanje obavijesti o opasnostima i mogućnosti nastanka prirodne ili druge nesreće, utvrditi adrese i brojeve telekomunikacijskih sredstava veze (telefon, mobitel, fax i slično) te odrediti osobe koje će biti ovlaštene za slanje i primanje obavijesti i postupanje po zahtjevu za pomoć.

Članak 7.

Strane potpisnice (općine i gradovi) zahtjev za pomoć podnose drugim općinama i gradovima. Iznimno, kada nisu u mogućnosti da svojim snagama i resursima odgovore na opasnosti od prirodnih i drugih nesreća, mogu se obratiti za pomoć Kantonalnoj upravi civilne zaštite.

Članak 8.

Ovaj sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme.

Strane potpisnice mogu tražiti izmjene i dopune ovog Sporazuma, a isti se može raskinuti na pismeni zahtjev bilo koje strane potpisnice.

U slučaju iz stavka 2. ovog članka, raskid Sporazuma se odnosi samo na stranu potpisnicu koja je tražila raskidanje Sporazuma.

Sporazum je sastavljen u dovoljnom broju primjeraka, od kojih svaka strana potpisnica zadržava po jedan primjerak.

Članak 9.

Ovaj sporazum stupa na snagu danom potpisivanja i bit će objavljen u „Službenim novinama Tuzlanskog kantona“.

105

Na temelju članka 175. stavak 1. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 39/03, 22/06 i 43/10, u daljnjem tekstu: Zakon), Kantonalna uprava civilne zaštite i gradovi i općine Tuzlanskog kantona (Banovići, Čelić, Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak, Tuzla i Živinice) – u daljnjem tekstu: Strane potpisnice, zaključuju

SPORAZUM

o međusobnoj suradnji i pružanju uzajamne pomoći u oblasti zaštite i spašavanja

Članak 1.

Ovim sporazumom strane potpisnice iskazuju opredjeljenje da, sukladno propisanim nadležnostima, uspostave jasnu, efikasnu i uspješnu međusobnu suradnju u oblasti zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih i drugih dobara od prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća, prije proglašenja stanja prirodne ili druge nesreće (u daljnjem tekstu: prirodne ili druge nesreće).

Članak 2.

Strane potpisnice ovog sporazuma su suglasne da će, u svrhu sprečavanja nastanka prirodne ili druge nesreće ili ublažavanja posljedica njenog djelovanja, udružiti svoje snage i sredstva i da će se u postupcima međusobne suradnje pridržavati važećih propisa iz oblasti zaštite i spašavanja i drugih oblasti te načela

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Utorak, 16.01.2024. god. SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA Broj 1 - Strana 157

Kantonalna uprava civilne zaštite Ravnatelj Zoran Jovanović, v. r. Broj: 18/1-30-0285465-1/23 Tuzla, 14.12.2023. godine	Općina Kladanj Načelnik Jusuf Čavkunović, v. r. Broj: 02-11-3087/23 Tuzla, 14.12.2023. godine
Općina Banovići Načelnik Bego Gulić, v. r. Broj: 01-04-4033/23 Tuzla, 14.12.2023. godine	Grad Lukavac Gradonačelnik Edin Delić, v. r. Broj: 02-40-4888/23 Tuzla, 14.12.2023. godine
Općina Čelić Načelnik Admir Hrustanović, v. r. Broj: 02-45-3484/23 Tuzla, 14.12.2023. godine	Općina Srepa Načelnik Zudin Mahmutović, v. r. Broj: 01-40-2728/23 Tuzla, 14.12.2023. godine
Općina Doboј Istok Načelnik Kemal Bralić, v. r. Broj: 01-40-1270/23 Tuzla, 14.12.2023. godine	Grad Srebrenik Gradonačelnik Adnan Bijaletić, v. r. Broj: 07-1491/23 Tuzla, 14.12.2023. godine
Grad Gračanica Gradonačelnik Nusret Holić, v. r. Broj: 01-40-04862/23 Tuzla, 13.12.2023. godine	Općina Teočak Načelnik Tajib Muminović, v. r. Broj: 02-40-1483/23 Tuzla, 14.12.2023. godine
Grad Gradačac Gradonačelnik Edis Dervišagić, v. r. Broj: 02-11-2-3192/23 Tuzla, 14.12.2023. godine	Grad Tuzla Gradonačelnik Zijad Lugavić, v. r. Broj: 02/04-1-19806-2023 Tuzla, 14.12.2023. godine
Općina Kalesija Načelnik Sead Džalić, v. r. Broj: 02/4-11-3206 Tuzla, 14.12.2023. godine	Grad Živinice Gradonačelnik Began Muhčić, v. r. Broj: 01/2-04-89-2587/23 Tuzla, 14.12.2023. godine

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA GRADA TUZLA

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja temeljni dokument kojim se uređuje organizacija, nadležnosti, postupci, mjere, nosioci aktivnosti i resursi za djelovanje u slučajevima prirodnih i drugih nesreća. Izradom ovog Plana izvršena je sveobuhvatna analiza ugroženosti od 15 identificiranih rizika, te su definisani preventivni, operativni i sanacioni mehanizmi djelovanja s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara, okoliša i infrastrukture.

Plan uspostavlja jasan okvir nadležnosti Gradonačelnika, Gradskog štaba civilne zaštite, Službe civilne zaštite, nadležnih gradskih službi, javnih komunalnih preduzeća, pravnih lica, ustanova, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji učestvuju u sistemu zaštite i spašavanja. Definisane mjere i postupci zasnovani su na važećim propisima Federacije BiH, Tuzlanskog kantona i Grada Tuzla, kao i na preporukama stručnih institucija i najboljih praksi upravljanja rizicima.

Plan naglašava značaj:

- pravovremenog planiranja i provođenja preventivnih mjera,
- efikasne aktivacije operativnih snaga u fazi spašavanja,
- koordinisanog djelovanja u fazi otklanjanja posljedica,
- kontinuiranog razvoja kapaciteta i unapređenja sistema zaštite i spašavanja.

Posebna pažnja usmjerena je na integraciju lokalnih resursa, međusobnu saradnju svih subjekata, blagovremeno informisanje stanovništva, zaštitu ranjivih kategorija, te održavanje funkcionalnosti kritične infrastrukture u svim fazama djelovanja.

Provođenje ovog Plana zahtijeva:

- redovno ažuriranje podataka, resursa i kontakt tačaka,
- usklađivanje operativnih aktivnosti sa promjenama rizika i stanjem na terenu,
- periodičnu obuku, vježbe i provjeru spremnosti svih struktura civilne zaštite,
- praćenje realizacije mjera i dostavljanje izvještaja Gradskom štabu civilne zaštite i Gradonačelniku.

Plan je podložan redovnom ažuriranju koje se vrši kada se u Procjeni ugroženosti ili u Programu razvoja zaštite i spašavanja izvrše odgovarajuće izmjene suštinskog karaktera koje utiču na promjenu rješenja definisanih ovim planom (član 66. Uredbe), a u skladu sa razvojem grada, novim propisima, tehnološkim napretkom i iskustvima stečenim u stvarnim situacijama i vježbama.

Provođenjem Plana, Grad Tuzla osigurava organizovan, efikasan i održiv odgovor na prirodne i druge nesreće, jača otpornost zajednice i doprinosi sigurnom i stabilnom okruženju za život i rad svih građana.

Strateški i sektorski prioriteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća

Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla, pored svoje osnovne operativne funkcije u organizaciji i provođenju mjera zaštite i spašavanja, ima i značajnu stratešku ulogu u sistemu zaštite i spašavanja. Na osnovu Procjene ugroženosti, identifikovanih 15 vrsta rizika te definisanih mjera

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

u fazama prevencije, spašavanja i otklanjanja posljedica, Plan predstavlja osnov za dugoročno usmjeravanje razvoja kapaciteta, ulaganja i jačanja otpornosti zajednice.

Sektorske procjene obrađene u okviru Procjene ugroženosti – koje obuhvataju saobraćajnu, elektroenergetsku i telekomunikacijsku infrastrukturu, vodosnabdijevanje, toplifikaciju, upravljanje otpadom, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, poljoprivredu, zaštitu tla i bioraznolikosti, kao i druge oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje – predstavljaju ključni okvir za identifikaciju ranjivosti i definisanje prioriteta djelovanja.

Radi efikasnog smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, ove sektorske analize trebaju biti integralni dio strateških i planskih dokumenata Grada Tuzle, uključujući Prostorni plan, Strategiju razvoja Grada Tuzle i druge relevantne razvojne i planske dokumente. Na taj način osigurava se sistemski pristup jačanju otpornosti infrastrukture i zajednice, te usklađivanje preventivnih, operativnih i sanacionih mjera sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada.

Sektorski prioriteti za smanjenje rizika od katastrofa

Uzimajući u obzir sve obrađene prirodne, tehničko-tehnološke i druge opasnosti, kao i definisane mjere preventivne zaštite, zaštite i spašavanja te otklanjanja posljedica, utvrđeni su sljedeći sektorski prioriteti, koji predstavljaju osnovu za planiranje budućih aktivnosti i usmjeravanje finansijskih i materijalnih resursa u sistemu zaštite i spašavanja Grada Tuzla:

1. **Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti**
Kontinuirano planiranje i realizacija preventivnih aktivnosti usmjerenih na smanjenje vjerovatnoće nastanka prirodnih i drugih nesreća, kao i na ublažavanje njihovih mogućih posljedica.
2. **Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite**
Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga civilne zaštite radi osiguranja njihove pune spremnosti i efikasnog djelovanja u svim fazama zaštite i spašavanja.
3. **Obuke i edukacija operativnih snaga**
Provođenje sistematskih obuka, specijalističkih edukacija i redovnih vježbi za sve operativne snage zaštite i spašavanja s ciljem podizanja profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.
4. **Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja**
Brza, koordinirana i pravovremena primjena hitnih mjera tokom nastanka nesreća radi minimiziranja posljedica po ljude, materijalna dobra, infrastrukturu i okoliš.
5. **Jačanje svijesti i angažmana zajednice**
Aktivno uključivanje građana kroz edukativne kampanje, volonterske programe i sistem informisanja, s ciljem povećanja kolektivne otpornosti i sigurnosti zajednice.
6. **Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturom**
Provođenje redovnih i interventnih aktivnosti na održavanju i sanaciji ugroženih područja, uključujući regulaciju vodotoka, sanaciju klizišta i druge mjere koje smanjuju rizik od nastanka nesreća.
7. **Dodatne sektorske mjere i primjena savremenih tehnologija**
Razvoj i primjena GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, unapređenje sistema komandovanja i rukovođenja, te jačanje organizacionih i tehničkih kapaciteta Gradskog štaba civilne zaštite i Službe civilne zaštite.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Prioritetne sektorske mjere zaštite i spašavanja

Kategorija mjere	Opis mjere
Provođenje preventivnih mjera iz svih sektorskih oblasti	Preventivne aktivnosti u cilju smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća.
Oprema i modernizacija struktura civilne zaštite	Kontinuirano opremanje i tehnološko jačanje operativnih snaga (vozila, pumpe, čamci, komunikacijska oprema, specijalizovana oprema) kako bi se osigurala njihova spremnost i efikasnost u svim fazama zaštite i spašavanja.
Obuke i edukacija operativnih snaga	Sistematske obuke, specijalističke edukacije i redovne vježbe za sve operativne snage zaštite i spašavanja, podizanje profesionalnog nivoa i operativne spremnosti.
Implementacija hitnih mjera u fazi spašavanja	Brza i koordinirana primjena hitnih mjera tokom nesreća: evakuacija, spašavanje, gašenje požara, medicinska pomoć, privremena zaštita infrastrukture, minimiziranje posljedica po ljude i imovinu.
Jačanje svijesti i angažmana zajednice	Edukativne kampanje, volonterski programi i sistem informiranja građana, što povećava kolektivnu otpornost i sigurnost u zajednici.
Preventivne mjere u upravljanju okolišem i infrastrukturom	Redovne intervencije poput čišćenja i regulacije riječnih korita, trajna i interventna sanacija klizišta i drugih ugroženih lokaliteta, smanjenje vjerovatnoće nastanka nesreća i ublažavanje posljedica.
Interventna sanacija klizišta	Stabilizacija aktiviranih klizišta: drenaža, uklanjanje opasnih masa, privremeni i trajni zaštitni radovi.
Čišćenje i regulacija riječnih korita	Uklanjanje naplavina, mulja, drveća i otpada iz korita; tehnička regulacija tokova; osiguranje protočnosti; smanjenje rizika od poplava.
Mobilno snabdijevanje pitkom vodom	Dostava zdravstveno ispravne pitke vode cisternama u naseljima pogođenim nestašicom vode, s prioritetom na ranjive kategorije stanovništva i područja bez alternativnih izvora.
Saniranje šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom	Popravke i obnova infrastrukture, objekata, komunalnih sistema i drugih ugroženih resursa nakon nesreća.
Dodatne sektorske mjere i tehnologije	Razvoj GIS i senzorskih sistema za praćenje rizika, formiranje i opremanje komandnog centra Gradskog štaba civilne zaštite, te druge organizacione i tehničke aktivnosti koje podržavaju efikasnu zaštitu i smanjenje rizika od katastrofa.

Značaj sektorskih prioriteta za provođenje plana

Utvrđeni sektorski i strateški prioriteti predstavljaju temelj za:

- plansko i transparentno korištenje namjenskih sredstava zaštite i spašavanja,
- usmjeravanje razvoja kapaciteta civilne zaštite,
- unapređenje koordinacije između gradskih službi, javnih preduzeća, ustanova i drugih subjekata,
- jačanje otpornosti zajednice na prirodne i druge nesreće.

Njihova implementacija omogućava da se mjere zaštite i spašavanja provode planski, preventivno i u skladu sa dugoročnim razvojnim ciljevima Grada Tuzle, čime se osigurava održiv, efikasan i zakonit sistem zaštite i spašavanja.

Ograničenja plana zaštite i spašavanja

Iako Plan zaštite i spašavanja Grada Tuzla predstavlja sveobuhvatan dokument koji definiše organizaciju, nadležnosti, mjere, postupke i resurse za djelovanje u prirodnim i drugim nesrećama, njegova primjena ima određena ograničenja koja proizlaze iz:

Dokument o načinu saradnje sa civilnim zaštitama Tuzlanskog kantona, entiteta, međunarodnim partnerima 20
i oružanim snagama BiH

1. Dinamičnosti rizika i klimatskih promjena

Rizici poput poplava, klizišta, ekstremnih temperatura i olujnih nepogoda mijenjaju se pod uticajem klimatskih promjena, što može zahtijevati brže prilagođavanje mjera nego što je to predviđeno redovnim procesom ažuriranja Plana.

2. Ograničenosti materijalno-tehničkih i ljudskih resursa

Grad ne posjeduje sve potrebne kapacitete za djelovanje u najtežim scenarijima (specijalizovana oprema, rezervne lokacije, napredni komunikacijski sistemi), što može uticati na brzinu i obim intervencija.

3. Zavisnosti od vanjskih institucija i viših nivoa vlasti

U slučajevima velikih nesreća neophodna je podrška kantonalnih, federalnih i drugih institucija, pri čemu dinamika njihove intervencije može utjecati na ukupnu efikasnost odgovora.

4. Finansijskih ograničenja i budžetskih procedura

Planirani razvoj kapaciteta, nabavka opreme i ulaganja u infrastrukturu zavise od raspoloživih sredstava. Budžetska ograničenja mogu odgoditi ili usporiti realizaciju predviđenih mjera.

5. Varijabilnosti podataka i potrebi za kontinuiranim ažuriranjem

Dio podataka (stanovništvo, stanja infrastrukture, lokacije resursa, kapaciteti pravnih lica) podložan je čestim promjenama, što iziskuje stalno usklađivanje Plana.

6. Ograničene mogućnosti predviđanja intenziteta pojedinih nesreća

Bez obzira na kvalitet planiranja, intenzitet i obim određenih nesreća (npr. zemljotresi, ekstremne padavine, industrijski incidenti) mogu premašiti planirane kapacitete.

Ograničenja naglašavaju potrebu za fleksibilnim, prilagodljivim i koordiniranim pristupom, kontinuiranim unapređenjem i razvojem operativnih struktura i resursa civilne zaštite.

Preporuke za unapređenje sistema zaštite i spašavanja

Na osnovu analize postojećih kapaciteta, identifikovanih rizika i provedene obrade 15 vrsta opasnosti, preporučuje se sljedeće:

1. Jačanje preventivnih kapaciteta

- kontinuirano unapređenje Procjene ugroženosti,
- razvoj naprednijih meteoroloških i monitoring sistema,
- izrada specifičnih operativnih planova za visokorizične lokacije.

2. Unapređenje opremljenosti i materijalnih resursa

- nabavka savremene komunikacijske opreme,
- jačanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kroz novu mehanizaciju i alate,
- razvoj mobilnih kapaciteta za logistiku, smještaj i sanaciju.

3. Razvoj ljudskih resursa

- redovne obuke i vježbe svih operativnih struktura,

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

- specijalizirane obuke za tehnološke nesreće, potrage i spašavanje, poplave, potrese,
- edukacija povjerenika CZ i pripadnika MZ.

4. Unapređenje sistema informisanja i komunikacije

- modernizacija sirena, SMS sistema i digitalnih platformi,
- bolje povezivanje OC CZ sa drugim institucijama i operaterima infrastrukture,
- integracija GIS sistema za upravljanje incidentima.

5. Jačanje saradnje između institucija

- unapređenje koordinacije s kantonalnim i federalnim institucijama,
- uspostava posebnih protokola saradnje sa javnim komunalnim preduzećima,
- uključivanje akademskih i stručnih institucija u analize rizika.

6. Jačanje otpornosti zajednice

- veća uključenost MZ-a i građana u pripremu i odgovor,
- edukativne kampanje o samozaštiti,
- razvoj volonterskih mreža u kriznim situacijama.

Navedena ograničenja dodatno potvrđuju potrebu za planskim utvrđivanjem strateških i sektorskih prioriteta, kao i za kontinuiranim jačanjem kapaciteta sistema zaštite i spašavanja Grada Tuzla.

PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA GRADA TUZLE

Lista propisa korištenih u izradi Plana

1. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/09 i 77/25)
3. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/11);
4. Uredba o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite („Službene novine FBiH“, br. 23/04 i 38/06);
5. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 58/06, 40/10, 14/12, 66/12, 11/17, 20/20, 43/21 i 18/23);
6. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine FBiH“, br. 77/06, 52/22 i 42/23);
7. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06, 5/07 i 32/14);
8. Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/19);
9. Plan interventnih mjera u slučajevima iznimne zagađenosti zraka na području Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 7/21)